

ΕΡΜΗΣ Ο ΚΕΡΔΩΟΣ

Η Τ Ο Ι

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

Σ Τ Γ Γ Ρ Α Φ Ε Ι Α Π Α Ρ Α

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΑ ΠΡΟΤΡΟΠΗΣ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΗΣ

ΤΟΥ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΤΙΜΙΟΥ ΚΑΙ ΦΙΛΟΓΕΝΟΥΣ
ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΕΤΕΤΗΜΑΤΟΣ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΕΓΑΛΕΜΠΟΡΩΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΚΑΙ ΟΦΕΛΕΙΑΝ ΑΥΤΩΝ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΟΜΟΓΕΝΩΝ.

ΕΠΙΣΤΑΣΙΔ ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙ Σ. Β.

Ε Ν Β Ε Ν Ε Τ Ι Α .

ΠΑΡΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΓΑΤΚΕΙ ΤΟΥ ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ.

1 8 1 5 .

Λ Ε Ξ Ι Κ Ο Ν
ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΛΗΣ.

ΒΙΒΛΙΟΝ Α΄.

Μ Ε Ρ Ο Σ Β΄.

Λ—Ω

ΛΕΠΙΔΩΤΗ' ΒΥΡΣΑ ἠμπορεῖ γὰ μεταφρασθῆ ἀπὸ τοῦ Λατινικῆ *Squali corium* (1), τὸ τομάρι, τὸ ὁποῖον ὀνομαζόμεν Σαγρί, ἀπὸ τῆ Γαλλικῆ *chagrin*, σημαῖνον τὴν λύπην, δηλαδή ρυτίδωμα δέρματος τῶν λυπημένων· εἶναι δὲ Βύρσα ἥτοι τομάρι ἐργασμένον εἰς τρόπον, ὥστε ἔχει εἰς τὴν ἐπιφάνειάν του λέπια, ἥτοι σπυρία μικρά, καὶ στρογγύλα.

Βυρσοδεφεῖται τὸ δῆμα τοῦτο ἀπὸ τὴν ράχην τῶν ἔππων, ἐκτεινόμενον ὅταν ἀκόμη εἶναι νεπὸν, καὶ ἀλειφόμενον μὲ κόνιν σιγήπεως, μὲ τὴν ὁποίαν μένει μερικὰς ἡμέρας, καὶ ἔπειτα βυρσοδεφόμενον, ἀποκτὰ τὰ λέπια, ἥτοι σπυρία, καὶ διαμένει μὲ αὐτὰ ὅσον δὲ εἶναι ξηρὰ ὅταν ᾖναι στεγνὴ, ἄλλο τόσον γίνεται ἀπαλὴ ἀφ' ἑ βραχῆ, καὶ χρησιμεύει μάλιστα διὰ τὴν βιβλιοδεσίαν. Βάφεται εἰς διάφορα χρώματα κίτρινον, κυανῆν, καὶ ἐρυθρὸν, ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἀκριβώτερον, διότι γίνεται μὲ τὸν πρινοκόκκον.

Ἡ Ταυρίς, ἡ Καισάρεια τῆς Μαυριτανίας (Ἀλγέρι) ἡ Κωνσταντινουπόλις, καὶ ἡ Σικελία, κατασκευάζουσι ἀπὸ αὐτὰς.

Καλὴ εἶναι ἡ μεγάλη βύρσα, ὁμαλὴ, μὲ μικρὰ σπυρία φαινόμενα ἐντελῶς, χωρὶς γὰ ἔχει μέρη χωρὶς αὐτὰ, καὶ στιλβωμένα.

ΛΕΠΤΟΚΑΡΙΑ, ἢ ΛΕΠΤΟΚΑΡΤΔΙΑ'. Δένδρον γνωστὸν εἰς ἡμᾶς, καὶ παρὰ τῶν Προγόνων μας ὀνομαζόμενον Κόρκελος· εἶναι τριῶν εἰδῶν· ἡ Ἡμερῆ, ἡ κηπευτικὴ, χαμόδενδρον πολύκλονον ἀπὸ αὐτὴν τὴν ρίζαν καρποφορῆν λεπτοκάρια μακρὰ εὐθραύστα, καὶ γεμάτα.

Ἡ Ἄγρια διαφέρει εἰς τὸ ὅτι ἔχει τὸ Λεπτοκάριον μικρότερον, ἥτοι στρογγυλωτέρον. Ἡ Μεγάλῃ, ἡ ὁποία διαφέρει πολὺ ἀπὸ τὰς εἰρημένας, ἐπειδὴ κάμνει τὸν καρπὸν εἰς εἶδος Καστάνων μέσα εἰς λοβούς ἀκανθώδεις, καὶ εἶναι δένδρον μέγα ὡς ἡ Καστανία.

Ἄπο

(1) Κατὰ δὲ σωάθεισι Λεπιοβύρσα.

Ἄπὸ τὰς πρώτας γίνονται στεφάνια βαρυλλίων, καὶ ἀγθρακίαι διὰ τὴν πυρίτιν κόκκιν, ἐπειδὴ καιόμενοι εἶναι ἐλαφρότατοι· ἀπὸ αὐτὰς εὐρίσκονται εἰς ὅλην τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τυρλίαν, καὶ μάλιστα εἰς τὸ Ὄρος τῆ Ἀθωνος· ἀπὸ δὲ τὰς μεγάλας ὀλίγαι, ἀλλ' εἰς τὴν Τραπεζῦντα, καὶ τὰ περὶ αὐτὴν, εἶναι δρυμῶνες μεγάλοι καὶ πολυδενδροί.

Τὸ ἐμπόριον τῶν Λεπτοκαρύων εἶναι ἐσωτερικόν, καὶ ἀπὸ τὴν ρηθεῖσαν Τραπεζῦντα στέλλονται διὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐτησίως καράβια φορτωμένα Λεπτοκάρυα, μάλιστα τὰ λεγόμενα Πηγαδίσια, ἢτοι Κουγιου Φεντούκ· διότι θάπτονται ὑπὸ γῆν ὡς τὰ κάστανα διὰ τὰ σαπίση τὸ ἔξω κέλυφος, καὶ ἀκαθάρτων, ἢτοι ὁ λοβός, μέσα εἰς τὸν ὁποῖον εὐρίσκονται τὰ Λεπτοκάρυα, ὅθεν καταπτύου τὰ ἦναι ὑγρὰ, καὶ τρόπον τινὰ νωπὰ φερόμενα, καὶ ἐσθιόμενα τὴν ἀνοιξίην, αὐτὰ τὰ συραζόμενα τὸ φθινόπωρον.

Λέγουσιν ὅτι ἡ μεσαία φλοιά τῆς ἀγρίας λεπτοκαρυᾶς, ὠφελεῖ διὰ τὴν λύσιν τῆς πέτρας, καὶ εἶναι ἰαματικὴ εἰς τὴν δυσουρίαν.

ΛΕΥΚΟΝ. Τὸ ἄσπρον κοινῶς λεγόμενον χρῶμα ἀπλῆν, καὶ ἐν ἀπὸ τὰ τέσσαρα ἀσύμμικτα, διὰ τοῦτο **Λεύκα** τὸ δένδρον, ἐπειδὴ ἔχει λευκὸν τὸ ξύλον.

Λευκὸν Κηρίον, τὸ καθαρισμένον, καὶ λευκασμένον. Ἰδὲ **ΚΗΡΙΟΝ.**

Λευκὸς Σίδηρος, ὁ Τενεκές Τυρκιστί, πέταλον σιδηρῆν λεπτόν, καὶ γατωμένον μὲ κασσίτερον. Ἰδὲ **ΣΙΔΗΡΟΣ ΓΑΝΩΜΕΝΟΣ.**

Λευκὸν Πιπέρι τὸ ἐκδαρμένον τὴν μαύρην ἐπιδερμίδα. Ἰδὲ **ΠΙΠΕΡΙ.**

Λευκὸς Ἰέλως. Ὁ καθαρώτερος καὶ κρυστάλλινος.

Λευκὸν ἄλας. Τὸ καθαρισμένον. Ἰδὲ **ἌΛΑΣ.**

Λευκὸν τῆς Ἰσπανίας, ἢ Ἰσπανικόν. Κοσμητικὸν ψιμύδιον κατεσκευασμένον ἀπὸ βυσμῦθον λυμένον εἰς πιεῦμα τῆ γίτρου, καὶ κρημισμένον χυμικῶς εἰς

εἰς κόβιν λεπτοτάτην μετὰ τὴν συνέργειαν τῆ ἀλμυρῆ νε-
ρῆ, εὐχρηστον εἰς τὰς ψιμμουθεμένας γυναῖκας, καὶ
ἄλλα.

Λευκὸν Φαλαίγης. Ἴδὲ ΦΑΛΑΙΝΑ.

Λευκὸν Μαργάρου. Ἴδὲ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΪ.

Λευκὸν Μολύβδου. Μόλυβδος διαλυθεὶς μετὰ ὀ-
ξειδίον, καὶ χρησιμεύων διὰ τὴς ζωγραφίζοντας, ἢ μετὰ
τὸ ἔλαιον, ἢ μετὰ τὸ νερόν τῆ κόμμεως ἄλλὰ χρειάζε-
ται μεγίστην προσοχὴν, διότι εἶναι δραστικώτατον φαρ-
μάκι.

Λάβε φίλα πέταλα μολύβδου, ἀλειφέτα μετὰ δριμύ
ὀξειδίον, καὶ μετὰ 10 ἡμέρας σπογγίζοντας μετὰ παντὶ,
καὶ ξύωντάς τα, σύναζε τὸν ἰόν, πάλιν ἀλειφέτα ἕως νὰ
ἀφανισθῇ τὸ μολίβι, καὶ ἔχεις τὸ εἰρημένον λευκόν, τὸ
ὁποῖον χρησιμεύει καὶ διὰ κοσμητικὸν ψιμμούδιον. Ὀ-
νομάζεται καὶ Τίτανος, ἦτοι Ἄσβεστος Μολύβδου.
Ἴδὲ ΨΙΜΜΥΘΙΟΝ.

Ἄλλως. Ἐπανε φύλλα μολύβδου, τύλιξέ τα ἐλικοειδῶς
μετὰ ὀλίγην ἀραιότητα τῶν σειρῶν πρὸς ἀλλήλας, καὶ κρέ-
μασε αὐτάς τὰς σπείρας εἰς χύτραν πηλίνην ἐχουσαν ὀ-
ξειδι ἕως τὸ ἡμισυ, σκέπασέτην καλὰ, καὶ χρίσε τὸ
ἐπίθεμα τῆς, θάψετην εἰς τὴν κοπριάν ζώων, ἢ ἄμ-
μον, καὶ μετὰ 30 ἡμέρας ἀνοίγωντας εὐρίσκεις λευκασ-
μένον τὸν μολύβδον, καὶ ἔχεις ὕλην ψιμμούδιου.

Λεύκαργυρος. Ἡ παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν Πλατί-
να. Ἴδὲ κατωτέρω.

ΛΕΥΚΑΣΜΑ. Τὸ ἄσπρισμα, τὸ ἀποτέλεσμα τῆ νὰ
κάμη τινὰς λευκὸν ἐν πράγματι Ἀευκαντικὴ δὲ ἢ
τέχνη.

Λευκαίνονται τὰ σιδηρὰ πέταλα, (οἱ Τενεκέδες) μετὰ
τὸ Βασιλικὸν Ἰῶν, καὶ τὸν Κασίτερον, ἀλλὰ τοῦτο
καθῶς καὶ τῶν λοιπῶν μετάλλων ὀνομασθήτω κυρίως
Γάνωμα.

Λεύκασμα κυρίως ἢ γλωσσά μας γνωρίζει τὸ πλύσι-
μον μέχρι λευκότητος τῶν νεοφάντων πραγμάτων, μά-
λιστα τῶν πανίων.

Τὰ βαμβακερὰ πανία λευκαίνονται εἰς τὴν πατρίδα μου βαλλόμενα εἰς κάδον με βυτιὰν ἀναλυμένην εἰς τὸ νερὸν, καὶ ἔπειτα πλυόμενα, καὶ μεταπλυόμενα, καὶ ξηραίνόμενα εἰς τὸν ἥλιον γίνονται λευκότετα.

Εἰς τὴν Βέρροϊαν τῆς Θετταλίας λευκαίνονται τὰ λιναὰ προσώψια με ὄλην τὴν τελειότητα, καὶ κάμνουν ἰσχυροτέρων μέγα ἐμπόριον. Οἱ Ὀλλανδοὶ ὅμως λευκαίνουσι ὅλα τὰ λιναὰ πανία εἰς τρόπον ἀξιομίμητον, καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι τόποι στυδαίνουσι τὰς μιμηθῆν, καὶ ἀπελπίσθησαν νὰ τὺς ὑπερβῶν.

Τὸ κρῖον λευκαίνεται με τὸν ἥλιον, καὶ τὴν δρόσον· οἱ τοῖχοι, καὶ αἱ σανίδες χριόμενοι με λευκὰ χρώματα ἀσβέστην, ἢ καὶ ἀργίλλον. Τὸ λεύκασμα τῷ ἀργύρου γίνεται βράζωντάς τον πρῶτον με ἀπλὴν νερὸν, καὶ ἔπειτα με ἀλμυρὸν νερὸν, καὶ τρυγίαν, εἰς φλόγα πυρὸς ἀπὸ ξύλα.

Λευκαίνονται δὲ ὁ χρυσοῦς, καὶ ὁ ἀργυροῦς, με τὸ ἰσχυρὸν ὕδαρ, καὶ τὸ βράσιμον, ἀλλὰ τῆτο εἶναι πολυεξοδαίτερον ἀπὸ τὸ ρηθέν.

Τὸ μεταξὺ λευκαίνεται βαλλόμενον εἰς ἀραιὸν σακκίον, καὶ ἐμβαλλόμενον εἰς κοχλάζοντα λίθινα με νερὸν γλυκὺ, καὶ κομμάτια σμῆματος, μετὰ 3 ὥρας τὸ ἐκβάλλουσι, καὶ τὸ στραγγίζουσι ελαφρὰ, τὸ ἐμβάπτουσι ἔπειτα εἰς νερὸν κρῖον με σμῆγμα, καὶ πολλὰ ὀλίγων Ἰνδικῶν, τὸ ἐκβάλλουσι πάλιν, τὸ στραγγίζουσι, τὸ ἀπλώουσι, καὶ καίουσι κάτωθεν θειάφι, καὶ υπερλευκαίνεται.

Τὰ ὑφασμένα μεταξωτὰ πλυόμενα με σμῆγμα, καὶ καπνιζόμενα με θειάφι, λευκαίνονται ὁμοίως.

Τὰ μάλλινα λευκαίνονται με νερὸν, καὶ σμῆγμα ἀπλῶς πλυόμενα, ἢ με τὸ κάπνισμα τῷ θειαφίου εἰς τόπον περικλεισμένον, ἢ με Κρητικὴν Γῆν, Ἰνδικὰν, καὶ Θειάφι.

Παρατηρητέον ὅμως ὅτι τὰ ρῆχα, καὶ πανία ὅσα ἔχουσι λεπτὴν κυανότητα, καὶ νὰ εἶπω καλῆτερα τὸ χρῶμα τῷ γάλακτος, ὅλα εἶναι λεύκασμένα με τὸν τρόπον τῷ Ἰνδικῷ, ἤτοι με ἀραιοτάτων ἐμβαφῆν.

Τὸ

Τὸ γὰρ ἐκθίσω τὴν μέθοδον τῆ λευκάσματος τῶν λιγῶν παλίων μοι φαίνεται περιττόν· διότι μήτε αἱ λευκάντραι μας θέλουν ἀφήσει τὴν τέχνην των μετὸ καταστάλαγμα τῆς στάκτης, καὶ τὸ σμῆγμα, διὰ γὰρ μιμηθῶν ὅσα θέλω τοῖς καταγράψαι· μήτε ἡμεῖς θέλομεν μιμηθῆ τὴς Ὀλλανδῆς, καὶ Οὐαλεντινιακῆς γὰρ κατασκευάσωμεν Βατίστας κατὰ τὸ παρόν.

Φανερόν ὅμως εἶναι ὅτι τὸ στακτότερον, καὶ ὁ Ἥλιος εἶναι τὰ πρῶτα αἷτια τῆ λευκασμάτος των.

ΛΕΥΚΑΡΓΥΡΟΣ. Ἄς ὀνομασθῆ τὸ εὐρεθὲν κατὰ τὴν παρελθούσαν Ἐκατονταετηρίδα εἰς τὰ μεταλλεῖα τῆς Περούς νέον μέταλλον, καὶ ὀνομασθὲν παρὰ τῶν Ἰσπανῶν Πλατίνα, ἦτοι Ἀργυρῶδες, διότι Πλάτα Ἰσπανιστὶ ὁ Ἄργυρος λέγεται· ὀνομάσθη παρ' ἄλλων καὶ Λευκόχρυσος, Οἶο bianco, καὶ ἔτι Jvan bianca, καὶ ἄλλως.

Συνίσταται ἡ μεταλλικὴ σύνθεσις τῆ Λευκαργύρου ἀπὸ κόκκων λευκῆς, καὶ στιλπνῆς, μετ' ἀνώμαλον ἐπιφάνειαν, καὶ ἀκανόνιστον σχῆμα, διὰ τὸ ἀνόμοιον τῶν ἀτόμων κόκκων τῆς συνθέσεώς του, ὥστε ἄλλοι ἐξ αὐτῶν διασπῶνται, καὶ ἄλλοι εἶναι σφυρήλατοι.

Ὁ Λευκαργύρος δὲν λύει μετὸ πῦρ, μήτε μετὰ ἄλλα διαλυτικὰ, ἀλλὰ συναλύεται μετὰ τὰ λοιπὰ μέταλλα, καὶ ἡμιμέταλλα, ἐκτὸς τῆ ἀρσενικίου, τὸ ὁποῖον δὲν ἀντέχει εἰς τὴν δραστηκὴν κάμινον.

Λύει δὲ καὶ μετὸ Βασιλικὸν Ὑδωρ, ἀλλὰ κατὰ διάφορον τρόπον ἀπὸ τὸν χρυσόν· ελαττώνει τὴν σκληρότητα τῶν λοιπῶν μετάλλων, καὶ αὐξάνει τὴν τῆ σιδήρου συμμιγνυόμενος· ἡ ὀλίγη ποσότης του δὲν ἀλλάσσει τὸ χρῶμα, καὶ τὴν ποιότητα τῆ ἀργύρου, καὶ τοῦ χαλκῆ, ἀλλ' ἡ περισσοτέρα τὰ κάμνει πελιδνά· μὴ ὅλον τῆτο εἶναι ἀδύνατον γὰρ γνωρισθῆ τὸ νόθευμα τῆ χρυσῆ, καὶ ἀργύρου μετὸν Λευκαργύρον· διὰ τῆτο ἡ Ἰσπανικὴ Διοίκησις ἐμποδίζει αὐστηρῶς τὴν ἐξοδόν του, διὰ γὰρ τὸν μεταχειρίζεται μόνη της.

Τὸ μέταλλον τῆτο εἶναι βαρύτερον, καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν

τὸν χρυσὸν ὡς 14 πρὸς 19, καὶ ἡ ἐπιφάνειά του εἶναι πάντοτε καθαρὰ ἀπὸ τὸν ἰόν (σκουριάν). Ἐπειδὴ λοιπὸν ἔχει αὐτὰ τὰ δύο πρῶτα χαρακτηριστικὰ τῷ χρυσῷ, βάρος ἠλαδὴ, καὶ καθαρότητα, ἀκολουθεῖ νὰ ἦναι ἀδύνατον νὰ γνωρισθῇ τὸ ἰόθειμα, ἢτοι ἡ συγγένωσις αὐτῶν τῶν δύο μετάλλων μῆτε μὲ τὴν υδροστατικὴν Πλάστιγχα, μῆτε μὲ τὸ Βασιλικὸν Ὑδωρ, μῆτε μὲ τὸ ἀρσενίκιον.

Οἱ Χυμικοὶ ἠμπορεῖσαν νὰ μᾶς δείξουν πολλὰς κατασκευὰς, καὶ χρησιμότητας τῷ μετάλλῳ τούτῳ, καὶ νὰ ἐπαυξήσῃ τὸ ἐμπόριον· ἀλλ' εἶναι χρεῖα ἢ ἡ Ἰσπανικὴ Διοίκησις ν' ἀλλάξῃ Νόμον, ἢ ἄλλῃ νὰ εὗρεθῇ Λευκὰργυρος διὰ νὰ πωλῆται, καὶ ἀγοράζῃται ἐλευθέρως· κατὰ τὸ παρὸν μῆτε ἔρευνα, μῆτε διαδόσις ἠμπορεῖ νὰ γένη.

ΛΕΥΚΟΚΛΗΜΑ, ἡ λευκὴ ἄμπελος, φυτὸν ἐπίδηδρον εἶδος βρυονίας, τῷ ὁποίῳ αἱ κορυφαὶ τρώγονται τρυφερὰί τὴν ἀνοιξίαν· γίνεται πανταχῶς.

ΛΕΨΩΝ. Θηρίον ἀνδρείότερον ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα, καὶ βασιλεὺς τῶν ζώων, τοῦ ὁποίου τὸ θηλυκὸν λέγεται **Λέαινα**, καὶ εἶναι ἀνδρείότερον ἀπὸ τὸ ἀρσενικόν, ἐναντίον τῆς φυσικῆς τῶν λοιπῶν ζώων καταστάσεως.

Οἱ μεγαλύτεροι καὶ καλῆτεροι Λέοντες εὐρίσκονται εἰς τὴν Ἀφρικὴν, καὶ ἀπὸ τὴν Βαρβαρίαν στέλλονται ζωντανοὶ εἰς πολλὰς Δυναστίας παρὰ τῶν ἐκεῖ Ἡγεμόνων διὰ στολισμὸν τῶν θηριοτροφείων· μερικοὶ εἶναι καὶ ἐξημερωμένοι, καὶ ἀκολουθεῖν τὸν κυδέτην των, ἀλλ' εἶναι κινδυνώδεις.

ΛΕΟΝΤΗ. Τὸ δῆρμα τῷ Λέοντος, τὸ ὁποῖον ἐργασμῆτον διφθερυργικῶς χρησιμεύει διὰ σκέπασμα των ἐφιππίων πολλῶν ἀξιωματικῶν Ὀθωμανῶν· εἶναι Λευκὸξανθον μὲ κηλίδας μελανὰς, ὡς τῆς Τίγριως. Οἱ παλαιοὶ στρατηγοὶ μετεχειρίζοντο τὴν Λεοντὴν διὰ ὄμεια σκεπάσματα, καὶ περικεφαλαίας.

Τὰ σωζόμενα γνήσια ἐκτυπώματα, καὶ νομίσματα τῷ Μεγάλῳ Ἀλεξάνδρῳ ὅλα ἔχον τὴν περικεφαλαίαν του μὲ

μὲ Λισσιτῆν· μὲ ὅλα ταῦτα δὲν ἐμβαίνει εἰς τὴν διαφορικὴν αὐτὸ τὸ δέρμα κατὰ τὸ παρόν.

ΛΙΒΑΝΟΝ. Ἰδὲ **ΘΥΜΙΑΜΑ.**

ΛΙΒΑΝΟΤΙΨ τὸ **ΡΟΣΜΑΡΙΝΟΝ**, ὁ δειδρόλιβανος, χαμόδενδρον γνωστὸν, καὶ εὐρισκόμενον εἰς ὅλας τὰς κήπυς αἰθαλῆς μὲ κλονάρια βαθυστακτόχροα, ξηρὰ, καὶ σκληρὰ, ἔχοντα φύλλα μικρὰ, καὶ ἀκιδωτά, πράσινα ἀπὸ τὸ ἔν, καὶ στακτιρὰ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, καὶ πολλὰ μικρὰ, κυανᾶ τετράφυλλα ἄνθη· ὅλον δὲ τὸ δένδρον εἶναι ἀρωματικὸν κατὰ τὴν ὀσμὴν, καὶ ὄριμὸν εἰς τὴν γυῦσιν,

Εἰς πολλὰ παράλια τῆς Μεσογείας θαλάσσης εὐρίσκονται λόφοι λιβανοσκεπάσοι, καὶ μεταχειρίζονται τὰ ξύλατα εἰς τὰς κλιβάνους.

Ἐκτὸς τῶν φύλλων του, τὰ ὅποια μεταχειρίζονται οἱ μάγειροι, καὶ οἱ φαρμακοποιοὶ, διασταλαζέονται ἀπὸ αὐτὸν τὸν θάμνον ἔλαια, ὑδατὰ, τερὰ, ἅλατα, καὶ ζαχαρογλυκα.

Τὸ ἔλαιον τὸ ὁποῖον, καὶ Οὐσίαν, ἢ Πέμπτην Οὐσίαν (Quint-essentia) ὀνομάζου, γίνεται ἀπὸ τὰ φύλλα καὶ ἄνθη διασταλαζόμενα μὲ κοινὸν νερὸν, καὶ εἶναι λευκὸν διαφανές, ὀσμυτικώτατον, καὶ διαχωρητικώτατον.

Τὸ λεγόμενον ὕδωρ τῆς Βασιλείσης τῆς Οὐγκαρίας, διὰ τὰ καλά του ἀποτελέσματα εἰς αὐτὴν τὴν Βασίλισσαν, συρδέτεται ἀπὸ καθαρὸν οἰνόπνευμα ἐμβαπτόμενον μὲ ἄνθη Λιβανωτίδος· ἀλλ' ἡ μεγάλη χρῆσις αὐτοῦ ἀναγκάζει τὰς Φαρμακοποιούς, καὶ Ἀμβουκιστὰς αὐτοῦ, νὰ βάλλου τὰ φύλλα οὐκ μὲ τὰ ἄνθη· ἢ μόνον εἰς τὸ ἀπλὸν οἰνόπνευμα νὰ χύου ὀλίγους κόμβους τῆ εἰρημέτου ελαίου, καὶ νὰ τὸ πωλῶν διὰ γνήσιον ὕδωρ εἰς φιάλας ψευδεπιγράφους. Χρησιμεύει δὲ διὰ νιφήματα, καὶ ὡς ἀντικεφαλαλγικόν, καρδιακόν, καὶ παρόμοια.

ΛΙΘΟΣ, ἀρσενικῶς ἢ κοινῆ πέτρα, τὴν ὁποίαν κατὰ τὸ φιλοποχοριστικὸν τῆς γλώσσης λιθάρι ὀνομάζου εἰς τὴν πατρίδα μου· λίθος δὲ θηλικῶς τὸ πετράδιον. Ἰδὲ **ΠΕΤΡΑ**, καὶ **ΠΕΤΡΑΪΔΙΟΝ**.

ΛΙΘΑΨΘΡΑΞ ὁ μεταλλικὸς Ἄνθραξ, καὶ Ἰδὸν Ἄνθραξ.

ΛΙΘΑΨΓΓΥΡΟΣ, Μεταλλικὸν εὐρισκόμενον εἰς τὰ μεταλλεῖα τοῦ μολύβδου, κοκκινωπὸν, λεπιδωτὸν, εὐδραυστον, καὶ συγγεγευθὸν εἰς τὴν μορφήν, καὶ φύσιν μὲ τὸ λευκὸν τῆ μολίβου· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ φυσικὸν τοῦτο εἶναι σπάνιον, μεταχειρίζονται τὸ τεχνητὸν, τὸ ὁποῖον εἶναι ὑπόλοιπον τῆ χρησιμεύσαντος μολίβδου εἰς τὸ καθάρισμα τῆ χρυσοῦ, ἀργύρου, καὶ κυρίως τοῦ χαλκοῦ, ἀφ' ἧ ἐξορυχθῆν ἀπὸ τὰ μεταλλεῖα.

Χρησιμεύει ὁ τεχνητὸς Λιθάργυρος εἰς τὴν Ἱατρικὴν, καὶ εἰς πολλὰς τέχνας, ὡς πηλυργίαν, βαφεῖς, ζωγράφους, διφθεροποιίαν, καὶ ἄλλας.

Καλλίτερος εἶναι ὁ γινόμενος εἰς τὴν Πολωνίαν, Σουηδίαν, καὶ Δανίαν, ὅπου εἶναι πολλὰ τὰ μεταλλεῖα τοῦ χαλκοῦ, καὶ ἐγχεριτότερος ὁ εἰς μικρὰ κομμάτια, ὡς περιαιότερον τιτανωμείος, ἀλλ' ὀλιγωτέρον γαιώδους.

Φυσικὸς Λιθάργυρος ἐξαιρετὸς εὐρίσκεται εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ ἐξοδεύεται πολὺς εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην, μάλιστα εἰς τοὺς κατασκευάζοντας τὰ πάλαια ἀγγεῖα διὰ τὰ τὰ γαιώσων. Οἱ Ἀγγλοὶ τὸν λέγουσιν Archifou, καὶ οἱ Τούρκοι Μουρτεσίγκι, ὅθεν τὸ Μουρτασίμι εἰς τὴν κοινὴν γλώσσαν· εἰς τὴν Κωνσταντινῆ πόλιν φέρεται πολὺς ἀπὸ τὰ χάλκινα μεταλλεῖα τῆ Πόντου, καὶ μὲ αὐτὸν γίνονται τὰ ἔργα μας.

ΛΙΘΨΑΣΙΣ, τὸ ἀπολίθωμα τῶν ζωτικῶν χυμῶν εἰς τὰ ζῶα, διὰ τοῦτο εἰς ὅλα εὐρίσκονται μικροί, ἢ μεγάλοι λίθοι, εὐχρηστοί, ἢ καὶ ἄχρηστοι. Ἡ Εὐρωπαϊκὴ ὀνομαθισία, τὰ ὀνομάζει Βεζοαρδία, καὶ ἰδὸν τῆτο.

ΛΙΝΑΨΡΙ, φυτὸν μὲ λεπτὸν καυλὸν, στρογγύλον, καλαμῶδη, μόλις δύο πόδας ἀυξάνοντα, μὲ φλοιὸν ἰσώδη, ὡς τὸ καννάβι, καὶ ἀνθὴ κυανῶ πενταπέταλα, μετὰ τὰ ὁποῖα γίνεται ὁ καρπὸς, ἢτοι ὁ λινοσπόρος εἰς κόκκους ἐπιμήκεις, κοκκινωπὰς, στιλπνοῦς, καὶ γεμάτους ἀπὸ ἐλαιώδη οὐσίαν.

Μετὰ τὴν σπῆν, καὶ τὸ κοπάνισμα τῆ ἰσώδους καυ-
λῆ

λῦ τῷ χόρτου τούτου ἀποτελεῖται, καὶ καθαρίζεται τὸ πολύχρηστον λιναρί ἀναγκαῖον διὰ τόσα ἐνδύματα, καὶ πανία.

Τὸ Λινάρι πωλεῖται, ἢ ὤμιον, καὶ ἐννοεῖται ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον μετὰ τὸ πρῶτον κοπάνισμα εἶναι ἀκαθάριστον ἀπὸ τὰ ξυλωθῆ κομμάτια τῷ καυλῶτου· ἢ ἔτοιμον διὰ νῆμα, τὸ ὁποῖον κτενισμένον ὀνομάζεται. Ἡ Εὐρώπη, μάλιστα ἢ Βορεία, εὐγάζει πολλὰ Λινάρια, ὁμοίως καὶ ἢ Ἀφρική, ἀλλ' ἐγκριτότερα εἶναι διὰ τὴν λεπτότητά των τὰ λιναρία τῆς Αἰγύπτου, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἔχομεν ἡμεῖς ἀρκετὰ, φερόμενα εἰς μεγάλας βάλλας, καὶ ἐπονομάζονται ἀπὸ τὰς τόπους τῆς βλαστήσεώς των· καὶ κατὰ φειρὰν ἔχεις εἰδῶ τὴν προτίμησιν εἰς τὴν ποιότητά των.

α. Λινάρι τῷ Φίωμ, ἢ Αφιδίμης, τὸ ὁποῖον καὶ Σκιαντὶ ὀνομάζεται.

β. ——— τὸ Ὀλίβ.

γ. ——— τὸ Μανούφ.

δ. ——— Φορβίτα, ἢ μαῦρον.

Ὡ πόσον ἐπιθυμητὸν ἠδελὸν εἶναι διὰ κοινὴν ὠφέλειαν τῶν κατοίκων νὰ εὐτυχέσαμεν εἰς τὰς ἐργοχειρῶν καὶ τέχνας, καὶ ἔχοντες τοιαῦτα καλὰ λιναρία νὰ μὴ δίδωμεν τὸν πλοῦτόν μας ἀγοράζοντες τὰ λινοτάνα ἀπὸ τὴν Εὐρώπην!

ΛΙΝΟΣΠΟΡΟΣ, καὶ **ΛΙΝΕΪΛΑΙΟΝ**. Ὅταν δὲν εὐτυχίσωμ τὰ λινοτόπια, ἢτοι λινοχώραφιά μας, λαμβάνομεν τὸν Λινόσπορον ἀπὸ τὴν γειτονεύσαν Ῥωσσίαν, διὰ νὰ κάμωμεν τὸ Λινέλαιον, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει, καὶ διὰ κάυσιμον, καὶ διὰ τὰλλα ἔργα· ἢ ἱατρικὴ ὅμως προτιμᾷ, καὶ νομίζει μαλακτικώτερον ἀπὸ τὰ λοιπὰ ἔλαια τὸ ἀκαυστον, ἢτοι τὸ ἀποσταζόμενον μὲ μόνη τὴν σὺνθλιψιν Λινέλαιον.

Οἱ Ἑβραῖοι τρώγουσιν τὸ κοινὸν Λινέλαιον διὰ τὴν πτωχίαν των, καὶ τὴν δεισιδαιμονικὴν ἐμπόδισίν των εἰς τὸ νὰ συνεψήσωσιν κρέας μὲ βύτυρον, καὶ ὅπου αὐτοὶ εὐρίσκονται γίνεται ἀρκετὸν ἐμπόριον εἰς Λινόσπορον, καὶ τὸ εἶξ αὐτῷ Λινέλαιον· οἱ Τῦρκοι τὸ ὀνομάζουσιν Πεζίρ Γιάγ.

ΛΙΝΟΪΠΑΝΑ. Ὅλα τὰ πανία ὅσα ὑφαίνονται μὴ λευὰ ἢμποροῦν νὰ λάβουν αὐτὴν τὴν ὀνομασίαν, καὶ τοιαῦτα γίνονται παμπόλων εἰδῶν εἰς ὅλα τῆς Οἰκουμένης τὰ μέρη· χονδρά, ψιλὰ, ἀραιὰ, πυκνά, μονόχροα, ποικιλόχροα, καὶ ὅλα ἐκτός τῶν κατ' οἶκον ὑφαινομένων δι' ὑποκάμισα· διὰ τὴν ἀνεργησίαν τῶν τεχνῶν εἰς ἡμᾶς, τὰ λαμβάνομεν ἀπὸ τὰ Εὐρωπαϊκὰ Βασίλεια, μάλιστα ἀπὸ τὴν Ὀλλάνδαν, Γερμανίαν, καὶ Γαλλίαν, καὶ τώρα ἐσχάτως ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν.

Λινόπανα ψιλώτερα, καὶ πυκνότερα εἶναι αἱ **ΒΑΤΙΣΤΑΙ**, καὶ ἰδὲ τοῦτο. Μετὰ ταῦτα ἀκολουθοῦν τὰ λεγόμενα πανία τῆς Ὀλλάνδης, εἰς μεγάλα τυλιγμένα κομμάτια πωλέμενα. Ἐπειτα ἄλλα ἀραιὰ, καὶ ψιλὰ, τὰ ὅποια καὶ Λινοβατίστας εἰδῶ ὀνομάζην, καὶ ὅλα αὐτὰ κατὰ τὸν τόπον, εἰς τὸν ὁποῖον ὑφαίνονται, γίνονται κομμάτια μικρὰ, ἢ μεγάλα, καὶ πωλεῖται αναλογικῶς εἰς τὸν πῆχυν προσδιορισμένα τὰ κομμάτια.

Πολλὰ Λινόπανα ἐξοδεύονται καὶ εἰς τὰ χειρόμακτρα τῶν τραπέζων, τὰ ὅποια τραπέζομανδύλα, ἢ ἐπιτραπέζιες ὀθῶνας, καὶ πετζετόπανα, τὰ χειρόμακτρα ὀνομάζομεν· τὸ διαφορετικὸν ὕφασμα εἰς μικρὰ κινήων ὀμμάτια, ἢ καὶ ἄλλα ἀνθή, καὶ γραμμάς, ἢ λεπτότης, καὶ ἢ λευκότης τοῦ πανίου, καὶ τὸ πλάτος αὐτῶ ἀποτελεῖν τὸν λογαριασμὸν τῆς τιμῆς τῶν. Ἡ Ῥωσσία κατὰ τὸ παρὸν ἀρχισε νὰ μᾶς δίδῃ καλὰ ἀπὸ αὐτὰ, καὶ εἰς διαφοροῦς ὑφασίας· ἀλλὰ τὰ Γερμανικὰ ἀκόμη ὑπερτερῶν.

ΛΙΪΠΟΣ. Ἡ κοινὴ γλῶσσα ὀνομάζει ἄλειμμα, καὶ τὸ στέαρ, καὶ τὸ λίπος, τὰ ὅποια εἶναι διαφορετικά, καὶ χρειάζεται προσοχὴ διὰ νὰ διορθωθῇ ἢ κατάχρησις· διότι Λίπος εἶναι ἢ παχύτης τῶν σαρκῶν τῶν ζώων, ὕλη λευκὴ παχεῖα, καὶ ἐλαιώδης, καὶ ὄχι τόσον συμπυκνωμένη, ὡς τὸ στέαρ, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται χωριστὸν εἰς τὰ ἐντόσθια τῶν παχέων ζώων, καὶ ἀσύμμικτον ἀπὸ σάρκας.

Εἰς τὴν Πατρίδα μου διακρίνουν αὐτὰ ὀνομάζοντες ἄλειμ-

λειμμα τὸ Λίπος, καὶ ἀξύκι, δὲν ἰξεύρω πόθεν, τὸ στέαρ.

Περὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ αλείμματος εἶπαμεν εἰς τὸ ἴδιον Ἄρθρον, καὶ ἐκεῖ φαίνεται ὅτι γίνεται ἀπὸ Λίπος, καὶ στέαρ, καὶ διὰ τὸ επικρατῆν καλὰ ὀνομάζονται αλείμματα τὰ μετακομιζόμενα ἀπὸ τὴν Ῥωσίαν.

Τὰ αλείμματα τῶν ὀφθαλμῶν διὰ τὴν ὑγρότητα, καὶ ἀσύνδετοι λιπαρότητά των ὀνομάζονται ἔλαια, ὡς τῆς φαλαίης, τοῦ δελφίνου, καὶ τῶν λοιπῶν.

ΛΟΥΛΑΪΚΙ, Τουρκικὴ κατὰ παραφθορὰν ἢ λέξις ἀπὸ τοῦ Λεῖλακί χρώματος κυανοῦ τῶν πτερῶν τῆ Λεῖλακίου (Πελαργῆ) τὴν ὁποίαν χωρὶς ἀνάγκη δὲν πρέπει νὰ μεταχειρισθῶμεν, ἀλλὰ κατὰ τὴν χρῆσιν τῶν Εὐρωπαϊῶν μὲ Ἑλληνικὸν τύπον ἄς τὸ ὀνομάσωμεν **ἸΝΔΙΚΟΝ**, καὶ ἰδὲ τοῦτο.

Οἱ Εὐρωπαῖοι ὅλοι τὸ λέγουσι Indigo, ἢ Indaco, καὶ οἱ Τούρκοι Τζιβίτ.

ΛΟΥΛΟΥΔΙ, Ἰδὲ ἌΝΘΟΣ.

ΛΥΓΞ, τὸ Καρακελάκι, καὶ παρὰ τῶν Γάλλων Λυκέλαφος, ἦτοι Lour-cervier, διότι καταδιώκει, καὶ τρώγει τὰς ἐλάφους· εἶναι θηρίον ὀλίγον μεγαλύτερον ἀπὸ τὴν ἀλώπεκα, μὲ ἀκτινοβολοῦντα ὄμματα, (διὰ τοῦτο καὶ Λύγξ, διότι λυγεύς, ὁ ἀκριβῶς σχεδὸν καὶ τὰ ὑπὸ γῆν βλέπων) εὐμορφον θηρίον, κοντὰ τὰ ὠτία, κεκρύφαλον μαῦρον, καὶ ὠραῖον μυστάκι, ὡς ἡ Γαλλῆ, καὶ ποδάρια ὡς τῆς Τίγριως, καὶ τοῦ Λέοντος.

Ἡ Ἀσία ἔχει τὰς καλπτέρας Λύγκας, ἦτοι τοὺς ἔχοντας ὠραιότερα δέρματα, ἀπὸ τὰ ὅποια τὰ λευκότερα, καὶ μὲ μαύρας κηλίδας, καὶ μακρὺμαλλα ἐγκρίρονται, καὶ γίνονται διφθέραι θερμαί, καὶ ἀξιόλογοι.

ΛΥΤΚΟΥΡΟΝ (Lyncurium) ὁ βελεμνίτης, ἢ Δάκτυλος Ἰδαῖος, πέτρα μακρὰ, καὶ χονδρὴ σχεδὸν ὅσον ὁ δάκτυλος, στρογγύλη, ἀκιδωτὴ, καὶ κωνοειδῆς ὡς τὸ σίδηρον τοῦ βέλους, καὶ διὰ ταῦτα ἐπωνομάσθη ὡς ἀνωτέρω.

Εἰς τὴν Κρήτην εὐρίσκεται ἡ τοιαύτη πέτρα, καὶ ἀλλ-

λαχόδι, ἄλλοτε λευκαί, ἄλλοτε στακτόχρσις, καὶ ἄλλοτε μελανοβαφεῖς· φυσικῶς δὲ ἄλλαι καιόμεναι ἀποφέρουν ὄσμην ἀσφαλτῶδη, καὶ ἄλλαι εἶναι ἀοσμοί. Οἱ Ἀρχαῖοι γνωρίζοντες, ὡς φαίνεται τὴν πρώτην, ἐνόμιζον ὅτι ἐγένετο ἀπὸ τὸ κρος τοῦ Λυγκῶς, καὶ τὴν ἐπιπόμασαν.

Ὅταν συντρίψῃ τινας τὸν Βελεμνίτην τύτον, εὐρίσκει εἰς τὸ ἐσώτερόν του γῆν ξηρὰν, ξανθὴν, ἀοσμον, ἀγαστον, καὶ εἰς εἶδος κέρατος.

Ὁ λίθος οὗτος πραγματικῶς εἶναι πέτρα ὀρυκτῆ, πλησιάζουσα εἰς τὴν σύγκρασιν τοῦ Τάλκου, κατὰ τὸ βάρος, καὶ τὸ χρῶμα· ὅτι δὲ οἱ νομίσαντες διὰ τὸ ἐξωτερικὸν χρῶμα, ὅτι εἶναι ὀδόντι ζώου, καὶ ἄλλοι διὰ τὸ ἐσωτερικόν τε, κέρατον ἀπολιθωμένον, ἐψεύσθησαν, τὸ ἀποδεικνύει ἀκριβῶς ὁ ὀρυκτολόγος Οὐάουάρδος.

Ἡ σύγκρασις τῆ λίθου τήτου ἐκθαμβεῖ τοὺς περιέρχους, καὶ γεμίζει τὰ Μουσειᾶτων. Καταφέρεται ἀπὸ τοὺς ρύακας δισκαίπτοντας τὰς ὀχθαστων. Χρησιμεύει εἰς τὴν Ἱατρικὴν, ὡς διαλυτικὴ τῆς λιθιάσεως, ἥτοι τῆς γινομένης εἰς τὴν κύστιν πέτρας· ἀλλὰ ματαιῶς, κατὰ τὴν παρατήρησιν τῶν Συγγραφέων τῆς Ἐγκυκλοπαιδείας, ὅπου τὸ Ἄρθρον τῆτου εἶναι πολὺ ἐκτεταμένον. (Ἰπομνήματα τῆ συστήματος τῆς Βοτανίας Τ. Α΄.)

ΛΥΚΟΣ. Σκύλου ἀγρίου εἶδος, τῆ ὁποίου τὸ θηλυκὸν Λύκαινα, ζῶν, ἀγριον, σαρκοβόρον, μὲ στόμα ἐσχισμένον ἕως τὰ ὠτία, καὶ ἐχθρὸς τῶν προβάτων, καὶ ἄλλων ζῶων. Δίδει εἰς τὸ ἐμπόριον τὸ μακρὺμαλλον, καὶ τριχῶδες δέρμα του διὰ διφθέρας τῶν ὀδοιπορούντων εἰς τὰ ψυχρὰ κλίματα, καὶ εἶναι εὐθυόν. Τὰ σκληρὰ, καὶ στιλβωτὰ ὀδόντια του χρησιμεύουν διὰ στιλβώμα τῶν χαρτίων, καὶ τῶν χρυσαργυρουμένων πραγμάτων· καὶ τὰ ἐντερὰ τε ξηρὰ περιζωνύμενα, ὠφελῆν, καθὼς λέγεται, εἰς τὰ ιερικὰ πάθη.

Ἡ Δακία, καὶ ἡ Ῥωσσία ἔχον λύκους μεγάλους, οἱ ὅποιοι ὅταν ἡ γῆ σκεπασθῇ ἀπὸ τὰ χιόνια διὰ τὴν

πεινάντων είναι κινδυνωδέστατοι εἰς τὰς ὁδοιπόρους, καὶ ἀπαιτεῦν προσοχὴν.

ΛΥΚΕΛΑΦΟΣ. Ἰδὲ **ΛΥΓΞ.**

ΛΥΚΟΣ ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ, ὁ ὁποῖος διὰ τὴν ὁμοίότητα τῆς κεφαλῆς του, καὶ Κύων, ἤτοι Σκύλος, καὶ Βῆς Θαλάσσιος ὀνομάζεται, εἶναι ζῶον ἀμφίβιον, καὶ ἡ κοινὴ γλῶσσα τὸ ὀνομάζει Φώκιαν. Ἰδὲ **ΦΩΚΑΙΝΑ.**

ΛΥΧΝΑΡΙ. Οἰκιακὸν σκεῦος, χρήσιμον διὰ τὰ καίη φῶς μὲ ἔλαιον, καὶ γίνεται ἀπὸ πολλὰ μέταλλα, καὶ ὑάλια, καὶ κατὰ διαφόρους τρόπους, καὶ σχήματα. Ὀλίγον χρησιμεῖ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον.

ΛΥΧΝΙΑ. Ὁ κοινῶς λεγόμενος Πολυέλαιος, λύχνος κατασκευασμένος ἀπὸ μέταλλον, καὶ κυρίως ἀπὸ ὕλλον, μὲ πολλὰς κλόνας, ἔχοντας εἰς τὰς ἀκρας κηροθέσεις, ἢ καὶ τόπον διὰ τὰ καίηται ἔλαιον διὰ πολὺν φωτισμόν. Εἰς τὴν Κιβωτὸν τῆς Διαθήκης ἐφώτιζεν ἐπτάφωτος Λυχνία· τῶρα διὰ τὴν τελειότητα τῆς ὑλεψικῆς γίνονται πολύφωτοι αἱ Λυχνίαι, καὶ ὡραῖαι, κρεμάμεναι εἰς τὰς Ἐκκλησίας, καὶ τὰς προθαλάμους τῶν μεγάλων οἰκιῶν, καὶ παλατιῶν.

Ἡ Γερμανία διὰ τῶν Ἑλεψῶν τῆς Βοημίας μᾶς δίδει τὰς καλυτέρας Λυχνίας, καὶ φέρονται σχεδὸν ὅλαι διὰ τὴν Τουρκίαν ἐκείθεν εἰς διάφορα μεγάθη. Οἱ Ἄγγλοι κατασκευάζουν ἐγκριτοτέρας, καὶ οἱ Ῥῶσοι δὲν λείπουν πολὺ ἀπὸ τοῦ τὰ τοὺς μιμηθῶν εἰς τὰ Ἑλεψιάτων.

ΛΩΤΟΣ. Ἰδὲ **ΚΡΟΚΟΣ ΝΟΘΟΣ.**

M

ΜΑΒΙ. Τυριστὶ τὸ γαλάζιον καὶ κυανῶν χρωμα.

ΜΑΓΝΗΤΙΣ. Λίθος υπομέλανος σιδηρόχρως, (ἡ ὁποία καὶ Καλαμίτα παρὰ τῶν Ἰταλιζόντων, καὶ ἀρσενικῶς ὁ Μαγνήτης ὀνομάζεται) εὕρισκομένη εἰς τὰ μεταλλεῖα τοῦ σιδήρου, καὶ ὑπολαμβάνομένη παρὰ πολλῶν,

Λ Ε Ξ Ι Κ Ο Ν

Τ Η Σ Ε Μ Π Ο Ρ Ι Κ Η Σ Γ Λ Η Σ.

Β Ι Β Λ Ι Ο Ν Α΄.

Μ Ε Ρ Ο Σ Β΄.

Λ

ΛΑΒΑ΄ΝΔΑ, Νάρδος Κελτική (Sallunca) χόρτον με φύλλα κυανᾶ, καὶ κάλυκας εἰς εἶδος κόκκου, με ὄσμην ἀρωματικήν· εἶναι τῷ αὐτῷ γένους μετὶ τὸ ὀρίγανον, ἀμάραντον, ὕσσωπον τὰς στιχάδας κ. λ. τὸ ἐλαιόνης χρησιμεύει εἰς τὴν Ἱατρικήν.

Λαβάνδαν ὀνομάζομεν, καὶ τὸ νιπτικὸν νερὸν (ἀπὸ τοῦ Lavare τὸ, ρίπτειν) τῆς Βασιλίσσης τῆς Οὐγκαρίας, πωλούμενον εἰς φιάλας, καὶ χρησιμεύον ὡς σμυγματικὸν, εὐώδες, καὶ ἀντικεφαλαλγικόν. Ἴδε ΝΕΡΟΝ.

ΛΑ΄ΒΔΑΝΟΣ, καὶ **ΛΑ΄ΔΑΝΟΣ**, (ἀπὸ λήδου χόρτου, μετὰ μακρὰ πράσινα φύλλα, στενὰ, ρυτιδωτά, καὶ ἰξώδη) συναζόμενος χυμὸς ἰξώδης, εὐώδης· ὥστε τὸ Λάδανος εἶναι ὀρθότερον.

Αἱ Νῆσοι τῆς Κύπρου, καὶ Κρήτης ἔχουσι αὐτὸ τὸ χόρτον περισσότερον ἀπὸ τῆς Ναξίας, ὀνομάζεται δὲ καὶ Ἵποκυστὶς, καὶ ἐπειδὴ εἶναι πολλὰ πυκνόφυλλον, καὶ κατατᾶ χαμόδενδρον, ἔχει τὸν Λάδανον εἰς εἶδος
λευ-

λευκοῦ κόμμεως κολλοῦντος εἰς τὸ γένειον τῶν βροσκομέτων τράγων, καὶ τὴν τρίχωσιν τῆς κεφαλῆς των, τὰ ὁποῖα κτενίζοντες μὲ ξύλινον κτένι οἱ βροσκοὶ τὸν συνάξουν.

Συναίξεται δὲ καὶ παρὰ τῶν ἐντοπίων τὴν ἀνοιξίν μετὰ τὸ ἀπάνθισμα τῆ χόρτου, μὲ σχοινόπλεκτον μάστιγα τριβομένην εἰς τὰ φύλλα, καὶ κλόρους, καὶ ἐπειδὴ ἢ διὰ τὸν κοριορτόν, ἢ καὶ διὰ τὴν πανουργίαν τῶν συναίξοντων, νοθεύεται ὁ Λάδανος, καθὼς ἠμπορεῖ νὰ τὸ καταλάβῃ τινὰς εὐκόλα μασσώντάς τον, καὶ ἂν τρύξῃ δὲν εἶται καθαρὸς, καὶ ἠμπορεῖ νὰ τὸν καθαρίσῃ λύωντας, καὶ στραγγίζοντάς τον· ἕκαστος ἀνδρῶπος ἠμπορεῖ νὰ συνάξῃ τὴν ἡμέραν περὶ τὴν μίαν ὁκταν, καὶ τὸν πωλεῖ ὑπὲρ τὰ 5 γρόσσια.

Λάδανος φυσικὸς εἶναι ὁ λεγόμενος γενειῶδης· διότι ἔχει τρίχας γενειῶν τῆ τράγου συμμίκτους, ὁ πωλούμενος, καθὼς ἐσυναίχθη ὑγρὸς, ἢ Βάλσαμον Μαῦρον λέγεται ὁ καθαρισμένος, καὶ βαλμένος εἰς λεπτοτάτας κύστις, ἀπὸ τὸν ὁποῖον καλλήτερος εἶναι ὁ στερεὸς κατάρμαυρος, καὶ εὐώδης· ἐλικτὸς εἶναι ὁ κατώτερος, καὶ τὰ σκύβαλα τοῦ ὑγροῦ.

Χρησιμεύει τὸ κόμμι τοῦτο εἰς τὴν σύνθεσιν πολλῶν θυμιαμάτων, καὶ αρωματικῶν, καὶ ἱατρικῶν· καὶ ὑπολαμβάνομενος, ὡς ἀντιλοιμικὸν προφυλακτικόν, κρατεῖται, καὶ μυρίζεται παρὰ τῶν εὐρισκομένων, ὅπου κυριεῖ ἢ λαοφθόρος πανῶλη.

ΛΑΓΟΣ. Ζῶον τετράπυν ἄγριον, γνωστὸν εἰς ἡμᾶς, καὶ καλὸν διὰ φαγί· τὸ δέρματι στέλλεται εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅπου μεταχειρίζονται τὸ λεπτὸν μαλλίτου εἰς κατασκευὴν σκιαδίων, χειρωτίων, καὶ ἄλλων· ἐπιτιθέμενοι ὅμῃ μὲ τὸ δέρμα εἰς τὰ πάσχοντα ἀπὸ ρευματικά μίλη, ὠφελεῖ, ὡς θερμώτατον, καὶ ἀπαλότριχον.

Τῆ χειμερινῆ κυνηγίου τὰ δέρματα, ἐπειδὴ εἶναι δασύμαλλα εἶναι καλὰ, καὶ ἀγοράζονται ἀκριβώτερα πολὺ ἀπὸ τὰ καλοκαιρινά.

Τὰ βουβῶδη μέρη τρέφουν μεγαλητέρους λαγούς, καὶ

εκδίδουν τὰ καλήτερα δέρματα, καθῶς καὶ τὰ ψυχρά κλίματα.

Οἱ λευκοὶ Λαγοὶ τῆς Ῥωσσίας δίδουν τὸ δέρματων διὰ διφθέρας εὐθυσίας, καὶ πωλῶνται μὲ τὸ δεκάρι ἐργασμένα καὶ ἔτοιμα.

ΛΑΓΓΊΔΙΟΝ (1) τὸ Κουνέλι, ὁ ἡμερος Λαγός, μικρότερος τῷ ἀγρίου, ὑπονομευτικός, ἤτοι ζῶν, ὡς ἀσπάλαξ, ἤτοι χαμόρρηγας, ὑπὸ τὴν γῆν, καὶ λευκός. Ἀπὸ τούτου τὸ δέρμα, ἴσως μεγαλητέρου διὰ τὸ κλίμα, εἶναι τὰ ῥηθέντα λευκὰ τῆς Ῥωσσίας, κατὰ τὴν γνώμην μου.

ΛΑΓΩΝΙΚΟΝ, ἢ ΛΑΚΩΝΙΚΟΝ, Σκυλὸς ταχύπυς, καὶ φθάνων τῆς λαγούς. Ἴδὲ ΣΚΥΛΟΣ.

ΛΑΊΔΙ, κοινῶς τὸ ἔλαιον κατὰ παραφθοράν. Ἴδὲ ἘΛΑΙΟΝ.

ΛΑΟΥΡΙ. Εἶδος πισσῶ μεγάλου, ὄσπριον γωνιῶδες, ὑποπράσινον, χρήσιμον εἰς τροφήν τῶν πτωχῶν ἀνθρώπων, καὶ τῶν ζῴων· λέγεται καὶ Θέρμος, καὶ εἶναι πολλῶν εἰδῶν.

ΛΑΚΕΨΔΑ. Ἡ ταριχευμένη Πελαμύς. Ἴδὲ ΠΕΨΔΑΜΥΣ.

ΛΑΊΚΚΑ, τὸ Τουρκικώτερον Λάικι, ὄνομα κοινὸν εἰς διάφορα βαπτικά, καὶ ἰατρικὰ εἶδη, καὶ εἰς τὴν πρώτην ὕλην τῷ Σφραγιστικῷ Κηρίῳ, καθῶς ἐκεῖ διεγράψαμεν.

Ἡ τῶν ζωγράφων Λάικκα εἶναι τριῶν εἰδῶν, ἢ Ἐξαίρετος, ἢ Ἐνετικὴ, (ἐπειδὴ προκατεσκευάσθη ἐκεῖ) συντίθεται ἀπὸ τὸ κόκκαλον τῆς σπησίας καμωμένον κόνιν, ἔπειτα βαμμένον μὲ κόνιν κοκκινιλίας σύμμικτον, καὶ βρασμίνην ὁμῶς μὲ ξύλα βαπτικά τῆς Βρασιλλίας, καὶ τῷ Φερναμβέκου, μὲ κατασταλαγὴν Ἀγ-
γλι-

(1) Τὸτο ὀνομάζετο παρὰ τῶν Παλαιῶν κυρίως Λαγῶς Δασύτες· ὁ δὲ μέγας, καὶ ἀγριος Λαγῶς, Πτύξ, διότι δειλότατον τὸ ζῶον τούτο, ἀπὸ τῷ, πῶς, ὄδει πτύσσομαι τὸ, φοβεῦμαι.

γλικῆς στύψως τιτατωμένης, μὲ ἀρσενίκιον, καὶ μὲ σποδόν, καὶ ὅλα γιόμενα ζυμάρι, πωλύμενοι εἰς τροχίσκους. Ἡ τῆς Πλάκας συνθετομένη ὁμοίως ἀντὶ κοκκιγιλλίας, ἔχουσα σκύβαλα Πρωσοκκίου, καὶ Κρητικὸν Γῆν· παροιομάζεται διὰ τὸ πλακῆδες σχῆμα, εἰς τὸ ὁποῖον πωλεῖται. Ἡ Ἰγρὰ συνισταμένη εἰς βαφὴν τοῦ φερναμβύκου ζύλου ἀφελχομένη διὰ τῶν Χυμικῶν οἰζίων.

Ονομάζονται καταχρηστικώτερον Λάκκαι καὶ μερικαὶ βαφαὶ ἀνδῶν γιόμενα μὲ οἰνόπιτυμα, καὶ καταστάλαγμα στύψως Ἀγγλικῆς, καὶ σποδοῦ, ὡς λάκκα τὸ κόκκινον τοῦ Μικανίου, τὸ κίτρινον τοῦ Σπάρτου, τὸ καυτοῦν τῆς Ἰριδός, καὶ τῶν Ἴων, κ. λ.

Ἡ τῶν βαφῶν Λάκκα, μὲ τὴν ὁποίαν κατασκευάζεται καὶ τὸ Ἰσπανικόν, ἢ Σφραγιστικόν κρῖον, εἶναι κόμμι, ἢ κρῖον κοκκινωπὸν, σκληρὸν, διαφανές, καὶ καθαρόν, φερόμενον ἀπὸ τὰς Ἰνδίας, κολλημένον εἰς καλάμμα, ἢ ραβδίσκους, χονδρὰ ὡς τὸν δάκτυλον, διὰ τὸ καὶ ἐποιομάζεται ραβδίσκιον, en baton.

Τὸ κρῖον τοῦτο συνάξεται ἀπὸ εἶδος μελισσῶν, ἢ μύων τῆς Ἰνδίας ἀπὸ τὴν δρόσον τῶν ἐκεῖ δένδρων· οἱ δὲ ἰδοὶ γνωρίζοντες τὴν τιμὴν αὐτῆ τῆ κρῖου, φυτεύουν ὅπου εἶναι πολλαὶ ἀπὸ αὐτὰς τὰς μύας καλόμια, ἢ ραβδίσκους κατὰ σειράν πολλα, καὶ αἱ μύαι ἐπικαθήμεναι, ἀφήνουν τὸ κρῖον τῶν· καὶ ὅταν παρατηρήσῃ ὁ Ἰνδός, ὅτι εἶναι καλά σκεπασμένοι τὸ ξύλον τε, χύσει νερόν ἐπάνω, φυγαδύει τὰς μύας, καὶ ἔπειτα ξηραίνει εἰς τὸν ἥλιον τὴν Λάκκα, καὶ τὴν πωλεῖ.

Τὸ κόμμι τοῦτο βραζόμενον εἰς νερόν μὲ στύψιν, ἢ καὶ ἄλλα οἰζία τοιαῦτα, ἀποτελεῖ βαφὴν ὠραία, καὶ ἀνεξίτηλον· μὲ αὐτὴν βάφην τὰ ὠραία κόκκινάτων οἱ Ἰεσοὶ, καὶ Πέρσαι, καὶ οἱ βυρσοδίψαι Τῦρκοι τὰ καλά κόκκινα τομάρια, ἐποιομαζόμενα διὰ τοῦτο Λάκκια· πωλεῖται δὲ καὶ εἰς κόκκους, καὶ εἰς πλάκας, καὶ ἄλλας μορφάς.

Καλῆς ποιότητος εἶναι ἢ καθαρὰ, διαφανῆς, ἀγαλυμένη.

μένη καλά, και μασσωμένη γὰ ἀποτελῆ κόκκινόν τὸν σίελον.

Ἡ τῶν ἱατρῶν Λάκκα εἶναι τὸ ἰδιατυμύμενον Καγκάμορον (Cancamum) κόμμι προῖόν ἀπὸ δένδρον μεσαίου ὕψους, με φύλλα ὁμοιάζοντα τὴν Σμύρναν, βλαστάνον πολὺ εἰς τὴν Ἀφρικὴν, Βρασιλλίαν, καὶ τὸ Νησίον τῆς Ἀγίου Χριστοφόρου. Ἴδιον αὐτοῦ τοῦ κόμμειος εἶναι τὸ θὰ ἔχη τέσσαρα εἶδη κόμμειων συνεινυμένων, καὶ ἀσυμμίκτων, ἤλεκτρον, πίσσα, κερατόχθρον, καὶ τίταρτον, κόμμι ξηρὸν, καὶ λευκόν, τὸ ὁποῖον καὶ ἐμφυχον ὀνομάσαμεν. Ἰδὲ ΚΟΜΜΙ.

Τὸ κόμμι τῆτο λυόμενον εἰς τὸ ἔλαιον ὠφελεῖ εἰς τὰς πληγὰς, καὶ ἐπιτιθέμενον ξηρὸν εἰς τοὺς ποῦντας ὀδόντας, παύει τὸν πόνον.

Ὁ Μαθιόλδης δοξάζει, κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ Διοσκοριδίου, καὶ τῶν λοιπῶν Παλαιῶν, ὅτι γενικῶς Καγκάμορον ὀνομάζον ἐκεῖνοι τῶν νεωτέρων τὴν Λάκκα· ἀλλ' ἐπειδὴ ἀμφότεραι εἶναι λέξεις βάρβαραι, προκριτοτέρα, μοι φαίνεται, ὡς ευφραδιστέρα ἢ νεωτέρα.

ΛΑΜΑΣ, παρὰ τῶν Περουιανῶν γραφόμενον Lamas, καὶ προφερόμενον Λιάμας, παρὰ δὲ τῶν Ἰσπανῶν ὀνομαζόμενον Ἐντόπιον Πρόβατον, ἦτοι Carnero de la Tierga, ζῶεν τῆς Ἀμερικῆς μὲ μικρὸν κεφάλι κατ' ἀναλογίαν τῆ σώματός του, τὸ ἐπάνω χεῖλος σχισμέον, ὡς τοῦ λαγοῦ· ακρὺν, καὶ κυρτὸν τὸν λαιμὸν, ὡς τὴν Κάμηλον, δίχηνον τὸ ὀνύχι, ὡς πρόβατον· τρίφεται μὲ ὀλίγον σπάρτον τῆ τόπυ ὀνομαζόμενον Ἰχον, καὶ δὲν πίνει ποτὶ.

Τὸ ζῶον τοῦτο εἶναι ἤμερον, εὐκόλα τιθαστεύεται, καὶ φορτῶνται ἕως 40 ὀκάδες βάρους, περιπατεῖ ἀργὰ μὲ τὸ κεφάλι ὑψηλὰ, τὴν εὐκτα ὁμῶς εἶναι ἀδύνατον γὰ ἀκολουθήσῃ τὸν δρόμον του. Τὸ μαλλί του εἶναι εὐχρηστον, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐμφυτον δυσωδίαν κατώτερον ἀπὸ τῆς Βιγωνίας, καὶ τὸ κρέας μόλιον τῶν νέων τρώγεται.

Ἡ δὲ Βιγωνία (Vigogne) τὴν ὁποίαν Βικουφίαν (Vi-

cufia) οἱ Ἴσπανοὶ, καὶ Λατῖνοι λέγουσιν, εἶναι εἶδος ἀγριοῦ τῷ Λάμα, μεγαλτέρα, ὁμοία μὲ αὐτὸν, καὶ ἡμερεῦει ὅταν πιασθῇ, καὶ φορτῶνται ὀλίγον βαρύτερα ἀπὸ ἐκεῖνον. Τὸ μαλλίτης ὅμως ἐγκρίνεται, καὶ εἶναι χρώματος καστανοῦ, καὶ στακτρῶ, χρήσιμον διὰ τὰ καλά Ἴσπανικά ρεῦχα, καὶ διὰ τὰ σκιαδία τῶν ἄλλων γειῶν.

Ἡ Ἀλπάγη (Alpagne) εἶναι ἄλλο εἶδος μεταξὺ τῶν ἀνωτέρω διαφέρουσα μόνον εἰς τὸ εἶναι τὰ χεῖλη μικρότερα, τὸ πρόσωπον κορτότερον, καὶ τὰ ποδάρια τὸ μαλλίτης δύσκολα διακρίνεται ἀπὸ τῆς Βιγωνίας, διὰ τῆτο καὶ πάντοτε συμμίγνυται παρά τῶν Ἴσπανῶν.

Ὅλα αὐτὰ τὰ ζῶα κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἐκθεσιν, κατὰ τὴν μορφήν, καὶ κατὰ τὴν χρῆσίν των εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τὸ θερμὸν κλίμα τῆς Περουῆς, καὶ τῆς λοιπῆς Μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς, ὡς οἱ Ἰππέλαφοι εἰς τὴν Λαπωνίαν, καὶ ἡ Κάμηλος εἰς τὴν Ἀφρικὴν, καὶ Ἀραβίαν, ὅθεν ἡμποροῦν εἰς ὀνομασθῆν Κάμηλοι τῆς Ἀμερικῆς, ἢ διακριτικώτερον Προβατοκάμηλοι, κατὰ τὸν τύπον τῆς Στρουδοκάμηλος· εἶναι δὲ λέξις ὅσον πρὸς ἐμὲ εὐάριστος, καὶ σημαντικώτερα ἀπὸ ὅλας τὰς ρηθείσας, καὶ μὲ τοῦτο ἀποφεύγομεν τὴν καταλαλιαν, καὶ ἀγωγὴν ἐπ' ἀσεβεία, τὴν ὁποίαν ἡμποροῦν εἰς νήσους καθ' ἡμῶν οἱ Τάρταροι τῷ Τιβέτου, ὀνομάζοντες Λάμαν τὸν ἐπίγειον, καὶ νομιζόμενοι ἀθάνατον Θεότητα.

ΛΑΝΑΡΙ. Ἐργαλεῖον ξύλινον μὲ ὀδόντας σιδηρῆς μακρῆς, χρήσιμον διὰ κτετισμὸν τῶν μαλλίων τῶν προβάτων διὰ τὰ γέννη Τολύπαι διὰ νήσιμον. Ἰδὲ ΚΤΕΝΙ. Παράγεται ἀπὸ τῷ, Λάνα, Λατινικῶ, σημαίνοντος τὸ μαλλί.

ΛΑΖΕΤΤΟΝ, ἀπὸ τῷ Λάας, ὁ λίθος, καὶ ζέω, ἢ τοι ὁ ἐξεσμένος λίθος, καὶ Λάξευμα, ἢ τέχνη τοῦ λαξεύειν, ἢτοι ἡ λιθοξοικὴ, ἢ ὁποία ἐκτετινομένη εἰς ὅλα τὰ μέταλλα, ἐμπεριλαμβάνει ὅλην τὴν Γλυπτικὴν, τὴν παρά τῶν Γάλλων λεγομένην Gravure, ἀπὸ τοῦ γράφω Ἑλληνικοῦ, τὸ ὁποῖον κατ' ἀρχὰς ἐγένετο μὲ σμιλᾶριον, ἢτοι μεταλλικὸν ὄξυν κάλαμον.

Ἡ Λαξευτικὴ, τὴν ἐποίησαν οἱ Ἀρχαῖοι Γλυπτικὴν ἰσόμαζον, καὶ εἰς ἡμᾶς φαίνεται κακόηχος λέξις, (διὰ τὴν χρῆσιν τῆ γλύφω, ἀντὶ τῆ λείχω) εἶναι τέχνη μία ἀπὸ τὰς ἐλευθέρους, συνισταμένη εἰς τὴν τομὴν, καὶ ξέσιμον, καὶ γραφὴν τῶν τιμίων λίθων, τῶν μετάλλων, τῶν μαρμάρων, καὶ τῶν ξύλων, καὶ ὁστέων αὐτῶν μετὰ μεταλλικὰ ἐργαλεῖα, βασιλικὸν ὕδωρ, καὶ παρόμοια, εἰς διαφόρους μορφάς, σχήματα, καὶ εἰκόνας.

Μεταξὺ τῶν ἀρχαίων Προγόνων μας ἡ ὠραία αὕτη τέχνη ἔλαβεν ὑπεροχικὴν προκοπὴν, καὶ ἕως τῶρα ζητῆνται τὰ περίφημα ἔργα τῶν χειρῶν τῶν εἰς διάφορα πετράδια, ὡς Ἀχάτας, Σαρδόνηας, Ὀνυχας, κ. λ. ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀντίκαι, ἢτοι Ἀρχαίαι.

Ἀλέξανδρος ὁ μέγας, ὑπεραγασθεὶς τὴν Λιθοξοίαν τῆ Πραξιτέλης, διάρρισε μόνον αὐτὸν νὰ ἐγχαράτῃ εἰς τὰς λίθους τὴν μορφήν του· καὶ αἱ παρὰ τοῦ Διοσκορίδου χαραχθεῖσαι προτομαὶ τοῦ Καίσαρος Ἀυγούστου, ἐζητῆντο παρὰ τῶν διαδόχων τοῦ Αὐτοκρατόρων διὰ νὰ τὰς μεταχειρίζωνται εἰς τόπον Σφραγίδος.

Μετὰ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν Βαρβάρων, καὶ τὸ νέκρωμα τῶν Τεχνῶν εἰς τὴν Εὐρώπην, ἠκολούθησε καὶ ἡ Λαξευτικὴ τὴν ὁμοίαν τύχην τῶν λοιπῶν τεχνῶν, καὶ ὁμοῦ μὲ αὐτὰς πάλιν ἀνεγέρθη, καὶ τῶρα εὐδοκίμει· ἀλλὰ τὰ ἀρχαῖα ἐγκρίνονται.

Ἡ κατὰ τὸ κοῖλον Γλυπτικὴ, ἡ Λαξευτικὴ τῶν Παλαιῶν ἔχει διὰ χαρακτηριστικὸν τὴν στιλπνότητα, καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ἐγγράφειν ξέσμα. Ἡ δὲ Ἀναγλυφικὴ, τὴν ὁποίαν καὶ Ἀνάξισμα ἠμποροῦμεν νὰ ὀνομάσωμεν, καὶ Γαλλιστὶ bas relief, εἶναι ευκολωτέρα, διότι καὶ βλέπεται καὶ στιλβάζεται μὲ ευκολίαν τὸ γλυπτόμενον.

Λαξεύονται τῶρα εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν σφραγίδες, ἀπὸ πετράδια, καὶ ἄργυρον, καὶ χρυσὸν, καὶ σίδηρον αὐτὸν, εἰς ὠραῖα σχήματα, καὶ μορφάς· εἰς δὲ τῆς Τούρκους ἀναγκαίως ἔχουν τὰ ὀνόματά των, ἢ καὶ στίχους τῆ Κορανίου των, διότι εἶναι ἐμποδισμένοι αἱ εἰκότες εἰς αὐτοὺς· καὶ διότι ἡ ἰ-
διό-

διόχειρος υπογραφίτων δὲν ἔχει ὑπόληψιν εἰς τὰς ἁμολογίας. Οἱ τεχνῖται μεταχειρίζονται τὸν τόρνον διὰ τὰ κινῆσουν τὰ διάφορα σμιλάρια, πρίονια, σμυρίδας, καὶ παρόμοια, ὥστε πλησιάζοντες εἰς αὐτὰ μὲ προσοχὴν τὸ λαξευτικὸν πετράδιον ἢ μέταλλον εἰς τὸ γράψουν.

Τὸν ἴδιον τρόπον μεταχειρίζονται, καὶ οἱ κατασκευάζοντες τὰς σιδηρὰς σφραγίδας, καὶ προπλάσματα τῶν νομισμάτων, τὰ ὅποια διαιρῶνται εἰς Ἀργυροκοπεῖα, ἢ γυνικώτερον Νομισματοκοπεῖα, ἔχοντα τὰς σφραγίδας μὲ ὀλίγην κοιλότητα, καὶ ὀλιγοῦστα μὲ τὰ σύμβολα τῆς Ἐπικρατείας, εἰς τὴν ὁποίαν γίνονται, καὶ μεταχειρίζονται, καὶ εἰς συμβολικὰ νομίσματα, ἢτοι Medailles, ὡς ἂν εἰπῶ μεταλλικὰς ἀρχαιότητας, αἱ ὁποῖαι εἶναι βαθεῖαι, καὶ μὲ διάφορα σύμβολα.

Περὶ τῆς τέχνης τῆς Χαλκογραφίας, ἢ ὁποῖα εἶναι εἶδος τῆς Γλυπτικῆς, ἢ Λαξευτικῆς, θέλομεν διαγράψαι εἰς τὰ περὶ Τυπογραφίας, καὶ Χαλκογραφίας, διὰ τὰ μὴ συγχύσωμεν τὰ ὀνόματα.

ΛΑΤΖΙΒΕΡΤ. Ἰδὲ ΚΤΑΝΗ ΛΙΘΟΣ, καὶ ΚΟΚΚΟΣ.

ΛΑΤΟΜΙΑ. Ἡ Τέχνη τῆ ἐξορύττη τινὰς πέτρας, πλάκας, καὶ μάρμαρα εἰς χρῆσιν τῶν Λιθοξόων, Πετραδιστῶν, καὶ Τεκτόνων.

ΛΑΤΟΜΕΙΨΟΝ δὲ, ὁ τόπος ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀνορύττονται, καὶ ἐβάλλονται οἱ τοιοῦτοι λίθοι ὀνομάζεται δὲ καὶ Ὀρυκτολογία, ἢ τῆτων μάδουκς, καὶ ἐπιστήμη.

Ἡ Πάρος, ἢ Χίος, καὶ ἄλλαι Νῆσοι τῆ Ἀρχιπελάγους ἐγχερῖονται διὰ τὰ Λατομεῖα τῶν λευκῶν μαρμάρων. Ἡ Προϊόντισος τῆς Προποντίδος διὰ τὸ πλῆθος τῶν μαρμάρων τῆς ἐπονομάζεται Μαρμαρᾶς, καὶ ἐξαρκεῖ εἰς τὰς οἰκοδομὰς, καὶ τάφους τῶν κατοίκων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μάλιστα τῶν λαυτρῶν, βρύσεων, καὶ ἀναβρυτικῶν πολυιδῶν σιφῶνων, εἰς τὰ ὅποια εὐδοκίμων οἱ Τούρκοι, καὶ Χριστιανεὶ Λιθοξόοι ὄχι βέβαια ὡς οἱ Θαυμασιοὶ Πρόγονοί μας τῶν ὁποίων τὰ

ἔργα θέλουν χρησιμεύσει αἰωνίως δι' ἀρχέτυπα, οὔτε ὡς οἱ μιμηταὶ τούτων Εὐρωπαϊοὶ τεχνῖται, ἀλλὰ μετρίως καλὰ.

Ἡ Χίος ἔχει καὶ πλάκας, καθὼς καὶ ἡ Μάλτα διὰ λιθόστρωμα ἢ Πατρίσμου εὐτυχεῖ εἰς Λατομεῖα λευκῶν, καὶ μολιβοχρόων πλακῶν διὰ στεγώματα τῶν οἰκιῶν· καὶ ὅλα τὰ λατομεῖα τῆς ζηλωτῆς Ἑλλάδος, καὶ Ἰωνίας, ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἰλάμβανον οἱ Φειδίαι, καὶ Πραξιτέλεις τὰ μάρμαρα, καὶ τὰ εἰθεποιοῦν, δὲν ἐκινῶθησαν, ἀλλ' ἡ τέχνη λείπει, καὶ ἡ ὄρεξις εἰς τὰ τοιαῦτα κατὰ τὸ παρόν.

ΛΑΥΔΑΝΟΝ. Ἴδ' ὍΠΙΟΝ.

ΛΑΨΑΝΗ, εἶδος Κράμβης, ἢ ὁποῖα δὲν κλείει. Ἴδ' **ΚΡΑΜΒΗ.**

Ἡ γινόμενη Λαψάνη εἰς τὴν κάτω Γερμανίαν ἔχει μικρὰ, καὶ ἀραιὰ τὰ φύλλα, πολλοὺς κλόνους, καὶ δὲν τρώγεται· ἀλλ' ὁ καρπός τῆς Koolsaad παρὰ τῶν Ὀλλανδῶν, καὶ Colsa κοινῶς, ἦτοι Κραμβόσπορος παρὰ τῶν ἐντοπίων Φλαμάνδων ὀνομαζόμενος, ἀποτελεῖ μέγα ἐμπόριον εἰς τὰς λεγομένους κατωτόπυς (Pays Bas) καὶ εἰς τὴν Βορείαν Γαλλίαν, καὶ Ὀλλανδῶν μὲ τὴν μεγάλην ποσότητα τοῦ ἐλαίου, τὸ ὁποῖον ἐκβαίνει μὲ ελαιοτριβεῖα, ἦτοι ἀνεμομύλους ἐπὶ τέτου κατωμένους, καὶ διαδίδεται εἰς ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέρη, χρήσιμον εἰς πολλὰ ἐργόχειρα, καὶ τέχνας· λέγεται δὲ καὶ Ἐλαιον Ῥαφανίδος Navette, διότι ὁμοιάζει ἡ Λαψάνη αὕτη μὲ τὸ χόρτον τοῦτο.

ΛΕΒΗΣ, τὸ Τυρμιστὶ Καζάνι, ἀγγεῖον χάλκινον, ἢ καὶ σιδηροῦν μέγα, ἀναγκαῖον διὰ βράσιμον τοῦ νεροῦ, εἰς λουτρά, ἀμβυκας, ἦτοι λαμβύκους, καὶ ἄλλα πολλὰ ἔργα, καὶ τέχνας· οἱ Χαλκοποιοὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατασκευάζουν πολλὰ, καὶ ἐξαίρετα τοιαῦτα ἀγγεῖα χάλκινα. Ἴδ' **ΧΑΛΚΟΠΟΙΪΑ,**

ΛΕΚΑΝΗ. Γνωστὸν χάλκινον, ὀρειχάλκινον, ἀργυρῶν, καὶ ἀργιλλοπλαστικὸν ἀγγεῖον, χρήσιμον διὰ γήψιμον, καὶ πλύσιμον. Αἱ χάλκιναι, καὶ ἀργυραὶ κατασκευα-

σκευάζονται εἰς τὸν τόπον· αἱ ἀργίλλιναι, ὄρειχαλί-
ναι, καὶ λευκαργυραὶ φέρονται ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, ὁμῶς
μὲ τούς προχόους των (ἰβρίκια), καὶ πωλῶνται παρὰ
τῶν λεπτοπωλῶν.

ΛΕΜΟΝΙ, Μηδικὸν μῆλον, ὄπωρικόν γνωστότατον
εἰς ἔλον τὸ Ἀρχιπέλαγος, καὶ τὰ παράλια τῆς Μεσο-
γείου Θαλάσσης, καὶ ἴδιον τῶν Θερμῶν κλιμάτων.

Ἡ Λεμονία εἶναι ἀειθαλὲς δένδρον, κηπευτικόν, καὶ
μικροῦ μεγέθους, ποτιστικόν.

Ἐμβαλίου εἰς τὸ ἐμπόριον τὰ Λεμόνια τῷ Ἀρχιπε-
λάγους, καὶ ἰδιαιτέρως τῆς Μεσσηνίας, τὰ ὅποια διὰ
τὴν τέχνην τῶν κηπευτῶν κόπτονται μὲ τὸ χεῖρι πράσι-
να, χρίονται μὲ κηρὸν εἰς τὴν τομὴν, καὶ τυλιγμένα
μὲ χαρτὶ βάλονται εἰς κιβώτια ἀνά 400, καὶ διαρ-
κῶν περισσύτερον καιρὸν ἀπὸ τὰλλα (1).

Ὁ ἀγοραστὴς ἐμπορὸς ὅμως πρέπει νὰ προσέχη νὰ
ᾖται σωστὰ τὸν ἀριθμὸν· ἀπὸ τὰ ὀνομαζόμενα Ἐξοδον
τοῦ Ἀμβούργου, τεκομμένα, καὶ φυλαγμένα ἀπὸ σῆ-
ψιν, ἢ ὅποια διαδίδεται ὀλίγιστα, καὶ εἰς τὰ λοιπὰ
ἀν δὲν χωρισθῶν εὐθὺς. Ἡ Κωνσταντινούπολις λαμβάνει,
καὶ ἀποστέλλει διὰ τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου,
καθὼς καὶ λεμονόζωμον, περὶ τῶ ὅποιον κατατῆρα.

Ἐπομένως ἐμπορεύονται εἰς κιβώτια, καὶ χυτὰ τὰ
Λεμόνια τῷ Πόρου, καὶ τῆς Χίου, ἀλλὰ δὲν ἔχουν τὴν
αὐτὴν ἐπιμέλειαν εἰς τὸ στείβασμα μὲ τὰ Σικελικὰ,
διὰ τοῦτο καὶ φθείρονται ὀλιγωρότερα.

Τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον τῶν Λεμονίων εἶναι μέγα,
καὶ ἀδιάκοπον διὰ τὴν παντοεινὴν χρῆσιν αὐτῶν εἰς τὰ
ἀρτύματα τῶν φαγητῶν.

Εἶναι καὶ Λεμόνια γλυκὰ, τὰ γλυκολέμοσα, καὶ χω-
ρὶς σπύρον μεγάλα, καὶ χοιδρόφλοια, τὰ ὅποια λέγον-
ται Βενετιαναὶ, καὶ ἄλλων εἰδῶν, ἀλλὰ χρησιμώτερα
εἰ-

(1) Τὰ τοιαῦτα ὀνομαζόμενα Ἐξοδον τῆς Ὀλλάνδης, ἢ
τοῦ Ἀμβούργου.

είναι τὰ κοινά, δίδοντα ἔτι εἰς τὸ ἐμπόριον τὸν λεμονόζωμον, τὴν λεμονοφλοιάν, καὶ δύο εἶδη ελαίων, χρησίμων εἰς τὰς μυρεψίας, καὶ τὴν Φαρμακοποιίαν.

ΛΕΜΟΝΟΖΩΜΟΣ, ὁ ζωμός τῶν Λεμονίων, χρήσιμος εἰς τοὺς τόπους, ὅπου διὰ τὸ ψυχρὸν κλίμα, καὶ διὰ τὴν ἀπόστασίν των ἀπὸ τὸ θερμὸν, μὴ δυνάμενοι οἱ ἄνθρωποι νὰ μετακομίσουν ἀρκετὰ λεμόνια, ἐμπορεύονται τὸν ζωμὸν αὐτόν.

Εἶπαμεν ὅτι τὸ Λεμόνι εἶναι ὀπωρικὸν εὐκολόσηπτον, καὶ δὲν διαρκεῖ μετὰ τὸ τρύγημά του, διὰ τοῦτο οἱ κηπῶροι θέλοντες νὰ προλάβουν τὴν φθορὰν τοῦ καρποῦ, τὸν στραγγίζουν, καὶ πωλῶν τὸν ζωμόν των εἰς βαρῦλλια μεγάλα ἕως 400 ὀκάδων.

Καλὸς Λεμονόζωμος εἶναι ὁ καθαρὸς, ὄξιτος, καὶ εὐσμος, καὶ ὑπερτερεῖ ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἔχει καὶ λεμονέλαιον ἐπιπλέον εἰς τὸ στόμιον τῆ βαρῦλλίου, ἀποδείξει ὅτι αὐτὸς ἔγινε πρὸ τοῦ νὰ σαπίσῃ ἡ φλοιά τοῦ λεμονίου, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκειται τὸ θερμὸν ἔλαιον· τοιοῦτος ἐπαινεῖται ὁ τῆς Ναξίας.

Ἡ Μεσσήνα, λιμὴν τῆς λεμονοφόρου Σικελίας δίδει καὶ ζωμὸν πολὺν, καθὼς καὶ λεμόνια, καὶ τὸ ἐμπόριον γίνεται εἰς ἀμφοτέρω.

Χρησιμεύει ὁ Λεμονόζωμος διὰ τὰ ποτὰ τῆς λεμονάδας γινομένης εἰς ἐλλειψιν νωπῆ ζωμοῦ, ἢτοι λεμονίου μὲ αὐτόν, καὶ ζάχαρι· καὶ τῆτο μὲ τὴν ἐγχυσιν ὀλίγου ζαχαροπνεύματος, ἢτοι ρῶμι, ὀνομάζεται Punch· τὸ εὐφραδέστερον Πόνσι, εἰς βαφάς, καὶ πλύσιμον ἀγγείων, κ. τ. λ. καὶ δαπανᾶται ἀρκετὸς εἰς τὰ ψυχρὰ κλίματα ἀντὶ λεμονίων, ὡς ἀνωτέρω.

ΛΕΜΟΝΑΪΔΑ, καθὼς ἀνωτέρω εἶπαμεν, ὁ ζωμός τῆ λεμονίου, καὶ ζάχαρι, ἡ ὁποία ἢμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ καὶ Συρόπιον τῆ Λεμονίου, ὅταν ἦναι κατεσκευασμένη ἀπὸ τῆς ζαχαριφούς, καὶ δὲν λείπει εἰμὴ μόνον τὸ νερὸν διὰ νὰ ἀραιώσῃ, καὶ νὰ γένη ποτόν.

Ἡ φλοιά τῆ λεμονίου ζαχαρωμένη, καὶ ἐψημένη γίνεται καλὸν ζαχαρωτόν· ἀπὸ αὐτὴν τριμμένην εἰς τρίπτην,

πτην, καὶ θλιβομένην ἐκστάζει ἢ λεγομένη Οὐσία τῆς Λεμονίου (Essentia) ἢτοι τὸ καλῆτερον ἔλαιον.

Ἀπὸ δὲ τὴν ὑπόστασιν τῆς λεμονοζώμου, ἀφ' ἧς κατακαθίστη εἰς τὰ βαρύλλια, μετὰ τὸν αὐβυκα (λαμβύκον) ἐκβάλλεται ἄλλο ἔλαιον, τὸ ὁποῖον ἔχει δευτέραν τάξιν μετὰ τὸ πρῶτον, ἢτοι τὴν οὐσίαν, καὶ ἀμφότερα χρῆσιμῆσαν εἰς τὴν Μυρριφικὴν.

Εἰς τὴν Μαδέραν ζαχαρώνουν τὰ μικρὰ ὀλοπράσινα λεμόνια, καὶ κάμνουν ζαχαρωτὸν ἐξαιρετὸν, καὶ ζυτῶμετον ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὴν Χίον, καὶ ἄλλας Νήσους, ἀλλ' ὅχι δι' ἐμπόριον.

Οἱ Ἑβραῖοι μεταχειρίζονται τὰ μικρὰ νεογὰ λεμόνια διὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Σκηνοπηγίας, ὡς εἶδος θυσίας, καὶ τελετῆς.

Εἰς τὸ Ἀμστελδάμον κάμνουν ἄλμην διὰ τὰ φυλάξουν τὰ λεμόνια εἰς βαρύλλια, καὶ τὰ ἐπινομάζουν λεμόνια ἀλατισμένα, Citrons-salés.

ΛΕΜΟΝΟΎΣΤΑΘΝ. Οἱ Παλαιοὶ Ἕλληνας μὴ γνωρίζοντες τὰ ὀραιότερα ξύλα τῆς Ἰνδίας μετεχειρίζοντο τὸ ξύλον τῆς λεμονιάς εἰς πολλὰ λεπτουργήματα, ὡς τραπέζας, γραφεῖα, ταμῆια, καὶ τὰ παρόμοια ἂφ' αὐτῶν δὲ αἱ Ἀνατολικαὶ, καὶ Δυτικαὶ Ἰνδαὶ ἐγνωρίσθησαν, καὶ μᾶς δίδουσι ὀραῖα ξύλα διὰ τὰ τοιαῦτα ξυλουργήματα, ἐπαυσεν ἢ χρῆσις τούτου, καὶ ἡ ὀνομασία μετεδόθη εἰς ξύλον τῆς Ἀμερικῆς ἔχον τὴν ὀσμὴν τῆς λεμονίου, βαρὺ, ῥιτιφῶδες, κίτρινον, καὶ ἀρμόδιον διὰ τὰ κατασκευασθῆναι πολλὰ καλὰ ἔργα, καὶ σκεύη. Οἱ αὐτόχθονες Ἀμερικανοὶ τὸ ὀνομάζουν εἰς τὴν γλῶσσάντων ξύλον Δαμπαδικόν, Δαμπαδόξυλον, τὸ Γαλλιστὶ bois de chandele μεταφρασθέν.

Τὸ δένδρον τοῦτο γίνεται μέγα, ἔχει φύλλα, ὡς ἰδάφνη, ἀλλὰ μεγαλύτερα, καὶ ὁ καρπὸς του εἶναι μαῦρος, καὶ παρόμοιος μὲ τὸ πιπέρι.

Πολλοὶ ἐλάμβανον τὸ ξύλον τοῦτο ἀπὸ τοῦ κεντρικοῦ Σανδαλίου τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, ἀλλ' ἔχει διαφορὰν μεγάλην διὰ τὸ βάρος του, καὶ δι' ἄλλα γνωρίσματα.

κόν. Γλυκὸ λέγεται τὸ γαπὸν καὶ ελιγοκαιρινὸν, δριμύ δὲ τὸ βρασμένον, καὶ ἐργασμένον μετὸν καιρὸν. Πίνε-
ται εἰς τὸν τόπον κρασίου εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, καὶ εἶ-
ναι ὁ μηλόζωμος καλῆτερος πολὺ ἀπὸ τὸν ἀπιόζωμον,
τὸν ὁποῖον Ροιρέ ιδιωνυμοῦσι.

ΜΗΛΑ τῆς Γῆς, τὰ Κολοκάσια, ρίζαι χόρτε γνα-
σταὶ εἰς ἡμᾶς, καὶ μεταχειρίζομεναι ἀντὶ λαχάνων εἰς
τὰ ἐψήματα τῶν μαγειριῶν· εἰς ἔλλειψιν ὅμως σιτα-
ρίου εἶναι ἀρκετὰ, ἥτοι ἔχουσι δύναμιν θρεπτικὴν, διὰ
τὰ θρέβουσι τοὺς ἀνθρώπους ξηραίνόμενα, γινόμενα ἀ-
λευρι, ζυμούμενα, ἐψόμενα, καὶ ἐσθιόμενα, ἀλλὰ τὴν
ιδίαν ἡμέραν· εἰς τὴν Γερμανίαν, καὶ Γαλλίαν καλλιερ-
γοῦν ἐπὶ τήτου πολλὰ τοιαῦτα τῆς Γῆς Μῆλα· εἰς τὰ
κλίματά μας ποτὲ δὲν ἔλαβον τὴν τοιαύτην χρῆσιν, ἀλ-
λ' ἔτε εἰς τὰ μαγειριῶν μας εὐρίσκουσι τοιαύτην τιμὴν, ὅ-
σων εἰς τὴν λεγομένην Εὐρώπην.

ΜΗΛΟΝ. Διφθέρα ἀπὸ τὸ ἐπώμιον τῆς Ἀλωπε-
κῆς, ἴδὲ ἈΛΩΠΗΞ.

ΜΙΛΤΟΣ, τὸ Minium, βαφὴ μεταλλικὴ, κοκκίνη,
γινόμενῃ μετὸ τιτάνωμα, καὶ κοκκίνισμα τῆ μολύβδου,
κατωτέρα, ἀλλὰ καὶ ευδυνωτέρα ἀπὸ τὸ Κιννάβαρι.
Χρησιμεῖ ἡ Μίλτος εἰς τοὺς ζωγράφους, καὶ βαφεῖς,
καὶ φέρεται εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τὴν Εὐρώπην εἰς μικρὰ βα-
ρύλλια διὰ τὸ βάρος τῆς. Ὀνομάζεται Τυρκιστὶ Τζένι.

ΜΟΛΤΒΔΟΣ, καὶ ΜΟΛΙΒΟΣ, καὶ κοινότερον μο-
λίβι, μέταλλον γνωστὸν, βαρὺ, εὐλύγιστον, καὶ εὐκο-
λοδιάλυτον, ἀφ' ἧ καθαρισθῆ.

Ἡ μεταλλικὴ ὕλη τοῦ μολύβδου εἶναι μαύρη, καὶ
θραυσμένη φαίνεται γεμάτη ἀπὸ αἰίδας, ἢ ἴνας σιλι-
πιάς, ὡς τῆ ἀντιμονάχου· ἐκβάλλεται ἀπὸ τὴν γῆν εἰς
χονδρὰ κομμάτια, βάλλεται εἰς χάνας μεγάλας μετὰ με-
γάλῃν φωτίαν εἰς κάμινον, καὶ ἀναλυόμενος ὁ μολύβδος
τρέχει ἀπὸ ἐπίτηδες καμωμένην εἰς τὸ χωνεῖον τρύπαν,
καὶ αὐλακα, καὶ καθαρίζεται ἔτι ἀναλυόμενος μετὸ ἐ-
ξάφρισμα, καὶ χύνεται εἰς ψωμοὺς ἐπιμήκεις εἰς αὐλα-
κῶδη προπλάσματα, καὶ οὕτω πωλεῖται,

Οἱ μεταλλεύοντες τὸν μόλυβδον εὐρίσκουν μαρμασίτας διαφόρων χρωμάτων, ὡς κυανῶν, κίτρινον, στακτόμαυρον, πρασινωπὸν, πορφῶδη, γυψῶδη, αστρῶδη, καὶ στιλπνὸν ἐμφέροντα ὀλίγον ἄργυρον, τὸν ὁποῖον οἱ Φυσικοὶ ἀκολουθεῖτες τῷ Διοσκορίδῃ ὀνομάζουσι Μολύβδαιταν καὶ λευκὸν ἡμιδιαφανῆ ἐνώδη, καὶ ἑρικοειδῆ, καὶ τέλος πάντων κυβικόν.

Οἱ παλαιοὶ Φυσικοὶ ἐνόμιζον ὅτι ὁ μόλυβδος εἶναι τῆς αὐτῆς φύσεως μετὰ τὸν κασσίτερον, διακρίνοντες αὐτὸν μετὰ τὸ λευκὸν καὶ μαῦρον χρῶμα, ἀλλ' ἐλανθάνοντο, ἀνδρὲς ἐξελάμβανον τὸν Καθρεπτικὸν Κασσίτερον, ἥτοι τὸ Βισμουῦθον, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν λύσει τῶν μετάλλων ἔχει τὴν μολυβδίνην ἐνέργειαν.

Μεταλλεῖα πλούσια μολύβδου ἔχει ἡ Ἀγγλία, ἡ ὁποία δίδει εἰς πολλὰ μέρη, καὶ εἰς τὴν Τουρκίαν πολὺ ἡ Γερμανία, καὶ ἡ Οὐγκαρία ἔχουσιν ἄρκετον, ἀλλ' εἰς τὴν ποιότητα ὑπερτερεῖ τὸ Ἀγγλικὸν μολίβι, τοῦ ὁποῖου τὸ ἐμπόριον εἰς τὴν Τουρκίαν εἶναι ἐμπειρωρισμένον εἰς μογοπωλείον.

Δαπανᾶται πολὺς μόλυβδος εἰς τὰ μικρὰ πυροβόλα ὄπλα διὰ τὸν πόλεμον, καὶ κυνήγι, ὁμοίως εἰς τὰ σκεπάσματα τῶν τζαμίων, παλατίων, λουτρῶν, βασιλικῶν ξενοδοχείων, βρύσιων, καὶ παρομοίων εἰς σωλήνας ὑδραγωγείων, εἰς σκεύη διάφορα, κ. τ. λ. καὶ εἰς τὴν λύσει καὶ καθάρισμα τοῦ χρυσοῦ, ἀργύρου, καὶ χαλκοῦ, καὶ εἰς τὸ γάτωμα τῶν πηλίνων σκευῶν ἄλλα περὶ τῆς τελευταίου τέτου, Ἰδὲ ΛΙΘΑΡΓΥΡΟΣ.

Μόλυβδος Τιτανωμένος εἶναι ἡ Μίλτος, ἡ ὁποία εὐρίσκεται καὶ παρὰ τῆς φύσεως ἐτοιμῆ, καὶ τῆς αὐτῆς ποιότητος μετὰ τὴν ἀνω γραφεῖσαν τεχνητῆν. Ἰδὲ ΜΙΑΤΟΣ.

Μόλυβδος Μεταλλικὸς ὀνομάζεται ὁ μελανός, καὶ χρήσιμος διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν μολυβδοκοιδηλίων, τὰ ὁποῖα διὰ τὴν πετρώδη φύσιν Λάπιδας, ἥτοι πέτρας οἱ Λατινίζοντες Εὐρωπαϊοὶ καλοῦσι, καὶ αὐτοὶ μᾶς τὰ πωλοῦσιν.

Μόλυβδος Καυμένος (Piombo adusto) χυμική κατασκευή, χρήσιμος εις τὴν Ἱατρικὴν. Γίνεται δὲ καίοντες τὸν μόλυβδον εἰς φύλλα λεπτὰ ὅμῃ μὲ θειάφι, καὶ κάμνοντάς τον κόνιν μελαγνήν.

Μόλυβδος εἰς Κόνιν, οἱ πηλοιοργοὶ ὅταν δὲν ἔχουν λιθάργυρον διὰ τὰ γανώσουν τὰ ἀγγεῖά των, λύουν τὸν μόλυβδον, ρίπτουν εἰς τὸ χωρεῖον πολλὴν κόνιν ἀνδράκων, καὶ τὴν ἀνακατώνουν πολλὴν ὕδραν, ἔπειτα πλύοντες τὸ μολίβι κρύον, ἐκβαίνει ὁ ἀνδραξ, καὶ μεταχειρίζονται τὴν μολυβδίνην κόνιν.

Μόλυβδος Λευκός, ὁ λευθεὶς εἰς δριμύτατον ὀξίδι.

Μολύβδου τίτανος, τὸ Ψιμμύθιον. Ἴδὲ τῆτο.

Μολύβδαινα. Μεταλλικὴ ὕλη ἐμφέρουσα ἀργυρον. Ἴδὲ ΜΟΛΥΒΔΟΣ· εἶναι δὲ καὶ χόρτον, Μολυβδοκόνδυλον, περὶ τῆ ὁποίου εἶπομεν ἀνωτέρω. Γίνεται ἀπὸ ὅλας τὰς μεταλλικὰς ἀπαλὰς πέτρας διαφόρων χρωμάτων, κυρίως ὁμοῦ μελαγοβαφῆ ἀπὸ τὸν μεταλλικὸν μόλυβδον, καὶ ἐρυθροβαφῆ ἀπὸ τὴν λεγομένην αἱματηρὰν πέτραν τῆς ἰδίας φύσεως μὲ τὴν μολυβδίνην, ἀλλὰ διαφορετικοῦ χρώματος· ἡ πέτρα αὕτη ἑκάτερα ἕξιμεν εἰς μακρὰν λεπτὴν ράβδον ἐκτίθεται εἰς ξύλινον κάλαμον, καὶ πωλεῖται· ἀμφότερα εἶναι μεταλλικαὶ ὕλαι τοῦ μολύβδου.

Οἱ Ἄγγλοι καὶ εἰς τοῦτο ἐπιτηδεύονται καλῆτερα, ἀλλ' ἡμεῖς λαμβάνομεν τὰ περισσότερα ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, καὶ χρησιμεύουν διὰ πρόχειρα σημειώματα, καὶ διὰ γραμμάς εἰς κατάστιχα, καὶ σχέδια ζωγραφισμάτων.

Πολλὰ ἔχουν καὶ ἰδίας θήκας ἀπὸ ἀργυρον, ἢ λευκάργυρον, καὶ ἢ χωριστὰ, ἢ καὶ εἰς τὰ ἐγκόλπια χαρτοφυλάκια μεταφέρονται εἰς τὰς πήρας, καὶ κόλπους των ἐν πράγμασιν ἀνθρώπων διὰ πρόχειρα, ὡς προείπαμεν, σημειώματα.

Καλὰ εἶναι ὅσα ἔχουν ἀπαλωτέραν, καὶ διὰ τοῦτο βαπτικωτέραν, καὶ δυσκολόθραυστον τὴν λίθον, ἥτοι
τὴν

τὴν μεταλλικὴν ὕλην, καὶ εἰς ξυλοκάλαμον κόκκινον, καὶ λεπτόν.

ΜΟΣΧΟΣ, ὀσμῆτικόν θυμίαμα δραστικώτατον παρωρυμάμενον ἀπὸ τὸ ὁμώνυμον ζῶον, εἰς τὸ ὁποῖου τὸ ὑπογάστριον περὶ τὸν ὀμφαλὸν συνάζεται εἰς εἶδος κύστιως, αἷμα εὐώδες, καὶ ἐκ φύσεως πεπηγός. Τὸ ζῶον τοῦτο ὁμοιάζει πολὺ μὲ μικρὰν δορκάδα κατὰ τὴν μορφήν, καὶ τὸ χρῶμα, ἀλλ' εἶναι χωρὶς κέρατα, καὶ μὲ ὀδόντια ἔξω τῆ στόματος, ὡς ἀγριοχοῖρος, καὶ πρόσωπον λύκου· τρέφεται εἰς τὰς δρυμὲς τῶν Βασιλείων τῆς Τυγκίτης, Κοσιγσίνας, καὶ Βουτάνου, καὶ ἄλλων Ἀσιατικῶν μερῶν· κνηγείται, καὶ φοιτούμενοι διατέμνεται τὴν κύστιν ταύτην, ἣ ὁποία ἀμέσως ῥαπτομένη πωλεῖται.

Ὁ καλὸς Μόσχος πρέπει νὰ ᾖται ξηρὸς, μὲ λεπτὴν κύστιν, μαυροστακτηρὸν τὸ μαλλίτης, ἐπειδὴ τῆς Βεγγ. κάλης ὁ Μόσχος ἔχει λευκὸν τὸ μαλλί, καὶ δὲν εἶναι καλός.

Ὅταν δὲ ᾖται χωρὶς τὴν κύστιν ὁ Μόσχος πρέπει ὁμοίως νὰ ᾖται ξηρὸς, εἰς κίτρινοκόκκινον χρῶμα, ἀτυπόφερτον ὀσμήν, πικρὸς εἰς τὴν γεῦσιν, ὅσον δυνατὸν ὀλιγώτερον σύμμικτος, μὲ σκληροῦς, καὶ μαύρας βάλους, καὶ καϊόμενος νὰ μὴ ἀφήνῃ ὕλην τιὰ ἀκαυστον.

Οἱ Ῥῶσοι εὐρίσκουσι περὶ τὴν Βαϊκάλην λίμνην τῆς ὑπ' αὐτοῦς Ταρταρίας αὐτὸ τὸ ζῶον, τὸ ὁποῖον ὅσον προχωρεῖ τινὰς πρὸς τὴν Σίταν, ἄλλο τόσον τὸ εὐρίσκει εἰς περισσότερον ἀριθμὸν. Εἶναι ὀκνηρὸν, ὥστε πολλάκις οἱ κνηγοὶ τὸ σφάζουσι, ὅπως τὸ εὔρωι χωρὶς νὰ φύγῃ· οἱ Σῖται τὸ ὀνομάζουσι Ἰεχιάμ, ἢτοι Μοσχοφόρον Ἐλάφον, καὶ ἐκτὸς τῆς εἰρημένης κύστιως κατασκευάζουσι μόσχον μὲ τὰ ὀπίσθια του, καὶ μὲ τὸ ὅλον σῶμά του, καὶ μὲ τὰ ἐμπρόσθια μέλη του· ἀλλ' ὁ μόσχος ὕτος μὲ τὸν ῥιθίντα κατὰ σειρὰν καταπᾶ εἰς τὸν κατώτερον, ὥστε τὸ ζῶον τήτου ὅλον τὸ σῶμα, καὶ κυρίως τὸ αἷμα εὐωδιάζει κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον.

Ἡ χρῆσις τοῦ μόσχου εἶναι σχεδὸν εἰς παραίτησις
διὰ

διὰ μυραδικά, ἀλλὰ χρησιμεύει ὡς δυναμωτικὸς τῶν νεύρων εἰς τὴν ἰατρικὴν· καὶ κατὰ τὴν παρατήρησίν τινα περιφήμου ἰατροῦ, ἀναγκαίως πρέπει νὰ τὸν μεταχειρίζομεθα· ἐγὼ διὰ τῆς βοήθειάς του ἔζησα ἀπὸ τὴν νεύρῳδῃ λοιμικῇ συμβάσαν μοι εἰς τὴν συγγραφὴν τῆς τῆς πονήματος.

Αἱ Ἰνδίαὶ δίδουν τὸν καλλήτερον, καὶ ἡ Ῥωσσία τὸν κατώτερον Μόσχον.

ΜΟΣΧΟΓΑΛΗ. Ἴδὲ ΖΙΨΗΘΟΝ.

ΜΟΣΧΟΘΤΜΙΑΜΑ. Ἴδὲ ΣΙΛΦΙΟΝ.

ΜΟΣΧΟΚΑΨΤΟΝ, καρπὸς δένδρου εὐρισκομένου εἰς τὰς Νήσους τῆ λεγομένου Ἀρχιπελάγους τῆς Βάνδας ἐπὶ τὴν Ἰνδικὴν Θάλασσαν θερμὸς, καὶ ἀρωματικὸς.

Ἡ Μοσχοκαρυδιὰ γίνεται μεγάλη, ὅσον ἡ ἀπιδιά, ἔχει τὰ φύλλα ὡς αὐτὴ, καὶ ἄνθος μονοπέταλον, κωδωνοειδές, μετὰ τὸ ὅποιον γίνεται ὁ καρπὸς, ὡς ροδάκινον κατὰ τὴν σύστασιν, ἀλλ' ὡς ἀπίδι κατὰ τὸ σχῆμα μὲ λάκκωμα ροδακίνου, ἀνθίζει, καὶ καρποφορεῖ ὅλον τὸ ἔτος, καὶ τρυγῆται τρίς τοῦ ἐνιαυτοῦ.

Ἡ ἔξω σὰρξ τῆ κελύφου του εἶναι ἀχρηστος, ἀλλ' ἡ μεταξὺ αὐτῆ, καὶ τοῦ κοκκάλου ἐπίδερμις εἶναι τὸ λεγόμενον Ἄνθος Μοσχοκαρύου. Ἴδὲ ΜΑΣΙΣ. Μετὰ τὸ κόκκαλον, ἡ πυρῆνα εὐρίσκεται ἐγκλιιστον τὸ μοσχοκάρυον, τῆ ὁποίου τὸ καλὸν πρέπει νὰ ᾖ βαρὺ, στακτόχρουν, καὶ μαρμαρῶδες ἔξωθεν, καὶ κοκκινωτὸν ἔσωθεν ἀτρύπητον μὲ χυμὸν παχὺν, καὶ χρισματώδη, ὁσμὴν τιρπνῆν, καὶ γεῦσιν θερμὴν, καυστικὴν, καὶ ἀρωματικὴν.

Τὰ ἰατρὰ μοσχοκάρυα γίνονται γλυκὸν μὲ τὸ μέλι, καὶ εἶναι ἐξαιρετὰ πρὸς ἐνδυναμώσιν τοῦ στομάχου, καὶ θερμαντικά· διὰ τῆτο καὶ οἱ κάτοικοι τῶν βορείων μερῶν τὸ μεταχειρίζονται πολὺ.

Κοπανισμῆνον γίνεται ἡ ὀνομαζομένη Κόνις τῆ Δυκὸς μὲ τὴν οὐτάδιπλον πρόσθισιν ζαχάρως, καὶ ὀλίγον κινναμώμου, ὠφέλιμος εἰς τὰ προξινύμενα ἀπὸ τὸ κρῦον ρευματικά.

Μοσχοκαρυέλαιον διασταλάζεται ὡς τὸ ἀμυγδαλέλαιον, χρυσίζον, παχὺ, με' ὠραίαν, καὶ ἀρωματικὴν ὀσμίν, καὶ φημίζεται ὡς καλὸν ἰαματικὸν εἰς πολλά πάθη.

Τὸ Μοσχοκάρυον ὠφελεῖ ὡς Δερμαντικὸν, καὶ τὸ μεταχειρίζονται εἰς τὴν ἱατρικὴν.

Ἡ Ὀλλανδία κυριεύουσα τὰς Νήσους ἐκείνας εἶχε τὸ μονοπώλειον τοῦ μοσχοκαρύου· τῶρα ὅμως ἡ Θαλασσοκρατῆσα Ἀγγλία οἰκαιοποιεῖται καὶ τὸ ἐμπόριον, καὶ ἐκεῖθεν εἰμῆθα βιασμέτοι νὰ τὰ ἀγοράσωμεν.

Βλαστάγει εἰς τὰς Ἰνδίας, καὶ ἄλλη Μοσχοκαρυδιὰ μεγαλιτέρα καὶ ὁ καρπὸς τῆς ὁμοιάζει κατὰ πάντα τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν τοῦ εἰρημένου, ἀλλὰ δὲν ἔχει παντελῶς ἀρωμα, φθείρεται εὐκολα ἀπὸ τὸν σκώληκα, καὶ εὐκολωτάτα γνωρίζεται, μάλιστα ἀπὸ τὰς σκωληκοστῦπας του· ὥστε τὸ εἶναι κατώτερον πολὺ, καὶ εὐδυνώτερον.

Μοσχοκάρφι, τὸ Ἰνδικὸν Κάρφος, ἢ Clou de girofle, ἢ ἀπλῶς Καρυόφυλλον, καὶ Χιριέφυλλον, Girofle, ἢ Garoffano, καρπὸς δένδρου τῶν Ἰνδιῶν μέγαλε με' φλοιὸν ἐλαίας, καὶ φύλλα δάφνης, ζῶντος περὶ τὰ 100 ἔτη, καὶ καρποφορῶντος μετὰ τὰ 8, με' ἄνθος τετραπέταλον, ἐμπεριεχόμενον εἰς τετράφυλλον κάλυκα, καὶ εἰς τὸ κέντρον τούτων εὐρίσκεται ὡς ρίζα καρποῦ τὸ Μοσχοκάρφι.

Ὅταν τὸ Μοσχοκάρφι ἀρχίζῃ νὰ δέγῃ μετὰ τὸ ἄνθος εἶναι λευκοπράσινον, καὶ ὠριμαζώντας καταγτᾶ κασταγόμαυρον, εἰς τὸ χρῶμα, καθ' ὃ μένει, καὶ ἔρχεται εἰς ἡμᾶς ξηραιγόμενον εἰς τὸν Ἥλιον.

Οἱ Ὀλλανδοὶ διὰ τὰ οἰκαιοποιήσουν τὸ ἐμπόριον καὶ αὐτῆ τῆ ἀρώματος, ἐνήργησαν νὰ κοπῶν ὅλα τὰ Μοσχοκαρυόδενδρα ἀπὸ τὰς Μολέκας Νήσους, καὶ τὰ μετεφύτευσαν εἰς τὴν ὑπ' αὐτῆς Ἀμβονίαν (Amboine) Νήσον, καὶ τὸ ἐκατόρθωσαν.

Οἱ Σῆται ὄντες φύσει θηλυμανεῖς, καὶ ὑπολαμβάγοντες ἀφροδισιακὸν τὸ μοσχοκάρφι, ἐξοδεύεν μεγάλας ποσότητες.

σότητας εἰς τὴν σύνθεσιν μὲ τὸ Γίσσεγλον, ἦτοι Μανδραγόραν Σινικόν.

Ὀνομάσθη Κάρφος, διότι ὁμοιάζει μὲ μικρὸν καρφίον, μὲ σταυρωτὸν κεφάλι· παρὰ δὲ τῶν Ἑλλήνων Καρυόφυλλον, διότι ἔχει τὴν ὄσμην τῶν λεγομένων Καρυοφύλλων, καὶ Χαιρεζύλλων, καὶ Κόστου χόρτου· ἢ κοινὴ γλῶσσα διὰ τὸ ἀρωμάτου ἐπρόσθεσεν ἀρμολίως εἰς τὸ Κάρφος, ἢ τὸ Μόσχος, ἢ ἐσύνθεσε τὸ Μοσχοκάρφι.

Τὸ καλὸν Μοσχοκάρφι εἶναι θρεμμένον, ξηρὸν, εὐθραυστον, ἀγκυλῶγει τὰ χεῖρια εἰς τὴν ἀφήν, κοκκινωπὸν, καστατόχρουν, θερμὸν, καὶ ἀρωματικὸν εἰς τὴν γύψιν, καὶ ἀρωματικὸν εἰς τὴν ὄσφρυσιν· ἢ μεγαλητέρα χρῆσις του γίνεται εἰς τὰ ἀρτύματα τῶν φαγίων.

Ὅταν εἰς τὴν σύναξιν τῶν μοσχοκαρφίων μείνη κἀνὲν εἰς τὸ δένδρον μεγαλῶνει ὅσον ὁ δάκτυλος, καὶ ἐμπεριέχει χυμὸν, ἢ κόμμα ἰστίμον, καὶ ἀρωματικώτατον, τὸν ὁποῖον καρπὸν Ἀντικαρυόφυλλον (Antolfe) οἱ Γάλλοι, καὶ Καρφομήτορα, (Clou Matrix) Λατινικώτερον οἱ Ὀλλανδοὶ ὀνομάζουσιν· εἶναι εὐχρηστότατος εἰς τὴν Ἱατρικὴν· ἀλλ' οἱ Φαρμακοπῶλαι ἀντὶ τήτου μεταχειρίζονται τὸ Μοσχοκάρφι.

Οἱ Ὀλλανδοὶ κάμνουν καὶ ζαγαρωτὰ τὰ ρωπὰ Μοσχοκάρφια, καὶ τὰ πωλοῦν μὲ ζήτησιν.

Τὸ Μοσχοκαρφέλαιον διασταλάζεται ἀπὸ τῶν ἄμβυκα, τὸ ρωπὸν εἶναι χρυσέλευκον, καὶ τὸ παλαιὸν κοκκινίζει· καλὸν δὲ νομίζεται τὸ παχὺ, ἐπιπλέον εἰς τὸ νερὸν, δυνατὸν, καὶ διαπεραστικὸν, καὶ μὲ καλὴν ὄσμην Μοσχοκαρφίου· ὠφελεῖ εἰς τὰς πόρους τῶν ὀδόντων, καὶ εἶναι πολὺχρηστον εἰς τοὺς Μυρεψούς.

Μοσχοκάρφι Μικροστρόγγυλον, ὀνομάζεται τὸ Πιπέρι τοῦ Θηβέτου. Ἴδὲ ΠΙΠΕΡΙ.

Κόκκος Μοσχοκαρφίου, ἀναρμόστως ὀνομάζεται τὸ Πιπέρι τῆς Ἰαμαϊκῆς, ἦτοι τὸ Ἄμωμον, καὶ βλέπε τοῦτο.

ΜΟΥΛΑΡΙ, ἀπὸ τοῦ Ἰταλικοῦ Mula. Ἴδὲ ἩΜΙΟΝΟΣ.

ΜΟΥΡΤΑΣΑΪΝΙ, καὶ Μουρτσέγι, ὁ Λιδάργυρος. Ἴδὲ τοῦτο.

ΜΟΥΣΟΥΛΙΝΙΑ, ἀπὸ τῆ Μουσουλ Πόλεως τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας, ὅπου εἰσέτι κατασκευάζονται λευκὰ πανία βαμβακερὰ 20 πήχων, ἀλλ' ὄχι λεπτά, καὶ λευκὰ ὡς τὰ ὑφαινόμενα εἰς τὴν Εὐρώπην. Μουσουλ δὲ, καὶ τὸ καθαρὸν Ἀραβιστί, ἐξ ἕ Μουσουλμάνος ὁ καθάροιστος. Οἱ Γάλλοι τὴν Mousseline λέξιν παραβίαστικῶς θέλουν γὰ τὴν ἐτοιμολογήσουν ἀπὸ τὸ Mousse, σημαῖνον τὴν δεινρίδα, ἀλλὰ τί κοινὸν κυρὶ καὶ βαλαγείω; Μουσουλ Βεζὶ θέλει γὰ εἶπῃ καθαρὸν πανί, καὶ τοιοῦτον εἶναι τὸ Μουσουλίνι, τὸ ὁποῖον ἢ ὑφαινόμενον εἰς τὴν Μουσουλ, ἢ καὶ δι' αὐτῆς μεταφερόμενον ἀπὸ τὰς Ἰνδίας, ὅπου ἀνεκαθεν ὑφαίρονται παντοῖα καὶ παμπληθῆ Μουσουλίνια, ἔλαβε τὸ ὄνομα· ὀνομάζονται δὲ καὶ Δουλβέντ Τερκιστί, ὡς ἂν γὰ εἶπῃς Χιροδέσμια.

Ἡ Ἰνδία ὑπερτερεῖ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου εἰς τὸ ὕφασμα τῶν Μουσουλινίων, καὶ ἡ ποιότης των ἐγκρίνεται περισσότερον· διότι ἔχουν τὸ νῆμα χειρόκλωστον, καὶ φορέμενον δὲν κάμνει χιουῖδι, ἢτοι πτίλον, ἢ ἱουλον, καθὼς ἤδειεν ἐκφρασθῆ ὁ ἰσχυρῶς αὐστηρὸς Ἑλληνιστής.

Ἐπὲρ τὴν μίαν Ἑκατοστατηρίδα εἶναι, ἀφ' ἧ ἡ Εὐρώπη ἐμπόδισε τὴν μεταχείρισιν τῶν Ἰνδικῶν Μουσουλινίων, βιάζουσα τὰς κατοίκους γὰ εὐχαριστηθῆν εἰς τὰ εἰτόπια τῆς Μουσουλίνια, καὶ ἔκτοτε ἡ Γαλλία, καὶ μάλιστα Ἀγγλία εὐδοκίμει εἰς αὐτὸ τὸ ὕφασμα, μάλιστα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὁμοίως καὶ ἡ Γερμανία, ἡ ὁποία δίδει ἐμπορικῶς πλῆθος ἄπειρον, μάλιστα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅπου οἱ τυπῶται τῆτων Ἀρμένιοι τυπώνοντες αὐτὰ, τὰ διαδίδου μὲ μέγα ἐμπορικὸν ὄφελος εἰς ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν.

Τὰ ὕφασματα τῆς Πλαυένυ (Plauen) Γερμανικῆς Πόλεως, καὶ ἄλλα τινὰ ἐτρυγέσαν τὸν καρπὸν αὐτοῦ τοῦ ἐμπορίου, πωλῶντες διάφορα Μουσουλίνια μὲ τὸ κομμάτι, καὶ διακρίνοντες τὴν ποιότητά των μὲ τὰς ἀριθμῆς, τῶν

τῶν ὁποίων κατώτερος εἶναι ὁ 500, καὶ μετὰ τοῦτον ὁ 612, 700, καὶ ἀνωτέρω βαδμηδὸν τὰ καλῆτερα.

Ἐσχάτως τῶρα ἔφεραν οἱ Ἄγγλοι πλῆθος πολὺ καλῆτερα, καὶ εὐδυνάωτερα, καὶ τὰ Γερμανικὰ ἔμειναν ἀζήτητα· ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ Ἄγγλοι δὲν ὠφελήθησαν, ἐνδέχεται νὰ ἀναλάβουν τὰ Γερμανικὰ.

Ἐπεχείρισαν μερικοὶ, καὶ ἤδη ὑφαίνεν ἐδῶ ὄχι τόσον εὐκαταφρόνητα, καὶ ἂν ἡ βασιλικὴ μεγαλοπρέπεια, ἡ ἐμπορικὴ φιλοεργεία ἐμψυχώσῃ τὴν ἐπιχείρισιν, βέβαια εὐδαιμονῶν· διότι ἡμεῖς ἔχομεν τὴν πρώτην ὕλην, ἤτοι τὸ βαμβάκι, καὶ εὐδυνάωτερον, καὶ καλῆτερον· ἡ τέχνη δὲν εἶναι δύσκολος· πρόοσια χρειάζεται διὰ καταθέσιν τῶν ἀναγκαίων μετρητῶν εἰς τὴν πολυχειρίαν, καὶ διὰ κατασκευὴν κλωστικῶν μηχανῶν, καὶ ἡ Εὐρώπη, ἡ Ἰνδία δὲν λαμβάνει πλέον τὸν πλεονεμας, ἀποδίδουσα κλωσμένον καὶ ὑφασμένον τὸ ἐδικόν μας βαμβάκι, εἰς ὑπερδικοπλασίαν τιμὴν.

Καλὸν Μυσελίγι εἰς τὸ ἐκάστης ποιότητος εἶδος λέγεται, ὅταν ἔχη ἴσον κατὰ τὴν ἀραιότητα τὸ ὑφασμα, καὶ ἰσοπλατεῖαν τὴν κλωστήν· ἡ πυκνότης, λεπτότης, καὶ ὁμαλότης συνιστᾷ τὴν καλῆτέραν ποιότητα.

ΜΥΛΟΣ, μηχανὴ μὲ τροχὸν κινούμενον ἀπὸ ἐξωτερικῆν τινα δύναμιν, καὶ κινῶντα βαρύντινα τροχόν, ἢ κόπανον, ἢ πρίονι διὰ τρίψιμον, κοπάνισμα, ἢ πρίονισμα τῶν ἐντιθεμένων πραγμάτων.

Ἀπὸ τὰ κινῶντα τέσσαρα τῆς μύλους διαιρῶνται καὶ ἔτσι εἰς τσαῦτα εἶδη.

α. Χειρόμυλοι, οἱ ὅποιοι εἶναι παλαιότατοι, μνημονευόμενοι καὶ ἀπὸ τὴν Θείαν Γραφήν· αἱ γυναῖκες, καὶ οἱ αἰχμάλωτοι ἦσαν καταδικασμένοι εἰς αὐτὴν τὴν δουλείαν.

β. Ἀλογόμυλοι, ὅσοι κινῶνται ἀπὸ τὰ ἄλογα ζῶα, ὡς ἵππος, ἡμίονος, ὄνος, καὶ βόας, οἱ ὅποιοι ἐπεισώθησαν μετὰ τὰς χειρομύλους.

γ. Νερόμυλοι, ἐπισωπθέντες περὶ τὴν Ε'. Ἐκατονταετηρίδα κατὰ τὴν Ἱστορικὴν ἔρευναν ἐνδὲς περιέργου μηχανισμῷ, κινούμενοι ἀπὸ τὸ βάρος, καὶ ὀρμὴν τῆ νερῷ.

δ. Ἀνεμόμυλοι, ἢ δυσκολωτέρα, καὶ νεωτέρα ἐφευρέσεις, τῶν ὁποίων ἡ κίνησις γίνεται μετὰ τὴν βίαν τῶν ἀνέμων.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ μύλοι διὰ τὰ διάφορα ἀποτελέσματα των, ἢτοι τὰς σκοπὰς, καὶ τρόπους τῆς μηχανικῆς των, ἐπονομάζονται διαφόρως, καὶ συνθετικῶς κατὰ τὴν φύσιν τῆς γλώσσης μας, καὶ χρησιμεύουσιν εἰς πολλὰς τέχνας, χρήσιμον εἶναι νὰ ἐκθέσωμεν ἐδῶ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν πολυχρηστοτέρων.

Πρῶτοι, καὶ ἀναγκαῖοι ἐφευρεθέντες, ἔλαβον καὶ κυρίως τὴν ὀνομασίαν Μύλος, καὶ Ἑλληνικώτερον Μύλων, οἱ γνωστοὶ αλευρόμυλοι, εἰς τὰς ὁποίας ἀληθόμενα τὰ γεννήματα γίνονται ἀλευρι, καὶ κατασκευάζεται ὁ ἄρτος, ἢ οὐσιώδης τροφήμας.

Συνίσταται ὁ τοιαύτος μύλος, εἰς τροχὸν λίθινον ὀνομαζόμενον Μυλοπέτρα (ἰδὲ κατωτέρω) τρυπημένον εἰς τὸ κέντρον ὁπόθεν χύνεται τὸ γέννημα, καὶ βαλμένον ὀριζοντικῶς ἐπάνω εἰς ἄλλην Μυλοπέτραν μετὰ σιδηρὸν ἐπιμήκη προσαρμοσμένον εἰς τὸν τροχὸν, καὶ εἰς τετραγώνον ἢ ἐπιμήκη τρύπαν αὐτοῦ, ἔχοντα διαπερασμένον τὸν σιδηρὸν ἄξονα τῷ κινούμενῳ τροχῷ, ἢτοι ξύλινον κύκλον, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπιβαρεῖ ἡ ἐξωτερικὴ δύναμις* (ὁ χειρόμυλος κινεῖται μετὰ πᾶσσαλον ἐμπηγμένον εἰς τὴν ἄκρην τῆς Μυλοπέτρας) καὶ κινουῖσα τὴν μυλοπέτραν ἀλίσσεται τὸ γέννημα.

Εἰς τὴν Γερμανίαν ἐφευρέθη τὸ νὰ ἐπιτίθεται κλίμασα πρὸς τὸ ἐν μέρος ἡ μυλοπέτρα, καὶ χωρὶς νὰ ἀλέσῃ ἐκβάλλει μόνον τὴν ἐπίδερμίδα τῶν γεννημάτων, καὶ μένει ὁ κόκκος χωρὶς πίτυρον, καὶ ὀλόλευκος.

Τὸ ἀνάβασμα, ἢ κατάβασμα τῷ ἄξονος διὰ σιδηροῦ ὀδοντωτῆς ἐργαλείου ἀποτελεῖ τὸ ψιλόν, ἢ χονδρότερον ἀλευρι, τὸ ὁποῖον συναίεται ἀπορρίπτομενον διὰ τῆς ἰδίας περιστροφῆς τῆς Μυλοπέτρας ἀπὸ τρύπαν καμωμένην εἰς τὸ ἔμπροσθεν μέρος, εἰς δοχεῖον μέγα τετραγωνοεπίμηκες ξύλινον ἐπὶ τῷ καμωμένῳ πᾶσπαλις, ἢ πασπάλη κοιότερον, λέγεται τὸ σκορπιζόμενον

περὶ τὸν μύλον ψιλὸν ἀλεῦρι, ἀνήκον εἰς τὸν Μυλωνῶν, καὶ πότερα τὰ χονδρὰ σκύβαλα τῆς ἐπιδερμίδος τῶν γεννημάτων· ἀλεῦρι δὲ κυρίως τὸ καθαρὸν ἀπὸ τὰ πίτυρα, τὰ ὁποῖα χωρίζονται μὲ τὸ κόσκινον· καὶ λεπτότερον ὅσον τὸ τρίχινον πανὶ τῷ κοσκίνῳ εἶναι πυκνότερον. Ἴδὲ ΣΙΤΑ.

Μὲ τὸν Μύλον τῦτον ἠμπορῶν εἶναι ἀληθοῦς ὅλα τὰ ξηρὰ γεννήματα, καὶ ὄσπρια, ὅταν ἦναι χρεῖα εἶναι γένων κόκκους λεπτῆ.

Δεύτεροι Μύλοι εἶναι οἱ Κοπανόμυλοι, οἱ ὁποῖοι συνίστανται εἰς τροχὸν πλαγίως τεθειμένον, στρεφόμενον ἀπὸ τὴν κινῶσαν δύναμιν, καὶ μὲ τὸ ἀτρακτὸν τῷ μακρῷ ἄξονός τε σηκώνοντα βαρεῖς κοπάνης, ἧτοι σφύρας ξυλίνης μεγάλας, καὶ βαρείας· ὑπάγονται εἰς αὐτὸ τὸ εἶδος ὅσοι κοπανίζον εἰς πλατὺ ξύλον, ἢ σανίδα, καὶ δεύτεροι ὅσοι κοπανίζον εἰς ὄλμον.

Ὁ Ζαχαρόμυλος, μὲ τὸν ὁποῖον κοπανίζον τὰ καλάμια, καὶ τρέχει ὁ ὅπος τῷ Ζαχάρῳ.

Ὁ Ὑφαντόμυλος, εἰς τὸν ὁποῖον κοπανίζον διάφορα μάλλινα, καὶ λιναῖα ὑφαντὰ διὰ εἰς ἐξομαλισθῆν ἢ ἐπιφανείων, καὶ εἰς συνενωθῆν τὸ ὑφασμα, μὲ τὸ χνῶδι τῷ μαλλίῳ, καὶ τῷ λιναρίῳ, ἢ καὶ τῷ βαμβακίῳ.

Τὸ Ἐλαιοτριβεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον κοπανίζον τὰς ελαίας διὰ εἰς σκυβαλισθῆν, καὶ εἰς στραγγίσαν τὸ εἶλαιον.

Ὁ Βυρσοδεφόμυλος, εἰς τὸν ὁποῖον κοπανίζεται καὶ ἡ φλοιὰ τῆς δρυὸς, καὶ τὰ σκύτη εἰς τὴν δι' ελαίῳ σκυτοδεσίαν, διὰ εἰς ἀπαλύναν, καὶ γίνουσι εὐχρηστα.

Ὁ Μεταλλόμυλος, ἕως ὀνομάζω ἐκείνον, ὁ ὁποῖος κινῶντας διαφόρους σφύρας σιδηρᾶς κοπανίζει τὴν μεταλλικὴν ὕλην, καὶ ἄλλον, ὅστις σφυρηλατεῖ τὸν σίδηρον, καὶ τὰλλα μέταλλα εἰς τὰς μεγάλας βαναυσουργίας.

Ὅλοι ἕτοι, καὶ οἱ παρόμοιοι εἶναι τῷ πρώτῳ εἶδος, τῷ δευτέρῳ δὲ, ἧτοι ὅσοι κοπανίζον εἰς ὄλμους, εἶναι.

Ὁ Μύλος τῆς πυρίτιδος, μὲ τὸν ὁποῖον κοπανίζεται ἡ ζύμη, καὶ ἀποτελεῖται ἡ πυρίτις κόκκους.

Ὁ Μύλος διὰ τὴν σποδὸν, ἢτοι σποδόμυλος, μὲ τὸν ὁποῖον κοπανίζην ὅλα τὰ σκληρὰ, καὶ πετρώδη, ὡς τὴν σποδὸν, καὶ αὐτὴν τὴν ὑελίνην ἄμμος.

Τρίτοι Μύλοι εἶναι οἱ Κοπτόμυλοι, ὅσοι δηλαδὴ χρησιμεύουν εἰς τὸ νὰ κόψεν.

Οἱ Πριονόμυλοι, οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν περιστροφὴν τῶν κινῆσι πριόσι, καὶ σχίζουσι τὰ σανίδια.

Οἱ Τόρνομυλοι, ὅσοι δηλαδὴ περιστρεφόμενοι εἰς τὸν ἄξονά των χρησιμεύουν νὰ κοιλάνουν, καὶ νὰ στρογγυλώσων τὰ ξύλινα σκεύη, ὡς οἰοδοχεῖα, σκάφας, ὀλμης ξυλίνης, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· διαφέροντες τῷ τόρνω, διότι ἔτσι κινῶνται μὲ τὴν βίαν τῆ γερῆ, καὶ ὄχι μὲ τὸ χέρι, ἢ ποδᾶρι.

Οἱ Χαρτόμυλοι, διὰ τῶν ὁποίων κοπτόμενον τὸ παλαιόπανον, εἰσιμάζεται διὰ νὰ σαπῆ, καὶ νὰ κατασκευασθῆ χαρτίον.

Καφέμυλος, λέγεται μικρὰ σιδηρᾶ μηχανὴ εἰς ξυλίνην θήκην, ἀρμοδία εἰς τὸ νὰ ἀλέσῃ τὸν καφέν. Ἀξων σιδηρῆς μὲ χειρολαβὴν ἐπάνω διὰ νὰ γυρίζεται, καὶ σιδηρῶν κυλιδρωδῶν τροχῶν μὲ ὀδόντας ὅσους ἐλικοειδῶς χαραγμένους, κάτω λεπτεῖς, καὶ ἄνω ανοικτούς, δεχόμενος τὸν καφέν, καὶ περιστρεφόμενος εἰς κύκλον ὁμοίως ἐγχαραγμένον, ἀλύθει τὸν καφέν, καὶ πίπτει εἰς τὸ κάτω δοχεῖον· φέρονται ὀλίγοι ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, κατασκευάζονται δὲ καὶ εἰς τὴν Πρῦσαν καλοί.

ΜΥΛΟΠΕΤΡΑ. Πέτρα σκληρὰ, σπυρωτὴ, χρησιμεύουσα εἰς κατασκευὴν τῶν τριπτικῶν τροχῶν τῶν Μύλων. Τὰ παράλια τῆς Ἰωγίας ἔχουν τοιαύτας, καὶ εἶναι μοσοπωλεῖον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον λαμβάνουσι δι' ὅλης τοῦς ἀλευρομύλους τῆς Πόλεως· εἰς τῆς χειρομύλους, καὶ ἀλογομύλους τὴν μεταχειρίζονται μονόλιθον, εἰς δὲ τῆς νερομύλους, καὶ ἀνεμομύλους, καὶ πολύλιθον, προσσημοσμένην, καὶ συνδεδεμένην μὲ σιδηρᾶ διπλᾶ στεφάνια. Εὐρίσκονται μυλοπέτραι, εἰς διάφορα ἄλλα μέρη, καὶ χαράσσονται μὲ ἀκιδωτὴν σφύραν διὰ νὰ κόπτων τὸ ἀλευρι, καὶ τῆτο εἶναι τέχνη γνωστὴ εἰς ὅλους τῆς Μυλωνιάδας.

ΜΥΡΑΙΝΑ, ἢ **ΜΟΥΡΟΥΝΑ**. Ὁψάρι μέγα εὐρισκόμενον εἰς τὰς ποταμὸς τῶν βορείων μερῶν, ὡς τὸν Δύναβιν, Τάναϊν, Βόλγαν, καὶ ὁμοίως, τῶ ὁποίῳ τὸ κρέας ἀλατισμένον μεταφέρεται, καὶ πωλεῖται εἰς διάφορα μέρη, καὶ εἰς ἡμᾶς ὁμοίως τὰ νεῦρα, καὶ χαβιάρι, τὰ ὁποῖα καὶ περισσότερον ζητῶνται, ἐπειδὴ κατὰ τὴν λεπτολογικὴν διάκρισιν τῶν Σχολαστικῶν εἶναι συγχωρημένα εἰς τὴν τρώγαντα εἰς τὰς ἡσυχίας. Ἴδὲ **ΝΕΥΡΟΝ**, καὶ **ΧΑΒΙΑΡΙ**.

ΜΥΡΟΝ, τὸ εὐώδες καὶ ἀρωματικὸν σύνθετον ἔλαιον ἢ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία συνδέτει τὸ μύρον ἀπὸ διάφορα ἀρωματικά, καθὼς ἡμπορεῖ εἰς ἰδίῃς εἰς τὰ Εὐχολόγια ἁγιάζεται παρὰ τῷ Πατριάρχῳ, καὶ διαστέμνεται εἰς τὰς Χριστιανὸς διὰ σφραγίδα δωρεᾶς Πνεύματος Ἁγίου, παρὰ τῶν Ἱερῶν χριόμενον μετὰ τὸ Ἅγιον Βάπτισμα.

Μύρον, καὶ τὸ Θαυμασίως βλύζον, καὶ Θαυματουργὸν ἀπὸ τὰ Ἅγια λείψανα ἄλλ' ἀμφότερα δὲν εἶναι ἐμπορικὸν ἔργον.

Μύρον λέγεται καὶ ἅπαν εὐώδες χρίσμα, Μυροπῶλαι ὅσοι τὰ πωλῶν, καὶ Μυροφοῖ ὅσοι τὰ κατασκευάζου.

ΜΥΡΟΒΑΛΑΝΟΣ, εἶδος μικρῶ καρπῶ καθαρτικῶ, καὶ πολὺχρηστον εἰς τὴν Ἱατρικὴν, γινόμενον εἰς τὰς Ἰνδίας εἰς πέντε εἶδη ἁ. Μυροβάλανος Κιτρίνη. β. Μελανή, ἢ Ἰνδική. γ. ἢ Σχιστή, Cherule. δ. ἢ Βελλερίς. καὶ ε. ἢ Ἐμβλίς.

ΜΥΡΟΜΕΛΙ, ἢ πομμαδα σύνθεσις μύρον, ἢτοι εὐώδες ἔλαιον, ἢ αἰμαίματος, καὶ μήλου, διὰ τῆτο καὶ πομμαδα, πόμμον γὰρ τὸ μῆλον Ἰταλογαλλιστὶ ἀπὸ τῶ Λατινικοῦ.

Κατασκευάζεται Μυρόμελι ἀπὸ Ἰασμίνον, ἀνθη χρυσομήλου, καὶ ἄλλα, καὶ ὅλα χρησιμεύου ὀλίγον εἰς τὴν Ἱατρικὴν, καὶ πολὺ εἰς τὰς φιλοκόσμους γυναῖκας ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν διαδίδεται τὸ καλῆτερον Μυρόμελι.

ΜΥΡΤΟΣ. Χαμόδενδρον ἄγριον, καὶ ἡμερον γινόμενον εἰς

εις τὰ μεσημβριὰ τῆς Εὐρώπης μέρη· αἱ Κύθηραι (Τζυρίγο) Νῆσος ἔχει πολλὴν, καὶ εἶναι ἀρσενικὴ ἢ μεγαλύτερα, καὶ ἡ μικροτέρα Φηλυκὴ· ὁ καρπὸς τῶν εἶναι ὁ αὐτὸς, καὶ ὀνομάζεται Μύρτιλλον, μαῦρος μὲ πυρρῆνα εἰς σχῆμα ἡμισελήϊε, σκληρᾶς, καὶ στυπτικῆς ποιότητος εἰς τὴν γαῖαν· εἰς τὴν Γαλλίαν οἱ Ἴατροὶ τὸ μεταχειρίζονται πολὺ, καὶ κάμνεν ἔλαιον, καὶ συρόπια· οἱ μυρεφοὶ ὁμοίως· οἱ Γερμανοὶ βάφην κυανῶν χρωμάτων, καὶ οἱ Ἄγγλοι βυρσοδεφνὺν μὲ τὰ φύλλα τῆς Μύρτι.

ΜΩΣΑΪΚΟΝ, καὶ κατὰ τὸ Λατινικὸν Opus Musaicum, ἔργον Μωσαικόν, ὀνομάζεται ἡ τέχνη, καὶ τὸ τεχνικὸν τῆς μὲ μικρὰ, καὶ πολυχρόα ψιφίδια γινομένης ζωγραφίας, καὶ διαφόρου ποικιλότητος.

Οἱ Ἀρχαῖοι στοχαζόμενοι τὰ διαιωίσου καὶ τὰ ζωγραφιστὰ, καθὼς καὶ τὰ λαξευτὰ ἔργατων, ἐπειρόησαν τὰ κατασκευάζειν εἰς διάφορα σχήματα ψιφίδας ἐγκυαυμένας μὲ ποικίλα χρώματα, καὶ προσαρμόζοντες ταύτας εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῶν τοίχων τῶν μεγάλων Ναῶν ἐζωγράφιζαν εἰκόνας Ἁγίων, καὶ διάφορα ἄλλα.

Ἡ ἀγία Σοφία τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ὁ Ναὸς τῆ Ἡφαιστίουτος, ὁ λεγόμενος παλαιὰ Μητρόπολις τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ ἄλλαι σωζόμεναι παλαιαὶ Ἐκκλησίαι, σώζον τεμάχια τοιῶτων εἰκόνων, καὶ ὁ περιερχόμενος εὐρίσκει εἰς τὸ ἐμβαδὸν τῆ Ναῦ ψιφίδας μὲ χρώματα ἐγκαυστα, καὶ ἀνεξάλειπτα.

Κατὰ τὸ παρὸν κατασκευάζουσι τοιαῦτα ζωγραφίσματα εἰς τὴν Εὐρώπην τρίβοιτες τὰς χρωματισμένας λίθους, ὡς ἀγάθας, σαπφείρια, καὶ τὰ παρόμοια, καὶ σπυδάξουσι τὰ ὑπερβῶν τὰς παλαιούσ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι μετεχειρίζοντο τὸν ὕλον ἐγκαίοντες, καὶ χρωματίζοντες τον.

Συρδέτουν καὶ ἀπὸ κόνιν μαρμάρων, καὶ ἀπὸ γύφου τὰ χρώματά των, στιλβώοντες τα μὲ τὴν ἐγκαυσιν.

λῶν, ὡς μεταλλικὴ ὑπόστασις αὐτῆ· εὐρίσκεται δὲ καὶ εἰς τοῦ χαλκοῦ τὰ μεταλλεῖα.

Οἱ Παλαιοὶ ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς εὐρέσεως αὐτῆς ἐπονομάζον 5 εἶδη Μαγνήτιδος· τὴν Μαγνητικὴν, τῆς ὁποίας καὶ ἐπεκράτισε τὸ ὄνομα, τὴν Αἰθιοπικὴν, τὴν Βοιωτικὴν, τὴν Ἀλεξανδρινὴν, καὶ τὴν Ἀνατολικὴν, ἥτοι Ἀσιατικὴν.

Χρῆσις τῆς Μαγνήτιδος εἰς τὴν Ἰατρικὴν, καὶ ἰδίωμα ἐσιῶδες τὸ νὰ ἔλκη πρὸς ἑαυτὴν τὸν σιδήρον, εἰς δὲ τὸ ἐμπόριον ἐχρησίμευσεν τὰ μέγιστα τὸ Μαγνήτωμα τῆς Βελόνης, ἡ ὁποία κλίνουσα πρὸς τὰς πόλους, ἥτοι τὸν Ἀρκτικόν, ὅταν εὐρίσκεται ἐδῶθεν τῷ μεγάλῳ Ἰσημερινῷ κύκλῳ, καὶ τὸν Ἀνταρκτικόν, ὅταν ἦναι ἐκεῖθεν τούτου, ἐγίνεν ὁ γνώμων τῆς Ναυτικῆς Πυξίδος, καὶ ὁ ἀληθὴς ὁδηγὸς τῶν ναυπλοούντων.

Γνωρίσματα τῆς καλῆς Μαγνήτιδος εἶναι ἡ στερεότης, καὶ ἡ μετρία ἐλαφρότης, τὸ νὰ μὴν ἦναι πολὺ πορώδες, τὸ μελανόν, καὶ στιλπνὸν χρῶμα, ἡ τὸλάχιστον βαθὺ κυανοῦν, ὑποκόκκινον.

Ἡμεῖς ἀφύροντες εἰς τὰς Φυσικὰς νὰ διαλέγωνται, καὶ νὰ μελετῶσι μὲ παράπονον, διότι δὲν ἐβεβαιώθησαν εἰς τὴν αἰτίαν τῆς κλίσεως τῶν μαγνητωμένων σιδήρων πρὸς τοὺς πόλους, ἀρκούμεθα νὰ ἰκεύρωμεν ὅτι γίνεται, κενδρῶς καὶ τὴν ἔλξιν τοῦ σιδήρου, ἡ ὁποία ἐλαττοῦται, καὶ χάνεται ὅταν καῖ, ἰωθῆ, καὶ ἐγκαταμείνη πολὺν καιρὸν εἰς τόπον ὑγρὸν· διὰ τῆτο οἱ φυλάττοντες αὐτὴν τὴν μεταλλικὴν λίθον, πρέπει νὰ τὴν φυλάττουσιν ἀπὸ τὰ τρία ταῦτα.

Εὐρίσκεται καὶ λευκὴ Μαγνήτις, ἀλλ' εἶναι πορὶ ἡ χῶμα προσκολλημένον εἰς τὰ μεταλλεῖα τῆς Μαγνήτιδος, καὶ δανεισθέντα τὴν δύναμιν αὐτῆς, καὶ ὄχι ἀληθῆς Μαγνήτις.

ΜΑΓΝΗΣΙΑ. Μεταλλικὴ πέτρα, ἡ βῶλος ὁμοιάζουσα πολὺ μὲ τὸ Ἀντιμόναχον, χρώματος στακτηρῆ, καὶ μελανωπῆ, διαφέρουσα ἀπὸ ἐκεῖνο εἰς τὸ νὰ ἦναι ἀπαλωτέρα, καὶ ἀντὶ ἀκίδων ἔχουσα μικρὰ, καὶ στιλπνὰ
μέ-

μέρη* ἐξορύσσεται εἰς τὸ Πεδεμόντον τῆς Ἰταλίας, εἰς κομμάτια διαφόρων μεγεθῶν, καὶ καλὴ εἶναι ἢ ἀπαλὴ, στιλπνὴ, καὶ καθαρά ἀπὸ λίθους, καὶ κόνιν. Ὀνομάζεται παρὰ τῶν Γάλλων Magalaise.

Χρησιμεύει εἰς τὴν ἐγκαυστικὴν, πιλοπλαστικὴν, καὶ ὑλεψίαν.

ΜΑΔΙΣΜΕΝΑ ΜΑΛΛΙΑ, τὰ συναζόμενα ἀπὸ τὰ δέρματα τῶν προβάτων μετὰ τὸ μάδισμα τῶν βυρσοδεψῶν, καὶ πωλέμενα διὰ γέμισμα στρωμάτων, καὶ ἄλλα ἔργα εἰς τὴν Εὐρώπην* καλὰ εἶναι ὅταν ἦναι μακρὰ, καλὰ ξηραμένα, καὶ καλὰ τειναγμένα ἀπὸ τὴν ἀσβέστην. Ἡ Τουρκία ἐκδίδει πολλά. Ἴδὲ τὸ γενικὸν Ἄρθρον **ΜΑΛΛΙΑ**.

ΜΑΛΛΙΑ ὀνομάζομεν τὴν τρίχα τῶν προβάτων, καὶ ὅταν ἦναι ἀκόμη ἀχώριστον, καὶ ὁλόκαιρον κουρευμένον, καθὼς χωρίζεται ἀπὸ τὸ δέριμα, ὀνομάζεται Ποκάρι, ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πόκος.

Οἱ διαχωρίζοντες τὰ Μαλλία διὰ τὸ ἐμπόριον, διαίρῃν τὸ Ποκάρι εἰς Μαλλί λεπτὸν (Fino), καὶ εἶναι ἢ ῥάχι μὲ τὰ πλευρὰ, καὶ τὸν τράχηλον, καὶ κοιλίαν* εἰς χοιδρὸν, ὅταν αὐτὸ ἦναι τοιοῦτο κατὰ τὴν τρίχα, καὶ πολλὰ συμπλεγμένον* καὶ εἰς τὸ Κωλόκουρον, συνιστάμενον εἰς τὸ ὀπισθεν τῆ προβάτε ἀκάθαρτον, καὶ τῶν κημῶν μαλλί, τὸ ὁποῖον Βατζάκ (Περικνήμιον) λέγομεν Τουρκιστί* τέταρτον εἶναι τὸ ἀποσκυβαλιζόμενον μετὰ τὸ καθάρισμα, γεμάτον ἀπὸ χῶμα, καὶ ἀκαθαρσίας, σχεδὸν ἄχρηστον.

Οἱ Ἰσπανοὶ ὁμοίως κάμνουν αὐτὴν τὴν τριχὴ διαίρεσιν, ἐπονομάζοντες αὐτὰ πρῶτον, δεῦτερον, καὶ τρίτον.

Εἶναι καὶ ἄλλη διαίρεσις μαλλίων εἰς κουρευμένα, ὅποια εἶναι τὰ ἀνωτέρω, καὶ εἰς μαδισμένα, τὰ συναζόμενα εἰς τὴν βυρσοδεψίαν, (Ἴδὲ **ΜΑΔΙΣΜΕΝΑ**) τὰ ὅποια οἱ Τῦρκοι βυρσοδεψικά (Ταβάκικα), καὶ οἱ Ἰταλοὶ Pellate, Μαδισμένα λέγουσι. Τὰ δὲ κρυμμένα διαίρῃνται εἰς ἄπλυτα, τὰ πωλούμενα μετὰ τὸ κέρσιμα, καὶ ὡς ἀνωτέρω διαχώρισμα, καὶ εἰς πλυμένα, τὰ ὅποια

ποῖα μετὰ τὸ κούρευμα πλύνονται εἰς γλυκὺ νερόν, καὶ μετὰ ταῦτα πωλοῦνται.

Ὅτι τὸ Μαλλὶ τῶν προβάτων εἶναι ἀναγκαῖον εἰς τὰ ἐνδύματα τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἄλλα παντοῖα ἐπιπλα, ἀποδεικνύεται ἀπὸ τῆν καθημερινήν μας χρῆσιν, καὶ ἀπὸ τὸ μέγα ἐμπόριον τῆς Ευρώπης εἰς αὐτὸ διὰ τὸν ὕφασμόν τῶν τραπεζῶν, καὶ πολυποικίλων ρούχων, ταπήτων, καὶ ἄλλων, ἀλλέως ὀνομαζομένων.

Ἐγχετιότερα μαλλία τῆς Τυρκίας εἶναι ὅσα κερύονται ἀπὸ πρόβατα τῆς Ευρωπαϊκῆς Τυρκίας. Ἡ Θισσαλονίκη, ἡ Ἀδριανέπολις, ἡ Δακία, καὶ ἡ Κωνσταντινούπολις ἔχουν τὰ καλλίτερα· δεύτερα εἶναι τῆς Συμύρης, ἀπὸ πρόβατα σύμμικτα, τὰ λεγόμενα Μιχαλίσια, καὶ ἔσχατα τῆς Ἀσίας, καὶ τῆς Ταυρικῆς Χερσονήσου, τὰ ὁποῖα χρησιμεύουν μόνον διὰ γέμισμα στρωμάτων, ἢ καὶ χοιρότατον νῆμα.

Τὰ πρόβατα κουρεύονται τὴν ἀνοιξιν μετὰ τὴν παύσιν τῶν βροχῶν, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ καλὸν μαλλί, περὶ τῆ ὁποίου εἶπομεν ἀνωτέρω· καὶ ὅταν ἡ ἀνοιξίς δὲν ἔχη πολλὰς βροχάς, τὰ μαλλία εἶναι καθαρώτερα ἀπὸ τὸ χῶμα, καὶ καλλίτερα· ὅταν δὲ ᾖ βροχερὰ, καλὸν ἤθελεν ᾖναι τὰ κουρευθῶν μετὰ ραγδαίαν τινα βροχήν, ἡ ὁποία ἠμπορεῖ νὰ πλύνῃ τὰ πρόβατα ἀρκετὰ· προσεκτέον ὅμως νὰ μὴ κουρευθῶν μετὰ τὴν βροχήν εἰς τόπους πηλώδεις, καὶ χωράφια νεόσκαπτα, ἀλλ' εἰς λειβάδια χλοηφόρα.

Εἰς τὴν Δακίαν κουρεύουσι (μάλιστα τὰ μεταφερόμενα ποίμνια διὰ τὰ σφαγεῖα τῆς Βασιλευσύσης) καὶ δεύτερον τὸν Αὐγυστον, καὶ ὀνομάζεν Μίλσα τὸ μαλλί ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶναι καθαρὸν, καὶ λεπτὸν, ἀλλὰ κοντὸν, καὶ δύσχρηστον διὰ καλὰ ρούχα, καθὼς καὶ τὸ μαλλίον τῶν Ἀρνίων εἰς τὸ πρῶτον ἔτος, ὅτε καὶ ἀρνία ὀνομάζονται.

Τὰ Μαλλία τῆς Ἰσπανίας, καὶ Πορτογαλλίας ὑπερτεροῦν ὅλα τὰ λοιπὰ· μετὰ ταῦτα ἔπονται τὰ τῆς Ἀγγλίας, καὶ τρίτα εἶναι τὰ ἐδικά μας.

Διὰ τὰ φορτωθῆν τὰ μαλλία εἰς τὸ καράβι χρειάζονται μεγάλην προσοχὴν διὰ τὰ ξηρανθῆν καλά, πρὸ τῆς τῆς πατηθῆν εἰς τὰς βάρκας, διότι εἶναι ὑποκείμενα εἰς τὸ τὰ ἀνάψην, καὶ τὰ φλογοβολήσουν εἰς τὸ καράβι, ἢ τὰ χάσουν τὸ χρώματων κτρινίζοντα.

Τὰ μαύρα μαλλία εἰς τὴν Εὐρώπην πωλοῦνται εἰς τὴν ἴδιαν τιμὴν μὲ τὰ χονδρά· εἰδὼ ὅμως, ἦτοι εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τυρκίαν, πωλοῦνται εἰς ὑψηλότεραν τιμὴν, καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ λεπτά εἰς τὴς ὑφαίνοντας τὰς Κάππας, αἱ ὁποῖαι ἐγκρίνονται ὅταν ἦναι ἄβαφοι, καὶ διὰ τὸ καστανὸν χρωμάτων, καὶ διότι δὲν καίονται ἀπὸ τὴν μαύρην βαφὴν.

Τὸ Μαλλὶ πλυτόμενον δίδει ἔλλειψιν ζυγίου, κατὰ τὸ $\frac{1}{2}$ τὸ περισσότερον, καὶ καθαρίζόμενον ἀπὸ τὸ πρῶτον Ποκάρι 4, ἢ 5 τοῖς ἑκατόν. Δίδει ὅμως καὶ ἄλλην ἔλλειψιν ἕως τὰ ἀποπωληθῆ εἰς τὴν Εὐρώπην, ἢ ὁποῖα ἀναλογεῖ κατὰ τὸν καιρὸν τῆς πωλήσεως, καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῆ ἐκεί ἐπιστάτε εἰς τὰ νοσοφυλάκια (λαζαρέτα), καὶ τὰς ἀποθήκας του.

Μαλλὶ Προβατοκαμήλου.

Μαλλὶ Καστορίου.

Μαλλὶ Καμήλου.

Ἴδὲ τὰ ὀνόμα-

τα τῶν ζώων

τῶν.

Μαλλὶ Κτενισμένον, τὸ περασμένον ἀπὸ τὸ Λανάρι, καὶ ἔτοιμον διὰ κλώσιμον. Ἴδὲ ΛΑΝΑΡΙ.

Μαλλία Κεφαλῆς. Ἴδὲ ΤΡΙΧΑ.

ΜΑΚΑΡΩΝΙΑ, ἀπὸ Μακάρωνος τοῦ πρώτου κατασκευαστοῦ, ἢ διὰ τὴν ὑπόληψιν τοῦ ζυμαρικοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀξίου τῶν μακαρίων, ἀγόμασαν οἱ Νεαπολιτάνοι τὸ γνωστὸν ζυμαρικὸν, ἀπὸ καθαρὸν ἀλεύρι, μακρὸν, καὶ χονδρὸν ὡς τὸν μικρὸν δάκτυλον, καὶ περισσότερον, τρυπημένον ἔσωθεν, καὶ ὀλίγον παχύ.

Εἶναι δὲ καὶ πλατέα Μακαρώνια, καὶ μακρὰ, καὶ κατὰ τὸ παρὸν ὅλα αὐτὰ κατασκευάζονται εἰς τὸ Ταγαυρόκον τῆς Ῥωσσίας, καὶ φέρονται εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Κατασκευάζονται δὲ καὶ εἰδῶ, καὶ εἰς τὴν Ραϊδεστὸν ἀρκετὰ, ὥστε ἢ Ἰταλία δὲν θέλει πραγματευ-

Ἐν τῷ ἐξῆς μὲ ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τὸ εἶδος. Τὰ λεπτότε-
ρα ἀπὸ τὰ Μακαρώνια ὀνομάζονται Ἰταλικῶς Vermicel-
li, ἥτοι σκωλικίδια, καὶ Τούρκιστι Φιδές, καὶ γίνονται
πολλῶν μορφῶν, καὶ σχημάτων, καὶ μερικὰ κροκοβαφῆ.
Ὅλα ἀνάγονται εἰς τὸ εἶδος τῶν Ζυμαρικῶν.

ΜΑΛΒΑΣΙΑ. Εἶδος ἀνθοσμίου τῆς Κύπρου, καὶ ἄλ-
λων Νήσων τοῦ Ἀρχιπελάγους, καὶ τῆς Πελοποννήσου.
Ἰδὲ ΚΡΑΣΙ΄.

ΜΑΝΔΗΛΙΑ, ἀπὸ τῆ Λατινικῆ τὰ Χειρόμακτρα,
διότι Manus Λατινιστὶ τὸ χερί. Εἰς τὴν γλῶσσάν μας
ἠμποροῦμεν εὖ ὀνομάσωμεν Προσόψια, ὅσα χρησιμεύουν
εἰς τὸ σπόγγισμα τῆ προσώπου· Ρινομάκτρα, τῆς
ρινός, ἥτοι μυτομάδηλα, καὶ Χειρόμακτρα τὰς λε-
γομένας πετζέτας, διὰ τὰ ὅποια ἴδὲ **ΛΙΝΟΠΑΝΑ.**

Διὰ Προσόψια μεταχειρίζομεθα τὰ κατασκευαζόμενα
εἰς τὴν Βέρροισαν τῆς Θεσσαλίας, λευκὰ, καὶ κροκιδω-
τὰ, ἥτοι μὲ φλώκους, καὶ κατασκευάζονται πολλὰ, καὶ
εἰς αἴρετα, καὶ κομμάτια ἀπὸ λινόπανα διάφορα τῆς Εὐ-
ρώπης, ἢ ἐπίτηδες ὑφασμένα εἰς τὰς οἰκίας μας.

Ῥινομάκτρα ὑφαίνονται πολλὰ εἰς τὴν Εὐρώπην με-
ταξωτὰ, ἢ σύμμικτα μὲ λινάρι, ἢ καὶ μὲ βαμβάκι,
καὶ ἢ ἀραδωτὰ, καὶ τετραγωνικὰ ὑφασμένα, ἢ καὶ τυ-
πωμένα, φέρονται πλῆθος εἰς τὴν Τυρκίαν, διότι ἡ κα-
τάχρησις τῆς Νικοτιανῆς κόττης τὰ ἐπιζητεῖ ἀναγκαίως
διὰ τὴν ἀδιάκοπον ρύσιν τῆς ρινός, καὶ ἡ Γερμανία μάλ-
ιστα γοργεῖ ἐμπορικῶς τὰ περισσότερα· εἶναι διαφο-
ρων εἰδῶν. πλατους, μεγέθους, καὶ χρωμάτων, καὶ ὅ-
λα ἀγοράζονται, καὶ πωλεῖνται μὲ τὴν δωδεκάδα συνυ-
φασμένα, καὶ συνεχόμενα εἰς ὀλέκλιρον κομμάτι.

Χειρόμακτρα εἶναι τῆς τραπέζης τὰ εἰρημέγα, εἶναι
δὲ καὶ ἄλλα διάφορα ἀπὸ λινὰ, καὶ βαμβακερὰ πανία
τετραγωνικῶς κομμένα, καὶ ἢ τυπωμένα, ἢ κεντημένα,
ἢ καὶ οὕτως ὑφασμένα· ὅλα ὅμως εἶναι μὲ ἐπίπεδον
λευκόν, καὶ τιμῶνται κατὰ τὴν ποιότητα τῆ παγίς, τὴν
ὅποιαν ἀκολουθεῖ καὶ τὸ κέντημα, ἢ ζωγράφισμα, ἢ
καὶ τύπωμα.

Ἐπὶ

Ἀπὸ τὰ Χειρόμακτρα ταῦτα ζωγραφούμενα, ἢ καὶ τυπωόμενα ἐξαίρετα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐπάνω εἰς τὰ καλῆτερα Μουσάλια, καὶ ἐπονομαζόμενα Τεστέμελια, ἢ Σεβρέδες, μεταχειρίζονται αἱ γυναῖκες διὰ κεφαλοδέσμια, καὶ οἱ Τούρκοι διὰ Καψιδρώτια, καὶ Χειρόμακτρα εἰς τὰ θρησκευτικὰ χειροπλυσίματά των (ἀβδέστια)· ἀποτελοῦν ἐμπόριον ἐσωτερικὸν τῆς Βασιλευούσης μὲ τὰ μέρη τῆς Ἐπικρατείας της, καὶ αὐξάνουσι τὴν χρῆσιν τῶν Μουσουλινίων τῆς Εὐρώπης ἀναγκαιῶν εἰς τὴν κατασκευὴν των.

Τὰ Ῥινόμακτρα τῆς Ἰνδίας ἔχουσι ὄχι μόνον τὴν ὕψην καλῆτεραν, ἀλλὰ καὶ τὸ χρῶμα ἀνεξίτηλον, καὶ προτιμῶνται, καὶ ὅλα τὰ λαμβάνομεν τῶρα διὰ τῆς Ἀγγλίας, εἶναι μεταξοβαμβακερά, καὶ ἀνὰ 32 εἰς τὸ κομμάτι.

ΜΑΝΔΡΑΓΟΡΑΣ, τὸ παροιμοιαζόμενον ὑπνωτικὸν τῶν παλαιῶν μας Προγόνων „ ὑπὸ μανδραγόρας καθυύδει “ ἦτοι κοιμάται τὸν ἀνεξύπνητον, Χόρτον μὲ ρίζαν μεγάλην, τὴν ὁποίαν διαξέοντες οἱ λαοπλάνοι ἐμπειρικοὶ, ἐπλανῶσαν τοὺς ἀνθρώπους, μυθεύοντες φίλτρα, ἰαματά, καὶ ἄλλα θαυμάσια αὐτοῦ τοῦ χόρτου. Κατὰ τὸ παρὸν, χάρις τῷ φωτισμῷ τῶν ἀνθρώπων, ἐξεσκεπάσθη αὐτὸ τὸ ραδιούργημα, καὶ ὁ Μανδραγόρας ἐπίσται εἰς τὴν τάξιν τῶν λοιπῶν χόρτων, καὶ χρησιμεύει ἢ φλοιὰ τῆς ρίζης τε εἰς τὴν Φαρμακοποιίαν. Εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα εὐρίσκονται Μανδραγόραι.

Μανδραγόρας Σινικὸς, τὸ δένδρον **ΓΙΣΣΕΓΚΟΝ**. Ἴδὲ τοῦτο.

ΜΑΝΔΡΑ, ὁ τόπος εἰς τὸν ὁποῖον ἀμέλγονται, καὶ κοιμῶνται συναζόμενα τὰ ποιμνία.

ΜΑΝΙΟΧΟΝ, καὶ **ΜΑΝΙΟΧΗ**. Χαμόδενδρον τῆς Ἀμερικῆς περικλωσμένον, καὶ πολύκομβον, μὲ ξύλον ἀπαλὸν, καὶ εὐθραυστον, καὶ ρίζαν ὁμοίως ἀπαλὴν, καὶ ὑγρὰν. Τὸ πρῶτον ἔτος μετὰ τὸ φύτευμα ἀπορρίζωντες τὸν Μανιόχον, πλύνουσι τὰς ρίζας, ξύοντες τὴν φλοιάν του, καὶ τρίβοντες εἰς τρίπτην τὸ ὑπόλοιπον, τὸ
συγ-

συνθλίβουν εἰς σπραγγιστήρια, καὶ στραγγίζουσι τὸ ὑγρὸν ὅλον, προσέχοντες γὰρ μὴ πῖντι ζῶον, διότι ὄχι μανίαν (εἰς τὸ ὁποῖον καὶ Μανιόχον καλῶς ὠνομάσθη) ἀλλὰ καὶ θάνατον, ὡς φαρμάκι, προξενεῖ· τὴν δὲ μένουσαν ὑπόστασιν ἐψήνοντες, τρώγουσι οἱ αὐτόχθονες, ὡς κολλύριον, καὶ τρέφουσι οἱ Ἀποικοὶ τὰ ἀνδράποδάτων, ὀνομάζοντες τὸ ἄζυμον τοῦτο Κασσάβα.

Ὅταν δὲ θελήσουσι γὰρ τὸ φυλάξουσι πολὺν καιρὸν, τὸ ἐψήνουσι καὶ περισσότερον, ἀνακατώνοντες το εἰς ἐπίπεδον τύγανον, καὶ γίνεται ἀλεύρι συνδεδεμένον, τὸ ὁποῖον τριβόμενον, χρησιμεύει δι' ἄμυλον εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, ἢ καὶ συμμυγνύμενον μὲ τὴν κοίτου ἀλεύρη, γίνεται ἀρτος λευκότερος, καὶ νοστιμώτατος.

Καλλίτερον εἶναι ὅταν αὐτὸ τὸ ἄλευρον ἀφεθῆ εἰς ἀγυγίον γεμάτον μὲ νερόν γὰρ κατασταλάξῃ, καὶ γὰρ ἔβρανθῆ εἰς τὸν Ἥλιον, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ ἀληθές ἄμυλον. Οἰομάζεται Γαλλιστὶ Μανιόρ, ἢ Μανιοκουε.

ΜΑΝΝΑ, ἢ θεία τροφή τῆ Ἰσραηλιτικῆ λαῶ εἰς τὴν τεσσαρακοιταετῆ πλάτην του εἰς τὴν ἔρημον, τὸ ὁποῖον ἐπιπτει ὡς χιτῶν, ἢ πάχνη, ἐσυνάξεται, καὶ ἐτρώγεται μεταποιούμενον εἰς τὴν γεῦσιν τῆς ὀρέξεως ἐκείνου τῆ ἀγνώμοιος, καὶ ἀχαρίστου λαῶ· ἀλλ' αὐτὸ ἐπαυσε ἀφ' ἡ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ ἐπιβίβασε τὸν Ἑβραϊκὸν λαὸν εἰς τὴν γῆν, ἢ ἐπηγγείλετο τῷ Ἀβραάμ, Ἰσαάκ, καὶ Ἰακώβ, τοῖς Πατριαρχαῖς.

Μάμμα ὠνομάσθη κατὰ συνωνυμίαν καὶ τὸ καθαρτικὸν τῆς Φαρμακίης κόμμι, ἐπειδὴ ἐνόμισαν οἱ πρῶτως αὐτὸ γνωρίσαντες, ὅτι ἐπιπτει ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν, ὡς ἐκεῖνο τὸ θεόπεμpton μέλι· ἀλλ' αὐτὸ κατὰ τῆς τῶν Βοτανικῆς εἶναι χυμὸς συμπεπνυμένος, λευκός, ἢ κίτρινωπός, ζαχαρομελώδης, λυόμενος εὐκόλως εἰς τὸ νερόν, γλυκύς, καὶ μελώδης, ἀλλ' ἀνηστος εἰς τὴν γεῦσιν.

Ἀπὸ τῶ ὀνομαζόμενον Μελίγη, καὶ κοινῶς (ἀπὸ τῆ Λατινικῆ) Φράξος, δένδρον, συναξεται τὸ Μάμμα εἰς τὰς δύο Σικελίας περὶ τὸν Φάρον, καὶ παρὰ τῶν συναζόντων αὐτὸ Ἰταλῶν, διαιρεῖται εἰς Σωματῶδες, Μαν-

na di corpo, ἀποστάζον καθ' ἑαυτὸ ἀπὸ τὸ δένδρον· εἰς Βεβιασμένον, Manna forzata, ἢ ἀπλῶς Forzattella, συναζόμενον τρόπον τινα βιαστικῶς μετὰ τὴν ἐντομὴν τοῦ δένδρου, ὡς πολλὰ τῶν κόμμεων· καὶ εἰς Ἀπότριπτον, Manna di fronda, συναζόμενον μετὰ τὴν τριβὴν τῶν νεύρων τῶν φύλλων τοῦ δένδρου, εἰς μέγεθος κόκκου σιταρίου. Εὐλόγως λοιπὸν ἤμπορῶσι νὰ ὀνομασθῇ τὸ κόμμα τοῦτο Μελέϊνον, καὶ διὰ τὴν μελωδὴν γεύσιν τε, καὶ διὰ τὴν ταυτωνυμίαν τῆ πηγάζοντος αὐτοῦ δένδρου.

Τὸ καλῆτερον Μάννα γίνεται εἰς τὴν Καλαβρίαν, καὶ μάλιστα εἰς τὸ λεγόμενον Ἁγ. Ἄγγελος μέρος της, ἐπομένως εἰς τὴν Σικελίαν, ἀλλ' ἐγκρίνεται τὸ πωλύμενον εἰς δάκρυ καθαρὸν, καὶ συναζόμενον ἀπὸ τὸ ἀπόσταγμα τῆς ἐντομῆς τῆ δένδρου, καὶ πρέπει νὰ παρατηρηθῇ γαπὸν, ξηρὸν, ἐλαφρὸν, λευκοκόκκινον, καὶ ἀσύμμικτον ἀπὸ ἑτερογενῆ· τὸ δὲ στακτόχρυν, ἰξῶδες, παχὺ, ἀνοστον, καὶ ὡς μέλι ὀξυνισμένον, εἶναι καλὸν μόνον διὰ κλυστήρια.

Διὰ τοῦ ἄμβυκος ἐκβάλλουσιν ἀπὸ τὸ Μάννα, ὀξύπνευμα ἰαματικὸν εἰς τὰς πόρους τῆς κοιλίας, καὶ ἄλλο Νάμα πνευματώδες, τὸ ὁποῖον ἔχει ὅλας τὰς ιδιότητας, καὶ ἐνεργείας τοῦ Μάννα.

Εἶναι δὲ καὶ δύο εἶδη ὑγροῦ Μάννα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ ἐν ὀνομάζεται Τερεντιαβίνον, καὶ εὐρίσκεται εἰς τὴν Περσίαν, καὶ περὶ τὸ Κάϊρον, καὶ Χαλέπιον, εἰς δένδρον ακανθῶδες παρόμοιον μετὰ τὴν βάτον, καὶ τὸ ἄλλο συναζόμενον εἰς δένδρα ὅμοια μετὰ τὴν δρῦν. Εὐρίσκεται καὶ εἰς τὴν Σύραν, καὶ Τήνον τὰς Νήσους, ἀλλ' ἔλα αὐτὰ εἶναι ἀναθυμιάσεις τῶν ἰδίων δένδρων περὶ τὴν ἀνοϊξίν, καὶ ὀλιγώτατον χρησιμεύουν εἰς τὴν Ἱατρικὴν· εἰς δὲ τὸ Ἐμπόριον παντελῶς.

Μάννα Λιβάου, τὸ μικρὸν καθαρῶτατον, καὶ στρογγύλον δάκρυ τοῦ θυμιάματος, ὁμοιόχρουν μετὰ τὸ Μάννα. Ἰδὲ ΘΤΜΪΑΜΑ.

Μάννα Μαστιχίνη. Ἰδὲ ΚΕΔΡΟΣ.

ΜΑΞΙΛΑΨΑ. Ἰδὲ ΠΡΟΣΚΕΦΆΛΑΙΟΝ.

ΜΑΨΑΘΡΟΝ. Χόρτον γνωστὸν ἤμερον, καὶ ἄγριον, τὲ ὁποίου ἡ ρίζα εἶναι διουρητικὴ, καὶ ἡ πρώτη ἀπὸ τὰς πέντε διουρητικὰς ρίζας, τὰς ὁποίας μεταχειρίζονται οἱ Φαρμακεῖς διὰ τὰς τοιαύτας πτισσάνιας· τὰ φύλλα τε βρασμένα εἰς τὸ κριθαρόνερον, φέρων γάλα εἰς τὰς γυιᾶϊκας, καὶ τὰ μεταχειρίζονται αἱ γαλακτοτρόφαι.

ΜΑΡΑΘΡΟΣΠΟΡΟΣ. Κόκκος μακρὸς ὀλίγον, με ὀσμηὴ καλὴν, ὁμοιάζουσαν τὸ Ἄνισον, καὶ γεῦσιν ὑπόγλυκον, ζαχαρωτὴν, χρήσιμος εἰς τὴν ἰατρικὴν, καθὼς καὶ τὸ Ἄνισον, διὰ τὴν ἀποδείωξιν τῶν ἐσωτερικῶν ἀνέμων, καὶ εἰς τὴν διόρθωσιν μερικῶν καθαρτικῶν. Οἱ Ζαχαρεῖοι κατασκευάζουζ ζαχαρωτὰ καταπότια, καθὼς καὶ με τὲ ἄνισον, καὶ ὠφελεῖν εἰς τὴν ὄρασιν. Γίνεται καὶ οἰνόπνευμα δυνατὸν με αὐτὸ εἰς τὴν Νῆσον Ῥέ, με καλὴν ὑπόληψιν.

Καλὸς Μαραθρόσπορος εἶναι ὁ νέος, ὑποπράσινός, ἐπιμήκης, γεμάτος, με γεῦσιν ζαχαρογλυκον, καὶ εὐωδίαν, καὶ πρὸ πάντων ὁ καθαρότερος ἀπὸ ἄχυρα καὶ χῶμα, ἐξοδεύεται πολὺς εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην.

Μάραθρον Θαλάσσιον, τὸ Κρίθμον, ἡ κοινότερον Κρίταμον, χόρτον γινόμενον εἰς τοὺς ἀπορρώγας τῶν θαλασσιῶν βράχων τῆς Μεσογείου θαλάσσης, ἀλμυρόμενον με τὸ ὀξεῖδι, καὶ γινόμενον καλὸν διὰ τὴν τράπεζαν, ὡς τὸ κάππαρι.

Μ.ΑΡΓΑΡΙΤΑΨΙ. Οὐσία σκληρὰ, ἥτοι λιθίασις λευκὴ, καὶ στιλπνὴ γινομένη μέσα εἰς τὰς κόγχους, ἥτοι μεγάλα ὀστρίδια, ἡ κτένια, τὰ ὁποία ἐμπιριέχουζ ἀπὸ 10, ἡ 12 μαργαριτάρια, καὶ ἀλιεύουζαι εἰς τὰς θαλάσσης τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδῶν, τῆς Ἀμερικῆς, καὶ σπαΐως τῆς Μεσογείου, καὶ ἀλλαχοῦ.

Ἡ ἀλίευσις τῶν Μαργαριταρίων τῆς Ἀσίας γίνεται ἁ.— Εἰς τὴν Βαχρὴν Νῆσον κειμένην εἰς τὸν Περσικὸν Κόλπον.

β.— Εἰς τὴν Κατιφάν, πρὸς τὸν Αἰγιαλὸν τῆς Εὐδαίμοτος Ἀραβίας ἀντικρὺ τῆς Βαχρῆτος.

γ'. -- Εἰς τὴν Μάναρον Κωμόπολιν τῆς Ταπροβάνης (Σεϊ-
λάου) ὅπου εὐρίσκονται τὰ στρογγυλότερα, καὶ
στιλπνότερα, ἀλλὰ σπανίως μεγαλύτερα τῶν 3,
ἢ 4 κερατίων τὸ ἔν.

δ'. -- Εἰς τὰ παράλια τῆς Ἰαπωνίας· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ
ἔθνος τοῦτο δὲν τιμᾷ τὰ πετραδία, σπανιώτατα
καὶ ἀλιεύει τὰ μαργαριτάρια.

Τῆς Βαχρίνος, καὶ Κατιφᾶς τὰ μαργαριτάρια ὅσα εἶ-
ναι κερτρινωπὰ πωλοῦνται διὰ τὰς Ἰνδίας, ὅπου προτι-
μῶνται· διότι τὸ χρῶμα τοῦτο διαρκεῖ παντοτινὰ· τὸ
δὲ λευκὸν, καὶ ὑποκίτρινον, μελαρίζει ὀγλίγωρα ἀπὸ
τὸν ἰδρώτα εἰς τὸ θερμὸν ἐκεῖνο κλίμα. Τὰ λευκὰ, καὶ
λευκοκίτρινα πωλοῦνται εἰς τὴν Βενδερκόχον, καὶ τὴν
Βάσραν διὰ τὴν Περσίαν, Τυρκίαν, καὶ Ῥωσσίαν, καὶ
ἀποτελεῖν μέγα ἐμπόριον. Ἡ Κωνσταντινούπολις ἐκτὸς τῆς
χρήσεώς της, καὶ τῆς Ἐπικρατείας, ἐστειλε πολλὰ ἕως
τώρα εἰς τὴν Ῥωσσίαν· ἀλλὰ πρὸ ἐνὸς ἔτους ἀπηγο-
ρεύθη σφοδρὰ ἡ εἰσὸδος εἰς ἐκείνην τὴν Αυτοκρατορίαν,
καὶ κινδυνεύει νὰ κοπῇ αὐτὸς ὁ κλόνος τῆς ἐμπορίου με-
ἐκεῖνα τὰ μέρη παντελῶς, εἰάν ἡ ἐκεῖ Διοίκησις δὲν ἀ-
κυρώσῃ τὸ Δόγμα.

Εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἀλιεύονται τὰ Μαργαριτάρια εἰς τὸν
μέγαν Κόλπον τοῦ Μεξικικοῦ εἰς πέντε διαφόρους αἰγια-
λοὺς, ἦτοι τὴν Κουβανίαν Νῆσον, τὴν Μαργαρίταν, τὴν
Κομογότην, τὸν Ἀξινοπόταμον, Riviere de la Hâche, καὶ
τὴν Ἀγ. Μάρθαν, 60 λεύκας ἀπέχουσιν αὐτὰ τοῦ πο-
ταμῆ. Καλύτερα εἶναι τῆς Μαργαρίτας, τῆς Κυβάνας εἶ-
ναι πολλὰ, ἀλλὰ μολυβδόχροα, πελιδνὰ, καὶ κατώτερα.

Εἰς τὴν Σκωτίαν τῆς Ἀγγλίας, καὶ ἓνα ποταμὸν τῆς
Βαυαρίας εὐρίσκονται Μαργαριτάρια, ἀλλ' ὀλίγα, καὶ
δὲν ἠμποροῦν γὰρ ἔμβουν εἰς σύγκρισιν μὲ τὰ Ἀσιατι-
κὰ, ἢ τὰ Ἀμερικανὰ.

Ἀλίευμα τῶν Μαργαριταρίων.

Δις τῷ ἔτει, ἦτοι τὴν ἀνοιξιν Μάρτιον, καὶ Ἀπρίλ-
λιον, καὶ τὸ φθινόπωρον Αὐγούστον, καὶ Σεπτέμβριον
τὸς

τούς μῆνας, ἀλιεύονται τὰ Μαργαριτάρια, καὶ εὐτυχεῖ τὸ ἀλίευμα, ὅταν ὁ χρόνος ᾖ βροχερώτερος· διὰ τοῦτο ἐνομίζετο παρὰ τῶν Ἀρχαίων ὅτι ἀπὸ τῆν ἀστραπὴν γεννᾶται τὸ Μαργαριτάρι, διότι ὅταν γίνωνται πολλαὶ βροχαί, συμβαίνουν καὶ ἀστραπαὶ ἀναλόγως περισσότεραι.

Πληθος σκάφων, πλοιαρίων μὲ δύο, ἢ ἓνα βυθιστὴν, καὶ ἄλλους κωπηλάτας, ἀπαίροντα τὸ πρῶν μὲ τὺς ἀνέμους τοὺς ἀπογεύσιους, καὶ φθάνοντα εἰς 4, ἕως 12 ὀργῶν βαθύ πέλαγος, δέναν τὸν βυθιστὴν μὲ σχοινίον ἀπὸ τὸν βραχίονα, καὶ κρεμῶσιν ἀπὸ τὸν ἕτερον πόδα 5 ἕως 8 οκάδων πέτραν, διὰ τὰ βυθισθῆ εὐδύς, ἔχοντα μάχαιραν διὰ τ' ἀποκόψῃ ἀπὸ τὺς βράχους τὰς κόγχους, καὶ καλάδι τὰ τὰς συνάξῃ· ἐπιμελεῖται μὲ ταχύτητα εἰς τὸ ἔργον του, καὶ ὅταν ἡ γεμίση τὸ καλάδι, ἢ ἀποκάμῃ, καὶ θίλει τὰ ἀναπνεύσῃ, λύει τὴν πέτραν ἀπὸ τὸ ποδᾶρι, καὶ κινῶν τὸ σχοινίον, ἀνασύρειται εὐδύς ἀπὸ τὺς προσεκτικὰς εἰς τὴν συντροφίαν, καὶ ἀναβαίνει μὲ τὸ καλάδι του· μετὰ $\frac{1}{4}$ ὥρας πάλιν βυθίζεται, καὶ ἔτι γεμίζει τὸ σκάφος, καὶ μὲ τοὺς φυσικὰς ἀποθαλασσίους ἀνέμους μετὰ τὴν μεσημβρίαν, προσορμούσιν εἰς τὸν αἰγιαλὸν, ὅπου οἱ προσμένοντες ἔμποροι ἀγοράζουσιν, ἀφ' ὅσους εἶναι ἀναγκασμένοι νὰ πωλήσουν τὸ φορτίον των· οἱ δὲ εὐκατάστατοι, τὸ φυλάττουσιν διὰ λογαριασμόν των.

Ὁ ἀγοραστής, ἢ καὶ ὁ ἰδιοκτῆμων ἀλιευτὴς, θάπτοντες εἰς τὰς θερμὰς ἄμμους τὰ ὄστρακά των διὰ τὰ σαπίσουν, συνάξουσιν κατὰ τὴν τύχην των πολλὰ, ἢ ὀλίγα, μικρὰ, ἢ μεγάλα Μαργαριτάρια, τὰ κοσκινίζουν χωρίζοντες τὰ μικρότερα, τὰ ὅποια καὶ σπόρον ὀνομάζουσιν, καὶ τὰ φέρουσιν εἰς τὰς ἀποθήκας των· τὰ τρυποῦν, καὶ τὰ πωλοῦν, ἢ ἐμπορεύονται.

Σχήματα τῶν μαργαριταρίων λογαριάζονται τὸ σφαιρικόν, ἢτοι στρογγύλον, τὸ ἀπίδοσιδὲς, ἢ ἐλαιοσιδὲς, καὶ τὸ ἀνώμαλον, ἀλλ' εἰς ὅλα αὐξάνει τὴν τιμὴν τὸ χρῶμα, καὶ ἡ στιλπνότης, τὸ ὅποιον καὶ νερὸν ὀνομάζουσι.

ζεται, ὡς τῶν ἀδαμάντων· τὸ λευκὸν νερὸν ζητεῖται ἀπὸ τῆς Εὐρωπαϊκῆς, καὶ τὸ ὑποκίτρινον ἀπὸ τῆς Ἰνδῆς, καὶ Ἄραβας· τὸ μολυβδόχρουν, καὶ μελαφόρον εἶναι κατώτερα.

Ἐμπόριον τῶν Μαργαριταρίων.

Τὰ Μαργαριτάρια πωλῶνται εἰς τὴν Κωνσταντινῆπολιν μὴ τὸ ἐξῆμι βάρους $1\frac{1}{2}$ δραχμῆς, ἤτοι 24 κεράτια, 96 κόκκους διπλ. πρὸς 4 κόκκους τὸ κεράτιον, καὶ εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην μὲ τὸ κεράτιον, καθὼς τὰ λοιπὰ πετράδια, μὲ τὰ ὅποια αἰεκάθεν συναριθμῶνται, ὄχι διὰ τὴν φύσιν, ἀλλὰ διὰ τὴν χρῆσιν τὰ Μαργαριτάρια· εἰς τὴν Ῥωσσίαν πωλοῦνται μὲ τὸ Ζωλοτσίνι, καὶ εἰς τὴν Περσίαν μὲ τὸ Ἄβας, τὸ ὅποιον εἶναι ἐν ὄσδοον ἑλαφρότερον ἀπὸ τὸ κεράτιον.

Τιμῶνται δὲ τὰ Μαργαριτάρια παρὰ τῶν καλλιπῶν πετραδιστῶν οὕτω.

Τὰ ἀνώμαλα κατὰ τὸ σχῆμα.

Κόκκοι 500 εἰς τὴν σύγκριαν 8 δραχμῶν - 40 Φράγκα

400	_____	60
300	_____	80
20	_____	100
150	_____	150
120	_____	180
100	_____	240
70	_____	350
60	_____	450
40	_____	800
30	_____	100

Τὰ τελείως στρογγύλα.

1 κόκκος ζυγίζων 1 κόκκον 5 Δίτρας Γαλλικῆς.	1 $\frac{1}{4}$
2	4
3	12
4	20
5	30
6	42
7	60
8	80
9	100
10	130
11	140
12	180
13	210
14	280
15	300
16	380
17	400
18	430
19	500
20	1100
24	3000
32	3500
36	4000 κ. τ. λ.

Τὰ ἀπιδωτὰ Μαργαριτάρια καλοῦ ἡροῦ, ὅταν ἦραι δύο, ἢτοι μία ζυγῆ, ὅμοια, χρησιμεύοντα δι' ἐρώτια, ὀλίγον ἐπιπτηνῶν ἀπὸ τῆν τιμὴν τῶν στρογγύλων κατὰ τὴν αἰῶν ἐκτεθειτῶν ἀναλογίαν.

Τὰ ὀλόμπερα Μαργαριτάρια πωλοῦνται μὲ τὴν συγκίαν, καὶ χρησιμεύουν διὰ κοπάσιμα εἰς κόριν εἰς τὰ Φαρμακοποιεῖα, ὡς καρδιακόν, τὸ ὁποῖον περιφρονουν οἱ ἐπιστήμονες ἰατροί, ὡς ἀχρηστον, καὶ ἀνώφελές.

Αἱ δὲ γυναῖκες πλατῶμεναι ἀπὸ τῆν λευκὴν στίλπιον.

πιότητα τῶν Μαργαριταρίων κατασκευάζουν κοσμητικὰ εἰσὶ μὲ τὴν τοιαύτην κόβην, ἢ ὁποῖα φθείρει μᾶλλον τὴν προσοῦσαν ὠραιότητα, καὶ χρῶμα τοῦ προσώπου τῶν, ἀπὲρ νὰ τὴν διορθώσῃ· καὶ καλὸν ἠθελεν ἦναι νὰ ἀπέχουν.

Τὰ ὀλόμικρα τρυπημένα Μαργαριτάρια εἶναι εὐθυνα, καὶ χρησιμεύουν εἰς τὸ κέντημα ἐνδυμάτων, καὶ ἄλλων γυναικείων ἐπίπλων.

Τὸ ὄστρεον τοῦ Μαργαριταρίου, ἢτοι Κόγχος, χρησιμεύει εἰς πολλὰς ποικιλότητας τεχνητῶν ξύλων, ταμείων, γραφείων, κ. λ. Ἴδὲ ΚΟΓΧΟΣ, καὶ Π'ΝΝΑ.

Λευκὸν Μαργαριτάρειον, κοσμητικὸν τῶν γυναικῶν. Ἴδὲ ΒΙΣΜΟΤ'ΘΟΝ,

Μαργαριτάρειον Ψευδέες. Διὰ τὸ εὐφωτότερον ΦΕΤ ΔΟΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙ, καὶ Ἴδὲ τοῦτο.

ΜΑΡΚΑΣΙΤΗΣ, ἀπὸ τῆς Marca (σημεῖον) καὶ Situs ὁ τόπος, ἢτοι Σημειώτοπος· οὕτως ὀνομάζεται παρὰ τῶν μεταλλουργῶν, ἢ πρώτη μεταλλικὴ ὕλη, καὶ πηγὴ τῆς συμπίξεως τῶν μετάλλων, ὥστε κατὰ τοῦτο ἀπὸ τὸ ἀπλοῦν καὶ γενικὸν τοῦτο ὄνομα πωλοῦνται οἱ τρεῖς οὔτοι τοῦ χρυσοῦ, τοῦ ἀργύρου, καὶ τοῦ χαλκοῦ, περὶ τῶν ὁποίων θελομεν διαλάβει εἰς τοῦτο τὸ Ἄρθρον, ἀφήνοντες τοὺς Φυσικοὺς, καὶ Χυμικοὺς νὰ φιλοσοφικοῦν ἂν ἦναι Μαρκασίτης τοῦ σιδήρου ἢ Μαγνήτις, καὶ τῆς Κασσιτέρου τὸ φυσικὸν κρυστάλλι, καὶ τῆς μόλυβδου ὁ μεταλλικὸς Ζίγκος.

Διαφέρουσιν οἱ Μαρκασίται κατὰ τὸν Οὐάδουάρδον (Woodvard) ἀπὸ τῆς Περίτας, ἐπειδὴ ἔτι εἶναι βῶλοι χαρυσμέιοι ἀπὸ τὰ μέταλλα, εὐρίσκόμενοι εἰς τὰ μεταλλεῖα, καὶ χωρὶς ἀρσενίκιον· οἱ δὲ Μαρκασίται εὐρίσκονται συνεχόμενοι μὲ τὰ μέταλλα κείμενοι εἰς τὰς κατὰ κάθετον ἀπορρώγας, καὶ ἔχοντες θεῖον, ἀντιμέταλλον, βισμούθον, καὶ ἀρσενίκιον, καὶ ὅταν ἔχουν πολλὴν μεταλλικὴν ὕλην ἐπονομάζονται ἔτω, καὶ ὄχι πλέον Μαρκασίται.

Ὁ Μαρκασίτης τοῦ χρυσοῦ εὐρίσκεται, ὡς ἐπὶ τὸ

πολὺ εἰς βώλους σφαιρικούς, καὶ μικρὰς, βαρυτάτους, καὶ δυσκολοθραύστους· ὁ τοῦ ἀργύρου σχεδὸν ὁμοῖος, ἀλλ' ὀλιγώτερον κόκκινος· ὁ δὲ τῆ χαλκῆ σπανίως στρόγγυλος, ἢ πλατὺς, καὶ συχνάκις κυρτὸς, ἀνώμαλος, μέγας, ὅσον σφαῖρα τῶν σφαιριζόντων, καὶ θρυυόμενος ἔχει ἀκίδας στιλπνάς, καὶ ἠλιοειδεῖς· τὸ δὲ χρῶμά των, κίτρινον χρυσίζον· ἕτος εἶναι σκληρὸς, καὶ στερεὸς, ἀλλὰ μ' ὅλον τοῦτο πρέπει νὰ φυλαχθῆ εἰς τόπον ξηρὸν, ἐπειδὴ ἡ ὑγρότης εἰσχωροῦσα εὐκόλα εἰς αὐτὸν, τὸν μεταβάλλει εἰς χάλκανθον, καὶ μὲ τὸν καιρὸν εἰς οὐδέν.

Οἱ κρυσταλλῶδεις Πυρίται ὀνομάζονται καὶ Μαρκασιται· εἶναι δὲ κτριτόστιλπνοι, καὶ κτυπώμενοι μὲ τὸν πυροβόλον χάλυβα, κάμνουν φωτίαν, ἥτοι πυροβολοῦν· συντίθενται ἀπὸ θειάφι, καὶ σίδηρον, καὶ χάλκον· μὲ τὸ καύσιμον γίνονται σκοτεινοὶ, καὶ κόκκινοί, καὶ κατὰ τὸ σχῆμα εἶναι γωνιῶδεις, καθ' ὅλα τὰ σχήματα τοῦ τετραγώνου.

ΜΑΡΜΑΡΟΝ. Πέτρα σκληροτάτη, δυσκολολάξευτος, καὶ στιλβουμένη λαμπρῶς παρὰ τῶν λιθοξόων· τὰ περισσότερα ἔχουν φλέβας, καὶ κηλίδας διαφόρων χρωμάτων, καὶ ἄλλα εἶναι μονόχρωα, ἥτοι λευκά, μαῦρα, καὶ παρόμοια.

Εἰς τὸ Ἄρθρον Λαξευτὸν, εἵπαμεν ἐν συντόμῳ ὀλίγα περὶ μαρμάρων, ἀλλ' εἰδὼ πρέπει νὰ ἐξηγηθῶμεν πλατύτερον περὶ αὐτῶν.

Λατομῶνται τὰ Μάρμαρα εἰς τὰ Ὀρυκτεῖα, καθὰς αἰ κοινὰί πέτραι, καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν εὐρῆκαν τὴν μέθοδον νὰ τὰ ἐκβάλλουν μὲ τὸ πρόοισμα· εἰς ἄλλα μέρη τὰ κόπτην μὲ τὰς βαρεῖας σφύρας, καὶ κοπίδια.

Τὰ μάρμαρα τῆς Αἰγύπτου, καὶ τῆς Ἑλλάδος ἀρχαιοῶθεν ἔλαβον ὑπόληψιν, καὶ μᾶς ἐφύλαξαν τὰ θαυμάσια λιθοξοικὰ ἀριστοτεχνήματα τῶν Ἑλλήνων, ζῆτύμια παρὰ τῶν φιλαρχαίων εἰς τὰ ἐρείπια τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ρώμης, καὶ Ἰταλίας, τῆς Αἰγύπτου, καὶ τῆς Συρίας. Παρὰ τῶν Παλαιῶν ἐγνωρίζοντο τὰ πορφυρᾶ,
τὰ

τὰ πράσινα, ὁ ὀφίτης, ὁ πυρίτης, ὁ σεληνίτης, ἤτοι τὸ διαφανὲς μάρμαρον, τὰ διάφορα ποικίλα, τὰ ὅποια Σπυρωτὰ, ἤτοι Γρανίτας οἱ νέει προσαγορεύουσι, τὰ λευκότετα, καὶ περίφημα μάρμαρα τῆς Πάρου, μὲ τὰ ὅποια ἐλαξέυοντο οἱ Θαυμάσιοι ἀνδριάντες τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἄλλα.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀναβαίνοντες τὸν Νεῖλον εὐρίσκομεν πρὸς τὴν Διβυκὴν ὄχθην τού σειρὰν βενῶν διαχωρίζοντων τὴν Αἰθιοπίαν, ἀπὸ τὴν ἀνω Αἴγυπτον, γεμάτην ἀπὸ ἐξαιρετὰ Μάρμαρα διαφόρου ποικιλότητος. Κίονες ἡμιπελεκημένοι, καὶ ἄλλα κομμάτια μαρμάρων συγκρατήματα ὀλίγον εἰς τὰ λατομεία, μᾶς ἀποδεικνύουν, ὅτι ἡ ἐφοδος τῶν βαρβάρων καταδιωκτῶν τῷ ἐξευγενισμῷ, καὶ τῶν ωραίων τεχνῶν εὐρῆκεν ἐκεῖ τὴς λατομῆντας εἰς τὸ ἔργον των. Πολλοὶ δοξάζουν, ὅτι τὰ ἐξαισία ἔργα τῆς Αἰγύπτου, Κολοσσοί, Σφίγκις, Ὀβελίσκοι, καὶ ἄλλοι κίονες μέγιστοι, εἶναι ἀπὸ μάρμαρον χυτὸν μὲ διάφορα χαλίκια, ἤτοι μικρὰς, καὶ πολυχρόους πυρίτας· ἀλλ' ἡ ἦτον αὐτὴ ἡ τέχνη τῆς χύσεως, καὶ ἐχάθη, ἡ (τὸ ὅποιον καὶ εἶναι πιθανώτερον) ἐλατομοῦντο οὕτω μέγιστοι, καὶ μετεκομίζοντο μὲ πολυχειρίαν, καὶ μηχανὰς ἀπὸ τὰ εἰρημένα λατομεία. Ὅλα τὰ παράλια τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης, καὶ τὸ περιάντυμον Σινᾶ ὄρος ἔχουν πλῆθος ποικίλων, καὶ σκληροτάτων μαρμάρων.

Οἱ Νεώτεροι Λαξεῦται τῆς Ῥώμης, καὶ τῆς Γαλλίας μεταχειρίζονται διὰ τοὺς ἀνδριάντας, καὶ τὰς ἀναγλυφάς, καὶ τὰλλα τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς στολίσματα, διάφορα μάρμαρα τῆς Ἰταλίας, Ἰσπανίας, καὶ τῆς Γαλλίας, ἀλλὰ δὲν ἔχουν τῶν Παρίων τὴν στεριότητα, καὶ λαμπρότητα.

Εἶδη τῶν Ἰταλικῶν μαρμάρων εἶναι ταῦτα. Cipollini (κρομμυφῶδη) ὑποπράσινα μὲ φλέβας. Saligni (ἀλατῶδη) ἔχοντα μέρη κρυσταλλωειδῆ διαφανῆ. Portoro (χρυσόφορα) μὲ φλέβας χρυσοειδεῖς, καὶ τὸ Mischio (μικτόν) σύνθετον φυσικῶς ἀπὸ διάφορα χρώματα, ἤτοι πορφυρῆν, καὶ φλέβας λευκάς, καὶ ὑποκιτρίνας.

Ἡ Τάλλια μεταχειρίζεται τὰ ἐπιτόπια της μάρμαρα εἰς τὰ ἔργα των λιθοδόμων της, καὶ εἶναι διαφόρων χρωμάτων, καὶ φυσικῆς συγκροσεως, ἀλλ' ὄχι ποτε ἔτ' αὐτὰ εἰς τὰ Πάρια. Ἡ Τυρία καθὼς προσηγοίμεν μεταχειρίζεται τὰ ἐπιτόπια εἰς τὴν οὐλίαν ἀρχιτεκτονικὴν λαξευτικὴν της, καὶ ἡ Κωνσταντινουπόλις τὰ μάρμαρα της Προκοπήσιν. Ἰδὲ ΑΛΞΕΤΤΟΝ.

Τὸ Μάρμαρον κατὰ τὸν Βαλδέριον.

1. Ἀπὸ μέρη Λεπτά, καὶ ὀμαλὰ ὄσας συνδέσεις, δις ἔχει τραχύτητας, μὴτε στυρία εἰς τὴν ἐπιφανείαν τα.
2. Κομμωτιάζεται εἰς κομμάτια ἀνωμάλα.
3. Λαξεύομενον μὲ ἔργαλεια ἀπὸ χάλυβα, λαμβάνει καλὸν στίβωμα διὰ τὴν σκληρότητά του, καὶ ὑποφαίνει ζωντανά, καὶ καθάρὰ τὰ χρώματά του.
4. Ἀφ' οὗ ἐβλήθη ἀπὸ τὰ λατομεία σκληρύνεται ἀπὸ τὸν αἴρα περυσόστροφον, καὶ ὁ αἴρ. μὲ τὴν πολυκαιρίας τὸ φθίρει περυσόστροφον ἀπὸ τὰς λοιπὰς πέτρας.
5. Βαλδέριος εἰς τὸ πῦρ ἔχει ὄλας τὰς ἰδιότητας τῆς ἀρβεροπέτρας.
6. Ὅμοιος εἰς τὸ Βασιλικὸν ὕδωρ ἔχει τὰ αὐτὰ ἀποτολίσματα.
7. Ἡ εἶδὴς Βαρύτης του πρὸς τὸ ὕδωρ εἶναι ὡς 718 :: 1000. χ.

Πόρισμα.

Ἀπὸ τὰ εἰρημένα συμπράξιμοις ὅτι τὸ μάρμαρον δις διαφέρει ἀπὸ τὴν ἀρβεροπέτραν ὡς ὄλον τὴν διὰ τὰς ἰδιότητάς του, καὶ τὸ τιμωτέρου τῆ εἰλεβο καὶ χυρσιτὸν ὄρημα διαφέρει δι' εἰς τὰ ἀκόλαστα εἶδη.

1. Λευκόν. Κατὰ τὸν Πλίνιον εὐρίσκεται ἠμυδιασπασίς, καὶ ὀσημάζεται Φαιγγίτης, τὸ δὲ ὀλόλευκον, καὶ εὐπίσιον ἐπανομαζέτω κατὰ τὰς τόπους των Λατομείων, ὡς Ἀραβικόν, Χερσίτης, Κοραλαπρικόν, κ. τ. λ.
2. Μαῦρον. Ἀπὸ αὐτὰ ἀλλο ἔχει θυρωδίας διαρρηγνύμενον, καὶ καίομενον γίνεται λευκὴ ἀρβερος ὡς ἄλλο εἶ-

ται

ναί ὀλιγώτερον σκληρόν, καὶ γίνεται ἡ Βάσανος· καὶ ἀμφότερα ἀποδείχθη ὅτι εἶναι πηγμένα ἀπὸ ἀσφαλτον.

3. Κίτρινον. Εἰς τὴν κάμινον ὅμως τιτατούμενον κάμνει λευκὴν ἀσβεστον. Συμπεραίνομεν λοιπὸν, ὅτι τὸ κίτρινόν τε χρῶμα προξενεῖται ἀπὸ πτητικὸν ὄξύ, φύσει συμπεπηγμένον· διὰ τῆτο ὅταν βραχῆ τὸ λευκὸν μάρμαρον μὲ βασιλικὸν ὕδωρ κιτριγίξει, ὁμοίως καὶ ἡ λευκὴ ἀσβεστοπέτρα τῆς Ῥωσσίας, ὅταν ἀφεθῆ πολὺ εἰς τὸν ἥλιον.

4. Κόκκινον. Αὐτὰ ἀνήκουσιν κυρίως εἰς τὸ γένος τῶν διάσπων, ἀν δὲν ἐξαιρεθῆ μόνον τὸ Ῥατισβανικὸν κόκκινον διαγραφόμενον παρὰ τοῦ Κεντμάννου.

5. Καστανὸν βαθύ, ἢτοι Αἰθρόν.

6. Στακτιρόν. Εὐρίσκεται καὶ ἀνοικτοῦ, καὶ βαθύως χρώματος, κατὰ τὸν ρηθέντα Κεντμάννον, καὶ εἰς τὸ Ἰλδεσχέιμον (Hildesheim) μὲ ὄσμην καυμένου κέρατος.

7. Πράσινον, τοῦ ὁποῖου τὸ παλαιὸν εἶναι πολλὰ ζητημένον, Verde antico.

Β'. Εἰς τὰ Ποικίλα, ἢτοι ὅσα ἔχουν κηλίδας· διαίρουται δὲ καὶ ταῦτα·

1. Εἰς Λευκὸν μὲ κηλίδας, καὶ φλέβας στακτοκυανὰς, ἢ ἄλλας·

2. Εἰς Μαῦρον δισπαρμένον μὲ κηλίδας λευκάς, ἢτοι φλέβας κιτρίνας, ἐρυθράς, κ. τ. λ. Τὸ μαῦρον καὶ λευκὸν μάρμαρον τῆς Ἀφρικῆς καίεμενον εἶδει μὲ τὸ λευκὸν, ἀσβέστην, καὶ μὲ τὸ μαῦρον, ὕelson.

3. Εἰς Κίτρινον, καὶ Ἀργυρόχρουν.

4. Εἰς Κόκκινον μὲ κηλίδας, κιτρίνας, μαύρας, κ. τ. λ.

5. Εἰς Βαθύχρουν ποικίλον.

6. Εἰς Στακτόχρουν μὲ διαφόρους κηλίδας.

7. Εἰς Πράσινον μὲ διαφόρους ποικιλότητας.

8. Εἰς μάρμαρον Γραμμοειδές, καὶ μὲ Ζώνας.

Γ'. Εἰς τὰ Μάρμαρα μὲ μορφάς, ὅποια εἶναι·

1. Τὸ τῆς Φλωρεντίας, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ φύσις πλάττει πόλεις, πύργους, ὄρη, κ. λ.

2. Τὸ τῆς Ἑσσης, πεποικιλμένον μὲ εἰκόνας δένδρων, κηλίδας, καὶ τὰ ὅμοια.

Τὰ Μάρμαρα ἀκολουθοῦντα τὴν σειράν τῶν στερεῶν σωμάτων, καθὼς τὰ πετράδια, καὶ αἱ λοιπαὶ πέτραι, οὕτω καὶ αὐτὰ εἶναι ἄλλα σκληρότατα, καὶ σπυρωτά, καὶ μόλις μὲ τὸ κοπίδι δουλευόμενα· ἄλλα μετρίως σκληρὰ, καὶ ὀνομάζονται Εὐγενέστερα, Nobiliora, καὶ ἄλλα ἀπαλὰ προσιζόμενα, καὶ τορνευόμενα.

Ὁ Κύρ Βαγλίβις (Baglivi) εἰς τὴν περὶ γενέσεως πετρῶν Πραγματείαν του ἀποδείχνει προφανέστατα, ὅτι τὰ Μάρμαρα γίνονται ἐκ νέου εἰς τὰ λατομεῖα.

Διὰ τῆς χυμικῆς ἀναλύσεως μαρθάνομεν ὅτι τὰ Μάρμαρα συττίθενται ἀπὸ τὰ αὐτὰ στοιχεῖα μὲ τὴς Πυρίτας· ἀλλ' ἐπειδὴ δίδουν ὀλγώτερον ἅλας πτυκτικόν, καὶ περισσοτέρην τσαφάδην, καὶ ἀσφαλτῶδην ὑσῖαν εἶναι περισσότερο συγκεραμμένα, καὶ συνενωμένα τὰ ἄτομά των, διὰ τῆτο λαξυνοῦνται καλύτερα, καὶ στιλβάζονται. Ἐπιταὶ ἄρα τὰ εὐρίσκωνται περισσότερα καὶ καλῆτερα Μάρμαρα εἰς τὴς τσαφάδεις, καὶ ἀσφαλτῶδεις τόπους, καὶ παραθαλασσίους, ὅποια εἶναι ἡ Ἰταλία.

Ὅσοι τὰ Μάρμαρα ἔχουν ζωρρότερα τὰ χρώματα, καὶ ἀραιότερας τὰς ποικιλότητας, ὁμοίως δὲ καὶ σκληρότητας, ὁμογενεῖαν εἰς τὴν σύγκρασιν, καὶ δικτικότητα καλυτέρου στιλβώματος, ἄλλο τόσον εἶναι ἀμυβώτερα, καὶ ζητημένα· ὅτι δὲ ἡ φύσις παίζουσα τὰ συνδέσει παντοιδῶν, καὶ ποικίλα κατὰ τὴν διάφορον ὕλην τῆ τοῦ πῆς γενεήσεώς των, δὲν εἶναι ἀμφιβολία. Ὁ Κύρ Ἀργυροπολίτης (D'Argenville) εἰς τὴν Ὀρυκτολογίαν του μετρεῖ ὑπὲρ τὰ 250 εἶδη.

Τὰ κυριώτερα, καὶ χρησιμώτερα Μάρμαρα εἰς τοὺς Ἀρχαίους ἦσαν ταῦτα· τὸ πορφυρῶν, ὁ ὀφίτης, ἡ βάσανος λίθος, ὁ σιλπίτης, ἡτοι τὸ διαφανές, καὶ τὰ διάφορα ποικίλα, τὰ ὅποια Σπυρωτά (Granites) λέγουσιν εἰ νέοι Ὀρυκτολόγοι, καὶ τελευταῖον τὸ Θαυμάσιον λευκὸν μάρμαρον τῆς Πάρου, ἀπὸ τὸ ὅποισι ἔχομεν τὰ σαζόμενα ἀγάλματα, καὶ ἀνδριάντας, ἔργα τῶν Ἑλληνικῶν χειρῶν ἀμίμητα.

Βαφαὶ τῶν Μαρμάρων.

Οἱ παλαιότεροι Περιηγηταὶ βλέποντες τὰς παμμεγίστους λίθους, καὶ ἄλλους τοιούτους μονολίθους κίονας, καὶ μὴ δυνάμενοι γὰρ δῶσθαι λόγον διὰ τὴν μετακόμισίν των, ἐδόξαζον ὅτι ἦσαν χυτὰ μάρμαρα· ἀλλ' οἱ νεώτεροι βεβαιῶντες, ὅτι εἰς τὰ ὄρη τῆς Θηβαΐδος εὐρίσκονται ἀκόμι ἡμιπελέκτοι τοῖστοι κίονες ἀπὸ τὸ ὅμοιον ποικίλον μάρμαρον τὸ καὶ Θηβαϊκὸν λεγόμενον, μᾶς κάμνουν γὰρ πιστεύσωμεν, ὅτι χυτὰ μάρμαρα δὲν ἦσαν· ἡ δὲ μετακόμισις ἐγένετο παρὰ τῶν Βασιλείων τῆς τότε πολυανθρώπου Αἰγύπτου, καὶ παρὰ τῶν μεγαλοδυνάμων, καὶ μεγαλυργῶν Ῥωμαίων διὰ τῆς πολυχειρίας. Ἡ Βυζαντινὴ Ἱστορία μᾶς πληροφορεῖ ὅτι Θεοδοῦσιος ὁ Μέγας ἔφερεν ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου τὸν εἰσέτι κείμενον εἰς τὸ ἱπποδρόμιον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὀβελίσκον.

Ἄγνωστον εἶναι ἂν οἱ Πάλαιοι ἔξυραν γὰρ βάψαν τὰ Μάρμαρα· κατὰ τὸν Πλίνιον Βιβλ. λθ'. Κεφ. α'. δὲν προχρονίζεται ἡ τέχνη αὕτη ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Αυτοκράτορος Κλαυδίου· καὶ μόνος ὁ Ἱστορικὸς Ζώσιμος ἀπὸ τοὺς λοιποὺς Παλαιοὺς ἀναφέρει περὶ αὐτῆς.

Κατὰ τὸν Κόμπα Κάυλον (Caylus) εὐρέθισαν εἰς τὴν ἀνασκαπτομένην Ἡράκλειαν τῆς Ἰταλίας (Herculeanum) 5 κομμάτια βαμμένα· ἀλλ' ἀμφιβάλλει ὁ καλὸς Κόμης ἂν ἡ βαφή ἦτον κατὰ βάθος, ἢ ὄχι· διότι ἀπὸ μερικὰ μέρη ἐχάλασαν τὰ μορφώματα, τὸ ὅποιον δὲν ἔπρεπε γὰρ γένη, ὡς δοξάζει, ἂν ἡ βαφή ἦτον κατὰ βάθος.

Ἐὰν ἡ τέχνη τῆς βαφῆς τῶν Μαρμάρων ἤθελεν ἦναι γνωστὴ εἰς ἐκείνας τοὺς αἰῶνας τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, βέβαια ἠθέλαμεν εἶχε ἀνεξάλειπτον τὴν εἰκόνα πολλῶν ἀπὸ αὐτῆς ἐγγεγραμμένην εἰς τὰ πολυχρόνια μάρμαρα, μήτε ἦτον δυνατόν γὰρ ἀμελήσουν αὐτὸν τὸν τρόπον τοῦ διαιωτισμῆ ἐκείνοι οἱ ἐνδοξοὶ Ἕλληνες, καὶ Ῥωμαῖοι, οἱ ὅποιοι μᾶς ἀφῆκαν πολλὰ ἀποδεικτικαῖα σημεῖα τῆς ἀκρας ἐπίσειώς των διὰ τὸ ἐν τῷ Κόσμῳ τέτῳ ἀπαθανάτισμα τῆ ὀνόματός των, καὶ τῶν χαρακτήρων των.

Διὰ τὰ βάψη τινὰς τὸ Μάρμαρον δὲν εἶναι δυσκολία, διότι κ' ὅθεν τὸ πυρῶση, καὶ ἀνοίξουν οἱ πόροι του, δέχεται τὴν βαφὴν, καὶ τὴν φυλάττει· ἀλλὰ τί ὄφελος ὅταν τὴν διαδίδει κατὰ τὰς φλέβας τῆς συναρμόσεώς του, καὶ ὄχι κατὰ τὴν θέλωσιν τοῦ βαφῆως;

Διὰ τὰ βάψη τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Μαρμαρίου λέγεται Ζωγραφικῆ, ἀλλὰ δὲν διαφέρει ἀπὸ τὴν γινομένην ἐπάνω εἰς τὰς σανίδας, ἢ τοίχους.

Διὰ τὰ βάψη ὅμως τὸ Μάρμαρον κατὰ βάθος εἶναι τέχνη, ἢ ὁποῖα διαιωνίζει τὴν ζωγραφουμένην εἰκόνα μὲ τρόπον ἀνεξάλειπτον, καὶ ἂν δὲν κομματιασθῆ τὸ Μάρμαρον εἶναι ἀδύνατον νὰ χαλάσῃ· ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐναντίου εἶναι τόσοσ δυσκόλος, ὥστε ἔως τώρα, μ' ὄλην τὴν ἐπιμέλειαν τῶν σοφῶν τῆς Εὐρώπης, ἀκόμη εἶναι εἰς τὰ σπάργανα. Πλὴν ἄς ἐκθέσωμεν τὰς τελευταίας περὶ αὐτῆς ἐφευρέσεις, καὶ διὰ περιέργειαν, ἂν ὄχι πρὸς ὄφελος.

Διὰ τὰ βαφῆ τὸ Μάρμαρον πρέπει νὰ ζεσταθῆ διὰ νὰ ἀνοίξουν οἱ πόροι του, ἀλλὰ νὰ ζεσταθῆ μετρίως, διότι ἢ ὑπερβολὴ διαλύει τὴν συνένωσίν του, καίει τὰ χρώματα, καὶ βλάπτει τὴν ὠραιότητά των.

Μετὰ τὸ ζέσταμα τοῦ Μαρμαρίου, μίγματα διὰ τὰ ἐμβάψην εἰς αὐτὸ τὰ χρώματα εἶναι ταῦτα, ἕρος ἵππου, ἢ σκύλου ἀνακατωμένοι μὲ τετραπλασίαν ἄσβυστον ἄσβιστην, καὶ ἴσον μὲ τὸ ἕρος βάρος στάχτης, ἢ μόνη στάχτη ἀπὸ ξύλα γινομένη κοιλία ἀπλῆ, ἢ καὶ οἰνόπνευμα, ἢ γάματα ἐλαιώδη· ὅλα αὐτὰ χρησιμεύουν κατ' ἄλλην, ἢ ἄλλην βαφὴν.

Χρώματα δὲ εὐχρηστα εἶναι ταῦτα·

Ἡ κυανῆ λίθος ἀναλυμένη εἰς ἐξαπλάσιον οἰνόπνευμα, ἢ ὑποστάθμην οὔρου, ἀναλυμένα εἰς τὴν κοινὴν ξυλοστάχτην, ἐκβλήμα κρόκου, μὲ χρῶμα κοκκυμήλω ὀτομαζομένου παρὰ τῶν ζωγράφων Πράσινον Χυμικόν· (Verde di Succchio) ἀμφότερα γίνονται ἐξαιρετα λυόμενα μὲ τὸ οἰνόπνευμα, ἢ μὲ τὸ οὔρον, καὶ τὴν ἄσβυστον, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ κιννάβαρι, καὶ ἢ κόπης τῆς κοκκινιλίας.

Εἰς τὸ οἰνόπνευμα γίνονται ἐξάίρετα, τὸ αἷμα τοῦ Δράκοντος, καὶ ἡ βαφὴ τῆς Καμπεχίου, τὸ δὲ αἷμα τῆς Δράκοντος εἰς δάκρυ δίδει ἐξάιρετον χρῶμα ἀνακατωμένον μὲ οὖρος.

Ἄλλα δὲ γράφονται ἀσύμμικτα, ὡς τὸ καθαρότερον αἷμα τοῦ Δράκοντος διὰ τὸ κόκκινον τὸ φαιόν, καὶ διὰ τὸ κίτρινον τὸ πράσινον κηρί· διὰ τὸ πράσινον τὸ κοινόν θειάφι, ἡ πίσσα, καὶ ἡ τριβινθίνη διὰ βαθὺ χρῶμα.

Ἀπὸ τὰ ριζήντα ὅμως ἀλλὰ εἶναι ἀνεξίτηλα, ἀλλὰ δὲ ὡς τὸ αἷμα τῆς Δράκοντος, καὶ τὸ καμπέχιον μεταβαλλόμενα καθ' ἡμέραν, ἐξαλείφονται τέλος πάντων.

Τὸ χρυσοῦν χρῶμα γίνεται μὲ ἀμμωνιακὸν ἄλας, ἰὸν χαλκῷ, χαλκανθόν εἰς ἴσην ποσότητα ἀνακατωμένα, καὶ ἀποτιλισθέντα κόριν.

Τὸ σκοτεινὸν ἦτοι βαθὺ χρῶμα εἶναι δυσκολώτερον, ἀλλ' ὁ προφρηθὴς Κόμης τὸ ἀπέδειξεν εὐκόλως εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἀκαδημίαν, ἐμβάφας τὸ, *Vetal Moti*, εἰς λευκὸν μάρμαρον κατὰ τὴν θέλησιν τῶν Ἀκαδημιακῶν. Ἐβαλεν εἰς κοχλιάραν σιδηρᾶν 2 μέρη ἀσφάλτου, ἔλαιον, λευκὸν κηρίον, καὶ γλυκύρριζαν ἀνά ἓν μέρος· καὶ ἐπιθέσας αὐτὴν εἰς σφοδρὰν κἀμινὸν διὰ τὰ κατὰ τὸ ἐν αὐτοῖς λιθάργυρον καὶ τὰ μαυρίση ὁμοῦ μὲ τὰ λοιπὰ, τὰ ἀφῆκεν $\frac{1}{2}$ ὥραν· ἔπειτα τὰ ἔκαμε κόριν, καὶ τὰ ἀνακάτωσε μὲ τριβινθίνην διὰ τὰ γένουσι ἀλειφή.

Ἐξέστανε μετὰ ταῦτα τὸ Μάρμαρον, ὅσον τὰ βράζην κερὸν ἐπάνω του, καὶ διαγράψας τὰ γράμματα, ἐπιβάψασαν καθ' ἕλον τὸ βάθος τῆς Μαρμαροῦ· τὸ ἴδιον γίνεται καὶ μὲ τὸ κόκκινον χρῶμα.

Ἡ μέθοδος αὕτη ἔχει τὰ δύο μεγάλα προτιμήματα, καὶ τὴν τελειότητα, καὶ τὴν εὐκολίαν· ὁ ἴδιος Κάυλος ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν Ἀκαδημιακῶν ἔκαμε καὶ ἄλλας δύο ἐμβάφας εἰκότων μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον. Οἰκονομ. εἰδήσεις Τόμ. 39 τοῦ 1759

Μέθοδος τοῦ τὰ κατασκευασθῆ ὑγρὸν διαχωροῦν εἰς τὰ ἐσώτερα τῆς Μαρμαροῦ, καὶ ἀποδεικνύον ἐμβάφας τὰ ζωγραφιζόμενα εἰς τὴν ἐπιφάνειαν.

Ἡ εὐπερίε αὕτη εἶναι εἰς Τερμαροῦ, καὶ συνίσταται εἰς ταῦτα.

Βασιλικὸν ὕδωρ, καὶ ἰσχυρὸν ἀπὸ οὐχίας 2

Ἄλας Ἀμμωνιακὸν ————— οὐχίας 1

Οἰόπνευμα ἔξαιρετον ————— δραχμὰς 2

Χρυσὸν 5 γροσσίῳν —————

Ἄργυρον καθαρώτατον ————— δραχμὰς 2

Τραπέσας τὸν ἀργυρον, καὶ βάλετον πὲ ἔκταμισθῆ εἰς φιάλῃ με 2 οὐχίας ἰσχυρὸν ὕδωρ, τὸ ὅποιον κατ ἀρχὰς βάσει κωπεν, καὶ ἔπειτα μαυρίζει. Τράπεσας καὶ τὸν χρυσὸν ὁμοίως, καὶ μετὰ τὸ βασιλικὸν ὕδωρ ἀφες τὸν πὲ ἔκταμισθῆ. χρυσε τὸ οἰόπνευμα εἰς τὸ ἀμμωνιακὸν ἄλας, καὶ ἀφες τὸ πὲ ἔκταμισθῆ, καὶ πὲ χρυσοκτριμίσθῃ με τὸν πρόπον τῆτον ημπορεῖς πὲ κίμης καὶ ἀπὸ τὰ λοιπὰ μέταλλα βαφὰς με τὰς ὁποίας ζωγραφίζωτας εἰς κάρμαρα μερσίας σκληρότητος, καὶ ἀνασώταρτας καθ ἡμέρας τῆν εμβασθὸν, δέλαις ἰδῆ τῆν εἰδυὰ εἰς τὸ ὅπισθον τῆς πλάκας, καὶ ἀνεκάλειστον κατὰ πάντα.

ΜΑΡΜΑΡΩΜΑ λίγεται ἢ κατασκευὴ μετὰ γύλον πολλῶν πραγμάτων, καὶ τῶν τοιχῶν εἰς τῆν ἀρχιτεκτονικῆς, καὶ τὸ ποιηλὸν ζωγραφιστικα τῶν χαρτίων, τὰ ὅποια διὰ τῆτο καὶ μαρμαρωτὰ λίγεται, καὶ τῶν βυρσῶν αὐτῶν, αἰ ὅποια χρυσιμύθου εἰς τὸ δέοιμον τῶν βιβλίων, καὶ εἰς γυρτακίους καθόρους.

ΜΑΡΟΚΪΝΟΝ ονομάζεται ἀπὸ τῆ Μαρόκτις Βασιλείς τῆς Ἀφρικῆς τὸ Τουρμιστὶ ἐργασμένον, ἢτοι βυρσοδύκμιμον τομάρη, τὸ ὅποιον Σαχτινί, ἢτοι Βασιλικὸν, (ὅτι Σάχ ὁ Βασιλεὺς Περσικτὶ) ονομάζουσι οἱ Τουρκοὶ, ἰδὲ ΒΡΕΣΟΔΕΪΑ.

ΜΑΣΙΣ, Macis, ἀνομάσθην παρὰ τῶν Ὀθλωπῶν τὸ ἄνθος τῆ Μαρχοκαπού. ἰδὲ ΜΟΣΧΟΚΑΨΤΟΝ.

ΜΑΣΤΙΚΗ, κόμμη ἀποστρίζον ἀπὸ τὸ λυγόμενον Μαστιχοδένδρον, τὸ ὅποιον ἢ ἀρχαία γλῶσσα ονομάζει εἰς χυτὸν ἢ μετανομάσθην διὲ Μαστιχῆ, διότι μασσάται εἰς τῆν χρῆσιν τῆς.

Τὸ κόμμι, ἢ ρητίνη αὐτὴ γίνεται μόνον εἰς τὴν Νῆσον Χίου, καὶ τὰ χωρία τὰ ἐπιμελόμενα αὐτὴ ὀνομάζονται Μαστιχοχωρία, καὶ ἐπειδὴ ἡ Μαστίχη εἶναι Μοσοπωλεῖον, ἤτοι ἀνήκει εἰς τὸ Βασιλικὸν Κράτος, οἱ ἐγκατακοι τῶν χωρίων ἐκείνων διὰ φορολόγημα δίδου μόνον τὴν ἐκδούλευσίν των εἰς τὴν συναξίαν της.

Ἀγοράζεται τὸ εἰσόδημα τῆ Μαστιχίδου εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν, καθὼς καὶ ὅλα τὰ μεταλλεῖα ἀπὸ ἕνα ὁποιοῦδήποτε, ὃ ὁποῖος ἔχει τὴν ἐξουσίαν εἰς ὅλον τὸ συναζόμενον, καὶ τὸ Μοσοπωλεῖον αὐτοῦ.

Τὸν Αὐγουστον, καὶ Σεπτέμβριον μετὰ τὴν διατομὴν τῆ Σχίνης ἀποστάζει ἀπὸ τὸν κορμὸν, καὶ χονδρὰ στελέχη, καὶ συναξεται ἡ μαστίχη, καὶ διαδίδεται μετὰ ταῦτα παρὰ τῆ Μοσοπωλείου πρὸς τὰς ἐντοπίους, καὶ ἀλλοδαπῆς ἀγοραστὰς εἰς κιβώτια 50 ἕως 60 ὀκάδων.

Τὸ δάκρυ, ἤτοι ἡ καλὴ Μαστίχη τιμᾶται κατὰ τὸ $\frac{1}{2}$ περισσότερον ἀπὸ τὴν τιμὴν τῆ συναζομένης εἰς κομμάτια, ἀναγκαίως σύμμιχτα μὲ χῶμα, καὶ ἄλλα ἐτερογενῆ.

Ἐπέλλεται καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην Μαστίχη, καὶ ἐνιαυσίως περὶ τὰ 300 κιβώτια εἰς τὴν Γαλλίαν διὰ τῆς Σμύρνης, ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι Μοσοπωλεῖον δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὀνομασθῆ ἄρθρον ἐμπορίου ἀπόλυτον· ἀλλ' οὔτε εἰς τὰ βασιλικὰ τελέματα, πληρῶναι τέλος, ἢ φορολογίαν.

Γνωρίσματα καλῆς ποιότητος μαστίχης εἶναι τὸ χονδρὸν δάκρυ, χρυσολευκόν, καὶ μαστῶμενον ὀλίγον, νὰ γένη ἕως λευκὸν κηρίον.

Χρησιμεύει ἡ Μαστίχη διὰ προφυλακτικὸν τῶν ὀδόντων· εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς βερονίκης, καὶ εἰς τὰς χρυσοσχόους, οἱ ὁποῖοι σμίγοντες αὐτὴν μὲ τὴν Τερεβινθίνην, καὶ τὸ μέλαν τῆ Ἐλεφαντόδοντος τὸ βάλλον ὑποκάτω ἀπὸ τοὺς ἀδάμαντας διὰ νὰ φαίνωνται λαμπρότεροι.

Μαστίχη Μαύρη. Προῖον τῆς Αἰγύπτου. Ἰδὲ ΣΧΙῆΝΟΣ.

Μαστίχη ὀνομάζεται, καὶ ἡ Λάκκα, ἤτοι τὸ Λῶκι,

κι, εις τὸ ὅποιον κολλῶντες οἱ χρυσοχοοὶ τὸ μέταλλον, τὸ ξέσσει ἢ γλύφει κατ' ἀρίσκειαν τῶν, καὶ μετὰ τὴν τελειοποίησιν τὸ ἀποκολλῶν, καὶ μεταχειρίζονται· γίνεται δὲ μετὰ τὴν σύμμειξιν 4 μερῶν ρητίτης πισσάθους, τὴν ὁποίαν οἱ Τῦρκοι Τζάμ Σακίζ, ἢτοι Μαστίχην Ἐλάτης εἰσμάζουσι, 2 δὲ κιντρίτου κηρίου, καὶ 1 μαύρης πίσσης, τὰ ὅποια λυόμενα εἰς μικρὸν πῦρ, καὶ ἀνακατωτόμεγα πασπαλίζονται μετὰ σιτισμένην κόκκινον κέραμου ἐξημένης, ἕως ἵα γένηται σῶμα ἀρκετὰ δαμνέον, καὶ στερεόν, καὶ θερμαινομένη κρατεῖ τὸ χρυσοῦν, ἢ ἀργυροῦν ἔργον, καὶ ἐπ' αὐτὴν εἰς αὐτὴν δουλεύεται.

ΜΑΧΑΪΡΙ, ὑποκοριστικὸν ἀπὸ τοῦ Μάχαιρα, ἔργαλειον σιδηρῶν, καὶ χαλυβαιμένον ἀπὸ τὸ ἐν μέρος, καὶ κοπτικόν, χρῆσιμον διὰ τὰς οἰκιακὰς ὑπηρεσίας, καὶ ἄλλα ἔργα, διὰ τὸτο καὶ πολλῶν σχημάτων, καὶ μεγεθῶν.

Μαχαῖρι τῆς τραπέζιου, τοῦτο κατασκευάζεται, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ χωρὶς αἰίδα, ἢτοι μύτην, ὅθεν κυρτὸν πρὸς τὰ ὀπίσθια, καὶ πλατυστρόγγυλον εἰς τὴν ἄκρην, καὶ πωλεῖται συντροφειμένον μετὰ τὸ πυρόνιον εἰς δωδεκάδας· καὶ ἐπειδὴ εἰς τῶν Τούρκων τὰς τραπέζας εἶναι ἄχρηστον, οὔτε κατασκευάζονται ταῦτα εἰς τὴν Τουρκίαν, ἀλλὰ φέρονται ἀπὸ τὴν Γερμανίαν τὰ συνήθη, καὶ ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν τὰ καλύτερα, καὶ χρῆσιμύτην εἰς τὰς τραπέζας τῶν Ἑλληνορρωμαίων, οἱ ὅποιοι μιμῶμεθα εἰς τὸν τρόπον τῶν τραπέζων τῆς Ευρωπαϊκῆς, καθὼς καὶ σπάνιοι τῶν Κατωλύκων Ἀρμενίων· ἐκτὸς τῶν ἀργυρῶν λαβῶν, τὰς ὁποίας μεταχειρίζονται οἱ πλουσιώτεροι, κατασκευάζοντες αὐτὰ εἰς τὰς χρυσοχοίους, αἱ λοιπαὶ εἶναι ἀπὸ ἐλεφαντόδοντος, κέρατα, καὶ διάφορα ξύλα.

Μαχαίρια δὲ ὀπωρικὰ γίνονται καὶ ὀλάκαιρα ἀπὸ ἀργυρῶν μικρὰ, καὶ ὀλίγον κόπτην, ἀλλ' ἢ ἐπίδειξις τῶν πλουσίων τὰ μεταχειρίζεται.

Τὰ λοιπὰ Μαχαίρια τῶν τεχνιτῶν εἶναι ὁμοίως πολυποίκιλα κατὰ τὴν χρεῖαν τῆς τέχνης, ὡς τῶν Σφαγίων,

γίων, τῶν Διφθερυγῶν, καὶ ἄλλων, καὶ ὅλα κατασκευάζονται εἰς τὸν τόπον, καθὼς καὶ τὰ φορούμενα εἰς τὴν ζώνην, καὶ αὐτὰ διαφόρων μεγεθῶν, καὶ εἰδῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐγκρίνονται τὰ λεγόμενα Δαμασκηνά, ὡς εἰς τῦτο τὸ Ἄρθρον εἶπαμεν, καὶ ἡμποροῦν εὖ ὀνομασθῶν διακριτικώτερον Ἐγκοπίδες.

Μαχαίρια μικρὰ κατασκευάζονται εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ φερόμενα πωλῶνται ἐδῶ μὲ μίαν, ἢ καὶ πολλάς λεπίδας, καὶ ἐλατήριον ὀπισθεν διὰ τὰ κλείουσι· χρησιμεύων αὐτὰ εἰς μικρὰ ἔργα, ὀνομάζονται Τουρκικώτερον Σογιαδες, ἢ Τζακία, καὶ κοινδουλομάχαιρα ὅταν ἢ χρῆσις τῶν εἶναι εἰς τὸ τὰ κόψην κοινδύλια, ἤτοι γραφικοὺς καλάμους.

Ὅλα τὰ Ἀγγλικά μαχαίρια, ἢ μαχαιράκια προκρίνονται ἀπὸ τὰ χαλκουόμενα εἰς τὴν λοιπὴν Εὐρώπην, καὶ δι' ἄλλα προτερήματά των, ἀλλὰ τὸ περισσότερον διὰ τὴν καλυτέραν βαφὴν τῶν χάλυβός των· ἢ λαβὴ τῶν μεγάλων, καὶ ἢ θῆκη, ἤτοι τὸ ἐμπρικλεῖον, κλειόμενα τὰ μικρὰ, αὐξάνου τὴν τιμῆ των κατὰ τὴν ὕλην.

Τὰ κοινδουλομάχαιρα τῶν Τούρκων διὰ τὴν τομὴν τῶν γραφικῶν των καλάμων κατασκευάζονται εἰς τὸν τόπον, καὶ ἔχου μακρὰν λεπίδα ἀπὸ χάλυβα ὀλόκληρον, μὲ μακρὰν, καὶ λεπτὴν ἐλεφαντίνην λαβὴν.

ΜΑΤΗ, χόρτον, ἢ κυριώτερον χαμόδενδρον, γινόμενον εἰς τὸ Παραγαῖον τῆς Ἀμερικῆς, καὶ εἰς ἄλλας Μεσημβρινὰς Ἐπαρχίας. Μεγαλῶνται εἰς πόδα ἀπὸ τὴν γῆν, καὶ ἔχει κλόνας λεπτὰς, καὶ φύλλα ὡς τῆς Σίνας· αὐτὸ εἶναι τὸ Θε τῶν Ἀμερικανῶν, καὶ τὸ μεταχειρίζονται βράζοντές το, καθὼς οἱ Σίνας τὸ ἐδικόν των.

Συναζονται τὰ φύλλα του κατὰ δύο τρόπους, ἢ καθαρὰ διπλαθὴ φύλλα, καὶ τοῦτο ὀνομάζεται παρὰ τῶν Ἰσπανῶν Yerva Camini, ἤτοι Χόρτον Καμίνι, ἢ ἀνακατωμίον μὲ ξυλάρια τῶν κλόνων του, καὶ εἶναι πολὺ κατώτερον, καὶ λέγεται Yerva con Palos, ἤτοι Χόρτον μὲ Ξύλα, ἀμφότερα ὁμῶς κοινὸν ὄνομα ἔχου τὸ Μάτη, Maté, καὶ τὸ Παραγαῖον.

Ἀπεδίδουσιν εἰς αὐτὸ οἱ ἐκεῖ κάτοικοι ὅλας τὰς ἐνεργείας, ὅσας οἱ Σίται εἰς τὸ Θίτων, καὶ προσδέτουν ἀκόμη ὅτι βαλλόμενοι εἰς ὅποισιδήποτε πότιμον νερὸν, ἢ ζεστόν, ἢ κρύον, τὸ κάμνει ἀβλαπτον, ἄς ἦναι ἀκάθαρτον, καὶ ἀκίπτον, ἢ βρώμιον· καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον ὁδοιπορῶν ἀπὸ τὸ Καλοάσρον (Buenos Ayeres) διὰ τὴν Περούν, πίπτοντες ὅτι νερὸν ἀπαντήσουν, ἀφ' οὗ βάλουν ὀλίγην ὥραν τὸ χόρτον τοῦτο.

Ὡστε διὰ ταύτην τὴν χρείαν διὰ τὴν ἀνάγκην τῶν μεταλλείων (Ἴδὲ ἈΡΓΓΡΟΣ), καὶ διὰ τὰς νομιζομένας ἄλλας τοῦ ἐνεργείας δὲν εὐρίσκεται ἄνθρωπος ἐκεῖ γὰρ μὴ πῆρ καθημερινῶς τὴν Μάτην ταύτην· οἱ ἴδιοι ὑπηρεῖται τὸ συμφωνοῦν ὅταν μισθώνωνται, καὶ δαπανῶνται μέγισται ποσότητες.

Οἱ Ἄγγλοι τὸ ἔφεραν εἰς τὴν Εὐρώπην πατημένον εἰς βοϊδίων ἀσπύς, ξερὸν, ὡς ἀχυρον, καὶ τὸ μετεχειρίσθησαν ἀπὸ τοῦ Θί, ἀλλ' ἢ συήθεια δὲν διεδόθη εἰς ἄλλα μέρη.

ΜΑΧΟΤ' ΤΙ. Ἴδὲ ΡΟΤ' ΧΟΝ.

ΜΕΛΑΝΗ, ἢ κοινώτερον τὸ μελάρι, βαφὴ γραφικὴ, πρῶτη ὕλη τῆς αὐξήσεως, καὶ διαιωνίσεως τῶν τεχνῶν, καὶ ἐπιστημῶν, καὶ ἀναγκαιοτάτη εἰς τὸ ἐμπόριον· γὰρ τὰ τὸ ὄνομα εἶναι μελανὴ βαφὴ χρησιμεύουσα εἰς τὸ γράψιμον, καὶ πωλεῖται ἐσωτερικῶς πανταχοῦ κατασκευαζομένη· ἐπειδὴ δὲ εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τοὺς ἐμπόρους, καὶ γραφεῖς αὐτῶν, ἀναγκαζομαι γὰρ ἐκδέσσω καὶ τὰς τρόπους τῆς συνθέσεως, καὶ κατασκευῆς τῆς.

Α'. Λάβε 30 οὐγκίας λευκοῦ κρασί δυνατὸν, καὶ κάλον, καὶ 6 οὐγκίας κηκίδα μικρὰν ρυτίδατην, καὶ ἀκαθάρτην κομματιασμένην, ἥτοι τετρασμένην, καὶ ἀνοπάνιστον, καὶ ἐμβάλε ταῦτα εἰς φιάλην μεγαλύτεραν περὶ τὸ $\frac{1}{2}$, δέσαι τὸ στόμιόν τῆς μὲ βύρσαν, ἢ κύστιν χοίρου, καὶ ἄφες τὴν εἰς τὸν ἥλιον τὸ θερος, ἢ εἰς θερμὸν κοιτῶνα τὸν χειμῶνα, κινῶντας αὐτὴν 4, ἢ πεντάκις τὴν ἡμέραν, ἐκτὸς τῆς τελευταίας· μετὰ 12 ἢ 15 ἡμέρας, διήθισε, ἥτοι στράγγισέ τὴν, μὲ ψιλὸν πανί, καὶ

καὶ εἰς τὸ καθαρὸν ὑγρὸν βάλει 2 ὀγκίας κόριν καθαρῶν χαλκάνδων, καὶ 2 ὀγκίας κόμμι ἀραβικὸν καθαρὸν λυμμένον εἰς λευκὸν κρασί, καὶ μετὰ 15 ἡμέρας ἔχεις ἑξαιρέτον Μελάνην.

β. Διὰ τὰ κάμης ὀγλίγωρα καλὴν μελάνην, λάβε 2 φιάλας ἀπὸ τὸ ρηθὲν κρασί, βράσεται τὰ μείνη τὸ ἡμισυ· ρίψε 6 ὀγκίας κηκίδα τετραυσιμένην, καὶ βράζωντας ἐξάφρισέ την· πρόσθεε καὶ 2 ὀγκίας χαλκάνδων καθαρῶν, καὶ 1 ἀραβικῶν κόμμιως, καὶ μετὰ τὸ βράσιμον στραγγισέ την, καὶ εἶναι ἑξαιρέτος.

γ. Διὰ τὰ κάμης μετακομιστήν μελάνην, λάβε ἴσην ποσότητα κηκίδος καὶ χαλκάνδων, κάμματα κόριν εἰς λευκὸν χαρτίον, καὶ τρίψεται μετὰ τὸ δάκτυλάν σου, ἔπειτα γράψε ἐπάνω μετὰ καθαρὸν νερὸν, καὶ τὰ γράμματά σου μελανίζονται ἑξαιρέτα.

Διὰ τὰ κάμης εὐθὺς μελάνην, ὅταν θελήσης, λάβε 10 ὀγκίας κηκίδα, 3 ὀγκίας χαλκάνδων, 2 ὀγκίας στύψιν, καὶ 2 ὀγκίας κόμμι ἀραβικὸν, καὶ κάμματα κόριν, καὶ κατὰ τὴν χρείαν σου βάλει ἀπὸ αὐτὴν εἰς κοτύλην μετὰ κρασί λευκὸν, ἀνακάτωσέ τα, καὶ γράψε.

Ἐπὶ τοῦ κρασίου εἰς τὰ θερμὰ κλίματα μεταχειρίζεται καὶ τὸ νερὸν, καὶ εἰς τὰ ψυχρότατα τὸ οἶνον πνευμα, διὰ τὰ μὴ παγῶσθαι ἢ μελάνην, ἢ ὅποια διὰ τὰ ἦναι στιλπνὰ, καὶ ὑλιστερά βάλει εἰς ὅλας τὰς συνθέσεις ὀλίγον κρυσταλλῶδες Ζάχαρι.

Τὰ Ἀσιατικὰ γένη, οἱ ἴδιοι Τούρκοι, καὶ ἀπλῶς ὅσοι γράφουν μετὰ κάλαμον, καὶ ὄχι μετὰ πτερόν, ὡς ἡμεῖς, ἔχουν διαφορετικὴν μελάνην κατασκευαζομένην μετὰ καπνὸν ἀλειμμάτων, ἢ ἄλλων παχέων, καὶ ρητινωδῶν πραγμάτων, τὸν ὁποῖον καπνὸν ἀνακατώνοντες μετὰ λιέλαιον, τὸν κοπανίζουσι, καὶ ζυμώνουσι ἕως τὰ γένη ζύμην πυκνὴν, ἢ τὴν ξηραίνουσι εἰς μικρὰ φύλλα, ἢ τὴν λύουσι, καὶ τὴν βάλλουσι εἰς μικρὰς φιάλας, καὶ τὴν πωλοῦσι.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν κατασκευάζουσι μεγάλην ποσότητα ξηρᾶς, καὶ ὑγρᾶς, καὶ τὴν πωλοῦσι δι' ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν, ὡς ἐγκριτοτέραν.

Μελάνη Ἐρυθρά, ἢ κόκκινον Μελάρι, γίνεται μὲ τὸ Κιννάβαρι, καὶ χρυσιμύει εἰς τὰς γραφὰς, ἢτοι κεφάλαια, ἐπιγραφὰς, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· καλπτέρα εἶναι ἢ γιομένη μὲ τὴν Ἰνδικὴν λάκκαν, τῆς ὁποίας Λάλι οἱ Ὀθωμανοὶ εἰς τὺτο λέγουσιν ἕσαν καθάραν, καὶ κοῖνον λεπτοτάτην.

Μελάρι Συμπαθητικὸν λέγεται τὸ γραφόμενον ὑγρὸν, καὶ μένον ἄφαντον, ἔπειτα μὲ τὸ χρίσμα ἀλλου τινὸς πράγματος, ἢ καὶ μὲ μόνον τὸ ζέσταμα εἰς τὴν φωτίαν φαίνόμενον, καὶ ἀναγινωσκόμενον·

Ὀρπιμίντον ————— ὑγκίας 2

Ἀσβυστος ἀσβίστη ————— 1 $\frac{1}{2}$

Νερὸν πότιμον ————— 12

Τὰ βράζεις ἕως 8 λεπτά, καὶ ἔχεις τὸν ζωμὸν αὐτῶν· ἔπειτα γράφεις, ἢ λαμβάνεις γραμμίνα μὲ λιθάργυρον (Μορταάνι), βρέχεις τὸ χαρτὶ μὲ τὸν ἀνω ζωμὸν, καὶ μαυρίζου τὰ γράμματα.

Γράφοντας μὲ ζωμὸν κρομμύου, ἢ λεμονίου, μένουσ ἀόρατα τὰ γράμματα· πύρωσε τὸ χαρτὶ εἰς τὴν φωτίαν, καὶ φαίνονται.

Μελάνη διὰ τῆς Τυπογράφου, καὶ τῆς ἐντυπώοντας εἰκόνας χαλκογραμμίας γίνεται μὲ διαφορτικὸν τρόπον, τῆς ὁποίας ὑγρὸν εἶναι τὸ λινέλαιον, καὶ βαφὴ ἢ περιβινδίτη, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἔργον οὔτε μάθημα ἐμπορικὸν, διὰ τὺτο καὶ δὲν ἐκδέτω εἰς πλάτος τὴν κατασκευὴν τῆς.

ΜΕΛΙ, χυμὸς γλυκὺς, καὶ κατασκευαζόμενος ἀπὸ τὰς Μελίσσας εἰς τὰ σίμβλατων (κοφφίνια)· ἢ δὲ Μελίσσα εἶναι μῆα, ἔντομον γνωστὸν εἰς ἡμᾶς, περὶ τῆς ὁποίας οἱ Ἀρχαῖοι ἐμυθολόγουσ σχεδὸν πολλὰ διὰ τὸν βασιλεῖα, καὶ τὴν διοικήσιν του· βέβαιοι εἶναι ὅτι εἰς ἕκαστον σίμβλον εὐρίσκεται μέλισσα μία σφηκοειδῆς μακρυτέρα ἀπὸ τὰς λοιπὰς, καὶ χρυσίζουσα, τὴν ὁποίαν ἀκολουθεῖν κί λοιπαὶ εἰς τὴν χύσιν, ἢτοι τὸ χάρισμα τῶν μελισσῶν μετὰ τὸν πολλαπλασιασμὸν τὸ καλοκαίρι, καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἔχοντες μελισσῶνας διὰ τὰ
μὴ

μὴ φύγουν αἱ χωριζόμεναι μέλισσαι εἰς ὀλόκληρον σμῆνος (πληθος, ἢ κοπάδι) προσέχουν γὰρ φονεύσουν τὸν βασιλέα τῦτον ἐξερχόμενον ἀπὸ τῆν μικρὰν τρύπαν τοῦ σίμβλου, καὶ βάλλοντες τὸ σῶμά του εἰς τὸ ἔτοιμον γίον σίμβλον συναΐζουν ἐκεῖ τὸ γίον σμῆνος.

Ὅταν τὴν ἀνοιξὴν θερμοαῖθῃ ἢ ἀτμοσφαῖρα, καὶ ἀνδίσουν τὰ φυτὰ, ἐκβαίνουν αἱ φίλιργοι μέλισσαι, καὶ συναΐζουν εἰς τὰς πόδας των τὸ κηρίον, κατασκευάζουν ἑπανερχόμεναι εἰς τὸ σίμβλον των τὰς κηρίθρας, ἦτοι πλάκας κατὰ κάθετον τῷ σίμβλου μὲ μικρὰς ὀκταγώνους τρύπας, ἢ κελλῖα, ὅταν γὰρ χωροῦν ἀμφοτέρωθεν τῆς πλακῆς, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἔχει πάντοτε ἀναῖθῃ ἑκαστον σίμβλον, μὲ θαυμασίαν συμμετρίαν, καὶ ἐξερχόμεναι αἱ μέλισσαι ῥοφῶν μὲ τὸν σίφωνα τῶν γλυκείαν δρόσον τῶν ἀνθέων, καὶ ἐπιστρέφουσαι γομίζουσι τοὺς εἰρημένους οἰκίσκους των, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ γλυκὺ μέλι.

Τὸ τρύγημα τῶν μελισσῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα γίνεται τὸ Φθινόπωρον μὲ τὸ φόνημα τῶν μελισσῶν τὴν νύκτα, καὶ τὴν περιλαβὴν τῶν κηρίθρων εἰς τὴν Δακίαν ὁμοίως τρυπῶντες ἀνω τὸ σίμβλον, καὶ ἐπιθέτοντες ὁμοίον ἄλλο κενὸν, βάλλουσι κάτωθεν καπνὸν, καὶ αἱ μέλισσαι ἀναβαίνουν εἰς τὸ κενὸν, ἀφήνουσαι τὸ γομάτον εἰς τὸν τρυγῆντα· δια δὲ τροφὴν τὸν χειμῶνα δίδου εἰς αὐτὰς καθ' ἡμέραν οἱ Δάκες ὀλίγας φακᾶς καλὰ βρασμένας, καὶ τὰς τρίβουσι ἕως τὴν ἀνοιξὴν· τρόπος ἀξιωματικὸς διὰ γὰρ μὴ ἐλαττώωνται οἱ μελισσῶνες.

Πωλεῖται δὲ τὸ Μέλι, ἢ μὲ τὰς κηρίθρας, καὶ λέγεται ὠμόν ἢ καθαρισμένον, τὸ ὁποῖον λέγεται κυρίως μέλι, καὶ εἶναι τριῶν εἰδῶν.

Α'. Τὸ Ἄκασον, καὶ παρθέριον ἀποστάζον ἀπὸ τὰς κηρίθρας θεμένας εἰς καλάθι ἀραιὸν ἐπάνω εἰς σκάφην καθ' ἑαυτὸ, χωρὶς σύνθλιψιν.

Β'. Τὸ Ἄκασον, καὶ μὲ τὴν σύνθλιψιν χωρὶς φωτίαν στραγγιζόμενον, τὸ ὁποῖον διαφέρει ὀλίγον ἀπὸ τὸ πρῶτον ἔχοντας ὀλίγην μυρωδίαν κηρίου· ἀμφοτέρω δὲ

δὲ εἶναι λευκά, καὶ χρίσιμα εἰς τὴν Ἱατρικὴν, καὶ φα-
γητά.

Γ. Τὸ Κοινὸν, καὶ καυμένον κτρινωπὸν στραγγι-
ζόμενον, ἀφ' ἧς χλιαθῆν με ὀλίγον νερὸν αἰ κρηθραὶ εἰς
τὴν φωτίαν, τὸ ὁποῖον κτρινίζει συμπάρεχον ὀλίγον κη-
ρίον, καὶ τὸ ἐμβαλλόμενον νερὸν, καὶ διὰ τὺτο κατώτερον.

Ἐκτὸς τῆς κατασκευῆς ὡς ἀνωτέρω, διακρίνεται ἡ
κωότης τῷ μέλιτος καὶ ἀπὸ τὸν τόπον, εἰς τὸν ὁποῖον
γίνεται. Ὁ Ὑμηττός, Ὅρος τῆς Ἀττικῆς, καθὼς καὶ ἡ
Γῆν τῆς Κρήτης διὰ τὸν θύμον (χόρτον εὐαῶδες) θίδου
ἐξαίρετον μέλι καὶ ἡ Κορβιέρα τῆς Γαλλίας σκεπομέ-
τη ἀπὸ βυδενδρολιβάτης ὁμοίως. Τὰ παράλια τῆς Μαύ-
ρης Θαλάσσης ἀπὸ τὴν Ποττοπράκλιαν ἕως τῆς Τραπε-
ζῆντας, ἔχοντα χαμαιρρόδοδενδρα ἀποτελεῖν τὸ μεθυ-
στικὸν μέλι, περὶ τῷ ὁποίῳ λέγει ὁ Ξενοφῶν, καὶ ἄλ-
λοι Ἀρχαῖοι.

Ἡ Κωνσταντινούπολις λαμβάνει πανταχόθεν ἀπὸ τὴν
Ἐπικράτειαν Μέλι, καὶ κυρίως ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, Κρή-
την, καὶ Ἑλλάδα, καὶ πολὺ ἀπὸ τὴν Δακίαν, καὶ Νή-
σους τῷ Ἀρχιπελάγους, ὡς τὴν Θάσσον, Σάμον, κ.λ.

Χρησιμεύει τὸ Μέλι εἰς γλύκισμα φαγητῶν, καὶ εἰς
τὴν Ἱατρικὴν· οἱ δὲ Χυμικοὶ ἐβάλλου ἀπὸ αὐτὸ γά-
μα, πνεῦμα, ἄλας, καὶ ἔλαιον διὰ τὴν Φαρμακοποιίαν.

Μιτακομίζεται δὲ τὸ μέλι ἐμπορικῶς, ἢ εἰς βαρύλ-
λια, ἢ εἰς ἀσπὲς αἰγίους γυμίζομένης μετὰ τὴν τρίχα
ἔξωθεν.

Εἰς τὴν Ταπροβάνη (Σεϊλάνον) Νῆσον τῆς Ἰνδίας
εὐρίσκονται μέλισσαι πολλῶν εἰδῶν, ἧτοι ὡς τὰς ἐδι-
κάσ μας, αἱ ὁποῖαι καὶ τρέφονται ὁμοίως, ἀλλὰ μι-
κραί, καὶ τυφλαὶ ἄχρηστοι, καὶ ἄλλαι ἄγριαι μεγαλή-
τεραι φωλεύσαι εἰς τοὺς ὑψηλοτέρους κλότους τῶν δέν-
δρων, ὅπου τὰς κυνηγῶν οἱ ἐτόπιοι, καὶ λαμβάνουσι
μέλι ὑγρὸν, καὶ καθαρὸν ὡς τὸ κοινὸν νερὸν.

ΜΕΛΙΓΛΩΤΟΝ. Χόρτον πολὺχρηστον εἰς τὴν Φαρ-
μακίαν μετὰ τὸ χαμαίμικλον εἰς πτισσάνας γλυκακτι-
κὰς, κλυστήρια, καὶ διαλυτικὰ καταπλάσματα.

ΜΕΛΙΣΣΑ παρονομάζεται τὸ μελισσόχορτον, διότι τριπτόμενον εἰς τὰς χεῖρας τῶν μελισσοτρόφων, τὰς προσκαλεῖ εἰς τὸ νέον σίμβλον εἰς τὴν χύσιν των.

Ἐχει δὲ καὶ ἰαματικὰς δυνάμεις εἰς τὴν κεφαλαλγίαν, τὰς ἀναθυμιάσεις, καὶ τοὺς πόρους τῆς στομάχου· καλὸν εἶναι γὰρ πίνειται ζεματισμένον ὡς τὸ Θέ. Ἐχει ἀνθος μοιοπέταλον, ὡς ἡ λιβανωτὶς, καὶ ὁ ἀμάραντος, καὶ φύλλα μεγάλα, καὶ εὐώδη.

Ἀπὸ τὸ χόρτον τοῦτο τὸ διασταλαζόμενον Νάμα, ὀνομαζόμενον Νερὸν Μελίσσης, ἢ ἀπλῶς Μέλισσα, ἔχει τὰς ἀνω σημειωθείσας ἀρετὰς· ἐμπορικῶς φέρεται πολὺ ἀπὸ τῆς Ἑντίαν εἰς φιάλας κυλινδρῆς μακρὰς περὶ τὴν πηθαμὴν καὶ χοιδρὰς, ὡς τὸν μέγα δάκτυλον, καὶ πωλῆνται ὡς ἀντισπασμωδικά, καὶ καταπραῦντι καὶ τῶν ἀναθυμιάσεων.

ΜΕΛΩΔΕΣ, Melasse, τὸ κατώτερον Ζάχαρι, ἢ γὰρ εἶπω κυριώτερον, ἢ χοιδρὴ καὶ ὑποκίτρινος ὑπόστασις τοῦ καλοῦ Ζαχάρους.

ΜΕΜΒΡΑΝΑ. Ἰδὲ ΠΕΡΓΑΜΗΝΟΝ.

ΜΕΣΠΙΟΝ, δένδρον, καὶ ὁ καρπὸς του, γνωστὸν εἰς ἡμᾶς· τὸ ξύλον του εἶναι δυνατὸν καὶ εὐχρηστον διὰ σφῆνας, καὶ ἄξιον μύλων, καὶ τροχῶν.

ΜΕΤΑΛΛΟΝ. Σῶμα σκληρὸν, καὶ σφυρήλατον, λυόμενον εἰς τὴν φωτίαν, καὶ τοιαῦτα εἶναι χρυσός, ἄργυρος, μόλυβδος, κασσίτερος, σίδηρος, καὶ χαλκός, εἰς τὰ ὅποια προσθέτουν μερικοὶ καὶ τὸν ὑδράργυρον διὰ γὰρ ἀποπληρῶσιν τὸν εβδομαδικὸν μυστικὸν ἀριθμὸν, ἀλλ' ἀνοικείως· κυρίως δὲ ἄς προστεθῇ ὁ λευκᾶργυρος.

Ἀκαλογία τῶν βάρους τῶν Μετάλλων.

Ι	Κυβικός πῦρ χρυσῶ ζυγίζει κατὰ τὸ πρῶτον ζύγι τῆς Γαλλίας, (τῶ ὁποίῳ τὴν ἀνα- ἔγκ: Δρα: κόκ: λογίαν ἰδὲ εἰς τὸ, Γαλλία)	—————	12—2—25
Ι	————— ὑδραργύρου	—————	3—6—8
Ι	————— μολύβδου	—————	7—3—30
Ι	————— ἀργύρου	—————	6—5—28
Ι	————— χαλκοῦ	—————	5—6—36
Ι	————— σιδήρου	—————	5—1—24
Ι	————— κασσιτέρου	—————	4—6—17

Ἡ τεχνουργὸς φύσις, ἥτοι ἡ ἐνοσπαρῆσα παρὰ τοῦ Ποιητῆ τῶν ἀπάντων Θεῶν θερμότης εἰς τὰ ὑλικά ὄντα, δὲν μένει ἀνεργὸς μῆτε εἰς τὰ ἔγκυα τῆς ὑδρογείου σφαίρας, ἀλλὰ συγκριῶσα τὰς διαφόρους γαιφθεῖς οὐσίας, ἀποτελεῖ παντοῖα μέταλλα, καὶ παντοιοτρόπως διὰ τῆτο καὶ μῆτε ὅμοια, μῆτε τῆς αὐτῆς καθαρότητος, καὶ τελειότητος εὐρίσκονται· ἀλλὰ κατὰ τὸ κλίμα καὶ τὴν διάταξιν τῶν γαιφθῶν μερῶν, καὶ πετρῶν, εἶναι καὶ αὐτὰ διατεθειμένα, καθὼς οἱ ορυκτολόγοι μαρτυροῦσιν· οἱ δὲ ἔμποροι εὐχαριστῆμενοι εἰς τὸ εὐ εἰσέρουσι τὴν τιμὴν αὐτῶν, καὶ τὴν ποσότητα, σηκώνουσι ἀπὸ ἐμὲ τὸ βᾶρος περισσοτέρας μεταλλολογίας, ἀφ' ὅσα εἶπον προοιμιάζων, καὶ ὅσα εἰς τὸ ἐκάστου Ἄρθρον διαλαμβάνονται.

Μέταλλον Πρίγκιπος, ἢ Πριγκιπομέταλλον Princesbeck, ὀνομάσθη παρὰ τῶν ἐφευρετῶν Ἀγγλων εἰς τιμὴν τῷ Πρίγκιπος Ροβέρτου τὸ μεταλλικὸν μίγμα, ἀπὸ χαλκῶν, καὶ ζίγκων, τὸ ὁποῖον Τομπάκι Τυρκιστὶ, καὶ Ορειχαλκὸν Ἑλληνικώτερον λέγομεν, κίτρινον, καὶ χρυσιζόν, καὶ ἀρμόδιον διὰ πολλὰ ἔργα, ὡς πυξίδας, θῆκας ὀρολογίων, ἀλύσεις, καὶ τὰ τοιαῦτα, τὰ ὁποῖα μᾶς δίδει ἡ Εὐρώπη, πλασῶντα προσωρινῶς τὰ ὀμμάτια, καὶ ὑπολαμβάνόμενα χρυσῶ, ἀλλὰ μὲ τὸν καιρὸν, καὶ τὴν χρῆσιν ἀποβάλλοντα τὸ χρυσοῦς

χρῶμα, καὶ φανερῶντα τὸν ἐγκείμενον χαλκὸν, μὲ τὸ κοκκινωπὸν χρῶμά του.

Μέταλλον ἰδιωθυμεῖται ἀκόμη καὶ μίγμα κασσιτέρου, καὶ ἄλλων. Ἰδὲ ΚΑΣΣΙΤΕΡΟΣ.

Μεταλλικὰ Σύμβολα (Medailles) ὀνομάζονται τὰ εὐρισκόμενα νομίσματα παλαιὰ, καὶ χρησιμεύοντα εἰς τοὺς φιλαρχαίους περιέργους, ἢτοι τὴς Ἀρχαιολόγους ἢ τιμὴ τούτων συνίσταται εἰς τὴν σπανιότητα, καὶ ἀρχαιότητα, καὶ ἐπίδοξον τῆ τόπου, ἢ τῆς μορφῆς, τὴν ὁποίαν ἐνεικονίζουσιν ἔχουσι δὲ περισσοτέραν ἀναγλυφὴν ἀπὸ τὰ κοινὰ νομίσματα τοῦ καιρῶμας, καὶ ἀποτελεῖν μικρὸν ἐμπόριον τὰ μεταλλικὰ διαφέρουν κατὰ τὴν ὕλην ἀπὸ τὰ λαξευτὰ, καὶ ὀνομάζονται ταῦτα μὲν Ἀρχαιότητες, Antiques, ἐκεῖνα δὲ, ὡς εἶπον, Medailles. Ἰδὲ ΛΑΖΕΥΤΟΝ.

Τοιαῦτα Μεταλλικὰ Σύμβολα ἐτυπώθησαν παρὰ πολλῶν ἐπίδοξων Ἡγεμόνων, καὶ Βασιλέων εἰς ἀπόδειξιν μεγάλου τινὸς κατορθώματος. Λουδοβίκος ΙΔ΄ Βασιλεὺς τῶν Γάλλων ἐτύπωσεν ἀρκετὰ, καὶ Αἰκατερίνα Β΄ ἡ Μεγάλῃ Αὐτοκρατορίᾳ τῶν Ῥωσιῶν ὁμοίως εἰς λευκὰργυρον τὴν σειράν τῶν προκατόχων τῆς Μεγάλων Δουκῶν, καὶ Βασιλέων, καὶ Αὐτοκρατόρων, προσθέσασα πολλάς διὰ τὰ ἀξιόλογα συμβεβηκότα τῆς Αὐτοκρατορίας τῆς, καὶ τῶν εὐκλειστέρων τῆς Ἀρχιστρατήγων ἔγω εἶδα μίαν σύναξιν ἀπὸ 182.

Διὰ τὰς ἀριστείας τῶν στρατιωτῶν τυπῶνται οἱ Εὐρωπαϊοὶ Βασιλεῖς καὶ χαρίζουν εἰς τὴς ἀρστεύοντας Μεταλλικὸν σύμβολον, ἐγγράφοντες τὸ κατόρθωμα, ἢ τι ἄλλο ἐπίσημον.

Μεταλλικὴν ὕλην ὀνομάζω, τὸ παρὰ τῶν Ἱταλογάλλων Minerale, σῶμα ὄρυκτὸν, ἢτοι μὲ τὴν ἀνασκαφὴν, καὶ ἐξόρυγμα ἐκβαλλόμενον ἀπὸ τὴν γῆν διαιρέμενον ὑσιψῶδες εἰς γαιῶδες, τὸ συντιθέμενον ἀπὸ διαφορα εἶδη γαιῶν, καὶ εἰς πετρῶδες, ἐμπεριέχον ἄλατα, θεῖα, ἢ μέταλλα, καὶ ἔχοντα κοινὰς ιδιότητας τὰς ἀκολούθους.

1. Ἡ Μεταλλικὴ, καὶ γενικῶς ὀρυκτὴ ὕλη ἐμπεριέχει, ἢ γῆν, ἢ πέτραν, ἢ ἄλας, ἢ θεῖον, ἢ μέταλλον, ἀνα δύο, ἢ τρία, ἢ καὶ τέσσαρα ἀπὸ ταῦτα τὰ εἶδη ἐν ταύτῃ.
2. Ἡ γῆ, ἢ πέτρα, ἢ ἐμπεριέχουσά τινος τῶν εἰρημένων ἡσιῶν εἶναι βαρυτέρα ἀπὸ τὰς ἀπλᾶς γαίας, καὶ πέτρας.
3. Ἐκάστη Μεταλλικὴ ὕλη εἶναι χρωματισμένη με χρῶμα διαφορετικὸν ἀπὸ τὰ ἀπλᾶ ὁμοιοῦ.
4. Πολλὰ ὀλίγα εἶδη μεταλλικῆς ὕλης, ἀφ' ἑ σταθεροῦν ὀλίγον καιρὸν εἰς τὸ πῦρ δὲν χάνουν τὸ εἰδικόν βαρῶς ταν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ.

α. Εὐρίσκονται (λέγει ὁ περιώτυμος Βαλλέριος, τὸν ὁποῖον ἔλαβα ἐδῶ ὁδηγὸν) ἄλατα, θεῖον, μέταλλα, καὶ ἡμιμέταλλα, καὶ εἰς τὰλλα Βασίλεια τῆς φύσεως, ἀλλὰ δὲν θέλω γὰ ἐκτείνω γενικώτερα τὸν περὶ μεταλλικῆς ὕλης ὀρισμὸν, καὶ γὰ ὑπερβῶ τὰ ὅρια τῆς Ὀρυκτικῆς, καὶ τῶν γαιφῶν σωμάτων· ἐπειδὴ αἱ ὕλαι αὐταί μόναι θέλων ἐμπερικληθῆ εἰς τῦτον τὸν κεφαλαϊφῶδη κατάλογον.

β. Οἱ περισσότεροι ἀφ' ὅσων ἕως τῶρα ἔγραψαν περὶ τῆς Μεταλλικῆς ὕλης περιωρίσθησαν εἰς μόνην τὴν ἔχουσαν Μέταλλα· ἄλλοι δὲ ἀκόμη συστέλλοντες τὸν ὅρον, τὴν ἐμπερικλείουσαν εἰς τὴν περιέχουσαν Μέταλλον με θεῖον, καὶ ἀρσενίκιον, δια γὰ μὴ συμπεριλάβουν τὰ παρθένα μέταλλα· ἐγὼ δὲ ἐκτείνω τὸν ὅρον τῆς μεταλλικῆς ὕλης, καὶ ἔξω τῶν Μετάλλων, τὴν ἐμπεριόριζω εἰς τὰ ὀρυκτὰ, ὡς ἀνωτέρω κατὰ τῆς Ὀρυκτολόγους.

γ. Τὰ ἄλατα, τὸ θεῖον, τὸ μέταλλον, καὶ τὸ ἡμιμέταλλον εὐρίσκονται καὶ καθαρὰ, καὶ παρθένα, ἢτοι χωρὶς γὰ ἦναι σύμμικτα με γῆν, ἢ πέτραν· με ὅλον τῦτο, ἐπειδὴ εὐρίσκονται ὅλα εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς, καὶ συνδεδεμένα με γῆν, καὶ πέτραν, πρέπει γὰ τὰ στοχασθῶμεν ὡς συννωμένα με αὐτὰς τὰς ὕλας.

Διατ

Διακρίνται αἱ μεταλλικαὶ ὕλαι, ἥτοι τὰ ὀρυκτὰ, εἰς πέντε γένη.

α'. Εἰς Γῆν, τῆς ὁποίας τὰ ἄτομα εἶναι ἀσύδετα, καὶ διαλύονται μὲ τὸ νερόν.

β'. Εἰς Πέτραν, ἡ ὁποία δὲν λύει μὲ τὸ νερόν· ἐπειδὴ τὰ ἄτομά της εἶναι καλὰ συνενωμένα, καὶ συνδεδεμένα.

γ'. Εἰς Ἄλατα, τὰ ὁποῖα λυόμενα εἰς τὸ νερόν προξενῶν ἐρεθισμόν εἰς τὴν γαῖαν μεταχειρίζομεθα.

δ'. Εἰς Θεῖα, καὶ Ἀσφάλτους λυόμενα εἰς τὸ ἔλαιον, καὶ φλογίζοντα εἰς τὸ πῦρ.

ε'. Εἰς Μέταλλα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἢ Τέλεια, λυόμενα εἰς τὸ πῦρ, ἀποτελοῦντα ἐπιφάνειαν καμπύλην, ἀποστίλβοντα, ὄντα βαρύτερα ἀπὸ τὰ λοιπὰ σώματα, καὶ σφυριλατόμενα· ἢ Ἀτελῆ, ἔχοντα τὰς λοιπὰς ἰδιότητας, ἀλλ' εἶναι ἀσφρήλατα, ἥτοι δὲν ἐκτείνονται κτυπώμενα μὲ τὴν σφύραν, καὶ αὐτὰ λέγομεν ἡμιμέταλλα.

Ἄλλ' ἐπειδὴ τὰ ἄλατα, τὰ Θεῖα, καὶ τὰ μέταλλα, ὡς προείπαμεν, δὲν εὐρίσκονται σχεδὸν ποτὲ καθαρῶτα, ἀλλὰ σύμμικτα μὲ ὕλην μεταλλικὴν· ἐτι δὲ καὶ εἴαν ἠθελεν εὐρεθῆ καθαρὰ, πρέπει ἀφύκτως γὰρ ἦναι συκρατούμενα μὲ πέτραν, ἢ γῆν, ἠναγκάσθημεν γὰρ φυλάξωμεν αὐτὴν τὴν τάξιν, καὶ διαίρεσιν. Γενικωτέρα ὅμως εἶναι ἢ ἐξῆς διαίρεσις τῶν ὀρυκτῶν εἰς τέσσαρα, ἥτοι·

α'. Γαίας, αἱ ὁποῖαι εἶναι οὐσίαι μεταλλικαὶ, σύνθετοι ἀπὸ φύσει ἀσύδετα μόρια, καὶ μὴ λυόμενα μήτε εἰς τὸ ἔλαιον, μήτε εἰς τὸ νερόν, ἀλλὰ διαιρούμεται ἀπ' ἀλλήλων· αὐταὶ ἠμποροῦν γὰρ λογισθῆναι πρῶται ὕλαι τῶν πετρῶν,

β'. Πέτρας, αἱ ὁποῖαι εἶναι σώματα στερεὰ, καὶ συνεχόμενα, μὲ μόρια φύσει συνενωμένα πρὸς ἀλλήλα, ὥστε δὲν ἠμποροῦν γὰρ λυθῶν εἰς τὸ ἔλαιον, ἢ νερόν. ἀλλ' ἔτι γὰρ ἀπαλύουσι· θερμαινόμενα εἰς τὸ πῦρ, καὶ λυόμενα μένουσι ὀλιγώτεροι, καὶ ἐλαφρότεροι, καὶ τὸ λυθῆν ἔχει καμπύλην τὴν ἐπιφάνειαν.

γ'. Μέταλλα, ἢτοι εἰς τὴν κυρίως μεταλλικὴν ὕλην συγθεμένην ἀπὸ γῆν, καὶ πέτραν, περιεχέσας, ἄλας, θεῖον, ἢ μέταλλον τέλειον, ἢ ἀτελές, ἢτοι οὐσίαν μὴ διαλυομένην μήτε εἰς τὸ νερὸν, μήτε εἰς τὸ ἔλαιον· ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ πῦρ, καὶ μετὰ τὸ ἀνάλυμα τῆτο ἔχων καμπύλην τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ βάρος εἰδικὸν περισσότερον ἀπὸ τὴν πέτραν.

δ'. Σύμπηκτα, (Concreta) καὶ τοιαῦτα εἶναι τὰ ὄρυκτά, ἢ ἡ μεταλλικὴ ὕλη, ἢ ὁποῖα ἀφ' οὗ χαλασθῆ, ἀλλοιωθῆ, καὶ διαλυθῆ πάλιν συνενῶται, καὶ συμπήγνυται, καὶ εὐρίσκειται, ὅπου δὲν ὑποτίθεται παρὰ τῶν δοκίμων ὄρυκτολόγων.

ΜΕΤΑΞΗ, ἢ τὸ ΜΕΤΑΞΙ, καὶ Ἑλληνικώτερον Σηρικὸν Ἔριον, τρίχα ἀπαλὴ, λεπτοτάτη, καὶ στιλπνὴ προῖουσα ἀπὸ τὸν Βόμβυκα, ἢτοι Μεταξοσκώληκα.

Εἰς τὰ προλεχθέντα περὶ Ἐμπορικῆς Σπυθῆς εἶπομεν συντόμως περὶ τῆς μετακομίσεως τοῦ Σκώληκος τούτου ἀπὸ τὴν Σίναν ἐπὶ Ἰουστιανῶ τῷ Αυτοκράτορος διὰ δύο Μοναχῶν, καὶ ἕκτοτε ἐτράφη, καὶ ἐπολλαπλασιάσθη εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ Πελοπόννησον, καὶ μετὰ τὴν 13. Ἐκατονταετηρίδα διεδόθη εἰς τὴν Εὐρώπην. Ἀπὸ τῷ Βόμβυκος ὀνομάζονται Βόμβυκινα τὰ Μεταξωτά, καθὼς Σηρικὰ ἀπὸ τῶν Σηρῶν, Ἔθους τῆς Σίνας, ἢτοι τῶν Σινῶν.

Ὁ Βόμβυξ μεταμορφώνεται θαυμασίως ἀπὸ σπόρον (τὸν ὁποῖον καλλήτερα ἢθελον ὀνομάσῃ ὦν) θερμαίνομενον, καὶ ἀλλέως, καὶ ὑπὸ τὴν μασχάλην τῶν ἀνδρῶπων, ζωντανεύει, καὶ γίγεται σκώληξ λευκοκίτρινος μέγας, καὶ χονδρὸς μὲ μαῦρον κέφαλι, τρέφεται μὲ συκαμιγοφυλλα, περὶ τὰς 15 ἡμέρας, καὶ ἀφ' ἧ κατανήσῃ ὑποκόκκινος βαλλόμενος εἰς κοιτῶνα φυλαγμένον ἀπὸ αἶρα, καὶ ὑγρότητα, καὶ ἔχοντα κλάδους δένδρων, ὅπου ἀναβαίτων ἀρχίζει νὰ κάμῃ τὴν φωλεάντου, ἢ ὁποῖα εἶναι τὸ Μετάξι, καὶ ἐπὶ ὀνομάζεται Κοκκύλι, καὶ ἐφ' ἑαυμένως Κουκκούλι, ἀπὸ τοῦ Κόκκος, καὶ ὑποκοριστικῶς Κοκκύλλιον (κατὰ τὴν παλαιὰν γλῶσσαν) διὰ τὴν στρογγυλότητά του. Ἀποπτύει τὴν πρώτην ἡμέραν ἀρα·

ἀραχνῶδες ὕφασμα, καὶ τὴν ἐξῆς κάμνει τὴν ἀρχὴν τῆ κοκκου, τὴν δὲ ἐφεξῆς περιτυλίσσεται ὀλόκληρος, καὶ ἐργάζεται ἐνδοθεν μεγαλύνων τὸ Κοκκύλλιον του, καὶ μετὰ 10 ἡμέρας, ὅσοι βόμβυκες εἶναι νὰ φυλαχθοῦν ἀφίενται διὰ νὰ κάμουν σπόρον· οἱ δὲ λοιποὶ ἀμέσως ἐψήνονται εἰς τὸν κλίβανον διὰ νὰ μὴ τρυπήσουν τὸ κοκκύλλιον, καὶ χαλαῶσουν τὴν Μετάξην.

Ἐπειδὴ δὲ εἶναι ἀρσενικοὶ, καὶ θηλυκοὶ βόμβυκες, οἱ μεταξοποιοὶ γνωρίζοντες τοὺς ἀπὸ τὸ σχῆμα τῆ Κοκκυλλίου (διότι τὸ ἀρσενικὸν εἶναι ἀμφοτέρωθεν ἐπίμηκες, τὸ δὲ θηλυκὸν ἐτέρωθεν εἶναι στρογγύλον) ἐκλέγουσι τὰς μεγαλύτερους ἀνὰ δύο, καὶ ἀφήνοντες αὐτὰς μετὰ ὀλίγας ἡμέρας ἐκβαίνουν πτερωταὶ χρυσαλλίδες, ὀχεύονται, καὶ γεννῶσαι τὸν σπόρον των, ἀποθνήσκουν.

Ὁ Βόμβυξ εἶναι πολλὰ ευαίσθητος, καὶ ἀσθενής, δὲν ὑποφέρει ὑγρότητα, ἢ ταραχὴν, καὶ πάσχει πολλὰ ἀπὸ τὰς βροτὰς, ὥστε καὶ πολλοὶ ἀποθνήσκουν. Ἡ ὑγρὰ ἀναπνοὴ τῶν τρεφόντων αὐτῶν πολλάκις τὸν κάμνει νὰ ἀρρώσθησῃ, καὶ διὰ τῆτο ἔχει χρεῖαν ἀπὸ μεγάλην προσοχὴν.

Ἀφ' οὗ ζεσταθῆ εἰς τὸν κλίβανον, ἢ εἰς τὴν Θερμὴν τῆ Ἡλίου καῦσιν τὸ Κοκκύλλιον διὰ νὰ ἀποθάνῃ ὁ ἐγκείμενος Βόμβυξ, συνάζονται ταῦτα, καὶ ἢ εἰς κοχλάζοντα λέβητα, ἢ καὶ μὲ κρῦον νερὸν διὰ μηχανικῆ τροχοῦ ἀποτυλίσσεται ἢ τρίχα, ἢ κατὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν φράσιν διαχωρίζεται, καὶ διυλίζεται, καὶ φαίνεται ἢ μετάξην μὲ ὄλην τὴν καθαρότητά της, καὶ εἰς διαφόρους ποιότητας κατὰ τὸν τόπον, καὶ τὴν κατάστασιν τῶν Κοκκυλλίων.

Διάφοροι μηχαναὶ, ἥτοι τροχοὶ διαφόρως κατεσκευασμένοι εἶναι κατὰ τὰς διαφόρας τῶν τρόπους διὰ τὸ ἐκβαλεῖν τῆς μετάξης, καὶ κατὰ τὴν ἔκτασιν τῆ τροχοῦ, περὶ τὸν ὁποῖον περιτυλίσσεται, γίνονται μεγάλα καὶ τὰ κυκλίδια, καὶ πωλῶνται· καὶ τῆτο εἶναι τὸ ὠμὸν μετάξι, καθὼς ἀποτυλίσσεται εἰς ὅλα τῆς Τυρκίας τὰ μέρη, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐγκρίνονται τὰ τῆς Προύσης, καὶ

καὶ ἔπονται τὰ τῆς Βουργαρίας, ἡ Μοισίας, καὶ τῆς Πελοποννήσου, Ζαγοράς, καὶ ἄλλων τινῶν μερῶν. Δι' ὅλα τὰ ἐργόχειρα τῆς Προύσης, Κωνσταντινουπόλεως, τῆς Συρίας, καὶ τῆς Μεισοποταμίας, καὶ τῆς Θεσσαλίας ἐξαρχοῦσι τὰ ἐντόπια, καὶ ἀρκετὴ ποσότης ἀπὸ τὴν Προύσαν στέλλεται ἐτησίως διὰ τὴν Ῥωσσίαν, καὶ ἀπὸ τὴν Κύπρον διὰ τὴν Εὐρώπην· τὰ καλῆτερα τῆς Προύσης εἶναι χρήσιμα διὰ στημόνια, καὶ ὅλα πωλοῦνται εἰς δευμάτια βιο δραχμῶν ζύγι ἐπονομαζόμενον Τεφές· τὰ τῆς λοιπῆς Τυρκίας πωλοῦνται μὲ τὴν ὁκάν.

Τὰ Περσικὰ Μετάξια ὑπερτεροῦν τὰ λοιπὰ, καὶ ἡ Ῥωσσία λαμβάνει πολλὰ, καθὼς καὶ ἡ Εὐρώπη διὰ τῆς Σμύρνης· ἔπονται μετὰ ταῦτα τὰ Ἰταλικὰ, καὶ Σικελικὰ, ἡ ἄκλωστα, ἡ κλωσμένα μὲ 2 καὶ 4 τρίχας, τὰ ὁποῖα Ὀργανσίνα (Organcins) καὶ Ἰβρισίμια Τουρκιστὶ καὶ Γαλλιστὶ ὀνομάζουσιν, ἡ τῆς Ἀγ. Λουκίας, καὶ τὰ Γαλλικὰ, καὶ μ' ὅλα αὐτὰ ὑφαίνονται, καὶ ὅλως χειρωνακτῶνται τὰ ἐξάίρετα, καὶ πολυειδῆ μεταξωτὲ ὑφαγὰ, καὶ πλεκτὰ τῆς Εὐρώπης.

Καλὸν Μετάξι εἶναι καὶ τὸ λευκόν, καὶ τὸ κίτρινον ὅταν ᾖναι εἰς τρίχα ἴσην, λεπτὴν κατὰ τὴν χρεῖαν τοῦ εἴματος, καὶ εἰλεύθερον ἀπὸ μίγμα χονδρῶ, καὶ ἀχυρῶδους· διὰ ταῦτα χρειάζεται προσοχὴ εἰς τὸ κόμβωμα, ὅπως ἐγκρύπτουν οἱ πωληταὶ τὰ σκύβαλα, καὶ εἰς ὅλον τὸ κυκλίδι νὰ μὴ ᾖναι ἀνακατωμένον, καὶ δυσδιάλυτον· προσεκτίον προσέτι νὰ μὴ ᾖναι βρεγμένον· διότι δέχεται τὴν ὑγρασίαν, καὶ οἱ πωληταὶ σοφίζονται διὰ νὰ τὸ κάμουν βαρύτερον.

Τὸ ὀλίγον Μετάξι τῶν Θερμῶν τῆς Τήνου, Σάμου, καὶ Ζέας, προτιμᾶται ἀπὸ τὸ εἰρημένον τῆς Ζαγοράς, ἥτοι τοῦ Βώλου, τῆς Ἄνδρος, Καρύστου, καὶ Κρήτης· τὰ μετάξια τῆς Συρίας φορτῶνται εἰς τὴν Τρίπολιν, καὶ Βηρυτὸν, καὶ εἶναι μετρίως καλά. Ἴδὲ καὶ κατάλογος τῶν γυνικωτέρων διὰ νὰ ὑπολογισθῆς τὴν ποιότητά των.

Περσικὰ Μετάξια διὰ Σμύρνης	36
Χαλεπινὰ	30
Τῆς Μεσσηνίας	25
Τῆς Πελοποννήσου	20
Τῆς Τριπόλεως, τῆς Συρίας	27
Τῆς Ἀρτιοχείας	26
Τῆς Κύπρου	25
Τῆς Προύσης	30

Εἶδη Μεταξίων.

Τραχὺ, ἤτοι ἀδρὺ, μετάξι λέγεται τὸ πωλούμενον, καθὼς ἀποτυλίσσεται ἀπὸ τὸ κοκκύλλιον εἰς τὸν τροχὸν, καὶ κατὰ τὸν τρόπον τῆτον πωλεῖνται ὅλα σχεδὸν τὰ μετάξια τῆς Τουρκίας.

Ὠμόν (Cruce, cruda) ὅσον ἐκβαίνει χωρὶς νὰ βρασθῆ τὸ κοκκύλλιον, ἢ νὰ ἔμβῃ εἰς τὸ ζεστὸν νερόν, ἀλλ' ἀποτυλίσσόμενον ξηρὸν, ἢ βρεγμένον μὲ κρύον νερόν· τὸ ἔχει περισσοτέραν στιλπνότητα, καὶ χρησιμεύει μάλιστα διὰ νῆμα, καὶ κλωστήν ψιλῆς ραπτικῆς, ὁποῖον εἶναι τὸ πωλούμενον μετάξι βαμμένον, καὶ τὸ κλωσμένον Ἰβρισίμι. Εἰς τὸ ὕφασμα δὲν χρησιμεύει, πλὴν εἰς μόνον τὰ ψιλώτερα μεταξωτὰ, καὶ φυλάττει καλῆτερα ἀπὸ τὸ βρασμένον τὴν στιλπνότητά του.

Βρασμένον (Cotta) ὅσον ἐκτυλίσσεται μὲ τὸ βραστὸν νερόν, καὶ διαχωριζόμενον μὲ τὸν τροχὸν γίγεται κυκλῖδια, καὶ χρησιμεύει εἰς τὰ καλῆτερα μεταξωτὰ τῆς Εὐρώπης.

Διὰ νὰ μὴ χάσῃ τὸ βρασμένον μετάξι τὴν καλὴν του ποιότητα, καὶ τὴν στιλπνότητα, συμβάλλει πολὺ τὸ νὰ βληθῆ καλὸν σμῆγμα (σαπῦνι) εἰς τὸ βραστὸν νερόν· τὸ βρασμένον μετάξι γίγεται ἀπαλώτερον ἀπὸ τὸ ὠμόν, καὶ διὰ τῆτο οἱ ἐπιτηδεϊότεροι τεχνῖται δὲν τὰ ὑφαίνουν ἀνακατωμένα. Ἐφημ. Ἐμπορ.

Νῆμα Organcino di Santa Lucia, ἢ ἀπλῶς Santa Lucia, τοιαῦτα εἶναι τὰ μετάξια τῆς Ἰταλίας, παντόσιμα διὰ τὴν ὕφασμα· γίνονται δὲ

Τετράκλωια, ἐξ ὧν καλὰ εἶναι τὰ κλωσμένα ἀνὰ δύο τρίχας, καὶ ἐπειτα συνενόμενα τὰ τέσσαρα. Αὐτὰ εἶναι τὰ καλῆτερα, μὲ τὰ ὁποῖα ὑφαίνονται τὰ καλῆτερα μεταξωτὰ εἰς τὴν Ἰταλίαν, Γαλλίαν, καὶ ἀλλαχῶ· κατωτέρα δέ, καθὼς καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ὑφάσματα, ὅσα ἔχουσιν κλωσμέναι ἐν ταυτῶ τὰ 4 κλωία.

Τρίκλωια γίνονται διὰ τὰς τριχίας, καὶ ἄλλα λεπτὰ ὑφάσματα μὲ 2 κλωία κλωσμένα, καὶ ἐν ἀκλωστον συνενόμενα· ὅλα δὲ ταῦτα κλώθονται μὲ τὸν τροχόν· οἱ Ἰταλοὶ ἐνομάζουσιν τὰ τελευταῖα *Piecampana*.

Στημόνια (*Sete da Trama*) ὅσα τυλίσσονται ἐπίτηδες δι' αὐτὴν τὴν χρῆσιν τῶν ὑφασμάτων, καὶ εἶναι τὸ καλῆτερον κλωί, ἢ τρίχα τῶ μεταξίου· ἢ Πρῦσα ἀφ' οὗ κρατήση ὅσα χρειάζονται διὰ τὰ μεταξωτάτης, ἀναπληροῖ καὶ τὰς χρείας τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἀκλωστον (*Piana*) τὸ πωλόμενον ἔτις ὑπὸ τὸ ἀπλῆν ὄνομα μετάξι, βρασμένον, καὶ χρησιμεῖον εἰς τὰ κεντήματα, καὶ τὰς τοιαύτας ἐργασίας.

Κλωσμένον, ἢ κλωστον, τὸ Τυρκιστὶ Ἰβρισίμι, πωλούμενον ἔτοιμον εἰς μικρὰ κυκλῖδια σύγκλωστα, καὶ χρησιμεῖει διὰ τὴν ραπτικὴν, καὶ διὰ κράσπεδα (*franges*) καὶ ἄλλα τοιαῦτα στολῖδια, καὶ πλεκτὰ ἐνδύματα, ὡς χειρώτια, περισφύρια, καὶ τὰ ὅμοια.

Πολύκλωστον, τὸ πολὺ κλωσμένον, μὲ τὸ ὁποῖον ὑφαίνονται τὰ τρίχυλα, καὶ ὅσα ἄλλα γίνονται ἔλα (*ζυγρά*) μετὰ τὸ ὑφασμα· ἀμφότερα ταῦτα οἱ Ἰταλοὶ τὰ λέγουσιν *Sete Torce*.

Στέμφυλα, ἢ Σχύβαλα μετάξης, ἰδὲ κατωτέρω **ΜΕΤΑΞΟΣΚΥΒΑΛΑ**.

Μετάξια τῆς Γρανάτας, ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ Βασίλειον τὸ συναρμολογούμενον ὑπὸ τὴν Ἰσπανικὴν Μοναρχίαν ἐκβάλλει μετάξια ὠραῖα εἰς νῆμα, καὶ κλωστήν, χρήσιμα διὰ ψιλὰ ἔργα, ἐπονομάζονται ἔτις, καὶ ὅσα ἄλλων μερῶν ἔχουσιν τοιαύτην ἐξάριετον ποιότητα.

Μετρητόν, (*Seta conata*) τὸ ἀπὸ ὅλα ἐξάριετον κλωστον Ἰβρισίμι.

Μετὰξι Ἀσιατικῶι (Seta Orientale) τὸ ἔτος ὀνομαζόμενον δὲν εἶναι ἔργον βόμβυκος, καθὼς τὰ λοιπὰ μετὰξια, ἀλλ' αὐξάνει εἰς δένδρον καρυδι ἀπαράλλακτον μετὸ βαμβακόδενδρον, ἐμπεριέχον μετὰξι λευκόν, ψιλόν, καὶ στιλπνότατον, εὐκολον εἰς τὸ κλῶσμα, καὶ χρήσιμον εἰς πολλὰ μετὰξωτὰ ὑφάσματα τῆς Σίνης, καὶ τῶν Ἰνδιῶν.

Μετὰξι Ὀστρακοδέρματος (Seta d' Ostrica) οἱ Ἴταλοὶ μετὰ πολλὰς δοκιμὰς ἔμαθον νὰ κλώθῃν τὴν μετὰξωδὴ τρίχα τῆς πίνας, ἡ ὁποία κολλᾷ εἰς τὰς πέτρας, καὶ βράχους μετὸ χόνδρον, καὶ μετὸ τρίχας συγκολλουμένης εἰς τὸ ὄστρακόδερμά της μετὰ τὸ ἀποκόλλημα.

Χρειαζέονται πλῆθι πολλὰ πινῶν διὰ νὰ ἐξαρκέσουσιν εἰς μίαν ζυγὴν περικημιῶν πλεκτῶν· ἀλλ' εἶναι κατὰ πάντα ἐξαιρετόν, καὶ ὑπερβαίνει ὅλα τὰ λοιπὰ μετὰξια τοῦ Κόσμου. Τῷ 1154 ἐδωρήθη εἰς τὸν Πάπαν ἐν Ζευγάρι περικλεισμένον εἰς μικρὰν πυξίδα καπνοκόνεως, καὶ μὲ ὅλην τὴν λεπτότητά των ἐξυλάττον τὸ ποδάρι ἀπὸ τὸν ἥλιον, καὶ ἀπὸ τὸν ἀέρα.

Αἱ πίγγαι αὗται ὀφανεύονται εἰς πλῆθος εἰς τὴν Τάραντον τῆς Καλαβρίας, καὶ εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς Σικελίας, ὅπου εἶναι καὶ ἐργοχειρεῖα τοιούτων πλεκτῶν περικημιῶν, καὶ χειροτίων. Λεξ. τοῦ Πολίτου.

Ποιότης Μετὰξίων.

Ἡ καλὴ ποιότης, καὶ τὰ διάφορα χρώματα τῶ ὠμῶ μετὰξίου προέρχονται φυσικὰ ἀπὸ τὴν ποιότητα τοῦ συκαμινοσυλλου, μετὸ ὁποῖον τρέφεται ὁ βόμβυξ, καὶ τὴν ἐσωτερικὴν διάταξιν τῶ κοκυλλίου, ἴσως δὲ καὶ τὸ γένος τοῦ βόμβυκος.

Δι' αὐτὰ τὰ αἷτια διαφέρει κατὰ τόπους ἡ ποιότης τῶν Μετὰξίων· εἰς τὴν Σίναν γίνεται ἡ λεπτοτέρα, ἀλλὰ κατὰ γίνεται πολλὰ χονδρὴ, καὶ τῆτο προέρχεται ἀπὸ τὴν διάφορον τροφήν τῶ βόμβυκος, καθὼς ἀπὸ τὴν διαφορὰν τῶ χέρτου γίνεται τὸ καλόν, ἢ κατώτερον γὰρ, καὶ

καὶ βύτιρον τῶν ζώων· ἡ παρατήρησις μᾶς πληροφορεῖ ὅτι τὰ φύλλα τῆς λευκῆς συκαμιέας κάμνουν λεπτότερον μετάξι ἀπὸ τὰ φύλλα τῆς Μαύρης. Γεωφροᾶς εἰς τὰ περὶ τοῦ Ζωτικῆς Βασιλείου.

Τὰ μετάξια τῆς Πεδομόντου, τῆς Ἰταλίας, Γαλλίας, καὶ Ἰσπανίας διαφέρουν κατὰ τὴν ποιότητα, ἀλλὰ γενικῶς ὑπερτερῶν τὰ τῆς Τουρκίας, Περσίας, Ἰνδίας, καὶ Σίνας, τὰ ὅποια ὁμοίως διαφέρουν πρὸς ἀλλήλα, καὶ εἰς τὴν Εὐρώπῃν μόλις εὐρίσκον τὴν ἡμίσειαν τιμὴν· ἀλλὰ μὴ ὅλον τῆτο ὑπερτερῶν ἐκεῖνα εἰς τὸ νὰ διαφυλάξουν περισσότερον τὴν φυσικῆν τῶν στιλπνότητα· διότι ἔχοντα ἀπὸ τὸ κλίμα τῆς τόπου, ἢ ἀπὸ τὴν φύσιν τοῦ βόμβυκος ευκαλίαν εἰς τὸ ἀποτύλιγμα χωρὶς ἀνάγκην τῆς σμῆματος, μένουσιν εἰς τὴν φυσικῆν τῶν κατάστασιν, τὰ δὲ ῥηδέετα Εὐρωπαϊκὰ χάνουν τὴν στιλπνότητα, καὶ λαμβάνουσιν κάποιαν πιμελὴν τῆς σμῆματος· διὰ τῆτο φυλάττεται ὁ ῥηδεὶς ἀναλογικῶς πίναξ.

Ὁ Βόμβυξ τῆς Σίνας κάμνει πάντοτε λευκὸν τὸ μετάξι, τὸ ὁποῖον γίνεταί σπάνιον, καὶ ἐγκρίνεταί ἀπὸ τὰ λοιπὰ χρώματα εἰς τὸ Εὐρωπαϊκὸν μετάξι· ὅθεν χρειάζεται προσοχὴν εἰς ὅσας τρέφον βόμβυκας νὰ διαλέγουν τὸν σπῆρον ἀπὸ τὸ γένος τῶν λευκῶν, καὶ νὰ παρατηρήσουν μὲ ἐπιμέλειαν τὴν τροφῆν τῶν διὰ νὰ καλυτερευθῆ τὸ γένος, καὶ νὰ μὴ ἐπιφορτίζηται μὲ τὸ κομμῶδες σμῆμα εἰς τὸ ἀποτύλιγμά του, καὶ νὰ φυλάττη τὴν στιλπνότητά του. Ἐφημ. Ἐμπορ. Νοεμβρίου 1760.

Μηχανὴ διὰ τὸ Ἐκτύλιγμα τῆς Μετάξης.

Ὁ Κύρ Οὐαλκάνσων (Vaucanson) ἀγαγῶσας τῷ 1749 εἰς τὴν Βασιλικὴν Ἀκαδημίαν λόγον περὶ νέας μηχανῆς διὰ τὸ ἐκτύλιγμα τῶν κοκκυλλίων, ἔκαμεν αὐτὰς τὰς παρατηρήσεις· ὅτι εἶναι δηλαδὴ ἀναγκαῖον νὰ ἐκτυλίγανται χωριστὰ τὰ κοκκύλλια κατὰ τὴν κατάστασίν των εἰς τὴν λεπτότητα τῆς τριχῆς, καὶ διὰ νὰ φυλαχθῆ ἡ
κα-

καλή ποιότητος τοῦ καλοῦ μεταξίου· καὶ διότι τὰ φιλω-
ταταί χρειάζονται βραστόν τὸ νερόν διὰ τὰ διαλυθῆν τὸ
μεταξοκύβαλον εὐκόλα, καὶ τὰ μὴ κόπτεται ἢ λεπτὴ
τρίχα. Τὰ ὀλιγώτερον φιλά, ἀποτυλίσσονται καὶ μὲ
ὀλιγώτερον θερμὸν νερόν, καὶ ἐπομένως ἐξέθετο τὸ σχέ-
διον τῆς ἀκολουθεῖ μηχανῆς, μὲ τὴν ὁποίαν ἐπαγγέλλε-
ται τὰ διορθώσῃ τὴν ἀμελῆ ἀπροσεξίαν τῶν μεταξουρ-
γῶν, ἥτοι τῶν ἐπιστατῶν, καὶ ἐργατῶν τῆ ἐκτυλίγμα-
τος τῶν μεταξίων.

Ἄβαξ (Banco) ξύλινος μακρὺς 4 ἕως 5 πόδας, καὶ
πλατὺς 2 ἕως 2½, ὑψὺς δὲ 2 πόδας ἔμπροσθεν, καὶ
3½ ὀπίσθεν· ἔχει εἰς παράλληλον ξύλον ἔμπροσθεν δύο
σύρματα σιδηρὰ ἀπέχοντα ἀλλήλων 6 δακτ. καὶ ὀπι-
σθεν τροχὸν δύο ποδῶν διαμέτρου, εἰς τὸν ὁποῖον τυ-
λίσσειται τὸ μεταξί περιστρεφόμενον ἀπὸ λαβὴν ἔξω τῆ
ἄβακος κειμένην, καὶ ἠρμοσμένην εἰς τὸν ἄξονα τοῦ
τροχοῦ.

Βάλλεται ὁ ἄβαξ πλησίον εἰς μετάλλινον σκύφον ὡσει-
δῆ ἐπιτεθειμένον εἰς καμίνιον, καὶ γεμάτον νερόν, ὅπως
βάλλονται τὰ κοκκύλλια, καὶ ἐκτυλίσσονται αἱ ἀκραί-
των, αἱ ὁποῖαι ἀνὰ 4, ἢ 5, ἢ 6 ἢ καὶ περισσότερας
διαπερώμεται εἰς τὴν τρύπαν τῆ σύρματος προσαρμόζον-
ται εἰς τροχόν· ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τᾶλλον σύρμα.

Τὰ δύο νήματα αὐτὰ τυλίσσονται χωριστὰ διὰ τοῦ
ὀδηγητήριου· τοῦτο δὲ εἶναι λεπτόν σιδηροῦν σύρμα, 4
δάκτυλα μακρὺ· τοῦ ὁποίου ἢ μία ἀκρὰ εἶναι κρικέλλ-
λιον, δεχόμενον τὸ νῆμα· ὁμοίως δὲ καὶ ἄλλο σύρμα
παρόμοιον 6 δάκτυλα, καὶ ταῦτα ἀπέχοντα· ὁ δὲ κα-
τῶν περιστρέφεται ὀριζοντικῶς μὲ τὸν ἄξονα τῆ τροχῆ.

Διὰ τὰ στραγγίσῃ τὸ νερόν ἀπὸ τὰς τρίχας τοῦ με-
ταξίου, βάλλεται ὁ ἄβαξ 3 πόδας, καὶ ἐπέκεινα, μα-
κρὰν ἀπὸ τὸ σκύφον· τὸ δὲ ὀδηγητήριον πρὸς τὸν τρο-
χόν, καὶ κινεῖται κατ' ἀναλογίαν τῶν 25 πρὸς τὰ 35,
μετρομῆνης δηλαδὴ τῆς περιστροφῆς τῶν, ἐπειδὴ κινεῖται
ἀπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν λαβὴν.

ΜΕΤΑΞΟΣΚΥΒΑΛΑ (Strazzi di Seta) καὶ Γαλλι-
στὶ

στὶ Bourres, ὀνομάζονται τὰ μένοντα μετὰ τὸ ἐκτύλιγμα τοῦ μεταξίου ἀκάθαρτα σκύβαλα, καὶ πωλοῦνται εὐθυσώτατα, στελλόμενα εἰς τὴν Εὐρώπην διὰ χονδρὸν στυπτεῖον ὑποκάτω εἰς τὰ ὑφαινόμενα, ἢ κεντούμενα ἀνθρακίδια διαφόρων χονδρῶν μεταξωτῶν, καὶ χρυσοῦφάντων· εἰς τὴν Προῦσαν συναζονται, καὶ βαλλόμενα εἰς μεγάλας βάλλας ἀποστέλλονται.

Μεταξωτὰ ὀνομάζονται ὅλα τὰ ὑφάσματα ἀπὸ αὐτὴν τὴν ὕλην, ὡς αἱ Γάζαι, Ἀτλάζια, καὶ ἄλλα παντοῖα, καὶ ποικίλα, περὶ τῶν ὁποίων λέγομεν καθ' ἕναστον.

Τὰ Μεταξωτὰ ψιλὰ ὑφάσματα ὀνομάζονται γενικῶς παρὰ τῶν Γάλλων Taffetas, τὰ ὁποῖα διαιροῦνται εἰς ταβίγια (χαρῖδες) ἀτλάζια, νιμέδες (τζ' ἀν φέσια), καὶ ἄλλα ὅλα ὀλομέταξα, καὶ στιλβωμένα.

Βάφονται τὰ μεταξωτὰ ταῦτα εἰς ὅλα τὰ εἶδη τῶν χρωμάτων, καὶ λαμβάνουν διάφορα ὀνόματα ἀπὸ τοὺς τόπους τῆς κατασκευῆς των, δηλαδὴ τῆ Λυγδίας (Λιών) τῆς Φλωρεντίας, τῆς Μισσηνίας, κ. λ. καὶ ἡ μεγαλητέρα χρῆσις των εἶναι εἰς τὰ καλοκαιρινὰ ἐνδύματα τῶν γυναικῶν, καὶ μερικῶν αἰδρῶν διὰ ὑπένδυμα τῶν χλαίων (τζουβέδων) καὶ ἄλλα ἐπιπλα.

Διὰ τὰ γένουσι καλὰ καὶ εὐμορφα χρειάζονται τὰ τρία ταῦτα μετάξι, νερὸν, καὶ φωτία, ἦτοι τὸ μετάξι γὰρ ἦναι τὸ λεπτότερον, καὶ ἐξαιρετώτερον, καὶ καλὰ δαλυμένον ἀπὸ τοὺς ὑφαντάς· τὸ νερὸν ὅχι μόνον γὰρ δοθῆναι με ἐπιτηδεσιότητα, καὶ ὀλίγον, ἀλλὰ καὶ φυσικὰ γὰρ ἦναι ἀρμόδιον· διότι ὅλα τὰ νερὰ δὲν ἔχουν τὰς αὐτὰς ποιότητας, καὶ ἡ φωτία, τὴν ὁποίαν περὶν ἐπάνωθεν τῆ βρεγμένου μεταξωτοῦ διὰ τὰ τὸ στεγνώσουν, ἔχει καὶ αὐτὴ τρόπος ἐπιτηδεσιότητος ἰδίως εἰς μερικὰς κατασκευαστάς διὰ τὰ προξερῆ καλλιτέραν ποιότητα.

Ἡ ὑφασία αὐτὴ εἰσφουρέθη πρῶτον εἰς τὸ Λούγδουρον τῆς Γαλλίας ἀπὸ τὸν Ὀκτάκιον Μαΐον, ὁ ὁποῖος δυσαρεστούμενος ὅτι δὲν ἔμποροῦσε γὰρ τελειοποιήσῃ τὴν τέχνην εἰς τὰ τοιαῦτα ὑφαντά, ἐκοιμήθη λέγουσιν περίλυπος, καὶ ἀγειρεύθη ὅτι ἐμασσοῦσε μετάξι, καὶ πτύο-

τάς το εἶδε νὰ ᾔηαι στυλπνότερον, καὶ ὑελιστερόν, Ἐξυπνήσας λοιπὸν, καὶ πραγματικῶς ἐκτελέσας τὸ ὄνειρον, εἶδε τὴν ἐκβασιν ἐντελῆ ὅθεν ἐσυλλογίσθη ὅτι α. ἀπὸ τὴν σύνθλιψιν τοῦ μασσήματος. β. ἀπὸ τὸ ἰξῶδες βρέξιμον τοῦ σιέλου, καὶ γ. ἀπὸ τὴν θερμότητα τοῦ στόματος ἐγινεν. Ἐπραξε λοιπὸν αὐτὰ ταῦτα διὰ τῆς συνθλίψεως, νερῶ, καὶ φωτίας, καὶ ἀπέτελεσε τὴν στυλπνότητα τῶν μεταξωτῶν τε ὀδιώρθωσε τὴν κλονιζομένην ὑπόληψίν του, ἐπλούτισε, καὶ ἔδωκεν ὄνομα μέγα διὰ τὴν τέχνην του εἰς τὸ Λούγδουρον.

Ὁ τρόπος τοῦ στυλβώματος εἶναι ἀπλοῦς, διότι ὀλίγον διαφέρει ἀπὸ τὸν εργαλεῖον τοῦ ὑφαντηρίου, ἥτοι δύο ἀντία ἐντελῶς κυλινδρικά βαλμένα κατ' ἀντικρῦ, τὸ μὲν ἔν ἔχει τυλιγμένον τὸ μεταξωτὸν, καὶ εἰς τὸν ἄξονά του βάρος ἀπὸ ὄου περίπου ὀκάδας ἑἰς δὲ τὸ ἄλλο εὐρίσκεται δεμένη ἢ ἄκρα τοῦ ὑφάσματος, καὶ ὁ ἄξων οὗτος περιστρεφόμενος, συνάξει τὸ ἀποτυλισσόμενον ἀπὸ τὸ πρῶτον ἀντίον, τρίβωντάς το ἐπάνω με ὡας χονδράς ἀπὸ ρούχον, καὶ ἔχωντας ὑπὸ κάτω ἀνδρακίαν με πῦρ ἀνάλογον με τὸ βρέξιμον τῶ μεταξωτοῦ ἑτά μαῦρα μεταξωτά βρέχονται με Ζύδον διπλῶν, καὶ λεμονόζωμον ἑτά δὲ λοιπὰ χρώματα με νερὸν κολοκύνθης διασταλαγμένον εἰς ἄμβυκα (λαμβύκον)

ι. Ὁ Χαρὲς εἶναι τὸ χονδρότερον ἀπὸ τὰ τοιαῦτα μεταξωτά, καὶ στυλβωμένον με κυματισμοὺς διὰ τὸ ἀναβοκατάβασμα τῶ κυλινδρικοῦ ἀντίου, εἰς τὸ ὁποῖον τυλίσσεται εἰς τὸ μηχανικὸν στυλβωτήριον, καὶ ἐπιβαρύνεται με σανίδα ὀμαλωτάτην ἐπιφορτισμένην ὑπέρογκα βάρη, ὡστε ἡ πολλὴ σύνθλιψις νὰ δώσῃ τὸ στυλβωμα περισσότερον. Ἡ μηχανὴ αὕτη ὀνομάζεται Γαλλιστὶ Calendre, καὶ περὶ τῆς κατὰ πλάτος καταγραφῆς αὕτης ἀνάγνωσον τὸ Λεξικὸν τοῦ Κυρ Σαβαρὴ εἰς τὴν λέξιν ταύτην.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εἶναι ἓν μετὰ προνομίου τοῖςτο Στυλβωτήριον, καὶ ὀνομάζεται Τουρκιστὶ Μεγκερῆς, ἀπὸ τοῦ Μαχανή.

Ἡ Μεσοήνα τῆς Σικελίας κάμνει τῆς καλύτερης Χαρβίδος, ἢ τοι Ταβίνια, καὶ κοινότερον Μεταξωτὸν Κυματῶδες, *Panhus bombycinus undulatus* τῆς Γαλλίας εἶναι λεπτότερον.

2. — Τὸ Ἀτλαζάκι εἶναι ὀλίγον λεπτότερον.

3. — Τὸ Τζάν Φέσι ἀκόμη λεπτότερον.

4. — Ὁ Νιμὲς εἰσέτι λεπτότατος.

Τὸ πλάτος καὶ μῆκος τῶν μεταξωτῶν τούτων ὑφασμάτων δὲν εἶναι τὸ αὐτὸ, οὔτε εἰς ὅλα τὰ μέρη, οὔτε καὶ εἰς τὰ αὐτὰ ἐρχοχειρεῖα τὸ ἴδιον πάντοτε.

ΜΕΤΑΞΟΒΑΜΒΑΚΕΡΟΝ, πεμπέζερι (ἀπὸ τῆς πεμπέ) βαμβάκι ζάρι Περσιστὶ, τὸ παρὶ ὑφαίνεται εἰς τὴν Τουρκίαν, καὶ Περσίαν δι' ὑποκάμισα, καὶ κατ' οἶκον γίνεται ἐξαιρετὸν ἢ Κωνσταντινουπόλις πωλεῖ ἀπὸ τὰ τοιαῦτα, καὶ ὀλομέταξα, καὶ μεταξολινὰ διὰ τῆς εὐκαταστατωτέρας τῆς Ἐπικρατείας ὅλα πωλῶνται μὲ τὸ κομμάτι, καὶ ἐξαρκῶν διὰ δύο ὑποκάμισα, καθὼς καὶ τὰ λινά.

ΜΕΧΟΑΚΑΝΟΝ, ρίζα καθαρτικὴ λευκὴ, ξηρὰ, βαρῖα, ἀροστη εἰς τὴν γεῦσιν. Ἴδε **ΕΚΑΜΜΩΝΙΑ**.

ΜΗΔΙΚΑ ΜΗΛΑ, Ἑλληνικώτερον τὰ Λεμόνια, καὶ ἰδὲ ἐκεῖ.

ΜΗΛΟΝ, ὀπωρικὸν γνωστὸν, καὶ πολυειδὲς γινόμενον τὴν ἀνοιξιν, τὸ ὁποῖον καὶ εὐθύς πρέπει γὰ φαγεῖν, καὶ τὸ φθινόπωρον, διαρκῶν δι' ὅλον τὸν χειμῶνα, κατὰ τὴν διαφορὰν τῆς καλλιεργείας, καὶ τῆς κλίματος. Γίνονται ἕως 40 εἰδῶν μῆλα, κοκκύμηλα δὲ ἕως 100. ἐμβαίνει εἰς τὸ καθημερινὸν ἐσωτερικὸν ἐμπόριον, ὡς τὰ λοιπὰ τοιαῦτα ὀπωρικά ἢ ἐπίδερμίδος του εὐωδιάζει καιομένη ἐξαιρετα.

ΜΗΛΟΖΩΜΟΣ, εἶναι ὁ ῥηθεὶς Ὀπωρόζωμος, ἰδὲ τοῦτο, καὶ Κίδρον γίνεται δὲ μὲ τὸ κόπαισμα, καὶ στράγγισμα τῶν Μήλων, ἀφήνωτάς τα γὰ βράσσει, ὡς τὸ κρασί.

Καλὸν εἶναι τὸ κίτρινον, καὶ χρυσίζον προτιμᾶται τὸ Ἀγγλικόν, καὶ μετὰ τῆτο ἀκολουθεῖ τὸ Νορμανδικόν.

N

ΝΑΓΚΪΝΟΝ, ἀπὸ Ναγκίνε τῆς Πόλεως, συνωνυμύμενον παρὶ τῆς Σίνης βαμβακερόν. Ἰδὲ ΠΑΝΙ΄.

ΝΑ΄ΜΑ, ὀνομάζω διαστέλλων αὐτὸ ἀπὸ τὸ κοινὸν Νερὸν, διὰ τὰ μὴ συμπέσω εἰς τὸ ἐλάττωμα τῶν Εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἀδιακρίτως συνωνυμεῖται τὸ διασταλαζόμενον ὑγρὸν, καὶ τὸ συντιθέμενον ἀπὸ διάφορα πράγματα, κατὰ τὸ ὁποῖον ἦτον καλὸν τὰ ὀνομάσωμεν Οἰνόναμα, τὸ ἀπλὲν ρακί, Eau-de-Vie, καὶ Acqua Vita, καὶ Οἰνόπνευμα τὸ Esprit de Vin, καὶ Spirito di Vino.

Χρησιμεύουσι γενικῶς τὰ νάματα, ἢ τὰ παύσαν τὴν δίψαν ἠδονικώτερον ἀπὸ τὸ ἀπλὲν νερὸν, ἢ τὰ εὐκολύνην τὰ ἔργα τῶν τεχνιτῶν, καὶ τῶν χειρωνακτῶν, ἢ τέλος πάντων διὰ ἰατρικὰ, καὶ ἀνδρσομητικὰ.

Οἰνόναμα, νάμα πνευματῶδες, καὶ φλογιστικὸν διασταλαζόμενον ἀπὸ τὸν οἶνον, ἦτοι κρυσί, καὶ τὰ στέμφυλα τῆς σταφυλῆς διὰ τοῦ ἀμβυκος· τὸ δὲ οἰνόπνευμα διασταλαζόμενον ἀποδίδει τὸ οἰνόπνευμα, καὶ τῆτο πάλιν ἀμβυκιζόμενον ἀποδίδει τὸ λεγόμενον Διορθωμένον Οἰνόπνευμα (rectifié) τῷ ὁποίῳ γνώρισμα ἀναμφίβολον εἶναι τὸ τὰ βληθῆ εἰς κοτύλην, με ὀλίγης κόκκης πυρίτιδος, καὶ ἀναπτόμενον ἀφ' ἑ κατ' ὅσον τὸ Οἰνόπνευμα ἢ ἀνάφη καὶ ἡ πυρίτις· ἡ κοινὴ γλώσσα λέγει τὸ πρῶτον ἀπλῶς ρακί, τὸ δὲ δεύτερον ρακί μετεκβαλλόμενον.

Τὸ Οἰνόναμα χρησιμεύει διὰ κοινὸν ποτὸν εἰς ὅλα τὰ Ἔθνη, καὶ ὅπου εἶναι ἀμπελῶνες γίνεται ἀναλογικῶς πολὺ· ἡ καλή τε ποιότης συνίσταται εἰς τὴν καθαρότητα, τὸ πνεῦμα, καὶ τὴν καλὴν γεῦσιν· χρησιμεύει καὶ εἰς τὴν Ἰατρικὴν, ὡς δυναμωτικὸν τῶν γυρῶν, καὶ εἰς πολλὰς τέχνας, μάλιστα τὴν Βαπτικὴν.

Αἱ Νῆσοι, καὶ τὰ παράλια τῆς Μεσογείας Θαλάσσης ἔχοντες πολλὰς ἀμπελῶνας, κάμνουν καὶ πολὺ οἰνόναμα,

μα, καὶ εἰς πολλὰ μέρη, καθὼς εἰς τὴν Χίον τὸ διασταλάζον οἰνόπνευμα ἐξαίρετον.

Μὲ τὸ Οἰνόναμα συνενόμενον, καὶ διασταλαζόμενον γίνονται τὰ λεγόμενα Ῥοδέλαια, ἢτοι Rosoli, ἢ Βύτκαι κατὰ τὸ Βλάχικον, καὶ λαμβάνειν τὸ ὄνομα τῆς συνενόμενης ὕλης, ὅπου προστίθεται καὶ πολὺ ζάχαρι. Ἰδὲ τὰ συνιδέστερα, ἐποιομαζόμενα Οἰνόναμα, Ῥοδέλαιον, ἢ Βύτκα.

τοῦ Ἀνίσου.	τῆ Μαράθρου.	τῆς Ξυλαλῆς.
τῆς Ἀγγελικῆς.	τῆ Ἀρκεύθου.	τῆς Ἀμβρας.
τῆς Κιναμώμου.	τῆς Κίτρου.	τῶν Ῥόδων.
τῆς Κοριάνθου.	τῆς Μυριοφύλλου.	τῆς Μοσχοκαρφίου,
		καὶ τῆς Καφί.

ΝΑΪΜΑΤΑ χρήσιμα εἰς τὴν Ἰατρικὴν εἶναι τὰ ἀκόλουθα.

Νάμα Μελισσοχόρτου. Ἰδὲ **ΜΕΛΙΣΣΑ**.

———— Τῆς Βασιλίσσου τῆς Οὐγκαρίας. Ἰδὲ **ΛΙΒΑΝΩΤΙΣ**.

———— Τῆς Θύμου.

———— Τὸ Ἀυτοκρατορικόν.

———— Τὸ Οὐλωτικόν (Vulnetaire) τὸ ὁποῖον καὶ Καταπελτικόν (d' Arqubusade) λέγεται.

———— Τὸ Στυπτικόν.

———— Τῆς Σμύρνης.

———— Τῆς Κελτικῆς Νάρδου. Ἰδὲ **ΛΑΒΑΝΔΑ**.

Ἀπὸ αὐτὰ ὅλα συντίθεται μὲ τὸ οἰνόπνευμα, καὶ ἄλλα μὲ τὸ ἀπλὴν νερόν.

Νάματα εὐάδη εἶναι τὰ ἀκόλουθα, τὸ Ἀνθόγερρον, τὸ τῆς Μυριοφύλλου, τῆς Νάρδου, τῆς Νάφθας, τὸ Ῥοδόσταγμα, καὶ ὅσα τοιαῦτα. Ἰδὲ τὰ ἴδια Ἄρθρα.

Ἀσημόγερρον. Ἰδὲ **ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΤΑΩΡ**.

Ἐλαφόναμα. Ἰδὲ **ἘΛΑΦΟΣ**.

Θηριακόναμα. Ἰδὲ **ΘΗΡΙΑΚΗ**.

Ναργκελές. Ἰδέ ΦΙΑΛΟΣΥΡΙΓΞ.

Ναρδέγκιον, ἢ Ναρδέγκι. Ἰδέ ὈΠΩΡΟΨΩΜΟΣ.

ΝΑΡΔΟΣ, ἢ Στάχυς Νάρδω (Spica Nardi) χόρτον ἀπὸ τὰ σταχυοφόρα, ὀνομαζόμενον Νάρδος Ἰνδική, ἡ ὁποία εἶναι καὶ ἐγκριτοτέρα, βλαστάνουσα εἰς τὴν Συρίαν· ἡ ρίζατις ἐκτείνεται εἰς τὴν γῆν καὶ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἀναδίδει στάχεις ὅσον ὁ δάκτυλος μακροῦς, καὶ χονδρῆς, ὑπομέλανας, καὶ τραχεῖς, καὶ τριχῶδεις, καὶ εἰς τὸ μέσον καλάμι μακρὺ· εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς θηριακῆς χρησιμεύουν οἱ στάχεις, καὶ εἶναι πικροὶ εἰς τὴν γῆυσιν, καὶ μὲ βαρείαν, καὶ ἀνοστον ὀσμὴν.

Βλαστάνει εἰς τὰς Ἄλπεις ἢ Κελτικὴ Νάρδος, εἶδος Βαλεριανῆς, καὶ ἡ ὀρεΐτις, ἦτοι βενώδης, ἀλλ' ἀμφοτέραι εἶναι σχεδὸν ἄχρηστοι.

Νάρδος Κελτικὴ, ἢ Λαβάνδα, καὶ Ἰδέ ἐκεῖ.

ΝΑΥΠΗΓΙΚΗ'. Ἡ τέχνη τῆ νᾶ κατασκευάζει τινὰς τὰς Ναῦς, ἦτοι καράβια, καὶ Ναυπηγεῖον, ἢ Νεωριον, ὁ τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον γίνεταί ἡ κατασκευή.

ΝΑΥΣ, τὸ Καράβι γενικῶς, καὶ ἰδιαιτέρως τὸ τρικάταρτον μὲ καθίσματα. Ἰδέ ΚΑΡΑΒΙ· ἀλλ' ἐπειδὴ ὄχι μόνον διὰ τὴν μετακόμισιν τῶν πραγματιῶν πρέπει νὰ γνωρίζωνται ἀπὸ τῆς ἐμπορίας τὰ καράβια, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν γινομένην παρ' αὐτῶν ἀγορὰν, καὶ πώλησιν καραβίων, εἶναι καὶ αὐτὰ ἐν ἀπὸ τὰ ἐμπορικὰ ἄρθρα, καὶ πολλοὶ ἀπὸ αὐτῆς κατασκευάζουν διὰ λογαριασμὸν τῶν, πρέπειν εἶναι νὰ εἴπωμεν ὀλίγα καὶ περὶ τῶν Ναυπηγιῶν, διὰ νὰ μὴ παραπονεθῶν ὅσοι ἐμποροὶ ἀγαπῶν νὰ ναυπηγῶσιν, ἢ νὰ ἀγοράζωσιν καράβια, ἀφήνοντες εἰς μέρος τὰ βασιλικά Ναυπηγεῖα.

ΝΑΥΠΗΓΕΓ'Α ἘΜΠΟΡΙΚΑ' ὀνομάζω τῆς λιμένας, ὅπου ἔχουν τὴν ἐλευθερίαν οἱ ἐμποροὶ, καὶ ναύκληροὶ νὰ ἐσχαρώνωσιν, καὶ νὰ κατασκευάζωσιν καράβια.

Εἰς τὸν Δύναβιν, καὶ εἰς τὸν Νίστρον δυτικοβορρεια παράλια τῆ Εὐξείνου Πόντου διὰ τὴν πολλὴν ξυλικὴν, καὶ τὰ εὐδυνὰ σίδηρα, πίσσαν, καὶ σχοινία ναυπηγῶν.

γίνται εὐθυρά παράβια, ἀλλὰ ἔχον δύο ελαττώματα ὁ α. διότι τὰ ξύλατων εἶναι εὐκολόσπηπτα, καθὼς ὅλα τῆς Ῥωσσίας, καὶ Δακίας, καὶ β. διότι ἐξ αἰτίας τῶν ὀλίγων, ἢτοι ριχῶν νερῶν τῶν εἰρημένων ποταμῶν τὰ κατασκευάζον χωρὶς στήθος, ἢτοι λότκας, καὶ δὲν ἀντέχον εἰς τὴν πλαγίαν τῶν ἀνέμων βίαν.

Εἰς τὰ ἀνατολιὰ παράλια τῆ Πόντου, καθὼς καὶ εἰς τὸ Κίτρος ἢ Ξυλικὴ εἶναι καλὴ, τὰ ἡμερομίσθια τῶν ἐργατῶν εἰς τὰ Ναυπηγεῖα εὐθυρά, καὶ ἢ ἄλλη ὕλη ἢμπορεῖ νὰ μετακομισθῆ εὐκολα ἀπὸ τὰ ἀντιπέραν Ῥωσσιὰ παράλια ὁμοῦς χρειάζεται ὁμοῦς ναυπηγὸς ξέτος, καὶ ἐπιτήδειος.

Οἱ ἐπαινόμενοι Ἰδριῶται, καὶ Σπειζιῶται ναῦται τῆ καιρῶμας, καὶ οἱ Φαριανοὶ, καὶ ἄλλοι τινὲς τῆσιῶται εὐδοκιμήσαντες εἰς τὴν ναυπλοΐαν, ναυπηγῶν εἰς τὴν ἰδίαν τῶν πατρίδα, μεγάλα ελαφρά, καὶ ταχύτατα παράβια, μετακομίζοντες τὴν ὕλην ἀπὸ τὰ καλῆτερα μέρη.

Εἰς τὴν Νεάπολιν τῆς Ἰταλίας, καὶ εἰς ἄλλα μέρη ταύτης τῆς χερσονήσου, ὡς Ενετίαν, Ραγῶζαν, Τριέστιον, καὶ Γένουαν, ναυπηγῶνται καλὰ σκάφη φορτηγὰ, καὶ ἐγκρίνονται ἀπὸ τῆς Ναυκλήρυς, ὡς στερεὰ, καὶ χωρητικὰ φορτίου ὁμοῦς εἶναι τὴν ταχύτητα τῶν εἰρημένων τῆ Ἀρχιπελάγους ὁμοῦς ταῦτα ἦσαν καὶ τὰ Γαλλικὰ σκάφη.

Διὰ νὰ ναυπηγήσῃ τινὰς καλὸν παράβι, πρέπει νὰ ἔχῃ ναυπηγὸν προκομμένον, καὶ δόκιμον διὰ νὰ δώσῃ τὴν πρέπουσαν ἀναλογίαν εἰς τὸ μῆκος, πλάτος, κοίλωμα, καὶ βάθος, καὶ νὰ μὴ φειδευθῆ εἰς τὴν ὕλην, καὶ διὰ νὰ τὸ κάμῃ εὐθυρὸν πρέπει νὰ προβλέψῃ τὴν ὕλην εὐθυρὴν, καὶ νὰ τὸ ναυπηγήσῃ εἰς τόπον, ὅπου τὰ ἡμερομίσθια εἶναι εὐθυρώτερα.

Διὰ νὰ ἀγοράσῃ ὁμοῦς πρέπει νὰ παρατηρήσῃ ἂν ἦναι νέον, καὶ ἂν ὁ ναυπηγὴσας αὐτὸ εἰσέλαξε τὰ ἀνω παραγγέλματα, προβλέψας ἐπιτήδειον Ναυπηγὸν, καὶ ὕλην ἀρκετὴν, καὶ καλὴν, ἢτοι βασταγερὴν, καὶ ἀναλόγως νὰ το πληρώσῃ.

ΝΑΥΠΛΟΙ΄Α, καὶ **ΝΑΥΤΙΔΙΑ** λέγεται ἡ τέχνη τοῦ ναυκλήρου, καὶ ἡ θαλασσοπορία μετὰ τὰ καράβια, περὶ τῆς ὁποίας ἐπάμην ἀρκετὰ προοιμιάζοντες εἰς τὴν περὶ ἐμπορικῆς Πραγματείας.

ΝΑ΄ΤΡΟΝ, Ἀραβιστὶ τὸ Νίτρον, καὶ Λατρόνι. Ἴδε **ΝΙ΄ΤΡΟΝ**.

ΝΑ΄ΦΘΑ εἶδος ὑγρᾶς καὶ εὐφλογίστου ἀσφάλτου Τυρκιστὶ Νέφτ Γιαγ, ἢτοι Ναφθέλαιον, ὁμοιάζει πολὺ μετὰ πύσσαν ἀναλυμένην κατὰ τὸ χρῶμα, ἀλλ' ἔχει βαρυτάτην ὀσμήν. Χρησιμεύει εἰς τὴν ζωγραφικὴν, καὶ δαπανᾶται πολὺ εἰς τὴν Κωνσταντινῆσιν φερομένη εἰς ἀσκήν ἀπὸ τῆν Πελοπόννησον, καὶ ἐκείνη εἶναι ἔλαιον πισσασφάλτου συναζόμενον ἐπάνωθεν τῶν καθίων, ἀλλῆ δὲ εἶναι εἶδος πετρελαίου.

ΝΕΡΟ΄Ν, τὸ ὕδωρ, ἐν ἀπὸ τὰ λεγόμενα τέσσαρα στοιχεῖα. Νερὸν Μεταλλικὸν τὸ ἀποβλύζειν εἰς τόπους ἔχοντας μέταλλα, καὶ λαμβάνον ἀπὸ τὴν ποιότητάτων εἶναι ἰάσιμον· ἀπὸ αὐτὰ ἄλλα εἶναι θερμὰ, καὶ ὀνομάζονται Θέρμαι, καὶ ἄλλα ψυχρὰ, καὶ φυλάττειν τὸ ὄνομα Μεταλλικά. Ἡ Ἀσιατικὴ Τυρκία, καὶ ἡ Εὐρωπαϊκὴ ἔχον πολλὰς τοιαύτας πηγὰς, ἀλλὰ τῆς Πρέσης μόνον ἔχον γνωστὴν, καὶ περισσοτέραν τὴν ὑπόληψιν.

Διασταλάζονται νερὰ ἀπὸ διαφοροῦς ἐσίας, καὶ σώματα τῶν τριῶν τῆς φύσεως βασιλείων, καὶ χρησιμεύοντα εἰς τὴν Ἱατρικὴν, τὰ ὁποία ὠνόμασα Νάματα πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν φυσικῶν νερῶν. Ἴδε **ΝΑ΄ΜΑ**.

Νερὸν λέγεται καὶ τὸ χρῶμα, καὶ στιλπνότης τῶν Ἀδαμάντων· ὡς Ἀδάμας α΄. νεροῦ ὁ ἐξαιρετός. β΄. ὁ κατώτερος, κ. τ. λ.

Νερὸν ὁμοίως λέγεται, καὶ ἡ καθάρισις τοῦ Νίτρου, ἀλλ' ἐναλλάξ, διότι Νίτρον πρώτου νεροῦ τὸ κατώτερον, β΄. καλλίτερον, καὶ γ΄. τὸ κάλλιστον.

ΝΕΡΑ΄ΝΣΙ, τὸ Χρυσόμηνον, καρπὸς ἀειθαλῆς δένδρου γινομένου εἰς τὰ θερμὰ κλίματα, καὶ τοῦ αὐτοῦ γένους μετὰ τῆς λεμονιάς, καὶ κητριάς· χρυσοχρὸς ἐξω-

θεν, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐπινομάσθη χρυσοῦν μῆλον, καὶ μὲ γερὸν ὄξυνόν ἐσωθεν, διὰ τοῦτο Νεράνσι. Ὅλον τὸ Ἀρχιελάγος, καθὼς καὶ τὰ νοτιώτερα κλίματα ἔχουν πλείθη πολλὰ ἀπὸ αὐτὸ τὸ δένδρον καρποφοροῦντα.

Γίνονται τὰ Νεράνσια γλυκὸν ζαχαρωτὸν, ἢ κομματιαστα, ἢ καὶ μόνον τὰ κελύφη, ἢτοι αἱ φλοιαὶ τοῦ καρπῆ· ὁ ζωμός των σχεδὸν εἶναι ἀχρηστος ἐκτὸς τῶν γλυκογερασίων, τὰ ὅποια τρώγονται. Εἰς τὸ ἐμπόριον ἐμβαίουν·

Αἱ Νερανσοφλοιαὶ, αἱ ὅποιαι ξηραίνονται πωλῶνται εἰς σπυρίδας, καὶ ἀπὸ ἡμᾶς στέλλονται εἰς τὴν Ῥωσσίαν διὰ χρῆσιν τῶν Φαρμακοποιῶν, καὶ τῶν Ζαχαρεψῶν.

Τὰ Νερανσάκια, ἢτοι μικρὰ, καὶ ξηρὰ ὑπομέλανα, τὰ ὅποια γίνονται κομβολόγια, καὶ κοπανισμένα εἰς κόκκιν συνδέεσσι καρδιακὸν ἰατρικόν, φημιζόμενον εἰς τὴν Ἱπποιατρικὴν.

Ἀπὸ ὅλα αὐτὰ, καὶ τὰ ἀνθη, γίνεται διὰ τῆ ἄμβυκος διασταλχυμένον ἔλαιον εὐώδες χρήσιμον εἰς τοὺς μυρεψίς, καὶ εἰς τὴς Φαρμακοποιίς.

Ἀπὸ δὲ τὰ ἀνθη, ἢ μόνα, ἢ ἀδιαφόρως σύμμικτα μετὰ τῆς λεμονιάς διασταλάζεται τὸ Ἀνθόγερον.

NETPON, ἀπὸ τὰ γυῖρα τῶν χερσαίων ζώων· χρησιμεύει μόνον τὸ λεγόμενον Βύβευρον, καὶ ἰδὲ ΒΟΥΣΣ.

Ἀπὸ τῶν θαλασσίων λαμβάνομεν τὰ γυῖρα τῆς Μυραίνης, λευκὰ, καὶ μακρὰ ἐμπεριτυλιγμένα, τὰ ὅποια μαγειρευόμενα τρώγομεν εἰς τὰς νηστείας.

NHMA, σῶμα λεπτὸν, καὶ ἀπαλὸν ἀπὸ τὰ ἀκόλυθα εἶδη κλωσμένο εἰς διάφορον ἔκτασιν, καὶ λεπτότητα, ἢ διὰ χειρὸς ἢ διὰ τινων μηχανῶν· τὰ μαλλία καὶ τρίχας τῶν ζώων, τὸ λιγὰρι, καννάβι, βαμβάκι, μετάξι, δίδου τὴν ὕλην διὰ τὸ νήσιμον τῶν διαφόρων νημάτων, καὶ ἐκ τῶν ὑφαίνονται καὶ πλέκονται καὶ συρράπτονται τὰ παντοῖα ἐργόχειρα· ἡμεῖς ἐκλαμβάνομεν ἐδῶ ὅσα πωλῶνται εἰς νῆμα.

Νῆμα Μετάξις πωλεῖται κλωσμένο πανταχῆ εἰς τὴν

τὴν Τυρκίαν ὀνομαζόμενον Ἰβρισίμι, καὶ εἶναι ἀπὸ τὴν καλυπτεράν τῆς Μετάξης ποιότητα, λευκόν, ἢ καὶ βαμμένον εἰς χρώματα διάφορα, χρήσιμον διὰ ράφιμον, καὶ διὰ τὰ πλεκτὰ Περιουσιμῖδια, Χειρώτια, Μαρσούτια, (Πυγκία) καὶ τὰ τοιαῦτα ὅλον τοῦτο καὶ γίνεται, καὶ κλώθεται, καὶ ἐξοδεύεται εἰς τὴν Ἐπικράτειαν. Ἴδε ΜΕΤΑΪ.

Νῆμα Λιγόν. Ἐκτὸς τοῦ νηθομένου εἰς τὸν τόπον, καὶ εἶναι παντοτεινῆς χρήσεως διὰ τὰ ράφίματα, φέρεται καὶ ἀπὸ τὴν Εὐρώπην τὸ λεγόμενον Τριπλῆκι, καὶ ἐξοδεύεται ἀρετόν ὁ λευκόν, ἴσον, καὶ καλὰ κλωσμένοι εἶναι καλόν, διὰ δὲ τὴν λεπτότητα ἔχει τὰς ἀριθμούς τε, καὶ ζυγνύεται τὸ εὐχρηστον εἰς τὸ ἔργον.

Νῆμα Καννάβεως, φέρεται πολὺ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀπὸ τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς Μαύρης Θαλάσσης, χρήσιμον καὶ διὰ σχοινία, καὶ πολὺ περισσότερον διὰ δίκτυα ἀλιευτικά ὅτι εἶναι δὲ καὶ ἄβαφον, καὶ βαμμένον.

Νῆμα Βαμβακερόν. Μέγα ἐμπόριον, καὶ ἐσωτερικόν, καὶ ἐξωτερικόν κατ' ἐμπομπὴν κάμνει ἡ Τουρκία εἰς αὐτὸ τὸ Νῆμα, καὶ λευκόν, καὶ κόκκινον.

Λευκὸν Βαμβακόνημα κλώθουν εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ τὴν Ζάκυνθον φιλότατον, ὥστ'ι πωλεῖται σχεδὸν ἰσοτίμως μὲ τὸ μετὰξι, καὶ χρησιμεύει διὰ κέντημα, ἢ καὶ ράφιμον ψιλῶν πανίων.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ Μακεδονίαν κλώθουν πολὺ αἱ γυναῖκες μὲ τὴν ροδάνην, ἥτοι τόννον εἰς διαφόρους λεπτότητας βαθυκτὸν ἕως εἰς τὸ μεταχειριζόμενον διὰ ἐλύχνια, καὶ ἀφ' οὗ ἐξαρκοῦν εἰς τὰ διάφορα οἰκιακά, καὶ χειρωνακτικά τῶν ἀλλατζάδων, καὶ πανίων ὑφάσματα τῆς Θεσσαλίας, τῆς Μαγνησίας, καὶ ἄλλων μερῶν, στέλλονται εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην ἀρεταί ποσοτήτες, καὶ ἡ Σμύρνη κάμνει τὸ περισσότερον ἐμπόριον τούτου τῷ Ἄρθρῳ ἢ δὲ Κωνσταντινούπολις ἀμέσως λαμβάνουσα ἐκείθεν, ἢ καὶ ἀπὸ μέρη τινὰ τῆς μικρᾶς

Ασίας ἐμμέσως στέλλει διὰ τὴν Ῥωσσίαν, ὅπου διαπαίεται πολὺ.

Συνάζεται τὸ Νῆμα εἰς κυκλῖδια μετρίας ἐκτάσεως διὰ τὴν μικρὰν περιφέρειαν τῆ χειροκινουμένης τῶν γυναικῶν, καὶ βαλλόμενον εἰς βάλλας ἀποστέλλεται τὸ μὲν χονδρὸν ἀτάκτως πατημένον, τὸ δὲ ψιλὸν κατὰ σειρὰν σωρευμένον, καὶ δυνατὰ ἐσφυγμένον, καθὼς καὶ τὸ κόκκινον.

Νῆμα Κόκκινον. Τοῦτο εἶναι τοῦ αὐτοῦ κλώσματος καὶ εἶδους μὲ τὸ ψιλὸν λευκὸν, βάφεται δὲ μὲ ριζάρι εἰς καλὴν βαφὴν στερεουμένην, καὶ στιλπνουμένην μὲ τὴν σύνθεσιν στύψευς, ελαίου, καὶ αἵματος, τὰ ὅποια δίδουν καὶ τὸ βάρος εἰς αὐτὰ.

Εἰς τὴν Ἀσίαν εὐρίσκονται τοιαῦτα βαφεῖα μόνον εἰς τὴν Σμύρνην, ὅπου καὶ ἡ λεπτότης τοῦ νήματος διακρίνεται μὲ ἀριθμῶς προσγεγραμμένους, ἢ καὶ μὲ τὸν πολλαπλασιασμὸν τῆς Λατινικοῦ στοιχείου F, ἰσοδυναμῆτος μὲ τὸ Ἑλληνικὸν Φ, φῖνον γὰρ τὸ λεπτόν, κατὰ τὴν Ἰταλοῦ ἄλλως.

Εἰς δὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τυρκίαν τὰ Ἀμπελάκια, Κωμόπολις τῆς Θεσσαλίας, ἔχουν τὰ μεγαλῆτερα βαφεῖα, καὶ ἐπασχολοῦν ὅλην τὴν Κώμην εἰς βαφεῖς, καὶ εἰς ἐμπόρους συνάζοντας ἐκείθεν, καὶ ἀπὸ τὴν Ἀσίαν τὸ λευκὸν Νῆμα, καὶ ἐμπορικῶς συστημένως εἰς τὴν Βιένναν τῆς Αὐστρίας, καὶ ἄλλα μέρη τῆς Γερμανίας διὰ τὰ τὰ πωλῶσιν. Ακολουθεῖν τὸ παραδειγμάτων ἡ Σερισάνη Ῥαφάνη, καὶ Ἀγυὰ πλησιόχωροι κώμη, καὶ ὅλαι αὐταὶ ἠνθισαν μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Τυρνάβου διὰ τὴν ἀταξίαν τῆς Διοικήσεως· βάφουσιν ὁμοίως καὶ εἰς τὰς Σέρρας τῆς Μακεδονίας, καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ μέρη στέλλουσι μεγάλην ποσότητα εἰς τὴν Γερμανίαν, καὶ τὴν Ῥωσσίαν, ὅπου τὸ τοιοῦτο Νῆμα ἐγκρίνεται διὰ τὴν βαφὴν τῆ, καὶ ἐκείθεν ἀποτελεῖται τοιοῦτο.

Ἐκ τοῦ ἐναγτίου λαμβάνει ἡ Τυρκία Νῆμα Βαμβακερὸν λευκὸν ἀπὸ τὰς Ἰνδίας διὰ τῆς Εὐρώπης ὀλίγον, πολὺ δὲ ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν, τὸ ὅποιον καὶ Ἀγγλικὸν λέγεται.

λέγεται πηδόμενον μετὰ τὴν ἐφευρεθεῖσαν ἐκτὶ εἰς αἴριστον μηχανὴν, συγκινῶσαν ἐν ταύτῳ πλῆθος ἀτράκτων, καὶ αποτελεῦσαν διὰ μιᾶς πολὺ Νῆμα· εἶναι καὶ αὐτὸ εἰς μικρὰ κυκλῖδια, καὶ ὁμαλώτατον, καὶ διακεριζόμενον εἰς τὴν λεπτότητα ἀπὸ τῆς ἐγγεγραμμένης ἀριθμῆς εἰς τῆς φακέλλους (πακέτα) ἐπιτυλιγμένους μετὰ χαρτίον, ἀπὸ τοῦ 20 ἕως τοῦ 60· ὅλοι οἱ ἀρτιοὶ ἀριθμοὶ ἀποδεικνύουσι μετὰ τὸν μεγαλήτερόν των ἀριθμὸν τὴν φιλότητα τοῦ νήματος, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου δαπανᾶται πολὺ εἰς τὰ ὑφαντήρια τῶν γαιζίων (εἶδος ἀλλατζᾶ) τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῆς Προύσης, καὶ εἰς ὑφάσματα, καὶ πλέγματα οἰκιακὰ, καθὼς τῶρα μεταχειρίζομεθα, καὶ εἰς τὰ νεοσύστημα ὑφαντήρια τῶν ἐμπορίων Μουσουλινῶν. Ἐλαττώματα τῆ νήματος τούτου εἶναι τὸ ὀλιγόκλωστον, καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὰς ἀγορὰς πρέπει νὰ παρατηρηθῆ διὰ νὰ ἦναι καλὰ κλωσμένοι, καὶ νὰ συμπερικλώθῃται καθ' ἑαυτὸ τὸ κυκλῖδι, ἀφ' οὗ ἀνοιχθῆ, καὶ ἀφεθῆ ἀπόλυτον.

Δίδει καὶ ἡ Ἀλεξάνδρεια τῆς Αἰγύπτου νῆμα λιγὸν μελεψόν, καὶ ὄχι τόσον φιλόν, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει διὰ ὑφάδι εἰς τὸ ὑφασμα τῶν Κουττίων, καὶ τῶν λοιπῶν ἑτερομάλλων τῆς Προύσης, καὶ εἰς ἄλλα ἔργα.

Εἶναι καὶ νῆμα τῆς Εὐρώπης βαμβακερὸν τρί-φιλον, καὶ λευκώτατον τυλιγμένον ἢ σφαιρικῶς, ἢ εἰς ξυλοκαλάμια μικρὰ, χρησιμεύει διὰ κέντημα, καὶ φιλά ραφίματα, καὶ πωλεῖται ἀπὸ τῆς λεπτοπώλους εἰς μικρὰν ποσότητα· ἀπὸ τὴν Μάλταν φέρεται τὸ καλῆτερον.

ΝΙΚΟΤΙΑΝΗ. Ἀπορία εἶναι πῶς νὰ μὴ λάβῃ εἰς κάμμιναν διάλεκτον καλόν, ἥτοι ἀρμόδιον εἰς τὴν φύσιν τοῦ ὀνομα τὸ χόρτον τῆτο, τὸ ὁποῖον παρὰ τῶν Γάλλων πρωτονομάσθη Νικοτιανὴ ἀπὸ Ἰωάννου Νικότου, πρίσβειος τῆς Γαλλίας εἰς τὴν Πορτογαλίαν, ἐπειδὴ πρῶτος τὸ μετέφερεν εἰς τὴν Γαλίαν. Οἱ Λατίνοι ἀποδεχθέντες τῆτο τὸ ὄνομα μετ' ἀναγκάζουσι νὰ τὸ πολιτεγραφήσω εἰς τὴν γλῶσσάν μας, στέλλωντας (ἂν ἦναι δυνατὸν) κατὰ καπνεῦ τὴν ὀνομασίαν Καπνὸς, τὴν ὀποιάν

πό'αν λαβόντες κατὰ μετάφρασιν ἀπὸ τῶ Τουρκικῶ Τυτῶν, ἤτοι Περσαραβικῶ Δουχῶν, μεταχειρίζομεθα. Οἱ Ἰσπανοὶ εὐρόντες τὸ χόρτον τῆτο εἰς τὴν Ταβάκον Ἐπαρχίαν τῶ Ἰουκατάου, τὸ ὠνόμασαν Ταβάκον, χωρὶς σημασίαν ἢ περιέργειαν, καὶ ὅλη ἡ Εὐρώπη ἐπολιτογράφησεν αὐτὸ τὸ ὄνομα. Ἡμεῖς Ταβάκον ὀνομάζομεν τὸ τριμμένον χόρτον, ἤτοι τὴν κόκκιν τῆς Νικοτιανῆς, ὥστε τὸ φύλλον τὸ μετωνομάσαμεν ἀπὸ τοὺς Τούρκους, καὶ τὴν κόκκιν ἀπὸ τοὺς Εὐρωπαϊοὺς. Καπνὸς δὲ λέγεται, διότι διὰ τὸν καπνὸν χρησιμεύει.

Ἐπειδὴ δὲ μοὶ φαίνεται δύσκολον νὰ συνεθίσωμεν τὸν κοινὸν λαὸν εἰς τοῦτο, στοχάζομαι καλὸν νὰ ὀνομάσωμεν εἰς τὸ εἴξῃς Καπνοχόρτον τὴν Νικοτιανὴν, καὶ Καπνοκόκκιν, τὴν γινομένην κόκκιν ἀπὸ αὐτὸ τὸ χόρτον, καὶ ἰδὲ ταῦτα.

NIME'S Τουρκιστὶ ἢ Γάζα μεταξωτὸν λεπτὸν τῆς Φλωρεντίας καὶ τῆς Λιῶτος τῆς Γαλλίας, χρῆσιμον διὰ λεπτὰ εἰδύματα, καὶ μετρίως στιλπνόν. Ἰδὲ ΓΑ'ΖΑ, καὶ ΜΕΤΑΞΩΤΟ'Ν.

ΝΙΣΑΤΗΡΙ, Τυρκιστὶ, τὸ Ἀμμωνιακὸν Ἄλας. Ἰδὲ τούτο.

ΝΙΣΤΕΡΙ. Ἰδὲ ΣΜΗ'ΛΗ.

ΝΙΤΡΟΝ, τὸ παρὰ τῶν εἰς τὴν Αἴγυπτον Ἀράβων Νατρὸν, καὶ μετὰ τῶ Ἀρθρου Ἐλατρὸν, καὶ κατὰ παραφθορὰν Λατρὸν, τὸ Τουρκιστὶ Γκισουβετζιλὲ, καὶ παρὰ τῶν Ἰταλογάλλων Salnitre, ἢ Sal-petre, παρὰ δὲ τῶν Χυμικῶν Δράκων, Κέρβερος, καὶ Ἄλας τῶ Αἴου.

Τὸ Νίτρον εἶναι ἢ φυσικόν, ἢ τεχνητόν, ἤτοι κατασκευαστόν. Τὸ φυσικὸν εὐρίσκεται

α. Εἰς τὴν Πάτταν βασιλεύουσαν τῶ Βαχάρ, πλησίον εἰς τὰς ὄχθας τῶ Γάγγη, καὶ 12 λεύκας μακρὰν ταύτης εἰς τὸ πολύχειον Χιοπέραν εἰς ποσότητας μεγάλας, λευκῆν, καὶ εἰς μεγάλα κρυσταλλώδη κομμάτια, καταβιβάζεται διὰ τῶ πεταμῆ εἰς τὴν Βεγκάλαν, καὶ ἐκείθεν διαδίδεται· τῆτο εἶναι καλῆτερον ἀπὸ τὰ λοιπά.

β. Τὸ

β. Τὸ εὑρισκόμενον εἰς τὰ σπήλαια, καὶ παλαιούς τοίχους συμπηγνύμενον ἀπὸ τὰ κατασταλάγματα εἰς εἶδος κρυστάλλου· αὐτὸ εἶναι τῶν Παλαιῶν τὸ Ἀφρόνιτρον.

γ. Τὸ γινόμενον ὡς τὸ κοινὸν ἄλας μὲ τὴν καύσιν τῆ Φερμιῆ ἡλίου, ἀπὸ τὰ διαμένοντα νερά τῆ Νείλου εἰς τὰ κοιλάματα τῆς γῆς, τῆτο εἶναι τὸ Νατρών, ἢ Δατρών τῶν Αἰγυπτίων.

Τὸ δὲ τεχνητὸν γίγεται ἀπὸ τὰς νιτρώδεις ὕλας συναζομένης ἀπὸ τὰ παλαιὰ κτέρια, καὶ ἐρείπια, καὶ κόπρους τῶν περιστερῶν (ὄθεν Γκιουβερτζελές, ἐπειδὴ Γκιουβερτζίν Τουρκιστί ἢ περιστέρα) διὰ τῆς κατασταλάξεως μὲ στάκτην ξύλων, ἢ καὶ χόρτων.

Διὰ δύο, τριῶν, ἢ καὶ τεσσάρων κατασταλάξεων μὲ στάκτην καθαρίζεται τὸ τεχνητὸν νίτρον, καὶ λαμβάνει ἀναλόγως ὀνόματα, ὡς Νίτρον πρῶτου Νεροῦ, Νίτρον γαιῶδες, καὶ Νίτρον καθαρισμένον. Τὸ τρισκαθαρισμένον, ἢτοι τρίτου νεροῦ, ὀνομάζεται καὶ κρυσταλλῶδες, ἀναγκαῖον διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς Πυρίτιδος, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπανταχοῦ χρειάζονται μυλλιώνια καρταρίων διὰ τὰς βασιλικὰς Ὀπλοθήκας.

Τὸ καλὸν κοινὸν νίτρον πρέπει νὰ ᾖναι χωρὶς παχύτητα, λευκόν, ξηρὸν, καὶ ὅσον τὸ δυνατόν μὲ ὀλιγώτερον ἄλας, τὸ δὲ καθαρισμένον πρέπει νὰ ἔχη ὠραία κρύσταλλα, μακρὰ, καὶ πλατῆα.

Ἡ Χυμικὴ ἐκβάλλει ἀπὸ αὐτὸ Νιτρόπνευμα, τὸ Βασιλικὸν ὕδωρ, τὸ ἀντιπυρετικὸν ἄλας (Antifebrile), Νιτροβούτυρον, καὶ ἄλλα.

Ἐκτὸς τῆς δαπαναμένης μεγάλης ποσότητος εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς πυρίτιδος, οἱ κάτοικοι τῆς Αἰγύπτου τὸ μεταχειρίζονται, ὡς σιπτικὸν εἰς τὸ βράσιμον τῆ κρέατος διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν ξύλων, καὶ ἀνδράκων, ἀλλὰ προξενεῖ ὑδροκῆλην· καὶ εἰς τὴν καπνοκόνιν, ὅπου ὁμοίως βλάπτει. Χρησιμεύει καὶ εἰς τὰς ρηθείσας χυμικὰς διασταλάξεις, εἰς τὴν βαπτικὴν, καὶ ἄλλα πολλὰ ἔργα· τὸ ἐμπόριον ὁμως καὶ τῆτου εἶναι ἐμποδισμένον, ὡς ἀναγόμενον εἰς τὴν ὕλην τῶν πολεμικῶν ἀποσκευῶν.

Νίτρον, ἀπὸ τῶ Νίτρον, ἡ παλαιὰ γλῶσσα ἐγνώριζε, καὶ τὸ Τυρκιστὶ Σαπῶνι, τὸ ὁποῖον ἐδῶ εὐρίσκεις ὀνομασμένον Σμῆγμα.

ΝΟΜΙΣΜΑ, ὅτι διὰ τῆ προσδιορισμῆ τῆ Νόμῃ, καὶ διὰ τὸ βάρος, καὶ διὰ τὸ χάραγμα ὀνομάζεται τὸ μέταλλον ὅταν κοπῆ εἰς τὰ Νομισματοκοπεῖα τῶν Βασιλέων, καὶ ἄλλων Διοικήσεων, διὰ τὰ χρησιμεύῃ ὡς κοινὸν μέτρον εἰς τὴν ἀγορὰν, καὶ πώλησιν τῶν πραγμάτων ὡσεὶ εἶναι τὸ πρῶτον καὶ αἰαγκαῖον μέσον καὶ εἰς τὰς λαμπὰς χρεῖας τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον εἰς δὲ τὰς Τραπεζίτας, ἢ κατ' αὐτὸ πραγματεία, τὴν ἐποίαν ἀλλάζοντες, ἢτοι πωλοῦντες, καὶ ἀγοράζοντες ἐμπορεύονται, καθὼς εἰς τὰ περὶ διαρίσεως Ἐμπορίου εἴπομεν. Ἡ κοινὴ γλῶσσα ὀνομάζει τὰ νομίσματα ἄσπρα, ἀπὸ τῆ Τυρκικῆ Ἀχτζέ, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ μονάς, ἢτοι τὸ μικρότερον νόμισμα τῆ Βασιλείῃ, καὶ ἄσπρον, ἢτοι λευκὸν ὡς ἀργυρῶν, εἶτι δὲ καὶ μονέδα ἀπὸ τοῦ Ἰταλικοῦ.

Ἔλη τῶν Νομισμάτων.

Χρυσίον, καὶ τὸ νόμισμα ὀνομάζεται χρυσῶν, καὶ συνεθέστερον φλαρίον, ὅχι ἀπὸ τῆ Φλῶρι Λατινικῆ, τὸ ὁποῖον σημαίνει ἄνθος, ἀλλ' ὡς στοχαζομαι ἀπὸ τὸ χλωρὸν, τὸ ὁποῖον σημαίνει τὸ κίτρινον χρῶμα τῆ χρυσῆ, καὶ ὡς ἂν τὰ εἶπες χλωρίον ἐνδέχεται δὲ καὶ τὸ Λατινικὸν Nos τὰ εἶλαβε τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τὸ χλωρὸν.

Ἄργυρος, καὶ τῆτο λέγεται ἀργυρῶν, καὶ κυρίως ἀργύριον, κοινῶς δὲ ἀσημένιον. Ἰδὲ ἈΡΓΥΡΟΣ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ δύο μέταλλα περιδρίζονται τὰ Ὄθωμανικὰ Νομισματοκοπεῖα, τὰ δὲ Εὐρωπαϊκὰ κόπτουν καὶ Χαλκῶν τὸ δὲ νόμισμα Χάλκινον.

Σιδηροῦν Νόμισμα, μόνοι οἱ παλαιοὶ Σπαρτιάται μετεχειρίσθησαν.

Ἄλλα αὐτὰ ὀνομάζονται περιληπτικῶς Νομίσματα μεταλλικὰ, ἢ ἠχολογητικὰ (Monete sonanti,) εὐφραδίστιρον.

Οἱ Βασιλεῖς τῆς Εὐρώπης διὰ τὴν ἀμνηστίαν τῶν πολέμων, καὶ τὴν κένωσιν τῶν θησαυρῶν των, μεθροδεδέντες ἐτύπωσαν, καὶ χάρτινα νομίσματα, τὰ ὁποῖα Cedole, ἀπὸ τῆς σχεδίου, καὶ Assignati, προσσημειωμένα, καὶ Biglietti, γραμμάτια, ἢ ὁμολογίας ὠνόμασαν, διορίζοντες μὲ ἐπιτάγματα τῶν νὰ ἀλλάσσονται μὲ τὰ μεταλλικὰ νομίσματα κατὰ τὴν περίληψίν των· ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ἀνισχυρότητος τῆς τοιαύτης προσταγῆς εἶπομεν προοιμιαζόμενοι. "Ενας τῶν Ὀθωμανῶν Σουλτάνων ἐκοιμήποτε, εὐρεθεὶς εἰς ἀνάγκην πολέμου, νόμισμα ἀπὸ Σκύτος ἀντὶ τῆ ἀργυρῆ γροσσίου, ἀλλ' εἰς τὴν εἰρήνην τὰ ἐσύναξεν ὁ θησαυρὸς, ἀλλάξας αὐτὰ μὲ ἀργύρια· ἀλλὰ τὺτο γίνεται ἀπὸ τοὺς νικητὰς.

Εἰς τὴν Ἀφρικὴν παρὰ τὸν Ὀκεανὸν μεταχειρίζονται Κοχλίδια ἀντὶ νομισμάτων. Ἴδὲ ΚΟΧΛΙΔΙ.

Νομίσματα γνήσια εἶναι ὅσα κόπτονται εἰς τὰ δημόσια, καὶ βασιλικά Νομισματοκοπεῖα, φέροντα τὰ δημόσια σύμβολα.

Νόθα δέ, ἢ Κίβδηλα, καὶ Τυρκικώτερον Κάλπικα, ὅσα χαράσσονται ἀπὸ ἄλλον τινὰ μὲ ὕλην κατωτέραν, ἢ καὶ μὲ τὴν αὐτὴν ὕλην γνωρίζομενα ἀπὸ τὸ βάρος, τὸ χρῶμα, τὸν ἦχον, καὶ τὸν τύπον, εἰς τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ συνειδήσῃ ὁ ἔμπορος, διὰ νὰ μὴ πλανᾶται εἰς τὰς ληψοδοσίας· διότι μὲ ὄλην τὴν δικαίαν τῶν Νόμων αὐστηρότητα ἐναντίον των παραχαρακτῶν (καλπυζάνιδων) εἰς ὅλας τὰς Ἐπικρατείας τῆς Οἰκουμένης, εὐρίσκονται μὲ ὅλον τὺτο ἀπανταχῶ, καὶ εἰς τὴν Τυρκίαν αὐτὴν, ὅπου εἶδομεν καὶ πολλὰς νὰ παιδευθῶν θανάτῳ σκληρῶ.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ τῆ Νομίσματος, ὡς πραγματεία, ἦτοι κοινῶ μέτρον, καὶ ἀποτιμῆματος μεταξὺ δύο πραγματειῶν, ἢ καὶ μιᾶς. Περί δέ τῆ εἶδος ἐκάστου, καὶ τῆς τιμῆς θέλομεν διαγράψαι εἰς τὰ Ἄρθρα τῶν Ἐπικρατειῶν τῆς Οἰκουμένης, εἰς τὸ Γεωγραφικὸν Λεξικόν, ἦτοι τὸ Β'. Βιβλίον, καὶ περὶ τῆ τρόπου τῶν συναλλαγμάτων αὐτῶν εἰς τὸ Γ'. ὅπου θέλουν δοθῆ καὶ κανόνες λογαριαστικοὶ τῆς ἀναλογίας των.

ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΚΟΠΕΪΟΝ, καὶ Ἀργυροκοπεῖον ὁ Ζα-
ραπχανές, καὶ ἀπλύστερον Ταραπχανές, Ἰταλιστὶ Zecca.

ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΚΟΠΪΑ, ἢ **ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΤΥΠΪΑ**, ἢ
τέχνη τῆς κατασκευῆς τῶν Νομισμάτων, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν
δίδονται εἰς ἐκάστην Ἐπικράτειαν τὰ νομίσματα, καὶ
γίνεται τὸ ἐμπόριον· ἀλλ' ἀνάγκη δὲν ἔχει ὁ ἔμπορος
εὐὰ τὴν ἰξεύρη, διὰ τοῦτο καὶ δὲν πολυλογῶ περὶ αὐτῆς
τῆς τέχνης.

ΝΟΥΡΚΑ, ἢ ἐνυδρίς, ζῶον ἀμφίβιον καστανόμαυρον.
καὶ διὰ τοῦτο παρὰ τῶν Τύρκων Σου Σαμουρ (ἐνυδρον
Σαμουρι) ὀνομάζεται, καθὼς καὶ παρὰ τῶν Γάλλων
Martre aquatique. Ἴδε ἘΝΤΑΡΙΨ.

Ξ

ΞΗΡΙΧΗ, ἢτοι Ξηροράχη, τῆ Σιλύρου, ἢτοι Στο-
ριονίου, ἀλατισμένη, καὶ ξηραμένη εἰς τὸν καπνόν· τὰ
καλύτερα, καὶ πλατύτερα ὀνομάζονται Μήδια, καὶ εἶ-
ναι καλὸν προσφάγι, ὅταν δὲν ἦναι εὐρωτιασμένα ταγ-
κά· φέρονται ἀπὸ τὸ Ταγκαρόκον ὡς προϊόν τῆ Ἀστρα-
χανίου. Ἴδε ΣΤΟΡΙΟΝΙ.

ΞΥΛΛΟΨΗ, τὸ Οὐδαγάτζ, ἢτοι μυριστικὸν ξύλον.
Ἴδε ἈΛΟΨΗ.

ΞΥΛΟΝ, τὸ στερεὸν σῶμα τῶν δένδρων, ἢτοι ὁ κορ-
μὸς, στέλεχος, καὶ κλόνοιτου, ἐνίοτε δὲ καὶ ἡ ρίζα
αὐτῆ· ὅτι δὲ εἶναι ἀναγκαῖον εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸ
βλέπομεν ἀπὸ τὰς καθημερινὰς χρήσεις μας· εἰς τὰ μέ-
ρημας τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον τῶν ξύλων, καθὼς καὶ
ἀπανταχοῦ εἶναι μέγα· τὸ δὲ ἐξωτερικὸν μόνον εἰς τὰ
βαφικὰ περιορίζεται, καὶ ὀλίγα τινα διὰ λεπτεργίαν.

Διαιροῦνται ἐμπορικῶς τὰ ξύλα

α'. Εἰς Βαφικὰ, ἢτοι τὰ χρησιμεύοντα διὰ εὐὰ κάμου
βαφῆν.

β'. Εἰς Ἐργάσιμα, ἢτοι τὰ δαλευόμενα, καὶ κατα-
σκευαζόμενα κατὰ τὰς χρείας μας, ὅποια εἶναι καθ' ὑ-
ποδιαίρειν τὰ ἀκόλουθα.

1. Τὰ Ναυπηγήσιμα.

2. Τὰ Οικοδομικά.

3. Τὰ κατασκευαζόμενα εἰς σκεύη διὰ πολλῶν, ἢ δι' ἐνὸς ξύλου.

γ'. Εἰς Ἰαματικά, ἤτοι τὰ χρήσιμα εἰς τὴν Ἰατρικὴν.

δ'. Εἰς Καύσιμα, ὅποια εἶναι καὶ οἱ ἄνθρακες ὡς ξύλα ἡμίκαυστα, περὶ τῶν ὁποίων ἄς ἐκθέσωμεν κατὰ σειράν τὰναγκαῖα διὰ τὸ ἐμπόριον.

Ξύλα Βαφικὰ εἶναι διάφορα, καθὼς θέλεις ἀναγνώσει εἶδῶ εἰς πολλὰ Ἄρθρα δένδρων τῆς Ἰνδίας, καὶ τὴν Μελίτην τῆς τόπυ μας, διότι ὁ χυμὸς ὅλων τῶν δένδρων ἔχει χρῶμα, ἀλλὰ μ' ὅλον τὸ οὐδὲν ὀλίγα μεταχειρίζομεθα εἰς βαφάς, διὰ τὸ καὶ τὸ ὄνομα ἀρμόζει κυρίως εἰς μόνα τὰ Βακάμια Τουρκιστί, καὶ ξύλα τῆς Βρασιλλίας παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν ὀνομαζόμενα, ἀπὸ τὰ ὅποια ἐμβαίνουν εἰς τοιοῦτο ἐμπόριον τὰ τρία ταῦτα ὀνομαζόμενα ἀπὸ τὰς Ἐπαρχίας

Τῶν Φερναμβούκου

Τῆς Ἀγίας Μάρθας

Τοῦ Καμπεχίου

} Ἴδὲ εἰς τὰ ἴδια Ἄρθρα.

Τὸ δὲ τῆς Ἰαπωνίας ὀνομάζεται Σαπὰν, καὶ εἶναι δύο εἰδῶν, μικρὸν, καὶ μέγα, ὀλίγον γινώριμον, καὶ ὀλιγώτερον χρήσιμον εἰς ἡμᾶς. Ἀπὸ ὅλα ταῦτα ἐγκρίνεται τὸ τῆς Φερναμβέκου, καὶ εἶναι ἀκριβώτερον ἄλλ' ἐπειδὴ αἱ βαφαὶ τῶν ξύλων τούτων εἶναι πρόσκαιροι, καὶ ἐκβάφονται, εἰς τὴν Γαλλίαν, τῆς ὁποίας τὰ χρώματα φημίζονται ὡς ἀνεξίτηλα, μάλιστα εἰς τὰ ρῆχα, ἢτον ἐμποδισμένη ἢ μεταχειρίσις των.

Τὰ Ἐργάσιμα Ξύλα ἀποτελοῦν ἐμπόριον μέγα εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ Ὀλλάνδαν μὲ τὰ παράλια τῆς Βαλτικῆς Θαλάσσης διὰ τὴς μεγάλους στόλους των, διὰ τὰς μεγάλας οἰκοδομάς των, καὶ διὰ τὰς πολλὰς ξυλῖνας μηχανάς ἔργοῦ τὴν Ὀλλάνδαν κατὰ τὴν πρότεραν λαμπρὰν τῆς ἐμπορικῆς κατάστασιν.

Ναυπηγικὰ Ξύλα ὀνομάζονται ὅσα χρησιμεύουν εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν καραβίων, ἢ εἰς τὰ Βασιλικά

Ναυ.

Ναυπηγεία, ἢ εἰς τὰ Ἐμπορικά· ἢ Κωνσταντινούπολις λαμβάνει διὰ τὺς στόλους τῆ Βασιλείου τὰ καλῆτερα, ἀπὸ τὸν κόλπον τῆς Νικομηδείας, καὶ ἀπὸ τὸ Κίτρος τῆς Μαύρης Θαλάσσης, καὶ ὀλίγα ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην, κατώτερα δὲ ἀπὸ τὴν Δακίαν, ἐπειδὴ εἶναι εὐκολόσηπτα. Οἰκοδομικὰ μᾶς δίδει πολλά ἢ Δακία φερόμενα εἰς σχεδίας (σάλια) ὀπισθοδεμένα εἰς τὰ καράβια, συρόμενα, καὶ πολλάκις ἔχοντα καὶ μικρὸν κατάρτι μὲ πανί διὰ νὰ βοηθῇ τὴν κίνησιν.

Ἀπὸ αὐτὰ ἄλλα εἶναι δουλευμένα εἰς τετραγώνους στύλους διαφόρων μεγεθῶν, καὶ εἰς σανίδια, καὶ ἄλλα ἀδέλφευτα, καὶ τὰ κατάρτια, φερόμενα, καὶ προτιζόμενα ἐδῶ· τὸν ἴδιον τρόπον μεταχειρίζονται καὶ εἰς τὰ παράλια τῆς Μαύρης Θαλάσσης πρὸς τὴν Ἀσίαν, τὰ ὅποια μᾶς δίδουν τὸ ἐπαρκῆν εἰς τὴν διάρκειαν τέτε τῆ ἔξαετους πολέμου. Οἱ Τῦρκοι ὄλην αὐτὴν τὴν Ἑυλικὴν τὴν ὀνομάζου Κριστιν, τοῦ ὁποίου τὰς μεγάλας ποσότητας διὰ νὰ καταλάβῃ τινὰς, ἀρκεῖ νὰ ἰκεύρῃ, ὅτι ὄλαι αἱ πολυάριθμοι οἰκίαι τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῶν ευρυχωρῶν προαστείων τῆς εἶναι ξύλιναι, καὶ ὑπόκεινται εἰς συχνὰς, καὶ φθοροποιὰς πυρκαϊὰς, ὥστε ἀναεῖνται συχνότατα.

Καλὴ Ἑυλικὴ εἶναι ὅταν κοπῇ μετὰ τὸ ἀπάνθισμα τῆ δένδρου, μάλιστα τὸν καιρὸν τῆ φθινοπώρου· διότι ἢ κοπτομένη τὴν ἀνοιξιν, ὅταν τὰ δένδρα ἔχουν πολὺν χυμὸν, εἶναι εὐκολόσηπτος, καὶ φθείρεται ἀπὸ τὸν σκώληκα. Δένδρα δὲ χρήσιμα εἰς τῆτο εἶναι ὅλα τὰ μεγάλα κατὰ τὴν χρείαν, ἢτοι διὰ στύλους τὰ Δρύινα, διὰ σανίδας αἱ Ἐλάται, καὶ παρομοίως.

Διὰ Κατασκευὴν Σκευῶν Ἑυλικὴ φέρεται ἐδῶ ἀπὸ τὰ ἴδια μέρη, καὶ μετὰ τὴν ἀποπλήρωσιν τῆς χρείας τῆ τόπου, στέλλεται πολλὴ καὶ ἔξω. Ἴδε ΔΟΓΑ, ΣΤΕΦΑΝΙΑ, ΠΥΞΑΡΙ.

Εἰς τὸν εἰρημένον τῆ Κίτρος λιμένα κατασκευάζουν μὲ τὸν τρόπον διὰ τοῦ νεροῦ πολλά εἶδη σκευῶν, καὶ ὄλμους, τόνους διὰ τῆμα, ἀτράκτια, σποινδύλια, ἡλακά-

κάτας (ράκας) σκάφας στρογγύλας διὰ τῷ τόρνῳ, καὶ μακρὰς αὐλακωδῶς ἐσκαμμένας διὰ τῆς σκεπάρνης ὀπτυάρια ξύλινα, καὶ ἄλλα πολλά.

Δυλεύον καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν πολὺ πλῆθος τοιούτων μὲ τόρνον χειροκίνητον ἀπὸ ξύλον ὀξείας, καὶ πυξάρι.

Περὶ δὲ τῶν ἐπιτηδείων μας λεπτοουργῶν, Ἴδὲ ΞΤ-ΔΟΥΡΓΙΑ.

Ἰαματικὰ Ξύλα, μᾶς δίδει ἀπανταχῆ ἢ γῆ, καθὼς καὶ χόρτα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὁ περίεργος βλέπει πολλά εἰς τὴν σειρὰν τύτου τοῦ Βιβλίου ὀ πολλά ἀπὸ αὐτὰ εἶναι καὶ Ἀρωματικά, καὶ Βαφικὰ ἐνταυτῷ. Αἱ Ἀνατολικαὶ, καὶ Δυτικαὶ Ἰνδίαὶ ἐμπορεύονται μὲ τὴν Εὐρώπην δίδουσαι αὐτὰ τὰ εἶδη, καὶ ἐκεῖθεν ἡμεῖς τὰ λαμβάνομεν ἐμμέσως, καὶ ὅσα εἶναι ἐπισημότερα ἔχον τὸ ἴδιον Ἄρθρον εἶδὼ κατὰ τὴν ὀνομασίαντων.

Ξύλα Καύσιμα, ἢτοι Καυσόξυλα, καλλήτερα εἶναι τὰ Δρύϊνα, καὶ εὐωδῆ τὰ Κέδρινα ὅσα εἶναι λευκὰ ὡς τῆς Λεύκης, ἢ Πτελέας, ἢ ρητινώδη ὡς τῆς Ἐλάτης, καὶ παρόμοια, δὲν εἶναι καλὰ διὰ καύσιμον, διότι τὰ πρῶτα καίονται εὐθὺς μὲ ἀδύνατον πῦρ, καὶ δὲν κάμνουν ἀνθρακας, τὰ δὲ δεύτερα ὀμοίως ὀ ἀλλὰ καὶ μυρίζουν βαρέως.

Ἡ Κωνσταντινῆπολις λαμβάνει τὰ χρειώδη ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Μαύρης Θαλάσσης. Ἴδὲ ἌΝΘΡΑΞ.

Ξύλον Ζωῆς, Lignum Vitae.

Ξύλον Κόκκινον, τὸ Σάνταλον, καὶ ἴδὲ ἐκεῖ.

Ξύλον Ἰνδικόν, ἢ Ἄγιον, Legno Santo, τὸ Γαῖακόν (Gayas) ξύλον σκληρότατον, καὶ βαρύτατον δένδρον βλαστάνοτος εἰς τὰς Ἀνατολικὰς, καὶ Δυτικὰς Ἰνδίας μὲ φύλλα πράσινα, στρογγυλὰ, καὶ μακρὰ, καὶ μεγάλον ὡς τὰς καρδιάς μας, μὲ ἀνθῆ ἀστρόμορφα κυανᾶ, καὶ καρπὸν, ὡς λεπτοκαρυον.

Τὸ ξύλον τοῦτο εἶναι καστανόχρουν, ὀητινῶδες, εὐοσμῶν, πικρόδριμυ εἰς τὴν γῆυσιν, καὶ μὲ τὴν φλοιὸν δυσανά κωλλυμένην.

Χρησιμεύει εἰς τὰ ξυλουργικὰ ἔργα, ὅσα χρειάζονται σκληρὸν ξύλον· εἰς δὲ τὴν ἰατρικὴν διὰ πτισσάνας ἰδρωτικὰς τὸ περὶ τὴν ἐντερῶσιν, καὶ εἰς τὰ ἀφροδισιακὰ πάθη. Οἱ Χυμικοὶ ἐκβάλλου ἀπὸ αὐτοῦ, διὰ τὰς Φαρμακοποιίας, φλέγμα, πνεῦμα, ἔλαιον μαῦρον, παχύ, καὶ δυσώδες, ἄλας, καὶ ρητίνην.

ΞΥΛΟΚΑΤΣΙΪΑ, Cassia Lignea. Ἴδὲ ΚΑΣΣΙΪΑ ΣΚΛΗΡΑ΄.

ΞΥΛΟΒΑ΄ΔΣΑΜΟΝ. Ἴδὲ ΒΑ΄ΔΣΑΜΟΝ.

ΞΥΛΟΤΡΓΪΑ. Ἡ τέχνη τῶν κατασκευαζόντων διάφορα ξυλικά σκεύη, καὶ ἀποσκευάς, καὶ Ξυλουργοὶ οἱ κοινῶς λεγόμενοι Μαραγκοὶ, ἀπὸ τῆ Γαλλικῆ Ἰσως Μαιγαιν, δηλοῦντος τὰ ξυλουργικὰ ξύλα, καὶ κυρίως τὰς Δόγας.

Εἶπομεν ὀπισθεν περὶ τῶν σκευῶν τῶν ξυλουργῶν τῆ Κίτρου, καὶ περὶ τῶν κατασκευαζόντων τὰ Κιβώτια· Ἴδὲ ΚΙΒΩ΄ΤΙΟΝ· καὶ περὶ τῶν ξυλουργούτων εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν διάφορα πράγματα, ἀλλ’ ὅλοι ὕτοι δὲν ἠμποροῦσαν νὰ μᾶς ἐλευθερώσων εἰς τὰς χρεῖας μας ἀπὸ τὰς Εὐρωπαϊκὰς ἀποσκευάς.

Ἡ νεοσυστηθεῖσα Συγτεχνία τῶν Νησιωτῶν Τηνιακῶν εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν κατασκευάζει τῶρα ἐξάριστα ξυλουργικὰ ἔργα, ὡς γραφεῖα, ταμιῖα, κιβώτια παντοίων εἰδῶν, θήκας καθρεπτῶν, κορωνίδας αὐτῶν, καὶ εἰκόνων, σκαμνία, τραπέζας, καὶ ἅπλως ὅσα ξυλουργοῦνται παρὰ τῶν ἐπιτηδειοτέρων τεχνιτῶν τῆς Εὐρώπης, ἀρκεῖ μόνον νὰ τὰ ἴδῃν, καὶ νὰ ἔχουν τὸ ξύλον, ἢ τὸν ἔβανον.

Μεταχειρίζονται ἐντόπια ξύλα πτελέας, μαυροξύλου, καρυδιᾶς, κέδρου, καὶ ὅταν ἔχουν, σάνταλον, καὶ ἔβανον, καὶ διὰ ποικιλότητος, κόκκαλα, πυξὸν, ἐλεφάντινον, κέρατα, χελώνης ὄστρακον, κόχλους, καὶ παρόμοια.

Τὰ ἔργα των διαδίδονται καὶ εἰς τὰ ἔξω μέρη τῆς Βασιλευσῆς μὲ παῦσιν τῆς ζήτησεως τῶν Εὐρωπαϊκῶν ξυλουργῶν καὶ εἰς τὴν πατρίδα των, καὶ εἰς τὴν Σμύρνην,

νη, καὶ ἀλλαγῆ· καὶ βαθυμυδὸν αὐξάνει αὐτὸ τὸ ἰσω-
τερικὸν Ἐμπόριον.

ΣΥΛΟΚΕΡΑΤΑ. Ἰδέ ΚΕΡΑΤΙΟΝ.

ΣΤΡΑΨΙ, ἐργαλεῖον χρήσιμον διὰ τὸ ξύρισμα τῶν
τριχῶν. Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν χαλκεύουν ἀρκετὰ
μὲ καλὸν χάλυβα, καὶ κοπτερά, ἀλλ' ἐγκρίνονται καὶ
εἰς αὐτὸ τὸ βαναυσύργημα τὰ Ἀγγλικά, φερόμενα εἰς
Θήκας, καὶ πωλούμενα μὲ ζήτησιν.

Τὰ Γερμανικά ἔχουν τὸν δευτερον τόπον· ὑπάγονται εἰς
τὸ εἶδος τῶν βαναυσουργιῶν, καὶ πωλῶνται μὲ τὴν δω-
δεκάδα· ἴσχατα εἶναι τὰ τῆς Ἑνετίας, καὶ εὐθυνώτα-
τα, μὲ τὰ ὁποῖα εὐχαριστεῖται ἡ Ἥπειρος καὶ Ἑλλάς,
αἱ κατὰ τὸ παρὸν ἐλεεινῶς ἀτεχνοί, καὶ ἀπροτόχοι.

Τὰ χειρουργικά ξυράφια εἶναι διαφόρων σχημάτων κα-
τὰ τὴν ἀνάγκην τῆς τέχνης, καὶ πωλῶνται εἰς τὰς Θή-
κας συμπεριλαμβανόμενα μὲ τὰ λοιπὰ ἐργαλεῖα ταύ-
της. Ἰδέ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΑ ἘΡΓΑΛΕΙΑ.

Ο

ΟΔΟΝΤΙΑ. Κόκκαλα σκληρὰ ἐπιθεμιμένα κατὰ σει-
ρὰν εἰς τὰς σιαγόνας τῶν χερσαίων, καὶ πολλῶν ἐνύ-
δρων ζώων, καὶ σκεπασμένα μὲ τὰ σῦλη, καὶ χρησι-
μιεύοντα διὰ τὰ κόψαν καὶ μασσήσαν τὴν τροφῆντων· εἰς
τὸ ἔμπόριον ἐμβαίνουν πολλῶν ζώων τὰ ὀδόντια· δηλαδὴ

Ὀδόντια Ἐλεφάντων. Ἰδέ ἘΛΕΦΑΝΤΟΔΟΥΣ.

Ὀδόντια Ἴπποποτάμου. Ἰδέ ἼΠΠΟΠΟΤΑΜΟΣ.

Ὀδόντια Ὀψαρίων. Αὐτὰ εὐρίσκονται θαμμένα
ὑπὸ τὴν γῆν εἰς τὰ μέρη τῆς Σιβηρίας, καὶ Ῥωσικῆς
Ταρταρίας, καὶ πολλοὶ ὑπολαμβάνουσιν ὅτι εἶναι ἐλε-
φαντόδοτες θαμμένοι ἐκεῖ ἀπὸ τὸν καιρὸν τῆ παρωλε-
θρίου κατακλυσμῦ. Χρησιμεύουν ὅσα καὶ οἱ Ἐλεφαντό-
δοτες, καὶ ἰδὲ ἐκεῖ· οἱ Γάλλοι τὰ λέγουσιν Dents de
Bahamots, ἢ Mamout· ἡμεῖς δὲ τὰ λέγομεν κοινῶς Ὀ-
ψαροκόκκαλα. Ἰδέ ἘΛΕΦΑΝΤΟΔΟΥΣ.

Ὀδόν-

Ὀδόντια Χοίρου. Χρησιμεύουν διὰ τὸ στίλβωμα τῷ χαρτίου εἰς τὰς γράφοντας, κατὰ τὸν Ἀσιατικὸν τρόπον μὲ τὸν κάλαμον.

Ὀδόντια λέγονται αἱ κατὰ σειράν ἀκίδες ὅλων τῶν ἐργαλείων, ὡς τῶν κτερίων, τῶν μιταρίων, τῶν λαναρίων, τῶν προσίων, καὶ πολλῶν ἄλλων σιδηρῶν ὀργάνων, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν τροχῶν εἰς τὰς μηχανὰς τῶν ἀρολογίων, υδραυλικῶν μύλων, κ. τ. λ.

Ὀδοντόπλεκτον, ἢ Ὀδοντωτὸν πλέγμα, ἢ Ἰταλογαλλιστὶ Δαντέλλα, καὶ ἰδὲ εἰς τὴν Δέξιν ταύτην περὶ τῆς ὀνομασίας ταινία λεπτή, καὶ ἀραιὰ πλεκομένη ἐπάνω εἰς προσκέφαλον μὲ καρφοβελόνας (τὰς ὁποίας ὀδόντας, καὶ διὰ τῆτο ὀδοντωτὴν τὴν ταινίαν ταύτην λέγουσιν) εἰς αὐτὸ κατὰ σειράν ἐμπεπηγμένας, καὶ κινουμένας κατὰ τὴν χρείαν τῆς τέχνης, καὶ τὴν κίνησιν τῶν ἀτρακτίων μὲ τὸ νῆμα, τὸ ὁποῖον εἶναι χρυσῆν, ἢ ἀργυρῆν, γνήσιον, ἢ κίβδιλον, ἢ μεταξωτὸν, ἢ λιγόν, κ. τ. λ.

Πλέκονται εἰς τὴν Εὐρώπην, ἢτοι Γαλλίαν, Γερμανίαν, Ἑλουπίαν, καὶ ἄλλα μέρη πλῆθος ὀδοντοπλέκτων, καὶ κατὰ παντοίους τρόπους, ἀνθη, ὕλην, πλάτος, κ. λ. καὶ χρησιμεύουν εἰς ὤας, καὶ ἀντὶ κροσσωτῶν, καὶ ἄλλους στολισμοὺς ἐνδυμάτων, καὶ πέλων τῶν γυναικῶν, καὶ παιδίων, καὶ κατὰ τὴν κοσμητικὴν ὀρεξίν τῶν γυναικῶν δαπανῶνται ἀπειροὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἐκείθεν φέρονται εἰς τὴν Τουρκίαν μερικαὶ διὰ τὴν τοιαύτην χρῆσιν, πωλούμενα παρὰ τῶν λεπτοπάλων μὲ τὸν πῆχυν.

Μερικαὶ φίλεργοι πολίτισσαι πλέκουν μὲ τὴν βελόνην διὰ χρῆσίντων ἐξαιρετὰ ὀδοντόπλεκτα κατὰ τὰ Εὐρωπαϊκὰ πρωτότυπα, καὶ ἂν συμπεριλάβωμεν ὡς εἶδος αὐτῶν τὰς λεγομένας Βιβίλας, αἱ ὁποῖαι διαφέρν εἰς τὸ εἶναι σφιρῶτεραι τῶν ὀδοντοπλέκτων, ἢμπορῶμεν μὲ τόλμην εἰπῶμεν, ὅτι καὶ ὑπερτερῆν ἄλλὰ γίνονται ἀκριβῶτεραι διὰ τὸ δυσκολώτερον τῆς πλεκτικῆς τεύτης.

Αἱ ἰδιαιτυμύμεναι ἔτι Βιβίλαι πλέκονται μὲ τὴν βελόνην ἐπάνω εἰς ὡαν ἀπὸ μεταξωτὴν κλωστήν, καὶ κατὰ τὰ διάφορα χρώματα τῶν φυσικῶν ἀνθέων, καὶ καρπῶν χρωματίζονται ἐξαίρετα, καὶ πολὺ στερεώτερα ἀπὸ τὰ κυρίως ὀδοτόπλακτα· πολλάκις γίνονται μὲ τὸν τρόπον τοῦτον σακκουλαὶ διὰ νομίσματα, καὶ διὰ καπνόν, καὶ ὅλαι δαπανῶνται εἰς τὸν τόπον μὲ ζήτησιν.

Οἶνος, τὸ κρασί, τῷ ὁποίου ἡ κατασκευὴ διεδόθη ἀπὸ τὰς Ἑλλήνας εἰς τοὺς Εὐρωπαίους, ὡς μαρτυρεῖ ἡ λέξις αὕτη πολιτογραφηθεῖσα διὰ τὰς Λατινικὴν, Γαλλικὴν, καὶ Σθλαβονικὴν γλώσσας, καὶ τὰς ἐξ αὐτῶν, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς δὲν ἰξεύρω πῶς παραιτήσαντες, μεταχειρίζομεθα τὸ Κρασί, καὶ ἰδὲ τοῦτο.

Οἶνονάμα, τὸ κοινὸν καὶ πρωτεκβαλμένον Ῥακί. Eau de Vie.

Οἶνονόπνευμα (Esprit de Vin) τὸ δευτερεκβαλμένον, ἢ μετεκβαλμένον. Ἴδὲ περὶ ἀμφοτέρων Νάμα.

Ὀκταπόδι. Εἰς ὅλον τὸ Ἀρχιπέλαγος ὀφθαλμοῦται πολλά, καὶ κατὰ ὀκταπόδια, καὶ ἐκεῖ τρώγονται νωπὰ εἰς τὰς νηστείας, καθὼς αἱ σπηλαί· διὰ δὲ τὰ μακρινὰ μέρη στέλλονται ξηρά, καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ καλύτερα γίνονται εἰς τὸ Τρίκαιρι· τὰ Μοσχονήσια ὁμοίως εὐγάζουσι πολλά· τὰ ὀξυδάτῃ εἶναι ὀλίγα· στέλλονται καὶ διὰ τὴν Ῥωσσίαν, ὅπου τῶρα ἐμποδίσθη ἡ εἰσοδος.

Ὀμματα καρκίνου, ἢ Καρκινώματα. Ἴδὲ Καρκίνος.

Ὀμματόγελία, ὄργανον διὰ τὴν εὐκολυνθῆν ἢ ὀρσις χρήσιμον εἰς τοὺς γέροντας, καὶ τοὺς μύωπας, (κομποφθάλμους) συνδεμένον ἀπὸ δύο φακῆς, ἢ στρογγύλα ὑελία, συνδεμένα μὲ μεταλλικόν, ἢ ὀστρίου χελώνης σύνδεσμον, καὶ προσαρμοζόμενον πλησίον τῶν ὀμμάτων.

Ἡ χρυσίμη αὕτη ἐφεύρεσις δὲν ὑπερβαίνει τὴν ἸΓ'. Εἰκατοτατηρίδα, καὶ ἀποδίδεται εἰς τὸν περικλητὸν Γαλιλαῖον, ὁ ὁποῖος εἰδέχεται τὴν ἐτελειοποίησιν, εἰάν
δὲν

δὲν τὴν ἐπενόησεν πρῶτος αὐτός, καὶ μετὰ ταῦτα ἐφευρέθησαν τὰ Τηλεσκόπια.

Τὰ ὀμματουελία τῶν γερόντων ἔχουν τὸν ὕelson κοῖλον πρὸς τὸ ὀμμάτι, καὶ τῶν μύωπων, ἐκ τῆ ἐναντίας κυρτόν· τέτων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἶναι πράσινα, καὶ ἐκείνων λευκά.

Εἶναι δὲ καὶ διπλᾶ ὕελια διὰ τοὺς ἐσχατογύρους, πρεσβύτας.

Ὁ δὲ σύνδεσμος ἢ εἶναι ἀπλῆς, καὶ ἐπιτίθεται εἰς τὴν ρῖνα τὸ δίοπτρον τέτο· ἢ τεχνικώτερος, καὶ προσαρμόζεται εἰς τοὺς μίειγγας μὲ δύο ἐλατὰ τῆς ἰδίας ὕλης τῆ συνδέσμου ἐπακουμβίσματα, διὰ τὰ μὴ συνθλίβου τὴν ρῖνα τῶν μεταχειριζομένων.

Γίνονται δὲ καὶ ἄλλα διὰ τὴς μύωπας μὲ ἓνα ἢ δύο ὕελους βαλμένους εἰς θήκην, ἐκβαλλομένους μὲ τὴν περιστροφὴν, καὶ προσαρμοζομένους εἰς τὸ ὀμμάτι μὲ τὸ βάσταγμα τῆς χειρὸς διὰ προσωρινὴν παρατήρησιν, καὶ εἰς ὅλα τὰ εἶδη ταῦτα εὐδοκίμων οἱ Ἄγγλοι, καὶ ἐγκρίνονται τὰ ἔργα τῶν χειρῶν των. Μεταφέρονται λοιπὸν ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν τὰ καλλήτερα, καὶ ἀπὸ τὴν Γερμανίαν τὰ πολλὰ, ἀλλὰ κατώτερα, καὶ πωλοῦνται παρὰ τῶν λεπτοπώλων.

Γνωρίσματα τῶν καλητέρων εἶναι ἢ προσωπικὴ δοκιμὴ τοῦ μεταχειριζομένου.

ΟΝΙΣΚΟΣ, τὸ παρὰ τῶν Λατίνων Asellus, παρὰ τῶν Σκανδιναβῶν, ὡς κατώτερον, παρὰ τῶν Γάλλων Mogue, παρὰ τῶν Ἰταλῶν Merluzzo, καὶ παρὰ τῶν Ἰσπανῶν Basalao, Ὀφάρι εὐρισκόμενον, καὶ ἀλειψόμενον εἰς τὸν ὑπερβόρειον Ὀλεανόν, ἀρκετὰ χονδρὸν, ἀσχημοπρόσωπον, μὲ τὰ ὀδόντια εἰς τὸν μυχὸν τῆ στόματις, τὸ δὲρμα μαυροδερτὸν εἰς τὴν ράχην, καὶ ὑπόλευκον εἰς τὴν κοιλίαν, μὲ λέπια λεπτὰ καὶ διαφανῆ, καὶ λευκὸν κρέας.

Εἰς τὴν γεῦσιν δὲν εἶναι τόσον πολὺ ἴσστιμον, καὶ εἰς τὸν στόμαχον βαρύτερον, διότι εἶναι τραχὺ, σκυτῶδες, καὶ δύσπεπτον, διὰ τετο πρὸ τῆ γὰ τὸ ἐψήσουν,

ἦτοι μαγειρεύουσιν τὸ κοπανίζου πολὺ, καὶ μὲν ὅλον τοῦτο χρειάζεται δυνατὸν στομάχι.

Εἰς τὰ παράλια τῆς Νορβηγίας κάμνουν μέγα ἐμπόριον εἰς αὐτὸ τὸ ὄψαρι, τὸ ὁποῖον οἱ Σκανδιναβοὶ διαίρουν εἰς πέντε εἶδη ὀνομάζοντές τε, Kabliu, Dors:h, Sey, Kolié, καὶ Lauge. Ταῦτα δὲ ὁ Λινναῖος ἐκδέττει Morrhuu, Collarias, Pollachius, Aeglescrins, καὶ Molua. Λατινικώτερον ὅμως, καὶ γενικώτερον, ἐπὶ τῶν οὐνομα ἔβαλε τὸ Gadus, Γάδος.

Ὅλη ἡ Παρωικανίτις Εὐρώπη δαπανᾷ πλῆθος πολὺ, καὶ οἱ Νορουνγῖται ἢ Νορβηγιανοὶ πωλῶν μεγάλας ποσότητας· διότι ἀπὸ αὐτὰ τὰ ὄψαρια ἐκβάλλουν τέσσαρα εἶδη, ἦτοι τὰς κοιλίας, τὰς γλώσσας, τὰ ὠὰ, καὶ τὴν πιμελὴν, ἢ ἔλαιον τοῦ ἥπατος.

Αἱ κοιλίαι ἀλατισμέναι βάλλονται εἰς βαρύλλια ἔξ περιπίου κανταρίων.

Αἱ γλώσσαι ὁμοίως εἰς βαρύλλια τεσσάρων κανταρίων σχεδόν, ἀλλ' ἀμφοτέρωθεν εἶναι ὀλίγον ζητημένα, καὶ διὰ τοῦς πτωχοὺς χρησιμεύουσιν, ὅθεν εὐθυστά.

Τὰ ὠὰ ἀλατίζονται ὁμοίως εἰς βαρύλλια διαφόρων μεγεθῶν, καὶ χρησιμεύουσιν διὰ δέλεαρ εἰς τὸ ὄψαρισμα τῶν τριχιῶν, διότι τρέχουν σωρηδόν οἱ τριχίαὶ νὰ φάγουν ἀπὸ αὐτὰ ριπτόμενα εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ οἱ ἀλιεῖς τοὺς συναζοῦν μὲ τὰς σαγήνας των· μόνοι οἱ παρωικανίται Γάλλοι λαμβάνουσιν ἀπὸ τὴν Νορουνγίαν ετησίως 16 φορτώματα καραβίων δι' αὐτὴν τὴν χρῆσιν.

Ἡ πιμελὴ, ἢ ὁποῖα καθὼς πολλάκις εἶπομεν ὀνομάζεται ἔλαιον παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν, χρησιμεύει διὰ τὴν βυρσοδεψίαν, καὶ τῶς λύχνους, κ. τ. λ. καὶ μεταφέρεται εἰς βαρύλλια ζυγίζοντα περὶ τὰ 4 καντάρια.

Πέμπτη καὶ μεγίστη πραγματεία εἶναι τὸ σῶμα, ἦτοι τὸ κρέας τοῦ ὄψαριου, τὸ ὁποῖον ταριχεύεται κατὰ τρεῖς τρόπους, ἦτοι γαράτον ἀλατισμένον εἰς τὰ βαρύλλια, ξηραμένον εἰς τὸν αἶρα, καὶ ταριχευμένον, καὶ ξηραμένον, περὶ τῶν ὁποίων λέγομεν κατὰ σειράν.

Γαράτος Ονίσκος γίνεται καθώς και τὰ λοιπὰ ὄψα-
ρια, ἤτοι καθαριζόμενος ἀπὸ τὰ ἐντόσθιά του, σχιζό-
μενος εἰς τὸν ομφαλόντου, πλυόμενος, καὶ βαλλόμε-
νος εἰς τὰ βαρύλλια μετὰ καλὴν παρατήρησιν.

1. Νὰ ἦται τὸ παχύτερον, καὶ καλῆτερον ὄψαρι.
2. Νὰ στρωθῆ τὸ βαρύλλι εἰς τὸν πάτον μετὰ πολὺ ἄλας.
3. Νὰ γεμίσῃ πανταχόθεν τὸ ὄψαρι μετὰ ἄλας διὰ τὰ
μὴ ἐγγίξῃ μετὰ τὰ ἄλλα εἰς τὸ στείβαγμα των.
4. Νὰ στειβαχθῆ πάντοτε μετὰ τὴν κοιλίαν ἐπάνω, καὶ
τὴν ράχην κάτω, ἢ πρὸς τὰ πλάγια τῆ βαρυλλίου διὰ
τὰ τὸ διαπεράσῃ τὸ ἄλας εἰς τὴν ράχην, καὶ νὰ μὴ γέ-
γῃ ὑποκόκκινον τὸ κρέας τε, τὸ ὁποῖον εἶναι σημεῖον εὐ-
ρωτιάσεως, καὶ σήψεως.

Αὐτὸς εἶναι ὁ καλῆτερος τρόπος τῆ ταριχεύματος, ἀλ-
λ' ὀλίγα γίνονται ἔτι, καὶ σχεδὸν ὅσα εἶναι διὰ χρῆ-
σιν τῶν ἀλιέων διὰ ὄωρον.

β. Ξηραμένος εἰς τὸν αἶρα, ὁ ὁποῖος καὶ διακριτικώ-
τερον ὀνομάζεται Βακαλαός. Σχιζεται εἰς δύο κατὰ μῆ-
κος, καὶ ἀφήνεται συκρατόμενος εἰς μερικὰ μέρη ἀπὸ
ὀλίγον δέρμα, πλύνεται καλὰ πανταχόθεν, καὶ μετὰ ἄ-
λας πολὺ στειβάζεται εἰς μεγάλα βαρύλλια μετὰ τὸ δέρ-
μα πρὸς τὸν πάτον τῆ βαρυλλίου μετὰ μερικὰς ἐβδο-
μάδας, ἀφ' οὗ τὸν διαπεράσει τὸ ἄλας, τὸν ἐκβάλλουν,
τὸν τεινάσσουν ἀπὸ τὸ ἄλας, καὶ βάλλουν τὰ κομμά-
τια μετὰ τὸ κρέας ἐπάνω εἰς σανίδα χωριστὰ καθ' ἓν,
καὶ ἀφ' οὗ ξηρανοῦν εἰς τὸν αἶρα, τὰ συνάζουν, τὰ
ἀλατίζουν, καὶ τὰ στειβάξουν εἰς βαρύλλια, καὶ τὰ
πωλοῦν.

γ'. Ξηραμένος εἰς τὴν πέτραν, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦτο
καὶ Stockfisch λέγεται παρὰ τῶν Σκανδιναβῶν, καὶ τῶν
Ὀλλανδῶν, καὶ Ἀγγλῶν, διότι Stock ἢ πέτρα, καὶ
Fisch τὸ ὄψαρι κατ' ἐκείνους.

Τὸ παχύτερον καὶ μεγαλύτερον ὀψαρι ξη-
ραίνεται εἰς τῆτον τὸν τρόπον· σχιζεται ἀπὸ τὸ μέρος
τῆς κοιλίας ὀλόκληρον, ἀνοίγεται, καὶ πλύνεται καλὰ,
ἔπειτα ἢ κρεμάται εἰς τὸν αἶρα, ἢ βάλλεται ἐπάνω εἰς

πέτρας ἕως νὰ ξηρανθῇ μὲ τελειότητα· καὶ μετὰ ταῦτα δένεται, θημωνιάζεται, καὶ πωλεῖται.

Τὸ μεγαλύτερον εἰσόδημα τῆς Νορουηγίας γίνεται ἀπὸ αὐτὸ τὸ ὄψαρευμα, καὶ ἄλλατινα· περὶ τὰ 1,000 καράβια φορτώνονται κατ' ἔτος εἰς τοὺς λιμένας της μὲ αὐτὴν τὴν πραγματείαν· ὥστε καὶ βασιλικὴ διαταγὴ ἐγένετο πῶς γὰ ταριχεύωνται οἱ ὀνίσκοι, καὶ νὰ ἐτοιμάζωνται, καὶ νὰ πωλῶνται.

Ἄλλ' εἰάν εἰς τὴν Νορουηγίαν ἦναι μέγα τῦτο τὸ ὄψαρευμα τῷ Ὀνίσκου, εἰς τὴν ἀντικρὺ ταύτης Βορείαν Ἀμερικὴν γίνεται μέγιστον, κατὰ τὴν λεγομένην Νέαν Γῆν (Terra Nova) τὸ Ἀκρωτήριο τῶν Βρετάνων (Cap Breton) καὶ τὰ πλησιόχωρα μέρη. Πρὸς ἀπόδειξιν τῦτου ἀρκεῖ νὰ ἰξυύρωμεν, ὅτι κατὰ τὴν παρατήρησιν τῆς ἐμπορικῆς ἐφημερίδος, καὶ τοῦ Μηνύτωρος εἰς τὸ 1760 ἔτος ἔλαβεν ἡ Ἀγγλία, καὶ λαμβάνει κατ' ἔτος 1,000 βαρύλλια ἔλαιον ἀπὸ τὸ ἦπαρ (σηκότι) τοῦ ὄψαρίου τῦτου· ἀλλ' ἐπειδὴ ἀπὸ 6 ἦπατα δίδεται 1 μεσεῖτα ἔλαιον, καὶ 32 τῦτων κάμνουν 1 γελῶνι, καὶ 240 τῦτων συριστῶσι τὸ βαρύλλιον, χρειάζονται εἰς 1 ἀπὸ αὐτὰ 43,000 ὀνίσκοι· καὶ τὰ 1,000 βαρύλλια φέρουν τὴν μεγίστην ποσότητα τῶν 43,000,000 ὄψαρίων ἀλιευομένων κατ' ἔτος ἀπὸ τῆς Ἀγγλous· ἀλλὰ τότε καὶ οἱ Γάλλοι ἐνησχόλουν 16,000 ναῦτας ἐτησίως εἰς αὐτὸ τὸ ὄψαρευμα, καὶ ὅλαι αὐταὶ αἱ ποσότητες δαπανῶνται εἰς τὴν Ἰταλίαν, Ἰσπανίαν, Πορτογαλίαν, καὶ τὰ βόρεια μέρη τῆς Εὐρώπης, καὶ τῆς Ἀμερικῆς συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Γαλλίας, καὶ Ἀγγλίας.

Ἡ Ἀγγλία ὑπερτεροῦσε καὶ τότε τὴν Γαλίαν εἰς αὐτὸ τὸ ἐμπόριον, καὶ τῶρα θαλασσοκρατοῦσα τὸ οικειοποιήθη ὅλον, καὶ ἀπολαμβάνει μέγα ὄφελος· ἡ Δανία ἐπέχει τὸν δεῦτερον τόπον μὲ τὴν Νορουγιαν, καὶ Γροενλάνδαν, καὶ Σπιτζβέργην.

Κατὰ δὲ τὴν ποιότητα, ὅλοι ὁ ταριχευμένος, ἢ ξηρὸς Ὀνίσκος, ἢτοι Βακαλάος, ἢ Στοκφίς οἱ ὄψαρευθέντες τὴν ἀνοιξιν εἶναι καλήτεροι· ὅσοι δὲ τὸ θῆρος, καὶ

Φθινόπωρον κατώτεροι, καὶ ὅσοι τὸν χειμῶνα ἐννοῦνται τῆς ἀνοίξεως, διότι τότε ταριχεύονται ὄντες παγωμένοι τοὺς τρεῖς μῆνας τοῦ χειμῶτος.

Οἱ Δαγοὶ ἀλατίζοντες τοὺς μὲ ἄλας θαλάσσιον (τὸ ὁποῖον εἰς ὅλα τὰ εἶδη τῶν ὄψαριων εἶναι ἀρμοδιώτερον) τὰς κάμνουν καλῆτερες· τῶν δὲ Ἑγγλων ὄντες ἀλατισμένοι μὲ ὀρυκτὸν ἄλας χάσκουν ὅλον τὸ πάχος των διὰ τὴν βρωτικὴν δύναμίν του· μὲ ὅλον τοῦτο ὅλοι ἐξοδεύονται.

Ταῦτα συνοπτικῶς περὶ τοῦ ἀλιεύματος, καὶ ἐμπορίου τούτου, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν μετέχομεν, ἕτ' ἢμποροῦμεν νὰ μεδέξωμεν ἡμεῖς διὰ πολλὰ ἀνυπερπήδητα ἐμπόδια· ἀλλ' ἕτε κατ' εἰσχομιδὴν λαμβάνομεν ἐμπορικῶς.

Τὸ Ἐλαιον τῆ Ἡπατος τῆ Ὀρίσκου συναίεται ἕτω· βάλονται τὰ ἥπατα εἰς σκάφην, καὶ σπηόμενα ἐπιπλέει τὸ πάχος τούτο, καὶ συναίεται ἀπὸ τὰς ἐπιστάτας, καὶ βάλλεται εἰς τὰ βαρύλλια, χωρὶς ἄλλον κόπον, ἢ μηχανήν.

ἽΝΤΖ, ὄρυχος, τὸ οὐύχι· εἰς τὸ ἐμπόριον χρησιμεύων τὰ οὐύγια ἦτοι αἱ χηλαὶ τῶν ἵππων, καὶ τῶν λοιπῶν μοιεύων ζώων. Ἰδὲ ΚΕΡΑΤΟΝ.

ἽΝΤΖ, πειράδιον, ὁ Ἀχάτης. Ἰδὲ ἈΓΑΘΗ.

ἽΟΖΟΣ, τὸ Ὀξειδι, ἦτοι κρασί ὀξινόν, ἢ καθ' ἑαυτὸ, ἢ καὶ μὲ κατασκευήν. Γίνεται δὲ ὀξειδι καὶ ἀπὸ τὸν Ζύθον, καὶ τὸν Ὀπαρόζωμον, ἦτοι Κίδρον, καὶ ἀπὸ τὸ βρόχιον γερὸν τῆς ἀνοίξεως.

Τὸ ἐμπόριον γναρίζει τὸ ὀξειδι τοῦ κρασίου, καὶ ἡ Κωνσταντινούπολις προβλέπεται ἀπὸ τὸν Κόλπον τῆς Νικομηδείας, ὅπου οἱ χωρικοὶ κάτοικοι, καὶ διὰ τὴν ἀχρειότητα τῶν σταφυλῶν, καὶ δριμύτητα τὰς κάμνουν ὅλας ὀξειδι, καὶ ἀπὸ αὐτὸ στέλλεται μερικόν, καὶ διὰ τὰ Ῥωσσικὰ παράλια τῆς Μαύρης Θαλάσσης. Ἀρετὴ τῆ ὀξειδίου εἶναι ἡ δριμύτης, καὶ καθαρότης· τὸ λευκότερον προτιμᾶται, ἐπειδὴ δὲν χρωματίζει τὸ φαγητὸν, εἰς τὸ ὁποῖον βάλλεται ὡς ἄρτυμα, ἕτε τὰ ταριχευόμενα μὲ αὐτὸ ὄστρακοδέρματα, καὶ χέρτα.

ἽΟταν

Ὅταν βάλῃς εἰς τὸ ὀξειδι φύλλα ῥόδα, ἢ τὸ ἀφήσης εἰς τὸν ἥλιον τὸ θέρμα ἀποκτᾷ εὐωδίαν, καὶ λέγεται Ῥοδόξειδον, καὶ εἴτι ἄλλο ἄνθος, ἀποτελεῖς ἀνδόξειδον.

ΟΞΕΙΔΩΤΑ, καὶ χυδαιότερα ὀξειδάτα, ἢ Μαρινάτα λέγονται τὰ καλαμάρια, ὀκταπόδια, σπηλαί, ὀστρακοδέρματα, καὶ ἄλλα τοιαῦτα φυλαττόμενα εἰς χύτρας, ἢ βαρύλλια μὲ ὀξειδι, καὶ στελλόμενα ὅπως εἶναι ζημιμένα. Ὅμοίως δὲ καὶ καρποὶ, ὡς εἰλαίαι, πιπεριαὶ, βρουγιάι, καὶ τὰ τοιαῦτα εἰς ὅλα χρειάζεται τὸ δριμύτερον ὀξειδι διὰ τὰ ἦναι καλά.

ΟΞΥΚΕΔΡΟΣ. Εἶδος Ἀρκυόθου μᾶλλον, ἢ Κέδρου μικρῶ, γινομένη εἰς τὴν Φοινικίαν, καὶ Κυλικίαν, καὶ εἰς τὴν πατρίδα μὲ ξύλον κόκκινον, εὐώδες, ὡς τῆς κυπαρίσσου, μὲ φύλλα ἀειθαλῆ, καὶ καρπὸν ὡς τοῦ κέδρου ἡμεῖς τὴν ὀνομάζομεν Μερσίαν.

Εἰς τὰ θέρμα κλίματα ἀπεστάζει κόμμι ἐπονομαζόμενον Βερονίκη, καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ἀληθὴς Σανδαραχη.

ΟΠΑΛΟΣ, πετράδιον ἐμφαῖνον διάφορα χρώματα κυανοῦν, πορφυρῶν, πράσινον, κίτρινον, καὶ κόκκινον, ἐπίστε δὲ καὶ μαῦρον, καὶ λευκὸν, ἢ γαλαξίον. Φαίνεται δὲ ὅτι ἔλα αὐτὰ ἀποτελεῖται μὲ τὴν ἀντανάκλασιν τοῦ φωτός εἰς ἓν ἢ δύο φυσικὰ χρώματά τε, καθὼς συμβαίνει εἰς τὰ πρίσματα τῆς ὀπτικῆς ἡ δὲ εἰς τὸν ὄπαλον δὲν μένει ἡ ποικιλότης αὐτῆ, καθὼς καὶ εἰς τὰ ῥηδέντα πρίσματα συμβαίνει.

Διὰ τὸ πολυχρῶν τοῦτο τιμᾶται σχεδὸν ὡς τὰ σαπφείρια, καὶ τὴς ἀγθρακας, εὐρίσκεται δὲ καὶ εἰς τὴν Κύπρον, Ἀραβίαν, καὶ τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἐγκρίνεται ἢ δὲ εἰς τὴν Βοημίαν, καὶ Οὐγκαρίαν ἀνορουσσομένη, εἶναι ψευδόπαλος, καὶ Ἀστέρια παρὰ τῶν Παλαιῶν ἐκαλεῖτο. Ἴδὲ ταῦτα.

ΟΠΙΟΝ, τὸ Αὐχίον Τυρκιστὶ λεγόμενον, χυμὸς τῆ Μικανίου (παπαρνας) χόρτου, συναζόμενος εἰς τὴν Ἀσίαν, τοῦ ὁποίου ὁ ἀκάθαρτος διονομάζεται Μικάνειον.

Σπείρεται τὸ χόρτον τῆτο εἰς πολλὰ χωράφια τῆς Ἀσίας, καὶ Συρίας, (τὸ ὁποῖον εἶναι καλλίτερον ἀπὸ τὸ γινόμενον εἰς τὰς Ἰνδίας) καὶ ἀφ' οὗ ἀρχίσῃ νὰ χονδρύνῃ τὸ κεφάλιτε, σχίζεται τὸ καλάμι (ὁ καυλός τε) καὶ συνάξεται ἑ γαλακτερός ὀπός, ἤτοι τὸ Ὀπιον, ἐπαναλαμβανόμενον τὸ σχίσμα ἐκδίδει Ὀπιον κατώτερον, καὶ ἐκ τρίτης ἀκόμη κατώτερον· ἔπειτα τὸν ζυμώνει μὲ νερόν, καὶ μέλι ἕως νὰ γένη σῶμα ὡς πίσσα, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ λεγόμενον Ὀπιον.

Μηκύνειον δὲ τὸ κατασκευαζόμενον μὲ τὰ ἐσχισμένα κεφάλαια τοῦ χόρτου, καὶ τὴν ἀνωτέρω ζύμωσιν.

Γνωρίσματα Ὀπίου καλῶς εἶναι, τὸ ξηρότερον, καὶ μελανώτερον, μὲ βαρσίαν, καὶ ὑπνωτικὴν ὄσμιν, καὶ ελεύθερον ἀπὸ πολλὰ φύλλα, μὲ τὰ ὁποῖα τυλίσσεται.

Δαπανᾶται πολὺ Ὀπιον εἰς ὅλην τὴν Ἀσίαν, καὶ Ἀσιατικὰς Νήσους διὰ τὴν κοινὴν μεταχείρισιν τῶν κατοίκων διὰ μεθυστικόν· ὥστε μόνη ἡ Βαχὰρ Ἐπαρχία πωλεῖ ἐτησίως περὶ τὰς 190,000 οὐκάδας· ἡ Εὐρώπῃ τὸ μεταχειρίζεται δι' ἰατρικὸν ὑπνωτικόν, καὶ ναρκωτικόν.

ΛΑΥΔΑΝΟΝ ὀνομάζεται τὸ παρά τῶν Φαρμακοπῶλων ἐξαντλέμενον ἀπὸ τὸ Ὀπιον μὲ βρόχινον νερόν, καὶ μὲ οἰνόπνευμα· τὸ δὲ Λαυδανον Ὀπιώδες, εἶναι σύνθετον μὲ ἄλλα εἶδη· εἰς τὴν μεταχείρισίν του χρειάζεται προσοχὴ, καὶ προσδιορισμὸς ἰατροῦ, διότι ἠμπορεῖ νὰ κοιμηθῇ τὸν ἀξύπνητον ὅστις τὸν μεταχειρισθῇ ἀστοχάστως, ἐκτὸς μόνον ἂν ᾖναι συνειδισμένος, καθὼς πολλοὶ Ἀσιατικοί, οἱ ὁποῖοι μεθ' ἐν τρώγοντες πολλὰς δραχμάς, ἀλλὰ δὲν ἀποθνήσκου.

ὈΠΛΟΝ, τὸ κοινῶς Ἄρμα, ὄργανον, ἢ ἐργαλεῖον χρησιμον εἰς τὸ νὰ ὑπερασπισθῇ τις ἐαυτὸν, νὰ καταπολεμήσῃ τὸν ἐχθρόν, καὶ νὰ φονεύσῃ τὰ ζῶα.

Διαιρεῖται τὰ Ὀπλα εἰς Πυροβόλα, ἕσα ρίπτουσι βόλια μὲ τὴν ὀρμὴν τῆς πυρίτιδος, καὶ εἰς Λευκά, καὶ εἰς Χειροβόλα.

Πυροβόλα εἶναι τὰ ἀκόλυθα.

Κανόνια, τὰ Τόπια.

Βόμβαι, αἱ Βόμβαι.

Τυφέκια.

Καταπέλται πυρεβέλοι, τὰ Τρομπόνια.

Πιστόλια, ἤτοι μικρὰ Τυφέκια.

Πυροφόροι βολίδες, Γρανάται.

Λευκὰ Ὅπλα, ἤτοι Χειροκίνητα.

Σπάθη, τὸ Σπαδί.

Μάχαιρα καμπύλη, τὸ Γιαταγάνι.

Ἐγκοπὶς, τὸ Σατήρι.

Ἐγχειρίδιον, τὸ Χαντζάρι.

Πέλεκυς, ὁ Παλταῖς.

Δόρυ, καὶ Κοντάρι, τὸ Μυσράκι.

Λογχοπέλεκυς, Κοντάρι μὲ πέλεκυν.

Τυφεκολόγη, ἡ Βαγιωνέτα.

Ἀγκυλοσφύρα, τὸ Κιλεῦχι.

Χειροβόλα Ὅπλα.

Τόξον, τὸ Δοξάρι.

Βέλος, ἡ Σαγίτα.

Ἀκόντιον, Κοντάρι, ὡς Τζιρίτι μὲ λόγχην.

Καταπέλτης, μηχανὴ πετροβόλος.

Σφενδόνη.

Περὶ τῶν κυριωτέρων ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω θεώρησον εἰς τὰ ἴδια Ἄρθρα ἐκάστου· διὰ τὰλλα ἀρκεῖ νὰ συνεδίσης τὰ ὀνόματα, διὰ νὰ μὴ βαρβαρίζωμεν ἀναιδῶς, καὶ χωρὶς ἀνάγκην· καὶ ἐπειδὴ τὸ ἐμπόριον εἰς τὰ ὅπλα εἶναι πανταχοῦ ἐμποδισμένον, δὲν πρέπει νὰ εἴπωμεν περισσότερα εἰς ἐμπορικὸν Σύγγραμμα, ὅποιον εἶναι τὸ παρόν.

Διὰ

Διὰ τὰ χρησιμεύοντα εἰς τὸ κυτῆρι ἂν θέλῃς τὰ δια-
 τρίβης εἰς αὐτὸ, καὶ διὰ προφύλαξιν εἰς τοὺς ὁρόμους,
 αἱ ἐδοιοπορῆς, Ἰδὲ ΤΥΦΕΚΙ, ΠΙΣΤΟΛΑ, ΣΠΑΘΙ,
 ΜΑΧΑΙΡΙ, κ.τ.λ.

ἜΓΓΑΝΑ ΜΟΥΣΙΚΑ εἰομάζονται ὅσα ἠχολογῶντα
 ἀποτελεῖν ἀρμονίαν, καὶ ἐξυπνῶν τὴν ἀκοὴν, εἶναι δὲ
 τριῶν εἰδῶν.

Μὲ Χορδὰς, ὡς Λύρα, καὶ Κιθάρα, Κύμβαλον,
 Ψαλτήριον.

Διὰ τοῦ Ἀνέμου, ὡς τὸ Ὀργανον, ἢ Σάλπιγγι,
 ὁ αὐλός, καὶ τὰ τέτε εἶδη.

Τὰ Κτυπώμενα, ὡς Τύμπανον, καὶ Τύμβαλον,
 καὶ Κρόταλα (τὰ Ζίλια).

Ὅλων αἰτῶν καὶ τῶν ὁμοίων τὸ ἐμπόριον εἶναι μι-
 κρὸν, καὶ κατασκευάζονται ὅσα ἀνήκουσιν εἰς τὴν Εὐρω-
 παϊκῆς Μουσικῆς εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅσα δὲ εἰς τὴν Τυρ-
 κικῆς εἰς τὴν Ἐπιπράτειαν τῆ Βασιλείου, καὶ μάλιστα
 εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν.

ὈΠΩΡΑ, τὸ ὀπωρικὸν κοινῶς λεγόμενον, καρπὸς
 βρώσιμος τῶν δένδρων, καὶ γενικῶς ἔλων τῶν φυτῶν,
 ἐμπυριέων, καθὼς καὶ οἱ μὴ ἐσθιόμενοι καρποὶ σπέρ-
 μα τῆ φυτῆ, καὶ χρησιμεύων προσέτι διὰ φαγί τῶν
 ἀνθρώπων, διότι ὅσοι καρποὶ τρώγονται ἀπὸ τὰ λοιπὰ
 ζῶα δὲν εἰομάζονται ὀπωρικά.

Εἰς πολλὰ Ἄρθρα τοῦτε τῆ Βιβλίε ἡμπορεῖ τὰ πα-
 ρατηρεθῆ ἢ ἐμπυρικῆ χρῆσις τῶν ὀπωρῶν, ὡς ἀμυγδά-
 λων, καρυδίων διαφόρων, κακάου, καὶ ἄλλων παμπόλ-
 λων, αἱ ὁποῖαι ἔχουσαι κέλυφος, ἢ στερεὸν σῶμα διαρ-
 κῆν πολὺν καιρὸν ἔχει, καὶ μεταφερόμεναι εἰς διάφορα
 μέρη πωλεῖται.

Ἄλλαι δὲ ἔσαι ὑγραὶ, καὶ εὐσηπτοὶ χρησιμεύων διὰ
 φαγί τῶν ἐμποτίων ἀκόμη γαπαὶ, καὶ ἐμβαίνων εἰς τὸ
 ἐμπόριον, ἢ ἔχουσαι κέλυφος, ὡς αἱ σταφίδες, τὰ ψιχο-
 κέρσισα, τὸ πιπέρι, τὰ διάφορα κοκκύμυλα, καὶ τὰ
 ὄμια ἢ μὲ τὸν ζωμότων, καὶ τοιαῦτα εἶναι, ὁ Μη-
 λόζωμος, ὁ Ἀπισζωμος, τὰ κρασία αὐτὰ, καὶ ἄλλων
 καρ-

καρπῶν οἱ ζῶμοι, περὶ τῶν κυριωτέρων ἀπὸ τῆς ὀποῖους λέγομεν εἰς τὰ ἴδια Ἄρθρα, ὅθεν δὲν μίξει γὰ ἐκταθῶμεν ἐδῶ, ἐπαναλαμβάνοντες τὰ ἴδια.

Ὁ παρόζωμος λοιπὸν λέγεται ὁ ζῶμος, ἦτοι ὁ χυμὸς τῶν ὀπωρῶν κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἐκθεσιν· ὁ ὀποῖος καὶ ἀπὸ τὰ ἴδια δένδρα, ἢ καρπῶν αὐτῶν ἐπονομάζεται, ὡς λεμοτόζωμος, καὶ τὰ παρόμοια, ὅσα δηλαδὴ πωλῶνται εἰς ζῶμους διαμένοντας, καθὼς στραγγίζονται ἀπὸ τὸ ὀπωρικόν.

Ὁ παρόζυθος δὲ ἠμποροῦμεν κατὰ διαίρεσιν σαφίστερον γὰ ὀνομάσωμεν ἐκείνον τὸν ζῶμον, ὁ ὀποῖος μετὰ τὸ ἀποστράγγισμά τε, βράζει, καὶ ἀλλάζει ποιότητα εἰς τὸ γλυκύτερον, ἢ ὀριμύτερον, ἢ μεθυστικόν· δὲν τα ὀνομάζωμεν κρασία, διότι δὲν ἔχουν ἐκείνην τὴν ποιότητα· ἀλλὰ ζύθους διακριτικώτερον, ἐπειδὴ πλησιάζουν περισσότερον εἰς τούτους, ἢ εἰς ἐκεῖνα.

Ἀπὸ πολλὰς σαρκῶδεις ὀπώρας γίνεται ὀπαρόζυθος, καὶ χρησιμεύει δι' ἐμπόριον ἐσωτερικὸν καὶ ἐξωτερικὸν ἐπίσπε.

Ἀπὸ τὰ Μῆλα γίνεται τὸ παρὰ τῶν Γάλλων λεγόμενον, Cidre, τὸ ὀποῖον Κίδρον ὀνόμασα, καὶ ἴδὲ εἰς τὴν Λέξιν ταύτην.

Ἀπὸ τὰ Ἀπίδια γίνεται τὸ λεγόμενον κυρίως Poiré ἦτοι Ἀπιόζυθος, καὶ συνωνυμῶμενον πολλάκις Κίδρον· ἀλλὰ τῆτο εἶναι πολὺ κατώτερον ἀπὸ τὸν Μηλόζυθον ἐκείνον.

Ὁπαρόζυθον ἔχομεν εἰς τὴν Πόλιν μας ἀπὸ τὴν Τραπεζῆντα, φερόμενον εἰς βαρύλλια, καὶ πωλῶμενον, καὶ μεταχειριζόμενον παρὰ πολλῶν διὰ ὀροσιστικὸν ποτῶν τὸ καλοκαῖρι, καὶ διὰ καρύκευμα συνεσθιόμενον μὲ τῆς θρίδακας, τὰ κοινῶς μαϊύλια, καὶ μετὰ προσθήκης μαρύλια· αὐτὸς εἶναι τὸ κοινῶς γνωριζόμενον Ναρδέγι, ἢ Λαρδέγι γινόμενον κυρίως ἀπὸ τὸν ζῶμον τῶν Δαμασκωνῶν, καὶ Κοκχυμύλων, ἀπὸ τὰ ὀποῖα ἔχει πλῆθος ἢ Τραπεζῆς, καὶ ὅλη ἐκείνη ἢ Ἐπαρχία· ἢ γυῖσις του εἶναι ὑπόζυθος, καὶ τὸ χρῶμα τῆ καλῶ ὑπόζυθον.

Ἀπὸ

Ἀπὸ τὸν Κοκκυμηλόζυθον τῆτον πρὸ τῆς βράσεώς τε, ἐφύεται τὸ πιστίλι, ἢτοι κοπανισμένον, καθὼς ἀπὸ τὸ γλευκος γίνονται τὰ γλευκοπλακύντια (μουστόπηται) ἀλλ' ἐκεῖνο, ἢτοι τὸ πιστίλι, εἶναι περισσότερον ἐφύμειον, διὰ τοῦτο καὶ πικτότερον, καὶ τυλεγμένον ἐλικοειδῶς εἰς κυλίνδρους πωλεῖται εἰς τὰ ἐργαστήρια τὸ χρῶμά του εἶναι φαιόν, ἢτοι βαδύ καστανόν, καὶ ἡ γεῦσις του γλυκοζυγος.

Μὲ αὐτὰ τὰ δύο Ἄρθρα, καὶ μὲ τὰ λεπτοκάρυα φορτωμένα μᾶς στέλλων οἱ Τραπεζύντιοι τρικάρτα καραβία των ἐπιείως, καὶ ὅλα αὐτὰ δαπανῶνται εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν.

Εἰς ἄλλα μέρη ἐφύθουν γλευκος ἀπὸ τὰ λειμωνικά, καὶ ἀπὸ ἄλλα ὀπωρικά ἢ τέχνη ὅμως τῆ γὰ κατασκευασθῆ καλὸς μηλόζυθος λείπει ἀπὸ τὰ μέρη μας, μ' ὅλην τὴν εὐκολίαν τῆς κατασκευῆς του· διότι ἀφ' οὗ κοπανισθῆν, ἢ καὶ μὲ τὸ πιστίριον συνθλιβῆν τὰ μῆλα, καὶ μάλιστα τὰ ὑπόζυγα, καὶ χειμωνήσια, συνάζεται ὁ ζωμός των, βάλλεται μὲ ὀλίγον μέλι εἰς κάδους, ἢ βαρύλλια, βράζει, καὶ γίνεται καθαρὸς, ὡς κίτρινον κρᾶσι, καὶ εὐχριστος, ὀροισστικός, καὶ ὁ παλαιότερος μεθυστικός, καθὼς ὁ κοινὸς ζυθος.

Ὁ πωρόπνευμα. Δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι καθὼς ἀπὸ ὅλης τῆς καρπῆς ἐκβάλλεται πνεῦμα, ἀπὸ τὰς Ὀπώρας γίνονται εὐκολώτερα, καὶ περισσότερον· εἰς τὴν Γαλίαν, Γερμανίαν, καὶ τὴν Ἀγγλίαν κατασκευάζων, καὶ μεταχειρίζονται πολὺ· μαρτάνω δὲ ὅτι καὶ εἰς τὴν Δακίαν ἐκβάλλουν ἀπὸ τὰ κοκκύμηλα μὲ τὸν κοινὸν ἀμβυκα· κρίνεται ὅμως τὸ ὀπωρόπνευμα βλαπτικὸν παρὰ τῶν Διαιτητικῶν· ἀλλὰ μήπως τὰλλα εἶναι ἀφίλιμα; ὅλα ἐκεῖνα τὰ Ἔθνη μεταχειρίζονται τὰ ὀπωροπνεύματα, καθὼς ἡμεῖς τὸ οἶνόταμα, καὶ εὐχαριστοῦνται.

ὉΡΕΛΛΑΝΗ, ἀπὸ Ὀριλλάνας τῆ Ποταμοῦ τῆς Μεσημβριῆς Ἀμερικῆς μετανομασθέντος τοῦ Ἀμαζονεῖου, φυτὸν, εὐρισκόμεσον περὶ τὰς ὄχθας αὐτοῦ, καὶ παρὰ

τιγων ονομαζόμενον Ρακῦ, καὶ παρ ἄλλων Ἀχιότῃ γίγεται ὡς μικρὰ χρυσομηλέα με φύλλα εἰς σχῆμα καρυδίας, ἀνθὴ λευκά, καὶ σαρκόχροα, πενταπέταλα, ἀστεροῦδη, καὶ καρπὸν ὡς σπόρον σταφυλῆς ἐμπεριεχόμενον εἰς λοβούς ἐρυθροτάτους.

Τὰ αὐτὰ ὀνόματα δίδονται καὶ εἰς τὸν καρπὸν τοῦ φυτῷ τούτου, ὁ ὁποῖος τιμᾶται πολὺ ἀπὸ τῆς βαφῆς, διότι δίδει ἀπαράλλακτον χρῶμα με τὸ Πρινοκόκκι, ἀλλ' ἀπαλλείφεται, καὶ διὰ τούτο ἐμποδίζεται εἰς τὴν Γαλίαν, καὶ μεταχειρίζονται ἀντὶ τῆς βάρβης τὰ χρυσοκίτρινα χρώματα συμμίγοντες τὴν Ὀριλλανὴν με ὀλίγον ξύλον Φεργαμβέκου.

Ἡ καλὴ Ὀριλλανὴ ἔχει εὐωδίαν Ἴων, ἢ Τακίνθου, εἶται ξηρά, βαθυκοκκίγη, ἀπαλὴ εἰς τὴν ἀφήν, καὶ εὐμάλακτος, καὶ τὸ ἐσωτερικὸν χρῶμα ζωρρότερον τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Τεινασσομένη ἀπὸ τὸ δένδρον πλύνεται με χλιαρὸν νερὸν ἕως τῆς ἀποδερματισθῆ τὸ κόκκινον, κατασταλλάζει τὸ νερὸν εἰς τὸ ἀγγεῖον, καὶ λαμβάνεται ἡ ὑπόστασις, ἡ ὁποία ζυμωμένη εἰς βάλανς, ἢ πλάκας πωλεῖται. Συναίξεται ὁ καρπὸς ὑπὸς δις τῷ ἔτους, τὸν Ἰούνιον, καὶ Δεκέμβριον.

ΟΡΣΙΧΑΛΚΟΣ, ὁ Πάφυλλος κίτρινος παρὰ τῶν πατριωτῶν μου λεγόμενος, διότι εἰς φύλλον, ἢ τοι πέταλον τὸν μεταχειρίζονται, κοινότερον ὅμως ἀπὸ τῆ Ἰταλικῆ Βρόντζος, καὶ προσφιλίστερον Χαλκὸς κίτρινος, μέταλλον κατασκευαστὸν σύνθετον ἀπὸ φυσικὸν χαλκόν, ἢ τοι κόκκινον, καὶ Καδμίαν λίθον, ἐψημένην ὡς πηλίνην Πλίνθον, ἀλεισμένην ὡς αλευρι, σμηγμένην με κοπανισμένον ἀνθρακα, καὶ πλυμένην ἔπειτα διὰ τῆς μὲ μείνη κόπης.

Εἰς ἰσοβαρῆ ποσότητα χωνευμένη με τὸν χαλκὸν ἢ τοιαύτη Καδμία ἀποτελεῖ τὸν Ὀρσίχαλκον, καὶ ἀντὶ ἐλλείψεως δίδει αὐξησιν ἀπὸ 20, ἕως 50 τὰ ἑκατόν.

Ἀπὸ τοιούτου Ὀρσίχαλκον κατασκευάζονται τὰ κανόνια, αἱ βόμβαι, καὶ τόσα ἄλλα πράγματα. Γίνεται καὶ ὁ

εἰρημένος Πάφυλλος, ἤτοι ὀρειχάλκινον πέταλον κίτρινον, καὶ ἐξοσμένον ἀπὸ τὸ ἐν, καὶ μελανοπράσινον ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, καὶ φερόμενον ἀπὸ τῆν Εὐρώπην εἰς κυλίηδρους, καὶ εἰς διπλώματα τυλιγμένον ὁμοίως δὲ καὶ σύρμα κίτρινον ὀρειχάλκινον, καὶ ἄλλα πολλὰ σκεύη.

Σφουριλατεῖται ὁ ὀρείχαλκος κρύος, καὶ ἀφ' ἑ ἀρχίσθη γὰ ζεσταίνηται ἀπὸ τῆν βίαν τῆς σφύρας, κοκκινίζομενος εἰς τῆν κάμινον, καὶ πάλιν σφουριλατέμενος πλησίον τῆς καμίνου, διότι τὸ ἐξαφθικὸν ψύχος, τὸν κάμινε εὐδραυστον, καὶ διὰ τὰ διαρκίση εἰς πολλὴν σφουριλασίαν προσθετέον εἰς τὸ μίγμα 8 ἕως 10 τὰ 100 παλαιὸν χαλκὸν, χωρὶς γάνωμα κασσιτέρου.

ἽΟΡΟΒΟΣ, τὸ κοινῶς Ῥόβι ὄσπριον τῆ αὐτῆ γένους μὲ τὰ λαθύρια, καὶ ἀχρηστον εἰς τροφήν τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ μοιῶν τῶν βοῶν, καὶ χοίρων.

Οἱ Χειρουργοὶ Ἴατροὶ μεταχειρίζονται τὸ ἀλεῦρί του εἰς τὰ καταπλάσματα, ὡς ἐν ἀπὸ τὰ λεγόμενα τέσσαρα διαλυτικὰ.

ΟΡΠΙΜΕΝΤΟΝ, ἢ Ὀρπίνον, Λατινιστὶ Auripigmentum, ἤτοι χρυσοβαφὴς, διότι ἐμπεριέχει τὸ χρῶμα, ἴσως καὶ μικρόν τι μέρος χρυσοῦ μεταλλικὸν εὐρισκόμενον εἰς τὰ μεταλλεῖα τῆ χαλκῆ, τὸ κίτρινον (καὶ τὸ εἶναι πολὺ) εἶναι τὸ αὐτὸ κατὰ τῆν φαρμακερὰν δύναμιν μὲ τὸ ἀρσενίκιον ὁ δὲ κόκκινον γίνεττι εἰς τὰ χωνευτήρια βαλλόμενον, καὶ καιόμενον μὲ ἔλαιον, ἢ καὶ κανναβέλαιον, ἢ καρυδέλαιον ὁ καὶ τοῦτο ἐπωνομάζετο Σαυδαράχη παρὰ τῶν Παλαιῶν.

Καλύτερον ἀπὸ ὅλα εἶναι τὸ χρυσοκίτρινον, τὸ κίτρινον, καὶ κόκκινον μὲ πολλὰς κοκκίνας φλέβας δὲν εἶναι κατώτερον, τὸ δὲ πρασινωπὸν καὶ εἰς μικρὰς πέτρας ἀχρεῖον.

Οἱ Ζωγράφοι, οἱ Ἴπποῖατροὶ, καὶ ἄλλοι τινὲς τεχνῖται δαπανοῦν πολλὴν ποσότητα ὁ χρειάζεταιται ὁμως προσοχὴν, διότι εἶναι φαρμάκι δειλητήριον.

ἽΟΣΠΡΙΑ ὀνομάζονται ὅσα σπαρτὰ γιννῆματα καρ-

ποφορεύονται εἰς λοβύς, καὶ χρισιμεύουν διὰ μαγειρεύματα, δηλαδὴ

Ρίζια

Κύαμοι, Κυκχία

Φασόλια

Φακαί

Πισοί, ἤτοι Πισέλλια

Λαθύρια

Ρεβίδια

} Ἴδὲ τὸ ἐκάστῃ Ἄρθρον κατὰ
Λέξιν.

Καλὰ Ὀσπρια εἶναι ὅσα βράζων, καὶ χυλώνων εὐκολα.

ὈΣΤΡΑΚΟΝ, τὸ κόκκαλον, τὸ ὁποῖον περισκεπάζει πολλὰ ἐνυδρα ζῶα, ὡς τὸν καρκίνον, παραβίδα, στακόν, κογχύλια, πίνναν, κ.τ.λ. καὶ μερικὰ τῆς ξηρᾶς, ὡς τὴν χελώνην, καὶ τὸν κοχλίαν, ἤτοι σιαλαγκόν.

ὈΣΤΡΑΚΟΔΕΡΜΑΤΑ, ὅλα τὰ εἰρημένα, καὶ τὰ ὅμοια τέτοις ζῶα, ἐπειδὴ ἀντὶ δέρματος φορεῖσι τὸ Ὀστρακον, καὶ ἐπειδὴ εἶναι ἀναιμα (δὲν ἔχουν αἷμα) συναριθμῶνται ἀπὸ μερικῆς εἰς αὐτὰ καὶ τὰ ἀναιμα, ὡς σπία, οκταπόδι, καλαμάρι, ἀλλὰ καταχρηστικῶς.

Δι' ἑσα ἀπὸ αὐτὰ χρισιμεύων εἰς τὸ ἐμπόριον ἐφρόντισα γὰ ἐκθέσω ἴδιον Ἄρθρον, καὶ ζήτησον αὐτὸ κατὰ Λέξιν.

ὈΣΤΡΙΔΙ, γνωστὸν Ὀστρακόδερμα χρίσιμον διὰ φαγί· εἰς τὰς ἀλμυροτέρας θαλάσσας, καὶ τὰς πετρώδεις, καὶ ἀμμώδεις αἰγιαλὺς εὐρίσκονται τὰ καλῆτερα· ἐμπόριον δὲν ἐκτελεῖται μὲ αὐτὰ, εἰ μὴ μόνον ἐσωτερικόν.

ΟΥΡΑ, τὸ ὀπισθεν τῆ ζῶα γνωστὸν μέρος· εἰς τὸ ἐμπόριον χρισιμεύων πολλαὶ ὑραί, ὡς τῶν ἵππων διὰ τὴν τρίχατων, τῶν βοῶν ὁμοίως, καὶ ἐπομένως ὅλων τῶν ζῶων, ὅσων τὸ δέρμα χρισιμεύει διὰ διφθέρας, ὡς τοῦ σκυῖρου, (βιββιρίτζας) σαμυρίου, τούρκας, κυναδίου, ἀλώπεκος, κ.τ.λ. περὶ τῶν ὁποίων γράφομεν εἰς τὸ ἐκάστῃ ὄνομα, καὶ ἴδὲ.

ΟΥΨΙΑ, μεταξύ τῶν Φαρμακοπώλων, καὶ Χυμικῶν, καὶ ἐπομένως τῶν ἐμπορίων λέγεται ἢ διὰ τῆ πυρὸς ἀφελομένη καθαρά ὕλη ἀπὸ ἐκαστοῦ τῶν ὑλικῶν ὄντων. Μεταξὺ πολλῶν κυριώτεραι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

Οὐσία Λιβανωτίδος, ἢ δένδρολιβάνη, Ἰδὲ ΛΙΒΑΝΩΤΙΣ.

Οὐσία Τερεβίνθου

Οὐσία Ἀρίσθου.

Οὐσία Μοσχοκαρφίου

Οὐσία Κιναμώμου

Οὐσία Λεμονίου.

Ἰδὲ τὰ ἴδια Ἀρσεν.

ΨΑΡΙ, ὁ ἰχθύς ζῶν ἐνὺδρον, ἦτοι τρεφόμενον, καὶ ζῶν εἰς τὰ νερά ἀλμυρά, καὶ γλυκᾶ, ὑποκείμενον τῆς τέχνης τῶν ἀλιέων (ὄψαράδων). Ἰδὲ ἈΛΙΕΤΤΙΚΗ.

Τὰ ὄψαρια δίδου εἰς τὸ ἐμπόριον ὀλίγα δέρματα, κόλλαν, καὶ κόκκαλα· ἀλλὰ τὸ κρέας, καὶ ἄλειμμα, τὸ ὅποιον καὶ ἔλαιον λέγεται, ἀποτελεῖ τὰς ἐσιωδουτέρας ὕλας διὰ τὸ ἐμπόριον.

Ἐπειδὴ τὰ ὄψαρια δὲν ἠμποροῦν εὐχερῶς εἰς τὸ ἐμπόριον εἰς τὸ νωπὸν κρέας τῶν εἶναι ἐσωτερικόν, καὶ προσωρινόν, γινόμενον ἀμέσως μετὰ τὸ ὄψαριον εἰς τὴς πλησιοχώρας τῶν ὄψαροτρόφων ὑδάτων τόπῳ, ἀλλ' εἶναι παρτατεινόν καὶ μέγα περιρριζόμενον εἰς τὴς ἀλιεῖς, καὶ μεταπράτας.

Διὰ τὰ ἔχον ὅμως τὰ ὄψαρια, καὶ ὅσοι κατοικοῦν μακρὰν ἀπὸ θαλάσσης, καὶ λίμνας, καὶ ποταμοὺς ἐπειροῦν ὁ τρόπος τῆς ταριχεύματος αὐτῶν, καὶ φυλάττομενα μεταφέρονται μακρὰν πωλύμενα, καὶ μεταπωλύμενα μετ' ἐπιτησιν ἐμπορίῳ, καὶ ὄφελος.

Ταριχεύονται τὰ ὄψαρια, καὶ φυλάττονται κατὰ τούτης τῆς τρόπου· ἀ. ξηραίνοντα ἐπ' αὐτῶν εἰς τὰς πέτραις ἀπὸ τῶν ἡλίου, καὶ παρὰ τῶν ταριχευτῶν τούτων· Stockfisch, Στοκφίς, ἀπὸ τῆς Stock ἢ πέτρα, ὁ βράχος, κατὰ τῆς Σκανδιναβίας, καὶ Fisch, τὸ ὄψαρι, ὀνομασθέντα.

τα. β'. ξηραϊόμενα εἰς τὸν καπνὸν, τὰ ὅποια καπνιστὰ λέγονται. γ'. εἰς τὸ ἔλαιον. δ'. εἰς τὴν ἄλμυρην, τὰ ὅποια παστὰ, καὶ γαράτα ὀνομάζομεν. Ἴδὲ ΒΑΚΑΛΛ΄Σ, ΚΕ΄ΦΑΛΟΣ, ΘΥ΄ΝΟΣ, καὶ ἈΡΙ΄ΓΚΑ.

Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν ταριχευμένα ὀφάρια πωλῶνται διὰ τὰ ἔξω μέρη τῆς Ἐπικρατείας, Κολοισί, Σκόμβροι, οἱ ὅποιοι ὄντες τὴν ἀνοιξὶν ἀπαχοὶ μετονομάζονται Σύροι, ἢ Τζίροι, Παλαμύδες, τῶν ὁποίων αἱ ταριχευμέναι Λακέρδαι, καὶ Τριχίαι, αἱ δὲ ταριχευμέναι Σαρδέλλαι· περὶ ὧν ἴδὲ καθ' ἕκαστα. Ἡ Αἴνος δίδει τὴς καλητέρας καπνιστὴς Κεφάλως, καὶ ἡ Ἄρτα τὴς ἀλατισμένως ξηρῆς μετονομαζομένου ΣΤΕΙΡΑ΄ΔΙΑ· ἢ δὲ Πρικόννησος καλῆς κολοῖς Γαράτους.

Τῶ δὲ γλυκῆ νερῷ ταριχευμένα ὀφάρια ἔχουμεν ἀπὸ τὴν Ἀχερουσίαν τῶν Ἰωαννίνων λίμνην, μάλιστα Ἐγγέλια, ἀλλ' ὀλίγα περισσεύουν διὰ τὰ ταριχευθῆν· πολλὰ δὲ καὶ μικρότερα ἀπὸ τὸν Στρίμονα (Χάνδακα) ποταμὸν, μεγάλαι καὶ νοστιμώταται Πέστροφαι καπνιστὰ εἶναι τῆς Καστορίας, καὶ ἡ Μύραινα τῶ Δυνάβειως.

Ὅφάρια γλυκῆ νερῷ· ὅσα ζῶσιν εἰς λίμνας, καὶ ποταμὸς ποτίμου νερῷ.

— Ἄλμυρῷ νερῷ· ὅσα ζῶσιν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἄλμυρὰς λίμνας.

— Ἐντόπια, ὅσα εὐρίσκονται πάντοτε εἰς τὰ ἴδια μέρη.

— Κοπαδιαστὰ, ὅσα ἀγεληδὲν μεταβαίνουν ἀπὸ ἐν εἰς ἄλλο μέρος θαλάσσης, τῶν ὁποίων τὸ ὀφάρισμα γίνεται εἰς προσδιωρισμένους μῆνας, καὶ πλείσιον.

Ὅφαρα κόκκαλον. Ἴδὲ ἘΛΕΦΑΝΤΟ΄ΔΟΥΣ.

Ὅφαρα κόλλα. Ἴδὲ ΚΟ΄ΛΛΑ.

καῦ, ὄργανον ἀναγκαῖον διὰ τὰ σφίγγει πολλὰς πραγ-
ματείας.

ΠΙΛΟΣ, τὸ σκέπασμα τῆς κεφαλῆς, ἀπὸ τὸ πτίλον
(τεφτίκι) ἤμπορῆσε κυρίως τὰ ὀνομασθῆ τὸ κιουλόχι,
τὸ ὁποῖον φορῶν οἱ Ἀσιατικοί.

Οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες εἶναι πιθανὸν τὰ ἐσκέπαζον τὴν
κεφαλὴν των μὲ πτιλωτὸν κάλυμμα, καὶ ὄχι ὑφαντὸν, ἢ
πλεκτὸν, διὰ τῆτο καὶ πτίλον τὸ ὠνόμαζον τῶν Εὐρω-
παίων τὰ σκιαδία ὁμοίως πτιλωτὰ εἶναι, διὰ τῆτο κυ-
ριωθυμέμετος Πίλος εἶναι αὐτὸς ὁ εἰς χρῆσιν τῶν Ἀσια-
τικῶν· περὶ ἧ Ἰδὲ **ΠΤΙΛΩΤΟΝ**.

Ἐγὼ ὁμως ἐδῶ ὀνομάζω τὰ πλεκτὰ φέσια κατα-
σκευαζόμενα εἰς τὸ Τῆνις τὰ καλλήτερα, καὶ εἰς τὴν Γαλ-
λίαν, καὶ Ἰταλίαν τὰ κατώτερα· καὶ ἐξοδεύεται πολὺ
πληθος εἰς ὅλην τὴν Τερκίαν κόκκινα διὰ τὰς ἀνδρας,
καὶ μερικὰς γυναῖκας, καὶ λευκὰ διὰ τὰς περισσοτέρας
γυναῖκας.

Οἱ Τερσιῖνοι κάμνου μὲγα ἐμπόριον εἰς αὐτὰ, κα-
θὼς ἢ Μαρσηλία, καὶ Γένουα· πωλῶνται μὲ τὴν δαδε-
κάδα, καὶ εἶναι τυλιγμένα ἀνὰ ἑξ, ἢ τριγωνοειδῶς (τὰ
ὁποῖα ἐγκρίσονται) ἢ κυλινδροειδῶς.

Εἶναι φανερόν ὅτι καλὸς Πίλος εἶναι, ὃς τις ἔχει ψι-
λὸν τὸ ροῦχον, καὶ ὀμαλὸν, καὶ ἀπαλὸν, καὶ ζωρὸν
τὸ χρῶμα ἀν ἦναι κόκκινο· ἢ λευκότερον, ἀν ἦναι ἀβα-
φος· εἰς τὸ Τῆνις πλέκων μόνον κοκκίνας· οἱ δὲ λευκοὶ
φέρωνται ἀπὸ τὴν Εὐρώπην.

Πίλος εἶναι καὶ ἄλλο εἶδος πλεκτῆ μαλλίνου σκεπάσ-
ματος τῆς κεφαλῆς κατασκευαζομένου εἰς τὴν Βενετίαν,
κωνοειδῆς, ὑψηλοῦ, καὶ διπλωμένου περὶ τὸ στόμιον, ὃ
κοινῶς Σκῦφος· βάφονται δὲ κόκκινοι, καὶ γαλάζιοι, καὶ
χρησιμεύων εἰς ὅλον τὸ Ἀρχιπέλαγος, καὶ τὴν Πελοπόν-
νησον διὰ τὰς ἀνδρας, καὶ αὐτῶν τὸ ἐμπόριον δὲν εἶναι
εὐκαταφρόνητον.

Πλέκων πίλους κυλινδρωτὰς τυμπατοειδεῖς, καὶ εἰς τὸ
ὄρος τῆ Ἀθωνος, καὶ τὰς πάλιν μαύρας, ἢ λευκὰς εἰς
χρῆσιν τῶν ποταπῶν ἀνδρώπων καὶ ἐσούλων.

Πίλους λευκὰς βαμβακερὰς κωροειδεῖς, ὡς τοὺς Βεν-
τικοὺς, πλέκουν εἰς τὸ Ἀρχιπέλαγος πρὸς χηρσίντων,
μάλιστα διὰ νυκτικὰ ἐπικαλύμματα, καὶ κάμνυν ἐμπο-
ρίων μικρὸν μὲ τὰ ἔξω μέρη, καὶ ὀλίγον περισσότερον
εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Τουρκίας.

ΠΙΜΕΝΤΟΝ, πιπέρι τῆς Γεϊνέας. Ἴδὲ ΠΙΠΕΡΙ.

ΠΙΝΑΚΙΑ, δίσκοι ξύλινοι, ἀργίλλιοι, κασσιτέραιοι,
μολύβδινοι, ἢ ἀργυροὶ, χρήσιμοι διὰ τὰ τραπέζια, ἀ-
βαθεῖς διὰ τὰλλα φαγία, καὶ βαθεῖς διὰ τὰ ζωμερά.
Ἴδὲ τὰ Ἄρθρα τῶν ἀνω ὑλῶν τῆς κατασκευῆς των.

ΠΙΝΑΞ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ. Ἴδὲ ΧΑΡΤΗΣ.

ΠΙΝΝΑ, Ὄστρακὸδεῖρμα εὐρισκόμενον εἰς ὅλον τὸ Ἀρ-
χιπέλαγος, τὸ ὁποῖον δὲν χρησιμεύει εἰς τὸ ἐμπόριον,
ἀν δὲν τὸ ἐκλάβωμεν ὡς μερικοὶ ἀντὶ τῆς γεννώσης τὰ
μαργαριτάρια κόγχε· ἀλλ' ἐγὼ εἶπα ἐκεῖ περὶ ταύτης,
ἐπειδὴ καὶ κατὰ τὸ σχῆμα τὸ ὄστρακον ἐκεῖνο τῆς ἐρυ-
θρᾶς θαλάσσης ὁμοιάζει περισσότερον μὲ τὸ μέγα ὀ-
στρίδιον, ἢ μὲ τὴν πίνναν. Ἴδὲ ΚΟΓΧΟΣ.

ΠΙΝΝΟΜΑΛΛΟΝ. Ἴδὲ ΒΥΣΣΟΣ.

ΠΙΠΕΡΙ, καρπὸς ἀρωματικὸς μὲ ποιότητα θερμὴν, καὶ
ξηρὴν, χρήσιμος δι' ἄρτυμα τῶν φαγητῶν, γιγόμενος εἰς
κόκκον γνωστὸν εἰς ὅλους ἀπὸ θάμνον ἐπίδενδρον, πα-
ρόμοιον μὲ τὸν κισσόν, ἀλλὰ τὰ φύλλα τε εἶναι ὀλιγώ-
τερον πράσινα, κιτριώτερα, μὲ δυνατὴν μυρωδίαν, καὶ
γεῦσιν ὀριμείαν· γίνεται εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας,
καὶ φυτεύεται πλησίον εἰς μεγάλα δένδρα διὰ τὰ κολ-
λήσῃ εἰς αὐτὰ, καὶ τὰ μὴ ἔρπηται κατὰ γῆς.

Τὸ πιπέρι καρποφορεῖται ὡς ἀγριοστάφυλλον, τῷ ὀ-
ποίου αἱ ρόγαι κατ' ἀρχὰς εἶναι πράσιναί, ὠριμαίναςαι
κοκκινίζουσι, καὶ ἀφ' ἧς ξηρανθῆν εἰς τὸν ἥλιον μαυρίζουσι,
διὰ τῆτο καὶ μαῦρον πιπέρι τὸ λέγομεν.

Φέρουσιν εἰς τὴν Ευρώπην καὶ λευκὸν πιπέρι, τὸ ὀ-
ποῖον εἶναι τὸ ἴδιον, ἀλλ' ἐτι νωπὸν ἀκόμη τῷ ἐκβάλλουσι
τὴν ἐπίδερμίδα, καὶ ὄχι διαφορτικόν, καθὼς πολλοὶ
Παλαιοὶ εἶχον νομίση.

Πιπέρι γίνεται εἰς πολλὰ μέρη τῶν Ἰνδιῶν, ἀλλὰ

περισσότερον ἀπὸ τὰ ἄλλα καρποφοροῦσι τὸ Ῥαγιαποῦρον, καὶ οἱ μεταξὺ τόποι, ἕως τὸ Κομαρίνον Ἀκρωτήριον. Τὸ προῖόν τῶν Μαλαβαρικῶν τόπων ἀπὸ τὸ βουνὸν Ἐλί, ἕως τῆς πρὸς Μεσημβρίαν αἰγιαλῆς, γίνεται μικρότερον, ἀλλὰ περισσότερο; καὶ ἐκεῖθεν λαμβάνει κυρίως ἡ Εὐρώπη τὰς μεγάλας ποσότητας τῆς χρεῖας τῆς.

Ὅσον ἐξοδεύεται εἰς τὴν Τερκίαν φέρεται ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, καὶ ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν.

Τὸ λευκὸν πιπέρι εὐρίσκεται καλὸν εἰς τὴν Ὀλλάνδαν, καὶ ἔχει γνωρίσματα τὸ νὰ ἦναι χονδρὸν, γεμάτον, βαρὺ, καὶ χωρὶς κοινορτόν.

Τὸ μαῦρον ὁμοίως ἔχει τὰ αὐτὰ γνωρίσματα, καὶ τὸ νὰ μὴ ἦναι ρυτιδωμένον (ζαρωμένον) νὰ ἔχη ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερο λευκὸν, καὶ νὰ μὴ ἦναι τὸ χονδρότερόν του διαλεγμένον, καὶ ἐκβαλμένον.

Εἶναι καὶ ἄλλα πολλὰ εἶδη πιπερίων, ὡς τὰ ἀκόλυθα.

Πιπέρι τῆς Μασκαρινῆς, προῖόν τῆς Νήσου Ἰάνα, καὶ ὀνομαζόμενον Κουβεβεῖ παρά τῶν αὐτοχθόνων, ἡ πιπέρι μὲ ἕραν· εἶναι εἰς ὅλα τὰλλα παρόμοιον, μὲ τὸ εἰρημένον μαῦρον πιπέρι ἐκτὸς τῆς ἕρας, καὶ τῆ ὅτι εἶναι μεγαλύτερον· καρποφορεῖται ἀπὸ παρομοίαν θάμνον, καὶ εἰς ὁμοίαν σταφυλῆν, καὶ ἔχει τὰ αὐτὰ γνωρίσματα.

Πιπέρι τῆς Σίνας, διαγραφέν ἀπὸ τὸν πατέρα Κόμητα εἰς τὰ ὠραῖά του ὑπομνήματα, ἔχει τὰς αὐτὰς ιδιότητας μὲ τὸ εἰρημένον τῆς Ἰνδίας· ἀλλὰ τὸ δένδρον τῆ γίνεται μέγα, ὡς ἡ ἐδική μας καρυδιά, καὶ ὁ καρπὸς τῆ μέγας ὅσον πισὸς (πιζέλλι), τὸ χρῶμά τῆ εἶναι στακτηρὸν, μὲ μικρὰς γραμμάς κοκκίνας. Ὅταν ὠριμάσῃ, ἀνοιγῇ, καὶ ἔχει ἐσωθεν μικρὸν πυρῆνα μαῦρον· ἀφ' οὗ τὸ συνάξεν, τὸ ἐκθέτῃ εἰς τὸν ἥλιον διὰ νὰ ξηρανθῇ, καὶ ρίπτῃ τὰς πυρῆνας· τόσῃν μυρωδίαν θερμὴν ἔχῃ τὰ αὐτὰ δένδρα, ὥστε ἀναγκάζονται οἱ καρπολόγοι (οἱ συνάζοντες τὸν καρπὸν τῶν) νὰ ἀπομακρυνῶνται κατ' ὀλίγον, καὶ νὰ ἐπιστρέφῃν πάλιν, καὶ ἔτι νὰ συνάξουν τὸ πιπέρι.

Πιπέρι Μακρὺ (Pepe lungo) τῆτο εἶναι εἰς εἶδος σωροῦ πολλῶν μικρῶν κόκκων συγκεκολλημένων στερεὰ πρὸς ἀλλήλης· καρποφορεῖται ἀπὸ χαμόδενδρον, τοῦ ὁποῖου τὰ φύλλα εἶναι λεπτά, πράσινα, καὶ μὲ πολλὰ κορτὴν οὐράν.

Εἶναι δὲ τριῶν εἰδῶν· 1 τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν. 2 τῆς Ἀμερικῆς, καὶ 3 τῆς Αἰθιοπίας, τὸ ὁποῖον καὶ κόκκον τοῦ Ζελέμ ὀνομάζουσιν· ἀλλὰ μόνον τῶν Ἰνδιῶν εἶναι κυρίως πιπέρι μακρὺ, τὰ δ' ἄλλα μόλις τῷ ὁμοιάζουν.

Γνωρίσματα τῆ καλῆ εἶναι τὸ νὰ διαλεχθῆ νέον, γεμάτον, χονδρὸν, βαρὺ, δυσκολόθραυστον, μὴ σκαληκοφαγωμένον, καὶ χωρὶς κοινορτὸν Χρησιμεύει εἰς μερικὰ Γαληνικὰ Ἰατρικὰ, καὶ εἰς τὴν Θηριακὴν, καὶ τὸ ἀνακατώνων ἐνίοτε μὲ τὰ ἀρώματα.

Πιπέρι τῆς Γινέας, τῆτο εἶναι κόκκινον, χρώματος τῆ κοραλλίης, καὶ ὀνομάζεται κοινῶς Πιμέντον, τὸ ὁποῖον Ἰσπανιστὶ σημαίνει ἀπλῶς Πιπέρι, καὶ Τυρκιστὶ Γενὶ Βαχάρ, Γαλλιστὶ δὲ Κοράλλι τῆ Κήπε, διότι καλλιεργεῖται παρ' αὐτοῖς εἰς τὴν Λιγκυαδόκαν, καὶ ἄλλα μέρη, χρησιμεύουν εἰς τὰς ὀξειδοποιῦν νὰ κάμνουν καλὸν ὀξεῖδι, καὶ εἰς τοὺς ζαχαρεψῆς, διὰ νὰ κάμνουν ζαχαρωτά.

Γίνεται τὸ πιπέρι τῆτο πέντε εἰδῶν, ἐξ ὧν τὰ τέσσαρα διαφόρων γεύσεων εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, καὶ τὸ ἐν ὀνομαζόμενον Ἀγὺ παρὰ τῶν ἐντοπίων εἰς τὴν Περσῶν· ὅθεν ἐκβαίνει κατ' ἔτος περὶ τὴν τιμὴν τῶν 600 χιλιάδων Ἰσπανικῶν Θαλήρων, διὰ τὴν ἀφθονωτάτην εὐφορίαν τῆ τόπης, ἀποδίδοντος 4, καὶ 500 ἀνδ' ἐνός ἐξ αἰτίας τοῦ κοπρίσματος τῆς ὀλίγης γῆς, εἰς τὴν ὁποίαν καλλιεργεῖται, μὲ τὴν κόπρον τινῶν ἐντοπίων πτηνῶν Γουάνα ὀνομαζομένων.

Τὸ εἰς ἡμᾶς ἐρχόμενον Πιμέντον ἤτοι Γενὶ Βαχάρ εἶναι ὅσον πισὸς εἰς τὸ μέγεθος, καὶ ὑπομέλανον τὸ χρῶμα διὰ τὴν πολυκαιρίαν.

Πιπέρι τῆ Θηβέτς (Thevet) τὸ ὁποῖον οἱ Ὀλ-

λανδοὶ ὀνομάζον Ἀμωμον, ἐπειδὴ ὁμοιάζει μὲ τὸ ἀληθινὸν ἄμωμον, ἦτοι Πιπέρι τῆς Ἰαμαϊκῆς, εἶναι μικρὸς καρπὸς ὅσον τὸ λευκὸν πιπέρι ὑποκόκκινον, καὶ μὲ εἶδος στεφάνου εἰς τὴν κρυφὴν. Λέγεται δὲ καὶ Μικρὸν στρογγύλον Μοσχοκάρφι, διὰ τὴν ὁμοιάζουσαν γευσίν τε. Ἴδὲ καὶ ἌΜΩΜΟΝ. Ὑδροπέπερι, τὸ ὁποῖον καὶ Περσικάριον (Persicaire) ὀνομάζεται, εἶναι ἄλλο εἶδος πιπερίου.

Πιπέρι Κόκκινον, γνωστὸν εἰς ὅλην τὴν Τουρκίαν, γινόμενον ἀπὸ χόρτον εἰς κόκκινον μακρὸν καρπὸν, ὁ ὁποῖος Πισερίᾶ ὀνομάζεται· τέτε ὁ πράσιος, ἦτοι πρὸ τῆς νᾶ ὠρίμασθαι μὲ καλὸν ὄξειδι φυλάττεται εἰς στάμνους, καὶ χρησιμεύει ἀντὶ προσφαγίου εἰς τὰς τραπέζας· ὁ κόκκινος χρησιμεύει εἰς δύο ταῦτα, καὶ νᾶ ἀρτύσθαι τὰ φαγητὰ συνεψόμενος, καὶ συμμαγειρευόμενος μάλιστα μὲ τὰς κράμβας, καὶ τὸ περισσότερον παρὰ τοῖς Ἀρμενίοις· καὶ νᾶ ἀρτύσθαι ἀπλῶς τὰ φαγητὰ κοπιαισμένοις εἰς κόνιν, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ κόκκινον πιπέρι.

Τὸ λεγόμενον Σαρί Γαιόλι, ἦτοι Κιτριολίμη τῆς Μακεδονίας μεταξὺ Βερροίας, Γρεβερῶν, καὶ Σερβίων, κατοικούμενον ἀπὸ Τέρκουσ μεταίικυς τῆ Ἰκονίου, ὅθεν ἢ κοινὴ γλῶσσα Κονιάρους τῆς ὀνομάζει· κάμνει πολὺ ἀπὸ αὐτὸ τὸ πιπέρι, καὶ οἱ δυστυχεῖς Κονιάρου, τὸ πωλεῖσι κατὰ χώραν, καὶ χωρίον περιοδεύοντες.

ΠΙΠΕΡΟΡΡΙΖΑ. Ἴδὲ ΖΙΓΚΙΒΕΡΙ.

ΠΙΣΣΑ, Κόμμι ἀποστάζον δι' ἐντομῆς ἀπὸ τὰς πεύκας, καὶ μετονομαζόμενον κατὰ πολλὰς τρόπους διὰ τὴν διάφορον κατασκευὴν του, δηλαδὴ·

Τὸ ἀποστάζον ἀπὸ τὸ δένδρον ὑγρὸν ὀνομάζεται Ὑγρόπισσα (Κατράνι), καὶ ὑποδιαιρεῖται εἰς καθαρὸν, τὸ ὁποῖον οἱ Γάλλοι ὀνομάζον Galipot, καὶ εἰς μαῦρον, ἢ ἀκάθαρτον, Barras Marbré· ἀπὸ τὸ πρῶτον κατασκευάζεται ἢ εἰς ἡμᾶς γνωστὴ Πίσσα.

Ἡ μαύρη Πίσσα, ἢ ὁποία κυριωγεμῆται ἔτιω, κατασκευάζεται ἀπὸ τὴν Ὑγρόπισσαν εἰς τὸν ἀκόλουθον τρόπον. Ἐκλέγεται λεξιδίων γῆς, σκάπτεται εἰς κῶνον

επιεστραμμένον τῷ ὀπίσθῳ ἢ βάσις ἀποτελεῖ τὸ στόμιον 2 ἢ 3 πηχῶν διαμέτρου· γεμίζεται ὁ λάκκος οὗτος μὲ κομμάτια πεύκης, ἢτοι δαδί, τὰ πλέον ῥητινώδη, καίονται ταῦτα, καὶ διασταλάζει ἡ ὑγρόπισσα ἀπὸ αὐλάκιον καμωμένον εἰς τὸ κατώτατον τοῦ λάκκου, καὶ συναΐζεται εἰς ἄλλον λάκκον χαμηλότερον.

Ὅταν ὁ λάκκος ἔτος γεμίσῃ, ῥίψῃ ἐν, ἢ δύο κομμάτια σίδηρον πυρωμένον κόκκιον, ὁ ὁποῖος μὲ ἀρκετὴν βροντὴν διασκορπίζων, καὶ καίων τὸ συνευρισκόμενον νερόν, πῆγει τὴν πίσσαν, καὶ τὴν συναΐζει στερῆάν, καὶ ξηρὰν ὅταν θέλῃς.

Ἡμπορεῖς γὰρ κάμῃς καὶ τετράγωνον ὀλιγώτατον βαθύν τὸν πρῶτον λάκκον, καὶ βάλλωντας εἰς τὸ στόμιόν τῃ ἐσχάραν σιδηρᾶν νὰ ἐπισωρεύσῃς τὰ δαδία, καὶ καίοντάς τα νὰ χύνηται τὸ κάμμι, ἢτοι ἡ ὑγρόπισσα εἰς τὸν λάκκον, καὶ ἐκεῖθεν γὰρ τρέχῃ εἰς τὸν ἐξῆς βαθύτερον, καὶ ἂν ἔχῃς πολλὴν ὕλην νὰ κάμῃς αὐλάκι, καὶ ἀπὸ τὸ στόμιον τοῦ δευτέρου τούτου πρὸς ἄλλον τρίτον.

Εἰς τὴν Πελοπόννησον κατασκευάζεται ἡ περισσοτέρα πίσσα διὰ τὴν χρεῖαν τῆς Τουρκίας, καὶ ἀντὶ διὰ τὸν εἰρημένον τρόπον τοῦ καυσίματος μεταχειρίζονται τὸ ἔψημα εἰς λέβητας, καὶ ἐμβάλλουν, ὡς ζύμην, ὀλίγην ξηρὰν ἀσφαλτον τῷ Δυρραχίου.

Ἐγκρίνεται εἰς τὴν Εὐρώπην ἡ Πίσσα τῆς Νορουηγίας, καὶ Σηκίας· τῆς δὲ καλῆς πίσσης γνωρίσματα, τὸ νὰ ἦναι μαύρη καὶ στιλπνὴ, εὐδραυστος, ξηροτάτη, καὶ νὰ κάμῃ ἡλίους, ἢτοι κύκλους στιλπνοῦς εἰς τὰ θραυόμενα μέρη.

Εἰς τὴν Φινλάνδαν, καὶ τὸν Ἀρχάγγελον, καθὼς καὶ εἰς τὴν Ἰρλάνδαν γίνονται πίσσαι, καὶ ῥητίναι, καὶ χρησιμεύει ἡ πίσσα κυρίως εἰς τὸ πίσσωμα, ἢτοι καλαφάτισμα τῶν παραβίων, καὶ ἐπομένως εἰς πελλὰς ἄλλας τέχνας, καὶ ἔργα.

ΠΪΣΣΑ ΝΑΥΤΙΚΗ, λέγεται κυρίως ἡ παλαιὰ, καὶ συναζομένη ἀπὸ τὰ πισσομένα πλοῖα, ἀφ' ἧ δουλεύσῃ
αφ

άρκετον, καὶ χρησιμεύει εἰς τὴν Ἱατρικὴν διὰ τὰς βαλσαμικὰς δυνάμεις τῆς.

ΠΙΣΣΕΪΛΑΙΟΝ, ἐκβάλλουν οἱ Φαρμακοποιοὶ χρῆσιμον εἰς τὴν Ἱατρικὴν, καὶ τὴν Χειρουργίαν· λέγεται δὲ παρ' αὐτῶν, καὶ Πισσοβάλαμον.

ΠΙΨΣΑΝ ΤΡΑΧΕΪΑΝ, ἠμποροῦμεν γὰρ ὀνομάσωμεν τὴν πολλὰ καυμένην πίσσαν, τὴν ὁποίαν Ἀρκανσον λέγουσιν οἱ Γάλλοι, κατασκευάζοντές τιν μετὰ τὸ ἔψημα, καὶ σχεδὸν καύσιμον τῆς ὑγρόπισσης.

ΠΙΨΣΑ ΠΑΧΕΪΑ, ἡ ὁποία καὶ πίσσα λευκὴ τῆς Βοργωνίας, εἶναι δὲ πίσσα καθαρὰ λυμένη μετὰ ἔλαιον τῆς Τερεβίνθου.

ΠΙΣΣΟΡΡΗΤΙΝΗ, τὸ Τυρμιστὶ Τζάμ Σακίζ, ῥητίνη ἀποστάζουσα ἀπὸ τὴν Τερέβινθον, τὴν λάρικα, καὶ τὸν σχίνον, καὶ τὴν ἰδίαν Κυπάρισσον, εἶναι δὲ χρῆσιμη εἰς τὰς κολλοῦντας μετὰ κασσίτερον διάφορα ἀγγεῖα ἀντὶ τῆ ἀμμωνιακοῦ ἁλατος μεταχειριζομένη· καλὴ δὲ εἶναι ἡ ξηρὰ, ξανθὴ, καὶ χωρὶς ἀμμων.

ΠΙΨΣΑ ὈΡΥΚΤΗ, εἶδος ἀσφάλτε μαύρης καὶ στερεᾶς παρομοιάζουσα πολὺ τὴν κοινὴν ὑγρόπισσαν· ἀποφέρει ὀσμὴν ὀξεῖαν, καὶ δυσάριστον καιομένη, καὶ φαυμένη κολλᾷ εἰς τὰ δάκτυλα.

Παρατηρήσεις.

1. Διὰ τὸ κόλλημα τῆτο, καὶ τὴν δυσωδίαν ὀνομάσθη παρὰ τῶν Γερμανῶν Zeuffels-drek, ἤτοι Κόπρος Διαβόλε, καθὼς καὶ ἡ Ἀσσαφαίτιδα, ἀπὸ τὴν ὁποίαν διαφέρει πολὺ.

2. Ὄταν μετὰ πῦρ μέτριον ἔξατμισθῇ περὶ τὰς 3 ὥρας, καὶ περισσότερον, τὸ πετρέλαιον, μένει τὸ $\frac{1}{2}$ τῆς ποσότητος, καὶ εἰς τὸν πάτον τοῦ ἀγγείου εἶναι ὕλη γαιώδης ὡς πίσσα, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπιπολάζει ἔλαιον καθαρὸν καὶ διαφανές, ὡς τὸ χινέλαιον, καὶ τὸ πετρέλαιον· ἐκβαλε αὐτὸ τὸ ἔλαιον, διαστάλαξέτο, καὶ εὐρίσκει φλέγμα, καὶ βαλσαμικὸν ἔλαιον μετὰ τὰ ἰδιώματα τῆς Νάφθας.

3. Μετὰ

3. Με τὴν ὀρυκτὴν ταύτην πίσσαν γίνονται τὰ ἴδια ἔργα, καθὼς καὶ μετὰ τὴν εἰρημένην ἀπὸ τὴν πεύκην ὑγρόπισσαν, ἦτοι πισσώματα, αλείμματα τροχῶν ἀμαξίων, κ. τ. λ.

ΠΙΣΣΩΜΑ, τὸ αλείμμα μετὰ τὴν πίσσαν τῶν διαφόρων σκευῶν, καὶ παραβίων, τὸ ὁποῖον καὶ κήρωμα ἐλέγον οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες. Πισσῶνεν εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν τεχνῆται Τῦρκοι τὰ καράβια ἐξαίρετα· καλὸν δὲ εἶναι τὸ νὰ στυπωθῆν μετὰ στυπεῖον ἀρκετὸν, καὶ καλὰ κτυπημένον αἱ χαραγμαδαὶ· ἐπεὶτα νὰ ἀλειφῆ μετὰ πίσσαν, καὶ νὰ κατὰ καλὰ ἢ κοιλία τῶν καραβίων, ὁμοίως ἢ ἔτι καλῶς ἢ νὰ φυλαχθῆν περισσότερο ἀπὸ τὴν σήψιν, καὶ σκωλήκια.

ΠΙΣΣΟΣ, τὸ Πιζέλλι, ὄσπριον πολλῶν εἰδῶν, βλασάρον, καὶ γινόμενον ὡς τὰ λαθύρια· τὸ νωπὸν εἶναι ζητημένον, καὶ καλὸν διὰ μαγείρευμα, ἀπὸ δὲ τὸ ξηρὸν, τὸ πράσινον προτιμᾶται ἀπὸ τὸ λευκὸν, καὶ κίτρινον.

Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν τὰ καλλιεργήμενα εἰς τὰς κήπους εἶναι ἐξαίρετα, ἀλλὰ μόλις ἐξαρκεῖν διὰ νὰ χορτάσουν τὰς κατοίκους χλωρὰ· τὰ δὲ ξηρὰ φέρονται ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν ἐμπορικῶς, καὶ προτιμῶνται, ὡς ἄνω, τὰ πράσινα.

Πισσοὶ Κόκκινοι, ἢ πισσοὶ τῆς Ἀμερικῆς, καρποὶ δύο διαφόρων δένδρων, ἀλλ' ἀμφοτέρωθεν ὀνομαζόμενα Κοραλλιόδενδρα, διὰ τὸ τοιοῦτο χρῶμα τῶν καρπῶν, ὁ ὁποῖος νομίζεται ὅτι καίει τὸν χρυσόν, καὶ τὸν ἄργυρον, ὡς ὁ Βάραξ, ἦτοι Χρυσοκόλλα.

Πισσοὶ τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, ὄσπριον μικρὸν Κεντισὸς Ἑλληνικώτερον ὀνομαζόμενον, καὶ παρὰ τῶν Ἰνδιῶν Κίσιρος, κίτρινον, καὶ τρυφερὸν, ἀπὸ τὸ ὁποῖον γίνονται πολὺ εἰς μερικὰ μέρη τῶν Ἰνδιῶν, καὶ ἀποτελεῖ ἐμπόριον διὰ τὰ ἐπίλοιπα μέρη ἐκείνου τοῦ εὐρυχωροῦ τόπου.

ΠΙΣΤΑΚΙ, τὸ φιστίκι, ὀπωρικὸν τῆς Ἀσίας, φερόμενον εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τὸ Χαλέπι, καὶ τὴν Περσίαν, ὁμοίον μετὰ τὰ πράσινα ἀμύγδαλα, μετὰ φλοιὴν ἀπαλὴν ἔχουσαν,
κόκ-

κόκκαλον σχιστόν, καὶ ἔσωθεν ὀλοπράσινον τὸ τόστιμον φαγώσιμόν του.

Ἡ Πιστακία μεγαλώνει, ὡς καρυδιά, καὶ εἶναι ὠραία διὰ τὰ πρασινοκόκκινα χρώματά της, ὅταν ἔχη τὸν καρπὸν.

Εἰς τὰς Νήτους τῆς Ἀμερικῆς γίνονται πιστάκια, ἀλλὰ πολὺ διαφορετικὰ ἀπὸ τὰ Ἀσιατικά, καὶ διὰ τὴν ποιότητά των, καὶ διὰ τὸ δένδρον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον κερποφορῶνται αὐτόχρημα χαμόδενδρον, ἀλλὰ καὶ ὁ κερπὸς γεννᾶται εἰς λωβούς.

ΠΙΣΤΟΛΙΑ, ὄπλον πυροβόλον μικρὸν, φορέμενον εἰς τὴν ζώνην, εἰς τὰ ἐπίππια τῶν ἵππων πρὸς χρῆσιν τῶν ἐπίππων, καὶ εἰς αὐτὰς τὰς πήρας (τζέπαις) τὰ μικρότερα· εἰς τὴν Τερκίαν γίνεται μεγάλη ζήτησις τῶν πιστολίων, ἐπειδὴ ἔχουν τὴν ἄδειαν οἱ Γιανίτζαροι νὰ τὰ φορῶν, καὶ εἰς καιρὸν εἰρήνης παντοτεινά. Τὰ εἰς τὴν Ἀγγλίαν βαναυσουργημένα προτιμῶνται ἀπὸ τὰ λοιπά.

Ἡ δοκιμὴ καὶ τῆτων γίνεται, ὡς καὶ τῶν τυφεκίων, ἂν ἦναι καλὰ, καὶ στερεὰ, μὲ τὸ νερόν. Ἰδὲ ΤΥΦΕΚΙ.

ΠΙΣΤΙΛΙ. Ἰδὲ ὈΠΩΡΟΥΤΘΟΣ.

ΠΛΑΞ, καὶ κοινότερον Πλάκα, πέτρα λεπτή, καὶ ἐκτεταμένη χρησιμεύουσα εἰς σκέπασμα κτιρίων, καὶ αὐτὴ εὐρίσκεται εἰς διάφορα λατομεῖα λευκὴ καὶ σιδηρόχρους· καὶ εἰς κατάστρωμα οἴκων, καὶ αὐλῶν, καὶ τοιαύτας ἐκδίδει ἡ Χίος, καὶ ἡ Μάλτα· ἐκείνη κοκκινωπάς, καὶ αὐτὴ λευκάς· δὲν λέγονται μάρμαρα, διότι δὲν στιλβῶνται.

ΠΛΑΣΤΙΚΗ γενικῶς ἔμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ ἡ τέχνη τοῦ νὰ πλάττη τινὰς ἀγγεῖα, καὶ σκεύη ὁποιαδήποτε, καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα, ἢ χρήσιμα, ὡς κεράμους, ἀνδριάντας, καὶ τὰ παρόμοια ἀπὸ πηλόν, ἢ καὶ ἄλλην εὐμάλακτον ὕλην, ὡς ὁ κηρός, καὶ τὰ λοιπά· ἀλλ' ἐδῶ κυρίως ἐκλαμβάνομεν τὴν Πηλοουργικὴν, ἧτοι τὴν τέχνην τοῦ νὰ κατασκευάζη τινὰς σκεύη ἀπὸ πηλόν, πλάττων αὐτὰ, καὶ ἐψήνωντάς τα πρὸς χρῆσιν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐπειδὴ περὶ τῆς Ἀργιλλοπλαστικῆς, καὶ τῆς Κερα-
μι-

μικῆς εἴπαμεν εἰς τὰ ἴδια Ἄρθρα, λέιπεται νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν ἀπλῶς πληουργικὴν ἐνταῦθα.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καθὼς καὶ εἰς διάφορα μέρη τῆς Τυρκίας κατασκευάζονται ἀγγεῖα πῆλινα διαφόρων εἰδῶν, πανταχοῦ εὐρίσκεται χώμα κιτρινοκόκκινον, ἢ κιτρινοπελιδνὸν ψιλόν, καὶ ἐπομένως ἀπαλὸν διὰ τὴν τέχνην ταύτην· εἰς τὸν Μεγαχειμαρρὸν τῆ Θρακικῆ Βοσπόρου (Βουγιῆκ Δερὲ) εἰς τὸ παλαιὸν χαρτοποιεῖον τῆ Κερατίε Κόλπυ, (Κεατχανέ) εἰς τὴν Ἄβυδον (τζα-νὰκ καλεσὶ, ἦτοι φρέριον, ὅπου κατασκευάζονται ἀγγεῖα) πλαστοουργεῖται πλῆθος διαφόρων εἰδῶν ἀπὸ ἀπλῆν πηλόν, καὶ ὅσα εἶναι διὰ νερόν, ἢ τι τοιοῦτο, ἀφήνονται ἀγάνωτα μετὰ τὸ ἐψημα· ὅσα δὲ σκευὴ χρειάζονται, ἢ διὰ θερμὰ, ἢ διὰ ελαιώδη ὑγρὰ γανώνονται ἀλειφόμενα μὲ λιθάργυρον (μουρτεσέγι), καὶ ἐψόμενα.

Εὐδοκίμων εἰς τὴν τέχνην ταύτην οἱ ἐντόπιοι, καὶ κατασκευάζου πιθάρια, μικροὺς λέβητας, χύτρας, σταμνία, πινάκια παντοειδῆ, τρυβλία, ἀμίδας, ληκύθους, (λαδικὰ) καμινίδια, καὶ τὰ τοιαῦτα, ὅθεν κάμνουν καὶ ἀρκετὸν ἐσωτερικὸν ἐμπόριον.

Τὰ κομμάτια τῆς Χίου, καὶ τῆς Αἰγύπτου ζητῶνται παρὰ τῶν περιέργων, διότι ἔχοντα ἀραιὴς τοὺς πόρους τῆ πηλῆτων, ἀποτελεῖν κρυώτερον τὸ νερόν τὸ καλοκαίρι. Ομοίως δὲ καὶ τὰ πινάκια τῆς Ἄβυδου, ὡς καλὰ εἰς τὸ εἶδος τῶν· ἐγὼ ὅμως εἶδον ἐπίτος νὰ κατασκευάζουν πράσινα εἰρήριτα καὶ εἰς τὸν Μεγαχειμαρρὸν.

ΠΛΑΤΙΝΑ. Ἰδὲ ΛΕΤΚΑ'ΡΓΤΡΟΣ.

ΠΛΕΚΤΑ', καὶ ΠΛΕΚΤΙΚΗ'. Τὰ ἐργόχειρα πλέκονται κατὰ τρεῖς τρόπους, τὰ μὲν μὲ τρία, ἢ καὶ περισσότερα νῆματα, καὶ ὀνομάζονται Συρίτια, ὅταν ἦναι ἐπίπεδα καὶ πλατῆα, καὶ Σχοινόπλεκτα (γαϊτάνια) ὅταν ἦναι στρογγύλα χρησιμεύοντα ἀμφότερα διὰ τὰς ἀκρας τῶν ραφῶν τῶν ἐνδυμάτων. Τὰ δὲ πλέκονται μὲ ἓν μόνον νῆμα συμπλεκόμενον, καὶ τρόπον τινὰ θηλυκωτόμενον μὲ τὸ προπλεγμένον, καὶ τοιαῦτα γίνονται τὰ περισφύρια, οἱ πῖλοι, καὶ ἄλλα διάφορα ἐνδύματα·

τρίτον δὲ εἶδος πλέγματος εἶναι τὰ δίκτυα μὲ δύο νήματα εἰς ἴσα ἀποστήματα κομβοδενόμενα, καὶ ἔχοντα ἰσομεγέθεις τὰς τρύπας εἰς ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ δικτύου.

Εἰς ὅλα ταῦτα τῆς πλεκτικῆς τὰ εἶδη ἐπιμελοῦνται καὶ εὐδοκίμοῦν οἱ ἐντόπιοι· εἰς τὸ α'. σχεδὸν ὅλοι, εἰς τὸ β'. αἱ γυναῖκες, μάλιστα τῆ Ἀρχιεπέλαγους, ἀλλὰ καὶ ἀπανταχῆ ὅσον διὰ περισφύρια. Λεῖπει ὅμως ἡ μηχανὴ, διὰ τῆς ὁποίας οἱ Γάλλοι, καὶ Ἄγγλοι πλέκνῃσι πλῆθος πολὺ, καὶ ἐκτὸς τῆς χρήσεώς τιν δίδουσι πολλὰ καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον μεταξωτὰ, καὶ βαμβακερὰ, καὶ λιναῖα· εἰς δὲ τὸ γ'. οἱ ἀλιεῖς μὲ τὴν οἰκογένειάν των.

ΠΛΙΝΘΟΣ, ἡ πλινθουργία ὑπάγεται εἰς τὴν πλαστικὴν, μὲ αὐτὴν τὴν διαφορὰν, ὅτι εἰς τὰς πλίνθους χρησιμεύει καὶ χονδρότερος πηλός.

Γίνεται ὁ πλίνθος τετράγωνος, ἢ ἐπιμήκης εἰς πλάκας χρησιμεύων εἰς κτίσματα τοίχων· διὰ δὲ τὰ καταστρώματα κατασκευάζειν καὶ ὀκταγώνους, καὶ εἰς ἄλλα σχήματα.

Πλίνθους ἐξημένους μεταχειρίζονται εἰς τὰ κτίρια ὅλων τῶν μερῶν, ὅπερ πίπτειν πολλαὶ βροχαὶ, καὶ εἰς τὰ καταστρώματα τῶν ὑπογείων προθαλάμων, καθῶς καὶ εἰς τὰ πεζοδρόμια (ἀκραι τῶν δρόμων, ὅπου δὲν ἀναβαίνουν τὰ ἀμάξια καὶ διαβαίνουν μόνον οἱ πεζοὶ) τῆς Ὀλλάνδης, καὶ ἄλλων τοιούτων τόπων.

Διὰ τὰ γένη καλὸς, καὶ δυσκολόφθατος ὁ τοιοῦτος πλίνθος, ἀφ' οὗ πλασθῆ, καὶ ὀμαλυθῆ, πρέπει νὰ στεγνώσῃ εἰς τὸν ἴσκιον, ἐπειδὴ ὁ ἥλιος μὲ τὴν καύσιν ἐνδέχεται νὰ τὸν ραγίσῃ, καὶ πάντοτε ἀπορροφῶν τὴν ὑγρότητα, τὸν ξηραίνει πρὸ τῆ νὰ συνδεθῆ τὸ χῶμα· ἔπειτα βαλλόμενος εἰς τὸν κλίβανον τῆς πλαστικῆς, ὁ ὁποῖος εἶναι κοινὸς εἰς ὅλα τὰ εἶδη τῆς, νὰ ἐξηθῆ ἕως νὰ κοκκινίσῃ. Οἱ τοιοῦτοι πλίνθοι χρησιμεύειν καὶ εἰς τὰ τεῖχη τῶν φρενῶν, καὶ εἶναι στερεώτατοι σχεδὸν ὑπὲρ τὰς πέτρας· οἱ Ῥωμαῖοι τὰς μετεχειρίζοντο πολὺ.

Πλίνθος ὠμὸς λέγεται ὁ ἀνέξητος εἰς κλίβανον,

καὶ

καὶ εἰς μόνον τὸν ἥλιον ζηραμένος· χρησιμεύει μόνον διὰ κτίσμα τῶν τοίχων, καὶ τῶν κλιβάνων αὐτῆς τῆς ἰδίας πλαστικῆς.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ τὰ παρόμοια κλίματα, ὅπου αἱ βροχαὶ εἶναι σπάνιαι, πλάττονται τοιοῦτοι πλίνθοι ἀνέκαθεν, ἕως σήμερον, καὶ διὰ σύνδεσμον τῆ χύματος ἀνακατώνεται καὶ ἄχυρον. Εἰς ταύτην τὴν ἐργασίαν εἶχον διασκευασθῆ παρα τοῦ Φαραῶ οἱ Ἰσραηλιταί, καὶ νὰ πλινθεργῶν, καὶ τὸ ἄχυρον νὰ φέρων, καὶ οἱ ἐργοδιῶνται νὰ τοὺς βιάζων.

Καὶ εἰς τὴν ἰδίαν Ἑλλάδα, ὅπου ποτὲ τὰ λαμπρὰ κτίρια ἐστόλιζον τὸν τόπον, καὶ εἶδον τὴς κανόνας τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς, τῶρα κτίζων μὲ ὠμὰς πλίνθους, ἀφ' ἧ ὑψώσων ἕνα πῆχυν ἀπὸ τὰ θεμέλια τὸν τοίχον, καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς Θεσσαλίας, καὶ Μακεδονίας ὁμοίως.

ΠΛΟΪΟΝ, τὸ Τυρκιστὶ Καϊκι, καὶ Πλοιάριον τὸ ὀλομικρότερον· ἀμφότερα συρόμενα μὲ τὰ κωπία, καὶ σπανίως μεταχειρίζομενα τὸ πανί.

ΠΝΕΥΜΑ (Esprit, ἢ Spirito) ὀνομάζεται τὸ λεπτότερον, καὶ καθαρώτερον τῶν ὑγρῶν, διασταλαζόμενον, καὶ χωρίζομενον χυμικῶς διὰ τοῦ ἄμβυκος, ἢ καὶ ἄλλης μεθόδου· τῶν δὲ ξηρῶν ὁμοίως ἄλατάτινα.

Πνεῦμα Οἴνου, ἢ συνθέτως Οἰνόπνευμα, τὸ μετακβαλλόμενον οἰνόπνευμα (ράκί). Ἴδὲ **ΝΑΪΜΑ**.

Ἀφροδιτόπνευμα, Esprit de Venus. Ἴδὲ **ΧΑΛΚΟΪΣ** περὶ τὰ τέλη.

Πνεῦμα Θεῖα (Esprit de Soufre) γίνεται ἀπὸ ἀναλυμένον καίόμενον Θεῖον, τῆ ὁποίου τὸ λεπτότερον γινόμενον ὑγρὸν, καὶ κολλύμενον εἰς τὸν λεγόμενον παρα τῶν χυμικῶν ὑέλιον κώδωνα, κρεμώμενον ἐπάνω, ἀποστάζει εἰς τρυβλίον· τοῦτο νομίζεται ἰαματικώτερον εἰς τὰ ἴδια πάθη, ὅσα μεταχειρίζονται τὸ χαλκανθόπνευμα.

Πνεῦμα τῆ Ἄλατος. Ἰγρὸν κίτρινον, τὸ ὁποῖον διασταλάζεται ἀπὸ τὸ θαλάσσιον ἄλας. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν γίνεται τὸ καλῆτερον, καὶ πρέπει νὰ ἦναι κίτρινον,

νον, ὡς τὸ ἤλεκτρον, καὶ μὲ γυῦσιν πικρὰν, καὶ δριμύειαν· εἶναι πολὺχρηστον εἰς τὴν ἱατρικὴν.

Πνεῦμα, τὸ ὁποῖον καὶ **Ὁξὺ τῆ Χαλκάνθου** ὀνομάζεται, ἐκβάλλεται χυμικῶς, ἀφ' ἧ ξηρανθῆ ὁ χάλκανθος εἰς τὸν ἥλιον, ἢ εἰς τὸ πῦρ διὰ τῆς διασταλλαγῆς. Νομίζεται ἐγκριτον ἐναντίον τῆς ἐπιληψίας, καὶ τῶν θερμῶν, καὶ λυμικῶν πυρετῶν.

Λέγεται καὶ ἔλαιον χαλκάνθου τὸ τελευταίως διασταλαζόμενον, ἀλλ' ἀναρμόστως, καὶ χρησιμεύει εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῶν μετάλλων. Ἴδε **ΧΑΛΚΑΝΘΟΣ**.

Ζαχαρόπνευμα	} Ἴδε	{	ΖΑΧΑΡΙ
Τρυγιόπνευμα			ΤΡΥΓΙΑ
Τερεβινθόπνευμα			ΤΕΡΕΒΙΝΘΟΣ .

Πνεῦμα τοῦ Βεργαμάτου, εἶδους λεμονίου εὐώδης γνωρισθὲν τὸ πρῶτον εἰς τὴν Βέργαμον· χρησιμεύει εἰς τὰς μυροπώλης, καὶ φέρεται ἀπὸ τὴν Σικελίαν.

ΠΟΙΨΝΙΑ λέγονται κυρίως τὰ ἀθροίσματα τῶν προβάτων, καὶ τῶν αἰγῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα λαμβάνει τὸ ἐμπόριον ἐκτὸς τῶν κεράτων, μαλλία, τρίχας, πτίλον, γάλα, βέτυρον, τυρίον, καὶ δέρματα. Ἴδε **ΠΡΟΒΑΤΟΝ**, καὶ **Αἶψ**.

ΠΟΛΥΤΡΙΧΟΝ χόρτον τριχοειδές, καὶ διὰ τοῦτο **Καπιλλάριον** (Capillaire) παρὰ τῶν Γάλλων ὀνομάζεται, παρὰ δὲ τῶν Βοτανικῶν **Ἀδιαντον**, καὶ εἶναι πολλῶν εἰδῶν, ἥτοι **Ἀδιαντον λευκόν** τοῦ Καναδά, καὶ **Ἀδιαντον λευκόν τῆ Μοντπελιέρ**, τὰ ὁποῖα εἶναι καὶ εὐχρηστα, μάλιστα τὸ τελευταῖον διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν συροπίων, περὶ ὧν ἴδε **ΚΑΠΙΛΛΑΡΙΟΝ**· τὰ δὲ λοιπὰ ὀνομάζονται **Πολυπόδιον**, **Κυτεράχιον**, **Ἐλελίφασκος ζωῆς** (Salvia vitae) **Σκολόπενδρα**, καὶ τὸ κοινῶς ἐγνωσμένον **Πολύτριχον** εὐρισκόμενον εἰς τὰς ἀποθήκας, καὶ χρησιμεύον κυρίως, ὡς αἱμαγωγὸν διὰ τὰ ἐπιλόχεια τῶν γυναικῶν.

ΠΟΝΤΙΚΟΨ. Ὁ Μῦς, τὸ Ποντίκι, ζῶον γνωστὸν πανταχοῦ εὐρισκόμενον διαφόρων εἰδῶν, καὶ μεγεθῶν· τοιοῦτοι εἶναι οἱ εἰς τὰς οἰκίας ζῶντες, καὶ ἐνοχλεῦντες

τὰς

τῆς κατοίκου, οἱ εἰς τὰ χωράφια, καὶ πεδιάδας μεγα-
λήτεροι, ἀπὸ τῶν ὁποίων τὸ δέρμα κατασκευάζουν διφ-
θέραι εἰς τὴν Γερμανίαν, ποταπᾶς, καὶ ἑλαφρᾶς, καὶ
παλοῦνται ἐδῶ ἑτοιμαί· οἱ Μοσχοποντικοὶ τῶν ὁποίων
αἰσθανόμεθα τὴν εὐωδίαν χωρὶς νὰ ὠφεληθῶμεν, οἱ Ἀ-
σπάλαγες, τῆς ὁποίου, καὶ Τυφλοποντικούς, καὶ Χα-
μόργους λέγομεν, καὶ εἰς τὸ εἶδος αὐτῶν ἀνάγονται ἡ
Ἰκτίς Νυμφίσσα, τὸ Σιντζάπι, καὶ τὸ Κακοῦμι.

ΠΟΝΤΙΚΟΦΑΡΜΑΚΟΝ. Ἰδε ἈΡΣΕΝΙΚΙΟΝ.

ΠΟΡΦΥΡΟΥΝ, χρῶμα εἰσφύρειται πρῶτον ἀπὸ τοὺς
ἐμπορικωτάτους Φοίνικας ἀπὸ τὸν χυμὸν κογχύλης εὐρι-
σκομένης εἰς τὰ παράλια τῆς Συρίας, ἡ ὁποία εἰς ἡ-
μᾶς εἶναι ἀγνωστος. Ἡ βαφὴ αὕτη ἦτον κοκκίνη κλίμα-
σα εἰς τὸ ὑακίνθινον (μόρικον) καὶ ἐτιμάτο τὸ βαμ-
μένον ὑφάσμα ἰσοβαρῶς μὲ τὸν χρυσόν, ὅθεν μόνοι οἱ
Αὐτοκράτορες, καὶ Βασιλεῖς, καὶ σπάνιοι τῶν Μεγιστά-
των τῶν ἐφόρου αὐτὸ τὸ ἀκριβὸν χρῶμα, καὶ διὰ τοῦ-
το ἐπανομάσθη ἡ ἐφιστρίς, ἦται τὸ ἐπανοφόριτων Πορ-
φύρα.

Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς νεωτέρους περιηγητὰς περίεργοι ἐπι-
μεληθέντες εὐρήκων τοιαύτας κογχύλας εἰς διάφορα τοῦ
Ἰκεανῦ παράλια, καὶ ἔβαψαν πορφύρας, ἀλλ' ὅχι ὡς
τὰς παλαιὰς ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι καὶ ἂν ἦσαν τῶρα ἡ-
δελον περιφρονηθῆ· διότι δὲν ἠμποροῦσαν νὰ ἔχουν μίτη
τὴν στιλπνότητα, μίτη τὸ κατ' ἀρέσκειαν τῆ βαρέως βα-
θῦ, ἡ ανοικτὸν, τὸ ὁποῖον μᾶς δίδει ἡ κοκκινιλία.

Οἱ Πατριάρχαι καὶ Ἀρχιερεῖς μας μεταχειρίζονται τὸ
τοιοῦτο χρῶμα, εἰς τῆς Μανδύας τῶν· οἱ τωρινοὶ Βασι-
λεῖς τὸ περιεφρόνησαν.

Ὁ Φυσικὸς Πλίνιος ὀνομάζει Βέκινον (διὰ τὴν ὁμοιό-
τητά τε μὲ τὴν κερατίνην ὄργανον μουσικόν, ἕτως ὀνομα-
ζομένην) τὸ ἐν εἶδος τῆς κογχύλης ἐκείνης, καὶ τὸ ἄλ-
λο Murex, Τρίβολον, ἀμφοτέρω μικρὰ κογχύλια, ἀπὸ
τὰ ὁποῖα χρειάζεται πολὺ πλῆθος διὰ νὰ βάψῃ τινὰς
κομμάτι ὑφάσμα.

Ἡ εὐοισις τῆς βαφῆς ταύτης λέγεται ὅτι ἐγίνεν ἀ-
πό

πὸ σκύλον, ὁ ὁποῖος ἀφ' οὗ ἔφαγεν αὐτὰς τὰς κογχύ-
λας ἐφάνη μὲ τὰ χεῖλη πορφυρᾶ, καὶ παρατηρήσαν-
τές τον, οἱ Φοῖνικες, ἐπενόησαν αὐτὴν τὴν τότε πολύτιμον
τέχνην.

Πορφυρῆν μάρμαρον κόκκινον, καὶ σκληρὸν, πολλὰ ζη-
τημένον καὶ ἀκριβὸν. Ἴδὲ ΜΑΡΜΑΡΟΝ.

ΠΟΤΑ΄ΣΣΑ, ὀνομασθεῖσα παρὰ τῶν Ὀλλανδῶν Pot-
ache, ἦτοι στάκτη εἰς τὴν χύτραν, διότι κατ' ἀρχὰς με-
τεφέρετο εἰς τὰς χύτρας, διὰ τὰ φυλαχθῆ καλῆτερα, καὶ
ἐπειδὴ δὲν σημαίνει τι περισσώτερον ἀπὸ στάκτην ἀμ-
μῶδη μεταφερομένην εἰς τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τὰ ὑπερβό-
ρεια μέρη, ἦτοι Ῥωσσίαν, καὶ Πολωνίαν, περιττὸν εἶ-
ναι τὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν ξένην ταύτην λέξιν, καὶ
κάλλιον μοι φαίνεται τὸ κύριον τῆς στάκτης ὄνομα, καὶ
Ἴδὲ ΣΤΑ΄ΚΤΗ.

ΠΡΙΝΟΚΟ΄ΚΚΟΣ, βαφὴ ὀνομαζομένη Vernillon πα-
ρὰ τῶν Γάλλων, ἦτοι Σκωληκώδης, τὸ ὁποῖον σημαίνει
καὶ ἡ Ἀραβικὴ λέξις Κιρμῖς· εἶναι δὲ εἶδος κογχύλης
μικροτάτης εὐρισκομένης εἰς πυγμαίους τινὰς πρίνους Θα-
μνωδεῖς, μάλις δὺω πόδας ὑψηλές, καὶ ἐκτεινομένους εἰς
δρυμῆς μεταξὺ τῶν βάτων, μὲ φύλλα αἰειθαλῆ, καὶ μὲ
χρῶμα ζωρὸν, καὶ βάλανον ἀρετὰ μεγάλην. Ὁ Βασι-
κος ὀνομάζει τὸν πρίνον τοῦτον *Ilex aculeata cocciglan-
difera*, ἦτοι πρίνος ἐγκεντρος κοκκοβαλανοφόρος.

Κατὰ τὴν Ἄνοιξιν μικρόντι ζωφίον δάκνον τοὺς κλό-
ρους αὐτῆ τῆ χαμοδένδρου, ἀποτελεῖ ἐξοῖδημα (φύσκα-
μα) ὅσον κεγχρὶ, καὶ μετὰ ταῦτα σκεπάζεται μὲ
χρῶμα στακτιρὸν, καὶ χορδαίνει· ἐκεῖ εἶναι τὰ ὡὰ τῆ
ζωφίης ἐκείνης· ὅσοι δὲ ἔχον τὴν φροντίδα τὰ συναΐζον
τὴν πρινοκόκκον, παρατηρῶν πρὸ τοῦ τὰ ζωντανεύειν τὰ
ὡὰ, καὶ τὰ συναδρoίζον. Εἶναι δὲ ἐλαφρὰ, εὐδραυ-
στα, καὶ κόκκινα, ζωρὰ, καὶ στιλπνὰ, σκεπασμένα
μὲ ψιλὴν ἐπίδερμίδα, ἐκτὸς τῆ μέρης τῆς κολλησέως των
εἰς τὰ φύλλα. Ἐνδότερον ἀπὸ αὐτὴν, εἶναι ἄλλη κογ-
χύλη πυκνοτέρα, καὶ γεμάτη ἀπὸ κόκκιν, καὶ χρώματα
κόκκινα, καὶ λευκά.

Γίνεται τὸ Πρινοκόκκι εἰς ὅλα τὰ παράλια τοῦ Ἄρ-
χιπελάγους, περισσότερον, ἢ ὀλιγώτερον.

Τὸ εἰρημένον ζωύφιον κολλᾷ εἰς τὸ χαμόδενδρον τῆτο
τὸν Μάρτιον, αὐξάνει ἕως τὸν Ἀπρίλλιον, καὶ περὶ τὰ
τέλη τῆ Μαΐε εὐρίσκεται μὲ τὰ αἵατε ὅτε καὶ τὸ συ-
τάζουν.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ ζωύφιον τῆτο κολλᾷ εἰς τὰς νέες πρί-
νες, καὶ τρυφερὸς περισσότερον ἀπὸ τὰ παλαιὰ δένδρα·
οἱ Πελοποννήσιοι μετὰ τὰ τρία, ἢ τέσσαρα ἔτη, κόπτων
τὰς παλαιάς, καὶ ἀφήνουν νὰ αὐξήσων νέοι πρίνοι ἀπὸ
τὰς ἰδίας ρίζας, καὶ γίνονται χρήσιμοι.

Χρησιμεύει διὰ τὸ ὠραῖον κόκκινον χρώμα, καὶ οἱ Τε-
νισῖνοι μὲ αὐτὸ βάφουν τὰ κόκκινα φέσια, καθὼς ποτε
καὶ οἱ Βενετοὶ τὰς Σάγιας.

Οἱ Ὀλλανδοὶ μεταχειρίζονται τὴν Κοκκινιλλίαν, ἀλ-
λ' οἱ Γάλλοι δὲν παρητήθησαν ἀκόμη ἀπὸ τὸ πρινοκόκ-
κι διὰ τὰς κοκκοβαφεῖς βαφάστων.

Χρησιμεύει εἰς τὴν Ἰατρικὴν, ὡς στυπτικὸν, καὶ διὰ
τοῦτο ἐμποδίζει τὰς ἀποβολὰς τῶν γυναικῶν, καὶ ὡς
δυναμωτικὸν.

ΠΡΙΟΝΙ, ἐργαλεῖον σιδηροῦν, μακρὸν, λεπτὸν, καὶ
πλατὺ, καὶ μὲ ὀδόντια γυρισμένα πρὸς τὸ μέρος ἐκεί-
νου, ὃ ὁποῖος τὸ σύρει, χρήσιμον διὰ πριόνισμα, ἤτοι
διὰ σχίσσιμον τῶν σανίδιων, καὶ τομὴν ἄλλων ξύλων.
Εἶναι δὲ διαφόρων εἰδῶν, καὶ μεγεθῶν, καθὼς καὶ σκο-
πῶν, ἤτοι διὰ σανίδας, διὰ μικρὰν ξυλουργικὴν, διὰ κόκ-
καλα, διὰ μάρμαρα, κ. τ. λ.

Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν κατασκευάζων πολλὰ κα-
λὰ πριόνια.

ΠΡΟΒΑΤΟΝ, ζῶον γνωστὸν ἡμερον, τὸ ὁποῖον δί-
δει εἰς τὸ ἐμπόριον τὸ μαλλί, τὸ γάλα, καὶ τὰ ἐξ αὐ-
τῆ, τὸ δέρμα, καὶ ἑαυτὸν.

Πωλῶνται τὰ πρόβατα εἰς ποίμνια, καὶ ἀγοράζονται
ἢ διὰ κρέας, καθὼς τὰ τῆς Καραμανίας, ἢ διὰ κρέας
καὶ μαλλί, καθὼς τὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τυρκίας· ἢ διὰ
μαλλί μόνον, ὡς τὰ τῆς Ἰσπανίας, καὶ τῆς Ἀγγλίας·
τὰ

τὰ ὑστερινὰ ταῦτα φαίνεται νὰ ἴναι ἀκριβώτερα διὰ τὴν καλιτέραν ὕλην, τὴν ὁποίαν δίδουσι χωρὶς νὰ φαγῶν.

Δὲν εἶναι καμμία ἀμφιβολία, ὡς στοχάζομαι, ὅτι τὰ πρόβατα τῆς Ἰσπανίας ἠθέλον εὐδοκιμήσῃ εἰς τὴν δυστυχῆ Ἑλλάδα, καὶ τὸ κλίμα, καὶ ὁ ἀῆρ εἶναι ἀρμοδιώτατα· ἀλλὰ τί τὸ ὄφελος ὅταν λείπῃ ἡ πρόνοια; ὅλα τὰ καλά λείπουν, ἅς ἴναι καὶ αὐτὸ ἐν ἐξ ἐκείνων.

Εἰς τὴν Ῥωσσίαν μετεκομίσθησαν ἀρκετὰ, καὶ εὐδοκίμουν, καὶ δὲν εἶναι παράδοξον νὰ ἰδῶμεν τὰς τέχνας μετὰ ἓνα αἰῶνα ἀνθούσας εἰς ἐκεῖνο τὸ κλίμα, ὅπου πρὸ μίας Ἑκατοστατηρίδος ἦσαν μέχρις οὐνόματος ἀγνωστοί. Ἴδὲ τί κάμνει ἡ πρόνοια.

ΠΡΟΒΑΤΟΚΑΨΜΗΛΟΣ. Ἴδὲ ΛΑΨΜΑΣ.

ΠΡΟΣΚΕΦΑΨΑΙΟΝ. Εἰς διάφορα μέρη ὑφαίνονται προσκεφάλαια ὁμῶς μετὰ τὰ ἐπιστρώματα (μακάτια) κατὰ τὴν Ὀθωμανικὴν χρῆσιν. Τὸ Λούγδουνον (ἡ Λιῶν) ὑφαίνει ἑτερόμαλλα, καὶ ὠραῖα χρυσοῦφανα. Ἡ Προυσα ἔχει τὰ δευτερεῖα, καὶ ἡ Κύπρος τυπώνει βαμβάκερά· ἡ πολλὴ χρῆσις ὅμως συνίσταται εἰς τὰ ὀμαλά, καὶ συνηνωμένα, ὡς ρῦχα, ἰνδιανὰς, καὶ παρόμοια κάμνυσα ἀπὸ τὸ ἴδιον ἐπιστρώματα, καὶ προσκεφάλαια.

Καθὼς καὶ ἀλλαγῆ εἶπαμεν εἰς τὴν Προυσαν ὑφαίνονται προσκεφάλαια ἀπὸ βαμβάκι, καὶ λινάρι, καλά, καὶ βασταγερά εἰς διάφορα χρώματα, καὶ πωλοῦνται μετὰ τὴν δωδεκάδα· τὰ σχεδιάτων εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κατὰ τὰ λεγόμενα Πολυσταύρια ἀποτελοῦντα φυσικῶς πολλὰ τετράγωνα μετὰ τὸ ἐμβαδὸν διαφόρως ποικιλούμενον, καὶ αὐτὰ λέγονται κυρίως Προυσανά.

Ὑφαίνονται δὲ καὶ μετὰξί ἑτερόμαλλα (κατηφιδένια) ἢ μετὰ ἀνθὴ ἑτερόμαλλον, ἢτοι ἐξέχον, καὶ τὸ ἐμβαδὸν ὀμαλὸν, καὶ χαμηλόν· ἢ ὅλα ἑτερόμαλλα μετὰ σειρὰς κατὰ τὸ μέσον, καὶ ἄλλας ποικιλότητας εἰς τὰς κατὰ τὸ μῆκος ἀκρας. Εἰς αὐτὰ τῶρα ἐπιτηδεύονται πολὺ, καὶ γίνεται ἀρκετὸν ἐσωτερικὸν ἐμπόριον διὰ τὴν πολλὴν χρῆσιν τῶν προσκεφαλαίων, κατὰ τὸν Ἀσιατικὸν μας τρόπον τοῦ στρώματος τῶν οἰκιῶν.

Τὰ νεοσυστηθέντα ὑφαντήρια εἰς τὴν Χρυσούπολιν (Σκέταρι) ἀντικρὺ τῷ Βυζαντίῳ, μιμνήμενα τῆς Πρυσσᾶς εἰς εἰς τὸ ὕφασμα, καὶ τῶν ἄλλων ὑφαντῶν, καὶ αὐτῶν τῶν προσκεφαλαίων τῆς ὑπερέβησαν εἰς τρόπον ὥστε ἐφθασε νὰ πωληθῇ μία ζυγὴ προσκεφαλαίων ἑτερομάλλων διὰ γρόσσια 70, καὶ εἶναι πιθανὸν νὰ τελειοποιηθῇ ἀκόμη, ἡ τοιαυτὴ ὑφαντικὴ τέχνη, καὶ νὰ φθάσωμεν εἰς τὰ ὠραῖα σχέδια τῶν ὑφαντηρίων τῷ Λευδέντῃ τῆς Γαλλίας, καθὼς ἐτι τῶρα τὰ ἐδικάμας ὑπερβαίνουν πολὺ εἰς τὴν στερεότητα, καὶ εἰς τὴν στίλβנותη τῷ μεταξίου, προερχομένην ἀπὸ τὸ ἀποτύλιγμα αὐτοῦ χωρὶς τὴν χρῆσιν τοῦ σμήγματος.

ΠΤΕΡΟΝ λέγεται ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον σκεπάζει τὰ πτηνὰ, καὶ τὰ βροθεῖ διὰ νὰ πετῶν ἐπάνω εἰς τὸν αἶρα.

Εἰς δὲ τὸ ἐμπόριον χρησιμεύουν τὰ πτερά α. διὰ τῆς γραφικῆς καλάμης, β. διὰ τὰ στρώματα, καὶ προσκεφάλαια, γ. διὰ τοὺς κεκρυφάλους τῶν πολεμικῶν ἀξιωματικῶν, καὶ γυναικῶν, καὶ δ. διὰ ἀεριστήρια, ἢ τοῖς ριπίδια.

Πτερά διὰ τὸ γράψιμον εἶναι τὰ τῶν πτερυγῶν τῶν χηνῶν, τῶν κύκνων, καὶ τῶν αετῶν. Προτιμῶνται ὅμως τῶν χηνῶν ἀπὸ ὅλα τὰλλα· ἀπὸ τὴν Ὀλλάνδαν φέρονται τὰ καλῆτερα, ὡς ἐξηραμένα εἰς τὸν καπνόν, καὶ περασμένα εἰς τὴν στάκην, ὥστε δὲν ἔχεν παχύτητα, καὶ εἶναι στερεά· εἰς ἔλλειψιν τῶν μεταχειριζόμεθα τὰ ἐντόπια.

Πτερά διὰ στρώματα τὰ κοινῶς Πέπυλα, φέρονται εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν ἀπὸ τὴν Δακίαν (Βλαχομολδαβίαν) καὶ τὴν Ῥωσσίαν, καὶ ὅταν ἦναι καλὰ καὶ καθαρά ἀπὸ κύκνον, εἶναι ἐξάριστα· τὰλλα, ἀπὸ χήνας, καὶ αὐτὰς τὰς ὄρνιθας δηλαδὴ, εἶναι κατώτερα. Εἰς τὴν μετακόμισιν αὐτῶν, καθὼς καὶ εἰς τὸ μεταγυγισμα, ἢτοι τὸ κένωμα ἀπὸ ἐν εἰς ἄλλο στρώμα, ἢ προσκεφάλαιον, χρειάζεται προσοχή· διότι καὶ αὐτὸς ὁ ἀκίνητος ἀὴρ εἶναι δυνατὸς νὰ τὰ διασκορπίσῃ ὅλα ὅσα μείνουν ἀπόλυτα εἰς τὴν διάκρισίν του.

Ἐπαιῦνται καὶ τὰ λεπτὰ τοῦ στρυθοκαμήλου πτερά δι' αὐτὴν τὴν χρῆσιν, καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην τὰ μεταχειρίζονται ἀπὸ ἡμᾶς ὁμῶς δὲν ἐφρόντισέ τις να φέρῃ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, καὶ μᾶς εἶναι ἄγνωστα ἕως τώρα.

Πτερὰ διὰ κεκρυφάλης· τὰ πτερὰ τῆς Στρυθοκαμήλου βαφόμενα, καὶ τεμνόμενα διαφόρως χρησιμεύουν πρὸς ἐπίδειξιν εἰς τὰ σκιαδία τῶν Εὐρωπαϊῶν αξιωματικῶν, καὶ διὰ στολισμὸν εἰς τὰς γυναῖκας, ὅταν θέλουν νὰ τὰ βάλλουν εἰς χρῆσιν κατὰ τὴν ἰδιογνωμίαν των· διὰ ταύτην τὴν τελευταίαν χρῆσιν φέρονται ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, καὶ Γαλλίαν καὶ εἰς τὴν Τυρκίαν, καὶ αἱ καλαὶ Κωνσταντινοπολίτισσαι εὐρίσκουν τὸν τρόπον νὰ στολισθοῦν μὲ αὐτὰ, καὶ ὅταν φεροῦν διαφορετικὰ ἀπὸ τὰς Παρισίας, χρησιμεύουν εἰς τῆτο καὶ τὰ πτερὰ τῆ Ἐρωδία, τῆ Ταῶ (Παγωνία), καὶ τὰ παρόμοια.

Πτερὰ διὰ ριπίδια. Εἰς τὴν Μολδαβίαν κατασκευάζονται πλεγμένα Μυστήρια ἀπὸ τὰ πτερὰ τῆ Ταῶ μὲ μεγάλην ἐπιτηδειότητα, καὶ πωλονται ἕως 25, καὶ 30 γρόσια τὸ ἓν εἰς τὸν τόπον. Εἰς δὲ τὴν Αἴγυπτον μὲ βαμμένα πτερὰ κατασκευάζουν ἀριστήρια, ἐγκολλοῦντες καὶ καθρέπτην εἰς τὸ μέσον, καὶ ἀπανταχὲ μὲ πτερὰ στερεὰ, καὶ μεγάλα αετῶν, χηνῶν, Ἰνδικῶν ὀρνίθων, καὶ τῶν ὁμοίων, κάμνουν ἀριστήρια χρήσιμα διὰ ρίπισμα, ἢτοι φύσιμα τῆ πυρός, εἰς τὸ πρῶτον ἀναμμα.

ΠΤΗΝΟΝ, ζῶον δίπουν, πτερωτὸν, πετῶν εἰς τὸν αἶρα ἀπὸ αὐτὰ, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ ζῶα εἶναι ἡμερα καὶ ἄγρια. Χρησιμεύει εἰς τὸ ἐμπόριον τὸ πτερόν των, ὡς ἀνωτέρω, μερικὰ ὁμῶς ὡς οἱ Ταῶ, οἱ Σειρίνες τῶν Μακάρων Νήσων (Κανάρια) καὶ ἄλλα, πωλονται πρὸς τὰς τρυφιλῆς, ἢ διὰ τὴν ὠραιότητά των, ἢ διὰ τὴν μελωδίαν των.

Διὰ τὰ ἄξια περιεργείας ἐγράψαμεν εἰς ἴδια Ἄρθρα, καὶ ἰδὲ ἐκεῖ.

ΠΤΙΛΟΝ, τὸ Τυρκιστὶ Τεφτίκη, τρίχα αἰγός ἢ ἀπαλὴ, ὅση κυρεύεται ὑπὲρ τὰς μασχάλας τῶν τεσσάρων

ποδῶν της διὰ τῆτο καὶ παρὰ τῶν Ἰταλῶν Gambello ὀνομάζεται.

Ἡ Σμύρνη δίδει εἰς τὴν Εὐρώπην ἀρκετὸν ἀπὸ αὐτὸ, καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν συναρξεται μερικόν. Χρησιμεύει δὲ εἰς τὴν ὑφασίαν τῶν καλλιτέρων τῆς Εὐρώπης καμιλωτῶν, καὶ παρομοίων πλεκτῶν, ἢ ὑφαντῶν πραγμάτων.

Καλὸν εἶναι τὸ ἀπαλὸν, μακρότριχον, καὶ καλὰ διαλεγμένον. Διαφέρει πολὺ τὸ καμιλόμαλλον (περὶ τῆ ὀποῖε ἰδὲ τὸ ἴδιον Ἄρθρον) ἀπὸ τὸ πτίλον, καὶ εἰς τὴν ποιότητα καὶ εἰς τὴν τιμὴν.

Εἰς τὴν Σμύρνην πωλεῖται τὸ πτίλον μὲ τὸ τζεκί, τὸ ὁποῖον ζυγίζει $1\frac{1}{2}$ ὀκ. καὶ ἰδὲ εἰς τὸ Β'. Βιβλίον τὰς λέξεις ἌΓΚΥΡΑ, καὶ ΣΜΥΡΝΗ.

ΠΤΙΛΩΤΟΝ, ὁ Τουρκιστὶ Κετζές, κατὰ τὸν Γεωγράφον. Μετὰ τοὺς δύο τρόπους τοῦ ὑφάσματος, καὶ πλέγματος, ἔπεται τρίτος ἢ κατασκευὴ τῶν πτιλωτῶν εἰς τὴν ἔκτασιν τῶν ρούχων· εἶναι ὅμως πιθανόν, ὅτι τὰ πτιλωτὰ νὰ εἰσφουρέθησαν πρότερα τῶν λοιπῶν διὰ τὴν ἀπλότητά των.

Πτιλωτὰ δὲ λέγονται, ὅσα ρῦχα κατασκευάζονται ἀπὸ μαλλία, ἢ πτίλον χωρὶς νῆμα, ἢ ὑφασμα, ἀλλὰ μὲ μόνον τὸ μάλαγμα, κόλλημα, καὶ κτύπημα, ὁποῖοι εἶναι οἱ τῶν Ἀσιατικῶν πῖλοι (κιλάχια) τὰ σκιάδια τῶν Εὐρωπαϊῶν· τὰ μεγάλα πτιλωτὰ (κετζέδες) τῶν Σκυθῶν καὶ Ταρτάρων, καὶ ὅμοια.

Μεταχειρίζονται εἰς τὰ ψιλὰ πτιλωτὰ, τὰ πτίλα τῶν καστορίων, τῆς στρεθοκαμήλε, τῆ λαγιδίε, τῆς αἰγός, τῆς καμήλε, καὶ τὰ μαλλία τῆς Ἀμερικανῆς προβατοκαμήλε· εἰς δὲ τὰ χονδρὰ, τὰ μαλλία τῶν ἀρτίων, καὶ προβάτων.

Οἱ Σκύθαι, καὶ οἱ Λάπωνες κατασκευάζου ἀπὸ πτιλωτὰ ὄχι μόνον ὑποστρώματα, ἀλλὰ καὶ ὀλοκλήρους σκηνὰς εἰς σχήματα καλυβῶν, καὶ φυλάττονται ἀπὸ τὰς μεγάλας ψυχρὰς τῆ κλίματός των, ἐγκατοικοῦντες μὲ τὴν οἰκογένειάν των.

Οἱ Τάρταροι τῆς Ταυρικῆς Χερσονήσου (Κριμίας) φέρουσιν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν πολλὰ δι' ὑποστρώματα· ἀλλὰ μικρὰ, καὶ ἀχρεῖα ἀπὸ μόνον μαλλί προβάτων, καὶ τὰ πάλιν πολλὰ εὐθυσὰ εἰς χρῆσιν τῶν πτωχῶν νὰ στρώσῃν τὰς κατοικίας των τὸν χειμῶνα.

Οἱ Ἀσιατικοὶ κάμνουν ἀπὸ πτίλον τῆς Καμήλου πίλους διὰ καλύμματα τῆς κεφαλῆς, τὰς ὁποίας φορῶν ἀμέσως καὶ πρὸ τῆς Τυνησίης πίλου, ὡς θερμότερες. Οἱ δὲ Ὀθωμανοὶ, ὅταν ἐπιτύχῃν τοιοῦτο κινδύνη ἀπὸ τὰς τρίχας καμήλου πορευθείσης εἰς τὴν Μέκκαν, τὸ στοχάζονται καὶ ἰαματικὸν εἰς τὸν κεφαλόπορον, καὶ ὅλως θαυματουργόν.

Διὰ δὲ τοὺς Δερβισάδες (εἶδους καλογήρων) κατασκευάζονται πειραμιδοειδῶς ὑψηλά, καὶ αὐτὰ φορῶν χειμῶνα, καὶ καλοκαίρι, ὡς οἱ καλόγηροί μας τὰ καλυμμαύχια.

Οἱ Εὐρωπαῖοι μεταχειρίζονται τὴν πτιλυργικὴν αὐτὴν διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν σκιαδιῶν των, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀναμφιβόλως ἐξοδεύεται ἀπειρον πληθος, καὶ εἰς χονδρὰς περικνημίδας, καὶ ἄλλα παρόμοια διὰ ζέσταμα· ὥστε εἶναι εἰς ὅλον τὸν κόσμον εὐχρηστος καὶ αὐτὴ ἡ τέχνη, ὡς ἡ ὑφαντικὴ, καὶ ἡ πλεκτικὴ, τὰς ὁποίας ἠμποροῦμεν νὰ ὀνομάσωμεν ἀδελφάστης.

Πρωτότοκος ὅμως εἰς τὴν ἀνθρωπίνην χρῆσιν πρέπει νὰ εἶναι ἡ πτιλωτικὴ αὐτὴ· διότι οἱ πρωτοὶ ἀνθρωποὶ γνωρίζοντες τὸ μαλλί πρὸ τῆς Βαμβακίης, καὶ τῆς Λιναρίας, εὐκολὰ τὸ ἐπάτησαν, τὸ ἐκόλλησαν, καὶ τὸ μετεχειρίσθησαν· μετὰ δὲ ταῦτα ἔμαθον νὰ τὸ ὑφαίνων, ἢ νὰ τὸ πλέκουν, καὶ κυρίως νὰ τὸ νήσουν.

ΠΥΣΑΚΑΝΘΑ, Grana d' Avignone. Ἴδὲ **ΚΟΚΚΟΣ**.

ΠΥΞΙΣ, μικρὸν σκεῦος διαφόρων σχημάτων, σκεπαζόμενον, καὶ ἀσφαλιζόμενον μὲ ἐπὶ τούτου καμωμένον σκέπασμα, χρήσιμον εἰς τοὺς πραγματευτὰς, διὰ νὰ βάλῃν ψιλὰς πραγματείας, ὡς πετράδια, καὶ ἄλλα, καὶ εἰς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν ὁμοίως. Λέγεται Τερ-

κιστὶ Κετῦ. Ὀνομασθῆ δὲ Πυξίς παρὰ τῶν Προγόνων μας, διότι ἀπὸ ξύλον πυξῆ κατασκευάζετο· ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν ἀπλῶν, καὶ ποταπῶν κατασκευαζομένων ἀπὸ διάφορα ξύλα, ἢ πέταυρα, καὶ μᾶλλον Θῆκαι, ἢ πυξίδες ὀνομαζομένων, δὲν ἔχω τί νὰ εἶπω, ὡς γνωστῶν εἰς ὅλους μας.

Πυξίς δὲ κυρίως ἄς ὀνομασθῆ ἢ κοινῶς λεγομένη Ταμβακέρα, ἀναγκαία δὲ ὅσες μεταχειρίζονται τὴν καπνοκόιν (Ταβάκον) καὶ κατασκευαζομένη ἀπὸ διαφόρων ὕλης, ὡς πυξὸν, ρίζαν ελαιίας, χαρτὶ πισσωμένον, κέρατα, μάρμαρα, ελεφαντόδοντας, χελώνας, ἄργυρον, χρυσόν, καὶ τὰ τοιαῦτα, κοσμουμένη με εἰκόνας διαφόρων, ἐγκαυστα, καὶ πετράδια, καὶ πωλυμένη κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν τιμὴν τῆς ὕλης, καὶ τὴν τέχνην τῆς κατασκευῆς.

Τὰ σχήματα αὐτῶν εἶναι παντοῖα, καὶ πολυειδῆ, καὶ ὅλη ἡ Εὐρώπη διὰ τὴν μεγάλην χρῆσιν τῶν ἐγκατοίκων τῆς ἔχει ἐργαστήρια τοιούτων πυξίδων.

Ἐκτὸς μερικῶν χρυσῶν, αἱ ὁποῖαι κατασκευάζονται εἰς τὴν Κωνσταντινουπολιν, ὅλαι αἱ λοιπαὶ φέρονται ἀπὸ τὴν Γερμανίαν πρὸς χρῆσιν τῶν κατοίκων τῆς Ὀθωμανικῆς Ἐπικρατείας, καὶ εἶναι κλόνος τῆ ἐμπορίας μέτριος καὶ αὐτός. Ἡ Πανήγυρις τῆς Λειψίας εἰς καιρὸν εἰρήνης μᾶς δίδει τὰς περισσοτέρας, καὶ πωλοῦνται μετὸν ἀριθμὸν, καὶ αἱ ποταπαὶ μετὸν δωδεκάδα.

Διαφέρει ἡ πυξίς, τῆς Θήκης, διότι ἡ Θήκη δέχεται ἐν ᾗ πολλὰ πράγματα, ἀλλὰ προσαρμοσμένα, καὶ προσδιωρισμένα δι' αὐτήν· ἡ δὲ πυξίς ὅτι καὶ ἂν ἐμβάλλῃ τινάς, καὶ ἐκτείνεται εἰς ὅλην τὴν σημασίαν τῆς Κετῆς· ὅθεν ἢμπορῶ νὰ εἶπω, τόσας πυξίδας σῦκα, ἢ σταπίδας, καθὼς καὶ τόσους ἀδάμαντας ἐμπεριεχομένους εἰς πυξίδα ὑπὸ τὴν σφραγίδα μου, κ. τ. λ.

ΠΥΡΙΤΗΣ, παρὰ τοῖς Φυσικοχημικοῖς λέγεται κάθε λίθος, ὁ ὁποῖος εἶναι σκληρὸς, καὶ κτυπώμενος με βαμμένον χάλυβα σπυθραβολεῖ πῦρ. Ἰδιαιτέρως ὁμως ὀνομαζομεν πυρίτην τὸν λίθον, τὸν ὁποῖον μεταχειρίζομε-

θα εἰς τὰ πυροβολικὰ, διὰ τὰ ἀνάψωμεν πῦρ, ἢ εἰς τὰς μηχανὰς (καὶ εἶναι αἱ αὐταὶ) τῶν Τυφεκίων, καὶ ἄλλων τοιούτων πυροβολικῶν ὀργάνων.

Τοιαῦται πέτραι εὐρίσκονται εἰς διάφορα μέρη τῆς Τυρκίας εἰς χρῶμα κυανομέλανον, λευκόφαιον, καὶ λευκοκίτρινον, καὶ πωλοῦνται εὐδυναί.

Εἰς τὴν κάτω Ἀλβανίαν κατὰ τὸ χωρίον Λέχοβον λατομῶνται αἱ λευκόφαιαι, καὶ εἶναι καλῆτεραι ἀπὸ τὰς λοιπὰς κατὰ τὴν γνώμην μῆ, ὡς λεπταὶ, ελαφραὶ, καὶ πυροβολιτικαί. Κοινῶς λέγονται Στυρνάρια, καὶ ἀπὸ τῆς Τυρκικῆς Τζακμακόπετραι πωλοῦνται πανταχῆ, καὶ εἶναι εὐδυναί.

ΠΥΡΙΤΙΣ ΚΟΝΙΣ, τὸ Τυρκιστὶ Βαρῆτι, καὶ Ἰταλιστὶ Polvere, ἦτοι κόνις. Συντίθεται ἡ οἰζύφλογος αὐτὴ κόνις ἀπὸ $\frac{1}{2}$ τῆ ὄλης βάρυς θείου, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸ ἀναμμα, καὶ τὸ πῦρ, $\frac{1}{2}$ νίτρον διὰ τὰ ἀποτελέσῃ τὴν οἰζυτάτην ἀραίωσιν, καὶ τὸν ἦχον, καὶ $\frac{1}{2}$ ἀνδρακα ἐσβυσμένον διὰ τὰ ἐμποδίσῃ τὸ νίτρον τὰ μὴ σβύσῃ μὲ τὴν οἰζυτῆτα τῆς ὀρμῆς τῆ τὸ πῦρ τῆ θείου.

Τὸ θειάφι πρέπει τὰ ἦναι καθαρῶς καθαρισμένον, ἢ εἰς ραβδία. Τὸ νίτρον ἀπὸ τὸ γινόμενον ἀπὸ τὸ καθάρισμα τῶν ἀκαθάρτων ὑλῶν τῶν σταύλων, περιστερεῶνων, τόπων, ὅπου κατερεῖν ἄνθρωποι, ἢ ζῶα, καὶ ἄλλων παρομοίων μὴ βλεπομένων ἀπὸ τὸν ἥλιον. Οἱ ἀνδρακες πρέπει τὰ ἦναι ἀπὸ ξύλα ἀπαλὰ, ὡς μικρὰς λεπτοκαρυᾶς, ἰτέας, καὶ παρόμοια, καιόμενα εἰς κλίβανον, καὶ σβυόμενα μὲ χῶμα, καὶ ἄλλην ξηρὰν ὑλὴν, χωρὶς νερόν παντελῶς, διότι τὸ νερὸν βλάπτει πολὺ τὴν πυρίτιδα.

Δι' ἑκατὸν ὀκάδες πυρίτιν χρειάζονται, ὡς ἄνω

Νίτρον	—————	ὀκάδες 75
Θειάφι	—————	12 $\frac{1}{2}$
Ἄνδρακες	—————	12 $\frac{1}{2}$

Ὅλος τῆς Ὀκάδες 100

Ἄφ' οὗ ἐτοιμασθῶν τὰ τρία εἶδη ταῦτα καθαρισμένα, ὡς εἶπομεν, καὶ ὅσον τὸ δυνατόν καλητέρας ποιότητος, μεταφέρονται εἰς τὸν μύλον, τῷ ὀποίου ὁ τροχὸς στρεφόμενος ἀπὸ τὴν δύναμιν τοῦ κινῆτος (Ἰδὲ Μύλος) ἀνωκαταβάζει κοπάνους ἐμπίπτοντας εἰς τὸς οὐλμους (γυδία) ἀπὸ τῶν ὀποίων ὁ μεγαλύτερος μύλος ἔχει ἕως 24.

Εἰς τῶν οὐλμῶν τέτους ἐμβάλλει ὁ πυριτιδοποιὸς μετρίαν ποσότητα, ζυγίζοντας ἀκριβῶς τὰ εἶδη διὰ τὴν φυλαχθῆ ἢ ἀνωτέρω ἀναλογία, καὶ χύνει νερὸν διὰ τὴν γένουσι ζύμη, καὶ πάλιν τὰ βρέχει, τετράκις δηλαδὴ, ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ἕως 20 ὥρας, καιρὸς ἀρκετὸς διὰ τὴν κοπανισθῆν, τὴν συνενωθῆν, καὶ τὴν ζυμῶθῆν.

Τότε ἐκβάλλοντας τὴν ζύμην τὴν περὶ ἀπὸ κόσκινον μὲ τομάρι βοῶς τρυπημένον, καὶ τὴν ἀπλώνει εἰς τὸν ἥλιον, ἐπάνω εἰς ξύλινον ὑψηλὸν κατάστρωμα, καὶ τὴν σκεπάζει μὲ δυνατόν, καὶ πυκνὸν πανὶ ἕως τὴν ξηρανθῆ ἔντελῶς, καὶ ἔπειτα τὴν κοσκινίζει μὲ πυκνὸν κόσκινον, διὰ τὴν πύση μόνος ὁ κοινορτὸς, καὶ συνάζει τὴν πυρίτιδα εἰς βαρύλλια.

Ἐπικίνδυνος εἶναι καὶ ἡ κατασκευὴ, καὶ ἡ φύλαξις τῆς πυρίτιδος, καὶ ἡ μετακόμισίς της, καὶ χρειάζεται μεγάλην προσοχὴν· διότι ὄχι μόνον τῶν παρεμβθέντων, ἀλλὰ καὶ ὅλα ὅσα εὐρεθῶν πλησίον αὐτῆς τὰ ἀναποδογυρίζει· τὸσαῦτα εἶναι ἡ ἀκράτητος, καὶ ὀξυτάτη ὀρμή της.

Κατὰ τὸ μέγεθος τῶν τρυπημάτων τῶν εἰρημένῶν πρώτῃ κοσκίνα, γίνεται καὶ ὁ κόκκος τῆς πυρίτιδος, καὶ ἀναλογικῶς κατὰ τὸ μέγεθος τῶν πυροβόλων ὀπλῶν γίνεται καὶ ἡ μεταχείρισις, ἤτοι διὰ τὰ κανόνια ἢ χειροβόλα, διὰ τὰ τυφέκια λεπτοτέρα, καὶ λεπτοτάτη διὰ τὰ προσανάμματα (ἀγζότια).

Τὸ ἐμπόριον τῆς πυρίτιδος, ὡς ἀναγόμενον εἰς τὴν πολεμικὴν, εἶναι ἐμποδισμένον· ἀπὸ ὅλας ὁμως τὰς παραλίαις Πόλεις τῆς Εὐρώπης λαμβάνουν οἱ Ναύκληροι διὰ χρῆσιν τῶν караβίων των, καὶ πωλοῦν.

Ἐγκρίνεται διὰ τὴν ὀξυτάτην δραστηκότητά της ἡ Πυρίτις τῆς Ἀγγλίας, καὶ τῆς Ὀλλάνδης.

Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν οἱ Βασιλικοὶ πυριτοδοποιοὶ ἐργάζονται ἀδιακόπως εἰς δύο μεγάλους Μύλους, καὶ κατασκευάζουν ὅσῃν χρειάζονται αἱ Βασιλικαὶ ὀπλοθῆκαι· καὶ ἐλευθέρως πωλεῖται διὰ τοὺς κυνηγούς, καὶ δι' ὅσους φέρουν ὄπλα.

ΠΥΡΟΒΟΛΑ ὈΠΑΑ. Ὅσα διὰ τῆς πυρίτιδος ἀποβελίζουσι βόλια ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν. Ἴδι' ὈΠΑΑ.

ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΑ΄. Ὁ πυροβόλος χάλυψ, μικρὸς βαμμένος μὲ χειρολαβὴν, ὁ ὁποῖος χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ κτυπήσωμεν τὸν πυρίτην λίθον· ὁ λίθος αὐτός, καὶ ὁ πυροτεχνικὸς σπόγγος· τὰ τρία ταῦτα, ἢτοι Χάλυψ, Πυρίτης, καὶ πυροτεχνικὸς Σπόγγος περιληπτικῶς λέγονται Πυροβολικά.

ΠΥΡΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΣΠΟΓΓΟΣ, ἡ ἥσκα, χρησιμεύουσα εἰς τὸ νὰ ἀνάψῃ πῦρ, ἀπὸ τῆς ἐξερχομένης σπινθῆρας μετὰ τὸ κτύπημα τῆ πυροβόλου εἰς τὸν πυρίτην λίθον· εἶναι δὲ τριῶν εἰδῶν.

α. Ἀπὸ τὰ γινόμενα ἐπάνω εἰς τὰς παλαιὰς δρυς, καὶ ὀξείας, καὶ σφενδάμνας εἰς εἶδος μαμηταρίων ἐπαυξήματα.

β. Ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἴδια δένδρα σπηώμενα, τὸ μεταξὺ φλοιᾶς, καὶ ἐντερῶν ξύλωντων. Ἄμφω ταῦτα τὰ εἶδη βράζονται μὲ στάκην πολὺ, πλύνονται, καὶ ξηραίνονται εἰς τὸν κλίβανον ἀποτελεῦνται· ἄλλοι βάλαν καὶ νίτρον, διὰ καλῆτερον.

γ. Πανὶ καυμένον ὅσον νὰ μαυρίσῃ, μάλιστα τὸ βαμβαικρόν.

Π

ΠΑΓΟΣ. Τὸ λυόμενον χιόνι, ἢ καὶ κερὸν, καὶ πηγύμενον ἀπὸ τῆν ψύχραν τὸν χειμῶνα, καὶ χρήσιμον τὸ καλοκαίρι εἰς τὰς καύσεις. Τὰ ὑψηλά βουνά ἔχουν παντοτεινά· ἀλλὰ καὶ οἱ ἀνθρώποι διὰ τὰ φυλάξεν τὸν πάγον, τὸν θάπταν εἰς λάκκους γῆς, καὶ τὸν πωλῶν τὸ καλοκαίρι εἰς τὰ πλησιόχωρα μέρη.

ΠΑΓΩΤΑ, ὅσα ὑγρά φαγητά, ἢ ποτὰ τρώγονται παγωμένα, ἢτοι πικτά· τὰ ποτὰ ὀνομάζονται ἀπὸ τοῦ Ἰταλικῆ Γλιατζάται, καὶ γίνονται παρὰ τῶν ζαχαριῶν εἰς τὰ μέρημας μετὸν πάγον, ἢ χιόνι προστριβόμενον ἔξω ἀπὸ τὸ κασσιτερινὸν ἀγγεῖον, τὸ περιέχον τὸ σύνθετον ὑγρὸν μετὰ ζάχαρι, κεράσια, καὶ ἄλλα, εἰς δὲ τὴν Εὐρώπην ἀπὸ χιόνι βάλλων εἴτρον, ἢ κοινὸν ἄλας, καὶ τὰ παγώνου.

ΠΑΛΑΙΟΠΑΝΑ. Τὰ ράκη ἀπὸ πανία λινά, καὶ Κανναβίσια, χρησιμεύοντα διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν χαρτίων, ἐφεύρεσις ἐπιφελεστάτη τῆς ΙΕ'. Ἐκατονταστηρίδος, διὰ τῆς ὀπείας ἐπλήθυναν τὰ Βιβλία, καὶ εὐκολύνθησαν οἱ γραφεῖς καὶ συγγραφεῖς εἰς τὰς ἀνταποκρίσεις, τὰς τέχνας, τὰς ἐπιστήμας, καὶ τὴν οἰκιακὴν, καὶ πολιτικὴν οἰκονομίαν.

Μετὰ τὴν ἀξιωματικὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὰ παλαιόπανα πλυόμενα, καὶ κοπτόμενα μεταποιῶνται εἰς χαρτίον, καὶ γίνονται ἄξια, καὶ ἀναγκαῖα τὰ παρρησιασθῆν εἰς τὰς βασιλεῖς αὐτῆς, καὶ τὰ καταστήσουσιν ἄρθρον ἐμπορικὸν ζητημένον, καὶ μέγα εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην· ὅπου διὰ καλὴν τύχην τῆς χαρτοποιίας οἱ ἄνθρωποι φορῶν λινὰ ὑποκάμισα, καὶ πολλὰ ἄλλα τοιαῦτα ἐπιπλα, καὶ ἀφ' ἧ παλαιώσεν τὰ πωλοῦν εἰς τοὺς συναζόντας ἐπὶ τούτου, καὶ μεταπωλῶνται εἰς τὰς χαρτοποιούς.

Εἰς τὴν Τουρκίαν τὰ Λινόπανα δὲν εἶναι τόσον συρριθισμένα, ἀλλὰ μὲ ὅλον τοῦτο εὐρίσκονται ἐρκετὰ διὰ πολ-

πολλά χαρτοποιεία, ἀπὸ τὰ ὅποια μόλις ἐν ἔχομεν εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν βασιλικὸν νεκρῶστατον· τὰ παλαιόπανα συναζόμενα παρὰ τῶν Ἑβραίων ἐστέλλοντο διὰ τὴν Ἑνετίαν πρὸ τῆ παρόντος Θαλασσίου πολέμου, καὶ τῆς μεταβολῆς τῶν Εὐρωπαϊκῶν πραγμάτων.

Καλιτέρα παλαιόπανα εἶναι τὰ λινα, καὶ πλυμένα, καὶ παλαιότερα.

ΠΑΙΓΝΙΔΟΨΑΡΤΑ. Ἰδὲ ΧΑΡΤΙΟΝ.

ΠΑΛΑΜΥΨΑ, ὄψαρι. Ἰδὲ ΠΕΛΑΜΥΨ.

ΠΑΨΑ, ὠνομάσθη παρὰ τινῶν ἀπὸ τῆ πάλλω τὸ ρίπτω κατὰ τὸν Ἡσύχιον· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ βάλλω σημαίνει καὶ τοῦτο, καὶ τὸ ἐμβάλλω, ἦτοι χάνω ἐν πράγμα μίσα εἰς ἄλλο, καὶ ἡ λέξις Βάλλα πολιτογραφηθεῖσα παρὰ τῶν Ἰταλογάλλων σημαίνει ἀμφότερα, ἦτοι καὶ τὴν ἀπορρίπτομένην παρὰ τῶν κωνοίων, καὶ ἄλλων πυροβόλων ὀργάνων, ἡ ὅποια καὶ βόλι, καθὼς τὸ βέλος εἰς τὴν κοινὴν γλαῦσσαν λέγεται· καὶ τὴν ἐμπεριέχουσαν εἰς σακκίον πραγματείαν, ἐπρωτίμησα, ὡς εὐχρηστοτέρα ταύτην. Ἰδὲ ΒΑΨΑ.

ΠΑΨΑ, ἀπὸ τῆ τεινάσσω, καὶ κινῶ, ἡ μεγάλη κώπη τῶν πλοιαρίων, χρυσίμη ἀντὶ πηδαλίῃ εἰς αὐτὰ διὰ τὰ τα εὐδυδρομήσῃ κινουμένη· εἶναι ξυλίνη, καὶ κατασκευάζεται καθὼς τὰ κωπία εἰς τὸν τόπον.

ΠΑΝΑΨΕΙΑ, ἱατρικὸν φημιζόμενον διὰ τὰ ἱατρύσῃ ὅλα τὰ πάθη, ὅποῖον εἶναι· οἱ παλαιοὶ Πρόγονοί μας ἔδωκαν αὐτὸ τὸ μέγα ὄνομα εἰς κόμμι ἀποστάζον διὰ τῆς ἐντομῆς ἀπὸ τὴν ρίζαν φυτῆ βλαστάνοντος εἰς τὴν Ἀχαΐαν, Βοιωτίαν, Φωκίδα, καὶ Μακεδονίαν. Ἡ ρίζατι εἶναι λευκὴ, σκεπασμένη μὲ χονδρὴν φλοιᾶν, καὶ ὀλίγον πικρὰ, ὁ κορμὸς του ὑψηλὸς, καὶ ὡς βαμβακοσκεπαστος, τὰ φύλλα του ὡς τῆς συκῆς, τὰ ἀνθητου κίτρινα, καὶ γίνονται εἰς τὴν κορυφὴν του, καὶ ὡς τοῦ ἀνήθου, καὶ ὁ καρπὸς τραίγεται μόνον τῆ στελέχου, καὶ ὄχι τῶν κλόνων.

Τὸ κόμμι τῆτο λέγεται ὅτι ἐφευρέθη ἀπὸ τὸν Ἡρακλῆ, καὶ διὰ τοῦτο τὸ ὠνόμασαν Ἡρακλείους Παπά-

κεια, Γαλλιστί δὲ Ορορανακ· εἶναι λευκὸν ὅταν ἀποσταῖζη, ὑγρὸν, χρυσοκίτρινον δὲ ἀφ' ἑ ξηρανθῆ· καὶ ὡς τὰ ὁμοιά του εἶναι εἰς δάκρυ τὸ καλόν· καὶ εἰς κομμάτια, ἢ ἴωμους τὸ κατώτερον.

Ὅταν τὸ κόμμι τοῦτο ἦναι νωπὸν, ἀποπέμπει βλαπτικωτάτην ὀσμήν, -καὶ χρειάζεται προσοχὴν διὰ τὰ ἀνοίξῃ τινὰς τὰ κιβώτια, εἰς τὰ ὅποια μετακομίζεται.

Ἐχει τὰς αὐτὰς ἀρετὰς μὲ τὸ Σαγαπηνόν εἰς τὰς ἰατρείας τῶν πληγῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐμβαίνει εἰς τὴν λεγομένην ἀλλειψὴν θείαν παρὰ τῶν φαρμακοπόλων μὲ τὸ Γάλβανον, Ἀμμωνιακόν, καὶ Βδέλλιον.

Πανάκεια Ἀσκληπίου, καὶ Πανάκεια Χείρωνος· ἀλλαι, καὶ ἀχρηστοὶ εἰς τὸ ἐμπόριον. Τὴν προρρηθεῖσαν ὅμως λαμβάνει ἀπὸ τὰ ρηθέντα μέρη ἡ Εὐρώπη.

ΠΑΝΙΟΝ, ἴφασμα γνωστὸν, καὶ χρησιμώτατον διὰ τὰ μὴ εἶπω ἀναγκαῖον δι' ἐνδύματα, καὶ ἄλλα ἐπιπλα τῶν ἀνθρώπων.

Ἰφαίνονται ἀπανταχῆ Πανία, καὶ εἶναι βαμβακερὰ, λιγὰ, καναβίσια, μεταξωτὰ, καὶ χρυσαργυρούφαντα, ἐπομένως τὰ μικτὰ βαμβακόλινα, ἢ βαμβακομεταξωτὰ, ἢ λινομεταξωτὰ.

Ἀνάγεται ἡ ἐφεύρεσις τῆς ἰστουργίας, ἢτοι ὑφάσματος τῶν πανίων εἰς τὴν Ἀράχην, ἢ διότι ἀγνοεῖται ὁ ἐφευρετής, ἢ διότι ὁ τοιοῦτος εἶλαβε τὸ παράδειγμα ἀπὸ αὐτὸ τὸ ὑφαντικὸν ζώφιον, τὸ ὅποιον ἀφ' ἑ διατάξῃ παραλλήλως τὸ στημόνι (τῆτο εἶναι τὸ κατὰ μῆκος ἔνμα τῶν ὑφαντῶν) τὸ συσφαινει εἰς ὀρθὰς γωνίας μὲ τὸ ὑφάδι, τὸ ὅποιον εἰς τὴν ἰστουργίαν τυλιγμένον εἰς τὴν βελόνην τῆς Κερκίδος διαπερᾶται κατὰ πλάτος, ἀπὸ ἐν πρὸς τὸ ἄλλο, ἀλλεπαλλήλως, τὰ μέρη τῆς στημονίου· καὶ μὲ τὸ ἀνάβασμα, καὶ κατὰβασμα τῶν Μιταρίων, καὶ κτύπημα μὲ αὐτὰ προσαρμόζεται. Αὐτὰ δὲ λέγονται τὰ δύο χοιδρὰ ξύλα, εἰς τὰ ὅποια εἶναι δεμένοι τὸ στημόνι· καὶ εἰς μὲν τὸ πρὸς τὸν ὑφαντὴν, ἢ ἰστουργὸν τυλίσσεται τὸ ὑφασμένον πανί· εἰς δὲ τὸ ἀντικρὺ τῆτου εἶναι τυλιγμένον τὸ στημόνι, καὶ

καὶ ὅσον τὸ ἐν ἀδιάζει, τόσον τὸ ἄλλο γεμίζει. Πα-
 τήτραι τὰ μικρὰ ξύλα, εἰς τὰ ὅποια ὄντα δεμένα τὰ
 Μιτάρια ἀναβαινοκαταβάζονται μὲ τὸ πάτημα τῶ ὑ-
 φαντῶ, ἢ δὲ ὅλη μηχανὴ Ἐργαλειῶς, ὁ ὁποῖος εἰς τὰ
 Πανία καὶ ῥῆχα εἶναι ἀπλῆς· εἰς δὲ τὰ ποικίλα με-
 ταξωτὰ, καὶ χρυσᾶ, καὶ ὅλα τὰ ἀνδρὰ ὑφάσματα
 σύνθετος ἀπὸ περισσότερα μιτάρια, καὶ κερκίδας, αἱ
 ὅποια καὶ Πήνιον λέγονται, κοινότερον ὅμως Σαγίται,
 καὶ Γαλλιστὶ, Navette, ἢτοι Ναυίς διὰ τὸ σχήματις.

Εἰς τὴν Τυρκίαν ὑφαίνονται πανία οἰκιακὰ δι' ὑπο-
 κάμισα διαφόρων ποιότητων κατὰ τὴν φιλοτίμητα τοῦ νή-
 ματός των, ἢτοι βαμβακερὰ μεταχειριζόμενα ἀπὸ τοὺς
 χαρικίς· λινα, καὶ μικτὰ μὲ μιτάξι, καὶ μεταξωτὰ.
 Φιλοτιμύμεναι αἱ καλοοικοκυραὶ εἰς αὐτὰ, σπουδάξουν
 νὰ ἀποκτήσῃν τὰ προτερήματα τῆς παρὰ τῶ Σολομῶν-
 τος Ἀνδρείας Γυναικῶς, νήθυσαι καὶ ἰστυργῦσαι
 δι' ὅλην τὴν οἰκιακῆν των ἐκκλησίαν, ὥστε οἱ ξένοι δὲν
 μᾶς ὑπεχρίσων νὰ ζητῶμεν ἀπὸ αὐτῶς καὶ τὸ ὑπο-
 κάμισόν μας.

Μεταξωτὰ πανία δι' ὑποκάμισα ὑφαίνων εἰς τὴν Θεσ-
 σαλονίκην, καὶ Πρῦσαν, ἀλλὰ κατώτερα.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὑφαίνων, καὶ διαδίδου εἰς
 τὴν Ἐπικράτειαν μεταξωτὰ καλὰ, καὶ λινομέταξα πο-
 λυκλωσμένα, καὶ ὑλώδη (σχυρὰ) μὲ ὡας διαφόρου
 πλάτους (κενάρια) καὶ ὀμαλά.

Εἰς τὰ Ἰωάννινα, καὶ Δακίαν εὐδοκίμων εἰς τὰ λινα
 ὀμαλώτατα, καὶ ψιλὰ, ὡς τὰς λεγομένας Βατίστας.

Ὅλα ὅμως αὐτὰ εἶναι ἔργα γυναικῶν χρήσιμα διὰ
 τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν, καὶ τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον
 τῶν μεταπρατῶν, ὅποια εἶναι πολλαὶ γραῖαι, αἱ ὁ-
 ποιαὶ καὶ Πράτραι ὀνομάζονται.

Πρὸ τῶ νὰ ἐκθέσωμεν τὴν καθ' αὐτὸ διαίρησιν τῶν
 πανίων, κατὰ τὴν ὕλην, καὶ τὰς τόπους, εἰς τὰς ὁποίας
 γίνονται, καὶ τὰ διάφορα αὐτῶν ὀνόματα, καλὸν εἶναι
 νὰ περιγράψωμεν τὰ γνωρίσματα τῆς καλλιτέρας αὐτῶν
 πειότητος, ἢ ὁποία συνίσταται εἰς τὰ ἐφεξῆς.

Α'. Εἰς τὸ Κρηστὸν, ἥτοι νὰ ἦναι καλὰ κτυπημένον τὸ πανὶ μὲ τὸ Μιτάρι εἰς τὸ ὕφασμα, διὰ νὰ γένη ἀγαλόγως κατὰ τὴν χρῆσιν πυκνόν.

Β'. Εἰς τὸ ὀμαλόν, ἥτοι νὰ ἔχουν τὸ ὑφάδι, ὅσον καὶ τὸ στημόνι, καὶ ἰσόχοδρον, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μὲ τὸ ἴσον κτύπημα γεννᾶται ἡ ὀμαλότης.

Γ'. Εἰς τὸ γερὸν, ἢ ὑγιερὸν, νὰ μὴ ἦναι διπλαδὴ μὴ τε τὸ νῆμα πρὸ τοῦ ὑφάσματος, μῆτε τὸ πανὶ μετὰ τὸ ὕφασμα βλαμμένον ἀπὸ σῆψιν, ἢ διαφθοράν, ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν, ἢ τὸ κοπάνισμα εἰς τὸ λεύκασμα, ἢ τὴν κόλλαν εἰς τὸ κολλάρισμα, ἢ ἄλλην τιὰν αἰτίαν.

Δ'. Εἰς τὸ ὅμοιον, ἥτοι νὰ μὴ εἶναι διαφορετικὴ ἢ ἄκρα ἀπὸ τὸ μέσον, ἢ τὸ τέλος, ἀλλ' ὅλον τὸ μῆκος του νὰ ἔχη τὸν αὐτὴν ὀμαλότητα, πυκνότητα, καὶ κατὰ πάντα ποιότητα ὅμοιαν.

Οἱ κανόνες, καὶ γνωρίσματα ταῦτα εἶναι κοινὰ, καὶ ὠφελῆ νὰ παρατηρῶνται εἰς ὅλα τὰ ὕφαντὰ πράγματα, ὡς ρῆχα, μεταξωτὰ, χρυσοῦφанта, κ. τ. λ.

Πανία ἀπὸ Καννάβι.

Εἰς τὴν Λέξιν Καννάβι εἶδομεν ὅτι τὸ Καννάβι διαφέρει ἀπὸ τὸ λινάρι, μόνον εἰς τὴν χοιρότητα, καὶ μελαφρότητα, διὰ τῆτο καὶ εἶναι εὐχρηστον μόνον εἰς χοιδρὰ ἔργα.

Καραβόπανα, Πανία Καννάβιως. Ἴδὲ ΚΑΡΑΒΟΪΠΑΝΑ.

Κανναβόπανα, Πανία χοιδρὰ ἀπὸ Καννάβι, χρήσιμα διὰ ἐνδύματα στρωμάτων, καὶ βάλλας πραγματιῶν, καὶ τοιαῦτα περιτυλίγματα κιβωτίων.

Ἡ Πολωνία, καὶ ἡ κυριεύουσα ταύτης Ῥωσσία μᾶς δίδουν τοιαῦτα, ὡς Κανναβοφόροι * αὐτὰ ὅλα λέγονται Κανναβάσα.

Πανία Λινά.

Εἰς τὸ καλὸν ὕφασμα, ἀλλὰ τὸ περισσότερον εἰς τὸ καλλίτερον λεύκασμα τῶν τοιούτων πανίων εὐδοκιμεῖ ἡ Ὀλλάνδα, καὶ μάλιστα ἡ πόλις Ἀρλεμος, ὅπου ὑφαίνονται, καὶ λευκαίνονται πλῆθος ὀνομαζόμενα Πανία τῆς Ὀλλάνδας, ἔχοντα περὶ τὸν πῆχυν πλάτος, καὶ περὶ τῆς 52 πῆχεις μῆκος· τυλίσσονται τετραγωνικῶς διπλῆμενα, καὶ ἐπιδιπλῆμενα εἰς τρόπον ἴδιον τῶν Ὀλλανδῶν. Μιμῦνται τέτυς καὶ εἰς τὴν Σιλεσίαν, καὶ εἰς τὴν Ῥωσσίαν, ἀλλὰ πολὺ κατώτερα. Ἴδὲ ΒΑΤΙΣΤΑ, καὶ ΛΙΝΟΠΑΝΑ.

Πανία Βαμβακερά.

Ἡ Τουρκία διὰ τὸ ἐμπόριον ἔχει τὰ ἀραιὰ πανία τῆς Κασταμπόλ, τὰ ὅποια ἀστάρια λέγομεν· καὶ τὰ καλλίτερα Βοχασία· ὁμοίως καὶ τὸ Μυσὺλ εἰς κομμάτια 22 πῆχ. μῆκους, καὶ $\frac{1}{2}$ πλάτους, καὶ εἶναι δύο εἰδῶν, ἥτοι λευκασμένα Μυσὺλ Βεζι, καὶ τὰ αἰεύκαστα Σαργκι Βεζι, ἥτοι Πανία διὰ τύλιγμα ὀνομαζόμενα.

Εἰς τὸ Δαδί χωρίον τῶν Τρικκάλων ὑφαίνονται πλῆθος Πανίων βαμβακερῶν, κρυστῶν, καὶ καλὰ λευκασμένων, ἐξαρκύντων δὲ ὅλην τὴν Ἑλλάδα, καὶ διαδιδόμενων εἰς τὰ Νησιά της διὰ Καραβόπανα τὰ χονδρότερα. Ἡ Κύπρος ὑφαίνει καὶ πωλεῖ πολλὰ, καὶ πλατύτερα. Ὅτι δὲ ἡ Ἰνδία ὑφαίνει πλῆθος πολυώνυμον τοιούτων πανίων διαφόρων μεγεθῶν, πλάτους, καὶ ποιότητος, καὶ ὅτι εἰς τὸ ὕφασμα τοῦτο εὐδοκιμεῖ διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν ποιότητα τῶν βαμβακίων της, Ἴδὲ ΜΟΥΣΟΥΛΙΝΙΑ, ὑπὸ τὸ ὅποιον ὄνομα γνωρίζομεν καὶ ὅλα τὰ ὑφαινόμενα εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ Γερμανίαν.

Πανία Μεταξωτά.

Εἴπομεν ἀνωτέρω περὶ τῶν ὑφαινομένων εἰς τὴν Κωνσταν-

στατινέπολιν, Πρῶσαν, καὶ Θεσσαλονίκην δι' ὑποκάμισα· ὑφαίνονται δὲ καὶ διὰ κωνοπεῶνας μὲ τρίχα μεταξίου ἀκλωστον, ἀραιὰ, ὁμοίως καὶ κλωσμένα μὲ σειρὰς βαμμένας, χρήσιμα, καὶ διὰ παραπετάσματα, καὶ διὰ κόσκινα κατὰ τῆς ἀραιότητά των· καὶ εἰς τὴν Βοωνίαν τῆς Ἰταλίας, τὰ λεγόμενα Βέλα, ὑφάσματος οὐλε (συγρά) διὰ τὸ πολὺκλωστον τῆ νήματος, ἀραιὰ, καὶ σχεδὸν διαφανῆ, καὶ δαπανῶνται ἀρκετὰ εἰς τὴν Τυρκίαν διὰ ὑποκάμισα τῶν γυναικῶν τὰ λευκά, τὰ δὲ βαμμένα διὰ περιδέσμις κεφαλῆς, καὶ ἄλλα· εἶναι δὲ στενὰ, καὶ πλατεῖα διακρινόμενα ἀπὸ τὸν 1 καὶ 2 ἀριθμούς, καὶ κυρίως 18. 22. κλ.

Πανία Ἀκαλύφης, ἢτοι Τζικνίδας, ὑφαίνονται εἰς τὴν Εὐρώπῃ, καὶ τὰς Ἰνδίας διὰ χειρόμακτρα ψιλά, καὶ ἐνδύματα. Ἰδὲ ἈΚΑΛΥΦΗ.

Ὡμὰ ἢ Ἀλεύκαστα λέγονται τὰ Λινὰ, καὶ Καναβάσα, καὶ αὐτὰ τὰ βαμβακερὰ Πανία, ὅταν πωλῶνται καθὼς ἐκβάλλονται ἀπὸ τὸν ἐργαλεῖον.

Λευκασμένα, τὰ πλυμένα, καὶ λευκά.

Τυπωμένα Πανία, τὰ ποικίλα (Βασμάδες) καὶ (Ἰνδιάναι) γινόμενα μὲ τύπυς ξυλίνους μὲ διάφορος βαφὰς, καὶ κατὰ ποικίλα σχέδια.

Ἡ Ὀλλάνδα, καὶ Ἀγγλία ἐκδίδει τὰ καλῆτερα τυπωμένα, χρησιμεύοντα κατὰ τὴν ποιότητα τῶν Πανίων διὰ παραπετάσματα παραθυρίων, καὶ προσκεφάλαια, καὶ ἐπιστρώματα καθισμάτων (μακάτια) τὰ χονδρότερα· τὰ δὲ ψιλώτερα τὰ μεταχειριζόμεθα διὰ ἐνδύματα, καὶ δαπανῶνται πλῆθι πολλὰ.

Τὰ καθ' ἑαυτὸ Ἰνδικὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὡς μιμηθέντες τὰ ὠνόμασαν Ἰνδιάνας οἱ Εὐρωπαῖοι, ἔχουν λαμπρότερα, καὶ ἀνεξίτηλα τὰ χρώματα.

Κατώτερα εἶναι τὰ τυπόμενα εἰς τὴν Γερμανίαν διὰ τὸ κίβδηλον χρώμάτων· τὰ δὲ Κυπριώτικα τυπῶνται σχεδιασμένα διὰ προσκεφάλαια, ἐπιστρώματα, καὶ καρδίας ἐφαπλωμάτων, εἰς πανὶ βαμβακερὸν χονδρόν.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τυπῶνται πλῆθος πολὺ
Με-

Μουσουλινίων διὰ καψιδρώτια, καὶ περιδέσμια κεφαλῆς, Γεμενία, καὶ ἀλλαχῆ Τζεμπέρια ὀνομαζόμενα· αἱ βαφαὶ δὲν εἶναι τόσον στερεαί, ἀλλ' ἀνθηραὶ, καὶ εἰς ἐξαιρετὰ σχέδια.

Τωγραφιστὰ Πανία, Καλεμιαρὶ Τυρκικώτερον ὀνομαζόμενα, κατασκευάζει ἡ Ἰνδία, καὶ Περσία, ἀλλὰ καὶ ἡ Κωνσταντινίπολις σχεδίων ἐξαιρετῶν, καὶ εἰς τὰ καλῆτερα Μουσουλίνια διὰ τὰ εἰρημένα περιδέσμια, τὰ ὁποῖα ὅλα γίνονται εἰς σχῆμα τετράγωνον, καὶ πωλῶνται ἀνά ἓν.

Βαμμένα Πανία, ἡ Εὐρώπη στέλλει διὰ τὴν Ἀμερικὴν· ἡ Βουλγαρία μεταχειρίζεται ὑποκάμισα, καὶ ἀμφότερα εἶναι βαμβακερά, βάφονται δὲ καὶ τὰ εἰρημένα τῆς Κασταμπόλεως, καὶ τὰ διάφορα Βοχασία τῆς Λαρίσσης, τὰ ὁποῖα εἶναι σύμμικτα μὲ ὀλίγον μετάξι, καὶ πολὺ κοπανισμένα, διὰ τὸτο χρειάζονται προσοχὴν διὰ τὰ μὴ τὰ ἐκοίεν ὁ κόπανος· καὶ ὅλα πωλοῦνται μὲ τὸ κομμάτι, διπλωμένα τετραγωνικῶς, δίπτυχα, καὶ 7. πηχῶν περίπου. Τὰ λεγόμενα Ναγκίνια τῆς Σίνας εἶναι τοῦ αὐτοῦ εἶδους, ἀλλ' ἀστίλβωτα, καὶ μὲ κλωστὴν ὀμαλὴν, καὶ στερεὰν, καὶ βαφὴν ἀνεξάλειπτον.

Δίμιτα λέγονται ὅσα βαμβακερά, ἡ λινα, ἡ καὶ μάλλινα ὑφάσματα ὑφαίνονται μὲ δύο μίτους, ἥτοι δι-κλωστον στημόνι. Ἡ Χίος, καὶ τὰ λοιπὰ Νησιά τῆ Ἀρχιπελάγους ὑφαίνου τοιαῦτα, καὶ ἐξοδεύου ἀριστὰ δι' ἐνδύματα τῆ κοινῆ λαῶ, καὶ αὐτῶν τῶν πλουσίων δι' ἐσωκάρδια· καὶ ἡ Εὐρώπη τὰς λεγομένους Βαζέδες. Ἴδὲ ΒΑΖΕΣ· καὶ ἡ Ἰνδία τὰ Διμιτὶ λεγόμενα, καὶ ἡ Ἑλλάς τὰ Διπλάρια, πανία βαμβακερά, χρυστότατα, καὶ στερεώτατα διὰ τὴν χρῆσίντης· τὰ δὲ μάλλινα ἢ τὸ ροῦχα ὀνομάζονται Κασμίρια παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν· Ἴδὲ ΡΟΥΧΟΝ.

Τραπεζόπανα εἶναι λινα ὑφάσματα, ἥτοι πανία λευκά, καὶ μὲ διάφορα ποικιλώματα εἰς τὸ ἴδιον ὑφασμα. Ἴδὲ ΛΙΝΟΠΑΝΑ.

Παρί Κεντητόν, τὸ κεντημένοι. Ἴδε ΚΕΝΤΗΜΑ.
ΠΑΨΤΡΟΣ, καλάμι τῆς Αἰγύπτου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον
ἐγίνετο χαρτί, καὶ ἄλλα διάφορα σκέυη. Ἴδε ΧΑΡ-
ΤΙΟΝ.

Ἡ Γαλλικὴ γλῶσσα φυλάττει τὴν λέξιν εἰς τὸ Pa-
pier, καθὼς καὶ ἡ Ἰσπανικὴ εἰς τὸ Papelillo δηλώντες
τὸ χαρτί· ἡ δὲ κοινὴ γλῶσσα ὀνομάζει παπύρι τὸν
σχοινον, ὅταν ᾖται καλαμῶδης, καὶ ὑψηλός. Ἴδε
ΧΑΡΤΙ΄.

ΠΑΡΑΓΑΓΪΟΝ, χόρτον. Ἴδε ΜΑΨΤΗ.

ΠΑΡΑΣΤΟΪΜΙΟΝ, τὸν ἱμαμέν τῆς καπνοσύργκος αἰ-
νόμασα, διότι καὶ εἰς τὸ στόμιον τῆς σύργκος βάλλε-
ται, καὶ παρὰ τῷ στόματι τῶν πιόντων τὸν καπνὸν
ἐμβάλλεται· εἶναι δὲ γνωστὸν εἰς ὅλην τὴν Τυρκίαν διὰ
τὸ πολὺχρηστον, καὶ κατασκευάζεται ἀπὸ διαφόρας ὕ-
λας, τῶν ὁποίων ἐγκριτοτέρα εἶναι τὸ καλὸν ἤλεκτρον·
τὸ κοράλλιον χρησιμεύει σπανίως δι' ἐπιστόμιον τοῦ
παραστομίου (Ἀγιζλίκε ὅτι Ἀγιζ τὸ στόμα Τυρκιστί).
Πολλοὶ μεγιστάνες τὰ στολίζουσι καὶ μὲ πετράδια, καὶ
ἄλλοι μὲ χρυσὸν, ἢ ἄργυρον, ἢ ἐγκαυστον· τὰ μάρ-
μαρα, κόκκαλα, κέρατα, ελεφαντόδοντες, καὶ αὐτὰ τὰ
ξύλα γίνονται παραστομία, καὶ ὅλα πωλῶνται κατὰ
τὴν τιμὴν τῆς ὕλης, καὶ τὴν τέχνην τῆς κατασκευῆς.

Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν εἶναι πολλὴ εἰς ταῦτα τρυ-
φή, διὰ τῆτο καὶ ἡ τέχνη ἐπέδωκεν ἀρκετὰ, καὶ πολ-
λοὶ τεχνῖται τρέφονται διαδίδοντες καὶ δι' ὅλην τὴν με-
γάλην ταύτην Ἐπικρατίαν.

Εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν παραστομίων χρειάζεται παρα-
τήρησις, διότι οἱ Ἑβραῖοι πωλῶν κατασκευάζοντες ψευ-
δήλεκτρα, ἀπὲ ἤλεκτρα, καὶ Ἴδε ἩΛΕΚΤΡΟΝ.

ΠΑΨΔΑΛΙΣ, ἡ Τίγρις, Καπλάνι Τουρκιστί, θη-
ρίον τῆς μεγάλης Ἀσίας τρομερὸν, μὲ ὀμμάτια στίλβον-
τα, λαιμὸν κοττόν, ὀδόντια, καὶ οὐύχια αἰκιδωτὰ, καὶ
ἀγκυλωτὰ, καὶ δέρμα ποικίλον, ἤτοι λευκόν, καὶ εἰς
τὴν ράχην λευκόφαιον, ὅλον μὲ στίγματα κατὰμαυρα.

Ἀπὸ τὰ λοιπὰ μέρη εἰς τὸ Μαλαβάρων, εὐρίσκου-
ται

ται περισσότεραι Τίγρεις, καὶ εἶναι δύο εἰδῶν, ὅ-
λαι τοῦ ἰδίου χρώματος, ἀλλὰ διάφοροι κατὰ τὸ μέ-
γεθος.

α. Αἱ μικραὶ ὀλίγον διαφέρουσιν ἀπὸ τὰς Γαλαῶς,
μουγγίζουσιν ὅμως ὡς βόες.

β. Αἱ μισαῖοι εἶναι μεγάλαι ὅσον ἐν πρόβατον, ἢ
μικρὸν Μοσχάρι, περισσότεραι, καὶ θηριοδέστεραι ἀπὸ
τὰς πρώτας· τούτων τὰ δέρματα φέρονται εἰς ἡμᾶς ἀπὸ
τὴν Ἀσίαν, καὶ ὀνομάζονται ρύσοι, ὠραῖα, καὶ κα-
λὰ, γινόμενα διφθέραϊ ζητημέναι· καὶ καλῆτερα νομί-
ζονται τὰ λευκότερα, ὅθεν καὶ ἡ κοιλία Ῥυσοκοιλία
διφθέρα εἶναι προτιμότερα, δευτέρα ἢ Ῥυσορράχη, καὶ
τρίτη τὰ Ῥυσοποδάρια.

γ. Αἱ μεγάλαι εἶναι ἀκόμη θηριώδεις, καὶ τρομε-
ραὶ εἰς μέγεθος ἵππου, μὲ τὸ δέρμα τῶν ὁποίων εἰς
τὰς Ἰνδίας σκεπάζουσιν τὰς κλίνας τῶν οἱ ἐντόπιοι· οἱ
Παλαιοὶ τὰ μετεχειρίζοντο διὰ σκέπασμα τῶν ἐφιπ-
πίων, καθὼς συνεθίζουσιν τῶρα καὶ οἱ Ταξίαρχοι τῶν
Τέρκων Γενισάρων.

Πολλοὶ διφθερουργοὶ κόπτοντες ἀπὸ ἄλλα μέρη πολ-
λαπλασιάζουσιν τὰς μαύρας κηλίδας δι' ὠραιότητα, καὶ
εἶναι ἔγκριτος, ζεστὴ, καὶ ἀκριβὴ διφθέρα, εὐχρηστος
τὸν χειμῶνα.

Φέρονται ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν Παρδάλεις, ἥτοι δέρμα-
τα αὐτῶν, ἀλλ' εἶναι μικρότερα, καὶ μελανώτερα λεγό-
μενα παρὰ τῶν Τέρκων Καρὰ Κουλάκ, ἥτοι Μελα-
νώτια, διότι ἔχουσι μαῦρα τὰ ὠτίων· εἶναι πολὺ
κατώτερα ἀπὸ τὰ Ἀσιατικά, ὥστε ὅταν ἐκείνα πωλῶν-
ται πρὸς 30 γρόσσια τὸ ἐν, αὐτὰ μόλις εὐρίσκουσιν τὰ
6 γρόσσια.

Ἡ μετακόμισίς τῶν γίνεται ἀπὸ τὸ πανηγύριον τῆς
Λειψίας, καὶ ὅλα πωλῶνται μὲ τὸ κομμάτι, ἥτοι τὸ
ὀλάκαιρον δέρμα.

ΠΑΡΘΕΝΙΚΟΝ ΓΑ'ΛΑ. Ἴδὲ ΣΤΥΡΑΣ.

ΠΑΣΤΕ'ΛΟΝ Ἰταλογαλλιστὶ βαφὴ χόρτου. Ἴδὲ Ἰ-
ΣΑΤΙΣ.

ΠΑΣΤΟΣ, τὸ παχὺ στίαρ μεταξὺ τῆς ἐπιδερμίδος, καὶ τῆ κρέατος τῆ χοίρου.

ΠΑΣΤΟΝ, ὄψαρι ἀλατισμένον, παχὺ, καὶ ἐκβαλμένον ἀπὸ τὴν ἄλμην.

ΠΑΣΤΡΩΜΑΣ τὸ ταριχευμένον, καὶ ἔπειτα ξηραμένον, ἢ τοὶ ἐκβαλμένον ἀπὸ τὴν ἄλμην κρέας, τὸ τάριχος τῶν Παλαιῶν. Ὑπολαμβάνω δὲ ὅτι ὠνομάσθη παρὰ τῶν Τυρκῶν Παστρωμάς, ἀπὸ τῆ Παστός, καὶ Ρῦμ, ἢ τοὶ Ῥωμαῖον, ἢ καὶ Ῥωμαϊκόν, διότι εἰς τὴν παρ' αὐτῶν καταπορευομένην Αυτοκρατορίαν τῶν Ῥωμαίων, τὸν εἶδον, καὶ ἐγνώρισαν· ὅθεν δέ μοι φαίνεται ἡ λέξις βάρβαρος.

Ἡ Καισάρεια τῆς Καππαδοκίας κάμνει καὶ πωλεῖ εἰς ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν Παστρωμάδες ἀπὸ βοιδιτὸν κρέας, ἐγκρινομένους διὰ τὴν εὐωδίαν τῶν· φέρονται καὶ ἀπὸ τὴν Δακίαν ἀπὸ κρέατα προβάτων, ἀλλὰ πολὺ κατώτεροι, καὶ αὐτοὶ εἶναι οἱ ἐμπορικοὶ· οἱ δὲ οἰκιακοὶ γίνονται εἰς ὅλην τὴν Τυρκίαν παρὰ τῶν ἐπιμελουμένων εἰς τὴν οἰκονομίαν ἀπὸ κρέατα βοῶν, προβάτων, καὶ αἰγῶν καθαρισμένα ἀπὸ τὰ κόκκαλα, βαλλόμενα εἰς τὴν ἄλμην μερικὰς ἡμέρας, καὶ ξηραίνόμενα ἔπειτα εἰς τὸν Ἥλιον, ἢ τὸν αἶρα, καὶ διὰ τὰ μὴ μυσσοῦν πασπαλίζονται μὲ ἀλευρι χονδρὸν, τρώγονται ὡμοί, ἢ καὶ ἐψημένοι ὀλίγον.

ΠΑΤΑΤΑΙ λέγονται εἰς τὴν Ἀμερικὴν τὰ Κολοκάσια. Ἴδὲ ΜΗΛΑ ΤΗΨ ΓΗΨ.

ΠΑΨΥΛΛΟΣ. Ἴδὲ ὈΡΕΪΧΑΛΚΟΣ.

ΠΕΛΑΜΨ, ἢ Παλαμίδα, ὄψαρι κοπαδιαστὸν τῆ Εὐξείνου Πόντου, καταβαῖνον τὸ φθινόπωρον διὰ τοῦ Θρακικῆ Βοσπόρου, καὶ ἀναβαῖνον τὴν ἀνοιξίαν.

Ὁ Στράβων διαγράφει τὴν πλησιότητα τῆ ὄψαρεύματος τῶν Πελαμύδων τῆ τῆ Βοσπόρου, καὶ τὸ ἐμπόριον τῶν Βυζαντίων εἰς αὐτάς, τὰ ὅποια ἐπικρατῶν καὶ ἕως τῆς σήμερον, καὶ τρέφον πολλὰς χωρικὰς αἰεῖς κατ' οἴκῳ τῆ Πορθμῆ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Τὸν Σεπτέμβριον, καὶ Ὀκτώβριον πολλὰ ἀνάτια μὲ

8 ἕως 14 ἀλιεῖς, καὶ δίχτυα μεγάλα, συνάζονται εἰς τὸ στόμιον τῆς Πορθμῆ, καὶ εἰς τὰς ἀσελήνους νύκτας, καὶ γαλιηναίας, ἀποπλέοντα ἀνὰ δύο εἰς τὰ παράλια τῆς Εὐξείνου Πόντου, βλέπουν τὰ κοπάδια τῶν πελαμύδων ἀπὸ τὸ λεύκασμα (γιακαμὸν) τῆς θαλάσσης, καὶ κωπηλατοῦντες προφθάνουν, καὶ τὰς περιζώνων μὲ τὰ δίχτυα, καὶ γεμίζουν τὰ πλοιάτων, τὰ ὁποῖα κενώνουν εἰς τὸ Φαναράκι, χωρίον ἐπὶ τὸ στόμιον, ὅπου, ἢ τὰς πωλῶν εἰς τὰς ταριχευτὰς διὰ τὰς ἀλατίσων, ἢ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι τὸ κάμνουν.

Πιάνονται δὲ καὶ εἰς τὰς ὄφαροπαγίδας (Δαλιάνια), καὶ μὲ τὰ ἀγκίστρια.

Ἀλατίζονται ἤτοι ταριχεύονται ἕτως· ἐκβάλλονται τὰ σπλάγχνα των, καὶ σωρεύονται κατὰ σειράν εἰς τὰ βαρύλλια, προστιθεμένης σειράς ἄλατος εἰς ἐκάστην σειράν ὄφαριων, καὶ πωλῶνται· πολλαὶ δαπανῶνται εἰς τὸν τόπον, ἀλλὰ καὶ πολλὰ καράβια φορτώνονται διὰ τὸ Ἀρχιπέλαγος.

Ἡ Πελαμύς τῆς Φθιοπέρας εἶναι παχὺ ὄφαρι, ἀργυρόχρην, μὲ ράχην ὑπομελαίνην, μικρὰ λέπια τειρασόμενα σχεδὸν εἰς τὴν θάλασσαν παρὰ τῆς ἰδίας ἀφ' ἑπιασθῆ, κμητὸν τὸ κεφάλι, καὶ 1 ἕως 1½ σπιθαμὰς μεγάλη. Ἡ μεγαλητέρα (ἐπειδὴ φθάνει ἕως 4 ὀκάδες ἢ 5) ὀνομάζεται Τυρκιστί Ἀλτί Παρμακ, ἤτοι ἐξ δακτύλων, ἴσως διότι ἐτυμολογήθη ἡ Πελαμύς, κατὰ φθορὰν Παλαμύς, ἀπὸ τὴν τετραδάκτυλον Παλάμην· ἕτω λεγομένη τῆς ὄφαρις, ὅταν οἱ Τῦρκοι ἐκυρίευσαν τὸν Βέσπορον, καθὼς καὶ τώρα· ὅθεν ἡ μεγαλητέρα ἐξαδάκτυλος.

Μετονομάζεται δὲ ἡ ταριχευμένη Πελαμύς Λακέρδα, καὶ τρώγεται, ὡς ὅλα τὰ παστὰ, ὠμῆ.

Ἡ νωπὴ Πελαμύς ἔχει κόκκινον τὸ κρέας, καὶ δὲν ἐγκρίνεται διὰ τὰς τραπέζας τῶν εὐκαταστάτων, ἀν' ἐξαιρέσεως τὴν ὀλίγην χρῆσιν τῆς ἐξαδακτύλου ἐφνομένης μὲ δαφνόφυλλα, ὡς οἱ ἐγγεῖλοι, καὶ τἄλλα παχέα ὄφαρια· οἱ πτωχοὶ ὅμως δαπανῶν πολλὰς κατ' ἐκάστην, καὶ χορταίνων.

Εἰς τὸ ἐμπόριον τῆς Πελαμύδος παρατηρεῖται νὰ ἦναι ὀψέυρεμα φθινοπώρου, καὶ καλὰ ἀλατισμένη.

ΠΕΠΟΝΙ, καρπὸς γνωστὸς εἰς ὅλα τὰ θερμὰ κλίματα, καὶ εἰς ἡμᾶς γινόμενος ἀπὸ χόρτον ἐρπόμενον κατὰ γῆς, ὡς τὰ χειμωνικά, καὶ σικύα, καὶ τρώγεται ὠρμος ὠμὸς, ὡς ὀπωρικόν.

Ἡ μεταξὺ Θεσσαλονίκης, Βερροίας, καὶ Βοδενῶν ἐκτεταμένη πεδιάς κάμνει τὰ ἐξαιρετώτερα Πεπόνια τῆς Τυρκίας διὰ τὴν ζαχαρομελώδη γεῦσίν των, καὶ τὸ μέγεθός των, διὰ τὸτο καὶ τὰ καλύτερα Πεπόνια ἐπονομάζονται Βόδιναί.

Ὅλων τῶν τόπων τὰ Πεπόνια ἐπειδὴ δὲν βαστῶν χρησιμεύουν εἰς πλησιόχωρον τῶν κηρωῶν ἐμπόριον, καὶ ὄχι διὰ τὰς ἐμπορίας.

ΠΕΠΟΝΟΣΠΟΡΟΣ, χρησιμεύει εἰς καταπλάσματα, καὶ εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ τέσσαρα τῶν Φαρμακοπώλων λεγόμενα διαλυτικά ἀλεύρια.

ΠΕΠΟΝΙ τῆ **ΝΕΡΟΥ** λέγεται τὸ Χειμωνικόν, καὶ Τυρκιστὶ Καρπῆζι. Ἰδὲ **ΧΕΙΜΩΝΙΚΟΝ**.

ΠΕΡΓΑΜΗΝΟΝ ὠνομάσθη τὸ μεταχειριζόμενον δέρμα διὰ γράψιμον, ἐπειδὴ ἐφευρέθη εἰς τὴν Πέργαμον τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, πόλιν Ἑλληνικὴν. Ὁ Περγαμηνὸς ἕτος χαρτῆς ἦτον εὐχρηστότερος ἀπὸ τὸν Αἰγυπτιακὸν Πάπυρον, μάλιστα διὰ τὰ βιβλία, καὶ ἄλλα γράμματα ἀπαιτῆντα στερεωτέραν ὕλην διὰ νὰ διαρκέσων πολὺν καιρὸν ὠνομάσθη καὶ Διφθέρα, καὶ παρὰ τῶν Λατίνων Μεμβράνα, τὸ ὁποῖον καὶ ἐπολιτογράφησαν οἱ Πρόγονοί μας, καὶ εἰκειοποιεῖται ἢ γλωσσομάσας χωρὶς ἀνάγκην.

Καὶ ἀφ' ἧ ἐφευρέθη τὸ πολὺχρηστον χαρτίον ἀπὸ τὰ Ράκη, ἀκόμη μεταχειριζόμεθα τὸ Περγαμηνὸν εἰς τὰ χρυσόβυλα τῶν Βασιλέων, καὶ Ἡγεμόνων, διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν τῆς διαρκείας τε, ἀλλὰ τὸ περισσότερον διὰ τὴν βιβλιοδεσίαν, καὶ ἄλλα ἔργα.

Κατασκευάζεται τὸ Περγαμηνὸν χαρτίον ἀπὸ δέρμα ἀρνίου, προβάτου, καὶ αἰγός, τὰ ὅποια πτιλῶνται κα-

τὰ τὸν βυρσοδεψικὸν τρόπον, καὶ ἐκτεινόμενα εἰς τετράγωνον ξύλον, ζύονται ἀπὸ τὸ μέρος τῆς σαρκὸς, μὲ κοπίδι ἐπὶ τέττε καρωμίον, ἔπειτα κονιζόμενα μὲ ψιλὴν κόνιν μαρμάρων, τρίβονται μὲ πέτραν ἐπίπεδον, διὰ τὰ ἐκβληθῆ ἔξ ὀλοκλήρου ἢ ἐπιδερμὶς· βρεχόμενα καὶ ἐκτεινόμενα πάλιν, πιέζονται μὲ τὴν πέτραν χωρὶς κόνιν, ἀλλὰ μόνον διὰ τὰ ἀπαλύνειν.

Μετὰ ταῦτα γνωρίζονται ἀπὸ τὸ μέρος τῆς τριχὸς, ζύονται ἐκτεταμένα εἰς τὴν εἰρημίσην τετράγωνον μηχανὴν, καὶ πάλιν ζύονται ἀπὸ τὸ μέρος τῆς σαρκὸς, διότι ὅσον περισσότερο λεπτύνονται, ἄλλο τόσον λευκαίνονται, καὶ κονιζόμενα τρίβονται μὲ ἀρνιακῶς δέρμα ἔχοντας τὸ μαλλίτου, καὶ ἀφήνονται τὰ στεγνώσουν εἰς τὸ ξύλον, ὥστε ἕως ἐδῶ εἶναι τέχνη Βυρσοδεψῆ.

Ὁ δὲ Περγαμνηνοῖς λαμβάνοντας τὰ δέρματα εἰς τοιαύτην προτοιμασίαν, τὰ ἐκτείνει ξηρὰ, καὶ μὲ τὸ εἰρημένον βυρσοδεψικὸν στρογγύλον κοπίδι τὰ ζῆει, καὶ σχεδὸν ἐκβάλλει τὸ ἡμισυ τῆς χονδρότητός των μὲ τὴν δυνατὴν ὀμαλότητα, μετὰ ταῦτα τὰ στιλβώνει μὲ τὴν εἰρημίσην πέτραν, καὶ γίνονται καλὰ διὰ γράψιμον.

Τὰ ζύσματα τῶν Περγαμνηῶν χρησιμεύουν διὰ κατασκευὴν κόλλας πολυχρήστου. Ἴδε ΚΟΛΛΑ.

Μὲ τὸ δέρμα Μοσχαρίου γεννημένον, καὶ ἀποθνήσκοντος, ἢ φονευόμενον εὐθύς, γίνεται τὸ καλῆτερον Περγαμνὸν, λεπτότερον, καὶ λευκότερον, καὶ ὀμαλότερον· κατασκευάζεται εἰς τὸν ἴδιον τρόπον, ἀλλὰ πτιλῆται, ἤτοι μαδίζεται, χωρὶς τὰ βληθῆ εἰς τὴν ἀσβέστην, ὡς τὰ εἰρημένα.

Εἰς πολλὰς Πόλεις τῆς Γαλλίας κατασκευάζοντας Περγαμνὰ, καὶ ἀφ' ἧς ἐξαρκίσουν εἰς πολλὰς χρείας τῆ Βασιλείου, στέλλονται πολλὰ καὶ εἰς τὴν Ὀλλάνδαν, Φινλάνδαν, Ἀγγλίαν, καὶ Ἰσπανοπορτογαλλίαν. Εἰς τὴν Δίλλαν γίνονται τὰ καλῆτερα.

Συντίθεται ἡ βάλλα ἀπὸ 36 Περγαμνὰ, ὅταν δὲν ἦναι κομμένα εἰς τετράγωνα· ὅταν δὲ ἦναι εἰς τετράδια, ἔμπεριέχει 18 τετράδια πρὸς 4: φύλλα τὸ ἓν, ἤτοι 72 φύλ-

φύλλα, ὥστε τὰ ἀνωτέρω 36 εὐρίσκονται δίπτυλα, καὶ εἰς τὸν ἴδιον ἀριθμὸν.

Πωλῶνται μὲ τὴν Βάλλαν, καὶ καλὰ εἶναι τὰ λευκότερα, καὶ ὀμαλώτερα.

ΠΕΡΙΓΟΡΔΙΑ, εἶδος λίθου σκληρᾶς, βαρείας, καὶ μαύρης, δυσκολοκοπανίστη, εὐρισκομένης εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ Γαλλίαν, καὶ χρησίμης εἰς τὴν πλαστικὴν, καὶ ἐγκαυστικὴν· πωλεῖται εἰς κομμάτια διαφόρων μεγεθῶν, καθὼς εὐρίσκεται εἰς τὰ Λατομεῖα.

ΠΕΡΙΔΕΤΟΝ, ἢ **Περίδοτον** (Peridot) εἶδος Σμαράγδου ὑποπρασίνου δυσκολοζέστου καθαρῆς, καὶ μεγαλητέρου ἀπὸ τὰ κοινὰ Σμαράγδια.

ΠΕΡΙΔΕΨΜΙΟΝ, ἢ **Διαδέσμιον** κατὰ τὸ διαδήμα, τὸ φακίῳλι τῶν γυναικῶν, καὶ τῶν παιδίων, καὶ ἀπλῶς ἐπὶ τέττε πανί διὰ δέσιμον τῆς κεφαλῆς, Τουρκιστὶ **Γεμενὶ**, ἢ **Τζεμπέρι** (**Στεφάνι**), τὸ δὲ Δεστέμελι (**Χειρόμακτρον**), γίνονται ἀπὸ διάφορα λιθᾶ, βαμβακερὰ, καὶ μεταξωτὰ πανία. Ἰδὲ **ΜΕΤΑΞΩΤΑ**, **ΚΑΙ ΒΑΜΜΕΝΑ ΠΑΝΙΑ**. Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν, καὶ ὅλην τὴν Τυρκίαν τυπώνονται, κεντῶνται, ζωγραφίζονται, καὶ πωλῶνται ἄπειρα.

ΠΕΡΙΔΕΨΑΙΟΝ, λαιμοδέτης διὰ τὰς γυναῖκας, ἀπὸ διαφόρους τιμίας ὕλας, ὡς χρυσὸν μὲ πετράδια, μαργαριτάρια ἀραδιασμένα, σειρίτια ἑτερόμαλλα, καὶ ἄλλα μεταξωτὰ, χρυσᾶς ἀλύσεις, ψευδομαργαριτάρια, καὶ ἄλλα.

ΠΕΡΙΚΕΦΑΛΑΙΑ, ὄπλον ὑπερασπιστικὸν, ἥτοι προφυλακτικὸν διὰ τὰς παλαιὰς πολεμιστὰς ἀπὸ μέταλλον, ἄχρηστον εἰς τὸ ἐμπόριον.

ΠΕΡΙΚΝΗΜΙΣ, ἔνδυμα τῆς κνήμης, περιτυλίξον αὐτὴν ἀπὸ τῆ σφυρῆ, ἕως κάτω τῆ γόνατος, συνεδισμένον εἰς ὅσας ἔχον τὰς ἀναξυρίδας ἕως τῶν γονάτων, Τοζλίκια παρὰ τῶν Τέρκων, καὶ Κάλτζαις παρὰ τῶν Ἀλβανιτῶν ὀνομαζόμενον· γίνεται δὲ ἀπὸ ρῆχον, ἢ σαγιακί, ἢ πανί, ἢ καὶ πλεκτὸν, καὶ δένεται ἐπάνω εἰς τὴν κνημεδέσμη, Jarretiere· ζωνίδιον ἀπὸ συρίτι πλεκτὸν

τὸν μεταξωτὸν, ἢ καὶ λιγὸν, ἢ βαμβακερὸν με κροσσω-
τὲς κρεμαμῆνες πρὸς ἐπίδειξιν, ἢ ἀργυρὴν Φηλυκωμα.
ὅλα αὐτὰ εἶναι ἐντόπια, ἐκτὸς μερικῶν διὰ τὰς γυναῖ-
κας, φερόμενα ἀπὸ τὴν Εὐρώπην με πλεκτογράφου στί-
χης, τῶν ὁποίων ἡ χρῆσις ἔπαυσε.

Περικνημίδες, καὶ τὰ μακρὰ πλεκτὰ περισφύρια, ὅ-
σα φθάσαν ἕως τὸ γόνυ.

Ἐπειδὴ δὲ διὰ τὴν στενὴν ἐνδυμασίαντων ὅλοι οἱ Εὐ-
ρωπαϊοὶ ἄνδρες, καὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν ἀναξυρίδων
ὅλαι αἱ γυναῖκες, μεταχειρίζονται αὐτὰς τὰς πλεκτὰς
περικνημίδας μακρὰς ἕως τὸ γόνατος, δαπανῶνται πλη-
θος πολὺ, καὶ ἀφ' ἧς μεταχειρίζονται ὅλας τὰς πλεκο-
μένας με τὰς βελόνας κατὰ τὸν γνωστὸν εἰς ἡμᾶς τρό-
πον, εφευρέθη παρὰ Γάλλῳ τινός, καὶ ἐπρωτοσυστήθη
εἰς τὴν Ἀγγλίαν, μηχανὴ τεχνικωτάτη ἀπὸ σίδηρον κα-
λοδευλεμμένον, με τὴν ὁποίαν πλέκονται περικνημίδες πολ-
λαί, καὶ ὠραῖαι μεταξωταί, τριπλίκιαι, καὶ βαμβα-
κεραί, καὶ φέρονται καὶ εἰς ἡμᾶς πωλούμεναι με τὴν
δωδεκάδα.

Ἡ περιγραφή τῆς μηχανῆς ταύτης εἶναι δυσκολωτάτη
νὰ γένη, καὶ δυσκολοκατάληπτος κατὰ τὴς Συγγραφεῖς
τῆς μεθοδικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας, ἀλλὰ καὶ ἀνωφελῆς
εἰς ἡμᾶς, ὡς δυσκολοκατέργαστος.

Οἱ Ἀγγλοὶ γνωρίσαντες τὸ ὄφελος αὐτῆς, ἐμπόδισαν
τὸ νὰ ἐκβῆ ἀπὸ τὴν Βρεττανικὴν Ἐπικράτειαν, ἢ κατε-
σκευασμένη, ἢ καὶ εἰς σχέδιον με ποινὴν θανάτου.

Ἀλλ' ἄλλος Γάλλος ὀνομαζόμενος Ἰωάννης Ἰνδρητος,
Hindret, περιεργασθεὶς αὐτὴν, καὶ ἔχων φαντασίαν
ζωηράν, καὶ μνήμην καλὴν, κατώρθωσεν ἐπιστρέφων
ἀπὸ Λόνδρας εἰς τὰ Παρίσια νὰ τὴν κατασκευάσῃ κα-
τὰ τὸ 1656, καὶ ἐκτοτε διεδόθη ἡ τέχνη εἰς ὅλην τὴν
Γαλλίαν, Ὀλλάνδαν, καὶ Γερμανίαν.

Διακρίνονται αἱ πλεκόμεναι διὰ τῆς μηχανῆς Bas au
Metier ἀπὸ τὰς πλεκτὰς, au tricot, ἐπειδὴ αἱ πρῶται
ἔχον ὀπισθεν βαθεῖαν σειρὰν ὡς ραφὴν· κατὰ δὲ τὰλ-
λα εἶναι ἐξαιρέτοι, καὶ σχεδὸν ὑπερτερῶν τὰς πλεκτὰς.

ΠΕΡΙΣΦΥΡΙΑ δὲ ὠνόμασα κυρίως τὰς πλεκτὰς Κάλσας, διὰ τὴν ἐμπεριλάβω καὶ τὰ μέχρι γονάτων, ὡς συνεδίξεν οἱ Εὐρωπαϊοὶ, καὶ τὸ μέχρι τῶν ἡμίσσεως τῆς κνήμης, καθὼς συνεδίξονται ἀφ' ὧστος φοροῦν Ἀσιατικά.

Εἰς τὰς οἰκίας πλέκονται πολλὰ περισφύρια βαμβακερὰ, καὶ λινα, καὶ μεταξωτὰ παρὰ τῶν γυναικῶν· φέρονται δὲ πολλὰ καὶ ἀπὸ τὰ Νησιά τῆ Ἀρχιπελάγους, καὶ μ' ὅλον τῆτο ἔχομεν ἀπάγκην τὰ φέρωμεν καὶ ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, ὅπου πλέκονται μὲ εἶδος μηχανῆς ἐφευρεθείσης εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Τὰ μεταξωτὰ Γαλλικὰ προτιμῶνται, ἐπομένως τὰ Γερμανικὰ, ὁμοίως καὶ τὰ Τριπλίκινα λινα· τὰ μάλλινα πλέκονται εἰς μερικὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, καὶ Μακεδονίας λευκὰ, καὶ ποικίλα, καὶ ἡ Ἐπαρχία τῶν Σερβῶν τὰ ἀριθμεῖ ὡς ἐν ἀπὸ τὰ ἐμπορικὰ τῆς Ἀρθρα διὰ τὴν Βασιλεύσαν.

Μόνον εἰς τὴν Ἀσίαν πλέκον οἱ ἄνδρες, ἀλλὰ χονδρὰ, καὶ χρήσιμα διὰ τῆς βαστάζης.

Ὅλα πωλεῦνται μὴ τὴν ζυγὴν, καὶ παρὰ τῶν ἐμπόρων τὰ Τυρκικὰ μὲ τὴν δεκάδα, καὶ τὰ Εὐρωπαϊκὰ μὲ τὴν δωδεκάδα, καθὼς καὶ τὰ Νησιώτικα· καὶ εἰς τὸ εἶδος τῶν καλά εἶναι τὰ πυκνὰ, καὶ μὲ ὀμαλὸν νῆμα πλεγμένα, ἢτοι τὰ ὀμαλά.

ΠΕΨΤΡΟΦΑ, ὀφάρι τῆ γλυκῆ, καθαρῆ, καὶ κινεμένη νερῆ, ἡ Θρηῆσσα, ὠνομάσθη δὲ Πέστροφα, διότι ἐπιστρέφει μὲ ὀργὴν, καὶ δύναμιν περισσότερον ἀπὸ τὰ ἄλλα ὀφάρια ἐναντίον τῶν μεγάλων ρευμάτων, καὶ ὑπερπηδᾷ τῆς μετρίως καταρράκτας. Ἰδὲ ΘΡΗΨΣΑ.

ΠΕΨΤΡΑ, ἀπλῶς, σῶμα στερεὸν, ἄχυμον, ἀμάλακτον, μὴ σφυρηλατευμένον, καὶ ἀδιάλυτον εἰς τὸ νερὸν, γινόμενον εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς γῆς, καὶ αὐτῶν τῶν ζώων, καὶ ἀνθρώπων· ἐτι δὲ καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ νερά, ὡς τὰ πορία, αἱ ἀφροθάλασσαι, καὶ τὰ ἀπολιθώματα πολλῶν κατασταλαζόντων ὑδάτων εἰς σχήματα ἀξιοπερίεργα· ὥστε ἡ πέτρα εἶναι ἕχυμὸς πετρογόνος

κινούμενος παρά τῶν κοινῶν ὑδάτων, καὶ συμπηγνύμενος εἰς κρύσταλλον, εἰάν μείγῃ καθαρὸς, καὶ εἰς κοινὴν πέτραν εἰάν εἰς τὴν σύμμειξιν συμπεριλάβῃ κόκκιν ἀμμῶδη, ἢ γαιῶδη· διὰ τῆτο ὅλαι αἱ πέτραι συντίθενται ἀπὸ κόκκιν φιλῆς, ἢ χονδροτέρης, ἢ μικροτέρης μέχρις ἀκαταληψίας, καὶ εἶναι πολυσυνθετώταται, καὶ διάφοροι αἱ πέτραι, ἀπὸ τὰς ὁποίας γενικώτεροι εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

Πέτρα κοινὴ, ἢ οἰκοδομικὴ, εἶναι ἢ σύνθετος ἀπὸ τὰ χονδροτέρα ἀμμῶδη μέρη, περισσότερον, ἢ ὀλιγώτερον συγκεκολλημένα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον προέρχεται ἢ περισσοτέρα, ἢ ὀλιγώτερα σκληρότης αὐτῆς, ὑστερημένη ἀπὸ τὸ διαφανές, καὶ μὴ στιλβασμένη (διότι ἀρχὴ τῆ διαφανῆς τὸ στιλβασμα) καὶ θραυσμένη εἰς ἀνωμάλως πάλιν διὰ τῆτο ἐπιφανείας.

Πλὰξ ὀνομάζεται ἢ εὐρισκομένη, ἢ σχιζομένη διὰ τὴν σύνθεσίντης πέτρα, χρησίμη καὶ αὐτὴ εἰς οἰκοδομὰς, διὰ λιθόστρωτα, καὶ στεγώματα τῶν οἴκων, καὶ ἄλλων κτιρίων· ἀμφοτέρων τὰ χρώματα εἶναι πολυεῖδη, ὡς λευκὰ, μολυβδόχρσα, κίτρινα, μαῦρα, καὶ ὅλα αὐτὰ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον βαθεῖα, καὶ ἀνοικτά.

Πέτρα δι' ἀσβέστην. Ἰδὲ ἈΣΒΕΣΤΟΠΕΤΡΑ.

Πέτρα διὰ Γύψον. Ἰδὲ ΓΥΨΟΣ.

Πέτρα πυροβόλος. Ἰδὲ ΠΥΡΙΤΗΣ.

Πέτρα ἀκόνης. Ἰδὲ ἈΚΟΝΗ.

Πέτρα μαρμάρη. Ἰδὲ ΜΑΡΜΑΡΟΝ.

Πέτρα Λυδία, ἢ Βάσανος, τὸ Τυρκιστὶ Μεέγκι, γνωρισθεῖσα πρότερον εἰς τὴν Λυδίαν, καὶ μετακομισθεῖσα εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅθεν ἔλαβε τὸ ὄνομα· εἶναι δὲ μαῦρη, καὶ ὀμαλὴ, καὶ χρησιμεύει εἰς τὰς χρυσοχόους, ἀργυρογνώμονας, καὶ ἄλλως διὰ νὰ γνωρίσων ἀπὸ τὸ χρῶμα τὸ τριπτόμενον εἰς αὐτὴν μέταλλον, παραβάλλοντές το μὲ ἄλλο καθαρῶ, ἐγνωσμένως ὄντος εἰς μέρος τῆς πέτρας, καὶ γὰ κρίναν περί τῆς ποιότητός τε, ὅθεν καὶ Βάσανος, ἢτοι Δοκιμὴ καλεῖται.

Πέτρα σπογγώδης ἢ Κισσηρίς, καὶ κοινῶς Πορὶ, χρησίμη διὰ τὰς θόλους τῶν μεγάλων κτιρίων, ὡς ἐλαφρά, καὶ δι' ἄλλα τῆς Τεκτονικῆς ἔργα.

Πέτρα Ναξία, ἀκόνη διὰ μαχαίρια.

Πέτρα Φρυγία, σπογγώδης, βαρεῖα, κακοσύνδετος, πελιδὴ, μὲ φλέβας λευκὰς, δριμεία εἰς τὴν γεῦσιν, καὶ ὀλίγον σιπητικὴ· οἱ βαφεῖς τὴν μετεχειρίζοντο πρότερον διὰ τὰ ἐκβάλλειν τὴν παχύτητα ἀπὸ τὰ ροῦχα, καθὼς τῶρα μεταχειρίζονται τὸ σμῆγμα, ἢ τὴν Σμηκτίδα.

Πέτρα Ἰουδαϊκὴ. Αὕτη εἶναι μεγάλη ὅσον μία βάλανος, καὶ κατὰ τὸ χρῶμα λευκὴ, ἢ στακτόχρους, καὶ τὸ περισσότερο κοκκινωπὴ· εἰς ὅλα ὅμως ταῦτα τὰ χρώματα ἔχει γραμμὰς μικρὰς ἀπὸ τὴν μίαν εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν εὐθείας, καὶ καλοκαμωμένας παρὰ τῆς φύσεως, ὡς ἂν τὰ ᾖσαν διαγεγραμμένα ἀπὸ τὸν ἐπιτηδειότερον τεχνίτην· εἶναι σκληρὰ, καὶ λευκοστακτερῆ, στιλπνὴ ἔσωθεν.

Χρησιμεύει εἰς τὴν Ἰατρικὴν, μάλιστα ἀφ' ἑ γένη ἄλας μὲ τὸ θειάφι, καὶ διασταλαγμένα ὀξεῖδια· φημίζεται διὰ τὴν πέτραν τῆς Κύστεως, ὡς ἰατρικὸν ἄφθαστον· ὠνομάσθη δὲ Ἰουδαϊκὴ διότι εὐρίσκεται εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἀλλὰ καὶ Συριακὴ, καὶ Φοινικία, διότι καὶ εἰς αὐτὰ τὰ μέρη εὐρίσκεται.

Πέτρα Σμυρίδος. Ἰδὲ ΣΜΪΡΙΨ.

Πέτρα Ἀρμενικὴ, μικρὰ μὲ χρῶμα κυανοῦν, πρασινωπὸν, καὶ λευκάσματα ἔσωθεν, ὡς ἀδάμαντας· αὐτὴν τρίβοντες καλὰ, καὶ πλύνοντές τιν κάμμου τὴν λεγομένην πρασίην στάκτην, ἢ γὴν πρασίην, χρησιμεύσαν εἰς τὰς Ζωγράφους.

Πρότερον τὴν εὐρίσκον μόνον εἰς τὴν Ἀρμενίαν, διὰ τῆτο ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα· τῶρα ὅμως εὐρίσκεται, καὶ εἰς τὸ Τυρόλον, καὶ διαφόρων σχημάτων, ἀλλὰ τὸ περισσότερο στρογγύλη, ἀνώμαλος, καὶ μεγάλη, ὅσον ἐν λεπτοκάρυον· διαφέρει ἀπὸ τὴν πέτραν Λαζουλί, διότι εἶναι ὀλιγώτερον κυανῆ, καὶ περισσότερο ἀκάθαρτος,

τος, καὶ ἔτι διότι αὐτὴ εὐρίσκεται εἰς τὰ μεταλλεῖα τῶ ἀργύρου, ἐκείνη δὲ εἰς τὰ τῶ χρυσοῦ.

Πέτρα Μολυβδίνη, κατὰ τὸν Διοσκορίδην, μεταλλικὴ ὕλη παρομοιάζουσα πολὺ μὲ τὸν μόλυβδον. Ἰδὲ **ΜΟΛΙΒΙ**, καὶ **ΜΟΛΥΒΔΑΙΝΑ**.

Πέτρα Αἱματίτις. Ἰδὲ **Αἱματοσταθῆς**.

Πέτρα τοῦ Ἄδου, τὴν ὁποίαν οἱ ἀποθηκάριοι, καὶ **Καυστικὴν Σελήνην** διονομάζουσι· γίνεται ἀπὸ ἀργυρον λυμένον εἰς τὸ δυνατὸν ὕδωρ, καὶ ἀφημένον ἐν κρυσταλλωθῆ, χρησιμεύει διὰ ἐπικαύματα, καὶ ὀνομάζεται κοινῶς πέτρα τῆς κολάσεως.

Ἡ **Καυτηριακὴ Πέτρα** τῆς Τρυγίας ἔχει ἐλαφροτέραν τὴν δύναμιν τῶ καυστικῶ, ὡς πρὸς τὴν ρηθεῖσαν.

Ἄστοπέτρα, εἶδος πέτρας νομιζομένης θαυμασίας διὰ τὰς γένας τῶν γυναικῶν.

Πέτρα Καυτηρία. Ἰδὲ **ΣΤΑΚΤΗ** τῆς **ΤΡΥΓΙΑΣ**.

Πέτρα Θεία. Ἰδὲ **ΙΑΔΗΣ**.

Πέτρα Μαγνητῆτις. Ἰδὲ **ΜΑΓΝΗΤΙΣ**.

Πέτρα Συριακὴ } Ἰδὲ ἀνωτέρω Ἰουδαϊκὴ Πέτρα.
Πέτρα Φοινικία }

Πέτρα Τετράγωνος. Εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας εὐρίσκεται, καὶ ἔχει μεγάλην ὑπόληψιν παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς, ὡς ἰατρικὸν εἰς διαφορὰς ἀσθενείας, καὶ διὰ τὴν δεισιδαιμονίαν τῶν φορεῖται ὡς φυλακτὸν· ὀνομάσθη δὲ ἔτω, διότι εἶναι εἰς σχῆμα κύβου, παρομοία μὲ τοὺς πεσσῶς (ζάρια)· τὸ χρῶμά της εἶναι ὑπομέλανον· τὸ σχῆμα φυσικόν, καὶ ἡ ἔσθια ὀλίγον μεταλλικὴ. Οἱ Ἰνδοὶ τῆς Σουράτας τὴν ὀνομάζουσι **Κανδά**.

ΠΕΤΡΑΔΙΑ. Μετὰ τὰ ρηθέντα εἶδη τῶν πετρῶν ἀκολουθεῖν τὰ **Μάρμαρα**, τὰ ὁποῖα διαφέρουν, ἐπειδὴ στιλβῶνται εἰς τὴν ἐπιφανείαν τῶν, καὶ περὶ αὐτῶν ἐγράψαμεν εἰς τὸ ἴδιον Ἄρθρον· ἔπεται εἰς ταῦτα τὸ κρυστάλλον ὁμοίως ἐξηγημένον ἔμπροσθεν, καὶ τελευταῖον, ὡς πολυτιμώτερον εἶδος τῶν πετρῶν εἶναι τὰ **πετράδια**, ἥτοι αἱ πολυτίμοι πέτραι· περὶ τῆς συνθέσεως, καὶ συμπήξεως τῶν ὁποίων δέν μοι εἴδη περιττὸν γὰ

ἐκθέσω ἐδὼ κατὰ τὸν Οὐόυωδεάρδον (Woodward) ἐν συν-
 ὁμῳ τὰ ἀξιοπεριεργότερα.

Ἡ βᾶσις ἢ ὕλη τῆς ὑποστάσεως ὄλων τῶν πετραδίων
 εἶναι κρυσταλλόν, ἢ ἀδάμας, καθαρός, διαφανής, σκλη-
 ρός, καὶ στερεός· τὸ δὲ διαφανές τῆτο ἀλλοιωμένον, καὶ
 μεταβαλλόμενον ἀπὸ μεταλλικῆν τινα ὕλην λεπτοτάτην,
 στυειουμένην, καὶ συγκερωμένην μετὴν κρυσταλλίνην
 εἰς τὴν συμπηξίντων, ἀποτελεῖ κατὰ τὴν παρατήρησιν
 τῆ εἰρημίου Φυσικῷ τὰ ἀκόλουθα· 1.° τὴν ἰδιαιτέραν,
 καὶ εἰδοποιητικὴν βαρύτητα ἐκάστου πετραδίου. 2.° τὴν
 διαφορὰν τῆς σκληρότητος. 3.° τὴν διαφορὰν τῆ σχήμα-
 τος· διότι τὸ μολίβι ἀποτελεῖ κυβικὸν σχῆμα, ὁ κασ-
 σίτερος πυραμιδοειδὲς τετράγωνον, ὁ χαλκὸς διάφορα,
 καὶ ποικίλα σχήματα, καὶ τὸ σίδηρον ρομβοειδὲς. 4.°
 τὸ χρῶμα ἀνοικτότερον, ἢ βαδύτερον κατὰ τὴν ποσότη-
 τα τῆς συμπηγνυομένης ὕλης μετὴν πρῶτην τῆ πετρα-
 δίου κρυσταλλίνην βᾶσιν, καὶ ἐρίστε εἶναι τόσον ὀλίγη,
 ὥστε μόλις φαίνεται· ἄλλοτε εἶναι περισσοτέρα ὀλίγον,
 καὶ τὸ χρῶμα τῆ πετραδίου εἶναι πελιδνόν, καὶ ἀδύνα-
 τον· ἄλλοτε εἶναι ἀρκετὴ, καὶ τότε τὸ πετραδίου ἔχει
 βαδύ, καὶ ζαντανόν τὸ χρῶμα· ὅταν δὲ ἡ ὕλη αὐτὴ
 εἶναι περισσοτέρα, ἀκολουθεῖ τῆ χάσῃ τὸ διαφανές τὸ
 πετραδίου, καὶ τῆ γένη ὑπόσκιον.

Ὅταν λοιπὸν ἡ ρηθεῖσα μεταλλικὴ ὕλη ἦναι ἀρκετὴ
 διὰ τῆ κάμῃ τὴν ἀντανάκλασιν τῆ φωτός, ἀλλ' ὄχι καὶ
 τὰ τὸ ἐπισκιάσῃ· εἴαν ἡ ὕλη εἶναι ἀπὸ μολίβι, τὸ χρῶ-
 μα φαίνεται κίτρινον, ὡς τὸ τοπάζι, καὶ ὁ ὑάκινθος,
 ὁ ὁποῖος ὑπολαμβάνω τῆ ἔχη καὶ ὀλίγον σίδηρον διὰ
 τὸ μικτὸν κοκκιοπρασινωπὸν χρῶμά τῆ· εἴαν ἡ ὕλη ἦναι
 κασσιτέρου, χρωματίζεται μαῦρον τὸ πετραδίου, ὡς ὁ
 μέλας ἀγάτης· εἴαν ἡ ὕλη ἦναι ἀπὸ σίδηρον, ἀνθρακί-
 της, ἀνθραξ, καὶ ἀμέθυστος· εἴαν ἡ ὕλη τῆ μίγματος
 ἦναι χαλκίτην σύμμικτος μετὴ ἀλκαλι, τὸ πετραδίου γίνε-
 ται κυανῆν, ὡς ὁ Σάπφειρος· εἶδὲ καὶ εἶναι μιγμένη μετὴ
 ἔξῃτι, πρασινίζει ὡς ὁ Σμάραγδος.

Ὅταν τὸ σίδηρον καὶ ὁ χαλκὸς ἦναι σύμμικτα εἰς τὸ
 αὐ-

αὐτὸ πετράδιον ἀποτελεῖται χρῶμα κυανοπράσινον, ὅταν δὲ χαλκός καὶ μόλυβδος, γίνεται πρασινοκίτρινον, ὡς ἡ χρυσόλιθος.

Ἀπὸ τὰ διαφανῆ πετράδια ἄλλα εἶναι βαμμένα μὲ χρῶμά τι, καὶ ἄλλα εἶναι ἀχρωμάτιστα, καὶ ἐντελῶς λευκά· χρωματισμένα εἶναι ταῦτα.

1. Τὸ Τοπάζιον, κίτρινον, ἢ χρυσίζον, καὶ αὐτὸ εἶναι ἡ χρυσόλιθος τῶν Παλαιῶν.

2. Ὁ Ἰάκινθος, κίτρινον, ὑποκόκκινον παρομοιάζον μὲ τὴν φλόγα ἢ μὲ τὸ βαθυχρῶσον.

3. Ὁ Κερκιδόνιος (Γιέλια) εἶδος Ἀιθρακίτου τῶν Παλαιῶν· ὁ εὐρισκόμενος εἰς τὴν Συρίαν εἶναι πορφυροῦς, καὶ ὁ Βοημικὸς πυρρός.

4. Ὁ Ἄνθραξ ὁ Ἀνατολικὸς, ρουβίνι κόκκινον ζωηρόν, καὶ σκληρότερον ἀπὸ τὰ λοιπὰ τῶ εἶδους τῆ.

5. Ὁ Βαλλήν (Ballais, Ballascio) χρώματος ἐρυθροῦ, καὶ αὐτὸ φαίνεται γὰρ ἦναι τὸ Ρουβίνι τῶν Ἀρχαίων.

6. Ὁ Ἀκανθηρὸς Ἄνθραξ (Spinel) ροδόχρως.

7. Ὁ Ἀνθρακίτης τῶν Νεωτέρων, εἶδος σπανιωτάτου Ρουβίνι, μὲ ὠραῖον αἱματόχρως χρῶμα.

8. Ὁ Ἀμέθυστος, μὲ χρῶμα πορφυρῆν.

9. Ὁ Σάπφειρος χρώματος κυανῆ· κατὰ τὴν ἐπίκρισιν τῶν Νεωτέρων φαίνεται ὅτι οἱ Παλαιοὶ δὲν ἐγνώριζον τὸν κυρίως σαπφειρον, ἀλλ' ἐξελάμβανον αὐτ' αὐτοῦ τὴν Κυανὴν Λίθον, Lapis Lazuli (Περουζέ).

10. Ὁ Ὑδατώδης Σάπφειρος εὐρισκόμενος εἰς τὰ Δυτικὰ μέρη, ὁ ὁποῖος δὲν εἶναι μῆτε κυανῆς, μῆτε σκληρὸς ὅσον ὁ Ἀνατολικός.

11. Ὁ Βήρυλλος, κατὰ τὸν Πλίσιον, Aigue Marine, πετράδιον χρώματος τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

12. Ὁ Σμάραγδος, πετράδιον πράσινον εὐρισκόμενον εἰς τὰς ἀπορρώγας (σχίσματα) τῶν βράχων, ὅμοιον μὲ τὴν Χάλκανθον.

13. Χρυσόλιθος, τὸ Τοπάζιον τῶν Παλαιῶν, πράσινον βαθυ, μὲ ὀλίγον κίτρινον, καὶ ταῦτα μὲν εἶναι τὰ

χρω-

χρωματισμένα διαφανῆ πετράδια· τὰ δὲ ἀπλῶς λευκὰ, καὶ ἀχρωμάτιστα εἶναι τὰ ἀκόλουθα·

1. Ὁ Κρύσταλλος, διαφανῆς καὶ σκληρὸς, περὶ τοῦ ὁποίου εἶπαμεν εἰς τὸ ἴδιον Ἄρθρον ἀρκετὰ· μὴ ὅλον τοῦτο πρέπει νὰ προσθέσωμεν, ὅτι μῆτε τὸ ψῦχος, μῆτε ἡ καῦσις δὲν εἶναι αἰτία τῆς συμπήξεώς του· ἀλλὰ κατὰ τὰς παρατηρήσεις τῶν Νεωτέρων Φυσικῶν, ἄτομα μικρότατα, ἀκατάληπτα, καὶ μὲ τὰ ἀκριβέστατα μικροσκοπία, καὶ διαφανῆ, καὶ συμπεριλαμβόμενα μὲ τὰ νερὰ, ἀποστάζοντα εἰς βράχους, ἀποτελοῦσι μὲ τὴν πολυκαιρίαν τὸν κρύσταλλον εἰς σχήματα ἐξαγωνα, καὶ πυραμιδοειδῆ· ἐὰν δὲ τὰ ἄτομα ταῦτα ἠθέλον εὐρεθῆ συμπλέοντα μὲ ἑτερογενῆ εἰς τὸ ἴδιον ὕδωρ ἀποτελοῦνται ἄλλα εἶδη πετραδίων. Ὁ Κύρ Βουργοῆτος πρῶτος ἀνεκάλυψεν ὅτι τὰ κρυσταλλογενῆ ἄτομα εἶναι τριγωνοειδῆ.

2. Σάπφειρος Λευκός, αὐτὸς εἶναι σκληρότερος ἀπὸ τὸν κυανῆν· ἀλλ' ἀχρωμάτιστος, ὡς ὁ κρύσταλλος.

3. Ὁ Ἀδάμας, τὸ λαμπρότερον, ωραιότερον, καὶ σκληρότερον ἀπὸ ὅλα τὰ λοιπὰ πετράδια, καὶ διὰ τῆτο πολυτιμώτερον, περὶ τῶν ὁποίων, καθὼς καὶ περὶ τῶν λοιπῶν ἰδὲ εἰς πλάτος τὰ ἴδια Ἄρθρα.

Εἶπαμεν ὅτι αὐτὰ τὰ τρία εἶδη τῶν πετραδίων εἶναι ἀχρωμάτιστα, ἀλλὰ τῆτο δὲν εἶναι γενικώτατος αὐτῶν χαρακτήρ, ἐπεὶδὴ ὁ ἀδάμας ἔχει καὶ κηλίδας, καὶ σκιασμὸς τινὰς κιτρίνας, ὅταν δὲν ἦναι τῆ πρώτῃ νερῶ, καὶ κρύσταλλος εὐρίσκεται σκληρὸς ὡς τὸν λευκὸν, ἀλλὰ κίτρινος, ἢ κόκκινος, ἢ κυανῆς, ἢ πράσινος, καὶ παρὰ τῶν συγγραφέων περὶ πετραδίων διὰ τὰ τοιαῦτα του χρώματα ὀνομάζεται ψευδοτοπάζιον, ψευδοβήρυλλος, ψευδοσάπφειρος, καὶ ψευδοσμάραγδος. Ἰδὲ τὸν Βῶτιον περὶ Πετρῶν. Πολλάκις ὁ κρύσταλλος εἶναι εἰς μέρος λευκός, καὶ εἰς μέρος χρωματισμένος, καὶ μὲ πολλὰ χρώματα. Εὐρίσκονται ἀδάμαντες κίτρινοι, καὶ κόκκινοι, καὶ κυανοί, καὶ πράσινοι· καὶ ὅλων αὐτῶν ἡ βαφὴ προέρχεται ἀπὸ τὸν ἐγχεόμενον μεταλλικὸν χυμὸν

εις τὴν σύμπηξίντων καὶ χρωματίζει τὸ διαφανέστων, ἀφ' ἧς σκληρανθῆν ἀπὸ τὸν ἀέρα. Σπανίως ἡ φύσις ἐργάζεται εἰς ἀπλᾶ πράγματα, ἀφ' οὗ τὰ ἴδια στοιχεῖα εὐρίσκονται ὅλα σύμμικτα πρὸς ἀλλήλα.

ΠΕΤΡΑΔΙΣΤΗΣ, ὁ Τουρκιστὶ Τζεουχερῆς, καὶ κοι-
νῶς Τζεβαερτζῆς, ὁ ἐργαζόμενος, πῶλων, ἢ πραγμα-
τευόμενος τὰ πετραῖα ἢ Κωνσταντινῆς πόλις ἔχει συν-
τεχνίαν πετραδιστῶν, καὶ ἐν ὄσῳ τὸ Βασίλειον ἦτον εἰς
εὐτυχίαν ἀναλόγως εὐδοκίμησε καὶ αὐτή.

ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΝ, τὸ ὁποῖον παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν
καὶ Μαυρον Ἐλαιον τῆ Γαβιανῆ λέγεται (κατὰ τὴν κοινὴν
δόξαν τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν 1715) ἔ-
ίναι ἀποτελεσμα τῆ ὑπογείης πυρὸς, τὸ ὁποῖον ὑψώ-
νει, καὶ καθαρίζει τὰ λεπτότερα μέρη μερικῶν ἀσφλ-
τωδῶν ὑλῶν τῶν παρεμπιπτόντων βράχων, καὶ βενῶν,
εἰς τὰ κοιλώματα, ἢ σπήλαια ὥστε τὸ Πετρέλαιον εἶ-
ναι Ἄσφαλτος, ἢ Νάφθα ὑγρὰ, καὶ κατὰ τοῦτο μόνον
διαφέρει ἀπὸ αὐτὰ.

Ἐπειδὴ τὸ ὑπόγειον πῦρ ενεργεῖ εἰς ὅλα τὰ κλίμα-
τα, ἔπρεπε νὰ εὐρίσκωνται καὶ ἀπανταχῆ Πετρέλαια,
μ' ὅλον τῆτο εἶναι σπάνια τὸ γνωστότερον, καὶ καλή-
τερον ἀποστάζει εἰς τὸ Μόντε Φεστίνον τῆς Ἰταλίας, 12
μῖλλια μακρὰν ἀπὸ τὴν Μόδεναν, καὶ ἀνεκαλύφθη ἀ-
πὸ τὸν Ἰατρὸν Φραγκίσκον Ἀρίστον τῷ 1640, καὶ μὲ
πολλὰ ἔξοδα κατεσκευάσθη τὸ σύναγμά τε εἶναι δια-
φόρων χρωμάτων. Ἰδὲ ἘΛΑΙΟΝ.

ΠΕΤΚΗ, δένδρον μέγα, αἰθαλές, μὲ φύλλα στε-
νὰ, καὶ ἀκιδωτὰ, ὡς τῆ κέδρου ἢ καρπὸν κάμνει πειρα-
μιδοειδῆ μὲ χονδρὰ πέταλα ἐμπεριέχοντα κόκκους, καὶ
διὰ τῆτο κοκκυνάρα παρὰ τῆς κοινῆς γλώσσης ὀνομάζε-
ται ἢ ἐντερῶν τῆ στελέχεως ἀποπηγάζει ρητίνην ἐν
ὄσῳ ζῆ, καὶ ἀφ' οὗ ξηρανθῆ γίνεται δαδί, καὶ καίει
κάμνωνας φλόγα ὡς κηρίου ἢ αἱ σειραὶ τῶν μεγάλων
βενῶν ἔχον πολλὰς πεύκας, καὶ ὁ Πίνδος μὲ τῆς κλό-
ρους τοῦ εὐτυχεῖ εἰς αὐτάς.

ΠΙΕΣΤΗΡΙΟΝ, ὁ Μάγκανος ἀπὸ τῆ Μαγκινῆ Τυρκι-
κοῦ,

Ρ

ΡΑΒΑΨΒΑΡΟΝ, ἀπὸ τοῦ Ῥὰ ὄνομα τοῦ ποταμοῦ Βόλγα, καὶ βάρβαρον ὅτι κοντὰ εἰς τὰς Ἑλληνας ὅλα τὰ ξένα ἔθνη, καὶ πολὺ περισσότερον οἱ παρὰ τὸν Βόλγαν οἰκῶντες, ἐνομίζοντο βάρβαροι, καὶ ἡ κοινὴ γλῶσσα ἀπὸ τὸ Τυρκικὸν τὸ λέγει Ῥαβέντι. Εἶναι δὲ ρίζα χόρτου μὲ φύλλα πλατέα, καὶ βαμβακώδη, καὶ ἀνθὶ σαρκόχροα, καὶ ἀστροειδῆ. Γίνεται εἰς τὴν Μυνηγαλικὴν Ταρταρίαν, καὶ εἰς τὴν Σίβαν, καὶ εἰς Σελιγκίγκοι, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἡ Ῥωσσία πωλεῖ εἰς τὴν Ευρώπην· ὅπου καθὼς καὶ εἰς ἡμᾶς δαπανῶνται μέγιστα ποσότητες διὰ τὰς πολλὰς ὠφελείας τε εἰς τὴν Ἱατρικὴν.

Τὸ Ῥαβάρβαρον εἶναι κηητικὸν μὲ εὐκολίαν, καὶ καθαρτικὸν τοῦ αἵματος· ὅταν δὲ δοθῇ κόνις ἐψημένη κατατὰ στυπτικόν.

Γνωρίσματα τῆ καλῆ εἶναι· τὸ ἐλαφρὸν, τὸ ἔξω χρῶμά τε κίτρινον ὑπομέλανον, τὸ ἔσωθεν μαρμαρωτὸν, ὡς τὸ μοσχοκάρυον, κροκοειδές, καὶ μικτὸν μὲ πελιδνὸν κίτρινοι· ἡ ἴσῃα τε ὀλίγον μανηταρώδης, καὶ ἡ γεῦσις ὀλίγον πικρά· ὅταν βληθῇ εἰς τὸ νερὸν γὰ τὸ βάψῃ, ὡς κρόκος, κατακίτρινον.

ΡΑΚΙ, Τυρκιστὶ καὶ Ῥάκα κατὰ τὰς Ἄγγλους, ἴσως ἀπὸ τοῦ Ἀρέκ τῶν Ἰνδῶν, κάθε εἶδος μεθυστικοῦ ἀποσταλάγματος· τὸ αὐτὸ ἐδηλῶσε καὶ τὸ Σίκερα τῶν Ἑβραίων· εἰς τὴν γλῶσσάν μας ὁμοῦς εἶναι περιττὴ ἢ πολιτογραφία τῆς λέξεως ταύτης, διότι ἔχομεν τὸ Νάμα διὰ τὰ ἀπλά· καὶ τὸ πνεῦμα διὰ τὰ μετεκβαλμένα· ὅθεν Οἰνόπνευμα, ἢ Οἰνόναμα τὸ ἀπλῆν Ῥακί, καὶ ἰδιωνύμως τὰλλα ἀποτελεῖσιν ὅλην τὴν ἐκφρασίμ μας.

ΡΑΠΟΝΤΙΚΟΝ. Οἱ Ἀρχαῖοι δὲν ἐγνωρίζον τὸ Ῥαβάρβαρον, καὶ μετεχειρίζοντο τοῦτο, τὸ ὁποῖον γίνεται κατὰ τὸ ὄνομα εἰς τὰ παράλια τῆ Ευξείνυ πόντου, καὶ εἶναι στυπτικόν, εἶδος Λαπάθου. Διακρίνεται δὲ ἀπὸ τὸ πρῶτον, διότι τὲτο ἔχει τὰς ἴνας εὐσυγράμμυς, ἐκεῖνο

δὲ σταυρωτάς· τὸ δὲ ἔσωτε εἶναι κοκκινωπὸν· οἱ ἐγκριτότεροι Βοτανικοὶ τὸ γνωρίζουσι δὲ Ἴππολόπαθον.

ΡΑΤΑΦΙΑ, πνεῦμα στεμφύλλων ζαχάρους. Ἰδὲ ΖΑΧΑΡΙ.

ΡΕΑΛΓΑΛΟΝ. Χυμὸς ἀρσενικῶδης κόκκινος· εἶναι δὲ φυσικόν, τὸ εὐρισκόμενον ἐνωμένον μὲ τὸ Ὀρπιμέντον, καὶ ἔχει χρῶμα κίτταβάρους· καὶ τεχνητὸν τὸ γινόμενον ἀπὸ τοῦ ἴδιου Ὀρπιμέντον λυμένον, καὶ χυμικῶς ὑψωμένον· ἢ ὑποκαθήμενη κοκκίνη ὕλη εἰς τὸ χωνεῖον εἶναι τὸ Ρεάλγαλον.

ΡΕΒΕΝΤΟΥΚΙ. Κανναβόπανον τῆς Ρωσσίας διὰ καρσάβανα λευκασμένον φερόμενον, καὶ πωλόμενον εἰς δύο εἶδη στενὸν, καὶ πλατὺ πρὸς 40 πήχεις περίπου τὸ κομμάτι.

ΡΕΨΝΑ, ζῶον τῆς Λαπωνίας. Ἰδὲ ἼΠΠΕΛΑΦΟΣ.

ΡΙΝΟΜΑΚΤΡΑ. Μανδήλια τῆς μύτης, γίνονται διάφορων εἰδῶν, χρωμάτων, καὶ μεγεθῶν, ἀπὸ μετάξι, λιγὰρι, καὶ βαμβάκι, καὶ ὅλα φέρονται ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, μάλιστα τὴν Γερμανίαν, εἰς τὴν Τουρκίαν, καὶ πωλῶνται μὲ τὴν δωδεκάδα· τὰ καλλήτερα φαίνονται ἀπὸ τὸ παρίτων· τὰ τῆς Ἰνδίας ὅμως ἐγκρίνονται. Ἰδὲ καὶ ΠΑΝΙ.

ΡΗΤΙΝΗ, χυμὸς παχὺς, καὶ ἰξώδης, ἀποστάζων ἀπὸ διάφορα δένδρα. Παράγεται ἀπὸ τῆς ρέω, τὸ ὁποῖον σημαίνει τὸ τρέχω, καὶ ἀποστάζω, καὶ ἐπειδὴ διὰ τὴν τρέξιν ἀπὸ ἐν δένδρον χρειάζεται τούτο γὰρ κοπῆ, ἐξ οὗ παράγεται τὸ κόμμι, ἔπεται ὅτι τὸ κόμμι καὶ ρητίνη γὰρ ἴναι τὰ αὐτὰ, καθὼς καὶ τὸ ἐκλαμβάνει ὁ κύρ Σαβαρῆς. Διαφέρει ὅμως κατ' ἄλλως, διότι ἡ ρητίνη δὲν ἀναλύει εἰς τὸ νερόν, ἀλλ' εἰς τὸ οἶνόπνευμα· τὸ δὲ κόμμι καὶ εἰς τὸ νερόν.

Ἡ γλῶσσά μας ὅμως κυρίως ὀνομάζει ρητίνην τὴν ἀποστάζουσαν ἀπὸ τὰς πεύκας (δαδιάς) ἀπὸ τὰς ὁποίας γίνεται ἡ πίσσα, καὶ ὑγρόπισσα (τὸ κατράνι).

Χρησιμεύει ἡ Ρητίνη εἰς πολλὰς τέχνας ἐμβαλλομένη εἰς τὰ βαρύλλια τῶν κρασίων διὰ γὰρ μὴ ὀξυνίσουν τὸ καλοκαίρι.

Καθαριζομένη γίνεται εὐχρηστός εἰς ὄσους μεταχειρί-
ζονται τὸν Κασσίτερον διὰ νὰ κολλήσουν τὰ γανωμένα
φύλλα τῷ σιδήρῳ, καὶ αὐτῷ τῷ ὀρειχάλκῳ, καὶ Τυρκι-
στὶ ὀνομάζεται Τζάμ Σακίζ.

Ἀπὸ τὴν ρητίνην ἐκβάλλεται ἔλαιον διὰ τὴν ἱατρικὴν
χρήσιμον ὡς εὐκοίλιον, καὶ μαλακτικόν.

Πολλὰ Βυγὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τυρκίας ἔχουν πεύκας
παλαιάς, καὶ ἐκβάλλουν Δαδί, καὶ Ῥητίνην πολλήν·
ἀλλ' ὡς προείπομεν, τὰ παράλια τῆς Βαλτικῆς Θαλάσ-
σης δίδουν περισσότεραν. Ἰδὲ ΠΙΨΣΑ.

Εἶδη Ῥητίνης.

α. Βάλσαμον, ἢ ρητίνην ὑγρὰ, ἐστὶν ῤητινώδης,
ἀποστάζουσα ἀπὸ τὰ δένδρα, ἄλλοτε καθαρά, καὶ ὑ-
γρὰ ὡς τὸ ἔλαιον, καὶ ἄλλοτε ὀλίγον πικροτέρα.

Θεωρία. Τὰ Βάλσαμα τῆς Μέκκας, τῆς Τολουῦς,
τῷ Κοπάου, τῆς Περούς εἶναι τῆτου τοῦ εἶδους, ἀλλὰ
καὶ ἡ Τερεβινθίνη ὅταν ἐψηθῇ καὶ βαθυκοκκινίσῃ λέ-
γεται Κολοφωνία· ἢ δὲ ὑγρὰ συναριθμεῖται μὲ
τὰ ἄνω.

β. Ῥητίνην ξηρά. Αὕτη εἶναι βάλσαμον, ἢ ρητί-
νην πυκνωθεῖσα εἰς τὴν φλοιὴν τῷ δένδρῳ ἀπὸ τὴν θερ-
μότητα τῷ ἡλίῳ, πυκνωθεῖσα, καὶ κολλήσασα ἐκεῖ.

Θεωρία. Τοιαύτη εἶναι ἡ κοινὴ ρητίνη, καὶ ἔτι τὸ
μοσχοδυμίαμα, ἢ ρητίνην τῆς Ἰαλαπας, ἢ μαστίχη,
τὸ κόμμι τῆς Ἀγριελαίας, ἢ Τακαμάκα, τὸ θυμίαμα,
καὶ ἄλλα ὅμοια.

γ. Τὸ Κηρίον καὶ αὐτὸ εἶναι ὑψηλὴ ρητινώδης, καὶ
ἐλαιώδης εὐρισκομένη τὸ περισσότερον εἰς τὰ αἰθαλιῶ
δένδρα, καὶ συναζομένη ἀπὸ τὰς μελίσσας, καὶ ἄλλα
τοιαῦτα ἔτομα ζώφια.

Θεωρία α'. Τὸ λευκασμένον κηρίον εἶναι καλὸν μό-
ιον διὰ λαμπάδες, ἀλλ' ὄχι καὶ δι' ἄλλας χρήσεις· ἔ-
πειδὴ εἰς τὸ λεύκασμα χάνει τὸ ἐλαιώδες καὶ χρισμα-
τώδες του καὶ κατὰ μέρος.

Θεωρία β'. Τὸ κόμμι λάκκα εἶναι τῆς ἰδίας φύ-
σεως,

σεως, καὶ συναίξεται ὡς τὸ κηρί, ἀπὸ τὸ ὁποῖον δὲν διαφέρει, καθὼς καὶ τὸ Ἀμερικανὸν Κηρίον.

Ἡ Χαλβάη, τὸ ἀμμωνιακὸν Κόμμα, τὸ Σαγαπηνὸν, τὸ Βδέλλιον, ἡ Ἀσσαφαίτιδα, ἡ Καραύνα, ἡ Σαρκοκόλλα, ὁ Λάβδανος, καὶ ἄλλα, ὡς θεωρεῖς εἰς τὰ ἴδια Ἀρθρα, εἶναι κόμματα ρητινώδη. Ἴδὲ προσέτι καὶ Πεύκη, Πίσσα, Σμύρνα, Θυμίαμα, Κάμφορα, Στύραξ, Σανδαράχη, αἶμα δράκοντος, Εὐφόρβιον, τὰ ὅποια εἶναι στερεαὶ ρητίνας. (Ἰδρολογία τῆ Βαλλερίου).

ΡΙΖΑ. Μέρος τῶν φυτῶν, τὸ ὁποῖον θαμμένον εἰς τὴν γῆν ἀπορροφᾷ τὸν χυμὸν, μετὸν ὁποῖον τὰ τρέφει, καὶ τὰ ζωογονεῖ· εἶναι δὲ ἰσώδης, καὶ μετὰ φλοιᾶν λεπτήν, ἢ χορδρῆν κατὰ τὸ φυτὸν.

Χρησιμεύουσι αἱ ρίζαι εἰς τὴν Ἰατρικὴν, εἰς τὴν Βαπτικὴν, καὶ εἰς τὴν Ξυλουργικὴν, ὡς ἡ ρίζα τῆς Ἐλαίας, καὶ ἄλλαι· ἀλλὰ περὶ τέτων ὅλων εἶπαμεν εἰς τὰ ἴδια Ἀρθρα, καὶ εἶναι περιττὸν νὰ τὰ ἐπαριθμήσωμεν.

ΡΙΖΑ ΡΙ. Ρίζα χρήσιμος εἰς τὴς βαφεῖς διὰ τὸ κόκκινον χρῶμα ὀνομαζομένη Ἑλληνιστὶ Ἐρυθρόδατον. Ἡ ψιλλὴ φλοιὰ τῆς ρίζας ταύτης εἶναι κοκκίνη, καὶ τὸ ἔσω κίτρινόχρυσον. Σπείρεται τὸν Μάρτιον εἰς καλλιεργημένην γῆν, καὶ χρειάζεται 18 μῆνας διὰ νὰ χορδρῆν, καὶ νὰ πολλαπλασιασθῇ ἄρκετὰ ἡ ρίζα του διὰ νὰ συναχθῇ.

Ἡ Φλάνδρα, καὶ Ζελάνδα ἐκδίδουσι ἄρκετὸν, καὶ ἡ Ἑλλάς καὶ ἡ Σμύρνη, ἀφ' ἧς ἀποπληρῶν τὰς χρειᾶς των, στέλλουσι καὶ εἰς τὰ ἔξω μέρη.

Ἐξοδεύεται πολὺ Ριζάρι εἰς τὴν βαφὴν τῶν κοκκίνων βαμβακερῶν νημάτων, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν Εὐρώπην δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀποτελέσωσι. Εἰς τὰς ἄλλας βαφὰς ὅμως τὸ χρῶμα τὸ γινόμενον μετὰ τὸ ριζάρι εἶναι ἐξίτηλον, ἥτοι ἐκβαίνει, καθὼς καὶ τῶν βαφικῶν ξύλων τῆς Ἀμερικῆς (Βακαμίων)· μόνον εἰς τὰ νήματα ταῦτα, διὰ τὸν τρόπον τῆς βαφικῆς κατανατᾶ ἀνεξίτηλος.

ΡΙΠΙΔΙΟΝ, τὸ κοινότερον Ἀεριστήρι, καὶ Τουρκιστὶ
Γέλ

Γέλ πιζές γίνεται ἀπὸ διάφορα πράγματα, καὶ πρὸς διαφόρους χρήσεις.

α. Διὰ φύσημα τῷ προσανάμματος τοῦ πυρὸς κατασκευάζεται ἀπὸ πτερὰ αἰτῶ, ἢ ἄλλων μεγάλων πτηνῶν, καὶ ὀρνέων.

β. Δι' αἰρίσμα, καὶ ἐπισκίασμα τῷ προσώπῳ, ἀπὸ διάφορα πτερὰ, ἢ ἀπλά, ἢ βαμμένα, καὶ τῦτο ἔχει τὸ ἴσωθεν καλοκαμωμένον, καὶ εἶναι σχιδὸν στρογγύλοι· ἄλλο κατασκευάζεται ἀπὸ περγαμνὸν (μεμβράναν) χρυσόγραπτον, μὲ λαβὴν ἐλεφαντίνην· ἐτι δὲ καὶ ἀπὸ ἀπλοῦν χαρτίον.

γ. Διὰ τὰς μῦας μὲ ξυλίην, καὶ κοκκαλίην λαβὴν, καὶ φύλλα φοινίκων κατὰ μῆκος, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἀπὸ Ταωνόπτερα. Ἴδε ΠΤΕΡΟΝ.

Ὅλα ταῦτα κατασκευάζονται εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Ἐμπικράτειαν, καὶ χρησιμεύουν εἰς τὸ ἴσωτερικὸν ἐμπόριον.

Ἀπὸ δὲ τὴν Εὐρώπην φέρονται τὰ μικρὰ διὰ τὰς γυναῖκας χάρτινα μὲ διαφόρους ἐπιγραφάς, καὶ ζωγραφίσματα κολλημένα εἰς ξύλον τῆς Μαῶν, ἢ ἐλεφαντίνον, καὶ ἀνάγονται εἰς τὰ β. ὀλίγα ὅμως, καὶ ὄχι πολὺ ἀκριβὰ, ἐπειδὴ ἀντὶ τῶν μεταχειρίζονται αἱ καλαὶ μας τὰ μικρὰ μεταξωτὰ, καὶ κεντημένα ἐπίσκια (ombrelle) ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ περισσότερα κεντῶνται ἀπὸ τὰς ἰδίας κατὰ ἀρέσκειάντων, καὶ κατασκευάζονται εἰς τὸν τόπον· χρησιμεύουν δὲ ἀντὶ ριπίδων στρεφόμενα πρὸς τὸ ἐν μέρος, καὶ βασταζόμενα ἐκεῖ διὰ μηχανῆς.

ΡΟΚΑ, ἢ Ἡλακάτη παρ' Ἑλλήσι, ἐργαλεῖον ξυλίον, χρήσιμον διὰ τὰς γυναῖκας νὰ νήθων μαλλί, λινάρι, καὶ βαμβάκι· εἶναι δὲ ἢ μὲ κωνοειδὲς τὸ κεφάλι, καὶ δένον ἐκεῖ τὸ νηθισόμενον λινάρι, καὶ λοιπὰ, καὶ αὐταὶ κατασκευάζονται παρὰ τῶν τορνευτῶν, καὶ μάλιστα εἰς τὸ Κίτρος παράλιον τῷ Εὐξείνῳ πόντου, ὅθεν φέρονται πολλαί· ἢ διχαλωταὶ διὰ τὰς χωρικὰς, καὶ κατασκευάζονται ἀπὸ δένδρα βλαστάνοντα σταυρωτοὺς κλόλους, ὡς κρνιαῖς, καὶ ἄλλα.

ΡΟΤΒΙΝΙ, πετραδίον. Ἴδε ἌΝΘΡΑΞ.

ΡΟΥ-

ΡΟΥΜΙ, τὸ ζαχαρόπνευμα. Ἀφ' οὗ ὁ ζαχαρόμυλος συνθλάσῃ τὰ καλάμια, καὶ χυθῆ τὸ ζαχαροποιὸν Συρόπιον εἰς τὰ ἐπὶ τύτου βαλμένα ἀγγεῖα, τὰ μένοντα σκύβαλα βαλλόμενα εἰς λέβητα διασταλακτικόν, παρόμοιον εἰς ὅλα μὲ τὸν χρησιμεύοντα διὰ τὸ εἰνὸπνευμα, ἀποδίδουν τὸ ζαχαρόπνευμα, τὸ ὁποῖον Ῥῆμι οἱ ἐντόπιοι, καὶ μετ' αὐτὰς ὅλη ἡ Εὐρώπη ἀνόμασεν.

Εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἀμερικῆς, μάλιστα τῶν λεγομένων Δυτικῶν Ἰνδιῶν, ἢτοι Νήσων αὐτῆς, ὅπου γίνεται ζάχαρι, διασταλάζεται καὶ τὸ πνεῦμα τῆτο, καὶ φέρεται εἰς τὴν Εὐρώπην μὲ τὰ βαρύλλια, πωλόμενον μὲ τὸ Ἀγγλικὸν μέτρον Γαλλῶνι, τὸ ὁποῖον ζυγίζει περὶ τὰς 1050 δραχμάς, ὁμοίως καὶ εἰς τὴν Τουρκίαν, τὸ δὲ καλῆτερον εἶναι ἐκεῖθεν βαλμένον εἰς μικρὰς μαύρας φιάλας.

Διὰ τὴν καλὴν ποιότητά τῃ εἶναι κριτῆς ἢ γεῦσις τῆς Γαμαϊκῆς ὅμως ἐγκρίνεται ἀπὸ ὅλης ὡς καλῆτερον.

Χρησιμεύει διὰ μεθυστικὸν ποτὸν, ὡς τὰλλα πνεύματα, καὶ μὲ αὐτὸ ἀποτελεῖται ἡ λεμονάδα, ἢ τὸ ἀπλῆν βρασμένον Θε, Πόνσι (Punch) βάλλωντας δηλαδὴ εἰς ἐκεῖνα καὶ ζαχαρόπνευμα εἰς ἀνάλογον ποσότητα, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν χρῆσιν ἐξοδεύεται τὸ περισσότερον.

Χρησιμεύει καὶ διὰ τρίψιμον εἰς τὰ ρευματικά, καὶ εἰς τὰ μέλη, ὅπου ἢ ἀπὸ κρύου, ἢ ἀπὸ κτύπημα ἕκαμε στάσιν τὸ αἷμα, καὶ προξενεῖ πόνας. Ἰδὲ καὶ ΖΑΧΑΡΙ.

ΡΟΥΧΟΝ, Τυρκιστὶ Τζόχα, Γαλλιστὶ Drag, καὶ Ἰταλ. Panno. Τὸ ὕφασμα τῆτο, τὸ ὁποῖον φέρεται ἀπὸ τὴν Εὐρώπην εἰς μεγάλας ποσότητας πρὸς χρῆσιν ὅλης τῆς Τυρκίας, ἔχει ὕλην τὸ μαλλί, καὶ κατασκευάζεται εἰς διάφορα μήκη, καὶ πλάτη, βαφόμενον ὁμοίως εἰς παντοειδῆ χρώματα, καὶ ἐπειδὴ εἶναι εἰς γενικὴν χρῆσιν τῶν ἀνθρώπων, εὐλογον μοὶ ἐφάνη νὰ ἐκτείνω τὸ Ἄρθρον τῆτο, διαγράφω καὶ τὴν ὕφασίαν του, καὶ τὰ γνωστότερα εἰς ἡμᾶς εἶδη τῶν ρέχων.

Ἐργοχειρεῖον ὀνομάζω τὸ ἐργαστήριον, εἰς τὸ ὁποῖον γίνονται τὰ ρέχα, ἀπὸ τῆς Manifattura, καὶ κα-
τα-

ταχρηστικώτερον Fabbrica, Ἰταλογαλλικῆ. Ταύτου μεῖται δὲ καὶ εἰς τὸν ὑφασμὸν τῶν πανίων, καὶ κατασκευὴν τῶν πλεκτῶν, ὅταν γίνωνται εἰς οἰκοδομὴν ἐπὶ τούτου προσδιωρισμένην, ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν ἐνὸς ἢ καὶ πολλῶν συντρόφων, καὶ ἐχόντων ὑπ' αὐτοὺς ἐργάτας νήθοντας, διατυλίσσοντας, ὑφαντὰς, βαφεῖς, καὶ ἄλλας πολλοὺς κατὰ τὴν ἐργασίαν τῆς ὑφαντικῆς ταύτης, ἢ ὅποια γίνεται εἰς τὰ καλῆτερα ρῆχα, ὡς ἀκολουθεῖ.

Εὐχρηστότερα μαλλία διὰ τὰ ἐξαιρέτα ροῦχα εἶναι τὰ μεταφερόμενα ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν, καὶ μάλιστα ἀπὸ τὴν Σεγοβίαν, τὰ ὅποια ἀφ' οὗ ἐκβληθεὶν ἀπὸ τὴν Βάλλαν, βάλλονται εἰς λέβητα ἔχοντα $\frac{2}{3}$ ἀπλῆν νερόν, καὶ $\frac{1}{3}$ ἕρος, ὀλίγον θερμότερα ἀπὸ τὸ χλιαρόν, καὶ ἀφ' ἧ μείνῃν αρκετὴν ὥραν, διὰ νὰ ἐκβῇ ἡ ἄση (σαρία) καὶ ἄλλαι ρυπαρίαι, στραγγίζονται, καὶ πλύνονται εἰς τὸν ποταμὸν, ὥστε ξηραίνοντα νὰ μὴ ἔχουν μῆτε οσμὴν προβατείας, μῆτε νὰ ἀφήνῃν εἰς τὸ χέρι πάχος.

Μετὰ ταῦτα ξηραίνονται εἰς τὴν σιάν, διότι ὁ ἥλιος τὰ κάμνει τραχεὰ, καὶ κυανῆς ποιότητος, καὶ μετὰ τὸ τέλειον στέγνωμα τὰ κτυπῆν μετὰ τὰ ραβδία ἐπάνω εἰς ταρρῆς (κιγκλίδας καμωμένας ἀπὸ πολλὰ σταυρωτὰ καρφωμένα ξύλα) ξυλίνης, ἢ ἀπὸ σχοινία διὰ νὰ ἀπαλύνῃν, καὶ νὰ καθαρισθῆν ἀκόμη, καὶ ἔτω τὰ δίδουν εἰς γυναϊκὰς ἐπίτηδες συναγμένας νὰ τὰ καθάρισαν μετὰ ἀκρίβειαν, καὶ ὀνομάζονται Καθαρίστραι.

Διαδέχονται ταύτας οἱ Κτενισταί, οἱ ὅποιοι ἀφ' ἧ ἀλείψουσι τὰ μαλλία μετὰ ἔλαιον τὰ κτενίζουσι μετὰ ἐπὶ τῆς σιδηρόδοντα κτένια (ἴδὲ ΚΤΕΝΙ), καὶ διὰ τὸ ἀλειμμα προτιμᾶται τὸ ἐλαιόλαιον, βαλλόμενον εἰς μὲν τὸ διὰ στημόνι τὸ $\frac{2}{3}$, εἰς δὲ τὸ διὰ ὑφάδι διωρισμένον τὸ $\frac{1}{3}$ τῆ βάρους τοῦ μαλλίου ἀναλογικῶς.

Δίδονται ἔπειτα εἰς τὰς νηθέσας, καὶ γινόμενα νῆμα, τὸ μὲν διὰ ὑφάδι, τυλίσσεται εἰς καλάμια ἀρμόδια διὰ τὴν κερκίδα· τὰ δὲ διὰ στημόνια μετὰ τὸ διαλυστῆρι, διυλίζεται, καὶ ἀλειφόμενον μετὰ κόλλαν γίνονται ἀμφοτέρωτα ἔτοιμα διὰ τὸν ὑφαντήν.

Περὶ τῆς καταγραφῆς τῆ ὑφαντηρίου ἰδὲ ΠΑΝΙ΄· διαφέρει δὲ τὸ ὕφασμα τῶν ρούχων μόνον διὰ τὸ πλάτος τε, ἐπειδὴ ἀναγκαίως δύο ἄνθρωποι στεκόμενοι ἑκατέρωθεν ρίπτουν τὴν κερκίδα, καὶ ἐν ταυτῷ πατοῦν τὴν Πατήτραν, διὰ νὰ ἀνοίξῃ τὸ δυασμένον στημόνι, καὶ ἀμέσως κτυποῦν μετὰ τὸ κτενὶ βαστῶντές το ἀμφότεροι, πολλάκις, καὶ ἂν κάμῃ χρεία νὰ γένη πολὺ κρουστὸν ἕως δωδεκάτης· διότι τὰ κρυστά ταῦτα ὄντα πυκνά δὲν ἀνοίγουν εἰς τὸ νεροτριβεῖον.

Ἀφ' οὗ τελειωθῆ τὸ κομμάτι, καὶ ἐκβληθῆ ἀπὸ τὸ ὑφαντήριον, δίδεται τυλιγμένον εἰς τὸ Ἀντίον εἰς γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι ὀνομάζονται Espinceuses, ἦτοι Μαδίστραι, καὶ μετὰ βελόνας, τανάγρας, καὶ ἄλλα ἐργαλεῖα ἰσάζουν τὰς κόμβους, ἐκβάλλουν τὰ ἄχυρα, καὶ καθαρίζουν τὸ ρῆχον, τὸ ὁποῖον τότε ὀνομάζεται Πανί.

Εἰς τοιαύτην κατάστασιν βάλλεται τὸ ρούχον εἰς τὸ εὐρος, ἢ εἰς πηλὸν γῆς γληνώδους, καὶ φέρεται εἰς τὸ Νεροτριβεῖον, ὅπου πλύνεται μετὰ τὸ ἐμβαλλόμενον νερὸν ἀπὸ τὸν πηλὸν, ἢ τὸ οὖρον, καὶ τὸ πρωταλειφθὲν ἔλαιον, καὶ ξηραίνόμενον δίδεται δεῦτερον εἰς τὰς εἰρημένας γυναῖκας διὰ νὰ τὸ καθάρίσουν ἐντελέστερα.

Τότε κεντᾶται τρόπον τινὰ εἰς τὴν ἐπὶ τούτου ἀφημένην ἄκραν, τὸ ὄνομα τῆ Χειρώνακτος, ἦτοι τῆ Κυρίου τῆ ἐργοχειρείου, ὁ τόπος, καὶ ὁ ἀριθμὸς, καὶ πάλιν βάλλεται εἰς τὸ νεροτριβεῖον, ὅπου καθ' ὥραν προσέχουν νὰ τὸ ἐκβάλλουν, καὶ νὰ τὸ τανίσουν κατὰ πλάτος διὰ νὰ μὴ μείνῃ εἰς τὰ διπλώματα ἀνοπάνιστον, καὶ ἐκεῖ ἀποκτᾶ τὴν συνένωσίν τε, καὶ τὸ πτίλον (χάβι)· βάλλουν δὲ καὶ σμηῆγμα διὰ νὰ πλυθῆ καλῆτερα, καὶ ν' ἀπαλύγῃ, καὶ ἀφ' ἑ κοπανισθῆ τὸ ἀρκετὸν, τὸ πλύνουσι μετὰ χλιαρὸν νερὸν.

Δύο τεχνῖται ὀνομαζόμενοι Applaigneurs, διαδέχονται τὸ ρῆχον, τὰς ὁποίας Ὀμαλιστὰς ἠμπορῶ νὰ ὀνομάσω, διότι ἐξισάζουν, καὶ ὀμαλίζουν μετὰ τὸ Διφοκὸν (εἶδος κτενίου) τὸ μαλλί εἰς τὴν ὄψιν, σικκῶνοντες τὴν τρίχα τε εἰς ὅλον τὸ μήκος.

Οἱ Κυρεῖς μετὰ ταῦτα κόπτον κατὰ πρῶτον τὴν τρίχα, καὶ πάλιν τὸ δίδουν εἰς τὰς ὀμαλιστάς, καὶ τὸ κτενίζον μὲ ὄλην τὴν ἐπιμέλειαν, καὶ τὸ ἀναλαμβάνουσιν οἱ Κυρεῖς, τὸ ὁποῖον γινόμενον τετράκις ἀποτελεῖται τὸ ρῆχον, καὶ εἶναι ἔτοιμον διὰ τὴν βαφήν.

Οἱ Βαφεῖς δίδοντες εἰς αὐτὸ τὸ διωρισμένον χρῶμα, τὸ ἐπιστρέφον ἀκόμη ὑγρὸν εἰς τὰς χεῖρας τῶν κυρέων, οἱ ὁποῖοι ἐκτείνοντες τὸ ὅσον πρέπει κατὰ μῆκος, καὶ πλάτος, εἰς ὀμαλὸν ἐπίπεδον, τὸ κυρεύον τὴν τελευταίαν φοράν, προσέχοντες νὰ γυρίσῃ τὸ πτίλον πρὸς τὸ ἓν μέρος, καὶ ἀφ' οὗ στεγνώσῃ, τὸ διπλῶνον, καὶ τὸ βάλλων εἰς τὸ πιστήριον, σφίγγοντες τὸ ἀρκετὰ μὲ τὸν κογχλίαν διὰ νὰ ἰσάσῃ, καὶ νὰ ἀποκτήσῃ κάποιαν στιλπνότητα, καὶ οὕτω τυλίσσοντες τὸ εἰς πανὶ λιτὸν βαμμένον, καὶ πολλάκις μὲ τὰ παράσημα τῶ Χειρῶνακτος, ἢ τῶ εἶδος τῶ ρῆχε ζωγραφισμένον, τὸ πᾶν.

Διὰ νὰ γένη καλὸν τὸ ρῆχον χρειάζεται παρατήρησις εἰς τὰ ἀκόλουθα.

1. Τὸ μαλλὶ νὰ ἦναι καλῆς ποιότητος, πλυμένον, κτυπημένον, καὶ καθαρισμένον καλὰ ἀπὸ ὅλας τὰς ῥυπαρίας του.

2. Νὰ νηθῆ καλὰ, καὶ τὸ μὲν στημόνι νὰ ἦναι περισσότερο κλωσμένον ὀλιγώτερον δὲ τὸ ὑφάδι.

3. Τὸ ρῆχον νὰ ἦναι κρουστὸν, καὶ πυκνόν.

4. Νὰ ἦναι ὅλον τὸ κομμάτι ἀπὸ τὸ ἴδιον μαλλὶ, καὶ μὲ τὸ ἴδιον ὕφασμα.

5. Αἱ ῥαί (αἱ ἕγραι) νὰ ἦναι ἀρκετὰ στερεαί, καὶ τοῦ ἴσου μεγέθους μὲ τὸ ρῆχον ἀπὸ καλὸν μαλλὶ, ἢ τρίχα στρεβοκαμήλη, ἢ σκύλα Δανίας, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ τελευταῖον προκρίνεται.

6. Τὸ ρῆχον νὰ ἦναι καλὰ καθαρισμένον ἀπὸ κόμβους, καὶ κλώσματα.

7. Νὰ ἦναι καλὰ πλυμένον, καὶ νεροτριμμένον, ἥτοι κοπανισμένον.

8. Νὰ ἦναι καλὰ κτενισμένον μὲ τὸ Διψοκόν, καὶ ἡ τρίχα γυρισμένη ὅπως πρέπει.

9. Νὰ

9. Να κρυφθῆ χωρὶς νὰ μείνῃ ἄλλη τρίχα, πλὴν ὅσον νὰ μὴ φαίνεται τὸ νῆμα.

10. Να βαφῆ καλὰ, καὶ μὲ χρῶμα στερεὸν, δυσεξίτηλον.

11. Να μὴ ἴναι τραβιγμένον μῆτε κατὰ πλάτος, μῆτε κατὰ μήκος περισσότερον ἀφ' ὅσον πρέπει.

12. Τελευταῖον νὰ μὴ βληθῆ εἰς τὸ πιστήριον ζεστόν, διὰ νὰ μὴ συγκαῆ, ἀλλὰ κατὰ πάντα κρύον, καὶ τὰ σφιχθῆ τὸ ἀρκετόν.

Ἐμπόριον τῆς Τυρκίας εἰς Ῥῆχα.

Πρὸ τῆς μεταβολῆς τῶν πολιτικῶν πραγμάτων εἰς τὴν Γαλλίαν, ἡ Ὄθωμανικὴ Ἐπικράτεια εἶχε καταστήσῃ νὰ λαμβάνῃ σχεδὸν ὅλην τὴν χρειώδη της μεγάλην ποσότητα τῶν ρούχων ἀπὸ τὸ Βασίλειον ἐκεῖνο· καὶ διότι κατεσκεύαζον εὐθυρὰ, πολλὰ, καὶ μὲ στερεὰς βαφάς, καὶ διότι οἱ Γάλλοι ἔμποροι εἶχον συστηθῆ ἀπανταχοῦ ἐκτείνοντες τὸ ἐμπόριόν των εἰς τὸν καλῆτερον τρόπον.

Ἐφέροντο δὲ ἐκεῖθεν τρία εἶδη ρούχων· ψιλὰ ἀπὸ τὰ ἐργαλεῖα τῶν Γοβελήνων παρὰ τὰ Παρίσια, τῆς Σεδάρου, τῆς Ἐλβώφε (τὰ ὅποια καὶ ἀκομὴ ἐνδυμνῆται οἱ ρεχοπῶλαί μας τῷ Βῶφ ὀνομάζοντες τα), τῆς Καρκασώνης, καὶ ἄλλων· μεσαῖα ἀπὸ τὸ Δελφινάτον, Ρουένην, Ορίβαλον, καὶ ἄλλα· καὶ χονδρὰ ἀπὸ τὸ Ῥωμορεντίνον, καὶ πολλὰ ἄλλα μέρη.

Ἀλλ' ἡ ἐπανάστασις ἐκείνη ἐξοπλίσασα τὸν λαόν, καὶ τὰ ἐργοχειρεῖα, ἔκαμε νὰ μείνουν ἀργὰ, καὶ τὰ Ἰσπανικὰ μαλλία νὰ λείψουν, καὶ ἡ Θαλασσοπορία, ὁ μόνος δρόμος διὰ βαρῆα πράγματα ἀρμόδιος, μεταξὺ Τυρκίας, καὶ Γαλλίας, νὰ παύσῃ, καὶ ἐπομένως τὸ πλῆθος τῶν Γάλλων ἐμπόρων νὰ ἐλαττωθῆ κατ' ὑπερβολὴν.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως ἡ Τουρκία ἐζήτηε Ῥῆχα, καὶ ἡ Ἀγγλία, ὅπόθεν ἠμποροῦσαν νὰ μετακομισθῆν, ἐνησχολεῖτο περὶ τούτων μὲ τὸ ἐμπόριον τῆς Ἀμερικῆς, καὶ δὲν εἶχεν, ὅτε ἔφερον, ἀπὸ τὰ εἶδη τῶν ρούχων τὰ χρῆ-

σιμα διὰ τὸ ἐμπόριον τούτων τῶν μερῶν. Οἱ ὁμογενεῖς ρηχοπῶλαι βλέποντες τὴν ἔλλειψιν τὰ ἐζήτησαν ἀπὸ τῆς ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας συμπατριώτας, οἱ ὅποιοι καὶ πρὸ τήτου ἐπραγματεύοντο μὲ ρῆχα τῆς Γερμανίας εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Εὐρώπην, καὶ ἔτοι γινώσκοντες μερικὰ ἱργοχειρία τῆς Εὐπένου, καὶ τῆς Πλαυένου (Plauen) καὶ τῆς Βερβιέρου (Vervier) παρήγγειλαν ἐκεῖ, καὶ ἐξαπέστειλαν μερικά· καὶ ἐπειδὴ τὸ κέρδος ἦτον ἀφυσικὸν ὠφελιθύντες καὶ τὰ τρία μέρη, ἀνανεώσαντες ἐπνύξῃσαν τὰς ἐπιχειρήσεις των, καὶ ἔσειραν πρὸς αὐτὴν τὴν ἐπιχείρησιν καὶ ἄλλους ὁμογενεῖς, καθὼς ἕκαμαν καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν Πανικῶν, καὶ οὕτως ἐμβῆκε τὸ γένος μας εἰς τὸ ἐμπόριον τήτου, καὶ τὰ Γερμανικὰ ρῆχα καὶ πανικὰ εὐδοκιμήσαντα, ἐπληθύνθησαν.

Φέρονται δὲ ἐκεῖθεν ρῆχα εἰς τὰ ἐξῆς εἶδη.

<p>Ἡμίσειαι Σάγαι ἀπὸ τὴν Ἀκκισγράναν. Τριῶν Στεφάνων (Κορωνῶν) πρώτης ποιότητος. Μαχούτια δευτέρας. Δίμιτα ἦτοι Κασιμήρια, στενὰ, καὶ πλατέα. Μὲ τρία ὄψαρια ἀπὸ τὸ Βερβιέρου καλλίστης ποιότητος χονδρά.</p>	<p>} Ἀπὸ τὴν Ἀκκισγράναν, καὶ τὴν Εὐπένου, καὶ ἄλλας Πόλεις.</p>
--	--

Τῶν 40 πηχῶν, καὶ 14 πηχῶν ἀπὸ τὴν Βρεσλαυίαν, τὰ ποταπότατα.

Ὅλα δὲ ταῦτα ἐτελειοποιήθησαν μὲ τὴν ἀνταπόκρισιν τῶν παραγγελόντων, καὶ τῶν χειρωνακτῶν, καὶ ἐφθασαν εἰς χρώματα ἀνθηροτάτα, ἀλλ' ὅλα ἐξίτηλα, καὶ προσωρινά· διότι εἰς τὴν Γερμανίαν δὲν εἶναι προσδιωρισμένα τὰ χρώματα διὰ τὰς βαφὰς, μὲ διατάγματα τῶν κρατῶντων, καθὼς ἦσαν εἰς τὴν Γαλλίαν, ἀλλὰ κατὰ τὴν θέλησίν του ὁ βαφεὺς μεταχειρίζεται ὁποῖαν θέλει βαφὴν, φθάνει μόνον νὰ ἐπιτύχη τὸ παρηγγελμένον χρῶμα.

Κατ' ἀρχὰς ἐφέροντο καὶ ἀπὸ τὸ Λέγδενον (Leyden) τῆς Ὀλλάνδου μερικά· ἀλλὰ μετὰ τὴν τελειοποίησιν τῶν
 Γερ-

Γερμανικῶν, ἢ γὰ εἶπω καλῆτερα, μετὰ τὴν προσάρμοσιν τῆς ποιότητος, καὶ χρωμάτων μετὰ τὴν ὄρεξιν τῶν κατοίκων τῆς Ὀθωμανικῆς Ἐπικρατείας, μάλιστα τῆς Βασιλευσῆς, ἔπαυσε σχεδὸν καὶ ἡ μετακόμισις ἐκείνων, καὶ μετὰ τὸν τρόπον τῆτον διὰ τὴν εἰρημένην περίστασιν οἱ Ἕλληνες, καὶ οἱ Γερμανοὶ ἐμβῆκαν εἰς αὐτὸ τὸ ἐμπόριον μετὰ κοινὸν ὄφελος.

Ἐφίροντο καὶ ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν, ἕως ὅτου τὸ πέρασμα διὰ τῆ Ἀγγλικῆς πορθμῆ πρὸς τὴν Ὀλλάνδαν, καὶ Γερμανίαν ἦτον ἐλεύθερον ροῦχα ψιλὰ, χρωμάτων ἐξαιρέτων, καὶ καλῆς ποιότητος, καὶ ἐπωλοῦντο μετὰ ζήτησιν, ἀλλὰ μετὰ δυσκολίαν, καὶ ἀργοπορίαν, καὶ διὰ τὰς νέας πολεμικὰς διαταγὰς ἔπαυσε αὐτὴ ἡ μετακόμισις.

Αἱ Σάγαι τῆς Βενετίας ἦσαν, καὶ εἶναι ζητημέται· ἀλλὰ καὶ ταύτας, (καθὼς γενικῶς καὶ ὅλα τὰ ρηθέντα) τὰς ἐδυσκόλευσαν αἱ συχναὶ, καὶ μεγάλα ἐκστρατεῖαι, εἰς τὰς ὁποίας κατήντησεν ὅλη σχεδὸν ἡ Εὐρώπῃ· διὰ ταύτας εἰς ὀλίγα ἔτη ὑπερεδίπλωσεν ἡ τιμὴ τῶν ρύχων, καὶ ὅτε εἰς τὰς προτέρας ποιότητας ὑφαίνονται· διότι εἰς τὴν παρεῖσαν κατάστασιν τῆς Ἰσπανίας, δυσκολεύεται καὶ ἡ μετακόμισις, καὶ ἐγίνε σπανία, καὶ ἀκριβωτέρα ἡ ποσότης τῶν μαλλίων. Εὐκαταία ἄρα εἶναι ἡ γενικὴ Εἰρήνη καὶ διὰ ταῦτα.

Ῥοῦχα ὀνομάζει ἡ κοινὴ γλῶσσα καὶ τὰ ἐνδύματα κατὰ κατάχρησιν.

Ῥούχων (μάλιστα Σαγῶν) εἶδος εἶναι καὶ τὰ Σαγάκια ὑφαινόμενα εἰς τὴν Ἠπειρον, καὶ Θεσσαλίαν ἀπὸ μαλλία τοῦ τόπου στενὰτατα, ὡς πρὸς τὰ ρηθέντα· ἀλλὰ κρουστὰ καὶ ὀμαλὰ χωρὶς γὰ ἦναι γνωστὸν ἐκεῖ τὸ εἰρημένον κέρσυμα τῆ πτίλου· ράπτονται ὁμως ἀπὸ αὐτὸ ἐνδύματα διὰ τὰς ἐμπορίας ἀνδρας, καὶ γυναῖκας ὅχι εὐκαταφρόνητα.

Ῥούχον εἶναι καὶ τὸ ὑφαινόμενον εἰς τὴν Θεσσαλονίκην κατὰ τὰ παλαιὰ διατάγματα τῶν Ὀθωμανῶν Βασιλείων πρὸς ἐνδυμασίαν τῶν Γενιτζάρων, ἀλλ' ἀραιό-

ταται, και ἀχρειότατον Ἑβραίων ἔργον βαζόμενον γαλάζιον, και χρήσιμον μόνον δι' ὑποστρώματα πτωχολόγων ἀνθρώπων, και σκεπάσματα των κοφφίνων των περιουσιῶν ἀρτοποιῶν, και πλακουτοπωλῶν.

Ρουχα ἐξαιρετα ὑφαίνονται εἰς τὴν Ἰσπανίαν, και διὰ τὸ πρόχειρον, εὐδυνόν, και καλόν μαλλί, και διότι ἐκεῖ ἤρχισεν ἡ τελειοποιησις αὐτῆ τῆ ὑφάσματος ἔπειτα διέβη εἰς τὴν Ὀλλάνδαν ὑποκειμένη εἰς τὴν Ἰσπανίαν τότε, και εἰς τὴν γειτονεύουσαν Ἀγγλίαν. Τελευταίον διέβη ἡ τέχνη αὐτὴ εἰς τὴν Γαλλίαν, και καθὼς εἶδομεν ἀνωτέρω ἐσχάτως εἰς τὴν Γερμανίαν ἄλλα τέσσα ὀλίγα ὑφαίνονται, ὥστε μόλις ἐξαρκοῦσι διὰ τοὺς ἐγκριτοτέρους κατοίκους.

Ἡ Ἀγγλία ἀναμφιβόλως μετὰ τὴν ἐνδυμασίαν τῶν κατοίκων τῆς ἐκκομίζει και πολλὰ ρυχα διὰ τὰλλα μέρη ἄλλαι πολλὰ ἀποικίαι τῆς, και κατὰ τὸ παρὸν ὅλη ἡ Ἀμερικὴ, ἡ ὁποία εἰς αὐτὴν ἐλπίζει, ἐξαντλοῦν ὅλας τὰς ρυχοφόρας πηγὰς, και δὲν μένου διὰ τὰ στὴν εἰς ἡμας.

Ρουχα ἀπὸ τρίχα τῆ Καστορίου ὑφαίνονται εἰς τὴν Γαλλίαν, και Ἀγγλίαν ὡραία, στιλπνότριχα (ὕελιστερὰ) και ἀδιαπέραστα ἀπὸ τὴν βροχίην. Γίνονται ὁμῶς ἀκριβὰ και σπάνια, και ὄχι διὰ τὸ ἐμπόριον, ἀλλὰ διὰ μερικὸν τρυφίλους πρὸς ἐπίδειξιν.

Ἡ Ἀγγλία ὑπερτερεῖ εἰς τὴν ὑφασίαν τούτων, και ὑποχρεοῖ μετὰ τὸ ἐνδυμάτων πολλοὺς Ἠγεμόνας, και Ἀξιωματικούς τῆς Εὐρώπης.

ΡΥΖΙ, ἀπὸ τῆ Ὀρυζα, ὄσπριον γνωστόν, εὐχρηστον εἰς τροφήν τῶν ἀνθρώπων και τῶν ἀλόγων ζώων, και εἰς κατασκευὴν μερικῶν ἰατρικῶν τοῦ αἵματος, και εἰς ταυτῶ θρεπτικόν, και δροσιστικόν.

Σπειρεται τὸ ΡΥΖΙ εἰς τόπους ποτιστικῆς, και ἀναδίδου καλάμης 2 ἕως 4 ποδῶν κατὰ τὴν ποιότητα τῆς γῆς, με φύλλα πλατεία, μακρὰ και παχέα, παρόμοια σχεδὸν μετὰ τὰ πρασόφυλλα ἃ ἀνθητου γίνονται εἰς τὴν κορυφήν, ὡς τοῦ κριθαρίου μετὰ πολλὰ κλονίδια τὸ

δὲ σπυρίτου τυλιγμένον εἰς ἐπίδερμίδα, ὠσειδές, καὶ λευκὸν ἀποτελεῖται εἰς τὰς ἄκρας.

Ἡ Ἰσπανία, καὶ Ἰταλία καρποφοροῦσιν εἰς τὴν Εὐρώπην τὰ περισσότερα ῤύζια. Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία ἔχει εἰς τὰ περὶ τὴν Φιλιππέπολιν, καὶ τὴν Ἡπειρον, καὶ ἡ Ἀσιατικὴ εἰς τὰ περὶ τὴν Τραπεζῦντα· κυρίως ὁμως τρέφεται ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, ὅθεν μεταφέρεται εἰς σπυρίδας, καὶ πλῆθος πολὺ, καὶ καλῆτερον.

Ἡ Ἀσιατικὴ Ἰνδία, καὶ πολλαὶ ἀπὸ τὰς περὶ αὐτὴν Νήσους τρέφονται ἀπὸ τὰ ῤύζια, χωρὶς τὰ χλωρίζον ἄλλο ἀλευρι, καὶ εἰς τὴν Σίναν ἐκτὸς τῆς τροφῆς κατασκευάζουν καὶ κρασί ἀπὸ τὸ ῤύζι χρώματος κίρῤυ (ὡς τοῦ ἠλέκτρου) διὰ ποτὸν καθημερινόν, καὶ πνευμα μεθυστικώτατον ἀμφοτέρα.

Τὰ ῤύζια τῶν Ἰνδιῶν εἶναι πολλὰ καλῆτερα ἀπὸ τὰ λοιπὰ, ἀποτελεῖται μέγα ἐμπόριον εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, ἐπειδὴ χρησιμεύουν διὰ τροφὴν τῶν πολυπληθῶν ἐγκατοίκων· ἐπιταὶ τὸ τῆς Αἰγύπτου, τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ ᾖναι κατώτερον κατὰ τὴν γνώμην μὲν διὰ τὴν συμφωνίαν τῶ κλίματος, καὶ τῶ ποτίσματος τῆς γῆς.

Τὸ καλὸν ῤύζι πρέπει νὰ ᾖναι καλὰ κοπανισμένον διὰ τὰ ἐκβῆ ἢ ἐπίδερμις, ἢτοι φλουδα, ἀπὸ ὅλα τὰ σπυρία, πῶν, καλὰ καθαρισμένον, καὶ εὐλευθερον ἀπὸ κόκκιν, καὶ ἑτερογενῆ. Οἱ Αἰγύπτιοι τὸ ἀνακατώντων μὲ πολὺ ἄλας ἐπὶ προφάσει τοῦ νὰ μὴ τὸ φθείρῃ ὁ σῆς (βότριά) ἀλλὰ κυρίως διὰ τὰ βαρύνῃ· τὰ ῤύζια τῶ Πεδεμόντι τῆς Ἰταλίας ἐπαινῶνται, ὡς καθαρώτατα.

Πωλῶνται τὰ ῤύζια εἰς τὴν Κωνσταντινῦπολιν μὲ τὸ κοιλόν, ζυγίζον ὁκάδας $10 \frac{1}{2}$ διὰ τὸν πωλητὴν εἰς μεγάλην ποσότητα, καὶ 10 μόνον διὰ τὸν πωλῶντα εργαστυριάριον λιανικῶς.

Εἰς τὴν Ἰαπωνίαν γίνεται ῤύζι φιλώτατον, λευκώτατον, καὶ τὸ καλῆτερον τῆς Οἰκουμένης· εἶναι ἐμποδισμένη ὁμως ἡ ἐξοδός του ἀπὸ τὸν τόπον.

Ἐκτὸς τῶν εἰρημένων ῤύζοκρασίου, καὶ ῤύζοπνεύματος, οἱ Ἰνδοὶ μεταχειρίζονται τὸ ῤύζαλευρον διὰ πτισσά-

σάνην ωφέλιμον εἰς τὰς ἀρρώστιας ἀπὸ διάρροιας, ἢ δυσεντερίας, καὶ ωφελεῖ, τὸ ὁποῖον εἶναι γνωστὸν καὶ εἰς ἡμᾶς· μεταχειρίζομεθα δὲ διὰ τοιοῦτο στυπτικὸν τὸ ἀπλυτὸν ρύζι.

ΡΥΖΟΤΟΠΟΣ, ἢ **ΡΥΖΟΧΩΡΑΦΟΝ**, ὀνομάζεται τὸ χωράφι, εἰς τὸ ὁποῖον σπείρονται ρύζια. Χρειαίεται δὲ νὰ ἦναι ἐλφῶδες, καὶ ὑγρὸν ὅσον δυνατὰ, καὶ εἰς ἐλλειψιν τοιοῦτου νὰ ἦναι ἐπίπεδον, καὶ γειτονεῦσον μὴ ποταμὸν διὰ νὰ ποτίζεται συχνά, καὶ ἀφθόως.

ΡΥΣΟΣ. Ἴδε **ΠΑΡΔΑΛΙΣ**.

ΡΩΣΣΙΚΑ' ΕΚΥΤΗ, τὰ Τυρκιστὶ Τελατίνια, Γαλλιστὶ δὲ Roussi· εἶναι δὲ δέρματα βοῶν ἐργασμένα εἰς Ρώσσιαν, μὲ τρόπον ἴδιον εἰς αὐτοὺς, καὶ πωλοῦνται κόκκινα, ἢ μαῦρα δι' ὅλην τὴν Εὐρώπην, καὶ τὴν Τυρκίαν, ὅπου σκυτορραφῆνται διάφορα πράγματα, ὡς δισάκκια, πῆραι, περιτυλίγματα κιβατίων, καὶ ἄλλα. Γνωρίσματα αὐτῶν εἶναι ὁσμὴ ἰδιαίτερα προερχομένη ἀπὸ τὸ χόρτον, μὲ τὸ ὁποῖον σκυτοδεφῆνται.

Εἰς τὴν ἀγορὰν παρατηρητέον νὰ μὴ ἦναι βρεγμένα, καὶ συγκαυμένα, διότι σπάνην· τὰ μεγάλα, γωπά, εὐλύγιστα, καὶ μετρίως χονδρὰ ἐγκρίνονται.

Σ

ΣΑΓΑΠΗΝΟΝ, Sagapenum, καὶ παρὰ τῶν Γάλλων Gomme Seraphin, κόμμι ὁμοιον κατὰ τὴν ὁσμὴν μὲ τὴν πευκίην ρητίην, ἀποστάζον ἀπὸ φυτὸν εὐρισκόμενον εἰς τὴν Περσίαν.

Καλὸν εἶναι τὸ εἰς ὠραῖον δάκρυ καθαρὸν, καὶ διαφανές, μὲ δυνατὴν ὁσμὴν, καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν εὐλεύθερον ἀπὸ κηλίδας, καὶ λευκότατον.

ΣΑΓΙΝΟΝ, ἢ **ΣΑΓΙΑ**, τὸ χονδρότερον κρηστότερον, καὶ καλλήτερον ροῦχον χρήσιμον δι' ἐπαισοφίαν, μάλιστα εἰς καιρὸν βροχερὸν, καὶ διὰ τοὺς δρόμους.

Εἰς τὴν Βενετιαν ὑφαίνονται τὰ ἐξαιρετώτερα, καὶ εἰς
τὴν

τὴν Ἀλεξάνδρειαν, καὶ Τρίπολιν. γ'. ἀπὸ τὴν Μάικαν τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας. Καλλιτέρα τῶν τριῶν εἶναι ἡ πρώτη, ὅταν πωλῆται εἰς φύλλα μεσαῖα μεγέθους, εἰς σχῆμα λόγχης, χρώματος πελιδνοῦ πρασίτου, ὀσμῆς βαρείας, ἀπαλὰ εἰς τὴν ἀρὴν, καὶ ὅσον τὸ δυνατόν ὀλακαιρα χωρὶς κίτρινα καὶ κόκκιν. Ἡ Τριπολίτη εἶναι πολλὴ πρασίνη, μὲ μικρὰν ὀσμὴν, καὶ τραχεῖα εἰς τὴν ἀφῆν, καὶ ἐπέχει τὸν δεῦτερον τόπον· τρίτη καὶ κατωτέρα εἶναι τῆς Μάικας, καὶ αἱ ἀκόλουθοι.

Σέννα τῆς Ἰταλίας, χόρτον σπειρόμενον κατ' ἔτος εἰς τὰς κήπους αὐτῆς τῆς Χερσονήσου, καὶ τῆς Γαλλίας, μὲ φύλλα σαρκώδη, στρογγύλα σχεδόν, καὶ ἰξώδη εἰς τὴν γῆυσιν.

Εἰς τὴν Περσῶν εὐρίσκεται Σέννα κατὰ πάντα ὁμοία μὲ τὴν Θεβαϊκὴν, καὶ ἔχει τὴν καθαρτικὴν δύναμιν ὁμοίως, τὴν ὁποῖαν μεταχειρίζονται οἱ ἐντόπιοι, καὶ ἄποικοι τῆς Χιλῆς, καὶ τῶν πλησιεχῶρων μερῶν, διὰ τὴν σπανιότητα τῆς εἰρημένης. Ὀνομάζεται δὲ παρὰ τῶν αὐτοχθόνων *Uno Perquen*, ἕνο πέρκεν.

ΣΕΡΠΕΤΙΝΑ. Ἰδὲ ΔΡΑΚΟΝΤΙΟΝ.

ΣΙΓΑΡΟΣ, εἶδος καπνοχόρτου τῆς Ἀμερικῆς, καὶ μάλιστα τῆς Βιργινίας βρεχομένου, καὶ ἀπαλυνομένου εἰς τὴν Σεβίλλαν τῆς Ἰσπανίας, τὸ ὁποῖον τυλισσόμενον εἰς μῆκος, καὶ πλάτος, ὅσον ὁ δάκτυλος, χρησιμεύει ἀντὶ ὅλης καπνοσύριγκος ἀναπτόμενον ἐτέρωθεν, καὶ ροφόμενον ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος. Οἱ Ἰσπανοὶ μεταχειρίζονται πολὺ αὐτὸ τὸ κάπνισμα· τὰς μιμῆνται καὶ ὀλίγοι ἀλλογενεῖς.

ΣΙΔΗΡΟΣ, καὶ κοινῶς Σίδηρον, μέταλλον στερεόν, καὶ ξηρὸν, δυσκολοανάλυτον, ἀλλὰ σφυρήλατον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον γίνονται ὅλα σχεδόν τῶν τεχνιτῶν τὰ ἐργαλεῖα, ὅσα διὰ πελέκημα, καὶ κτύπημα χρησιμεύουσιν, ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ὄπλα.

Ἀναγκαιότατον εἶναι εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν τὸ μέταλλον τῆτο, καὶ κατὰ λόγον ὀρθὸν ἔπρεπε γὰρ ἔχει τὰ πρωτεῖα καὶ ἀπὸ τὸν χρυσόν, καὶ ἄργυρον, τὰ ὁποῖα

ρος χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ ἐργασθῆ καὶ τὸ σκύτος, κα-
θὼς καὶ ἡ βύρσα, καὶ μὲ τὴν ἰδίαν μέθοδον. Ἴδὲ ΒΥΡ-
ΣΟΔΕΨΙΑ.

Ἀναγκαῖα εἶναι τὰ σκύτη διὰ τὰ ὑποδήματα, σαν-
δάλια τῶν χωρικῶν, καὶ σχεδὸν διὰ τοὺς πάτους ὅλων
τῶν πολυειδῶν κρηπίδων, μὲ τὰς ὁποίας σκεπάζεται τὸ
ποδάρι, καὶ περιπατῶμεν.

ΣΜΑΛΤΟΣ. Ἴδὲ ἘΓΚΑΥΣΤΟΝ.

ΣΜΑΡΑΓΔΟΣ, τὸ Σμαράγδι, πετραῖδιον πράσινον,
διαφανές, καὶ μετὰ τὸν ἄνθρακα σκληρότερον ἀπὸ τὰ
λοιπά.

Ὁ Πλίνιος ἐπιριθμεῖ 12 εἶδη σμαράγδου, διακρίνων
αὐτὰ μὲ τὰ ἐπίθετα τῶν τόπων, ἀπὸ τῆς ὁποίας ὑπε-
δέτετο τότε ὅτι ἐκβαίνεν· ἦτοι Σκυθικὸς, Βακτριανικὸς,
Αἰγυπτιακὸς, Περσικὸς, κ. τ. λ. Οἱ δὲ τωρινοὶ πετρα-
διστὰι τῆς Εὐρώπης τῆς διαίρεσιν εἰς δύο μόνα Ἀσια-
τικόν, καὶ Περσικόν· τὸ πρῶτον, καθὼς καὶ εἰς τὰ
λοιπὰ πετραῖδια ἐγκρίνεται, ὡς σκληρότερον, λαμπρότε-
ρον, καὶ διαφανέστερον ἀπὸ τὸ δεύτερον, καὶ μάλιστα
ὅταν ᾖται ἀπὸ τὰ λεγόμενα Παλαιῶν Μεταλλείων. (Ἐσὶ
μαδένι).

Ἡ Νέα Καρθαγὴν τῆς Ἀμερικῆς ἔχουσα περὶ αὐτὴν
μεταλλεῖα, ἦτοι ὀρυκτεῖα Σμαράγδων, εἰς τὴν κοιλάδα
τῆς Τουνίας, ἢ Τομάνης, καὶ μεταξὺ τῶν βουνῶν τῆς
Γρενάδας, καὶ Κοπαϊάνης ἐκβάλλει, καὶ στέλλει εἰς
τὴν Εὐρώπην πολλὰς, καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τὸ παρὸν ἡ
τιμῆτων δὲν φυλάττει τὸν πρῶτον βαθμὸν, ἀλλ' ἐξέπε-
σε πολὺ.

Εἰς τὴν Κύπρον, καὶ τὴν Βρεττανίαν εὐρίσκονται Σμά-
ραγδοι, ἀλλὰ πολὺ κατωτέρας ποιότητος.

Οἱ Παλαιοὶ ἀποδίδοντες πολλὰς μυστηριᾶδεις δυνά-
μεις καὶ εἰς αὐτὸ τὸ πετραῖδιον τὸ ἐφοῦσαν διὰ φυλακ-
τόν· κατὰ τὸ παρὸν ὁμοίως ἢ δι' ὀλιγωτέραν εὐπιστίαν,
ἢ διὰ περισσότερον φωτισμόντων, οἱ ἄνθρωποι τὸ με-
ταχειρίζονται μόνον διὰ στολισμόν διὰ τὴν στιλπνότη-
τα, καὶ ἀραιότητά τε, ἂν ἐξαιρέσωμεν μερικὰς Ἰατρὰς,

οὶ ὅποιοι νομίζον ὅτι τριβεῖς ὁ Σμαράγδος εἰς ψιλῶτά-
την κόνιν, ωφελεῖ εἰς μερικὰ πάθη.

Ἡ ρίζα τοῦ Σμαράγδου συναριθμεῖται μὲ τὰ πεντά-
δα, διότι εἶναι σκληρά, καὶ κρυσταλλοειδῆς μὲ χρώματα
εὐμμεκτα ἀπὸ κίτρινον, πράσινον, λευκὸν, κυαννῶν, καὶ
μὲ κηλίδας ὑπομελαίνιας.

Τὰ τοπάζια, ἀμέδυστος, καὶ οἱ σμαράγδοι, ὅσοι
κρυσταλλῶνται εἰς τὰς ἀπορρώγας τῶν βράχων εἶναι
ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γωνιώδεις· ὅσοι δὲ εὐρίσκοιται σκεπα-
σμένοι μὲ τὰς ρίζας τῶν, ἢ εἰς τόπους ὀμαλωτέρας ὀ-
μοιάζον ἔξωθεν μὲ πυρίτας λίθους, κίτρινες, πορφυρῆς,
καὶ πρασίνοισι.

Τιμὰ ἀναλογικὰ τῶν καλῶν γλυπτῶν Σμαράγδων.

1. Κερατῖα κομμάτι, ἤτοι 4 κόκκων τιμᾶται 2 Σκῆδα	6
2. Ὁμοίων	10
3. Ὁμοίων	15
4. Ὁμοίων	20
5. Ὁμοίων	30
6. Ὁμοίων	70
7. Ὁμοίων	80
8. Ὁμοίων	100
9. Ὁμοίων	150
10. Ὁμοίων	

ΣΜΗΤΜΑ, τὸ Σαπῆν Τερμιστι, ἐλέγετο καὶ Νί-
τρον ἀπὸ τοῦ Νίτρον· εἶναι δὲ εἶδος ζύμωματος, ἢ ξη-
ρῆ, ἢ καὶ ἀπαλῆ, καὶ τελευταῖον ὑγρῆ, χρισίμων διὰ
καθάρισμα, καὶ λεύκασμα πολλῶν πραγμάτων, καὶ ὑ-
φασμάτων. Εἰς τὴν οἰκίαν εἰκοσμίαν, τοὺς βαφαῖς,
τὴς πηλεργῆς, καὶ νεροτριβιστάς, τὴς μυρεψῆς, καὶ ἀλ-
λους εἶναι αναγκαῖον.

Συγγίθεται κατὰ τὴν διάφορον χρῆσίν του ἀπὸ διαφο-
ρα εἶδη, καὶ διαφόρων ποιότητων, ἤτοι ἔλαια. Ἐλαίας
καρυδίων, κωνιάβεως, λιναρίου, βραφανίδων, λαβάνης,
καὶ ὄψαριον, καὶ αὐτὰς τὰς ὑποστάσεις τῶν ἐλαίων,
καὶ τῶν λίπιδων, ἤτοι ὑγρῶν ἀλειμμάτων· σπάκτας, ἀ-
πας-

καίτων ὧν εἶδῶν, καὶ ἀσβέστον, καὶ ἰσομέως κατα-
τὸ εἶδος χάλκωνον, βασάλινον ὑδῶν, ἔμβλον, κινυδέβα-
ρι, ἄχρως κοκκίον, ἰνδινόν, καὶ ἄλλα βαφικὰ εἶδη διὰ
τὰ καίμων τῆν ποιμιότῃα εἰς τὰ ἰαστῶδη ζῆρα, ἢ καὶ
τὰ δόσων καλὸν χρῶμα εἰς τὰ ὕγρὰ σμῆγματα.

Πρῶτα καὶ γυρικὰ εἶδη τῆς συντίσεως τοῦ σμῆγμα-
τος εἶναι ἢ σταφύροστακτῆ, ἢ ἀσβέστος, καὶ τὸ ἔλαιον.
Βάλλονται εἰς κᾶθον ἀναλόγου μεγέθους ἴσαι ποσότητες
στακτῆς, καὶ ἀσβέστου ἡμισυσμέτης εἰς κόβιν καλὰ
ἀνεκατωμένω· ἕταιρα χύεται νερὸν ἕως τὰ μέτρο I ἢ
πρὸς ἐπαίω τὸ νερόν· μετὰ 4 ἡρᾶς κρηται ὑτό, καὶ
βάλανται ἄλλο, καὶ πάλιν ὁμοίως τετραβίς, φιλᾶ-
τοραι διέ τὰ νερά ταῦτα χυριστὰ καὶ ἴσ.

Εἰς κᾶθον ἕχοντα τὸ ἔλαιον (τὸ ἴδιον ἰσοστῆαι καὶ
διὰ τὰ παρθευτῆ ἔλαια, καὶ ἀλείμματα) χύεται ἀπὸ
τὸ τέτατον νερόν, καὶ ἰσομένως ἀπὸ τὸ γ. β. καὶ ἄ,
καὶ ἀνεκατωμένω ἕως τὰ συμπηξῆ καλὰ, καὶ αὐτὸ εἰ-
ναι τὸ σμῆγμα.

Ἐγκρίνεται τὸ Ἑρρικόν σμῆγμα ἀπὸ τὰ λοιπὰ, καὶ
οἱ Ἑρτικοὶ ὡς παλαιότεροι ἐφουστράι· καὶ συντίθεται ἀ-
πὸ μόνα ταῦτα ἑλαιέλαιον παχυέ, ἄλλαλι ἐμβαλμύου
ἀπὸ τῆν καλῆράν σταφύροστακτῆ τῆς Καρδιαγῆτης, ἢ
Ἀλιάντης, καὶ ἀσβέστον βρασμένον περὶ τὸν ἴνα μῆ-
ρα εἰς μέγιστον λείπητα. Φανερόν εἶναι ὅτι εἶναι καὶ ἀ-
κρῖβώτερον· μὲ ὄλον τοῦτο ἢ Ἐλυθηρία πρηιστότερον ἀ-
πὸ τὰ λοιπὰ μέρη τὸ ζῆσι, καὶ διαπαντὲ μεγαλάς πο-
σότηας·

Εἰς τὸ Ἀρχιπρίλαγος κατασκευάζειν σμῆγματα ἕξαι-
ριτα μετὰ χειρὸς ὄμειοι τὸ ἑλαιέλαιον, ὡς καλῆτερον, καὶ
πολυπληθέστερον εἰς αὐτὰς τὰς Νήσους· τῆς Κρήτης ὄμως
τὰ σμῆματοποιεῖα ὑπερποῦν τὰ λοιπὰ, ὡς Λευκοτε-
ρα, καὶ Ξηρότερα. Μετὰ ταῦτα εἶναι τὰ τῆς Μοριάνη-
της, καὶ τῶν Ἄσπρων ἀπαλότερα, καὶ κλίοντα εἰς τὸ
γυδάζιον, μὲ κᾶποιαν δυσαυδίαν, τῆν ὁποῖαν οἶν ἕχων
τὰ Κρητικά· ὄλα ὄμως κόπτοραι εἰς πλάκας τετραγῶ-
νης, κυβικὰς, καὶ ἑπιμήκεις μιστάλας, καὶ μικρὰς, καὶ
μῆ-

μεταφερόμενα εἰς κιβώτια ποταπὰ ἀναπληρῶν τὰς χρεῖας τῆς Τουρκίας, καὶ πολλὰ στέλλονται εἰς τὴν Μασσηλίαν, καὶ ἄλλα μέρη τῆς Εὐρώπης· ὅλα ἐπισφραγίζονται μὲ τὴν λεγομένην Πεντάλφα, ἢ Σφραγίδα τοῦ Σολομῶντος, συνισταμένην εἰς δύο τρίγωνα ἰσόπλευρα κατ' ἀντίθετον τεθειμένα, καὶ συμπεπλεγμένα πρὸς ἀλλήλα, καὶ ἐμπερικλεισμένα μὲ κύκλον τῆς σφραγίδος.

Ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ φέρουσι στρογγύλα σμήγματα ἰασπῶδη μὲ κόκκινον, ἢ πράσινον, εὐώδη διὰ τῆτο, καὶ μωσχόσαπυρα, ἢ καλῆτερον μωσχόσμηγματα ὀνομάζονται, καὶ χρησιμεύουν διὰ νήψιμον τῶν χειρῶν, καὶ τοῦ ἄλλου σώματος.

Τῶν καλῶν ξηρῶν σμηγμάτων γνωρίσματα εἶναι τὸ ξηρότερον, στιλπνὸν, καλῆς μυρωδίας ὅσον τὸ δυνατόν, χωρὶς νὰ γνωρίζεται αἷμιμα, ἢ ἔλαιον, καὶ κοπτόμενον νὰ ἦναι συνενωμένον τὸ ζύμωμα του.

Τῆρα σμήγματα κατασκευάζουν εἰς τὴν Θεσσαλίαν, καὶ Ἑλλάδα διὰ τὴν οἰκιακῆν των χρῆσιν οἱ ἐγκάτοικοι, ἀλλ' ὄχι δι' ἐμπόριον.

Εἰς τὴν Εὐρώπην ὅμως μεταχειρίζονται τὰ εἰρημένα διάφορα ἔλαια, λίπη, καὶ αἰμίματα κατασκευάζουν ἀπανταχῆ ἀπὸ αὐτὰ, καὶ μάλιστα διὰ τὰς μεγάλας των χρεῖας διὰ τὰ πολλὰ ἐργοχειρεῖά των, τὰ ὅποια ἐπιζητῶν λεύκασμα, καὶ ἀφευκτον πλύσιμον ὅλα τὰ λιναῖα, μεταξωτὰ, καὶ μάλλινα· εἰς δὲ τὸ χρῶμα εἶναι μαύρα, ἢ πράσινα, καὶ ὑποκίτρινα.

Εἰς τὴν Νεάπολιν τῆς Ἰταλίας κατασκευάζουν σμήγμα ὑγρὸν, τῷ ὀποίου εἶναι μυστικὴ ἢ σύνθεσις, καὶ ἢ καλὴ ποιότης συνίσταται εἰς τὸ νὰ ἦναι μίτε πολὺ ὑγρὸν, μίτε πολὺ ξηρὸν, χρώματος φύλλου μαραμένου, καὶ ὀσμῆς γλυκεῖας, καὶ ἀρωματικῆς. Πωλεῖται εἰς τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς μυρεψῆς εἰς ἀγγεῖα λευκαργίλου καλὰ ἐπιστομωμένα, καὶ χρησιμεύει διὰ νήψιμον χειρῶν, διὰ τὰ κρεῖα, καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν μικρῶν ξηρῶν Μωσχόσμημάτων.

Ἐξαιρετώτερα σμήγματα γίνονται εἰς τὸ Χαλέπιον, δίο-

διότι είναι λευκά, και ξηρότατα, και η τοιαύτη ποιότης των αποδίδεται εις την καλήν στάκτην, καλόν ἐλαιέλαιον, και την ἄσβεστον του τόπου, με τὰ ὅποια συντίθεται. Ἡ Περσία κατασκευάζει πολὺ πλῆθος σμήγματος με τὸ αἷμμα τῶν προβάτων, ἀλλ' εἶναι ἀπαλόν, και δὲν λευκαίνει· διὰ τοῦτο μεταχειρίζονται τὸ Χαλεπινόν, και τὸ δαπανῶν ὅλον χωρὶς νὰ διαδοθῆ εἰς τὴν Τουρκίαν.

Τὸ Μοσχοσμήγμα συντίθεται ἀπὸ ξηρὸν σμήγμα καλόν, χρωματίζεται με τὸ ζύμμα των εἰρημένων χρωμάτων, και ἀποκτᾷ εὐωδίαν βάλλωντας εἰς τὸ ζύμμα ἀπὸ τὰς λεγομένας ὑσίας τῶν ὑσιφῶν χόρτων, ἢ ξύλων, ἢ κόμμειων. Ἄλλοι τὸ ζυμώνει με $\frac{2}{7}$ σιμιδάλευς, και $\frac{1}{7}$ λευκὲ σμήγματος, λυοντές τα με ὀλίγον νερόν εἰς τὴν φωτίαν εἰς λέβητα, και ἔπειτα ζυμώνοντές τα εἰς σαρίδα ὀμαλήν, ὅπου χύνειν και τὸ μύρον διὰ τὴν εὐωδίαν· εἰς τὴν Γαλλίαν κατασκευάζεται ἕτω, και ὀνομάζεται Savonnette, ἢτοι Σμυγματίον.

ΣΜΗΚΤΙΨ, τὴν ὁποίαν Κιμωλίαν γῆν ὑπολαμβάνει ὁ Βαρίνος, ἢ Σμυγματική, Terra Saponaria, χῶμα παχὺ, ἰξῶδες, και βαρὺ, ὑπόμαυρον, ἢ ὑποκίτρινον, χρήσιμον διὰ πρῶτον πλύσιμον τῶν μαλλίων εἰς τὰ ἐργαχειρεῖα· εὐρίσκεται πολὺ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, και ὀνομάζεται Soletards.

ΣΜΗΛΗ, τὸ σμηλᾶρι, ἐργαλεῖον σιδηρῶν, χρήσιμον εἰς τὴς χρυσοχόους, και πετραδιστάς διὰ τὰ χαράγματα, και γλύμματα τῶν, και εἰς τὴς ξυλουργίας διὰ νὰ σκάπτουν τὰ ξύλα· ἀλλὰ τοῦτο εἶναι πολὺ μεγαλύτερον· ἀμφότερα δὲ με κοπτικὴν ἀκίδα διαφόρων ἐκτάσεων, και εἰδῶν ἀπὸ τὸ ἓν, και ἴσα ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος διὰ νὰ κτυπῶνται με τὴν σφύραν· εἶναι και χειρουργικὸν ἐργαλεῖον τὸ Τουρκιστί Νιστέρι, με τὸ ὁποῖον φλεβοτομοῦσιν. Ἡ Γαλλία εὐδοκιμῶσα εἰς ταῦτα τὰ ἐργαλλεῖα, και εὐτυχοῦσα εἰς χειρέργους, κατασκευάζει καλὰς σμήλας· ἡ Ἀγγλία ὁμοίως ὑπερτερῶσα εἰς ὅλα τὰ σιδηρᾶ βαναυσουργήματα δὲν πρέπει νὰ μετρηθῆ δευ-

τέρα· ἡμεῖς ἔτις λαμβάνομεν τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν ἀπὸ τὰ βαναυσουργεῖα τῆς Γερμανίας, καὶ οἱ κούρεῖς ἐπιτηδεύονται νὰ φλεβοτομῶν ἐξαίρετα.

ΣΜΙΛΑΞ, ἡ Σμπλαγκιά, καὶ τὸ Σμιλάγκι· εἶναι δὲ εἶδος βάτου ἐμπομέτης κατὰ γῆς ἕως νὰ εὖρη δένδρον, ἢ τοῖχον νὰ κολληθῆ, καὶ ἀναβῆ, ὡς ὁ κισσός· τὰ ἀκροκλονιάτης τὴν ἀνοιξιν ὄντα ὑπόξανθα καὶ τρυφερά γίνονται χρήσιμα εἰς φαγὴ μὲ τὸ ὄξειδιον, καὶ αὐτὰ τὰ ἀκροδρυα ὀνομάζομεν Σμιλάγκια.

Ἡ Σμίλαξ εἶναι δύο εἰδῶν· ἢτοι σμίλαξ τραχεῖα, καὶ σμίλαξ λιῖα· ἀπὸ τὴν δευτέραν καρποφοροῦνται μικρὰ σταφύλια μὲ σπῶρον μαυρωδερὸν, καὶ ψιλόν, τὸ ψιλωθρον, χρήσιμον διὰ τὴν κατασκευὴν τῷ Ζύθῳ, καὶ ἄλλων ποτῶν· χρησιμεύει καὶ εἰς τὴν Ἱατρικὴν. Ἰδὲ **ΨΙΛΩΘΡΟΝ**.

ΣΜΤΡΙ΄Σ, μεταλλικὴ πέτρα εὕρισκομένη σχεδὸν εἰς ὅλα τὰ μεταλλεῖα, καὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὰ τῷ χρυσοῦ, τῷ χαλκῷ, καὶ τοῦ σιδήρου· εἶναι λοιπὸν τριῶν εἰδῶν Ἰσπανικὴ, Κοκκίτη, καὶ Κοινὴ.

Ἡ Ἰσπανικὴ ἐκβαίνει εἰς τὰ πλέσια μεταλλεῖα τῆς Περῆς, καὶ ἐπειδὴ συμπεριέχει φλέβας χρυσοῦ ἐμποδίζεται ἢ ἐξοδότης ἀπὸ τὴν Ἰσπανικὴν Διοίκησιν μὲ δυσἀρέσκειαν τῶν ζητηντῶν τὴν Φιλοσοφικὴν Πέτραν (Κυμιάν) οἱ ὁποῖοι ἐλπίζουν νὰ τὴν μετουσιώσουν εἰς χρυσόν.

Ἡ Κοκκίτη ἐκβαίνει εἰς τὰ μεταλλεῖα τοῦ χαλκοῦ, τὴν ὁποίαν οἱ πωληταὶ θέλουσιν νὰ δώσουν δι' Ἰσπανικὴν, ἀλλὰ γνωρίζεται παρὰ τῶν δοκίμων· διότι ἔχει κρῆν φλεβίδιον χρυσοῦ, καὶ εἶναι ὀμαλὴ, καὶ σκληρὰ· ἢ δ' Ἰσπανικὴ τὸ ἐναντίον· ἢ Σουκία, καὶ Δανία δίδει εἰς τὴν Γαλλίαν, ἀλλ' ὀλίγη, ἢ δὲ Ἀγγλία λαμβάνει ἐτησίως ὅλην τὴν χρεῖαν σμυρίδα ἀπὸ τὴν Νάξον Νησίον τῷ Ἀρχιπελάγῳ, ὅπε εἶναι εὐδυνατάτη (20 παράδες τὸ Καντάρι) κοκκίτη, καὶ χρησιμωτάτη διὰ τὰ πολλὰ τῆς Ἀγγλίας βαναυσουργήματα, καὶ ἄλλα ἐργόχειρα.

Ἡ Κοιὴ εὐρίσκεται εἰς τὰ μεταλλεῖα τοῦ σιδήρου, καὶ αὐτὴν μεταχειρίζονται ἡ Γερμανία, Γαλλία, καὶ ὅλα τὰ ὑπερβόρεια μέρη· τὸ χρῶμά της εἶναι στακτηρὸν, ὑποκόκκινον, καὶ ἡ ποιότης σκληροτάτη.

Ἡ Σμυρὶς χρησιμεύει διὰ τὰ λευκάνων ὅλα τὰ σιδηρᾶ, καὶ χαλύβινα ὄπλα, ἐργαλεῖα, καὶ σκεύη, διὰ τὰ κόψουν, ἢ τροχίσουν τὰ πετράδια, καὶ διὰ πολλὰ ἐργόχειρα, ὡς εἰς τὴν σειρὰν τέτου τοῦ Λεξικῆ Θεωρεῖς εἰς διάφορα Ἄρθρα. Τῆς Ναξίας ἡ Σμυρὶς εἶναι διὰ τὴν ἀτεχνίαν μας ἀχρηστος, καὶ ὁ μετ' αὐτῆς εὐρισκόμενος χαλκὸς ἀγνωριστος.

ΣΜΥΡΝΑ, εἶδος κόμμεως, ἡ ῥητίνης ἀποσταζούσης δι' ἐτομῆς, ἢ καθ' ἑαυτὴν ἀπὸ τὸν κορμὸν δένδρου μεσαίᾳ μεγέθους τῆς Ἀραβίας, Αἰγύπτου, Ἀφρικῆς, καὶ πρὸ πάντων τῆς Ἀβυσσωνίας, ὅθεν καὶ Ἀβυσσωνικὴ λέγεται· εἶναι δὲ καὶ αὕτη, ὡς τὰ λοιπὰ κόμμεα δύο εἰδῶν.

Ἡ Στακτὴ, τὸ παρ' ἡμῶν ὀνομαζόμενον δάκρυ, ἡ ὁποία εἶναι καθαρωτέρα, καὶ πολυτιμωτέρα χρυσοχιτρίνη, καθαρὰ, καὶ διαφανῆς, εὐθραυστος, ἐλαφρὰ, πικρὰ, καὶ δύσοσμος· κατὰ τοὺς καιροὺς μας ὅμως εἶναι ἀγνωστος, καὶ δὲν εὐρίσκεται.

Ἡ Ὀνυχώδης, ὀνομάσθη δὲ ἕτως, διότι κοπτόμενα τὰ κομμάτια της ἐμφαίνουσι χρώματα λευκὰ ὡς τῶν ὀνύχων τῆς χειρὸς, συνάξεται εἰς ψιάδια, καὶ μετακομίζεται εἰς ἀσκέυς· καλὴ εἶναι ὅταν ἔχη μεγάλα δάκρυα, κόκκινα, διαφανῆ, τὰ ὁποῖα διαθραυόμενα ἔχουν τὰς εἰρημένας ὀνυχώδεις σκιάς, καὶ ἐμπεριέχουν ὕλην χρισματφόδην ὑγρὰν, καὶ αὕτη εἶναι ἡ ἀληθὴς στακτὴ τῶν Ἀρχαίων.

Χρησιμεύει ἡ Σμύρνα εἰς τὴν σύνθεσιν πολλῶν ἀλειφῶν διὰ τὰς πληγὰς· καὶ διὰ τὸ βαλσάμωμα τῶν νεκρῶν εἶναι τὸ πρῶτον, καὶ διὰ τῆς Χυμικῆς δίδει ἔλαια, πνεύματα, καὶ βαφάς, μὲ μεγάλης ἰατρικῆς ἀρετᾶς.

ΣΟΛΔΑΤΟΝ. Ἰδὲ ἈΚΡΙΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑ.

ΣΠΑΨΤΟΝ, τὸ παρὰ τῶν Λατίνων Genesta, χαμό-
δενδρον, πολύκλωνον, χρήσιμον διὰ σάρωτρα (σκαπας)
εὕρισκόμενον εἰς πολλά παράλια τῆς Μεσογείης Θαλάσ-
σης, καὶ εἰς τὸν Βόσπορόν μας, μάλιστα εἰς τὰ ἀντικρῶ
τῆς Κωνσταντινουπόλεως Προποντίδα Νησιῖδια, ὅπου μὲ
τὸ κίτρινον, καὶ εὐῶδες ἄνθος του ἀποκαθιστᾷ τερπνό-
τερον τὸν Μάϊον.

Εἰς τὴν κάτω Γερμανίαν μεταχειρίζονται οἱ Ἴατροὶ
τὸ Σπάρτον εἰς διάφορα πάθη.

Σπάρτον Βαφικὸν ὀνομάζεται χόρτον ἄγριοι
γιγόμενον εἰς διάφορα μέρη, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζονται
οἱ βαφεῖς διὰ τὸ κίτρινον χρῶμα εἰς ποταπὰ πράγμα-
τα ὁμοιάζει πολὺ μὲ τὸ ἀνωτέρω, ἀλλ' εἶναι κοινότε-
ρον, καὶ οἱ κλόνοι του λεπτότεροι ἢ Γαλλία ἔχει πο-
λὺ, ἢ Ἰσπανία, καὶ ἡμεῖς.

ΣΠΑΨΤΙΟΝ, ἢτοι σπάρτον μικρὸν, τὸ ὁποῖον Se-
geth παρὰ τῶν Γάλλων λέγεται, καὶ Orseille ἀπὸ τῆ
Roccella Ἰταλικῷ (1) ὅτι μικρὸν φυτὸν γιγόμενον εἰς
τῆς βράχης, (Rocche) καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὰ παράλια
τῆς Μεσογείης, καὶ τὸ καλῆτερον εἰς τὴν Κρήτην, καὶ
τὸ εἰς τὰς Νήσους τῶν Μακάρων (Καναρίων), τὸ ὁποῖον
παρὰ τῶν ἱατρῶν ὀνομάζεται Φύκος Βαφικόν.

Εἶναι καὶ τρίτον εἶδος φύκης γιγόμενης εἰς τοὺς βρά-
χους, ἀλλὰ δὲν εἶναι τόσο καλὸν, ὅσον τὰ ῥηθέντα
διὰ τὰ δῶση τὸ ὑποπόρφυρον χρῶμα εἰς τὸ κυανῆν τῆ
ἠλιοτροπίης.

Τὸ δὲ ἠλιοτρόπιον τῆτο κατασκευάζεται εἰς τὴν Ὀλ-
λάνδαν μυστικῶς ἀπὸ μίαν οικογένειαν, καὶ μόνην τῆ
Ἀμστελοδάμυ· αὐτὸ δίδει τὸ ὑποπόρφυρον κυανῆν χρῶ-
μα, καὶ τεταρτημόριον ἀπὸ αὐτὸ ἀρκεῖ δι' ἑν ὀλόκλη-
ρον ἀπὸ τὰ ῥηθέντα, καὶ μ' ὅλον τῆτο ἢ βαφῆτων γί-
νεται κατωτέρα. Γαλλιστὶ λέγεται Tournesol, καὶ πω-
λεῖται εἰς εἶδος πέτρας κυανῆς.

ΣΠΑΡ-

(1) Σπάρτιοι εἰς θαλάσσιοι λίθοι κατὰ τὸν Βαρῖνον.

ΣΠΑΡΤΙΟΝ. Κλωσμένον ἡμα δίκλονον, καὶ τρίκλονον, ὡς Σπαρτίον Ἑστρίτον τὸ τρίκλονον, τὸ ἀπὸ καθαρὸν μετὰξι. Ὀνομάζεται Ἰμπρισίμι Τουρκιστί, τὸ λιῶν, καὶ βαμβακερὸν λέγονται ῥάμματα, καὶ πωλῶνται ὅλα λευκά, ἢ βαμμένα διὰ τὸ ῥάψιμον μετὴν δραχμὴν. Ἰδὲ καὶ ΜΕΤΑΨΙ.

ΣΠΑΡΤΟΣ (ἡ) παρὰ τῶν Ἑλληνιζόντων, χόρτον αὐξάνον εἰς τὰ ἔλη, Γαλλ. Junc, Λατιν. Juncus καὶ Τερκ. Σάζι. Ἰδὲ τὸ κυριώτερον ΣΧΟΪΝΟΣ.

ΣΠΑΘΙΟΝ, ὄπλον παλαιόθεν γνωρίζομενον Σιδηροχαλύβινον, μακρὺ, καὶ καμπύλον, κοπτερὸν ἀπὸ τὸ μέρος τῆς ἐκκυρτώσεως· κρεμάται ἀπὸ τὴν ζώνην, καὶ ὀνομάζεται Παραζώνιον, καὶ παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν συνδέεται εἰς τὸ ἐπίππιον πρὸς ἔνδειξιν ἐξουσιαστῆ, ἢ ἄρχοντος.

Τὰ Δαμασκινὰ Διμισκὶ σπαθία διὰ τὴν καλὴν βαφὴν, καὶ εὐλύγιστον αὐτῶν, ἐπαινῶνται ὡς καλὰ. Πανταχῆ εἰς τὴν Τυρκίαν κατασκευάζον· οἱ Μαμλῦκοι τῆς Αἰγύπτου μανθάνον τὰ ἐπιχειρισθῆν ἀμίμητα, καὶ πολλοὶ τῶν Ἀσιατικῶν ἰππέων. Οἱ Εὐρωπαῖοι ἰππεῖς μεταχειρίζονται μεγάλα σπαθία, καὶ οἱ πεζοὶ στρατιῶται μικρά, ἀλλ' ὀλίγης τιμῆς, καὶ στομαωμένα σχεδόν. Οἱ Ἀξιωματικοὶ τῆς Εὐρώπης φοροῦσι πανταχῆ περιζώνια στενὰ, καὶ ἀκιδωτὰ πολλάκις τρίγωνα, ἢ ἀμφίκοπα, μετὴν μικρὰν γωνίαν κατὰ τὸ μέσον.

Θήκη ἢ κοινότερον Σπκᾶρι λέγεται τὸ ξύλινον δοχεῖον τῆ σπαθίου, ἐξωθεν τυλιγμένον μετὴν λεπιδωτῆν, ἢ ἀπλῆν βύρσαν, ἢ καὶ μετὰξωτόν τι ὕφασμα ἔχον περὶ τὸ στόμιον, καὶ τὸ τέλος τυλιγμα χρυσοῦν, ἢ ἀργυροῦν· τῶν δὲ ἐπίππων στρατιωτῶν σιδηρῶν. Ἡ λαβὴ ὀνομάζεται Κῶπη, καὶ γίνεται ἀπὸ χρυσοῦν, ἀργυροῦν, ἐλεφάντινον, ἢ ἀπλῶς κέρατον, ἢ ξύλον.

ΣΠΑΡΑΓΚΙ, ἀσπάραγκος (asperge) χόρτον ἄγριον, ἢ ἀκαλλιέργητον, τῆ ὁποῖα ὁ ὁμώνυμος καυλὸς ἀναφυόμενος τὴν ἀνοιξὴν τρυφερὸς ὄντας ἀκόμη χρησιμεύει εἰς τὰ μαγειρεῖα, ὡς μαγειρεῦμα ἐξαιρετόν, καὶ ὁ ζωμός

τε ὡς γλυκαρτικός τὸ αἷματος· εἰς τὸ ἐμπόριον ὁμως παντελῶς.

ΣΠΕΡΜΑ ΚΗΤΟΣ. Sperm-Ceti, τὸ σπέρμα τῆς Φαλαίτης. Ἴδὲ ΦΑΛΑΙΝΑ.

ΣΠΟΓΓΑΡΙ, ὁ σπόγγος. Μαντάρ: εὐρισκόμενον εἰς τὰς ὑποθαλασσίους βράχους τῆς θαλάσσης, ἔχον κατὰ τὰς φυσικὰς δύο αἰσθήσεις γευσιν, καὶ ἀφῆν· εἰς τὰ Νησιά τῆς Ἀρχιπελάγους ἐκβαίνου τὰ περισσότερα, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἰκαρίαν, τῆς ὁποίας οἱ ἐγκατοικοὶ ἐπιτηδεύονται πολὺ εἰς τὸ νὰ βυθίζονται νὰ τὰ ἀποσπάσων, καὶ ἐκβάλλουν ἀπὸ τὸ πέλαγος. Γνώρισμα τῶν καλλιτέρων νέων εἶναι ἡ τοιαύτη ἐπιτηδεύσις ἐκείνων τῶν Νησιωτῶν. Τὸ δὲ καλὸν σπογγαρίον, τὸ νὰ ᾔηται ξανθόν, εἰλαφρόν, καὶ μὲ μικρὰς τρύπας, καὶ τοιαῦτα εἶναι τὰ μικρὰ, καὶ μεσαῖα, τὰ δὲ μεγάλα ἔχουν καὶ τὰς τρύπας μεγάλας, εἰς τὰς ὁποίας εὐρίσκονται καὶ πέτραι ὀνομαζόμεναι Κυστόλιθοι τριβόμεναι εἰς κόριν, καὶ ποτιζόμεναι εἰς τὰ βρέφη, ὡς ἀνθελμινθιακά· χρειάζεται ὁμως καλὸς φαρμακοποιὸς νὰ τὰς ἐκλέξῃ.

Ἡ δὲ χρῆσις τῶν σπογγαρίων διὰ τὰ σπογγίσων τὰ ὑγρά ἀπὸ τὰ πλυόμενα αγγεῖα, καὶ τὰς πληγὰς, καὶ σχεδὸν εἰς ὅτι χρειάζεται σπόγγισμα.

Ἀπὸ τὰ εἰρημένα Νησιά λαμβάνει ἡ Εὐρώπη σχεδὸν τὰ πρὸς χρῆσίντης· τὰ στελλόμενα ἀπὸ τὴν Βαρβαρίαν εἶναι κατώτερα.

ΣΠΟΓΓΟΣ ΠΥΡΟΤΕΧΝΙΚΟ΄Σ, ἡ Ἦσκα. Ἴδὲ ΠΥΡΟΤΕΧΝΙΚΟ΄Σ.

ΣΠΟΡΟΣ, λέγεται ὁ καρπὸς τῶν σπειρομένων φυτῶν, τὰ ὁποῖα εὐλόγως ἢ κοινῇ γλῶσσα εἰσμάζει Σπαρτά, ὁποῖα εἶναι ἀπὸ τὰ καλλιεργούμενα ὅλα τὰ γεννήματα, καὶ τὰ ὄσπρια· ἐπομένως δὲ

Ὁ τὸ ΨΙΛΩΘΡΟΥ. Ἴδὲ τὸ Ἴδιον.

Ὁ Λιγόσπορος. Ἴδὲ ΛΙΝΑΡΙ.

Ὁ Κανναβόσπορος. Ἴδὲ ΚΑΝΝΑΒΙ.

Ὁ Κολοκυνθόσπορος. Ἴδὲ ΚΟΛΟΚΥΝΘΗ.

Ὁ Ψιττακόσπορος. Ἴδὲ ΚΡΟΚΟΣ ΑἴΓΥΠΤΙΑΚΟ΄Σ.

Σπόρος Ἅγιος, Semen Sanctum, καὶ Semen Santonicum, καὶ Γαλλιστὶ Barbotine· τὸ Τυρκιστὶ χωρασανί, καὶ ἔτι Semen contra, ὑπονοούμενος τῷ Vermes, ἦτοι σπόρος ἀνθελμινθιακός, ἐπειδὴ ἔχει τὴν ἐνέργειαν ταύτην.

Καρποφορεῖται ὁ σπόρος ἔτος εἰς τὴν Χωρασάν Ἐπαρχίαν τῆς Περσίας, καὶ εἰς τὰ ἐκεῖ σύνορα τῆς Ῥωσσίας ἀπὸ χορτὸν μὲ φύλλα μικρότατα, καὶ εἶναι εἶδος ἀψινθίου, κατὰ τὸν Μαθιόλον.

Καλὸς σπόρος εἶναι ὁ ἔγκαιρος, θρεμμένος, καθαρὸς, καὶ πολυόσμος· ἔχει πολὺ ἔλαιον, καὶ ἄλας εἰσιώδες, ἢ πτητικόν· εἶναι δὲ μικρὸς, μακρυλὸς, ὑποπράσιτος, πικρὸς, καὶ πολὺ ἀρωματικὸς.

Πινόμενος ὠφελεῖ ἐναντίον τῶν σκωλήκων, ὡς ἀνθελμινθιακός, κινεῖ τὰ λόγια τῶν γυναικῶν, καὶ διαλύει τὰς ἀναδυμιάτους τῶν υστερικῶν.

Εἰς τὴν Τυρκίαν, καθὼς καὶ εἰς τὴν Ὀλλάνδαν, καὶ Ἀγγλίαν τὸν κάμνον ζαχαρωτὰ, καὶ δίδουν εἰς τὰ παιδία.

Μεταφέρεται διὰ τῆς Συρίας, ἦτοι τῷ Χαλεπίῳ, καὶ Ἀλεξανδρίδος, καὶ διὰ τῆς Σμύρνης· καὶ πωλεῖται τῶρα ἀκριβώτατα.

Σπόροι Ψυχροί, τέσσαρες, ἦτοι τῆς Κολοκύνθης, τοῦ Χειμωνικοῦ, τοῦ Πέπονος, καὶ τοῦ Σικύου. Θερμοὶ δὲ, ἄλλοι τέσσαρες, τῷ Ἀνίσου, τῷ Μαρμάθρου, τῷ Κυμίνου, καὶ τῆς Λεοστικῆς.

Ὅταν ὁ Δημιουργὸς τῶν ἀπάντων Θεὸς ἐπρόσταξῃ νὰ βλαστήσῃ ἢ γῆ τὰ χόρτα, καὶ τὰ δένδρα, διώρισεν νὰ ἔχῃ ἕκαστον τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, καὶ μὲ τὸν τρόπον τῆτον, ὅλα διαιωνίζουσι μὲ τὴν ἴδιαν γῆν· καὶ ἂν οἱ ἄνθρωποι διὰ νὰ ἀπολαύσων ὀλίγῳ τὸν καρπὸν, ἢ τὸ δένδρον, φυτεύουσιν ἀπὸ τὰ ἴδια δένδρα κλόνοισι, καὶ δὲν τὰ σπεύρουσιν, αὐτὸ εἶναι ἐπιτηδεϊότης πρὸς ὠφέλειαν, ἢ δὲ φύσις ἐνεργεῖ πάντοτε τὴν προσταγὴν τῷ Παντοξυσίῳ Δεσπότῃ τῆς, καὶ εἰς ὅλα δίδει τὸν σπόρον· π. χ. τὸ κλήμα τῆς ἀμπέλου φυτεύεται μὲ κλό-

κλόνον ἄλλου κλήματος διὰ τὰ καρποφορήση ὀλίγωρα μὲ τὴν πρόχειρον αὐξησίν τε· ἀλλὰ μὲ ὅλον τὸτο ἡσταφυλή καὶ τὰ παλαιᾶ, καὶ τὰ νεοφύτου ἔχει τὸν κπρόρον, καὶ ὄχι ἓνα ἀλλὰ πολλὰς διὰ τὰ φαγουν καὶ τὰ πτηνὰ, καὶ τὰ ζώφια ἂν τύχεν, καὶ τὰ περισσεύσεν διὰ τὰ ἀποτελεσθῆ ἢ προσταγῆ τὰ Θεῶ τὰ γένη κλήμα, τὸ ὁποῖον ἀργεὶ περισσότερον διὰ τὰ μεγαλώση, καὶ δυσκολώτερον φυλάττεται· ἢ φύσις συζευχθεῖσα μὲ τὴν τέχνην, ἐρεῦρον τὴν φυτείαν, ἢ ὁποῖα ὡς προείπον, εἶναι ὀλιγωροτέρα, καὶ εὐκολωτέρα.

Ὁ τῶν ζῶων ὄλων Σπόρος διακρίνεται ἀπὸ τῶν φυτῶν ὀνομαζόμενος Σπέρμα.

ΣΠΥΡΙΣ, τὸ ζιμβίλι· ἀγγεῖον πλεκτὸν ἀπὸ σχοῖνον εἰς σχῆμα κώδωνος μὲ δύο λαβὰς, ἀπὸ ἕαστον μέρος μίαν, χρήσιμον διὰ πολλὰς πραγματείας τῆς Αἰγύπτου, ὡς τὸ ρύζι, καὶ ἄλλα, διὰ τὰ τὰ ὄφωρίζεν οἱ ὄβλοι· ὄλαι πλέονται εἰς τὴν Αἰγυπτον, Ἴδε **ΣΧΟΙΓΝΟΣ**.

ΣΤΑΓΜΑ. Τὸ ἀποσταλάζον πνευματώδες νάμα μὲ τὸν ἄμβυκα, ὄθεν ρεδόσταγμα, καὶ ἄλλα. Ἴδε **ΝΑΜΑ**.

ΣΤΑΚΤΗ, τὸ ὑπόλοιπον τῶν φυτῶν, καὶ παντὸς ἄλλου πράγματος καιόμενε ἀπὸ τὸ πῦρ. Χρησίμη διὰ τὰς κοῖας (θολοστάκτας) λεύκασμα τῶν πατίων, πλύσιμον τῶν ἐνδυμάτων (ἐκτὸς τῶν μεταξωτῶν, ἐπεὶ τὰ φθείρει) καθάρισμα τοῦ νίτρου, καὶ ὡς μία ἀπὸ τὰς ἀχρούς βαφὰς, πολὺχρηστος εἰς τοὺς βαφεῖς διὰ τὰ προτοιμάσεν τὰ βαπτέα διὰ τὴν βαφήν.

Στάκτη κυρίως ὀνομάζεται ἢ γινομένη κοινῶς ἀπὸ τὰ κοινὰ ξύλα εἰς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν, καὶ τὴν μεταχειριζόμεθα, καθὼς καὶ ἢ ἐπίτηδες γινομένη εἰς τὰς δρυμὲς· ἀλλ' αὐτὴ καλῆτερον ἔτον τὰ ἰδιωνυμηθῆ Τέφρα, ἢ Σποδός· στάκται δὲ ἀπὸ τὰ στάζω ρήματος προσφύεστατα αἱ ἀκόλυθοι, καὶ ἢ θολοστάκτη.

Στάκτη τοιαύτη εἶναι καὶ ἢ γινομένη εἰς τὴν Τρίπολιν τῆς Συρίας, καὶ εἰς τὴν Ἀκραν ἀπὸ χόρτα ἄγρια,

γρια, μεταφερομένη εις τὴν Εὐρώπην εις σακκία λευκόμαυρα ἢ δευτέρα, καὶ καλυτέρα· καὶ εις κυανᾶ ἢ πρώτη· ἀμφότεραι χρησιμεύειν διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν σμηγμάτων, καὶ τῶν κρυστάλλων.

Στάκτη πρέπει νὰ ὀνομασθῇ ἢ Ποτάσσα, ὡς εις τὸ ἴδιον Ἄρθρον εἶπον, ἐπειδὴ ἡ Ὁλλανδικὴ αὕτη λέξις σημαίνει τὸ, Χυτροστάκτη, καὶ κατὰ τὴν ποιότητα εἶναι στάκτη ἀμμόδης· τὸ ἐν λοιπῶν, ἢ τὸ ἄλλο ἐπίθετον μεταχειριζόμενοι ἀποφεύγομεν τὴν ξένην λέξιν, ὡς μὴ ἀναγκαίαν. Οἱ Λατίνοι τὴν ὀνομάζουσι Cinis Clavellatus, Στάκτην Ἀμμόδην.

Κατὰ τὴν οὐσίαν ἡ Στάκτη αὕτη εἶναι ἀλατώδης, καὶ ἀλκαλική· διὰ τοῦτο χρησιμεύει εις τὴν σύνθεσιν τῶν σμηγμάτων εις τὰς βαφάς, εις τὰ ὑελεψεία, εις τὰ ἔγκαιστα, εις τὰς βαφάς, ὡς ἀχρῶς, καὶ εις αὐτὴν τὴν Ἰατρικὴν.

Κατασκευάζεται δὲ εις τὰς ἀκολύθους δύο τρόπους· οἱ στακτοποιοὶ ἐμβαίνοντες εις τοὺς δρυμοὺς διαλέγουσι χορτὰ, καὶ παλαιὰ δένδρα, προκρίνοντες τὴν φηγὸν (ὄξειαν) καὶ τὰ κόπτεν εις 10 καὶ 12 ποδῶν μῆκος, τὰ ἐπισωρεύουσι, τὰ καίουσι, καὶ συναζουσι τὴν στάκτην τῶν, καὶ τὴν κάμνουσι κονίαν (θολοστάκτην) πυκνοτάτην, εις τὴν ὁποίαν βρέχοντες δις καὶ τρίς κομμάτια σάπια τῶν ἰδίων, ἢ ὁμοίων δένδρων ἕως νὰ τελειώσῃ ἡ κονία, τὰ συγάζουσι.

Σκάπτουσι ἔπειτα λάκκον εις τὴν γῆν τριῶν ποδῶν βάθους, καὶ εις τὸ στόμιον βάλλουσι ἐλατὸν σίδηρον (ράβδον, ἢ τοὶ βέργας) καὶ ἐπισωρεύουσι τὰ σάπια ξύλα, δίδοντες λοιπὸν φωτίαν εις τὰ ξύλα στάζει (1) ὡς βροχὴ ἢ προποθεῖσα κονία εις τὸν λάκκον ἕως νὰ γεμίσῃ, καὶ πρὸ τοῦ γὰ κρυσθῆναι, καθαρίζουσι ὅσον δύναται

(1) Στάκτη ἄρα φροσφύεσσα πρέπει νὰ ὀνομασθῇ αὕτη, καὶ αἱ ἀκολύθοι, καὶ ὄχι ἡ ὑποληπτομένη τέφρα μετὰ τὸ καπνίσμα τῶν ξύλων, καὶ αἰθράκων.

ται τὴν ἐπιφανείαν της· μ' ὅλον τῆτο μένουσιν καὶ ἀνδρα-
κες, καὶ ἄλλα ἑτερογενῆ σύμμικτα, διὰ τοῦτο χρησι-
μεύει μόνον εἰς τὰ ποταπὰ σμήγματα.

Ἀφ' ἑ κρύωσι τὸ καταστάλαγμα ἐκείνο γίνεται συ-
νεωμένη πέτρα, τὴν ὁποίαν ἐκβάλλοντες κομματιάζουσιν,
τὴν βάλλουσιν εἰς τὰ βαρύλλια, διὰ τὰ φυλαχθῆναι ἀπὸ
τὴν ὑγρασίαν, τὴν ὁποίαν εὐκολὰ ροφᾷ, καὶ τὴν πω-
λῶσιν ἢ μεταχειρίζονται· ὀνομάζεται δὲ ἀμμοστάκτη εἰς
τὴν Γῆν, Graveline en terre.

Καθαρωτέρα γίνεται ἔτι, ἢ ὁποῖα καὶ ὅταν ἢ ἀ-
νωτέρω πωλεῖται 16 λίτ. τὸ καντάρι, αὕτη εὐρίσκει 19
λίτ. τὴν λίτραν. Ἀρχίζουσιν ὡς ἄνω, καὶ κάμνουσιν τὴν
κοκκίαν, τὴν πλύνουσιν μετὰ δύο, ἢ τρία νερά ἕως τὰ μὴ
κολλᾶ παχύτης εἰς τὸ χεῖρι βρεχόμενον· τότε βάλλοντες
τὴν πλυμένην κοκκίαν εἰς μέγα λέβητα σιδηρῶν συγχιτισ-
μένον εἰς ἀνάλογον κλίβανον, τὴν βράζουσιν, καὶ ὅσον ἐ-
ξαμιζομένη ὀλιγοστεύει, χύνουσιν ἐπάνω ἄλλην ἕως τὰ
πήξη αρκετὰ, ἔπειτα ὀλίγον κατ' ὀλίγον σμικρύνουσιν τὴν
φωτίαν, καὶ μένει εἰς τὸν πυθμῆνα (πάτον) τῆς λέβη-
τος ἅλας σκληρότατον, τὸ ὁποῖον ἐκβάλλουσιν κομματιά-
ζοντες τὸ μετὰ τὰ σμιλάρια, ἢ σφυρία. Μετὰ ταῦτα τὴν
βάλλουσιν εἰς κάμινον διπλῆν, τῆς ἐποίας αἱ φλόγες κτυ-
πῶσαι εἰς καμάραν συνενώνονται ἐκατέρωθεν, καὶ γίνε-
ται ἄσβεστος λευκὴ, φυλάττεσθαι πάντοτε μικρὸν ὑπο-
σείασμα τῆς πρώτης φυσικῆς χρώματος, προερχομένου ἀ-
πὸ τὴν κρᾶσιν τῶν δένδρων, καὶ κατὰ παρατήρησιν ἑ-
μαδον, ὅτι τὰ δένδρα τῶν βενῶν δίδουσιν πολὺν, καὶ ὑ-
ποκύανον, τὰ τῶν ἐλαῶν ὀλιγωτέραν, καὶ κοκκίνην, τὰ
λοιπὰ ὀλιγωτέραν ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ βενά· μετὰ τὴν φη-
γὸν χρησιμεύει εἰς τὴν πράξιν ταύτην ἢ Ζυγία· τὰλλα
δένδρα δὲν ἀρκούν διὰ τὰ ἔξοδα.

Ἡ Γερμανία, ἡ Πολωνία, ἡ Δανία, καὶ ἡ Ῥωσσία,
ἐκδίδουσιν αὐτὴν τὴν ἀμμοστάκτην, καὶ μετὰ τὰς ἰδίας
χρείας στέλλουσιν πολλὴν καὶ εἰς τὴν Μεσαίαν, ἢ Με-
σημβρινὴν Εὐρώπην.

Ὁ Κύριος Λεμερής (Lemery) λέγει, ὅτι ἡμπορεῖ νὰ κα-
τα-

κασκευασθῆ πανταχῶ· ἀλλὰ πῦ τόσοι δρυμῶνες, ὅσους ἔχουν οἱ εἰρημένοι τόποι, καὶ μάλιστα ὁ τελευταῖος;

Στάκτι Χόρτων. Στερρόστακτι ἄς ὀνομασθῆ ἢ κοινῶς ἀπὸ τῆς Τουρκικῆς ὀνομαζομένη Καλιὰ ταυτοσημάντε μετὸ Ἀραβικὸν Ἄλκαλι, παρὰ δὲ τῶν Ἰταλῶν Cenerè Soda, ἢτοι στερροστάκτι, καὶ παρὰ τῶν Ἰσπανογάλλων Barille.

Τοιαύτη γίνεται εἰς πολλὰ μέρη τῆς Τουρκίας ἀπὸ ἄγριον χόρτον, ἢ σπειρόμενον, ὅπερ εἶναι τόπος χέρσος πολὺς, τὸ ὁποῖον συναζόμενον, καὶ καιόμενον ἐπάνω εἰς λάκκον, καθὼς καὶ ἡ ρηθεῖσα ἀμμοστάκτι ἀποστάζει ὑγρὸν, ὑφάλμυρον, ἀπολιθούμενον εἰς κομμάτια διαφόρου μεγέθους, καὶ ἀναπληρῶν τὴν χρείαν τῶν ἐμποτίων εἰς τὰ σμήγματα, καὶ μερικὰ στέλλονται διὰ τὴν Εὐρώπην· τὸ Χαλέπι ἔχει τὴν καλιτέραν, ἐπομένως ἡ Θεσσαλονίκη ὀλίγην, καὶ μετὰ ταῦτα ἡ Βαρβαρία ἀρκετήν. Τῆς Ἰσπανίας προκρίνεται παρὰ τῶν μεταχειριζομένων· εἶναι δὲ πολὺ εὐδυνατέρα ἀπὸ τὴν ἀμμοστάκτιν.

Κάλι ὀνομάζεται παρὰ τῶν Ἀράβων τὸ χόρτον ἀπὸ τὸ ὁποῖον γίνεται ἡ στερρόστακτι αὕτη, καὶ ἐξηγῆται ἄλας παρὰ τῆς Λεμερῆ· ἡ λέξις ἐπολιτογραφῆθη παρὰ τῶν Λατινιζόντων Ἰατρῶν, καὶ τῆς κοινῆς γλώσσης· διότι Καλιὰ λέγεται, καὶ ἰδὲ τῦτο· οἱ Γάλλοι τὸ ὀνομάζουσι Σαλικῶτον διὰ τὸ ὑφάλμυρόν του· εἶναι δὲ δύο εἰδῶν, ἢτοι Μεῖζον, καὶ Ἀκανθῶδες, Kali Majus, ἢ Spirosium, κατὰ τὸν Λινναῖον.

Τὸ Μεῖζον Κάλι ἔχει ρίζαν χονδρὴν, καὶ ἰσφῶδη, ὑψώνεται ἕως 3 πόδας ὅταν καλλιεργηθῆ, καὶ περὶ τὸ ἥμισυ, ὅταν μείνῃ ἀκαλλιέργητον· εἶναι πολὺκλονον, χωρὶς ἀκάνθας, τὰ κλονάρια τε χονδρῶν ἀρκετὰ, καὶ εἶναι κοκκινωπὰ, καὶ μακρὰ. Τὰ φύλλα του εἶναι μακρὰ, στενὰ, στερεὰ, σωματώδη, καὶ γεμάτα ἀπὸ χυμόν· τὰ ἀνθη τε πενταπέταλα, κίτρινωπὰ, καὶ ὁ καρπὸς του στρογγύλος, μεμβρανώδης, ἐμπεριέχων σπῆρον μακρὸν, μαῦρον, στιλπνόν. Βλαστᾷ ἀγριον τὸ χόρ-

τον τῆτο εἰς τὰ παράλια τῆς Μεσογείης Θαλάσσης, καὶ καλλιεργεῖται εἰς τὸ Μοντπελλιέρον τῆς Γαλλίας.

Τὸ ἀκανθῶδες ἔχει ἰσφὸν τὴν ρίζαν, ὑψῆται $1\frac{1}{2}$ πόδα μὲ πολλὰς κλόνας, χορδῶς, γεμάτης ἀπὸ χυμὸν, ὑποπρασίνης, μὲ φύλλα μακρὰ, στενὰ, ἀκανθῆρὰ εἰς τὴν ἀκρὰν, καὶ μὲ χυμὸν ὑφάλμυρον· τὰ ἀνθητὴ εἶναι πράσινα, καὶ ὁ καρπὸς τε παρόμοιος μὲ τὸν ἀνω· βλαστάνει καὶ τοῦτο ἀκαλλιέργητον εἰς τὰ παράλια μέρη.

Εἰς τὴν γεῦσιν τὰ χόρτα ταῦτα εἶναι ἀλμυρὰ, καὶ κατὰ τὴν ἐνέργειαν διαφορητικά, καὶ ἀφέλιμα εἰς τὴν λιθίασιν, καὶ τὰς ἐμφράξεις· δίδεται ἐσωτερικῶς παρὰ τῶν Ἰατρῶν, καὶ ἐπιτίθεται ἐξωτερικῶς.

Σπείρεται ἡ Καλία αὕτη εἰς πολλὰ μέρη, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀγρία χρησιμεύει ὡσαύτως, καὶ ἀφ' ἧ φθάσῃ εἰς τὴν τελειότητά της θερίζεται, ξηραίνεται, καὶ σωρευομένη εἰς μεγάλης λάκκῳ καίεται, καὶ ἡ στάκτη της διὰ τὸ ἐμπεριεχόμενον εἰς τὸ χόρτον ἄλας πυκνῆται, καὶ συμπήγνυται, ὥστε ἀφ' οὗ κρυώσει συτρίβεται μὲ σιδηρὰ ἐργαλεῖα, καὶ πωλεῖται εἰς διαφόρων μεγεθῶν κομμάτια.

Δαπανῶνται μεγάλαι ποσότητες εἰς τὰ σμυματοποιεῖα (Ἰδὲ ΣΜΗΓΜΑ) καὶ εἰς τὰ ὑελεφεῖα· ἐγκριτοτέρα στεφροστάκτη εἶναι ἡ ξηρὰ ἢ χολογῶσα, στακτοπόρφυρος ἐσωθεν, καὶ τρυπημένη ἐξωθεν, εἰς εἶδος ὀμματίων πέρδικος, καὶ βρεχομένη νὰ μὴ μυρίζῃ, ὡς ἀποφορὰ Θαλάσσης, ἢ ἐλους, καὶ κυρίως νὰ μὴ ἐμπεριέχῃ πέτρας· ἡ πρασινωπὴ εἶναι κατωτέρα.

Κατὰ τὴν Ἐμπορικὴν Ἐφημερίδα τῆ 1762, φύλλα 144, εἰάν τὸ χόρτον τῆτο μεταφυτευόμενον εἰς ἄλλα μέρη ἢ θελον εὐδοκιμήσῃ εἰς πλῆθος, καὶ εἰς τὴν ποιότητα, καθὼς εἰς τὴν Ἰσπανίαν, βεβαία τὰ ὑελεῖα, καὶ τὰ πανία, καὶ νήματα ἢ θελον γένη πολλὰ εὐθυνώτερα.

Στάκτη τῆς Τρυγίας, εὐχρηστος διὰ τὰς βαφὰς γινομένη μὲ τὸ καύσιμον τῆς τρυγίας τῆ κρασίε, καὶ εἶναι ἀπὸ τὸ εἶδος τῶν ἀχρίων, καὶ φθαρτικῶν.

Ἡ Καλὴ εἶναι εἰς πέτρας, νεοκαμαμένη, λευκὴ, καὶ
πρα-

πρασινωπή, καὶ εἰς τὴν γεῦσιν ἀλμυροπιγρά· εἰς τὴν Γαλλίαν νομίζεται ἰσοδύναμος μετὰ τὴν ἀμμοστάκτην διὰ τὰς βαφάς, καὶ εἶναι εὐδυνωτέρα, καὶ διὰ τῆτο συνωμυμνται ὀνομαζόμεναι ἀμφότεραι Gravelées, ἤτοι ἀμμῶδεις.

Οἱ Χυμικοὶ ἐκβάλλουν ἀπὸ αὐτὴν ἄλας τῶν αὐτῶν ἐνεργειῶν, μετὰ τὸ ἄλας τῆς τρυγίας, πλὴν φαρτικώτερον, ἤτοι διαβρωτικώτερον· συνδέτεται ὁμοίως τὰς λεγομένας Καυτηριακὰς Πέτρας, αἱ ὁποῖαι ἐνεργοῦν χωρὶς πόνον, καὶ ελαφρά· ἀποτελεῦν ἀκόμη καὶ ἔλαιον ἰσοδύναμον μετὰ τὸ τῆς τρυγίας.

Στάκτη τῆς Πτέρης, χρησιμεύει εἰς τὴν κατασκευὴν ὑελίνων, καὶ φιαλῶν, ἡ ὁποῖα ὀνομάζεται τῆς Πτέρης διὰ τὸ χόρτον, ἡ διὰ τὴν Βυγέραν πόλιν τῆς Γαλλίας, ὅπου γίνεται αὐτὴ ἡ ὑελεψία, σημαίνεσαν τὴν Πτέρην χόρτον ἄγριον εὐρισκόμενον εἰς ὅλα τὰ μέρη, παρονομασθέν Πτέριον παρὰ τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν ὁμοιότητα τῶν κλώνων τε, ὅταν ἔχουν τὰ φύλλα, μετὰ τὰ πτερὰ. Ἡ κοινὴ γλῶσσα τρέψασα τὸ φίλον εἰς δασὺ τὴν λέγει Φτέρην, καθὼς τὸ πτερόν φτερόν, καὶ τὸ πτυάρι, φτιάρι, ἀλλὰ διορθώνεται μετὰ τὸν καιρὸν, ἡ καὶ ἂν δὲν ἐπαναλάβῃ τὴν πρώτην φίλην προφορὰν, δὲν εἶναι τόσον βλαπτικὸν τῆτο.

Στάκτη Μολυβδίνη, λέγεται παρὰ τοῖς Γάλλοις τὰ φιλωτάτα τῶν κυνηγῶν βολίδια. Ἰδὲ ΒΟΛΙΔΙΟΝ, ἢ ΜΟΛΥΒΔΟΣ.

Στάκτη Πρασίνη, ἡ ὁποῖα καὶ Γαιοπράσινον (Verd-de Terre) λέγεται, εἶναι σύνθετος, ἡ καὶ φυσικὴ ἀπὸ πέτραν τριμμένην ἕως εὐὰ γένῃ φιλωτάτη κόνις, καὶ εὐρίσκειται πολλὴ εἰς τὴν Δάνσικαν· τὴν μεταχειρίζονται οἱ ζωγράφοι, καὶ δαπανᾶται μεγάλη ποσότης εἰς τὴν Εὐρώπην. Ἰδὲ ΠΕΤΡΑ ἈΡΜΕΝΙΑ.

Εὐρίσκονται καὶ ἄλλαι πολλαὶ στάκται χρησιμεύουσαι εἰς τὴν ζωγραφικὴν, καὶ κατασκευαζόμεναι εἰς τὴν Κάτω Γερμανίαν, ἀλλ' ἐπειδὴ ὀλίγον τόπον ἔχουν εἰς τὸ ἐμπόριον τὰς ἀποσιωπῶ.

Στάκτη Ὀρειχαλίση, ἢ λεγομένη Πομφόλυξ, ἢ Καλαμίνα λευκή. Ἴδε ΠΟΜΦΟΛΥΞ.

ΣΤΑΚΤΗΡΟΝ, νόμασα τὸ χρῶμα τὸ μεταξὺ λευκῆ, καὶ μέλανος, τὸ ὁποῖον Gris, οἱ Γάλλοι, Γρίζον οἱ Ἴταλοὶ, Σιντζαπὶ οἱ Τῦρκοι, καὶ Λευκόφαιον οἱ Ἑλληνολατῖνοι λέγουσιν. Ἴδε ΧΡΩΜΑ.

ΣΤΑΚΤΗ, τὸ καθαρώτερον τῆς Σμύρνης κατὰ τοὺς φαρμακοποιούς· ἀλλ' ἐγὼ ὑπολαμβάνω, ὅτι ἢ παρὰ τῶν ἐβδόμηκοντα μεταχειρισθεῖσα τοιαύτη λέξις εἰς τὴν μετάφρασιν τῆς Ἱερᾶς Γραφῆς νὰ σημαίῃ τὸ δάκρυ, ἢτοι Στάγμα (διότι ἀμφότερα τὴν ἰδίαν παραγωγὴν ἔχουσι) εὐώδης τινὸς κόμμεως, καὶ ὄχι τῆς δυσώδους Σμύρνης· περὶ εἴ γίνεται ἀκόμη φιλονεικία μεταξὺ τῶν Ἑυρωπαϊῶν Φιλολόγων, ἀλλ' ἐσταῦθα, ὡς καὶ ἄλλοθι εἶπον, δὲν εἶναι τόπος Θεολογίας. Ἴδε ΣΜΥΡΝΑ.

ΣΤΑΜΑ ὀνομάζεται κοινῶς τὸ νῆμα ἀπὸ τρίχα τῶν αἰγῶν τῆς Ἀγκύρας, τὸ ὁποῖον, καὶ Νῆμα τῆς Ἀγκύρας (Fil d'Angora) παρὰ τῶν Ἑυρωπαϊῶν καλεῖται, καὶ κλωσμένον εἰς τὴν Ἀγκυραν πωλεῖται εἰς ὑψηλὰ τιμὰς, κατὰ τὴν ποιότητά τε, ἢ ὁποῖα θεωρεῖται εἰς ταῦτα τὰ δύο, ἀπαλότητα τῆς τριχὸς, καὶ λεπτότητα τῆς νήματος· διὰ τῆς Σμύρνης ἐστέλλοντο ποσότητες ἀρκεταὶ ἐτησίως, καὶ εἰς ἄλλα μέρη, ἀλλὰ τὰ περισσώτερα εἰς τὴν Ὀλλάνδαν, ὅλα ἀβαφα, λευκά, καὶ εἰς Βάλλας καμηλοφορτίε καλοδεμένας· τῶρα ὅμως ὀλιγώτερα στέλλονται διὰ τὴν πολεμικὴν τῶν πραγμάτων κατὰστασιν.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ νῆμα τῆτο ὑπόκειται περισσώτερον ἀπὸ τὰλλα εἰς τὴν βοτρίδα, πρέπει νὰ μὴ ἦναι παλαιὸν, ἕτε νὰ παλαιώσῃ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ πραγματευτοῦ, ἀλλ' ὀγλίγωρα καὶ νὰ σταλθῇ, καὶ νὰ πωληθῇ.

ΣΤΑΦΥΛΗ, καὶ κοιότερον Σταφύλι, ὁ γνωστός καρπὸς τῆς κλήματος τῆς ἀμπέλου, ὁ ὁποῖος τρυγέμενος, καὶ πατούμενος, ἢτοι θλιβόμενος μᾶς δίδει τὸ ὑγρὸν τε γλεῦκος, καὶ ζυμήμενος, ἢτοι βράζων, ἀποτε-

λαί τὸ κρασί. Ἐπειδὴ δὲ εὐρίσκονται διάφορα εἶδη σταφυλαῶν, κατὰ τὸ κλίμα, τὴν καλλιέργειαν, καὶ τὸ γένος τοῦ κλήματος, εἶναι καὶ διὰ τῆτο πολυποίκιλα τὰ κρασιά, εἰς τὰ ὁποῖα ἐπιχειρίζεται τὸ ἐμπόριον (ἴδὲ ΚΡΑΣΙ) εἰς δὲ τὰ ἑωπὰ σταφύλια ὄχι, διὰ τῆτο καὶ παραιτῶμεν τὴν ἔκτασιν τῆτο τῷ Ἄρθρῳ.

Σταφίς, καὶ ἀπλύστερον Σταπίδα εἶναι τὸ ξηραθέν σταφύλι, ἢ ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀποδίδου κρασί, ἢτοι τὰ μεγάλα ἢ ἀπὸ λεπτότατα εὐχρηστα μόνον διὰ σταφίδα, ἀποτελοῦσαν μέγα ἐμπόριον, καὶ χρησιμεύσαν διὰ προσφάγι εἰς τὰς νηστείας, καὶ εἰς μερικά ἰατρικά.

Σταφίδα τῆς Δαμασκού, γίνεται ἀπὸ σταφύλι πολλὰ μέγαν, διότι ἡ ρόγατε εἶναι χονδρῆ, ὅση ἢ ἄκρα τῆ μεγάλου δακτύλου, καὶ μακρὰ ὅσον τὸ μήκος τε, στέλλεται διὰ τὴν Εὐρώπην εἰς θήκας ἡμιστρογυλῆς ἀπὸ ξύλον ὄξειας, καὶ χρησιμεύει διὰ πτισσάνας εἰς τὴν Ἰατρικὴν.

Διὰ τὰ ἦναι καλῆ, χρειάζεται να ἀγορασθῆ ἑωπὴ εἰς ρόγας χονδρὰς καὶ γεμάτας, καὶ εἰς τὴν γεῦσιν ἀνόστες, καὶ χωρὶς ποιότητα.

Σταφίδα τῆς Κορίνθου, ἡ ὁποῖα ἀπὸ τῆ τόπε τῆς πρώτης φυτείαςτων ὠνομάσθη ἔτω, καὶ κατὰ παραφθορὰν ἀπὸ τῆς Κορίνθου ἐξέπεσεν εἰς τὸ Κορινθί, ἴσως μετὰ τὴν ἐκεῖ εἰσοδὸν τῶν Ἰταλῶν· κατὰ τὸ παρὸν ὁμοίως εἰς αὐτὴν τὴν παλαιὰν Πόλιν δὲν γίνεται· ἐπειδὴ αἱ δευαὶ τῆς Πελοποννήσου περιστάσεις εἰς τῆς ἐσχάτης τέτους καιρῆς ἐβλάψαν περισσότερον αὐτὴν, ὡς κειμένην εἰς τὴν εἰσοδὸν τῆ Ἰσθμοῦ, καὶ ἐξερρίζωσαν τοὺς ἀμπελωνάστας· αἱ παλαιαὶ ὁμως Πάτραι, καὶ ἄλλα πλησιόχωρα μέρη συναζῶν ἀρετὴν, ὄχι ὁμως ποτὰ, ὅσην ἡ καταρτικρὴ αὐτῶν Ζάκυνθος, καὶ ἡ Κεφαληνία, ἡ Ἰθάκη, καὶ τὰ ἀντικρὴ παλαιῶν Πατρῶν Ἀνατολικόν, καὶ Μεσολόγκι χωρία τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ ρόγα τῆς σταφίδος ταύτης εἶναι μικρὰ, ὅση τῆς φραγ-

φραγκοσταφυλῆς, καὶ εἰς χρώματα, κόκκινον, μαῦρον, ἢ λευκόν· ἢ κοινὴ γλῶσσα τὴν ὀνομάζει καὶ *φιλὴν σταφίδα*.

Τρυγᾶται τὸ μικρόρρογον αὐτὸ σταφύλι τὸν Αὐγουστον ὠριμώτατον, καὶ γλυκύτατον, καὶ ἀπλώνεται εἰς τὸν ἥλιον διὰ τὰ ξηρανθῆ· ἔπειτα καθαρισμένοι αἱ ρόγαι μόναι βάλονται εἰς τὰς ἐπὶ τῆς ἀποθήκας χυνόμεναι ἀπὸ μίαν τρύπαν ἕως τὰ γεμίση ἢ ἀποθήκη, ὅπου διὰ τὸ φυσικὸν βᾶρος των συγκολλῶνται αἱ ρόγαι σφικτὰ, ὥστε χρειάζεται σιδηρῆν ἐργαλεῖον τὰ ἀνακαταθεῖν.

Ὅταν δὲ πωληθῆν, καὶ χρειασθῆ τὰ σταλλῆν, πατῶνται αἱ σταφίδες εἰς βαρύλλια μὲ τὰ ποδάρια, καὶ ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν παχύτητά των κολλῶν, βρέχονται συχνὰ τὰ ποδάρια τῷ πατῶντος μὲ νερὸν θαλάσσιον, διότι τὸ γλυκὺ κάμνει σῆψιν τῆς σταφίδος, καὶ μὲ τὸν τρόπον τοῦτον ἐμβάλλονται εἰς τὰ καράβια, καὶ στέλλονται ἀπανταχῆ, μάλιστα εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Ὅλη ἡ σταφίδα τῶν εἰρημένων τόπων ἀναβαίνει εἰς ποσότητα 13 μυλλιονίων λιτρῶν χονδρῶν τῆς Ἑνετίας, ἀναλογιζόμενε τῷ ἐνὸς μετ' ἄλλο ἔτος.

Ὅταν βρέξη τὸν Μαῖον τινάσσεται τὸ ἄνθος τῆς σταφίδος, καὶ δὲν εὐφορεῖ· ἐκ τῷ ἐναντίου αἱ βροχαὶ τοῦ Ἰελλίε, ἢ Αὐγύστε τρέφου τὸ σταφύλι, καὶ γίνεται πολὺ σταφίδα.

Ἡ πώλησις αὐτῆ τῷ εἶδους γίνεται μὲ τὴν χιλιάδα λιτρῶν χονδρῶν τῆς Ἑνετίας, καὶ ἡ τιμὴ συμφωνεῖται εἰς χρυσὰ (φλωρία) ὁμοίως Ἑνετικά.

Σταφίδα τῆς Σμύρνης, ὀνομάζεται, ὅση στέλλεται ἀπὸ ταύτην τὴν ἐμπορικὴν πόλιν, καὶ εἶναι πολλῶν εἰδῶν προσογομαζομένη ἀπὸ τῆς καρποφορήτας αὐτῆν τόπους, ὡς ἀκολούθως.

α. Τῆ Καρὰ Βουρῆν. β'. τῶν Βουρλῶν· αὐταὶ προτιμῶνται διότι βαστάζουσι περισσότερον καιρὸν. γ'. τῆς Κρήνης, ἢ τοῦ Τζεσμέ, ἢ ὁποῖα εἶναι κατωτέρα· διότι ζαχαρώνει τῆς ἰδίας ανοίξιν, καὶ τὰ τρία εἶδη ὁμοῦς

είναι ἀπὸ σταφύλι κίτρινον· ξηραίνεται εἰς τὸν ἥλιον, καὶ πατώνται εἰς βαρύλλια, σακκία, καὶ πυξίδας, στελλόμεναι εἰς διάφορα μέρη τῆς Τυρκίας, εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ διὰ τῆς Μαύρης Θαλάσσης διὰ τὴν Ῥωσσίαν εἰς μεγάλας ποσότητας.

Μαύρη σταφίδα α. εἶναι τῆς Σμύρνης, καὶ β. τῶν Φωκῶν ποταπὴ, καὶ κατωτέρα τῶν ἀνωτέρω, χωρὶς πολλὴν γλυκύτητα, καὶ σχεδὸν ξηρὸν σταφύλι· μὲν ὅλον τοῦτο καὶ αὐτὴ ἐπέχει τὸν τόποντες εἰς τὸ ἐμπόριον, καὶ ἀπανταχῆ στέλλεται.

Ἄσπορος σταφίδα, κίτρινη, καὶ γλυκεία, ἡ Τυρκιστὶ ὀνομαζομένη Τζεκερδεκσίζικη, ἢτοι χωρὶς πυρῆνος, γίνεται εἰς τὰ εἰρημένα, καὶ πωλεῖται εἰς τιμὰς ὑψηλοτέρας, ὡς ἐγκριτοτέρα· ὅλαι πωλοῦνται μὲ τὸ καντάρι.

Μὲν ὅλα ταῦτα τὰ εἶδη ἡ Σμύρνη κάμνει μίγα ἐμπόριον εἰς σταφίδα, τῆς ὁποίας ἡ καλὴ γνωρίζεται ἀπὸ τὴν γλυκύτητα, τὰ μὴ ἦναι παλαιὰ, ἡ ζαχαρωμένη, ἡ βλαμμένη ἀπὸ ὑγρασίαν.

ΣΤΕΑΡ, τὸ αἷμμα τῶν προβάτων, καὶ βοῶν, καὶ ὄσων ἄλλων ζώων, τὸ ὁποῖον ὅταν κρυώσῃ γίνεται στερεόν, καὶ πῆγνι. Λίπος δὲ ἡ πιμελὴ τῶν χοίρων, ἡ τῶν ὄφιδων, τὰ ὁποία καὶ ἔλαια οἱ Εὐρωπαῖοι καταχρηστικώτατα λέγουσιν· αὐτὰ καὶ κρύα δὲν πῆγνι. Ἡ κοινὴ γλῶσσα τὸ στέαρ τὸ ὀνομάζει αἷμμα, καὶ περὶ τῆς ἐγράφωμεν διεξοδικὰ εἰς τὸ ἴδιον Ἄρθρον, καθὼς καὶ τὸ Λίπος, διότι ἀμφότερα αἰετοῦσι· καλὸν ὅμως ἠθέλον εἶναι ἂν συνηθίζωμεν νὰ τὰ διακρίνωμεν, ὡς οἱ Πρόγονοίμας, ἀλλὰ τῆτο χρειάζεται τὴν ἐπιμέλειαν τῶν γραφῶν, καὶ τῶν λαλέωντων, καθὼς ὅλη ἡ διόρθωσις τῆς γλώσσης.

ΣΤΕΜΦΥΛΑ, τὰ Τζίπουρα τῶν πισμένων, καὶ στραγγισμένων σταφυλῶν.

ΣΤΕΦΑΝΙ, τὸ ὁποῖον κύκλος, Cercle, καὶ Cerchio, παρὰ τῶν Γαλλιταλῶν λέγεται, εἶναι τὸ περίδισμα τῶν βαρυλλίων, καὶ καδίων ξύλινον, ἢ σιδηρῶν.

Τὰ

Τὰ ξύλινα στεφάνια εἶναι ράβδοι μακρὰὶ δένδρων εὐ-
 λυγίστων, ὡς λεπτοκαρυᾶς, καὶ ἄλλων, σχισμένῃ εἰς
 τὸ μέσον, καὶ πωλύμενα μὲ τὸν ἀριθμὸν. Ἡ Κωνσταν-
 τινέπολις λαμβάνει πολλὰ ἀπὸ τὰ Ἀσιατικὰ παράλια
 τῆ Εὐξείνου Πόντου, καὶ ἀφ' ἧ ἀναπληρῶσι τὰς χρείας
 τῆς, ἀποστέλλει ἐμπορικῶς πολλὰ εἰς τὸ Ἀρχιπέλα-
 γος εἰς κατασκευὴν βαρυλλίων, διὰ κρασία, εἰλαια,
 καὶ σταφίδας· τὸ δέσιμον τῶν στεφανίων γίνεται μὲ
 τὴν ἔσωθεν τῆς φλοιᾶς ἐπίδερμιδα τῆς φιλύρας, ἢ μὲ
 τὸ διαπέρασμα τῆς μᾶς ὑπὸ τὴν ἄλλην ἀκραν, καὶ
 θυλύκωμα μὲ ἡρμωσμένοι κόψιμοι ἀμφοτέρων.

Τὰ σιδηρὰ στεφάνια καρφαίνονται, καὶ βάλλονται εἰς
 τὰ βαρύλλια τῆ περὶ τῶν караβίων, καὶ εἰς ὅσα ἔ-
 χουσι καλὰ κρασία, ἢ ἄλλο τι ἀκριβὸν ὑγρὸν διὰ προ-
 φύλαξιν καλυπτέραν.

ΣΤΙΜΜΙ. Ἰδὲ ἈΝΤΙΜΟΝΙΟΝ.

ΣΤΟΙΧΑΣ. Δένδρον ὡς τὸ Μαστιχόδενδρον, καὶ ὡς
 ἡ Λαβάνδα, ἀμφοτέρα γνωρίζομενα μὲ τὸ Στοιχὰς ὄνο-
 μα παρὰ τῶν Βοτανικῶν· εἶναι δὲ κατὰ τὸν Διναῖον
 πέντε εἰδῶν, καὶ ὅλαι χρησιμεύουσι εἰς τὴν Ἰατρικὴν·
 στοιχὰς Ἀραβικὴ, στοιχὰς κίτρινη, καὶ ἄλλαι. Ἰδὲ
 ΛΑΒΑΝΔΑ.

ΣΤΟΚΦΪΣΙ, Γερμανικὴ λέξις, ὅτι Stock, ἡ πέτρα, Fi-
 sch δὲ τὸ ὄψαρι, ἢτοι ὄψαρι ξηραμένον εἰς τὴν πέτραν,
 χρώματος στακτηρῆ μὲ ὑπόλευκον κοιλίαν, μακρὸ ἕως
 δύο πόδας· εἶδος καὶ αὐτὸ τῆ Βακαλάου τριῶν εἰδῶν
 στρογγύλον, μακρὸ, καὶ κοττὸν, τὸ ὁποῖον καὶ Κορτ-
 σαρον λέγεται.

Οἱ Ὀλλανδοὶ κάμνουν μέγα ἐμπόριον εἰς αὐτὸ τὸ ὄ-
 ψαρι, καὶ γράφοντες αὐτὸ Stockvis, τὸ ἐτοιμολογεῖν Ῥαβ-
 δόψαρον, ὅτι ξηρὸν ὡς ράβδος· ὅλα τὰ καράβιά των ἔ-
 χουν ἀρκετὴν ποσότητα διὰ τὴν χρεῖαν των. Ἰδὲ πλατύ-
 τερον ΟΝΪΣΚΟΣ.

ΣΤΟΡΙΩΝΙ (Sturgeon) τὸ Μισρίνι, ὄψαρι μέγα τῆς
 θαλάσσης ἀνατρέχον εἰς τὴς ποταμῆς· ἔχει δὲ μακρὸ
 τὸ πρόσωπον, εὐθείαν τὴν κοιλίαν, καὶ χρῶμα κυανῶ-
 δες·

δε; πολλοὶ νομίζουσι ὅτι αὐτὸ εἶναι ὁ Σίλβρος τῶν παλαιῶν.

Ὅλοι οἱ πλεῖστοι ποταμοὶ ἔχουσι στεριώνια, τὰ ὁποῖα μεγαλώνουσι, καὶ χονδραίνουσι ὑπερβολικῶς, καὶ μὴ ὅλον τοῦτο τὸ κρέας τῶν εἶναι ἐξαιρετικὸν διὰ φαγῆν, καὶ ἰωπὸν, καὶ ἀλατισμένον· ὁ Εὐξείνιος Πόντος, ὁ Δούναβις, καὶ ὁ πορθμὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔχουσι μερικῶς, ἀλλ' ὁ Ρᾶ (Βόλγας), καὶ οἱ ἄλλοι ποταμοὶ τῆς Ρωσσίας ἔχουσι πολὺ πλεονάζοντα, καὶ ἀπὸ τὰ ὕδατων γίνονται τὸ γνωστὸν χαβιάρι, καὶ ἡ ἀλατισμένη, καὶ ξηραμένη ῥάχη τῶν τῶν Ξεριχι.

Ὁφθαλμῶν εἰς ἐκείνας τὰς ποταμῶν παρὰ τῶν ἐντοπιῶν ἔτι· στήνουν πάλους χονδρῶς κατὰ σειράν εἰς πολλὰ τρίγωνα κατὰ τὸ σχῆμα τῆς Ζ, καὶ ὅταν τὸ ὄφθαλμῶν ἀναβαίῃ ἀπὸ τὸ μέρος τῆς θαλάσσης ἐμπλέκεται εἰς μίαν ἀπὸ τὰς γωνίας τῆς τοιοῦτου φραγμῶν, καὶ διὰ τὸ μέγεθός τῶν συνθλιβόμενον δὲν ἠμπορεῖ εὐὸ ὀπισθοδρομήσῃ, οἱ δὲ ἀλίεις τὸ φουεῦν τότε μὴ καμάκια, καὶ τὸ ἐκβάλλουσι, ἀλατίζουσι τὸ κρέας, καὶ ὠφελῶνται περισσότερον ἀπὸ τὸ χαβιάρι του.

ΣΤΟΨΑΙ, τὰ χρυσοῦφανα. Ἰδὲ ΧΡΥΣΟΥΨΑΝΤΟΝ.

ΣΤΡΑΪΤΖΑ, Ἰταλιστὶ τὰ σκύβαλα τῶν μεταξίων. Ἰδὲ ΜΕΤΑΞΟΣΚΥΒΑΛΟΝ.

ΣΤΥΠΠΕΪΟΝ, τὸ σκύβαλον τοῦ καννάβου, καὶ λιναρίου, τὸ ὁποῖον χρησιμῶν εἰς μερικὰ πράγματα διὰ στυππώμα, ἢ τοῖ ἐπίφραγμα τῶν στόματος ἀγγείων, ἀλλὰ τὸ περισσότερον διὰ κηρωμα (καλαφάτισμα) ἢ τοῖ πίσσωμα τῶν καρβίων, καὶ εἰς τὸ γέμισμα κενότρισμα, καὶ μεγάλων προσκεφαλαίων· φανερὸν λοιπὸν εἶναι ὅτι τὸ ἀπαλότερον, καὶ καθαρώτερον, εἶναι καὶ καλότερον.

ΣΤΥΡΑΞ, κόμμι ῥητινῶδες, καὶ εὐώδες προῖον τῆς Ἀραβίας, καὶ Συρίας, εἶναι δὲ τριῶν εἰδῶν, Κόκκινος, Καλαμίτης, καὶ Ἰγρός.

Ὁ Κόκκινος ὀνομάζεται καὶ Ἰσραηλῶν θυμίαμα, καὶ εἶναι ῥητίνη ἀποστάξασα διὰ τῆς ἐντομῆς ἀπὸ δένδρου

μεσαίαις μεγέθους, ὁμοιάζοντος πολὺ μετὴν κυδαίαν, ἔχει ὁμως μικρότερα τὰ φύλλα, καὶ καρποφορεῖ βάλαντον ἐλαιώδη με ὁσμην ἀπαράλλακτον τῷ Στύρακος· τὰ ἀνθεκτικὰ δὲν διαφέρουν ἀπὸ τῆς χρυσομηλέας.

Τὸ κόμμα τῆτο διὰ τὰ ἴσθαι καλῆς ποιότητος πρέπει νὰ διαλεχθῆ εἰς κομμάτια, κόκκινον, ἀπαλόν, παχὺ, καὶ μὲ εὐωδίαν, διότι τὸ πωλούμενον εἰς βώλους καὶ ψωμύς, καθὼς καὶ εἰς κόριν, εἶναι νοθευμένον με πολλὰ ἑτερογενῆ, καὶ ὄχι καθαροῦ στύραξ.

Ὁ Καλαμίτης ὠνομάσθη ἔτω διότι κατ' ἀρχὰς ἐπωλεῖτο μέσα εἰς καλάμους· εἶναι δὲ σύτθεσις στύρακος, καὶ διαφόρων ἄλλων ἐξαιρετῶν ἁρωμάτων, καὶ τῶρα πωλεῖται εἰς κομμάτια κοκκιωπὰ, γεμάτα ἀπὸ λευκὰ δάκρυα, ἄλλοτε σύμμικτα, ἄλλοτε δὲ μόνον σκεπασμένα με ὑλὴν κοκκίνην, μεσαίαις στερεότητος, εὐωδη, καὶ σχεδὸν ὁμοιάζοντα κατὰ τῆτο τὸ μαῦρον Βάλσαμον τῆς Περσῆς· πρέπει νὰ ἐκλεχθῆ εἰς καλὸν δάκρυ, ξηρὸν, καὶ μὴ πιερὸν.

Ὁ ὕγρος εἶναι εἶδος πεπλημμένης ῥητίνης, στακτιρᾶς, καὶ συνθέτου ἀπὸ ἀληθῆ στύρακα, ὕγραν πίσσαν, ἐλαιον, καὶ κρασί, κτυπημένα μετὸ νερὸν διὰ τὰ συνενωθῆν, καὶ πῆξεν, ὡς ἀλειψῆ· οἱ φαρμακοποιοὶ τὸν ὀνομάζου ἰνίστε Στακτόν δι' εὐωνυμίαν.

Πρέπει καὶ ἔτος νὰ ἐκλεχθῆ χρώματος στακτιρῶ, με εὐωδίαν Στύρακος, καλὰ πηγμένος, καθαρός, καὶ ἀβρεκτος, γνησίως ἀπὸ τὴν Ὀλλάνδαν ἢ τὴν Ἀσίαν διὰ τῆς Σμύρνης, ὅθεν ἐκβαίνουν ἐκσίως περὶ τὰς δύο χιλιάδας ὀκάδας.

Φυλάττεται εἰς καδίσκῃς βάλλωντας νερὸν ἐπάνω τε, καὶ ἀλλάσσωντάς το ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν, καὶ χρησιμεύει εἰς τὴν σύτθεσιν ἀλειψῆς ἀποδεδειγμένως ἐπωφελεστάτης, εἰς τὴν ὀδοντοκάκην, καὶ γάγγραιναν.

Ὁ Στύραξ, καὶ τὸ Σίλφιον μετὴν προσθήκην Μόσχου Ξιβήθε, καὶ Ἄμβρας συνθέτουσιν ἐξαιρετον Μοσχοδυμίαμα, χρήσιμον διὰ τὰς Ἐκκλησίας τῶν Χριστιανῶν.

Τὸ Παρθενικὸν Γάλα, κοσμητικὸν ἐπιθυμητὸν εἰς τὰς γυναῖκας συνδέτεται μὲ στύρακα, καὶ σίλφιον λυμένα εἰς οἰνόπνευμα· πρέπει ὅμως νὰ ἦναι κόκκινον, καθαρὸν, εὐώδες, καὶ νὰ μὴ μυρίζῃ παντελῶς ἀπὸ οἰνόπνευμα διὰ νὰ ἦναι καλόν.

ΣΤΥΨΙΣ, ΣΤΥΠΤΗΡΙΑ, εἶδος ὀρυκτῆ ἄλατος εὐρισκομένου μεταξὺ εἰς χῶμα λευκοκόκκινον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον καθαρίζεται πλυνόμενον· τὸ δὲ νερὸν λαμβάνει ἀλμυρότητα πλησιάζουσαν μὲ τὴν ἄλμυρ· ἔπειτα βράζεται καὶ πήγνυται, καθὼς τὸ νέτρον μὲ τὴν ἐξάτμησιν.

Διὰ τὸν στενώτατον σύνδεσμον τῶν στοιχείων, τῶν συνδετότων τὴν στυπτηρίαν προσκολλᾷ καὶ βαττᾷ δυνατὰ ὅτι ἐμπέσει εἰς αὐτήν· διὰ τῆτο ἡ κυριώτερα τῆς χρήσις εἶναι εἰς τὰς βαφὰς, τὰς ὁποίας συνδέει, καὶ διακατέχει εἰς τὸ βαφόμενον πρᾶγμα ζωηρὰς, καθαρὰς, καὶ ἀνεξίτηλως· χωρὶς τῆς στύψως τὸ χαρτὶ δὲν ἐβαστούσε τὸ μελάνι, καὶ ὁ ἀὴρ ἤθελεν ἐξέλθει, ἢ καὶ ἀμαυρῶσθαι τὰ χρώματα εἰς τὰ βαμμένα ῥεῖχα· ἀποδίδομεν λοιπὸν τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα τῆς στύψως εἰς τὴν στυπτικὴν τῆς ποιότητα. Ἰδὲ **ΘΕ' ΑΤΡΟΝ** τῆς **ΦΥΨΕΩΣ**. Τόμ. Γ'.

Πέντε εἶναι τὰ κυριώτερα τῆς στύψως εἶδη, τῆς Ῥώμης, ἢ Παλαιοπόλεως (Civita-Vecchia) τῆς Ἀγγλίας, ἢ ὁποία καὶ βραχέως de Roche, καὶ λευκὴ, καὶ χρυσταλλώδης λέγεται· τῆς Γαλλίας κατὰ τὸ Λεόδιον· τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ τῆς Σικκίας.

Προκρίνεται ἀπὸ ὅλα τὰ ρηθέντα ἡ στύψις τῆς Ῥώμης, ἢ ὁποία εἶναι κοκκινωπὴ ἀπὸ τὸ τοῖστον χῶμα, εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται 6 μίλλια πρὸς τὸ Βοριανατολικὸν τῆς Παλαιοπόλεως, πλησίον τῆς Κώμης Τόλφης, ἀλλὰ διαφανῆς, καὶ ὄξυοστυπτικὴ εἰς τὴν γεῦσιν· τὰ κομμάτια κατὰ τὸ μέγεθος εἶναι διάττερα, ἢτοι ἀπὸ τῆ καρυδίου, ἕως τῆς πυγμῆς, ἢτοι γρόθου, πέτραι σκληραὶ, πολλὰ βαρεῖαι, εὐθραυστοι, καὶ ἀποτελεῖσαι κόκκινον λευκὸν, καὶ ἀργυρόχροον.

Χρησιμεύει εἰς τὴν Ἱατρικὴν ὡς καυτηριακὴ, καὶ στυπτι-

πτικῆ, περισσότερο εἰς τὰς χρυσοχόους, καὶ ἀκόμη πολὺ περισσότερο εἰς τοὺς βαφεῖς· ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοῦντες τὰς Βακαλάς εἰς τὴν Νέαν Γῆν δαπανῶσιν ἀσυγκρίτως πολὺ περισσοτέραν ἀπὸ ὅλης τῆς ρηθέντας διὰ τὸ ζήραμα τῆ ὀφθαλμοῦν εἰς τὸν τόπον. Ἴδε περὶ τούτου τῆς Περιήγησιν τῆ ΛΑΒΑΪΟΥ.

Ἡ στύψις καθαρίζει τὰ ὑγρά ποτὰ, καὶ τὰ διατηρεῖ.

Διὰ τὰ γνωρίσῃς τὴν στύψιν τῆς Ῥώμης ἀπὸ τὰς λοιπὰς, ἔχεις σημεῖον ἀναμφίβολον, τὸ τὰ σπάσῃς τὸ κομμάτι, καὶ τὰ ἵναι ὁμοίως ἔσωθεν, καθῶς καὶ ἔξωθεν κοκκινωπῆ· διότι οἱ ἰοθεύοντες τὰς λοιπὰς μόνον τὸ ἔξω ἠμπορῶν τὰ βάρυν, καὶ ὄχι ποτὲ τὸ ἔσω· λέγεται ἢ αὐτὴ καὶ Alun de la Roche ἢ τοι Στύψις τῆ Βράχου.

Ἀγγλική. Ἐπιτετα μετὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν, ἢ Ἀγγλικὴ Στύψις ἔσα εἰς μεγάλα κομμάτια καθαρὰ, καὶ διαφανῆ, ὡς τὸ κρυστάλλον, καὶ αὐτὰ εἶναι τὰ καλλήτερα· τὰ δὲ ὑπομέλανα, καὶ κάθυγρα, καὶ μικρὰ κατώτερα.

Γαλλικὴ. Ἡ στύψις αὕτη ἔχει τὴν ὁμοίαν ποιότητα μὲ τὴν Ἀγγλικὴν, πλην ὅτι αὕτη εἶναι παχυτέρα, ὄθεν καὶ κατώτερα.

Ἀσιατικὴ. Καὶ αὕτη ἔχει ὅλα τὰ προτερήματα τῶν εἰρημένων· ἀγοράζεται κατ' ἔτος ἀπὸ ἓνα μοινοπωλητὴν, κάτοικον τῆς Τυρκίας· καὶ κατὰ τὸ εἰς χεῖρας του φερμάνι μόνος αὐτός, καὶ ὅσοι λάβουν ἀπὸ αὐτὸν ἐγγραφον ἄδειαν ἠμποροῦν τὰ πωλήσῃν. Γίνεται ἀρετὴ ποσότης, διότι ἀφ' ἑ διαρκέσει δι' ὅλας τὰς χρεῖας τῆς Ἐπικρατείας, περισσεύει τὰ πωληθῆν καὶ διὰ τὴν Εὐρώπην ὑπὲρ τὰ 6,000 κατάρια ἑτησίως.

Συγκικὴ. Καὶ αὕτη ἢ στύψις δὲν διαφέρει ἀπὸ τὴν Ἀγγλικὴν, καὶ χρησιμεύει εἰς τὰ αὐτὰ.

Ἐκτὸς τῶν ρηθέντων πέντε εἰδῶν τῆς κυρίως λεγομένης Στυπτηρίας οἱ Φαρμακοποιοὶ μεταχειρίζονται, καὶ ὀνομάζῃν ἄλλα πέντε τὰ ἑξῆς.

ἐργαλεῖα σιδηρᾶ χρήσιμα δι' ὅλης τῆς βαναύσης, λατόμους, καὶ πλῆθος ἄλλων τεχνῶν. Κατασκευάζονται δὲ καὶ εἰς διάφορα εἶδη τὰ μέρη, μὲ τὰ ὅποια κτυπῶν κατὰ τὴν χρῆσιν τῶν τεχνιτῶν, ἥτοι στρογγύλα, καὶ ἐπίπεδα δι' ὅσους σφυρηλατοῦν, μὲ μίαν, ἢ καὶ πολλὰς ἀκίδας δι' ὅσους σκάπτουν μάρμαρα στενὰ, πλατέα, κ. τ. λ.

Εἰς τὰ μικρὰ βαναυσκρήματα, καὶ τέχνας κινεῖται τὸ σφυρίον μὲ τὸ χέρι· εἰς δὲ τὰ μεγάλα, καθὼς εἰς τὰ μεταλλεῖα τῆ σιδήρεῃ ἢ βαρεῖα σφύρα κινεῖται ἀπὸ τὸ νερὸν διὰ μηχανικῆ τροχῆ.

Τὰς ξυλίνας σφύρας ὀνομάζομεν Κοπάνες, καθὼς εἶναι διαφόρων μύλων διὰ τὴν Πυρίτιδα εἰς τὰ νεροτριβεῖα, καὶ ἄλλας τοιαύτας μηχανάς, ὁμοίως καὶ διὰ τὰ κτυπῶμεν ξυλίλους πάλους.

ΣΦΥΡΗΛΑΣΙΑ ὀνομάζεται τὸ δάλευμα τῶν μετάλλων μὲ τὸ σφυρίον, καὶ σφυρηλατὰ τὰ μέταλλα, ὅσα κτυπῶμενα ἐκτείνονται χωρὶς τὰ σπάνην· καὶ αὕτη εἶναι μία ἀπὸ τὰς ιδιότητας τῶν μετάλλων, αἱ ὅποια διακρίνουν αὐτὰ ἀπὸ τὰ ἡμιμέταλλα ὑστερέμενα αὐτῆς τῆς ιδιότητος.

ΣΧΟΙΝΟΣ, τὸ Σάξι Τυρκικώτερον, φυτὸν βλαστάνον εἰς τὰς λίμνας, καὶ ποταμῆς, καὶ ἔλη, καὶ γενικῶς εἰς τόπους καθύγρης· εἶναι δὲ κατὰ τῆς Βοτανικῆς 18 εἰδῶν μικρὰ, καὶ μεγάλα, καὶ χρησιμεύει διὰ σκευὴ διάφορα πλεκτὰ, ὡς ψιάθους, σπυρίδας, καὶ τὰ παρόμοια.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον περὶ τὰς ὄχθας τῆ Νείλου, τῶν διορύγων, καὶ λιμνῶν αὐτῆ γίνονται σχοῖνοι ἐξαιρετοί, καὶ μὲ τὸ ἄχυρόν των, ἥτοι τὸν καυλόν των πλέκονται μὲ ὑφάδι ἀπὸ καννάβι, καὶ τὸ στημόνι σχοῖνον ψιάθοι ὠραῖαι, μεγάλαι, καὶ εἰς χρώματα διάφορα, καὶ πωλονται δι' ἅλην τὴν Τυρκίαν εἰς στρώσιμον τῶν θαλάμων, κοιτῶνων, καὶ προθαλάμων τῶν οἰκιῶν.

Ἀπὸ αὐτὸν πλέκονται σπυρίδες, ἥτοι ζιμβίλια, τὰ ὅποια καὶ μὲ πραγματείας στελλόμενα, καὶ ἄδεια εἰς
τὴν

τὴν Τυρρίαν, πωλῶνται πρὸς χρῆσιν καὶ τῶν πραγματευτῶν διὰ τὰς πραγματείας των, καὶ τῶν εἰσιακῶν δέλων διὰ τὰ ὀφονίσματά των· ἐτι δὲ σκευὴ ὡς καλάθια, κωδωνίδια, καὶ παρόμοια.

Τῶν ἄλλων μερῶν οἱ σχοῖνοι γίνονται χονδρότεροι, καὶ ἀπὸ αὐτῆς γίνονται αἱ κοιναὶ ψιάθοι διὰ στρώματα τῶν πτωχῶν, καὶ ὑποστρώματα εἰς τὰ παράβια, ὅταν φορτῶνουν πραγματείας χυτὰς, ὡς σιτάρια, καὶ ἄλλα γεννήματα, καὶ σταφίδας.

Τὸ καλάμι τῆτων, ἤτοι ὁ ἴδιος σχοῖνος εἶναι εὐχρηστος καὶ εἰς τὰς βαρελλοποιίαις, καὶ καδοποιίαις διὰ τὰ τὸν βάλλον μεταξύ εἰς τὰς δόγας, ἐπειδὴ ὑγραινόμενος δὲν σήπεται, ἀλλὰ χονδρύνοντας ἐμποδίζει τὸ τρέξιμον τῆ ἀγγείου.

Σχοῖνος εὐώδης, εἶδος σχοῖνου μὲ ἀρωματικὴν ὁσμὴν βλαστάντων εἰς τὴν Εὐδαίμονα Ἀραβίαν, καὶ ἄλλα Ἀσιατικὰ μέρη· τὸ ἄνθος εἶναι σπάνιον καὶ ζητεῖται πολὺ διὰ τὴν σύνθεσιν τῆς Θηριακῆς, ὅθεν οἱ Φαρμακοποιοὶ μεταχειρίζονται πολλάκις τὸ καλάμι ἀντὶ τῆ ἄνθους. Λέγεται δὲ Σχοινάνη.

Τὸ χόρτον τοῦτο ὑψηλῶναι ἕως ἓνα πόδα, αἱ ρίζαι τε εἶναι μὲ κόμβους πολλὰς, τὰ φύλλα τε ὡς τῆ κριθαρίου, τὰ ἄνθη τε μικρὰ, καὶ κόκκινα, καὶ τῆ ὄλου ἢ γεῦσις νοστήμη, θερμὴ, καὶ ἀρωματικὴ, καυστικὴ.

Τὸ ἄνθος τε διὰ τὰ ἦναι καλὸν πρέπει τὰ ἦναι κόκκινον εἰς τὸ βάθος τῆ κάλυκος, καὶ νωπὸν ὅσον δυνατόν, τὸ δὲ καλάμι ξανθὸν, ὀλόκαιρον, καὶ ἀρωματικόν· *Juncus odoratus* Λατινιστὶ λέγεται.

Σχοῖνος, ἢ Σχινος, ἀπὸ τῆ σχίζω τὸ Μαστιχόδενδρον, ὅτι σχίζεται διὰ τὰ στάξῃ ἢ Μαστίχη. Ἴδὲ ΜΑΣΤΙΧΗ.

ΣΧΟΙΝΙΪΟΝ, ὅτι κατ' ἀρχὰς ἀπὸ σχοῖνον ἐκλώσθη, τῶρ δὲ εἶναι σύνθετον ἀπὸ πολλὰ κανναβίσια νήματα περικλωσμένα εἰς ἓν· τὸ πολὺ ψιλὸν ὀνομάζεται ράμμα, διότι χρησιμεύει διὰ ράψιμον, τὸ δὲ πολλὰ χονδρὸν κάμηλος. Μεσαῖα μεταξύ τῆτων εἰς διαφόρους

διαμέτρους γίνονται τὰ σχοινία περὶ τῶν ὁποίων ὁ λόγος.

Πολυειδῆς εἶναι ἡ χρῆσις τῶν σχοινίων εἰς τὰς ἀνδρωπίνας ἐργασίας, καὶ χωρὶς γὰρ τὰς ἀριθμήσω, ἀρκεῖ γὰρ προσθέσω ὅτι χρησιμεύουν διὰ δέσιμον, σφίγγιμον, ἀπόσυρμα, κρέμασμα, καὶ τὰ τοιαῦτα· ἀλλὰ τὰ περισσότερα ἐξοδεύονται εἰς χρῆσιν τῶν караβίων, καὶ ἄλλα εἰς σύνδεσμον τῶν πραγματειῶν μέσα εἰς τὰς βάλλας, καὶ κιβώτια.

Διαιρῶνται τὰ σχοινία εἰς πισσωμένα, καὶ εἰς ἀπίσσωτα, τὰ πρῶτα χρησιμεύουν κυρίως διὰ τὰ καράβια, ἐπειδὴ ἡ πίσσα τὰ φυλάττει ἀπὸ τῆ γὰ βραχῶν εὐθύς, καὶ γὰρ σαπῶν· τὰ ἀπίσσωτα δὲ εἰς τὰ λοιπὰ ἔργα.

Ὅσον τὰ σχοινία εἶναι μετρίως κλωσμένα, ἤτοι μῆτε πολὺ, διότι σπάνουν, μῆτε ὀλίγον, διότι κόπτονται, ὄντα ἀπαλά, ὀμαλά, καὶ ἰσοπαχῆ, νέας κατασκευῆς καὶ φυλαγμένα ἀπὸ σῆψιν, ἄλλο τόσον εἶναι καλὰ.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν κλώθουν μερικὰ, ἀλλ' ἢ διὰ τὴν ἀτεχνίαν, ἢ διὰ τὴν ἀχρειότητα τῆ καννάβεως δὲν εἶναι τόσον καλὰ, ὥστε εἰμεθα ἀναγκασμένοι γὰρ τὰ μεταφέρωμεν ἀπὸ τὴν Ῥωσίαν, ὅπου καὶ τὸ καννάβι, καὶ ἡ τέχνη ὑπερτερῶν. Εἶναι ὅλα τυλιγμένα κυκλικῶς κατὰ διαφόρους διαμέτρους, καὶ πωλῶνται μὲ τὸ κατάρι· πολλὰ ἐκκομίζονται καὶ ἔξω τῆ Ἑλλησπόντου διὰ τὸ Ἀρχιπέλαγος, ἀφ' οὗ ἀναπληρωθῶν αἱ χρεῖαι τῆς Βασιλευσύσης, ἢ ὅταν ἦναι εἰς Ῥωσικὸν καράβι, καὶ ὁ Ῥῶσος ἔμπορος ζητήσῃ τὴν ἐξοδὸν διὰ Βασιλικῆ διατάγματος κατὰ τὰς συνθήκας.

Γίνονται σχοινία καὶ ἀπὸ τρίχας αἰγῶν πλεκτὰ, ἢ κλωστὰ, τὰς ὁποίας ὀνομάζομεν τριχιάς εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ Ἡπειρον.

Γίνονται καὶ ἀπὸ τὴν ἐσωτέραν ἐπίδερμίδα τῆς φιλύρας κλωσμένα, καὶ τὰ μεταχειρίζονται οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ εἰς δέματα βαλλῶν, ὡς εὐδυνώτερα.

Σχοινοπέλημα, ἢ σχοινοπέλοκον τὸ Γαῖτάνι γινόμενον ἀπὸ χρυσοῦ, ἀργυροῦ, μετάξι, λιναρίου, βαμβάκι,

καὶ μαλλί, μὲ τὸ πλέξιμον στρογγύλον, καὶ μακρὸν, καὶ χρήσιμον εἰς δεσίματα διάφορα, καὶ διὰ τὰς ἄσας τῶν ενδυμάτων, καὶ ἄλλων ἐπίπλων, καὶ διὰ τὰς συρραφὰς μερικῶν.

Τὰ τοιαῦτα σχοινοπλέγματα εἶναι εἰς μεγάλην χρῆσιν εἰς τὴν Τουρκίαν μάλιστα τὰ μεταξωτὰ, καὶ τὰ μάλλινα διὰ τὰς ρηθείσας τῶν ἱματίων ἄσας, ἀλλὰ καλῆ τύχῃ ὅλα πλέκονται παρὰ τῶν κατοίκων, καὶ μάλιστα τῶν Ἑβραίων· βάζονται εἰς διάφορα χρώματα διὰ τὰ προσαρμοσθῆν μὲ τὸ κυριώτερον τοῦ ενδύματος χρώμα, ἂν ᾖ πολυχρῶον. Αὐτὰ ὅμως γίνονται ἀπλᾶ, ἢτοι μονόχρσα, ἐκτὸς σπανίων τινῶν εἰς τὴν Θεσσαλίαν, καὶ τὰ περὶ αὐτὴν, ὅπερ καὶ ποικίλα σχοινοπλέγματα γίνονται, καὶ μεταχειρίζονται.

Τὰ χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ πλέκονται μὲ τοιαῦτα σύρματα, καὶ τὰ μεταχειρίζονται αἱ γυναῖκες, καὶ διὰ βερέα οικιακὰ ἐπίπλα, ἢτοι χρυσοῦφανα.

Μάλλινα πλέκονται εἰς τὴν Μοισίαν, καὶ τὰς Βουλγαρίας, καὶ δαπανᾶται πλῆθος πολὺ εἰς τὰς κάππας, ὥστε ἡ Κωνσταντινούπολις ἀποτελεῖ μεγάλην δαπάνην αὐτῶν, καὶ ὀλάκαιρα φορτία μεταφέρονται πωλούμενα μὲ τὸ κομμάτι.

T

TABI'NI, Ἰταλογαλλιστὶ, Χαρίς Τουρκιστὶ, καὶ Μεταξωτὸν Κυματηρὸν ἄς ὀνομασθῆ ἀπὸ ἡμᾶς. Ἰδὲ ΜΕΤΑΞΩΤΑ'.

TAINI'IA, ἡ κοινῶς κορδέλλα ἀπὸ τοῦ Ἰταλικοῦ· ὕφασμα λεπτὸν, καὶ στενὸν ἀπὸ μετάξι, καὶ ἰῆμα, βαμβακηρὸν, λινὸν, καὶ μάλλινον.

Χρησιμεύουν αἱ ταινίαι εἰς διάφορα εἶδη στολισμῶν γυναικείων, καὶ οικιακῶν ἐπίπλων, καὶ ὅλαι φέρονται εἰς τὴν Τυρκίαν διὰ τῆς Γερμανίας, καὶ Ἑνετίας.

Τὸ πλάτος των διακρίνεται ἀπὸ τὲς ἐπιγεγραμμένους

τὴν Γερμανίαν κατώτερα. Βάρονται ἐρυθρὰ (ἄλικα) διὰ τῆς ἐλευθέρας, καὶ κυανοκόκκινα διὰ τῆς ὑψηλῆς. Ἰδὲ ΡΟΥΧΟΝ.

ΣΑΓΙΑΪΚΙΑ ὀνομάζονται κοινῶς αἱ παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν κατ' ἀντίφρασιν *Perretianenes* (παντοτειναί) ὑφάσματα μάλλινα ὀλιγοκαιρινὰ κατὰ τὴν διάρκειαν, διότι εἶναι ἀπλῶς ὑφασμένα, καὶ βαυμένα μὲ κίτρινον, ἢ ἄλλον ανοικτὸν χρῶμα, ἢ καὶ λευκόν, καὶ τυπωμένον μὲ κυανᾶ (γαλάζια) διάφορα ἀνθη διὰ προσκέφαλα ἐπὶ τῆς, ἢ κομμάτια 30, καὶ 40 πηχῶν χρησιμεύοντα δι' ἐπιστρώματα, ἢ καὶ ἀντὶ ταπήτων.

Τὸ πανίτων εἶναι ψιλόν, τραχὺ, καὶ χωρὶς γὰ ἐμβῆ εἰς τὸ νεροτριβεῖον· παλῶνται δὲ εὐδυνά, καὶ ὑπόκεινται εἰς τὴν βότρυδα· ὅλα εἶναι ἔργα Γερμανῶν, καὶ ἐκεῖθεν μετακομίζονται μέτρια ποσότητες.

ΣΑΓΑΪΚΙΑ. Ὑφάσμα τῆς Ἠπειροῦ. Ἰδὲ ΡΟΥΧΟΝ.

ΣΑΓΡΙΪ, *Chagrin.* Ἰδὲ ΛΕΠΙΩΤΗΪ ΒΥΡΣΑ.

ΣΑΓΟΝ, *Sagon.* Εἶδος ἀλεύρου προϊόντος ἀπὸ τὸ ἀλευρόδενδρον, τὸ ὁποῖον *Sagw* ὀνομάζεται παρὰ τῶν Ἰνδῶν αὐτοχθόνων, καὶ τῶν Εὐρωπαϊῶν.

Ἡ προβλεπτικὴ φύσις διὰ γὰ θρέψῃ τοὺς κατοίκους τῶν Νήσων Μολύκων ἐδειξεν αὐτὸ τὸ ξύλον, ἐπειδὴ τὰ ρύζια δὲν γίνονται, καὶ ἀπὸ αὐτὸ κατασκευάζουσι ἄρτον θρεπτικόν, καὶ εὐπεπτον.

Τὸ ἀλευρόδενδρον τῆτο εἶναι ἀπὸ τὸ γένος τῶν Φοινίκων, αὐξάνει χωρὶς κλόνους, καὶ εἰς τὴν κορυφὴν ἀναβλαστάνει φύλλα μέγιστα, ὅσον τὸ ὕψος τε, πλατέα, καὶ μὲ ψιλὰς ἀκάνθας εἰς τὰ πλάγια εἰς σχῆμα πτερῶν· ζῆ περί τὰ τριάκοντα ἔτη, καὶ περί τὰ τέλη μόνον ἀπαξ καρποφορεῖ ἐπιβλαστάον κατὰ κορυφὴν κλόνον, ὡς ἐλαφοκέρατον, καὶ εἰς τὰ ἄκρα τῆτος γίνεται ἢ βάλανόςτου· χονδραίνει ὅσον γὰ τὸ ἀγκαλιάσῃ ἄνθρωπος, καὶ εἰς τὴν ρίζαν κάμνει θάμνας μὲ τριβόλους ὀξυτάτους, οἱ ὁποῖοι τὸ φυλάττουσι ἀπὸ τὴν βλάβην τῶν χοίρων, οἱ περ τὸ ἐπιθυμῶσι, καὶ κάμνει τὰ δυνατάτων γὰ ἡμπερέσουσι γὰ φάγουσι ἀπὸ αὐτό.

Όταν τὰ φύλλα του φανῶν τρόπον τινα ἀλευρωμένα, εἶναι σημεῖον, ὅτι καὶ τὸ ξύλον του εἶναι εἰς καιρὸν νὰ γένη ἀλευρι, καὶ οἱ Ἴνδοι κόπτοντές το ἀπὸ τὴν ρίζαν, ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ μῆκος εἰς διάσπορα μέρη τὸ σχίζου, ξύουσι ὅλον τὸ ξύλον του, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀπαλόν, καὶ μὲ ὀλίγας ἴνας, χύουσι νερόν, καὶ τὸ συναΐξου εἰς σχύφον μέγα, τὸ μεταγγίζου, τὸ ἀφήνου καὶ κατασταλάξει, ἀδειάζου μὲ προσοχὴν τὸ νερόν, συναΐξου τὴν ὑπόστασιν, τὴν διαπεροῦν ἀπὸ σίταν, καὶ τὸ πίπτου ἀπὸ αὐτὴν εἶναι τὸ Σάγον, τὸ ὁποῖον νωπὸν εἶναι ἐξαιρετὸν φαγί, χορταστικόν, θρεπτικόν, καὶ στομαχικόν, καὶ τὸ τρώγου μὲ ζωμὸν οὐφαρίας βρασμένου ἕως νὰ λύσῃ.

Διὰ τὰ φυλαχθῆ τὸ ἐψῆνου εἰς πέτρινα προπλάσματα, καὶ γίνονται ἄζυμα, λευκά, τετράγωνα, ἑνὸς δακτύλου πάχους, ἀλλὰ ξηρά, ὡς ἄρτος δίπυρος, καὶ ὅχι τόσον καλῆς γεύσεως.

Τὸ σιτιζόμενον ἀν ξηρανθῆ σπυρωτὸν ἀλευρι εἶναι καλῆτερον ἀπὸ τὸ ἐψῆμένον, καὶ ἀποτελεῖ εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη μέγα ἐμπόριον ἀπὸ Νῆσον εἰς Νῆσον, τὸ ὁποῖον ἐτρώγου οἱ Ὀλλανδοί.

Εἰς τὴν Εὐρώπην μετακομίζου τὸν καρπὸν αὐτῆ τοῦ δένδρου, καὶ τὸν τρώγου βρασμένον μὲ ζωμὴ κρέατος, ὡς τὸν φάρον. Εἰς δὲ τὰς Ἰνδίας μὲ τὰ τρυφερὰ φύλλα του κάμνου ἐνδύματα, καὶ μὲ τὰ μεγάλα, καὶ γενομένα σχεπάζου τὰς οἰκίας, καὶ ὑποστρώνου τὰ πλοιαριά των. Ἀπὸ τὰ τέσσαρά τε εἶδη καλῆτερον εἶναι τὸ λεγόμενον Λάξι Τουῖνι.

ΣΑΚΚΙΟΝ, Τερμιστὶ Τζεβάλι, ὕφασμα μακρὸν, διπλωμένον εἰς δύο, καὶ ραμμένον ἀπὸ τὰς δύο ἄκρας, χρησίμου εἰς τὰς ἐμποροὺς νὰ βάλλουσι (ὅθεν καὶ γεμιζόμενον Βάλλαν ονομάζουσι) διαφόρους πραγματείας, ὡς μαλλία, βαμβάκια, ριζάρια, σιτάρια, κ. τ. λ.

Τὸ δὲ ὕφασμα τῆτο εἶναι ἢ ἀπὸ τρίχας αἰγῶς κρουστὸν δι' ὅλα τὰλλα, καὶ ἀραιὸν διὰ μαλλία, καὶ βαμβάκια ἢ ἀπὸ κανθαβόπανον. Τοῦτο φέρεται ἀπὸ τὴν

Ρώσσιαν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· τὰ δὲ πρῶτα ὑφαίνονται εἰς τὸν τόπον.

Διὰ τὸ μέγα ἐμπόριον τῆς Τουρκίας εἰς ἀποστολὴν πραγμάτων ἀπλῶν καὶ ἀδευτών, δαπανῶνται πολλὰ σακκία εἰς ὅλους τὰς ἐμπορικὰς τῆς λιμένας, καθὼς εἶναι εὐκόλον γὰρ τὸ συμπεράνῃ τινὰς ἀκύντας χιλιάδας Βάλλας βαμβακίων, μαλλίων, καὶ λοιπῶν στελλομένων ἀπὸ Σμύρνην, Σέρρας, Κωνσταντινέπολιν, καὶ τὰς ὁμοίας. Σημειωτέον ὅμως ὅτι εἰς τὰς διὰ ξηρᾶς στελλομένας πραγματείας, ὡς ἀπὸ Σερρῶν, μεταχειρίζονται σακκία τρίχινα πυκνά, καὶ χωρῶντα περὶ τὰς 60 ὀκάδας βάρους, τὰ ὅποια καὶ Βαλλίδια ὑποκοριστικῶς (Ballot) λέγομεν. Εἰς δὲ τὰς διὰ θαλάσσης αραῖα, τρίχινα, ἢ κανναβίσια, χωρῶντα ὑπὲρ τὰς 100 ὀκάδας, τὰ ὅποια Βάλλαν ὀνομάζομεν· πολλάκις ἐκφράζομεν τὸ περιέχον ἀντὶ τοῦ περιεχομένου, ὡς ἐν σακκί σιτάρι, καὶ τὰ παρόμοια.

ΣΑΚΚΟΥΛΛΑ, ἀντὶ τῆ Σακκύλλιον, ἐλάττωμα τῆς κοινῆς γλώσσης, ἢ ὅποια ἀντὶ γὰ φυλάξῃ τὸ ἀπλῆν Σάκκος διὰ τὰ ἀνωτέρω, συνειθίζει τὸ ὑποκοριστικὸν (καθὼς καὶ ἄλλα πολλὰ), καὶ ἀναγκαζόμεθα γὰρ ἀλλάξωμεν τύπον ἐδῶ. Εἶναι δὲ ἡ Σακκύλλα, πῆρα, ἢτοι μικρὸν σακκίον διὰ γὰρ μετακομίσῃ τινὰς ἀργύρια, ἢ ἄλλα ὀλίγης ποσότητος πράγματα, καὶ γίνεται ἀπὸ τὸ ἴδιον ὑφασμα, ὡς τὰ σακκία, ἢ ἄλλο πανί, ἢ καὶ ἀπὸ δέρμα, τὸ ὁποῖον καὶ ἐπέδωκε τὸ ὄνομα εἰς τὴν Βύρσαν καὶ παρ' Εὐρωπαϊοῖς.

Οὕτως ὀνομάζεται καὶ ἡ Σακκύλλα τῆ κόλπου, εἰς τὴν ὁποίαν βάλλοντες ἀργύρια διὰ πρόχειρα ἔξοδά μας, τὴν φέρομεν εἰς τὸν κόλπον· ἀλλ' αὕτη εἶναι, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, μεταξωτὴ, καὶ πλεκτὴ, πλεκομένη εἰς τὸν τόπον ἀπὸ διπλῆν κλωστήν μετάξης εἰς διάφορα σχήματα, καὶ χρώματα, καὶ μεγέθη. Φέρονται ἀπὸ τὴν Εὐρώπην ὀλιγώταται, καὶ σχεδὸν εἶναι ἀζήτητοι, διότι αἱ ἐπιτόπιοι ὑπερτερῶν εἰς τὴν ζωρότητα, καὶ προσαρμογὴν τῶν χρωμάτων.

Σακκῦλλα λέγεται, καὶ ἀπλῶς ἢ συνθέτως Καπροσακκοῦλλα, εἰς τὴν ὁποίαν βάλλοντες τὸν καπνὸν τῆς Νικοτιανῆς, τὸν μετακομίζομεν ἐπικόλπιον πρὸς χρῆσίν μας ὅπερ εὐρεθῶμεν. Αὐτὴ ράπτεται ἀπὸ διάφορα ὑφαντὰ, ὡς πανία, ροῦχα, μεταξωτὰ, καὶ κυρίως σαλικά τῆς Ἀφρικῆς, καὶ τὰ προτιμότερα ἀπὸ τὰ τῆς Ἰνδίας, τῶν ὁποίων ἡ χρῆσις τόσον ἐπινύησεν εἰς τούτους τῆς τρυφῆς τῆς χρόνης, ὥστε οἱ ράπται κόπτουσι δάκαира, καὶ καινούρια σάλια τῆς Ἰνδίας διὰ νὰ κάμῃ Σακκῦλλας, τῆς ὁποίας Σακκῦλλορράπτας (Κεσετζῆδες) ἄς ὀνομάσωμεν, καὶ τοιοῦτοι εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εἶναι ἀρκετοὶ πωλῶντες αὐτὰς καὶ κατὰ μίαν διὰ τοὺς πολίτας, καὶ μὲ τὴν δεκάδα διὰ τὰ ἔξω μέρη, καὶ τὸ περισσότερον διὰ τὴν Δακίαν. Ἡ τιμῆτων συνίσταται εἰς τὴν ποιότητα τῆ ὑφάσματος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον γίνονται προστιθεμένης καὶ τῆς τῆ χρυσοῦ, ἢ ἀργυρῆ συριτίε τῶν ραφῶν, καὶ τῆ ραπτικῆ. Εἰς ταῦτα συνίσταται ἀναλόγως καὶ ἡ καλωσύνητων.

ΣΑΚΚΟΠΗΡΑ, τὸ Χαράρι, χρήσιμον εἰς τὴν οἰκονομίαν διὰ μετακομίσειν ἐπίπλων οἰκιακῶν, καὶ μάλιστα τῶν διὰ ξηρᾶς ὁδοιπόρων. Ράπτεται ἀπὸ πυκνὸν τρίχιον ὑφασμα, ὡς τὰ ἀπλᾶ σακκία μεσαίου μεγέθους, καὶ ἡ καλητέρα σκεπάζεται ἀπὸ τὸν πάτον ἕως τὴν μέσην μὲ βύρσαν αἰγίδος (Σαχτιάρι) καὶ αἱ καλητέρας μὲ Ῥωστικὸν σκύτος. Ἀμφότερα δὲ διὰ προφύλαξιν ἀπὸ τὰς βροχᾶς· ἄλλαι εἶναι ὀλόκληροι σκεπασμένα.

Αἱ μικρότερας τούτων σχεδὸν ἡμίσειαι ὁμοίως περισφιγμένα μὲ βύρσαν, ἢ σκύτος, καὶ ἔχουσαι εἰς τὸ στόμιον θηλυκώματα, καὶ κλειδί, χρησιμεύουσι διὰ τίμια πράγματα τῶν ὁδοιπόρων, καὶ τῶν ταχυδρόμων. Οἱ Ἰταλογάλλοι τὴν ὀνομάζουσι Βαλίζαν (Valise) καὶ οἱ τὴν Ῥωσσίαν ὁδοιποροῦντες Τζαμεδάνι.

Σακκοπήραν ἢμποροῦμεν νὰ ὀνομάσωμεν καὶ τὸ ἀκόμη μικρότερον, καὶ ὁμοίως ραμμένον, καὶ βυρσοσκέπαστον σακκῦλλι μὲ ἱμάντα (λωρί) ἐκατέρωθεν προσ-

ραυμένοι, χρήσιμον διὰ κρέμασμα· καὶ τὴν μεταχειρίζονται οἱ ὄδοιπόροι διὰ πρόχειρον μετακόμισιν τῷ φαγητοῦ των, καὶ οἱ κυνηγοὶ διὰ τὸ κυνήγι των. Ὀνομάζεται δὲ Τυρμιστὶ Τζανταή.

ΣΑΪΧΑΡΙ, ἀπὸ τῷ Λατινικῷ Saccharum, καὶ τοῦτο ἴσως ἀπὸ τῷ Αραβικῷ Σιεκέρ, ἀλλ' ἑλληνικώτερον μοι φαίνεται τὸ Ζάχαρι, ὅτι καὶ ἡ γλυκύτης χάρις ἠμπορεῖ νὰ ὀνομασθῆ, καὶ τῆτο ἔχει πολλὴν κατ' ἐπίτασιν. Ἰδὲ **ΖΑΪΧΑΡΙ**.

ΣΑΛΕΪΠΙ. Ἰδὲ **ΣΑΤΤΡΪΟΝ**.

ΣΑΛΓ, ὕφασμα μάλλινον ψιλὸν διαφόρων εἰδῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐγκρίνεται τὸ ὑφαινόμενον εἰς τὴν Ἀγκυραν τῆς Γαλατίας, διὰ τὴν ὑπεροχὴν τῶν αἰγείων τριχῶν ἐκείνης τῆς Ἐπαρχίας· ὁμοίως καὶ εἰς τὴν Βαρβαρίαν ὑφαίνονται. Ἰδὲ **ΚΑΜΗΛΩΤΑ**.

ΣΑΪΛΙ, καὶ παρὰ τῶν Ἀσιατικῶν Σιάλι, καθὼς κατὰ πολιτογραφίαν συνεδίξεται καὶ παρ' ὄλων τῶν Ευρωπαϊῶν, ἀπὸ τοὺς κριτικωτέρους τῶν ὁποίων πολλοὶ νομίζουσιν, ὅτι τὸ κοινῶς τῶρα γνωστὸν εἰς ἡμᾶς Ἰνδικὸν **ΣΑΪΛΙ**, εἶναι τὸ παρὰ τῶν ἀρχαίων Σηρικῶν ὕφασμα, ἴσως διότι συνέχεον τὴν μετάξην μὲ τὴν λεπτότητα, καὶ ἀπαλότητα τῆ μαλλίου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ὑφαίνεται τὸ **ΣΑΪΛΙ**, ἀμφότερα δὲ ὀλίγον ἦτον γνωστά εἰς ἐκείνης, πλὴν πιθανότερον νὰ ἦναι τὸ **ΣΑΪΛΙ**, διότι Σῆρες ὠνομάζοντο τὰ περὶ τὴν Βυχαρίαν ἔθνη, καὶ ὅχι οἱ Σῖναι, ὅπου ἦτον ἡ μετάξην, ἢ κατὰ πάντα ἀγνωστος εἰς τὴς ἀρχαιοτέρας Ἑλλήνας· ἡμεῖς ἠμποροῦμεν καὶ τὸ **ΣΑΪΛΙ** νὰ πελιτογραφήσωμεν, καὶ τὸ Σηρικὸν νὰ μεταχειρισθῶμεν εἰς τὸ ὑψηλότερον.

Τὰ Σάλια τῆς Ἰνδίας ὑφαίνονται ἀπὸ μαλλὶ ἀπαλώτατον, ἐντόπιον, καὶ ἰδιαίτερον ἐκείνων τῶν μερῶν, καὶ εἶναι ἐργόχειρον ἀξιόλογον, τῷ ὁποίῳ ἢ κατασκευῇ, φαίνεται ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μετατεπισθῆ, καὶ νὰ οἰκειοποιηθῆ εἰς ἄλλα μέρη· τὸ πλάτος αὐτῶν εἶναι περὶ τῆς δύο πήχεις, καὶ τὸ περισσότερον μῆκος 6 καὶ $\frac{1}{2}$, περὶ τῷ ὁποίου ἰδὲ κατωτέρω.

Περὶ τὰ τέλη τῆς παρελθούσης Ἐκατονταετηρίδος ἤρχισεν ἡ πολυτέλεια τῆς χρήσεως, ἢ νὰ εἶπω προσφύτερον, καταχρήσεώς των εἰς τὴν Τουρκίαν, καὶ εἰσέτι κυριεύει μὲ ἐπαύξεισιν.

Ἡ Κωνσταντινούπολις λαμβάνει πλῆθος πολὺ διὰ τῷ Βαγδατίου, καὶ ἀφ' ἧ ἀποπληρώσῃ τὰς πολλὰς τῆς διὰ τὴν πολυτέλειαν χρείας, στέλλει ἀρκετὰς ποσότητας εἰς τὴν Δακίαν, καὶ διὰ κλεψεμπορίου εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην, ὅπου ἡ μαγία τῶν γυναικαρίων ἀντιπαρατάσσεται μὲ τὰ σκληρὰ ἐμπόδια τῶν Βασιλέων· καὶ τὸ ἐμπόριον τῆτο ἔκαμε πολλὰς νὰ εὐτυχήσῃν, καὶ ἄλλως ἐζημίωσι, κατὰ τὴν φύσιν τῆ κλεψεμπορίας (κοντραβάνδο).

Χρήσις τῶν Σαλίων γίνεται εἰς κεφαλοδέσμια τῶν Τύρκων, ζωνάρια ὅλων τῶν ἰνδυσμένων Ἀσιατικῶν, ἤτοι μακρὰ, σκεπάσματα εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ εἰς τὰς ὤμους τῶν γυναικῶν (τοῦτο μόνον χρειάζεται ἡ Εὐρώπη) καὶ ἐνδύματα τῶν γυναικῶν, καὶ μερικῶν θηλυδριῶν ἀνδρῶν, ἐφαπλώματα τῶν πλουσίων, καὶ τελευταίον καπνισακῆλαι. Κατήντησαν οἱ εὐθρυπτότεροι καὶ πολυτελέστεροι νὰ κάμνῃ ἐπιστρώματα, προσκεφάλαια, καὶ παραπιτάσματα ἀπὸ αὐτὰ· ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι εἶναι σπάριοι, καὶ Σατράπαι ἄσωτοι.

Εἶδη δὲ Σαλίων ταῦτα.

1. Δουλῆκι, τὸ μακρύτερον ἀπὸ ὅλα, χωρὶς κρᾶσπεδα, καὶ κεφαλάρια.
2. Ριζαί, κοντότερον μὲ κρᾶσπεδα (κενάρια) κατὰ πλάτος, καὶ μῆκος.
3. Τζάρι, μὲ κεφαλάρια, καὶ μονόχρουν ἐπίπεδον.
4. Κεφιδάρι, τὸ ὅποιον καὶ Σαμλές, μὲ κρᾶσπεδα, ἐπίπεδον μονόχρουν, καὶ χωρὶς κεφαλάρια.
5. Βογτζᾶς, τετράγωνον μὲ διάφορα ἀνθη εἰς τὰς γωνίας, καὶ τὸ κέντρον μονόχρουν, ἢ ἀνθηρὸν.

Ταῦτα δὲ γίνονται καὶ μίχτα, ἤτοι μὲ κεφαλάρια, καὶ ἐπίπεδον ἀνθηρὸν, καὶ πολυειδῶς.

Ἐνθὴ τῶν. Τὰ κεφαλάρια γίνονται εἰς τὰς δύο
ἄκρας

ἄκρα εἰς εἶδος σταφυλῆς, ἢ κοκκονάρας. Τὰ μικρὰ ἀν-
θη εἰς ὅλον τὸ ἐπίπεδον, καὶ αὐτὰ χρησιμεύουν σχεδὸν
δι' ἐνδύματα, ὡς τὰ Δουλέκια, τὰ ὁποῖα γίνονται καὶ
εἰς τὰς Βογτζάδες. Σειραὶ πυκναὶ διαφόρων χρωμάτων,
ὡς τὰ ἐξαδάκτυλα (ἀλτιπαρμάκια) σειραὶ ἀραιότεραι,
ἤτοι μετὰ τὴν σειρὰν εἰς ἴσον ἀπόστημα ἀνθη μικρὰ,
καὶ πάλιν σειρά, ὡς εἰς τὰ ρέζαγια. Σειραὶ πλατεῖαι,
καὶ εἰς τὸ μεταξὺ περιπλοκάδες, ὡς εἰς τὰ λεγόμενα διὰ
τῆτο Φερμαΐσια, τὰ ὁποῖα πρότερον ἐτιμῶντο πολὺ, καὶ
τώρα ἐξέπεσαν. Ὀλόλευκα κυανᾶ, ἢ ἐρυθρᾶ μὲ κρά-
σπεδα μόνα πανταχόθεν, ὡς τὰ κεφιδάρια, ἢ μὲ κρά-
σπεδα κατὰ τὰ ἄκρα τοῦ πλάτους, καὶ κεφαλάρια εἰς
τὰ ἄκρα, ὡς τὰ Τζάρια.

Ἡ ἀπαλότης, πυκνότης, καὶ τὸ ἐπιτηδεϊότερον ὕφασ-
μα τῶν Σαλίων εἰς τὸ χρωμάτισμα, καὶ ἡ τοιαύδε, ἢ
τοιαύδε ὀρέξεις τῆ ἀγοραστῆ ἀποτελεῖ τὴν τιμὴν τε. Εἰς
δὲ τὸ γενικὸν πωλοῦνται παρὰ τῶν φερόντων αὐτὰ μὲ
τὸν φάκελλον, ἤτοι σύνδεσμον (Βαρχασᾶν) ἔχοντα πολ-
λὰ κομμάτια, καὶ ὁ ἀγοραστῆς ἐργαστηριάριος ἐπιλο-
γιζόμενος αὐτὸν ἀπὸ τὸ ἐν εἰς ἄλλο κομμάτι ἀποφασί-
ζει περὶ τῆς τιμῆς των, ἐπειδὴ εἰς ἓνα φάκελλον εὐρί-
σκοῦνται ἀπὸ ὅλα σχεδὸν τὰ εἶδη, καὶ μήτε μὲ τὸ μέ-
τρον τῆς ἐκτάσεώς των, μήτε μὲ σταθμὸν πωλοῦνται,
ἀλλὰ μὲ μόνην τὴν ἀρέσκειαν τοῦ ὀμματίου, καὶ κατὰ
τὴν ἀναλογίαν τῆς χρήσεως τῶν ἀνθρώπων, ἢ ὁποῖα
ἀλλάσσει ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν διὰ τὸ φύσει ἀκατά-
στατον τῆς ὀρέξεως.

Τὸ μέγεθος τῶν Σαλίων μετράται $5\frac{1}{2}$ πήχεις μῆκος
τῆ Δουλέκίης, καὶ $4\frac{1}{2}$ τῆ Ρέζαγιῆς, καὶ 2 πήχεις πλά-
τος, ἀλλὰ γίνονται καὶ μακρύτερα, πλὴν στενώτερα ἀ-
ναλογικῶς ὥστε ὅσον αὐξάνει τὸ μῆκός των, τόσον ἐ-
λαττοῦται τὸ πλάτος των, καὶ τοιοῦτο εἶναι τὸ κυρίως
μέτρος των.

Τὰ λεγόμενα Κεμέρ Βέντια, ἤτοι ζωνάρια, εἶναι μα-
κρύτερα, ἀλλὰ καὶ στενότερα, τὰ δὲ μεταφερόμενα ἄ-
βαφε λευκὰ, καὶ ἀπλῆν πανὶ εἶναι στενὰ, καὶ μακρὰ
ἕως

ἕως 18 πήχ. χρήσιμα διὰ τὰ βαφῆν κατὰ τὴν θείλησιν τῆ ἀγοραστῆ, καὶ τὰ γένειν φόρεμα· πωλῆνται δὲ καὶ μὲ τὸν πήχυν αὐτὰ παρὰ τῶν λιανοπώλων.

Προτέρημα τῶν Σαλίων εἶναι τὸ ἀνεξίτηλον ὄλων τῶν πολυμόρφων χρωμάτων των, ὥστε καὶ παλαιέμενα χρησιμεύειν εἰς διάφορα ἐπιπλα μικρὰ, ὡς νυκτικά καλύμματα, καπνوسακκέλλας, καὶ τὰ παρόμοια· ἀλλ' ἐλάττωμα ἀδιόρθωτον τὸ τὰ μὴ ἔχουν οἱ ὕφανται παραμικρὰν ἰδέαν σχεδιασμῶ ζωγραφικῆς, ὅθεν ρίπτειν τὰς ὠραίας ἐκείνους χρωματισμοὺς ὡς τύχει, καὶ τὰ ἀνθησῶν δὲν ἔχουν κἀμμίαν φυσικὴν ὁμοιότητα, ἢ σκοπόν. Ἄν αὐτὸ τὸ ὕφασμα ἦτον εἰς Εὐρωπαϊκὰς χεῖρας, βέβαια ἠθέλεν ἦναι θαυμάσιον.

Ἡ τέχνη τῆ τὰ συνενώσουν τὰ σάλια δὲν εἶναι ἰδίᾳ μόνον εἰς τοὺς Ἰνδοὺς, οἱ ὅποιοι ὕφαίνουσιν αὐτὰ εἰς δύο, καὶ τρία κομμάτια, καὶ ἔπειτα τὰ συγκολλῶσιν, ἐπειδὴ καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εἶναι Σურτεχνία ἔχουσα ἔργον τὸ τὰ προσαρμόζωσι τὰ σχίσματα καὶ τῶν Σαλίων, καὶ τῶν λοιπῶν ρέχων, καὶ πανικῶν μὲ τὴν ἐντελεστέραν ἐπιτηδειότητα. Ὀνομάζονται δὲ Οὐρατζήδες, ἧτοι προσαρμοσταί, καὶ μεταχειρίζονται εἰς τὴν ραφὴν τὴν κλωστήν, ἢ νῆμα τοῦ ἰδίου ὕφαντῆ, καὶ τὸ κάμειν ἀγνώριστον, καθὼς καὶ οἱ Ἰνδοί.

Ὅσοι στέλλου εἰς τὴν Εὐρώπην λαμβάνου βαμμένον, ἢ βάφου ἐπίπεδον ὁμαλῆ σαλίς, καὶ προσαρμόζου διὰ τῶν ἀνω τεχνιτῶν, ὅτι κρᾶσπέδον, ἢ κεφαλᾶρι θείλησιν.

Σάλι τῆς Κεφαλῆς εἶναι ὕφασμα μάλλινον εἰδὸς τῶν Καμηλωτῶν, γινόμενον εἰς τὴν Βαρβαρίαν, καὶ κυρίως τὸ Τύμισι. Ἰδὲ ΚΑΜΗΛΩΤΟΝ.

Σάλι τῆ Βαγδατίς. Ὑφασμα κατὰ μίμησιν τῶν Ἰνδῶν, ἀλλὰ μὲ ἀραιότερας τὰς ποικιλότητας, καὶ ἀσσυγκριτῶς κατώτερον διὰ τὴν τραχύτητα τοῦ μαλλίου· εἶναι δὲ εὐχρηστα διὰ περιδέσματα κεφαλῆς, καὶ ζώνας τῶν πτωχῶν Τέρκων, καὶ πολλὰ εὐθυσία.

Σάλι Ἀγγλικόν. Οἱ Ἰνδοκράται, καὶ ἐμπορικοὶ Ἀγγλοὶ γυωρίζοντες τὸ μέγα ὄφελος τῶν Ἰνδῶν ἀπὸ τὴν

κατασκευὴν τῶν Σαλίων, ἐμεθοδεύθησαν νὰ ὑφαίνον καὶ αὐτοὶ, καὶ ὑφασαν τετράγωνα (Βογτζάδες) μὲ ὠραία ἀνθρ, καὶ ποικιλότητος ἀπὸ μετὰξι, καὶ μαλλί, καὶ λείπεται πολὺ νὰ φθάσουν τὴν ποιότητα τῶν Ἰνδικῶν, ὥστε ἐνδεχόμενον φαίνεται. Πρὸ ἐνὸς ἔτους ἤρχισαν νὰ φέρων ἀπὸ τὴν Μάλταν εἰς τὴν Τυρκίαν, ἀλλ' ὀλίγη ὄρεξις εὐρέθη δι' αὐτὰ, καὶ μόναι αἱ πτωχαὶ γυναῖκες τὰ φοροῦν ἐπώμια, καὶ σπανιοὶ ζῶνται μὲ αὐτὰ· εἶναι ὁμως εὐθυσά.

ΣΑΛΜΩ'Ν, Λατ. Salmo, καὶ Γαλλ. Saumon, ὄψαρι παχὺ πλατύκρον μέγα, μὲ λέπια ἀργυρόχροα, καὶ τὸ κρέας κόκκινον· φαίνεται ὅτι γεννᾶται εἰς τοὺς ἀμφοδεις τόπους τῶν ἐκβολῶν τῶν ποταμῶν εἰς τὸν Γερμανικὸν Ὠκεανὸν, καὶ τὸν ὑπερβόρειον, καὶ τὰς Βρεττανικὰς Νήσους, διὰ τὸτο ὄψαρεύεται καὶ εἰς τοὺς ποταμοὺς, ζῶν εἰς αὐτὰς, καὶ ἀναβαίνων ἕως τῶν πηγῶν των, καὶ εἰς τὰς θαλάσσας.

Νωπὸν τὸ ὄψαρι τὸτο εἶναι νόστιμον εἰς τὴν γαστρῶν, καὶ μὲ τὸ ἀλάτισμα ἀποτελεῖ ἐμπόριον ἀρκετὸν εἰς τὰ παρωκεᾶνια Εὐρωπαϊκὰ ἔθνη. Τὰ περισσότερα ἀλιεύονται εἰς τὰ παράλια τῶν Βρεττανικῶν Νήσων ἀπὸ τὸν Ἰαννουάριον ἕως τὸν Σεπτέμβριον· τῆς λοιπῆς μῆνας ρίπτει τὰ ὕδατος τὸ θηλυκὸν εἰς γέννησιν, καὶ εἶναι ἐμποδισμῆρον τὸ ὄψαρευμα, καὶ διὰ νὰ πολλαπλασιασθῆ τὸ εἶδος τς, καὶ διότι τότε εἶναι ἀπαχον.

Ὀψαρεύεται ὁ Σαλμῶν μὲ τὰ ἀγκίστρια, καὶ μὲ τὰ δίκτυα εἰς δὲ τῆς ποταμῶν ἐκτὸς τῶν ἔχων καὶ πεμφράγματα σιδηρᾶ, τῶν ὁποίων τὴν θύραν εἰσωθῶν μὲ τὸ κεφάλι τε ἐμβαίνει ὁ Σαλμῶν, καὶ δὲν ἠμπορεῖ πλέον νὰ ἐκβῆ.

Ταριχεύεται τὸ ὄψαρι τοῦτο, ὡς ἡ πελαμὺς εἰς βαρύλλια, καὶ πωλεῖται εἰς ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέρη· καὶ τὸ καλὸν ἔχει γνωρίσματα, τὸ νὰ ἦναι κόκκινον, νεοταριχευμένον, καὶ νὰ μὴ ἔχη εὐρωτὰ (τάγκωμα) καὶ διὰ νὰ φυλαχθῆ τοιοῦτο, πρέπει νὰ ἦναι καλὸν τὸ βαρύλλι διὰ νὰ μὴ στάξῃ ἡ ἄλμη του, καὶ χαλάσῃ.

Ἡ Ῥωσσία ἔχει πλῆθος Σαλμώνων, ἀρκούτων καὶ διὰ χρῆσιν τῶν ἐντοπίων, καὶ δι' ἐμπόριον μὲ τὰ νοτιώτερα μέρη ταραχεύονται. δὲ καὶ μὲ τὸ ἄλας, καὶ εἰς τὸν καπνόν.

Εἰς τὴν Ἐπικράτειαν ταύτην, καὶ μάλιστα εἰς τοὺς αἰγιαλὸς τῆς Λαπωνίας, εὐρίσκεται εἶδος Σαλμώνος λευκοῦ ὀνομαζομένου παρὰ τῶν ἐντοπίων Μεέλμα, καὶ ξηραίνόμενος πωλεῖται.

ΣΑΛΣΑΠΑΡΗΛΑ, Salsapareille, ἀπὸ τῶ Ἰσπανικῆ Zarcaparilla, συνθεμένον ἀπὸ τῶ Zarca ἄμπελος, κλήμα, καὶ parilla, ὅμοιον, ἢτοι ἀμπελοειδὴς θάμνος· χρῆσιμος εἰς τὴν Ἱατρικὴν, παρομοιάζουσα πολὺ μὲ τὸ κλήμα, διότι βλαστάνει κλότους μακροὺς, ἀναφύοντας ἐπιφυλλίδας, ὡς τῶ κλήματος, μὲ τὰς ὁποίας περιτυλίσσεται εἰς τὰ πλησίον δένδρα, καὶ καταπᾶ ἀναδειδράς. Ὁρθότερον λοιπὸν εἶναι τὸ, Σαρσαπαρήλλα, καὶ Ζαρσαπαρήλλα, διὰ τὰ μὴ εἶπω Κλιματώδης, τὸ ὁποῖον ἠθέλην εἶναι εὐαρμωστέτατον· εἶναι δὲ εἶδος Σμίλακος.

Τὸ φυτὸν τῆτο βλαστάνει κυρίως εἰς τὴν Νέαν Ἰσπανίαν τῆς Ἀμερικῆς εἰς τόπους ὑγρὸς, καὶ ἐλώδεις. Ἐκτείνει τὰς ρίζας του ἕως 6 καὶ 7 πόδας, χονδρὰς ὅσον κάλαμος γραφικὸς, καὶ εἶναι ἔξωθεν στακτεραὶ, καὶ ἔσωθεν λευκαὶ, μὲ δύο κοκκινωπὰς γραμμάς. Οἱ κλότοι τε ἔρπονται κατὰ γῆς ἕως τὰ εὐρὴν δένδρον, ἢ ξύλον ὀρθιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναβαίνουν συνδεδεμένοι μὲ ἐπιφυλλίδας· τὰ αἰθῆτου λευκὰ, καὶ ἀστροειδῆ, καὶ ὁ καρπὸς του κόκκινος, καὶ ὑπόξυνος.

Ἄλλο εἶδος Σαρσαπαρήλλας εἶναι τὸ γινόμενον εἰς τὸ Μερινιανὸν τῆς Βρασιλλίας μὲ χονδροτέρας ρίζας μεταφερόμενον, καὶ μεταχειριζόμενον παρὰ τῶν Πορτογάλλων, ἀλλὰ δὲν ἔχει τὴν δύναμιν τῆς ἀνω ρήθεισης. Ὁμοίως δὲ καὶ ἡ Ῥωσικὴ, καὶ ἡ φερομένη ἀπὸ τὸ Σιρινάμον ἔχεν χονδρὰς τὰς ρίζας, καὶ εἶναι ἄχρηστοι.

Γνωρίσματα τῆς καλῆς Σαρσαπαρήλλας ἐκτὸς τῶν ρηθέντων εἶναι ἡ ξηρότης, τὸ μῆκος τῆς ρίζης, ἡ εὐκολία τοῦ σχίσματος εἰς δύο χωρὶς τὰ ἐκβάλλη κοινορτόν

τὸν παρτελῶς, καὶ ἀφ' ἑ βράση νὰ γένη κόκκινος ὁ ζωμός της.

Χρῆσις δὲ αὐτῆς εἰς πτισσάνην διὰ ποτὸν ὄσων θέλαν νὰ καθαρῖσθῃ τὸ αἷμά των, καὶ ἐσιωδῶς τῶν πασχόντων ἀπὸ Γαλλικὰ, ἢτοι ἀφροδισιακὰ πάθη.

ΣΑΜΟΥΡΙ, ζῶον τῆς Σιβηρίας ἀγνωστον εἰς τὰς Παλαιὰς Ἑλληνας, διὰ τὸτο ἀκατονόμαστον. Ἡ Τευτονικὴ γλῶσσα τὸ ὠνόμασε Martre (σκίυρος) διακρίνεσα αὐτὸ ἀπὸ τὴν Ἐνυδρίδα, καὶ τὸν κυρίως Σκίυρον (Βερβερίτζα) μὲ τὸ Zibelline. Τὴν αὐτὴν ἔκφρασιν οἰκειοποιήθησαν καὶ οἱ Γάλλοι, καὶ οἱ γείτονές των, ἢ ὅποια δὲν εἶναι ἀνάρμοστος, διότι τὸ Σαμουρί ὁμοιάζει κατ' ἄλλα τὸν σκίυρον, πλὴν τῆς τριχὸς, καὶ τῆ χρώματος· καὶ δικαίως ἢμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ Σκίυρος Σιβηρικὸς.

Εἰς ὅλην τὴν Σιβηρίαν, καὶ Λαπωνίαν κυνηγῶνται τὰ Σαμύρια, ἀλλ' ἐγκρίνονται τῆς Ἰακῆς Ἐπαρχίας, καὶ Ἰακουσικὰ ἐπονομάζονται, καὶ εἶναι τὸ καλλίτερον, καὶ ἀκριβώτερον δέρμα ἀπὸ ὅσα ἄλλα χρησιμεύουν εἰς τὴν Διφθερυγίαν (Γενναρικὴν) ἀν' δὲν προκρίνωμεν τὴν μαύρην ἀλωπεκὴν, ἀλλ' ἢ χρῆσις της εἶναι μικροτάτη. Ἴδὲ **Α'ΛΩΠΕΚΗ**. Φέρονται εἰς τὴν Τερσίαν, ὅπου γίνεται κατάχρησις καὶ εἰς ταύτην τὴν πολυτέλειαν, τὰ περισσότερα Σαμύρια, καὶ πωλῶνται μὲ τὴν τεσσαρακοντάδα (σορόκι) ἢ ἀπλῶς μὲ τὴν εἰς χεῖρας τῆ ἐμπορίου ποσότητα (παρτίδα) καὶ ἐπειδὴ μόνον τὸ ὀμμάτι, καὶ ἢ ἀφ' ἑ διακρίνεν τὴν τιμῆν των, χρειάζεται ἐπιτηδειότης πολλὴ εἰς τὸν ἀγοραστὴν διὰ νὰ μὴ γελασθῇ· γενικῶς ὅμως τὰ πολύμαλλα, μακρόμαλλα, καὶ μαυρότερα εἶναι τὰ καλλήτερα.

Ὀλάκαιρον εἶναι τὸ δέρμα ὅλων τῶν Σαμυρίων, καὶ μὲ πολλὴν ἐπιτηδειότητα ἐκδαρμένον. Οἱ Διφθερουργοὶ τὸ διαιροῦν εἰς τὴν ράχην (ἢ ὅποια καὶ Σαμουρόγουνα κυρίως λέγεται) κοιλίαν, ὕραν, ποδάρια, καὶ λαιμόν· καὶ ἀπὸ ὅλα αὐτὰ κάμνεν χωριστὰς διφθέρας, ἐκφραζόμενοι συνθέτως, ἢτοι Σαμουροκοιλία, κ. τ. λ.

Κυνηγᾶ καὶ ἕτος ὁ Σκίρκος, καθὼς καὶ ὁ εὐρισκόμενος εἰς τὰ μέρη μας, τὰ πτηνὰ, καὶ τὰς φωλέας των διὰ τὰ φάγη τὰ αἰάτων. Αναβαίνει μὲ εὐκολίαν μεγίστην εἰς τὰ δένδρα, καὶ διατρέχει τὰς κλόνας των, καὶ ὅταν κυνηγῆται ἀπὸ τὰς σκύλους ἀπομακρυνόμενος ὀλίγον δὲν φεύγει, ἀλλ' ὅταν πλησιάσῃ ἀναβαίνει εἰς τὸ ἡμισυ τῆ κορμῆ τῆ δένδρου, καὶ γυρίζων τὰς βλέπει περιφρόνωντας τους.

Οἱ Σιβηριῶται εἶναι ἐπιτήδειοι κυνηγοὶ, καὶ ὅταν ἰδῶν πτηνὰ πολλὰ συναγμένα τὰ φωνάζουν, ἐννοοῦν ὅτι ἐκεῖ εἶναι Σαμῆρι, καὶ ὑπάγῃ μὲ τόξα καὶ βέλη στομωμένα, καὶ τὸ κτυπῶν χωρὶς τὰ χαλάσῃ τὸ πολύτιμον δέρμα του· τὸ πιάνει δὲ καὶ μὲ παγίδας, ἔπειτα τὸ ἐκδέρνει ἀπὸ τὸ στόμα, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ τοιαῦτα δέρματα, καὶ ξηραίνοντες τὸ γυρίζῃ μὲ τὴν σάρκα ἔξω, καὶ τὸ πωλῶν.

ΣΑΝΔΑΛΙΑ, κυρίως τὰ Τζαρέχια, σκύτος ἐργασμέον, ἢ καὶ ἀνέργαστον δέρμα βοῶν, ἢ χοίρων, ἢ παρόμοιον, προσαρμοζόμενον ἀνέκαθεν εἰς γυμνά τὰ ποδάρια, καὶ δεμένον μὲ ἱμάντας, (ἦτοι λωρία)· ἐχρησίμευε διὰ τὰς ὁδοιπόρους.

Τὰ δὲ τωρινὰ Σανδάλια τῶν Ἀλβανιτῶν πλέκονται μὲ ψιλώτατον δέρμα εἰς τὰ ἄκρα, σκεπάζῃ τὰ δάκτυλα, μὲ τὸ γύρισμα γωνιωδῶς τοῦ σκύτους, στολίζονται πολλάκις, καὶ μὲ χρυσοῦν σύρμα, ὥστε γίνονται πολυτελῆ, καὶ ἀκριβώτατα· ἀλλὰ ταῦτα διὰ τοὺς ἀρχοντας καὶ ἡγεμόνας. Ὁ δὲ κοινὸς λαὸς τὰ φορεῖ ἀπλά, καὶ πλεγμένα μὲ χονδρὸν λωρὶ ὅσον τὰ στέκονται καλὰ εἰς τὸ ποδᾶρι· αὐτὰ μεταχειρίζονται, καὶ οἱ ποιμένες, καὶ οἱ ἀγωγιάται, καὶ ὅλος ὁ λαὸς τῆς Ἀλβανίας, καὶ τῆς δυστήνου Ἑλλάδος.

Σανδάλια ὀνομάζονται καὶ αἱ Τυρκιστὶ Γαλέντζαι κατασκευασμένα ἀπὸ ξύλον ὀμαλὸν ἐπάνω, καὶ ἰσομέγεθες μὲ τὸ ποδᾶρι, κάτωθεν δὲ μὲ δύο πατήματα ἔμπροσθεν, καὶ ὀπίσθεν διαφόρου ὕψους κατὰ τὴν θέλησιν τῶν φορέων· προσαρμόζονται δὲ εἰς τὸ πο-

δάρι με σκύτος χονδρόν καρφωμένον ἐκατέρωθεν, καὶ ἐμβαῖνον ἕως εἰς τὸ καλάμι τῆ ποδὸς ἐμπροσθεν.

Εἰς τὰ λυτρά ἄνδρες καὶ γυναῖκες, εἰς τὰ κυρεῖα οἱ κυρεῖς (Βαρβέριδες) καὶ εἰς τὸ Ὀθωμανικὸν Παλάτιον ὅλα τὰ ἐκεῖ ἐγκλειστα κοράσια, καθὼς καὶ εἰς τὰς χρεῖας, καὶ αὐτὰς με αὐτὸ τὸ ὑπόδημα περιπατοῦσι· διὰ ταῦτα καὶ ἐδῶ ἐνεφιλοχώρησεν ἡ πολυτέλεια, διότι τὰ σκεπάζουσι κολλῶντες καὶ κόγχον (σαδέφι) με θαλασσίαν χελώνην, διὰ τὰς γυναῖκας τῶν ἀρχόντων, καὶ εἰς ὅλας τῆ Παλατίου, ὅπου τὰς φορῆν καὶ πολλὰ ὑψηλά· ἀλλὰ αὐτὰ κατασκευάζονται εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν διὰ τὴν χρεῖαντες ἀπὸ Συντεχνίαν αὐτὰ μόνα ἐργαζομένη, καὶ ὀλίγα καλὰ ἀποστέλλονται διὰ τὴν Ἐπικρατίαν.

Εἰς τὴν Γαλλίαν φορεῖσιν οἱ πτωχοὶ Σανδάλια χωρὶς πατήματα, ἀλλ' ἐσκαμμένα ἐπάνωθεν διὰ τὰ χωρῆν τὸ ποδάρι, καὶ τὰ δένον διὰ τὰ μὴ πίπτειν. Ὀνομάζονται δὲ εἰς τὴν γλωσσάν των Sabots.

ΣΑΝΔΑΛΙ. Ὑφασμα μεταξωτὸν ἀραιὸν ὑφαιόμενον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ τὴν Χίον, βαφόμενον εἰς διάφορα χρώματα, καὶ χρήσιμον δι' ὑπερδύματα εἰς τὰ ῥέχινα φορέματα, καὶ εἰς ἄλλα οἰκιακὰ ἐπιπλά· εἶναι διπλῆν τὸ πικνότερον, καὶ μονὸν, ἢ ἀπλῆν τὸ μονώτερον, ἢ ἀραιότερον.

ΣΑΪΝΔΑΛΟΝ, ἢ ΣΑΪΝΤΑΛΟΝ, ξύλον σκληρὸν βαρὺ, καὶ εὐώδες τῆς Ἰνδίας, τριῶν χρωμάτων κατὰ τὸ κλίμα, εἰς τὸ ὁποῖον βλαστάνει, ἀλλὰ τῆ αὐτῆ εἶδους δένδρον, μέγα, ὡς ἡ παρ' ἡμῖν καρυδιά, με φύλλα μαστιχιάς, καὶ καρπὸν, ὡς κεράσια, ἀλλ' ἄχρηστα, καὶ ἀνοστώτα.

Ὅσον φέρεται ἀπὸ τὴν Σίναν, καὶ Σιάμον εἶναι κίτρινον, βαρὺ, καὶ εὐώδες, χωρὶς φλοιᾶν, καὶ χρησιμεύει εἰς τὴν Ἱατρικὴν, καὶ Μυρεψίαν.

Τὸ ἀπὸ τὴν Τεμόραν Νῆσον εἶναι λευκόν, ἔχει ὅλας τὰς ἀρετὰς τῆ ἄνω, ἐκτὸς τῆς εὐωδίας, καὶ τοῦ χρώματος.

Τὸ κόκκινον μετανομίζεται ἀπὸ τὴν Τανασοερίμον, καὶ Κορομανδέλον· τὸ καλῆτερον εἶναι τὸ βαθύτερον χρῶμα· δύσκολα σχίζεται, καὶ δὲν ἔχει καμμίαν ὀσμήν, καὶ γεῦσιν ἄνοστον.

Λέγουσιν ὅτι τὰ Σάνδαλα ταῦτα εἶναι στυπτικὰ, ἐνδυναμώουσι τὴν καρδίαν, καὶ τὸν στόμαχον, καὶ κόπτουσι τὸν ἐμετόν· αἱ μαῖαι τὰ μεταχειρίζονται διὰ τὰ ἐμποδίσαν τὰς ἀποβολάς· αὐτὰ εἶναι κατὰ ταύτας τὰ τρία Σάνδαλα.

ΣΑΝΙΪΔΑ. Φέρονται αἱ σανίδες εἰς τὴν Κωνσταντινῆ-πολιν ἀπὸ τὴν Δακίαν, καὶ τὰλλα παράλια ὁμῶς μετὰ τὴν λοιπὴν ξυλικὴν δι' οἰκοδομὰς, ὡς πέταυρα, καὶ ἄλλαι αἱ μεγαλήτεραι προιονίζονται ἐδῶ. Ἴδὲ **ΞΥΛΙΚΗ**.

ΣΑΪΠΑΝΟΝ, τὸ Σαπὰν, ξύλον βαφικὸν δύο εἰδῶν, χορδρὸν δηλαδὴ καὶ λεπτόν, φερόμενον ἀπὸ τὰς δύο Χερσονήσους τῆ Γάγγης. Ἴδὲ **ΞΥΛΟΝ ΒΡΑΣΙΛΔΙΑΣ**.

ΣΑΠΟΥΝΙ Τουρκιστὶ, Ἴδὲ **ΣΜΗΓΜΑ**.

ΣΑΪΦΕΙΡΟΣ, τὸ κοινῶς Ζαφείρι, πετράδιον διαφανές, ὑρανόχρουν, καὶ κατὰ τὴν περιγραφὴν τῆ Πλινίου, ἀρμόζεσαν μᾶλλον εἰς τὴν κυανῆν λίθον (Περουζίν) ἢ εἰς τὸν ἀληθῆ Σάπφειρον, ἄγνωστον εἰς τὰς Ἀρχαίους.

Τὸ πετράδιον τῆτο εἶναι σκληρότατον, καὶ δυσκολώτατα γλύπτεται, καὶ ἐγγράπτεται, καὶ τὰ διάφορα χρώματά του, κάμνουν διάφορα καὶ τὰ εἶδη του. Κυρίως δὲ διαιρεῖται ὑπὸ τῶν πετραδιστῶν εἰς ἀρσενικόν, τοῦ ὁποίου τὸ κυανώτερον, βαθύτερον, ἐγκρίνεται· καὶ εἰς θηλυκόν, τῆ ὁποία προτιμᾶται τὸ ὑπόλευκον.

Ὁ καλῆτερος Σάπφειρος εὐρίσκεται εἰς τὴν Πεγῆν εἰς τὰ ἴδια ὄρυκτα μετὰ τῆς ἀνθρακας (ρυνβίνια)· εὐρίσκεται δὲ καὶ εἰς τὰ Βασίλεμα τῆς Καλικύτης, καὶ Καναρώρας· εἴαν ὁ Βασιλεὺς τῆς Ταπροβάνης (Κεϊλάνη) δὲν ἐμπόδιζε τὴν ἔξοδον, ἦθελον ἐκβαίῃ πολλοὶ ἀπὸ ἐκείνης τὴν Μεγαλονησον.

Τῆς Βοημίας, καὶ Σηλεσίας οἱ σάπφειροι ἔχουν ὑπόληψιν, ἀλλὰ δὲν φθάνουσι εἰς τὴν καλὴν ποιότητα τῶν Ἀσιατικῶν· οἱ εὐρισκόμενοι εἰς τὸ Ἀνίκιον (Puy) τῆς

Γαλ-

Γαλλίας κλίνουσι εἰς τὸ πράσινον. Ἴδὲ καὶ ΠΕΤΡΑΔΙΟΝ.

Πολλοὶ νομίζουσιν ὅτι ὁ Σάπφειρος καιόμενος εἰς τὴν κάμινον μετὰ δύο χρωμάτων μέχρι βαθμῆς τριτοῦ, χάνει τὸ χρῶμά τε, καὶ μένει ὀλόλευκος, ὡς ὁ Ἀδάμας· ἄλλοι προτιμοῦν τὸν Σάπφειρον ἀπὸ τὸν Ἄνδρακα, καὶ τὸν κατατάσσουσιν δεύτερον μετὰ τὸν Ἀδάμαντα· ἀλλ' αὐταὶ εἶναι γινώμασι.

Οἱ Χυμικοὶ ἐκβάλλουσιν ἀπὸ τὸν Σάπφειρον ἄλας, βαφὴν, οὐσίαν, γάμα, ἔλαιον, καὶ ἄλλα, καὶ ἐπαγγέλλονται γὰρ ἰατρεύουσιν ὅλα τὰ πάθη· ἄλλοι διαφημίζουσι πολλὰς μαγικάς, καὶ προφυλακτικάς ἀρετὰς καὶ εἰς αὐτὸ τὸ πετραδίον, ἀλλ' ὀλίγοι τὴν πιστεύουσιν.

Οἱ Φαρμακοποιοὶ πωλεῖν δύο εἶδη Σαπφείρου, κόκκινον, καὶ ὑπομέλανον, χρησιμεύοντα εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ Ἰακίνθου· ἀλλὰ τὸ ὑπομέλανον ὁμοιάζει περισσότερον μὲ ἰὸν σιδήρου, ἢ μὲ πετραδίον, καὶ μαυρίζει τὸ εἰρημένον ἐκλεκτουάριον· τὰ δὲ κόκκινα εἶναι μεγάλα ὅσον κεφάλι καρφοβελόνης, καὶ τὰ περισσότερα εἰς χρῶμα πρασίου.

ΣΑΠΦΕΙΡΑ ΝΟΡΑΣ. Εἶναι πετραδίον κυανοῦν, καὶ κόκκινον· κυρίως δὲ ἄνδραξ, τοῦ ὁποίου ἀκόμη δὲν ἐτελειοποιήθη τὸ χρῶμα. Ἴδὲ ἌΝΟΡΑΣ.

ΣΑΡΔΕΛΛΑ, ἢ ΣΑΡΔΙΝΗ. Ἴδὲ ΤΡΙΧΙΪΑΣ.

ΣΑΡΔΟΝΤΞ. Ἴδὲ ἌΓΑΘΗ.

ΣΑΡΚΟΚΟΛΛΑ, κόμμι ἀποστάζον ἀπὸ μικρὸν, καὶ ἀκαθαρτὸν δένδρον τῆς Πετραίας Ἀραβίας, μὲ φύλλα ὁμοία μὲ τῆς Σένας τοῦ Μονοπωλείου.

Τὴν κόμμεως τήτου τὸ χρῶμα εἶναι λευκὸν, ἢ κίτρινον, καὶ πλειστάκις κόκκινον, καὶ δὲν κάμνει διαφορὰν εἰς τὴν ποιότητα· ἢ γεῦσις τοῦ ζαχαρωτῆ, καὶ πικρὰ νοστος, καὶ γνωρίσματα τοῦ καλοῦ ὅσα τῶν λοιπῶν κόμμεων· ὑπολαμβάνεται τοῦτο ὠφελιμώτατον εἰς τὰς πληγὰς.

ΣΑΨΣΑΦΡΑ, ξύλον τῆς Φλωρίδας ἀπὸ δένδρον μὲ κορμὸν εὐθύν, βλαστάροντα κατὰ κορυφὴν πλότους μὲ φύλ-

φύλλα παρομοια με τῆς Σουκῆς. Οἱ Ἴσπανοὶ ὅταν τὸ ἐπωρωσιδον τῷ 1538 τὸ ἐνόμισαν κυννάμωμον, καὶ τῷ ἔδωκαν καὶ τὸ ὄνομα, ἀλλ' ἐπλανήθησαν, διότι ἐκεῖνο τὸ ἄρωμα μόνον εἰς τὴν Ταπροβάνην γίνεται.

Μεταφερόμενον τὸ ξύλον τῆτο ἐκεῖθεν εἰς τὴν Εὐρώπην, χρησιμεύει, μάλιστα ἢ φλοιότου, κοπτόμενον, καὶ κοπανιζόμενον εἰς τὰς Φαρμακοποιίας ὡς γλυκαντικὸν τῷ αἵματι, καὶ μετὰ τὴν Σαρσαπαρήλλαν ἐναντίον τῶν ἀφροδισιακῶν παθῶν.

Καλὴ εἶναι, ὅση ἔχει χορδρὴν φλοιὴν κοκκινωπὴν, καὶ ρυτιδωτὴν, ὀσμὴν εἰς τὴν γεῦσιν, καὶ ἀρωματικὴν βαρύσμος εἰς τὴν ὄσμην.

ΣΑΤΥΡΙΟΝ, ἢ ΚΥΝΟΨ ὈΡΧΙΣ, τὸ Σαλέπι, χόρτον με φύλλα πλατεῖα, ὡς τῆ κρινου, καυλὸν γωνιωδὴ ὑψούμενον ἕως ἑνα πόδα, ἀνθὴ κόκκινα ὑποπόρφυρα, καὶ ποικίλα, καὶ ρίζαν διπλὴν εἰς σχῆμα ὀρχιδίων, ἀλλὰ τὸ ἐν μεγαλῆτερον, καὶ σαρκώδεςτερον, καὶ ἔξωθεν αὐτῶν ἴσες πολλαὶ συμπεπλεγμέναι. Γεννᾶται εἰς τὰς δρυμὲς μεταξὺ τῶν δένδρων, καὶ χρησιμεύει ἢ ρίζατου διὰ τὴν Ἰατρικὴν, ὡς ἀφροδισιακὴ, καὶ ἀπαλυντικὴ τοῦ στήθους· ἢ καλὴ συναίεται τὴν ἀνοιξιν, ἢ τὸ φθινόπωρον, καὶ πρέπει νὰ ἦναι σαρκώδης, καὶ λευκὴ ἔσωθεν. Εἰς τὴν Τυρκίαν δαπανᾶται πολλὴ πινομένη μετὰ τὸ μέλι βρασμένη, καὶ μετὰ πιπερόριζαν ἐπάνω· ὅπου καὶ τὸ ὅλον ποτὸν ὀνομάζεται Σαλέπι.

ΣΕΨΝΝΑ, καὶ κοινώτερον Σενναμικὴ, φύλλον διαφορητικόν, ἢτοι καθαρτικόν, δένδρον μικρὸν γινόμενον εἰς τὴν Αἰθιοπίαν, καὶ Ἀραβίαν, τὸ ὅποιον κάμνει κλόνας ξυλάδεις ἀπαλοῦς, καὶ μετὰ φύλλα κατὰ σειρὰν ἐκατέρωθεν. Τὰ ἀνθῆ του πενταπέταλα κτρινολεμονιά, καὶ τὸν καρπὸν τῆ εἰς λοβὸς πρασινωπὸς, πλατεῖς, κοντὸς, εἰς σχῆμα ἡμισελήνιου, τὸς ὁποῖος Φυλλίδα τῆς Σένης οἱ Ἴατροὶ ὀνομάζουσι, καὶ πολλοὶ τὰ ἐγκρίνου ἀπὸ τὰ φύλλα.

Τρία εἶδη τῆς Σένης γνωρίζονται· α. Σέννα τῆ Μοσσοπωλείου, φερομένη ἀπὸ τὴν Θηβαΐδα. β. ἢ κοινὴ ἀπὸ

ποῖα ἔτε εἰς σύγκρισιν δὲν εἶναι δίκαιον γὰρ ἔμβουν μὲ αὐτὸ, ὅσον διὰ τὴν χρησιμότητά του· οἱ ἥρωες καὶ πολλοὶ Σπαρτιάται ἐδόξαζον ἔτως.

Εἰς τὸ παλαιὸν Ἡμισφαίριον (Ἀσίαν, Ἀφρικὴν, καὶ Εὐρώπην) τὰ μεταλλεῖα τῆ σιδήρου εἶναι πάμπολλα, εἰς δὲ τὴν Ἀμερικὴν ὅσον τὰ τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου εἶναι πλεῖστα, ἄλλο τόσον τὰ τῆ σιδήρου εἶναι σπάνια· μὲ ὅλον τῆτο καὶ ἐκεῖ εὐρίσκονται.

Ὅσον ἀναγκαιότερος εἶναι ὁ Σίδηρος εἰς τὴν ἀνθρωπίνην οἰκιομίαν, καὶ προτιμότερος κατὰ τῆτο ἀπὸ τὰ λοιπὰ μέταλλα, ἐπειδὴ εἶναι φύσει δυσκολοανάλυτος, καὶ δυσκολοκατασκευαστος ἀπὸ τὰ μεταλλουργεῖα, φαίνεται ὅτι εὐρέθη ἕστερον ἀπὸ ἐκεῖνα. Οἱ πρὸ τῆ Νῶε, καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος, ὅτι τὸν ἐγνώρισαν τὸ πιστεύομεν ἀπὸ τὴν γραφικὴν ἱεράν διήγησιν· ἀλλὰ μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ὁ Πατριάρχης ἐκεῖνος ἰδὼν τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς ἀσυγκρίτως μεταβεβλημένην ἀφ' ὅτι τὴν ἴξευρεν, ἔτε φρόντισεν, ἀλλ' ἴσως ἔτε ἴξευρε γὰρ διδάξῃ τῆς ἀπογόνους τοῦ τὴν μεταλλουργίαν τῆ σιδήρου.

Ὁ μέγας πύργος τῆς Βαβυλώνος, ὅπου συνήχθη ὅλον τὸ τότε ζῶν ἀνθρώπινον γένος διὰ γὰρ τὸν κτίσῃ, καὶ κατεδικάσθη γὰρ διασκορπισθῆ διὰ τὴν ἀλλογλωσσίαν του, ἤμπορῆσε καὶ κτισθῆ χωρὶς ἐργαλεῖα σιδηρᾶ· διότι ἦτον ἀπὸ πλίνθας, καὶ ἰλὺν (λάσπην). Τὰ μεγαλύτερα ἀπὸ τὰ σωζόμενα κτίρια, αἱ Πυραμίδες τῆς Αἰγύπτου, ἐκτίσθησαν χωρὶς τὴν βοήθειαν τῆ σιδήρου. Εἰς τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον τὰ ὅπλα τῶν Ἑλλήνων ἦσαν ἀπὸ χαλκόν, κατὰ τὰς Ὀμηρικὰς ἐκφράσεις, καὶ ἡ κοινὴ γλῶσσα σωζει ἀκόμη τὴν ἀπόδειξιν, ὀνομάζουσα χαλκοὶς τῆς σιδηρουργῆς.

Αἱ ἀνθεντικώτεροι ἀποδείξεις μᾶς πληροφοροῦσιν ὅτι ἡ μεταλλουργία τῆ σιδήρου, καθὼς καὶ τὰ περισσότερα κατὰ, ἐφευρέθη εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ ἐκεῖθεν διέβη εἰς τὸν λοιπὸν παλαιὸν Κόσμον. Εἰς δὲ τὸν νέον ἐφάνη ἔμῃ μὲ τῆς κυριεύσαντας αὐτὸν Ἰσπανῆς, ὥστε φαίνεται ὅτι ὅταν οἱ ἐκεῖ κάταικοι διέβησαν εἰς αὐτὸν, ἀπό-

μη δὲν ἦτον γνωστὸν αὐτὸ τὸ μέταλλον. Διότι εἰς πρῶ-
της ἀποικισέως τε ἀπὸ τῆν γνωστὴν Οἰκουμένην, ἤθελε
γνωρίζῃ ὁ Ἀμερικανὸς τὴν ἀναγκαίαν χρῆσιν τοῦ σιδή-
ρου, ἀδύνατον ἦτον νὰ τὴν λησμογήσῃ, καὶ νὰ μὴ τὴν
προβλέψῃ εἰς τὴν νέαν του πατρίδα.

Ἡ μεταλλικὴ ὕλη, ἀπὸ τὴν ὁποίαν γίνεται ὁ Σίδη-
ρος εἶναι διαφόρων σχημάτων, καὶ εἰδῶν, ἦτοι ἄλλοτε
πέτρα χονδρὴ ὅσον ἡ πηγμὴ (γρόθος), καὶ ἄλλοτε ὡς
ἄμμος· εὐρίσκεται δὲ σκεπασμένη εἰς τὴν γῆν ἀπὸ ἓνα
δάκτυλον, ἕως ἕξ πόδας.

Συντίθενται δὲ τὰ μεταλλεῖα ταῦτα ἀπὸ μέρη σιδη-
ρογόνα, ἀλατῶδη, γαιῶδη, καὶ θειῶδη· ἡ τέχνη λοιπὸν
τῆς μεταλλουργίας συνίσταται εἰς τὸ νὰ διαχωρήσῃ τὰ
σιδηρογόνα μόρια, ταῦτὸν εἰπεῖν τὸν σίδηρον ἀπὸ τὰ λοι-
πὰ ἑτερογενῆ, καὶ νὰ τὰ συνενώσῃ εἰς ἓν διὰ νὰ γένῃ
εὐχρηστα, καὶ τῦτο γίνεται μὲ τὸ ἀνάλυμα.

Κάμιμος μεγάλη καὶ δυνατὴ καιομένη μὲ ἀνδρακας
παλαιούς, ἦτοι πρὸ δύο ἐτῶν καμωμένης ἀπὸ τὰ φλο-
γιστικώτερα ξύλα, ὡς ἡ ελάτη, καὶ φυσουμένης μὲ μη-
χανικὰς ἀσκὰς κινουμένης μὲ τὴν ὀρμὴν τῶ νερῶ, ἔχου-
σα χώνην μεγάλην εἰς τὸ μέσον, δεχεται τὴν μεταλλι-
κὴν ὕλην πλυμένην, καὶ καθαρισμένην ἀπὸ τὰ χῶμα-
τα, καὶ τὴν ἀναλύει. Ὁ ἀφρὸς καὶ τὰ ἑτερογενῆ ὅλα
μένουν ἐπάνω, καὶ ὁ ἀναλυμένος σίδηρος κάτω, ὁπόθεν
διὰ σωλῆνος ἐπίτηδες καμωμένου εἰς τὴν χώνην χύνεται
εἰς πρόπλασμα τριγώνου πρίσματος, καὶ γίνεται μάζα.

Ὅσον ἡ Κάμιμος εἶναι δραστικώτερα, ἄλλο τόσον ὁ
σίδηρος γίνεται καλλήτερος, καὶ ἠμπορεῖ νὰ χυθῇ εἰς προ-
πλάσματα διάφορα, ἦτοι κανονίων, γαστρῶν διὰ τὰς
ἐστίας, βολίων, βομβῶν, ἀγκυρῶν, λεβήτων, καὶ ἄλ-
λων μεγάλων ἀγγείων διὰ τὰ μαγειρεῖα· μὲ ὅλον τῦτο ὁ
τοικτός σίδηρος δὲν εἶναι καθαρὸς ὅσον πρέπει, καὶ τὰ
ἀγγεῖα ταῦτα εἶναι εὐθραυστα, καὶ ὀλίγον χρήσιμα,
ὡς πρὸς τὰ σφυρήλατα.

Ἀπὸ τὰ ρηθέντα εἶναι φανερὸν ὅτι διὰ τὴν κίτησιν
τῶν ἀσκῶν, καὶ τῶν βαρυτάτων σφυρῶν χρειάζεται πο-
τα-

ταμός πλησίον τῆς καμίνου, καὶ διὰ τὴν ἀναγκαίαν μεγίστην δραστηκότητα τῶ πυρὸς δρυμῶνε με πολὺ πληθὸς ἐλατῶν, ἢ ἄλλων τοιούτων δένδρων διὰ τῆς ἀνθρακας. Διὰ τὺτο ἡ Σηκία, καὶ ἡ Ῥωσσία εὐδοκίμην εἰς ταύτην τὴν μεταλλουργίαν, με ποσότητας μεγίστας, διότι καὶ δρυμὲς, καὶ ποταμὲς ἔχουσι πανταχῶ.

Τὸ πρῶτον ἀνάλυμα, καὶ χύσιμον ἐπιφέρει πολλὰ ἐπιρογενῆ, ὡς προεῖπον, διὰ τὺτο πάλιν λύεται εἰς τὴν ἰδίαν χώνην, καὶ χυνόμενον σφυρηλατεῖται ἐπάνω εἰς ἀκίονα ἀπὸ μάζαν μεγίστην σιδήρου, καὶ κτυπάται με σφύραν ὑδροκίνητον 250, καὶ περισσοτέρων ὀκάδων βαρείαν, καὶ πάλιν τρίτον καὶ τέταρτον ἀναλύεται ἀν κάμνη χρεία, διὰ τὰ καθάρισθῆ· ὥστε ἀπὸ τὴν πρῶτην μάζαν, ἕως τῶ τελείου καθάρισματος γίνεται ἔλλειψις βάρους τὸ $\frac{1}{7}$ τῶ ὅλου, ἢ ὅποια μετὰ τὰ ἐξόδα τῶν εργατῶν, καὶ τῶν ἀνθράκων κάμνει τὸν σίδηρον ἀκριβώτερον, καὶ μ ὅλον τὺτο εἶναι τὸ εὐδυνώτερον μέταλλον εἶναι ἄρα πολὺ, καὶ διὰ τὺτο.

Διάφορα σχήματα λαμβάνει ὁ σίδηρος με τὴν μηχανικῆν, καὶ εὐκόλον σφυρηλασίαν τῶ μεταλλουργείου, ἢ τοι πλάκες τετράγωνοι, ἢ ἐπιμήκεις, τὰς ὁποίας ράβδους (βέργας) λεγομεν, καὶ αὐταὶ πωλῶνται δι ἀπλῶς σίδηρον, ράβδοι τετράγωνοι ψιλὰι ὅσον ὁ δάκτυλος, καὶ διάφορα σύρματα, καὶ εἰς ὅλα ἐπιβάλλεται ἡ σφραγίς τῶ μεταλλουργείου διὰ γνώρισμα.

Ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶ μεταλλουργῶ κρέματα τὸ γὰ ἦναι ἀπαλδῶς, καὶ εὐκολοδύλευτος ὁ σίδηρος, ἢ σκληρὸς, διότι ὁσάκις τὸν ἀναλύει, τοσάκις τὸν ἔχει μετὰ τὸ σφυρηλατήμα εὐχρηστότερον, ἀλλὰ με ἔλλειψιν, ὡς προεῖπομεν ὁ ἴδιος χάλυψ ἀποτελεῖται με τὸ καθάρισμα ἀπὸ τὸν ἴδιον σίδηρον. Ἴδε ΧΑ'ΛΤΨ.

Τὰ δὲ γνώρισμα τῶ καλῶ σιδήρου δὲν εἶναι πολὺ πρόχειρα εἰς τὸν ἔμπορον.

α. Διότι συνίσταται εἰς τὸ εὐλύγιστον τῶν ράβδων, καὶ εἰς τὸ γὰ ἦναι χωρὶς ἀκίδας, καὶ ραγίσματα.

β. Εἰς τὴν σφυρηλασίαν, διότι ὅταν ὁ κοκκινισμένος

εις τὴν κάμινον σιδήρους σφυρηλατούμετος διαρρήγνυται, καὶ σπᾶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, εἶναι ἀχρεῖος· ὅταν δὲ ἦναι μαλακός, καὶ εὐκολοδιδλευτός, εἶναι καλός.

Εἰς τὴν κατάστασιν τῶν μορίων του ἀφ' ἧ σπασθῆ ἢ ράβδος, διότι ἢ ὅλα ἢ τὰ περισσότερά τε μόρια εἶναι ἐπίπεδα, καὶ καθρεπτικά, εἶναι σημεῖον ἀχρεῖας ποιότητος· ὅταν δὲ ᾖναι σπυρωτά, ἢ ὅλα ἢ περισσότερα, μετρίας· ὅταν δὲ ᾖναι ἰσῶδη, καὶ συναρμοζόμενα εἰς βᾶθος τε ἐνός μετα τοῦ ἄλλου κομματίου τῆς ράβδου, εἶναι ἀπαλώτατος.

Ἀπὸ τοὺς τεχνίτας ὅμως ὅσοι βαναυσουργεῖν σκευῆ, καὶ ἄλλα σιδηρὰ πράγματα, ὡς καρφία, κιγλίδας, καὶ τὰ τοιαῦτα, χρειάζονται τὸν ἀπαλόν· ὅσοι δὲ πράγματα διὰ στίλβωμα, τὸ σκληρόν, καὶ οὕτως ἐξοδύεται ὅλος.

Ἡ Τυρκία ἀναμφιβόλως ἔχει ὕλην μεταλλικὴν σιδήρου εἰς πολλὰ μέρη, ἀλλὰ διὰ τὸ ἐργοδιωκτικὸν τῆς Διοικήσεως, οἱ ἴδιοι χωρικοὶ τὴν κρύπτει, καὶ κἀνεὶς δὲν τὴν ἐρευνᾷ.

Εἰς τὸ Σαμοκόβι τῆς Βουλγαρίας εὐρίσκειται μεταλλουργεῖον σιδήρου, καὶ ἐκδίδει ἱκανὴν ποσότητα, ἀλλ' ἀπρονόητον, καὶ ἀτεχρον· διότι καὶ αἱ ἴδιοι ράβδοι διακρίνονται ἀπὸ τὰς Εὐρωπαϊκὰς μὲ τὸ ἦναι ἀτάκτως σφυρηλατημέναι, καὶ δὲν ἔχαρκεν ἕτε κατὰ τὸ ἡμισυ εἰς τὰς χρεῖας τῆ Βασιλείας, ὥστε ἢ Ῥωσσία μᾶς δίδει μεγάλας ποσότητας ἀπὸ τὴν Σιβηρίαν διὰ τοῦ Εὐξείνου Πόντου εἰς ἐμπόριον ελευθέρου· καὶ ἢ Αὐστρία μερικὸν διὰ τὰ μεσημβρινὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας μέρη. Φημίζεται τὸ πλῆθος τῶ σιδήρου τῆς Σουηκίας, καὶ ἢ καλῆτος ποιότης· ἢ Γαλλία ἔχει πολλὰ μεταλλεῖα, ἀλλὰ μόλις ἔχαρκεν εἰς τὰς χρεῖας τῆς.

ΣΙΔΗΡΟΦΥΛΛΑ, ἢ ΣΙΔΗΡΟΠΕΤΑΛΛΑ, εἶναι σίδηρος, ἢ σίδηρον εἰς ἴσα μέρη σφυρηλατημένα μέχρι λεπτότητος μὲ τὴν βαρεῖαν τῶ μεταλλεῖς σφύραν, ἐπειτα κοπτόμενα τετραγωνικῶς σχεδὸν διὰ τὸ ὀλίγον ἐπίμικτες αὐτῶν, καὶ πωλυμένα, ἢ μαῦρα, καθὼς φέρονται πολλὰ ἀπὸ

ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν εἰς τὴν Τυρκίαν διαφορὰ χονδρότητος ἢ γανώμενα, τὰ ὅποια ὀνομάζονται

Σίδηρος Γανωμένος, ἢ Λευκοσίδηρος, Fer Blanc, καὶ Τουρκιστί Τενεκές. Οἱ Γερμανοὶ πρωτοὶ φαίνεται νὰ ἐφεύρον τὴν τέχνην τοῦ γανώματος τῶν μαύρων σιδηροπέταλων, καὶ ἀπὸ τὴν μεγάλην ἐκείνην Ἡπειρον λαμβάνοντες αὐτὲς οἱ Ὀλλανδοὶ, τὰς διέδιδον εἰς τὸν Κόσμον, πωλυντές τε εἰς κιβώτια ἀπὸ 225 φύλλα τὸ ἐν, καὶ λογιζόμενα τὰ δύο ἀντὶ εἰδὸς ἤτοι 450 φύλλα, ἢ εἰς βαρύλλια ἀπὸ 300 φύλλα τὰ πρῶτα ὁμῶς ἐγκρίνονται.

Ὁ Γάλλος Ἀκαδημιακὸς Ρεαυμῆρος (Reaumer) ἀφ' ἧ προσέφερεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῷ 1722 τὰς ἀποδείξεις τε, ὅτι δύναται ὁ Σίδηρος νὰ χυθῆ, καθὰς καὶ τὰ ἀπαλωτέρα μέταλλα εἰς ψιλὰ προπλάσματα, ἀκολουθῶν τὰς περιεργείας του εἰς αὐτὸ τὸ ἀναγκαῖον μέταλλον, καὶ ἀδημονῶν, διότι ἡ πατρίς του ὑστερεῖται τὴν τέχνην τῆ νὰ κατασκευάζῃ τὸ λευκοσίδηρον, ἐπῆγε μόνος τε εἰς τὰ τοιαῦτα βαναυσουργεῖα τῆς Γερμανίας, ὅπου ἡ τέχνη ἐκρύπτετο, καὶ ἔμαθεν ὅτι τὰ μαῦρα σιδηρὰ πέταλα καθαρίζονται ἀπὸ τὸν ἰὸν μὲ τὰ γινόμενα ὄξυνά τερά ἀπὸ τὰ γεννήματα, καὶ κυρίως τῆς βρύζης· διότι βέβαια μὲ τὸ ρινὶ καθαρίζονται, ἀλλὰ τὸ δύσκολον τῆς ἐργασίας προξενεῖ μεγάλην ἀκρίβειαν, ἢ ὅποια εἶναι πάντῃ ἀσύμφορος· καὶ χωρὶς αὐτὸ τὸ καθάρισμα ὁ κασσίτερος εἶναι ἀδύνατον νὰ κολλήσῃ· ἴδου λοιπὸν ἡ τέχνη.

Εἰς ὑπόγειον, ἢ πέτρινον κτίριον μὲ θόλον, ἔχοντα φωτίαν, καὶ ζεστόν, βάλλονται κάδοι μὲ ὄξυνόν βρύζης, ὅπου ἐμβαλλόμενα τὰ μαῦρα πέταλα καθαρίζονται ἐξαίρετα εἰς δύο ἡμέρας· μετὰ ταῦτα σπογγίζονται, καὶ τρίβονται ἀπὸ γυναῖκας, εἶτα βαπτίζονται εἰς χωνεῖα μὲ καλὸν ἀναλυμένον κασσίτερον, γανώνονται, καὶ φέρονται εἰς τὸ ὑπόγειον διὰ νὰ κρυώσῃ κατ' ὀλίγον, διὰ νὰ μὴ ἐκκολλήσῃ ὁ κασσίτερος ἀπὸ τὴν ἔξαφνον ψύχραν, καὶ διὰ νὰ ᾖ εὐλύγιστα.

Τὰ πέταλα ταῦτα γατωμένα εἶναι δύο εἰδῶν, μονὰ, ἦτοι φίλα, χρήσιμα διὰ μικρὰ πράγματα εἰς στολισμόν· καὶ διπλά, τὰ ὅποια εἶναι ελαστικά, καὶ καλὰ διὰ κατασκευὴν πολλῶν ἀγγείων, ὡς φανάρια, λαδικὰ, οἰνηρὰ, καὶ ὅμοια.

Σίδηρος Μαγνητωμένος. Ἡ Μαγνητὶς ἀναμφιβόλως ἔχει συγγενεῖαν μεγάλην μετὸν σίδηρον, οἷοτι φθάνει ἀπαξ νὰ τριβῆ ἢ μαγνητικῇ βελόνη ἀπὸ τὸν ἕνα πρὸς τὸν ἄλλον πόλον τῆς μαγνήτιδος, καὶ ἀποκτᾷ ὅλας τὰς ἀρετὰς αὐτῆς.

Ἀλλὰ καὶ τὰ ἴδια βαμμένα σιδηρὰ ἐργαλεῖα (κατὰ τὴν παρατήρησιν τῆ εἰρημένην Ῥεαυμήρη) ρινίζοντα, κτυπῶντα, ἢ χαράσσοντα κρῦον σίδηρον, ἀποκτῶν δύναμιν μαγνητικὴν, ὡς νὰ εἶχον τριβῆ εἰς μεσαίαν μαγνητίν, ἦτοι τραβῶν τὰ ρινίσματα τοῦ σιδήρου, καὶ μικρὰ καρφία ἐπίστε. Ἰδὲ **ΜΑΓΝΗΤΙΣ**.

ΣΙΔΗΡΟΝ. Τὸ ἐργαλεῖον τῶν στιλβούτων πανικὰ ῤῆχα, καὶ ὅλα τὰ ὑφάσματα, καὶ πλεκτά, ἀφ' ἑ πυρωθῆ εἰς τὴν φωτίαν, ὅσον νὰ μὴ καίη τὰ ὑφαντὰ ταῦτα. Οἱ ράπται, καὶ οἱ ἐπὶ τούτου σιδηρῶνται τὸ μεταχειρίζονται μέγα, χονδρὸν, εἰς τρίγωνον σχεδὸν σχῆμα, καὶ ἀπὸ τὸ μέσον τῆς βάσεως ἔχον τὴν λαβὴν, ἦτοι μακρὰν ὑρᾶν.

Εἰς δὲ τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν αἱ πλύστραι μεταχειρίζονται Ἀγγλικὰ μικρότερα τῆ ἰδίᾳ σχήματος, ἀλλὰ μετὸν τὴν λαβὴν ἐπάνωθεν κολλημένην εἰς τὸ μῆκος τῆ σιδήρου, καὶ ὑψηλὴν διὰ νὰ χωρῆ τὴν παλάμην. Φέρονται καὶ ἀπὸ ἄλλα μέρη τῆς Ευρώπης ἀπὸ φίλον σίδηρον, μετὸ κοίλωμα εἰς τὸ μέσον, ὅπου βάλλων ἀναμμένους ἀνδρακας· ἀλλ' αὐτὰ ἔχον δύο ἐλαττώματα, καὶ τὸ νὰ μὴ ἦναι βαρῖα, καὶ τὸ ἐπικίνδυνον νὰ ἐκπυρωθῆ περισσότερο τὸ σίδηρον μετὸν κίνησιν, καὶ ἀέρισμα τῶν ἀνδράκων, καὶ νὰ κάψῃ τὸ ὑφαντόν. Ἀρετὴ καὶ τῶν τριῶν εἶναι ἡ ὁμαλότης, καὶ ἐντελὴς στιλπνότης, ἀπὸ τὸ κάτω μέρος, μετὸ ὅποιον στιλβῶνται.

ΣΗΣΑΜΙ, χόρτον σπειρόμενον ὄψιμον τὴν ἀνοιξιν,
καὶ

καὶ βλαστάρον με κάλαμον ὑψηλὸν ἕως δύο πόδας, φύλλα μεγάλα, καὶ ἐν τῷ μεταξύ τέτων λοβὸν ἐμπεριέχοντα λεπτὸν σπῆρον ξανθοκίτρινον ὀνομαζόμενον ὁμοίως Σησάμι· ἐκτείνει πολλὰς ρίζας, καὶ διὰ τοῦτο ἀπομάσσει ὅλην τὴν παχύτητα τῆ χωραφίου.

Σησάμι ὁ καρπὸς παρόμοιος μετὸ κεγχρὶ, ἀλλ' ἐλαιώδης, καὶ ἰξώδης· εἰς τὴν Τυρκίαν γίνεται πολὺ ἐμπορίον μετὰ αὐτὸν διὰ τὰ τρία ταῦτα.

α. Κοπανίζόμενον, ἢ ἀληθόμενον, καὶ ζυμώμενον μετὰ ἰψιμένον γλευκός, ἢ μέλι γίνεται τὸ σησαμέψιμα (χαλβας), τὸ ὁποῖον τρέφει πολλὰ ἐργαστήρια· εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν κατασκευάζεται τὸ καλῆτερον.

β. Ἐψόμενον μετὰ τὰ μαγειρεύματα παρηγορεῖ τὴν ἐλλειψιν τοῦ ἐλαίου, εἰς ὅσας ἡμέρας εἶναι ἐμποδισμένον τὰ τρώγων τὸ ἐλαίον οἱ Ὀρθόδοξοι.

γ. Ἀληθόμενον, καὶ βραζόμενον ἐκδίδει τὸ Σησαμέλαιον, εὐχρηστον πολὺ εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ ἄλλα μέρη· μάλιστα εἰς τὰς Ἑβραίας διὰ μαγειρεῦμα· κυρίως ὅμως εἶναι καλὸν διὰ τὰς λύχνους.

Κατὰ δὲ τὴν γνώμην τοῦ Πλινίου, Διοσκορίδους, καὶ Θεοφράστου, καὶ ὅλων τῶν ἱατρῶν εἶναι δύσπεπτον, καὶ βλαπτικόν.

ΣΙΓΛΟΥΤΡΟΣ, τὸ στοριῶνι, ὀψάρι μέγα, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου λαμβάνομεν τὸ καλὸν Χαβιάρι, καὶ Ζηρίχι. Ἴδὲ ΣΤΟΡΙΩΝΙ.

ΣΙΓΦΗ, σκῶρος, ὁ ὁποῖος τρώγει καὶ φθείρει τὰ βιβλία, καὶ τὰ μαῦρα ζώφια τοῦ λουτροῦ.

ΣΙΓΦΗ ΒΥΖΑΝΤΙΑ, Blatta Byzantia, ἡ ὁποία καὶ Unguis Odoratus, ὄνυξ εὐώδης κατ' ἀντίφασιν λέγεται παρὰ τῶν Λατινιζόντων· κογχύλη εὐρισχομένη εἰς τὸν Πορθμὸν τοῦ Βυζαντίου, περὶ τὰ ἅκρα τῆς Προποντίδος διαφόρων μεγεθῶν εἰς σχῆμα ὄνυχος θηρίου· ὁ Διοσκορίδης τὴν ὀνομάζει Βλάττιον Βυζάντιον.

Τὸ λεπτὸν κογχύλιον, ἢ τοι τὸ ἐπὶ τὴν ράχην αὐτοῦ ὄστρακον εἶναι ὑδατόχρον, καίεται εὐκόλα, καὶ δυσώδες εἰς τὸ καύσιμον· τὸ μεταχειρίζονται, καθὼς καὶ τὸ καστόρ-

στόρχιον, ἥτοι ὡς ἀντίδοτον εἰς τὰς βαρβίας ἀναθυμιάσεις, καὶ μάλιστα τὰ λεγόμενα ὑστερικά πάθη τῶν γυναικῶν.

Εἰς τὴν Γαλλίαν διὰ τὴν σπανιότητα, καὶ σχεδὸν ἔλλειψιν τέτε, μεταχειρίζονται ἄλλο τῶν παραλίῶν ἐκείνων κογχύλιον, Σόλεν ὀνομαζόμενον, χρώματος κυανῆ, ἢ λιθοστίλβοντος τὸ ἀρσενικόν· τὸ δὲ θηλυκὸν λευκόν, ἢ ὑπέροκκιον, καὶ σχήματος κτενίς, ἥτοι μὲ δύο κογχύλια ἄνω, καὶ κάτω προσκολλημένα εἰς τὸ ἐν μέρος, λεπτά, κοῖλα, καὶ κομμένα τετραγωνικῶς εἰς τὰ ἄκρα. Ἀπὸ αὐτὰ εὐρίσκονται πολλὰ εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν, ἀλλὰ δὲν ἔχον τὴν ἐνέργειαν τῆς εἰρημένης Βαζαντίας Κογχύλης.

ΣΙΛΦΙΟΝ (Benjoin) καὶ Τυρκιστὶ Μεντζυβὶ, κοινῶς δὲ Μοσχοθυμίαμα· εἶδος κόμμεως, τὸ ὁποῖον διὰ τὴν εὐωδίαν του κατατάσσεται εἰς τὰ θυμιάματα, καὶ παρ' ἄλλων εἰς τὰ ἀρώματα.

Εἰς τὴν Κοσισίαν, καὶ τὰ Βασίλεια τῆ Λαῶ, καὶ τῆ Σιάμυ βλαστάνει τὸ δένδρον, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἀποστάζει αὐτὸ τὸ εὐῶδες θυμίαμα· ὁμοιάζει δὲ πολὺ μὲ ἀμυγδαλίαν, μὲ φύλλα μακρύτερα, καὶ στρογγύλα εἰς τὴν ἄκρην, καὶ μὲ τὴν ἐντομὴν εἰς τὸν κορμόν του, καὶ κλόνης ἐκδίδει τὸ Σίλφιον, τῆ ὁποῖου τὸ γνήσιον εἶναι χρυσοκίτριον ἔξωθεν, καὶ λευκὸν ἔσωθεν, μὲ μικρὰς διαφανεῖς φλέβας, λευκὰς, καὶ ἐρυθρὰς, εὐθραυστον, χωρὶς γευσίντινα, ἀλλὰ μὲ εὐωδίαν ἀρωματικωτάτην.

Εἰς τὰς πωλητὰς εὐρίσκεται καὶ Σίλφιον εἰς δάκρυ, ἀλλὰ μαζωμένον, λευκόν, καὶ διαφανές, κοκκινωπὸν, καὶ ἀνακατωμένον μὲ δάκρυ, ὁμοιάζον μὲ ἀμύγδαλα, διὰ τοῦτο καὶ ἀμυγδαλοειδὲς ὀνομάζεται· τὸ καλὸν του πρέπει νὰ ἔχη τὰ γνωρίσματα τῆ ἀνωτέρω.

Σίλφιον κατώτερον εἶναι τὸ ἀνακατωμένον μὲ δάκρυ, καὶ ἄλλα μαζώματα, καὶ ὑπόκειται εἰς τὸ νόθευμα παρὰ τῶν πωλητῶν μὲ ἄλας ρητίνας. Διὰ τὰ ἦναι καλὸν πρέπει νὰ ἔχη πολλὰ δάκρυα, καὶ εὐωδίαν, νὰ ἦναι πολὺ ρητινώδες, καὶ ὅσον τὸ δυνατόν καθαρῶ-

τερον· τὸ πολὺ μαῦρον καὶ χωρὶς εὐωδίας εἶναι ἀχρεῖον.

Τὸ καλῆτερον Σίλφιον ἐκβαίνει ἀπὸ τὸν Δυτικὸν Αἰγυπτὸν τῆς Συμάτρας εἰς τόπον Βάρος ὀνομαζόμενον, κυριευμένον ἀπὸ τῆς Ὀλλανδίας, οἱ ὅποιοι ἐστελλον πολὺ εἰς τὴν Ἰνδίαν πρὸς χρῆσιν τῶν εἰδωλολατρῶν Ἰνδῶν διαπαντῶντων μεγάλην ποσότητα εἰς θυμίαμα τῶν εἰδωλῶν τῶν.

Ἀπὸ τὸ Σίλφιον ἐβάλλην οἱ Χυμικοὶ φαρμακοποιοὶ ἄνθη λευκὰ ὠφέλιμα εἰς τοὺς ἀσθματικὰς, ἔλαιον, καὶ εἶδος βαλσάμου, εὐχρήστου εἰς τὰς πληγὰς.

Ὀνομάζεται τὸ ἀνωτέρω τῆτο καὶ Σίλφιον Κυρναϊκόν, καὶ Ἄσσα, ἥτοι ξύλον γλυκὺ παρὰ τῶν Λατίνων, καὶ ἦτον περισπούδαστα εἰς τοὺς Παλαιούς Ῥωμαίους δι' ἔμβαμμα (Σάλσαν) καὶ ἄρτυμα τῶν φαγητῶν. Ἡ δὲ Ἄσσα Φαίτιδα, ἥτοι δυσώδης, ἐλέγτο Σίλφιον Περσικόν, ἢ Μηδικόν· τὸ Κυρναϊκόν ἐξέλιπε πρὸ αἰῶνων, καὶ συνεθίζεται τώρα τὸ Ἰνδικόν τῆτο.

ΣΙΝΗΠΙ, τὸ Σινάπι, χόρτον σπειρόμενον, καὶ βλαστάνον εἰς τοὺς κήπους μὲ ἄνθη τετραπέταλα, καρποφορῶν τὸν ὁμώνυμον καρπὸν εἰς κόκκους μικροὺς, καὶ μελανὰς, καυστικὰς εἰς τὴν γούσιν.

Χρήσιμον εἶναι τὸ Σίνηπι εἰς ἄρτυμα, ἥτοι προσφάγι μὲ τὰ βραστά κρέατα καὶ ὀφάρια· κοπανίζεται καλὰ, καὶ μὲ γλεῦκος ἀνακατωμένον ὅσον νὰ γένη ὑγρὸν ζύμωμα, ζυμῆται, ἥτοι βράζει εἰς φιάλας, καὶ τῆτο ἢ κοινὴ γλώσσα, ἀπὸ τοῦ Ἰταλογαλλικοῦ ὀνομάζει Μουστάρδαν· ἢ Ἀγγλικὴ ἐπαιεῖται.

Χρησιμεύει καὶ εἰς τῆς λεγομένους Σιναπισμῶς τῶν ἀρρώστων, βαλλόμενον ἀνακατωμένον μὲ ὀξείδι, καὶ πηγανον, καὶ ἄλας εἰς τὰ πέληματα τῶν ποδῶν, ὡς ἐρεθιστικόν, καὶ θερμὸν διὰ νὰ διεγείρῃ τὴν ἐκλείπουσαν θερμότητα.

Εἶναι καὶ ἄγριον ἥτοι ἀκαλλιέργητον Σίνηπι μὲ τὰς αὐτὰς δυνάμεις, ἀλλ' ὁ κόκκος τε εἶναι λευκός.

ΣΙΝΤΖΑΪΠΙ, δέρμα στακτόχρου μικροῦ ζώου τῆς Ῥωσ.

Ρωσσίας ὅσον τὸ Καυκῆμι φερόμενον ἐκείθεν, καὶ πωλύμενον εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν μὲ τὴν χιλιάδα. Εἶναι δὲ τριῶν εἰδῶν· τὰ λευκὰ ὅσα κλίενται περισσότερον εἰς τὸ λευκὸν χρῶμα, τὰ μαῦρα, καὶ τὰ κυρίως στακτηρά. Τὰ δύο πρῶτα εἶναι προτιμότερα, καὶ πωλοῦνται εἰς μεγαλητέραν τιμὴν· τὰ δὲ τελευταῖα εἶναι κατώτερα, καὶ λέγονται τελειότερα τὰ καλήτερά των, καὶ πρόστυχα τὰ κατώτερα. Διαιρῶνται δὲ παρὰ τῶν διφθερυγῶν εἰς τὴν ράχην, ἢ ὁποῖα καὶ κυρίως ἀποτελεῖ τὴν Σιτζαποδιφθέραν, καὶ εἰς τὴν κοιλίαν, ἢ ὁποῖα μὲ τὸ νὰ ἦναι λευκὴ γίνεται διφθέρα, καὶ ὀνομάζεται ψευδοκαυμῆ (γελαντζί) χρησιμεύουσα εἰς πτωχοῦς ἀνδράποους, ὡς εὐδυνή.

Ὅλοι οἱ δρυμῶνες τῆς Ῥωσσίας ἔχουσι πλῆθος ἀπὸ αὐτὰ, τὰ ὁποῖα διατρέχουσι, ὡς οἱ πορτικοὶ τῶν λοιπῶν κλιμάτων ἀπὸ δένδρον εἰς δένδρον, καὶ οἱ κυπριοὶ τὸν χειμῶνα τὰ φουφύουσι μὲ τὰ βέλῃ τοξοφορῶντες, ἐπειδὴ ἢ πυρῖτις κόνις τῶν τυφειῶν δύσκολα ἀνάπτει εἰς τὰς χιόνας των, καὶ φθείρει τὸ δέρμα των εἰς τὸ κτύπημα. Ἀξιοπερίεργος ὁμως εἶναι ἢ ἐπιτηδειότης τῶν κυπριῶν ἐκείνων εἰς τὸ τόξευμα, καὶ εἰς τὴν μέθοδον τῆ νὰ περιπατῶν ἐπάνω εἰς τὰ ἀπαλὰ χιόνια, χωρὶς νὰ βυθισθῶν, βοηθούμενοι ἀπὸ μόνην ψιλὴν ράβδον δεμένην εἰς τὰς πόδας των πλαγίως.

ΣΙΣΥΡΑ Ἑλληνικότερον ἢ Γῆτα. Ἴδε ΔΙΦΘΕΡΑ.

ΣΙΤΟΣ, τὸ Σιτάρι, γέννημα γνωστὸν εἰς ὅλους, ὅτι πρωτίστη τροφή ὄλων μετὰ τὸ ἀπογαλάκτισμα· ἂν δὲν ἐξαιρίσω τὰς ριζοτρόφους Ἰνδοῦς, καὶ ἄλλα σπάνια ἔσθῃ κλιμάτων γῆς μακροτάτων ἀπὸ ἡμᾶς, τὰ ὁποῖα τρίφονται μὲ ρίζας, ἢ μὲ ἀραβοσίταρον· οἱ Εὐρωπαῖοι ὁμως εἰς ὅλας ταύτας τὰς ἀποικίας των προβλέπουν καὶ τρίφονται μὲ τὸ σιτάρι.

Σπείρεται τὸ γέννημα τῆτο τὸ φθινόπωρον, καὶ ὀνομάζεται πρῶτιμον· ὅταν δὲ μείτη διὰ τὴν ἀνοιξὴν λέγεται ὄψιμον· ἀλλὰ τῆτο γίνεται μόνον εἰς τὰ θερμότερα κλίματα, ὅπου ἢ γῆ τον Φεβρουάριον δὲν εἶναι σκεπασμένη ἀπὸ

ἀπὸ χιόνια, ὡς εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ Ἰταλίαν. Εἰς δὲ τὴν Πολωνίαν, καὶ τὰ ὅμοια κλίματα, ὅλα πρῶϊμα σπείρονται. Ὁ τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον καρποφορεῖται ὀνομάζεται Χωράφι, καθὼς καὶ ὄλων τῶν γεννημάτων, ἢ Ἀγρός, ὡς ἡ παλαιὰ γλῶσσα συνεδίξει.

Σιτάρια γίνονται πολλῶν εἰδῶν κατὰ τὴν διαφορὰν τοῦ χώματος, ἢτοι τῆς παχύτητος τῆς γῆς τῶν χωραφίων, καὶ τὸ εἶδος τοῦ σπόρου. Εἰς τὴν Ἠπειρον πατριίδα μὲν, σπείρεται ἐν εἶδος ὀνομαζόμενον Κυτρελιά, ὡς ἂν νὰ εἴπῃς Φαλακρὸν, διότι Κύτρα τὸ μέτωπον εἰς τὰς ἐκφράσεις τὰς τριοδικὰς, καὶ ἀμελημένας· ἐπειδὴ ὁ στάχυς τε δὲν ἔχει παντελῶς τρίχας, ὁ δὲ κόκκος τε, ἢτοι τὸ σιτάρι, εἶναι σχεδὸν στρογγύλος, καὶ γεμάτος, καὶ κитρινώτατος ἔξωθεν· τὸ ἀλευρί του εἶναι καὶ πολὺ, καὶ ἐξαιρετόν.

Τὸ ἐμπόριον εἰς σιτάρια χρειάζεται ταχύτητα, καὶ εἰς τὸ διαπλεύσιμον τῶν θαλασσῶν, καὶ εἰς τὴν πώλησιν, καὶ ὅσοι ἐπιτύχων ταῦτα κερδίζουν. Ὅσοι δὲ ἀποτύχων ζημιῶνται, καὶ ἡ ζημία ἀπὸ αὐτὸ τὸ γέννημα εἶναι ἀφανιστικὴ· διότι ἂν διὰ τὰς τρικυμίας κάμη ἀποβολὴν, καὶ χύσιν τὸ καράβι εἰς τὸν δρόμον, ἢ συγκαῆ, ἢτοι ἀνάψῃ τὸ σιτάρι ὄντας ἐξ ἀρχῆς νοτικόν, ἢ ἀπὸ νερὰ τῆ καραβίης, οἱ κινδυνασφαλιστὰι δὲν πληρώσονται, καὶ ὁ πραγματευτὴς ἀφανίζεται.

Αἱ μακρὰι θαλασσοπορίαι εἶναι καλαὶ μόνον διὰ τῆς Ναυκληρεμπόρους, καὶ τοιούτους ὀνομάζω ἐκείνας τῆς Καρβοκυρίους, οἱ ὁποῖοι φορτάνουν, θαλασσοποροῦν, καὶ πωλῶν δι' ἰδιόντων λογαριασμὸν, διότι πωλῶν ὅπερ θέλων, ἢ ἀναγκασθῶν ἀπὸ ἐλάττωμά τι τοῦ φορτίου των· καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ προνοῦν μὲ ὄλους τοὺς τρόπους διὰ νὰ κερδίσουν, ἢ τέλος πάντων νὰ μὴ ζημιώσων.

Ὁ δὲ ἔμπορος ἐκ τοῦ ἐναντίου εἶναι ὑποκείμενος διὰ τὰ συμφωνητικὰ τῆ ναυλώματος μὲ τῆς Ναυκληρῆς, νὰ εὐχῆται διὰ νὰ φθάσῃ τὸ καράβι εἰς τὸν διωρισμένον λιμένα, καὶ μὲ τὸ σιτάρι τε ἄβροχον, καὶ σωστόν, καὶ ἐπομένως νὰ εὕρῃ καλὰς τιμὰς διὰ τὰ πωλήσῃ· ἐπειδὴ

ἀν δὲν ἦναι ζήτησις εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὁ Καραβοκύριος εἰς ἄλλον λιμένα δὲν πηγαίνει, καὶ ἀφ' ἧ τελειώσῃ αἱ συμφωνημέναι διορίαι, ἀποφορτίζει τὸ σιτάρι εἰς τὴν Ξηρὰν, τὸ ὁποῖον καὶ διὰ τὰ ἔξοδα, καὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν εἰς τὸ μέτρον, καὶ διὰ τὴν ἀνάγκην νὰ πωληθῇ εἰς τὸν ἴδιον τόπον, ἢ ἔχει, ἢ δὲν ἔχει χρεῖαν, εἶναι εἰς κίνδυνον νὰ χαθῇ ὅλον, καὶ νὰ μὴ πιάσῃ κἄν τὸν ναυλόν τε, καθὼς συνέβη πολλάκις ὥστε διὰ νὰ ἐμπορευθῇ τινὰς εἰς σιτάρια διὰ μακρὰς θαλασσοπορίας, ἢ πρέπει νὰ ἔχη ἐδικόν τε τὸ καράβι, ἢ νὰ ἦναι πολὺ πλούσιος, καὶ διακινδυνεύει ὀλίγον μέρος τῆς υἱίας τε ἢ νὰ ἦναι εἰς ἀνάγκην νὰ ρίψῃ τὸν κύβον ἢ νὰ ἐπιτύχῃ, ἢ νὰ ἀφαισθῇ ἐξ ὀλοκλήρου.

Ἄλλ' ἐπεὶδὴ τὸ σιτεμπόριον τοῦτο μὲ ὅλας τὰς εἰρημέναις δυσκολίας καὶ κινδύνους εἶναι εἰς κίνησιν μεταξὺ τῶν ἐμπόρων, μάλιστα κατὰ τὸ παρὸν διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν Σιταρίων εἰς τὴν Ἰσπανικὴν χερσόνησον, καὶ γίνεται μὲ πιθανώτατον σκοπὸν τῆς ζήτησέως του, καὶ ἐπομένως τῆς καλῆς πωλήσεως, εὐλόγον μοι εἶναι νὰ προσθέσω τὰ ἀκόλουθα.

Καθὼς καὶ εἰς τὴν ἐμπορικὴν Σπυδὴν ἐν παρόδῳ εἶδομεν, ἀπὸ τὰ Σιτάρια τῆς Αἰγύπτου ἐτρέφοντο αἱ δύο μεγάλαι τῆς Οἰκουμένης Βασιλεύσαι ἢ παλαιά, καὶ νῦν Ῥώμη ἕως τῆς 5. Ἐκατοντατηρίδος ἄλλὰ τῶρα ἢ Αἴγυπτος δὲν καλλιεργεῖ τόσον τὴν εὐφορωτάτην γῆν της διὰ τὸ ἀκατάστατον τῆς Διοικήσεως, καὶ ὁ ἐκεῖ Σατράπης δὲν στέλλει κατὰ τὸ χρέος του τὸ προσδιωρισμένον εἰς τὴν Βασιλεύσαν ἐπὶ πολλαῖς προφάσεσιν, ἀλλὰ τὸ πωλεῖ εἰς τὰς ἀγοραστὰς διὰ τὴν Ἰσπανίαν, καὶ ἄλλα μέρη.

Ἡ λοιπὴ Ἐπικράτεια Ἀσιατικὴ, καὶ Εὐρωπαϊκὴ τῶν Ὀθωμανῶν προσδιορίζεται διὰ σφοδρῶν διαταγμάτων νὰ στείλῃ τὰ πρὸς τροφήν τῆς Βασιλευούσης εἰς χαμηλὰς τιμὰς ἄλλ' οἱ ἀπανταχῆ Σατράπαι ἐμπιστευόμενοι εἰς τὰς ἰδίας δυνάμεις, καὶ μὴ φοβόμενοι, ὀλιγώτατον στέλλουσι, καὶ τὸ πολὺ πωλεῖσιν εἰς τὰς ἀγοραστὰς εἰς τιμὰς

μὰς ὑψηλὰς, καὶ χωρὶς ὄφελος τῶν γεωργύτων, οἱ ὁποῖοι ἀπαυδῶντες, καὶ ἀποναρχόμενοι εἰς τὸ νὰ ἐργάζονται διὰ τὰς τυράννων, ἀφήνουν τὴν γῆν ἀγεώργητον, καὶ ὠλεγόστευον ἢ ποσότης τῶν σιταρίων, ἢ ὁποῖα ἂν ὁ γεωργὸς ὠφελῆτο διὰ τὴν εὐκαρπίαν τῆς τόπυ, μάλιστα τῆς Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας, ἢμπορεῖσε νὰ γίνηται ἐτησίως ὑπερδιπλασία.

Ἐπιταί ἄρα νὰ ζητῆ ἡ Κωνσταντινέπολις τὴν τροφήν τῆς ἀπὸ τὴν Δακίαν, ὅπου οἱ αὐθένται ὄντες ὑπικνώτατοι ἀκολουθῶν μὲ ἀκρίβειαν τὰ διατασσόμενα, καὶ ὅταν ἢ αὐτὰ δὲν ἐξάρκων, ἢ πόλεμος συμβῆ μὲ τὰ γειτονεύοντα ἔθνη, νὰ τὰ ἀγοράζῃ ἀπὸ τὴν Ῥωσίαν διὰ τῶν ἐμπορῶν εἰς τιμὴν μετρίαν μὲν διὰ τύτους, ἀλλὰ ὑψηλὴν διὰ τὸν θησαυρὸν, καὶ τὴν ἐξουσίαν, ἢ ὁποῖα ἐμποδίζει τὴν ἐξοδὸν διὰ τὸ Ἀρχιπέλαγος, ὅταν τὸ σιτάρι ἦναι φορτωμένον εἰς καράβια μὲ Ὀθωμανικὴν σημαίαν· τὰ δὲ Ῥωσικὰ ἔχουσι διὰ τῶν Σκυθικῶν τὸ ἐλεύθερον νὰ ἐκβαίνω φορτωμένα εἰς καιρὸν εἰρήνης, καὶ καλῆς ἀρμονίας μεταξὺ τῶν δύο Ἀυτοκρατοριῶν.

Οἱ ἢμπορευόμενοι λοιπὸν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εὐρίσκονται εἰς τὴν καλῆτέραν θέσιν νὰ μετακομίσουν σιτάρια ἀπὸ τὴν Ῥωσίαν διὰ τῆς Εὐξείνου Πόντου, χωρὶς νὰ ἦναι ὑποκείμενοι εἰς μακρὰν θαλασσοπορίαν, καὶ ἢ τὰ πωλήσωσιν αὐτὰ εἰς τὰς δημοσίας ἀποθήκας κατὰ τὴν προσδιωρισμένην τιμὴν, ἢ ἂν ἦναι εἰς καράβι μὲ σημαίαν ἐλευθέραν νὰ τὰ στείλουν εἰς τὸ Ἀρχιπέλαγος εἰ ἴδιοι, ἢ μεταπωλῶντες αὐτὰ εἰς ἄλλους ἐπιχειρηματικωτέρους.

Ἡ Ῥωσία, καὶ μάλιστα ἡ παρά τῶν Ῥώσων κυριευμένη Πολωνία φημίζεται διὰ τὸ εὐφωρότατόν της εἰς σιτάρια, καὶ διὰ τῆτο ἡ Ὀδησὸς πάντοτε ἔχει καὶ ἐξαποστέλλει μεγάλας ποσότητας, καὶ μετὰ ταύτην τὸ Ταγαυρόκον, καὶ ὀλίγα ἢ Θεοδοσία τῆς Ταυρικῆς χερσονήσου. Ἀπὸ τῆς τρεῖς τέτους λιμένας ἕως τῶρα φέρονται ὅλα τὰ σιτάρια διὰ τὸν Ὀρακικὸν μας Βόσπορον, καὶ γίνονται εἰς ταῦτα μέγιστον ἐμπόριον· κατὰ τὸ παρὸν

ρὸν μετὰ τὴν γενομένην εἰρήνην εἶναι πιθανὸν νὰ μετακομισθῶν σιτάρια τῆς Βασσαραβίας διὰ τὸ Ἰσμαηλίου, καὶ τῆς Τομαρόβας, νέα ἀποκτήματα τῶν Ῥώσων, καὶ ἣδη ἤρχισαν νὰ ἔρχονται.

Ἡ Ῥωσσία ἐκδίδει δύο εἰδῶν σιτάρια, τὸ Ἀλβανοσίταρον (ἀρναῦτι), διότι Ἀλβανοὶ Χριστιανοὶ (καὶ οὕτως ὀνομαζῶν εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη ὅλης τῆς εὐπολισθέντας Ἑλλήνας διὰ τὴν ἐνδυμασίαν των) μετέφεραν εἰς τὰ περὶ τὸ Ταγαρορόκον τὸν σπόρον τῆ καλοῦ τέτυ σιταρίε, τὸ ὁποῖον ἔχει τὸν κόκκον μέγαν, καὶ θρεμμένον, καὶ εἶναι τὸ καλλίτερον. Ἡ Ὀδησσός ἐκβάλλει ἄλλο εἶδος Ξυμίσσα ὀνομαζόμενον ἄτροφον, καὶ ψιλόν, ὅθεν καὶ διαρκεῖ ὀλίγον, καὶ τὸ ἀλεύρι τε ἔχει περισσότερον πίτυρον, μὲ ὅλον τοῦτο τὸ ψωμί του εἶναι γλυκὺ, καὶ θρεπτικόν διὰ τὰς μακρυνὰς ὁμως θαλασσοπορίας, τὸ πρῶτον πρέπει πάντα νὰ προτιμᾶται, καὶ πάντοτε πωλεῖται εἰς ὑψηλότερας τιμὰς ὡς ἀναγκαῖον διὰ τὰ ζυμαρικά.

Τὰ σιτάρια τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τυρκίας ἐγκρίνονται ὡς στερεὰ, καὶ καλὰ διὰ μακρυνούς διάπλους, ὁμοίως καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Τῆς Αἰγύπτου εἶναι ἄτροφα, ψιλὰ, καὶ γεμάτα ἀπὸ ἑτερογενῆ, καὶ κοριοτόκον διὰ τὸ ἀλώνισμάτων ἐπάνω εἰς τὸ χῶμα, καὶ ἡ τιμῶν εἶναι κατωτέρα, διὰ ταῦτα, καὶ διότι τὸ ψωμί τε γίνεται μαῦρον.

Τῆς Συρίας δὲν εἶναι εὐκαταρρόνητα, ὅταν δὲν ᾖναι νοθευμένα παρὰ τῶν κατοίκων, καὶ σύμμικτα μὲ ἄλλα εἶδη γεννημάτων.

Ἡ Θράκη καρποφορεῖ κάλλιστον σιτάρι, καὶ μάλιστα τὰ περὶ τὴν Κωνσταντινέπολιν, καὶ Ἀδριανέπολιν μέρη.

Τῆς Δακίας τὸ σιτάρι εἶναι Ξυμίσσα, ὅσον στέλλεται διὰ τὰς Βασιλικὰς ἀποθήκας, καὶ σύμμικτον μὲ πολλὰ εἶδη, καὶ χῶμα ἄλλ' ἴσως ὁ τόπος ἔχει καλὸν διὰ χρῆσίν τε, καθὼς πρέπει νὰ ἔχη βέβαια καλλίτερον διότι ἐπαινεῖται τὸ Βλαχομολδαβικὸν ψωμί.

Δι' ὅσους ἐμπορεύονται εἰς σιτάρια εἶναι ὠφέλιμος ἡ παρατήρησις εἰς τὰ ἀκόλουθα.

α. Ἡ ποιότης τῶν σιταρίων νὰ ἦναι καλὴ, ἥτοι κόκκος καλὰ θρεμμένος, ξηρὸς, μέγας, καὶ χωρὶς ἑτερογενῆ, ἥτοι αἶραν, κριθάρι, καὶ τὰ παρόμοια, καὶ ἄχυρον, ἡ κοριορτόν.

β. Τὸ μέτρον νὰ γίνηται σωστὸν, διότι οἱ μετρηταὶ ἔχουν τὸν τρόπον μὲ τὸ κτύπημα τῶν κοιλῶν, ἢ μὲ τὸ κάμμα, νὰ τὸ δείξουν πολὺ, ἢ ὀλιγώτερον ἀφ' ὅσον εἶναι.

γ. Ἄν ἦναι πρῶτον τῆς Ῥωσσίας, ἢ Πολωνίας νὰ μὴ ἦναι κοπανισμένον τὸν χειμῶνα ἐπάνω εἰς τὸν πάγον, καθὼς συνεδίξην οἱ ἐκεῖ γεωργοὶ νὰ κάμνῃ· διότι μὲ τὴν πρώτην ζέσταν ὑγραίνει, καὶ ἀνάπτει, ὅταν ἦναι σωρευμένον εἰς τὰς ἀποθήκας, καὶ τὸ περισσότερον εἰς τὰ καράβια.

δ. Νὰ φορτωθῇ εἰς καράβια καλὸν διὰ νὰ μὴ κάμνη νερά, μάλιστα ὅταν ἦναι διὰ μακρυνὰ μέρη νὰ διαπλεύσῃ.

Ἡ Βαλτικὴ Θάλασσα ἀπὸ τὰ Ῥωσσικὰ, καὶ Πολωνικὰ παράλια ἐκδίδει πλῆθος πολὺ σιταρίων διὰ τὴν Εὐρώπην, ὅταν δὲν τὴν ἐμποδίζῃ ὁ πόλεμος, ἡ ποιότης τῶν ὁποίων εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν περιγραφείσαν ἀνωτέρω εἰς τὰ περὶ Ῥωσσίας.

Ἡ Βαρβαρία, ἥτοι τὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς πρὸς τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν, ὁμοίως φορτῶναι πολλὰ καράβια, καὶ σιτάρια καλῆς ποιότητος.

Τόποι δὲ, εἰς τὰς ὁποίας δαπανᾶται ἡ μεγάλη ποσότης ὄλων τῶν εἰρημένων σιταρίων εἶναι, τὰ Νησιά τοῦ Ἀρχιπελάγους, καὶ ὅλης τῆς Μεσογείου· ἡ Ἰταλία, ἡ Ἰσπανία, καὶ ἡ Πορτογαλλία· πολλάκις δὲ καὶ ἡ Γαλλία· ἡ Ὀλλάνδα τρέφεται ἀπὸ τὴν πλησιόχωρον Γερμανίαν, καὶ τὴν Βαλτικὴν· καὶ ἡ Ἀγγλία ὅταν δὲν εὐτυχήσῃν τὰ ἐντόπιά της ὁμοίως.

ΣΚΑΜΝΙΟΝ. Ξύλινον οἰκιακὸν ἐπιπλόν, κινητὸν, καὶ χρήσιμον διὰ νὰ καθίσῃ ἕνας ἀνδρῶπος. Κατασκευάζονται σκαμνία ἀπὸ διάφορα ξύλα τῆς Ἰνδίας, καὶ ἀ-

πὸ τὰ τιμιώτερα ἐντόπια, ὡς καρυδιᾶν, καὶ τὰ τοιαῦτα. Εἶναι ἔργον τῶν ξυλευργῶν, καὶ ἡ τέχνη αὐτὴ ἐπέδωκε τόσον καλὰ μεταξὺ τῶν ὁμογενῶν Νησιωτῶν τοῦ Ἀρχιπελάγους, καὶ δευτέρῃ ἐξάίρετα εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν, ὥστε ὀλίγη, ἢ καμμίαν χρεῖαν ἔχομεν ἀπὸ τὰ σκαμνία τῆς Εὐρώπης. Γίνονται δὲ ἢ ὀλοκλήρως ξύλινα, ἢ βάλλεται εἰς τὸ κάδισμα συγκαρφωμένον στρῶμα μαλλίου σκεπασμένον μὲ βύρσαν, ἢ καὶ μὲ μεταξωτὸν ὕφασμα ἀντὶ τὸ σκαμνίον ἦναι ἀπὸ τὰ καλῆτερα· τὸ ψαδόπλευγμα τῆς Εὐρώπης εἰς ταῦτα ἀγνοεῖται ἀκόμη ἐδῶ.

Ἀπὸ τὴν Νεάπολιν εἰφέροντο σκαμνία ποταπὰ μὲ ψάδιον κάδισμα, καὶ εὐθυσὰ διὰ τὴς πτωχῆς, καὶ εὐθυσωτάτα γίνονται τῶν καπήλων τὰ σκαμνία, χωρὶς ὀπίσθια, ἀλλὰ τετράγωνα, καὶ μὲ ποταπὸν ψάδιον κάδισμα.

ΣΙ΄ΤΑ, κόσκιον μὲ τρίχιον ὕφασμα ὅπως ἔν πυκνὸν διὰ κοσκίνισμα τῆ ψιλῆ αλεύρου διὰ καλὸν ἄρτεν, καὶ ζυμαρικά.

ΣΚΑΜΜΩΝΙΑ, φυτὸν μὲ φύλλα πράσινα, καὶ καρδιοειδῆ ὁμοιάζοντα πολὺ μὲ τὰ κισσόφυλλα, καὶ ἀνθη λευκὰ εἰς εἶδος κυδωνίς ἐρπυσσα κατὰ γῆς, καὶ ζιτῆσσα ἐπιστήριγμα γὰ ὑψωθῆ. Βλαστᾷ εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ κυρίως εἰς τὰ περίχωρα τῆ Χαλεπίης, καὶ τῆς Ἄκρας, καὶ στέλλεται παρὰ τῶν ἐμπόρων εἰς τὴν Εὐρώπην εἰς σακκία. Οἱ ἀγορασταὶ πρέπει γὰ προσέχουν καλὰ διὰ νὰ μὴ ἦναι ἀνεκατωμένη εἰς τὸ σακκίον μὲ ἀνθρακας, ἢ μὲ καυμένην Σκαμμωνίαν.

Χρησιμεύει μόνη ἢ ρίζα τῆς, ἢ ὁποία διὰ νὰ ἦναι καλὴ πρέπει νὰ ἦναι γηυσία Χαλεπιτῆ, ελαφρὰ, στακτόχρους, ἀπαλὴ, εὐδραυστος, ρητινώδης, καὶ θραυσμένη νὰ ἦναι στακτερῆ, μὲ γύσιν πικρὰν, καὶ ἀνοστον ὀσμὴν· ἢ βαρεῖα, καὶ μαυροδερῆ πρέπει νὰ ῥίπτηται.

Ἀπὸ τὴν ρίζαν ταύτην ἐβάλλεται ὁ χρῆσιμος εἰς τὴν Ἰατρικὴν χυμὸς ὀνομαζόμενος ὁμοίως Σκαμμωνιον, ἢ Σκαμμωνία, ὁ ὁποῖος πηγυται μὲ τὸ βράσιμον εἰς τὴν

φωτίαν. Αὐτὴ εἶναι τὸ ἀσφαλέστερον κινητικόν, ἀλλὰ διὰ τὴν μεγάλην τῆς δραστηκότητα δὲν τὴν μεταχειρίζονται, ἀν δὲν τὴν συνενώσων μὲ ἄλλοτι, καὶ τότε λέγεται Διαγρίδιον, ἢ Σκαμμωνία Διαγριδωτή.

Ἀπὸ τὸν χυμὸν τῆτον ἐκβάλλεται καὶ ῥητίνη μὲ δύναμιν περισσοτέραν ἀπὸ αὐτὸ, καὶ γίνεται συρόπιον γλυκύτερον, καὶ καλώτατον καθαρτικόν.

Τὸ λεγόμενον Κόνις τῶν Τριῶν, ἢ τῆς Κορυαχίνας συντίθεται ἀπὸ $\frac{2}{3}$ Σκαμμωνίας, καὶ $\frac{1}{3}$ Κορυφῆς Τρυγίας, καὶ $\frac{1}{3}$ Ἀντιμόναχον Διαφορητικόν, καὶ εἶναι ὁμοίως ἐξάριστον καθάρσιον.

Ἡ Σμύρνη στέλλει εἰς τὴν Εὐρώπην ἐτησίως περὶ τὰς 3000 ὀκάδας Σκαμμωνίαν μαύρην, βαρεῖαν, ἀπαλὴν, καὶ γυμάτην ἀπὸ πέτρας, καὶ ὄστρεα ἢ Ἰνδία ὁμοίως στακτηρὴν, ἐλαφρὰν, καὶ εὐθραυστον, ἀλλὰ κυρίως εἶναι πισσοῤῥητίνη μικτὴ μὲ κόνεις κινητικὰς· ἀμφότεραι αὐταὶ εἶναι δειλητήρια φαρμάκια, καὶ ὄχι Ἰατρικὰ.

Παρὰ πολλῶν ὀνομάζεται Σκαμμωνία, καὶ τὸ Μεχοακάνον τῆς Ἀμερικῆς, ἢ Μακαδοσσίνον, ρίζα ἰατρικὴ τῆ αὐτῆ εἶδους γενομένη εἰς τὴν ὁμώνυμον τε ἐπαρχίαν, τὸ ὁποῖον καὶ Ραβάρβαρον λευκόν, καὶ Βρυονία Ἀμερικανὴ λέγεται, καὶ εἶναι κινητικόν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ χωρὶς συμμίξεως, ἢ βοηθήματος χόρτου ἄλλου, ἀλλ' οἱ ἰατροὶ τῆ καιροῦ μας προτιμοῦν τὴν Ἰαλάπαν ἀπὸ αὐτό.

ΣΚΕΥΟΣ λέγεται γενικῶς τὸ ἀγγεῖον, καὶ ὅλα τὰ χρησιμεύοντα εἰς τὴν ἀνθρώπινον ζωὴν, ἐκτὸς τῶν ἐνδυμάτων, ὅθεν πληθυντικῶς σκευή, ἢ ἐνικῶς Ἀποσκευή, τὰ λεγόμενα Τουρκιστὶ Καλαβαλίγια, ἢ οἶκος, ἢ ὄδοιπόρου, ἢ καὶ ὅλα στρατοπέδου, μερικώτερα ὅμως, σκευὴ λέγονται τὰ ἀπὸ μέταλλον, ξύλον, ἢ ἄλλο ὁμοῖον στερεὸν ἀγγεῖα· τὰ δὲ ἀπαλὰ ὑφαντὰ καὶ παρόμοια ἐπιπλα ὀνομάζονται.

Σκευὴ πῆλινά πλαστεργεῖνται εἰς πολλὰ μέρη τῆς Τυρκίας. Ἰδὲ ΠΛΑΣΤΟΤΥΡΓΙΚΗ'.

Σκευὴ ἀργίλλινά φέρονται ἀπὸ τὴν Σίαν, καὶ

Περσίαν διὰ τῆς Ὀλλάνδης, ἀπὸ τὴν Σαξωνίαν, ἀπὸ τὴν Ἀγκώναν, καὶ ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν. Ἰδὲ ἈΡΓΙΛΛΟ-ΠΛΑΣΤΙΚΗ'.

Σκεύη Ξύλινα κατασκευάζονται ὅπου εἶναι πολ-
λὰ τὰ ξύλα τῆς ὀξείας, καὶ ἔχει πλησιόχωρον πετα-
μόν, ἢ ρύακα, διὰ νὰ γυρίζη τὸν τροχὸν τῷ μεγάλου
τόρνου, μὲ τὸν ὁποῖον τὰ κατασκευάζουσι· εἶναι δὲ πινά-
κια, τρυβλία, σκάφαι, ὄλμοι, καὶ ἐτι ἠλακάται, ρο-
δάνια, διαλυστήρια, καὶ τὰ παρόμοια ἔργα τῷ τόρνου.
Πελεκητὰ δὲ μακρὰι σκάφαι, πτυάρια, καὶ ἄλλα, ὅλα
καθὼς εἴπαμεν γινόμενα εἰς τὸ Κίτρος, καὶ φερόμενα
εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν.

Σκεύη Κασσιτερομολύβδινα, ὡς κοχλιάρια,
πινάκια, καὶ τὰ παρόμοια, φέρονται ἀπὸ τὴν Γερμα-
νίαν· κατασκευάζονται δὲ εἰς τὸν τόπον τὰ Παγούρια,
ἧτοι οἰνοναματοδοχεῖα στενόστομα, κλυστήρια, καὶ τὰ
τοιαῦτα.

Σκεύη Σιδηρᾶ, ἧτοι πυράγραι, πτυάρια, ἐσχά-
ραι, τρίποδες, μαχαίρια διαφόρων εἰδῶν, καὶ ἄλλα
τοιαῦτα, κατασκευάζονται εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν,
καὶ πολλὰ ἄλλα τῆς Ἐπικρατείας μέρη. Φέρονται δὲ καὶ
ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, Ῥωσίαν, καὶ Ἀγγλίαν τὰ καλῆ-
τερα, ὑπαγομένα εἰς τὰ Βαναυσργήματα, καὶ ἰδὲ ἐκεῖ.

Σκεύη Χάλκινα κατασκευάζονται εἰς τὴν Κων-
σταντινέπολιν ἐξαιρέτα, καὶ ἰδὲ ΧΑΛΚΩΜΑ.

Πολλοὶ Χυμικοὶ τῆς Εὐρώπης ἐξετάζοντες τὴν φύσιν
τῷ χαλκῷ τὸν εὐρῆκαν βλαπτικώτατον εἰς τὴν ἀνθρωπί-
νην ζωὴν, διὰ τὸν ἰόντου, ἧτοι τὴν πρασίνην ὕλην τὴν
εὐῆσαν εἰς αὐτὸν, καὶ ἰδοῦ τί ἀνέφερεν ἡ περὶ Ὑγείας
Βυβλὴ πρὸς τὸν Βασιλέα τῆς Σουηκίας τῷ 1753 κατὰ
τὴν 13 Σεπτεμβρίου.

„ Ἀλήθεια ἀποδεδειγμένη ἀπὸ πολλὰς προκομμένους
Ἰατροὺς εἶναι, ὅτι τὰ χάλκινα καὶ τὰ ὀρειχάλκινα σκεύη
μεταχειριζόμενα εἰς τὰ μαγειρεῖα, βλάπτουσιν ὑπερβο-
λικὰ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ὑγείαν.

Ὁ ἰδὸς τῷ Χαλκῷ εἶναι φαρμάκι ἐνεργῶν κατ' ὀλίγον,
καὶ

καὶ διαφθεῖρον τὴν ἀνθρωπίνην μακροήμερευσιν, καὶ τρόπος δὲν εἶναι νὰ καθαρισθῇ ὁ χαλκὸς ἀπὸ αὐτὸν, ἢ νὰ ἀπαντηθῇ ἡ βλάβη του.

Εἰς τὰ στρατεύματα μάλιστα προξενῶν φρικτὰς ἐπιδημίας τὰ χαλκίνα ἀγγεῖα με ζημίαν μεγίστην τῷ Βασιλεῖου, καὶ ἄωρον θάνατον τῶν στρατιωτῶν.

Διὰ ταῦτα βυλευθέντες με προσοχὴν κρίνομεν εὐλογον, καὶ ἀναγκαῖον νὰ ἀπορρίφθῃ ἡ επικρατῶσα χρῆσις τῶν χαλκίνων σκευῶν, καὶ νὰ εὑρεθῇ ἄλλο μέταλλον διὰ τὴν ἀναπληρώσῃ τὴν χρείαν εἰς τὰ μαγειρεῖα.

Εἰς τόπον χαλκῷ λοιπὸν ἀνάγκη εἶναι νὰ μεταχειρισθῶμεν σίδηρον, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ πολὺς, καὶ εὐχρηστος εἰς τὰ τοιαῦτα σκεύη, καθὼς τὸ κάμνουν τῶρα, καὶ ἄλλα ἔθνη, καὶ μερικαὶ οἰκίαι ἐδῶ με πολλὴν εὐχαρίστησίν των. Ὁ σίδηρος εἶναι ὑγιεινότερος, καὶ ὁ ἰός του δὲν προξενεῖ καμμίαν βλάβην, ἀλλὰ καὶ ἡμπορεῖ νὰ γανωθῇ, καθὼς ὁ χαλκός, καὶ ὀγλιγωρότερα βράζων τὰ μαγειρεύματα εἰς τὸν σίδηρον, καὶ ἐπιπλέον εἶναι εὐθυωτέρος“.

Ὁ δὲ Βασιλεὺς πληροφορηθεὶς εἰς τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἐξέδωκε διάταγμα κατὰ τὴν 2 Ὀκτωβρίου, διακελεύων, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς ἀντὶ τῶν χαλκίνων νὰ μεταχειρισθῶν σιδηρὰ σκευὴ εἰς ὅλας τὰς βασιλικὰς χρείας, εἰς τὸ στρατιωτικόν, ναυτικόν, καὶ ἀλλαχοῦ. Ὁμοίως δὲ καὶ ἕκαστος ἰδιωτικὸς εἰς τὴν οἰκίαν του.

Εἰς τὴν Εὐρώπην διεδόθη αὐτὴ ἡ καλὴ χρῆσις τῶν σιδηρῶν σκευῶν, καὶ ὁ Κύρ Οὐέξος (Wex) ἐξ ἀπορρήτων τῷ Δυκὸς τῆς Σαξογίας, εὗρηκε μέθοδον νὰ γανώνωνται αὐτὰ τὰ σκεύη με μεγάλην εὐκολίαν, καὶ εὐθυά, καθὼς διαγράφεται ἡ ἐγκύκλιός τε ἐπιστολὴ εἰς τὰς Οἰκονομικὰς Εἰδήσεις Τ. Δ. 1754.

Ἄλλ' ἐπειδὴ εἰς τὰς ἀτέχνους, καὶ ἀπρονοήτους ἡμᾶς αἱ τοιαῦται ἀνθρωποθηριτικαὶ πράξεις δὲν γίνονται, περὶ τὸν εἶναι νὰ ἐκτανθῶμεν ἐδῶ περισσότερον. Ἀρκεῖ τόσον πρὸς ἀπόδειξιν τῆς βλάβης τῶν χαλκίνων ἀγγείων διὰ νὰ ἐρεθίσῃ τὰς ἀκαταστάτους νὰ προβλέψουν

σιδηρᾶ ἀπὸ τὴν Σηκίαν, καὶ Γερμανίαν, ἢ τέλος πάντων γὰ γινώσκων ὅσον ἠμπορῶν συχνότερα, καὶ καλῆτερα τὰ χαλκώματά των διὰ γὰ προφυλαχθῶν ἀπὸ τὴν μεγαλύτεραν βλάβην.

Σκευὴ Ὀρειχάλικια κατασκευάζονται εἰς τὴν Γερμανίαν, καὶ τὴν Ῥωσίαν, καὶ φέρονται μερικὰ εἰς ἡμᾶς, τὰ ὅποια ὀνομάζομεν Τομπακίγια· ἐκεῖνοι δὲ τὰ λέγουν Κιτρινοχάλικια, de cuivre jaune· ἀλλὰ καὶ αὐτὰ βλάπτουν, καθὼς ἠμπορεῖ γὰ παρατηρηθῆ εἰς τὰ Ῥωσικὰ Σαμοβάρια, ἢτοι Αὐτόβραστα, ὁ πρασινώτατος ἰὸς τῆ χαλκοῦ ἐμφωλευσὸν εἰς τὸ εἶδοθεν τῆ ἀγχείου.

Σκευὴ χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ κατασκευάζονται καὶ εἰς τὴν Τυρκίαν καὶ εἰς τὴν Ευρώπην, καὶ τὰ μεταχειρίζονται οἱ ευκατάστατοι πλῆσιτοι, περὶ τῶν ὁποίων εἰς τὰ ἴδια Ἄρθρα λέγομεν τὰ χρειώδη.

ΣΚΗΝΗ, ἢ Τείτα, καὶ Τυριστι Τζαδίρι· ἐπιπλον χρήσιμον εἰς τοὺς ὁδοιπόρους, καὶ τὰς ἐιστρατείας διὰ γὰ καταφυγῶν οἱ ἄνθρωποι εἰς καιρὸν βροχῆς, ἢ κανστικῆς ἡλίου, γινόμενον εἰς τόπον προχείρου καλύβης.

Ἡ ὕλη, ἢ τέχνη, τὸ σχῆμα, καὶ τὸ μέγεθος τῆς σκηνῆς ἀναλογεῖ μὲ τὸ ἀξίωμα, καὶ τὴν κατάστασιν τῆ κατοικητος εἰς αὐτήν.

Ὅταν οἱ Ὀθωμανικοὶ Βασιλεῖς ἐξεστράτευσον, αἱ σκηναὶ των ὀμοιάζον παλάτια, διὰ τὸ μέγεθος, καὶ τὰ χωρίσματα των εἰς κοιτῶνας, καὶ γυναικωνίτιν· οἱ μεγάλοι Σατράπαι αὐτῶν ὀμοίως ἔχον μεγάλας τὰς σκηνὰς των, καὶ οἱ περὶ αὐτὰς μεγιστάνες· ἐμπεριέχονται καὶ λουτρά ὑπὸ τὴν σκηνηντων.

Οἱ λοιποὶ ἀξιωματικοὶ, ὡς καὶ οἱ ἄπλοι ὁδοιπόροι, ἰστώσι τὴν σκηνηντων κωνοειδῆ συγκροτημένην ἀπὸ ἰκρίον (ξύλον ὄρδιον), καὶ δεμένην ὀλόγυρα μὲ τὰ σχοινία τας εἰς πασσάλως μικρὰς διὰ γὰ βαστάται στερεὰ· ἢ θύρατις εἶναι ὡς παραπέτασμα, καὶ παρατηρεῖται γὰ βληθῆ ἀπὸ τὸ μέρος, ὅθεν δὲν φυσᾶ ὁ ἀνεμος· αὐτὴ εἶναι ἀπὸ κωνοειδῶν, ἢ κηρωτῶν, ὡς ἐπὶ τὸ

τὸ πλεῖστον πράσινον· αἱ δὲ ἀνωτέρω μεταξῶται, ἢ ἀπὸ φίλον παρὶ κηρωμένον. Ἡ Κωνσταντινέπολις ἔχει καλὰς σκηνορράφους.

Εἰς τὴν Ευρώπην ἔχοντες ἀπανταχῆ πυκνά τὰ καταλύματα τῶν ὁδοιπόρων, τὰ ὁποῖα Πόστας λέγουσιν, ἡμεῖς δὲ Ταχυδρομεία, καὶ Τυρκιστὶ Μενζιλχανέδες, καὶ ὁδοιποροῦντες μὲ σκεπασμένα ἀμάξια, δὲν ἔχον χρείαν ἀπὸ σκηνᾶς οἱ ὁδοιπόροι· εἰς δὲ τὰς ἐκστρατείας τῶν στρατιωτῶν αἱ σκηναὶ εἶναι ἀπλᾶι, καὶ διπτυχοί, καὶ μόνυ τῷ Ἀρχιστρατήγῳ φαίνεται καλῆτέρα.

Οἱ Σκυθαὶ εἶναι σκηνῖται, ἥτοι ἀπόλιδες, καὶ μεταβαίνοντες ἀπὸ τόπον εἰς τόπον, καὶ ὅπου σταθοῦν στήνουν τὴν σκηνήν των, καὶ ἐγκατοικῶν παροικί.

Οἱ Λάπωνες κατοικῶσιν εἰς σκηνὰς ἀπὸ χονδρὸν πτιλωτὸν (κετζέν) περιφραγμένον πανταχόθεν, καὶ ἀπαντῶνται ἀπὸ τὰς μεγάλας ψύχρας τῷ ἀνυποφόρῳ κλίματός των. Εἶναι καὶ Ἀραβες σκηνῖται πολλοὶ εἰς τὰς ἐρήμους· ἀλλὰ τούτων αἱ σκηναὶ ράπτονται ἀπὸ ἀπλᾶ πανία, ὅσον γὰρ μὴ τῆς κατακαύσει ὁ Θερμότατος ἥλιος εἰς τὸ κλίματων.

Ἐμπόριον εἰς σκηνὰς δὲν γίνεται.

ΣΚΙΑΔΙΟΝ, τὸ Καπέλλον, σκέπασμα τῆς κεφαλῆς ὄλων σχεδὸν τῶν κατοίκων τῆς Ευρώπης ἀπὸ πτίλων, τρίχα, ἢ μαλλί, ἢ ἄλλην ὁμοίαν ὕλην, μαῦρον, στακτόχρην, ἢ λευκὸν διὰ τῆς λοιπῆς ἀνθρώπου, κόκκινον διὰ τῆς Καρδιναλίας, καὶ κίτρινον διὰ τῆς Ἑβραίας, ὅπου ἐξουσιάζουν Παπισταί· στρογγύλον εἰς τὴν θέσει τῆς κεφαλῆς, καὶ παραπέτασμα ὁμοίως στρογγύλον, διὰ τῆς ὁποῖας ἐπισκιάζεται τὸ πρόσωπον, καὶ ἐδόθη τὸ ὄνομα τῆτο ἀπὸ ἡμᾶς.

Ἡ κατασκευὴ τῆς εἶναι πτιλωτῆ, ἥτοι μὲ τὸ πάτημα τῆς ὕλης ἕως γὰρ συνενωθῆ (γὰρ γέγη κετζές) καὶ ἔπειτα βρεχομένη μὲ τὸ χλιαρὸν νερὸν σύμμικτον μὲ τρυγίαν, βάλλεται εἰς τὸ πρόπλασμα (καλύπι), καὶ κατασκευάζεται.

Τὰ καλῆτερα σκιάδια γίνονται ἀπὸ τρίχα τῷ Καστορίῳ

ρίου $\frac{2}{3}$ ἀπὸ τὴν λεγομένην παχῆαν, καὶ $\frac{1}{3}$ ἀπὸ τὴν ἀπαχον ἐνωμένας ὀμῆ, κτερισμένας, καὶ πατημένας. Ἡμικαστόρια λέγονται τὰ ἀπὸ μαλλί προβατοκαμήλου, με ὀλίγην τρίχα Καστορίας. Προβατοκαμήλινα, ἢ δελφίνα, ἢ ἐνυδρίδες (Loutres) τὰ ἀπὸ μαλλί προβατοκαμήλου, καὶ λαγιδίων, διότι ἀπὸ τρίχας ἐνυδρίδων ποτὲ δὲν γίνονται.

Καυδεβέκα, (Caudebec) λέγονται τὰ συνθεμένα ἀπὸ ἀρνίσιον μαλλί, καὶ τρίχας, ἢτοι λεπτὰ πτερὰ στρουθοκαμήλου, ἢ καμπλόμαλλον· ὠνομάσθησαν δὲ ἀπὸ πόλιν ταυτῶνυμον τῆς Νορμανδίας, ὅπε πρῶτον κατασκευάσθησαν με τοῖτο μίγμα.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν κατασκευάζονται τὰ καλῆτερα Σκιάδια, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ Παρίσια εὐδοκιμῶν εἰς τὰ ἀπὸ Καστόριον· δευτέρας δὲ ποιότητος γίνονται ἀπανταχοῦ εἰς τὴν Εὐρώπην.

Πλέκονται καὶ ἀπὸ ψιλῆς καλάμης τῆς βρούζας σκιάδια διὰ τὰς γυναῖκας, καὶ χονδρὰ διὰ τοὺς ἐργάτας, καὶ πτωχῆς ἀνδρας.

Τῶν στρατηγῶν, καὶ ἄλλων ἀξιοματικῶν τὰ σκιάδια ἔχεν ἐκατέρωθεν σηκωμένον τὸ περιπέτασμα, καὶ ἔξω τῆς κεφαλῆς βαστάζονται δίπτυχα.

Τῶν καλογήρων ἔσω πρὸς τὰ ἄνω γυρισμένον τὸ περιπέτασμα, καὶ φαίνονται τρίγωνα· εἰς τόπον Τριάδος, τῶν παραχαρᾶττόντων τὸ μέγα τῆς Ἀγίας Τριάδος Μυστήριον.

Καλὸν σκιάδιον εἶναι τὸ ἀπὸ Καστόριον ψιλοδυλευμένον, στιλπνὸν, καὶ στερεόν.

ΣΚΙΟΥΤΡΟΣ, Βερβερίτζα, ζῶον μικρότερον ἀπὸ τὰς κατοικίδιους Γαλαῶς, μακρὺ, καὶ ζῶν εἰς τοὺς δρυμοὺς, ἀναβαῖνον με εὐκολίαν εἰς τὰ δένδρα, καὶ πιδῶν ἀπὸ τὸ ἐν εἰς τὸ ἄλλο διὰ τὰ τραφῆ ἀπὸ αὐτὰ· τὸ καστανόχρην δέρμα τε γίνεται διφθέρα ὀλίγης τιμῆς. Τὰ σάμυρια, ἐνυδρίδες, κινάδια, καὶ ζαρδιαβάδες εἶναι εἶδη σκυῶν, καὶ διὰ τῆτο παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν ὀνομάζονται ἀπὸ τῶ Τευτονικῶν Martres με πρσθῆκην τοῦ δια-

κριτικῆ ἐπιθέτω, ὡς Zibeline, τὸ Σαμεῖρι· Aquatique, ἢ εἰυδρίς, κ. τ. λ.

ΣΚΟΜΒΡΟΣ, τὸ Σκομβρὶ, ὄψαρι μικρὸν, ὡς ὁ κολοῖος, καὶ ὀλίγον διαφέρειν ἀπὸ αὐτὸν, ἐν ἀπὸ τὰ λεγόμενα κοπαδιαστά, καταβαῖνον εἰς κοπάδια, κατὰ τὸν Νοέμβριον, καὶ Δεκέμβριον ἀπὸ τὸν Εὐξείνου Πόντον, εἰς τὸν Πορθμὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, παχὺ, καὶ προχωρῶν εἰς τὴν Προποντίδα.

Εἰς ὅλα ταῦτα τὰ μέρη ἀλιεύεται μὲ τὰ δίκτυα πλῆθος πολὺ ἀπὸ αὐτὰ, καὶ χορταίνει τὸν κοινὸν λαόν, καὶ μάλιστα ὅσους νηστεύειν τὸ τεσσαρακονθήμερον διὰ τὰ Χριστήγεννα· μαγειρεύεται κατὰ διαφοραὺς τρόπους νωπὸν, καὶ φυλάττεται καπνιστὸν, καὶ ἀλατισμένον εἰς βαρύλλια, ὡς ἡ Πελαμύς.

Τὸ ἴδιον ἐπιστρέφον τὸν Μαῖον πρὸς τὸν Πόντον εἶναι κατὰ πάντα ἀπαχον, καὶ ὀνομάζεται ἐντοπίως Τζίρος, ἀλιεύεται μὲ τὸν ἴδιον τρόπον, ἀλατίζεται δὲ ὀλίγας ἡμέρας, ἔπειτα πλύνεται, καὶ ξηραίνεται εἰς τὸν ἥλιον· καὶ ἀφ' ἧς χορτάσει τῆς κατοίκους, περισσεύει καὶ μεγάλη ποσότης, μεταφερομένη ἐμπορικῶς εἰς τὸ Ἀρχιπέλαγος, καὶ ὠφελοῦσα τῆς ἀλιεῖς τῆ Βοσπόρου, καὶ τῆς Προποντίδος.

Διὰ τὰ ἦναι καλὸς αὐτὸς ὁ ἀπαχος, καὶ ξηρὸς Σκόμβρος (τζίρος) πρέπει τὰ μὴ βραχὴ εἰς τὴν ξηρασίαν τε, καὶ τὰ ἦναι χωρὶς λίπος, καὶ παχύτητα παντελῶς, καὶ καλὰ ξηραμένος.

ΣΚΥΛΟΣ, ὁ Κύων Ἑλληνικώτερον, ζῶον τετράπεν, οἰκιακόν, πιστότατον εἰς τὸν τρέφοντα αὐτὸ, εὐχάριστον, καὶ ὑπήκουον, χρήσιμον εἰς πολλὰ πράγματα, καὶ κυρίως διὰ τὸ κυνήγι, καὶ τὴν φύλαξιν τῶν οἰκιῶν.

Ἡ Ἀγγλία τρέφει, καὶ πωλεῖ τόσους κυνηγετικούς σκύλους διὰ τὴν λοιπὴν Εὐρώπην, ὥστε ὀλόκληροι Ἐπαρχίαι ἔχον μὲ αὐτῆς τὸ καλῆτερον ἐμπόριον.

Εἶναι δὲ τῶσων εἰδῶν σκύλοι διαφέροντες καὶ κατὰ τὸ σχῆμα, καὶ κατὰ τὰ ὀνόματα, ὥστε ἠθέλεν ἐκταυθῆ τὸ Ἄρθρον τῆτο μὲ τὴν καταγραφὴν τῶν ἀν' ἐχρησίμευσον

εις τὸ ἐμπόριον· ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τοῦτο δὲν χρησιμεύει ἄλλο ἀπὸ τὸ δέρμα, μαλλί, καὶ τὴν κόπρον των, ἢ ὅποια ἐμβαίνει εἰς τὸ βυρσοδέψημα, περιορίζομαι εἰς τὰ νὰ καταγράψω τὰ δύο πρῶτα.

Οἱ λευκοὶ Σκύλοι τῆς Ρωσσίας ἔχον δέρμα εὐχρηστον δι' εὐθυσίας διφθέρας, καὶ ἐργαζόμεναι ἐκεῖ μεταφέρονται, καὶ πωλοῦνται εἰς τὴν Τουρκίαν, εἰς δὲ τὴν Εὐρώπην τὴν μεταχειρίζονται διὰ ζέσταμα τῶν χειρῶν, Manchons, ἢτοι χειροθήκας.

Ὅταν μὲ τὴν ασβέστην μαδισθῇ τὸ μαλλί ἀπὸ τὸ δέρμα τῶν σκύλων βυρσοδεψόμενον μὲ ἔλαιον, καὶ μυρομέλινα, ράπτονται χειρώτια, τὰ ὅποια καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικόν, καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν ἐμπόριον τῆς Εὐρώπης μὲ τὴν Τυρκίαν, ἔχον ζήτησιν ἀπὸ τὰς γυναῖκας, καὶ τὰς θηλυδρίας ἀνδρας· διότι καὶ ἀπὸ τὸν ἥλιον καὶ ἀέρα φυλάττονται τὰ χέρια, καὶ ὑπολαμβάνονται ἀκόμη ὅτι τὰ ἀπαλύθουν μεταχειριζόμενα. Χρησιμεύει προσέτι τὸ σκύλιον δέρμα ὡμὸν διὰ τὰς τυπογράφους νὰ ἐνδέτῃν τὸ μελάνιτων, καὶ διὰ τὴν μετακόμισιν τοῦ ὑδραργύρου, ἐπειδὴ δὲν τὸ περᾶ.

Ἡ τρίχα τῶν σκύλων τῆς Δακίας, ἢ μαύρων, ἢ λευκῶν χρησιμεύει διὰ τὰς πλαγίας ὡς τῶν ρύχων εἰς τὸ ὕφασμα. Ἰδὲ ΡΟΥΧΟΝ.

ΣΚΥΛΟΨΑΡΟΝ, Κύων θαλάσσιος, ὁ ψάρι γινόμενον μέγα ὑπὸ τὴν διακεκαυμένην ζώην εἰς τὸν Ὀκεανόν, καὶ εὐρισκόμενον εἰς τὰ Ὀκεανικὰ παράλια τῆς Γαλλίας, καὶ Ἰσπανίας, καὶ εἰς τὸν Θρακικόν μας Βόσπορον, χωρὶς λέπια, καὶ μὲ κεφάλι μέγα, καὶ πλατὺ στόμα· τὸ κρέας τε τρώγεται ἀπὸ τὰς πτωχὰς τῆς Εὐρώπης, καὶ τὸ σπυρωτὸν δέρματου ὁμοιάζει μὲ κατασκευαστὴν λεπιοτὴν βύρσαν, ὃθεν εἶναι εὐχρηστον διὰ σκέπασμα θηκῶν διαφόρων, καὶ εἰς τοὺς ξυλουργοῦντας μὲ τὸν τόρνον, διὰ νὰ ὁμαλίσουν, καὶ στιλβώσουν τὰ ἔργα των.

Εἰς τὰς λίμνας Λαδόγαι, καὶ Ὀνέγαν πλησίον τῆς Πετρεπόλεως, καὶ εἰς τὴν Βεϊκάλην τῆς Σιβηρίας εὐ-
ρί-

ρίσκονται σκυλόφαρα μαύρα, και ζῶσιν εἰς τὸ γλυκὺ περὶον.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν περιτυλίσσειν τὰς λαβὰς τῶν ἐπιτραπιζίων μαχαιρίων, και δικράνων μὲ εἶδος δέρματος ὀφάριου ὁμοιάζοντος πολὺ μὲ τὸ δέρμα τῶ σκυλοφάρου, ἀλλὰ μὲ σπυρία χροδρότερα, και μὲ ἄκραν συμμετρίας πρὸς ἄλληλα.

Τὰ κατὰ σκυλοφαροδέρματα πρέπει νὰ ἦναι μεγάλα, πλατέα, μὲ σκληρὸν σπυρὶ μεσαῖον, μήτε μέγα, μήτε μικρὸν, και νὰ ἔχεν τὰ ὠτία και τὰς σιαγόνας τῶ ὀφάριου ἄκοπα.

ΣΚΥΛΛΑ, Σκυλλοκρόμμυον, κρομμῦδι τῆς Αἰγύπτου, γινόμενον και ἀλλαχῆ δὺω εἰδῶν, ἀρσενικόν, τὸ ὁποῖον εἶναι ὑπόλευκον, και θηλυκόν, τὸ ὁποῖον εἶναι κόκκινον, ἀλλὰ τοῦτο μόνον σχεδὸν εὐρίσκειται εἰς τὰς ἀποθήκας· τὰ φύλλα του εἶναι πλατέα, και μακρὰ, και τὸ ἀνθος τε ἀστροειδές· ὁ χυμὸς τε ἰξώδης, και ἡ γεῦσίς του πικρά. Χρησιμεύει ἡ Σκύλλα διὰ τὴν Θηριακὴν, εἰς τὰς ἀλειφὰς τῆς Ἀλθίας, και τοῦ μεγάλου Διαχύλου, και εἰς τὰς φθισικὰς μὲ τὸ ὄξειδι, ἡ μέλι.

ΣΚΟΡΔΟΝ, εἶδος χόρτε κηπευτικοῦ, γνωστῶ εἰς ἡμᾶς μὲ βαρβιαν ὀσμὴν. Οἱ Ἴσπανοὶ, και Γάσκωνες τρώγουσιν πολὺ, και εἰς ὅλην τὴν Τυρκίαν φυτεύεται και δαπανᾶται πολὺ. Οἱ κατοικοῦντες τὰ Βόρεια κλίματα δὲν τὸ τρώγουσιν· ὁ Γαληνὸς τὸ ὀνομάζει Θηριακὴν τῶν Χαρικῶν, και ἄλλοι Κιννάμωμον αὐτῶν. Ἐμπόριον ἐσωτερικὸν μόνον γίνεται εἰς σκόρδα, καθὼς και εἰς τὰ κρομμύδια.

ΣΚΟΡΠΙΟΣ, ἔντομον ζωῦσιον φαρμακερὸν, και πολυπληθές εἰς τὰ θερμὰ κλίματα, μάλιστα εἰς τὴν Ἰταλίαν· ἡ Ἑλλάς, και τὰ περὶ αὐτὴν ὑποτιώτερα μέρη τῆς Τουρκίας σπανίως ἔχουσι, και ποτὲ δὲν ἤκουσα, ὅχι νὰ φαρμακωθῆ, και νὰ ἀποθάνῃ τινὰς, ἀλλὰ και σπανίως νὰ παραπονεθῆ.

Ἰατρικὸν ἔτοιμον διὰ τὸ δῆγμα τῶ ζωῦσιου τέτου ἔδωκεν ἡ φύσις τὸ νὰ κοπανίσῃ ὁ δηχθεὶς τὸν ἴδιον, και

καὶ νὰ ἐμπλαστρώσῃ μὲ τὸ σῶμά του τὸ πονεμένον μέρος, καὶ ἀφύπτως ἰατρεύεται ὁ πάσχων· ἀλλ' ἐπειδὴ μετὰ τὸ δῆγμα ἐνδέχεται νὰ φύγῃ ὁ σκορπίος, εἰσφύρηθι πρὸς ἰατρικὰ τὸ ἔλαιον, τὸ ὁποῖον γίνεται κατὰ δύο τρόπους· α. μὲ ἔλαιον κοινὸν, ἢ ἀμυγδαλέλαιον, ὅπου ριπτόμενος ἕνας ἢ πολλοὶ σκορπίοι διαδίδουσι τὸ ἀντίδοτον. β. τὸ λεγόμενον ἔλαιον τῆ Μαδιόλου Ἰατρῆ περιφήμου, καὶ εἰσφύρηθι, καὶ συντίθεται ὑσιφιδῶς μὲν ἀπὸ τὸν σκορπίον, ἐπουσιφιδῶς δὲ μὲ πολλὰ κόμμια, ρητίνας, γεννήματα, ρίζας, καὶ ἀρώματα, ὡς ἡμπορεῖ νὰ τὰ ἰδῇ ὅστις θέλει εἰς τὰς φαρμακοποιίας, καὶ ὅταν χρειασθῇ νὰ τὸ ἀγοράσῃ ἀπὸ τῆς φαρμακοποιίας.

ΣΚΥΤΟΣ, τομάρι, πειζὶ χονδρὸν, Τουρκιστὶ Γκιόμι, μὲ τὸ ὁποῖον γίνονται οἱ πάτοι τῶν ὑποδημάτων, καὶ ἄλλα σκεύη, ὅσα χρειάζονται χονδρὰ τομάρια.

Ὅταν τὸ σκύτος δὲν ἀφεθῇ τὸν ἀρκετὸν καιρὸν εἰς τὴν ἀσβέστην, καὶ ἐπομένως δὲν σκυτοδεψθῇ, ἦτοι ἐργασθῇ, ὅσον πρέπει, κοπτόμενον δείχνει εἰς τὴν τομὴν τῆ λευκῆν σειρὰν, καὶ τὸ τοιαῦτο δὲν εἶναι καλόν· διότι εἰς τὴν μεταχείρισιν τῶν ὑποδημάτων, ὁ τοιαῦτος πάτος ἐκτείνεται, σήπεται, καὶ βυζάνει εὐκολὰ τὸ νερόν· καλὸν σκύτος ἄρα εἶναι, καὶ καλὰ ἐργασμένον, ὅταν ἔχῃ τὸ ὁμοίον χρῶμα εἰς τὴν τομὴν.

Ἀπὸ τὰ βοϊδία, χοίρους, ἵππους, καὶ τὰ ζῶα ὅσα ἔχουν χονδρὸν τὸ δέρμα γίνονται τὰ σκύτη ἐργαζόμενα.

ΣΚΥΤΟΔΕΨΙΑ, ἡ τέχνη τοῦ νὰ ἐργασθῶν τὰ ἀνωτέρω δέρματα εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅπου αἱ τέχναι ἔλαβον μεγίστην ἐπίδοσιν, ἐργάζονται μετὰ τὸ πτίλωμα (μάδισμα) μὲ τὴν φλοιὰν τῶν νέων δρυῶν, Ταῖα παρὰ τῶν Γάλλων ὀνομαζομένην, καὶ τῆτο διὰ νὰ μὴ ἐξοδευθῶν πολλαὶ βάλανοι· κοπανισθεῖσα εἰς χονδρὴν κόκκιν διὰ τῆ ἐπίτηδες μύλις ἢ τοιαύτη φλοιὰ, ἀναπληροῖ ὅσα σχεδὸν καὶ ἡ βάλανος.

Εἰς τὴν Περσίαν, καὶ τὴν Τουρκίαν εἶναι ἀγνωστος αὐτὴ ἡ τέχνη, καθὼς καὶ τόσαι ἄλλαι, καὶ ἡ βάλανος

Στύψις Καυμένη, ἥτοι ἡ ρηθεῖσα κρυσταλλώδης (Alun de Glace) βαλλομένη εἰς χύτραν (τζυκάλι) ἐπάνω εἰς μεγάλην φωτίαν καὶ τιτανωμένη, ἥτοι γινόμενη ἀσβέστη ελαφρὰ, λευκότερα, καὶ εὐθρυπτοτέρα.

Στύψις Ζαχαρίνη, ὁμοιάζουσα κατὰ πάντα μὲ τὸ ζάχαρι, κατασκευαζομένη ὁμοίως ἀπὸ κρυσταλλώδης, μὲ ροδοζάχαρι, καὶ λευκὸν τῷ ὄντι, ἐψήνομενα ἕως νὰ συμπήξουν, ὡς ζυμάρι, καὶ χυνόμενα εἰς μικρὰ κωνοειδῆ προπλάσματα, χρησιμεύουν διὰ κοσμητικὸν, καὶ εἶναι ξηρὰ ὡς πέτρα, καὶ μικρὰ ὡς δάκτυλα.

Στύψις Τριχῶδης (Alun de Plume) εἶδος μεταλλικῆς πέτρας νηματηῆς, καὶ διαφόρων χρωμάτων, ἀλλὰ τὸ περισσότερον λευκὴ, ὑποπράσινος, καὶ παρομοιάζουσα μὲ τὸν Τάλκον τῆς Ἑσθίας, πλὴν ὅτι ἐκεῖνος διαρρεῖται εἰς φύλλα, καὶ αὐτὴ εἰς λεπτὰ νήματα, λευκὰ, καὶ ἀπαλὰ παρόμοια μὲ τὰς τρίχας τῷ πτεροῦ· διὰ τῆτο καὶ ὠνομάσθη παρὰ τῶν Γάλλων Πτερωειδής· ἐγὼ ὅμως ἀκολουθήσας τὸν Πλίνιον τὴν εἶπα τριχῶδη. Εὐρίσκεται πολλὴ εἰς τὴν Μῆλον Νῆσον τῷ Ἀρχιπελάγῳ, καὶ διαφέρει ἀπὸ τὴν ἀμίαντον· διότι αὐτὴ λύει εἰς τὸ ἐλαιον, καθὼς ὅλα τὰ ἀσφαλτώδη· εὐρίσκεται καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ Σαρδηνίαν, μὲ ὅλον τῆτο εἶναι σπανία, καὶ φημίζεται διὰ πολλὰς ἰατρικὰς ἐνεργείας.

Στύψις Σκαζόλλα, πέτρα λευκὴ διαφανῆς, καὶ σχεδὸν ὁμοία μὲ τὸν φυσικὸν κρυσταλλον, ἢ τὸν Τάλκον· ἀποτελεῖται δὲ διὰ τῆς τιτανώσεως χρῶμα λευκὸν ὑραιότατον.

Στύψις Κατίνα (Catin) ὁμώνυμον μὲ τὸ ἄλας τῆς χορτοστάκτης, καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα.

ΣΤΥΨΩΜΑ. Τὸ βάψιμον εἰς λυμένην στύψιν τῶν βαφισομένων πραγμάτων· ἢ στύψις, καθὼς καὶ ἄλλα ἀλκαλι εἶναι ἀχρὸς, ἥτοι δὲν δίδει χρῶμα εἰς τὰ ἐμβαπτόμενα εἰς αὐτὴν, ἀλλ' ἀναγκαῖα, ὡς εἶπαμεν κατ' ἀρχὰς τοῦ παρόντος Ἀρθροῦ διὰ τὴν συνδέσιν καὶ φυλάξιν τὰς βαφὰς εἰς ὅσα ἐπάνωθεν τῆς βᾶπτονται. Ὁ Ἕλλη-

νίζων ἢμπορεῖ νὰ τὸ εἶπῃ Στυπτηρίασμα, καὶ Στυπτη-
ριάζω τὸ στυφώνω.

ΣΤΨΚΟΝ, ὁ καρπὸς τῆς συκῆς, δένδρον βλαστάγοντες,
καὶ εὐφορῦντος εἰς τὰ εὐκρατα κλίματα, καὶ μικροτέ-
ρα εἰς τὰ θερμά, εἰς δὲ τὰ ψυχρά λείποντος παντε-
λῶς· μόνοι οἱ βοτανικοὶ ἢμποροῦν νὰ ἐπαριθμήσουν τὸ
πλῆθος τῶν εἰδῶν τῆς δένδρου· ἀλλ' ἴσως οἱ πε-
ρικηγῆται ἐφιλοτιμήθησαν νὰ τὸ πολλαπλασιάσουν ὀνο-
μάζοντες συκάς, καὶ δένδρα ἀνόμοια κατὰ τὸ περισσό-
τερον μὲ τὰ παρ' ἡμῖν εὐρισκόμενα.

Αἱ Νῆσοι καὶ τὰ παράλια τῆ Ἀρχιπελάγους εὐτυχῶ-
σιν εἰς ὠραῖα, καὶ γλυκύτατα σῦκα στρογγύλα, μα-
κρὰ, κυρτὰ, μαῦρα, ποικίλα, πρῶϊμα, ὄψιμα, καὶ
γνωρίζοντα κατὰ τόπον μὲ διάφορα ὀνόματα.

Ἐπαινεῖν οἱ Ἀρχαῖοι Ἱστορικοὶ τὰ σῦκα τῶν Ἀθη-
νῶν, τὰ ὁποῖα ἐπιθυμήσας νὰ φάγῃ εἰς τὸν τόπον ὁ
Ξέρξης, ἐθανάτωσε διὰ τῆς πολεμικῆς ἀνδρίας τῆ Θε-
μιστοκλέους πλῆθος Περσῶν, καὶ ἔμεινε γιχημένος, καὶ
φυγὰς ὁ μέγας Βασιλεὺς· κατὰ τὸ παρὸν ὅμως ἡμεῖς
γνωρίζομεν ἐγκριτότερα τὰ τῶν παραλίῶν τῆς μικρᾶς
Ἀσίας, τὰ ὁποῖα διαδίδονται διὰ τῆ ἐμπορίας εἰς πολ-
λὰ μέρη βορειότερα.

Τὸ Κεῖς Ἀδασί, ἢτοι ὁ λιμὴν τῆς Ἐφέσου ἐκφέρει τὰ
καλλίτερα σῦκα, καὶ δεύτερα μετὰ ταῦτα εἶναι τῆς
Σμύρνης, καὶ ἀπὸ αὐτὰ λαμβάνει τὸ ἐμπόριον ἀρκετὴν
ποσότητα. Ξηραίνονται δὲ ὡς αἱ σταφίδες, καὶ καλά
εἶναι τὰ συναγμένα μὲ τὸ χέρι (ἐλλεμέδες) νωπὰ ἢ-
τοι ἐγκαιρα, παχέα, καὶ κολλητικὰ εἰς τὸ χέρι, καὶ
νὰ μὴ κραι νοθευμένα μὲ ἄμμον, μήτε ὀξυνισμένα ἀ-
πὸ σήψιν.

Μετὰ τὰ νωπὰ, πωλῶνται εἰς τὴν Τουρκίαν σῦκα
ξηρὰ πατημένα, εἰς πυξίδας, κιβώτια, καὶ σακκία ἀ-
πὸ τὰ περὶ τὴν Σμύρνην μέρη. Ἀπὸ δὲ τὰ Νησιά, καὶ
μάλιστα τὴν Χίον περασμένα εἰς σχοῖνον (σάζι) καὶ
ἀλλὰ ἐψυμένα εἰς τὸν κλίβανον, τὰ ὁποῖα εἶναι ξηρό-
τερα, καὶ ὀλιγώτερον γλυκὰ, ἀλλ' ὑγιέστερα· διότι ἔτε
εἰς

εἰς τὰ ὀδόντια κολλῶν νὰ τὰ φθείρῃν, ἔτε τὸν σπόρον τῶν ἐρινῶν ἔχων διὰ νὰ κάμῃν σκώληκα.

Ἡ Συκῆ, καθὼς ἡ Φοινικιά, καὶ ἄλλα πολλὰ δένδρα εἶναι θηλυκῆ, καὶ διὰ νὰ ὠριμάσῃ τὰ σῦκά της χρειάζεται ἡ νὰ ἦναι πλησίον ἐρινου (ἀγριοσυκῆς), ἡ κατὰ τὸν Μαῖον, ὅταν ἀρχίσουν νὰ μεγαλύνῃν τὰ σῦκα νὰ κρεμασθῇ ἀπὸ αὐτὴν μία σειρά ἀγριοσῦκων, διὰ νὰ ζωντανεύσῃν ἐκεῖ τὰ μυῖαρια, τὰ ὁποῖα ἐγκαστρῶνουν τὰ ἡμερα σῦκα, καὶ ὠριμάζῃν. Τοῦτο τὸ παρατηροῦν προσεκτικῶς ὅλοι οἱ κηπῶροι, καὶ ἄλλοι συκοπῶλαι, διότι ἀλλέως δὲν ὠριμάζει ἔτε ἐν σῦκον. Ἴδὲ ἈΓΡΙΟΣΥΚΗ κατωτέρω. Τὸ ξύλον τῆς συκῆς εἶναι λευκόν, καὶ ἀδύνατον, ἀνδρὸς δὲν κάμνει, ἀλλ' εἰς τὸ ἴδιον σῦκον ἐμπεριέχει τὸν σπόρον μὲ ἴνας εἰς λεπτοτάτης κόκκους, ὥστε αὐτὰ μὲ τὸ ἔσω τῆς ἐπίδερμίδος ὅλον σῶμα τρώγονται· τὰ φύλλα της εἶναι μεγάλα χωρισμένα εἰς πέντε ὡς δάκτυλα χειρὸς, πράσινα, βαθέα, καὶ ὀμαλά ἔσωθεν, καὶ πελοῖνὰ τραχέα ἔξωθεν.

ΣΥΚΗ ἈΓΡΙΑ, ὁ ἐρινός, ἡ ἀγριοσυκῆ· αὐτὴ εἶναι ἡ ἀρσενικὴ συκῆ, τῆς ὁποίας ὁ καρπὸς εἶναι ἀχρηστος διὰ φαγί, διότι ἔτε ὠριμάζει· ἀλλ' ἀναγκαῖος διὰ νὰ ζωογονίση, καὶ ἐγκαστρώσῃ, ἥτοι ὠριμάσῃ τὰ σῦκα· εἰς τὸν καρπὸν τῆτου ἐπικαθήμενα μυῖαρια μαύρα, ἀφῆκον τὰ ὠάτων, καὶ κατὰ τὸν Μαῖον, καὶ Ἰβνιον ζωντανεύον, καὶ πετῶν περὶ αὐτὴν· ὥστε ἂν ἦναι κοντά της συκαὶ ἐγκαστρῶνονται, εἰδὲ μὴ συνάζουν οἱ κηπῶροι ἀπὸ αὐτὸν τὸν καρπὸν, ἥτοι ἐρινὸς, καὶ ἀγριοσῦκα, τὰ διαπεροῦν εἰς κλωστήν, καὶ τὰ κρεμῶν εἰς τὸ κλωνάρι τῆς συκῆς των· ὅπου μεθ' ἡμέρας ζωντανεύουν τὰ μυῖαρια, καὶ ἐπικαθήμενα εἰς τὰ σῦκα τὰ ἐγκαστρῶνουν· τοιαύτη εἶναι τῆς φύσεως ἡ οἰκονομία.

Ἡ Αἴγυπτος καρποφορεῖ πολὺ εἰς σῦκα, καὶ μάλιστα εἰς γλυκά, ἡ δὲ ὀνομαζομένη Συκῆ τοῦ Φαραῶ, εἶναι καθ' αὐτὸ ἡ Συκομορέα, ἡ ὁποία κάμνει τὰ σῦκά της κατὰ τὴν μορφήν, ὡς τὰ λοιπὰ, ἀρσστα ὀμαίς, καὶ διὰ τοῦτο μόνον τὰ παῖδιά τὰ τρώγουν, καὶ

γίνεται ὄχι μεταξὺ τῶν φύλλων, καὶ εἰς τὰς ἄκρας τῶν κλωναρίων, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν κορμὸν, καὶ τοὺς χονδρὰς κλόνας, εἰς τὴν τόπυς, ὅπου οἱ ἄνθρωποι μὲ σφύρας, ἢ πέτρας μεγάλας κτυπήσεν τὴν φλοιὰν, καὶ τὴν συνθλίβουν.

Εἰς τὰς Ἰνδίας γίνονται ἄπειρα εἶδη συκῶν διαφορετικὰ καὶ κατὰ τὸ μέγεθος, καὶ κατὰ τὰ φύλλα· ἀλλ' ὅμοια μόνον κατὰ τὸν καρπὸν· καὶ τοῦτο ἠνάγκασε τὴν περιηγητὰς νὰ τὰ ὀνομάσῃν ὅλα συκᾶς.

Ἐκεῖ εὐρίσκεται Συκῆ, ἢ ὁποία μετὰ τὸ αὐξημα τῆ κορμῆς ἐκτείνει ἀπὸ τὴν κορυφὴν εἰς εἶδος σχισμίου, κλόνας, κλίνοντας πρὸς τὴν γῆν, ἀποκτῶντας ρίζας, καὶ πάλιν ὑψουμένους εἰς ἄλλον κορμὸν, ὥστε ἐν καὶ τὸ αὐτὸ δένδρον ἠμπορεῖ νὰ συστήσῃ δρυμὸν μέγαλον ἀντὶ τὸ ἀφήσῃν. Οἱ Ἰνδοὶ τὸ μεταχειρίζονται διὰ νὰ κάμουν ἐπισκίους δρόμους (ἀλλέας), ἐπιμελόμενοι νὰ κόπτουν τὰς νέας κλονορρίζας του διὰ νὰ μὴ χάσῃ τὴν συμμετρίαν ὁ τοιαύτος δρόμος· τὰ φύλλα τε εἶναι ὠοειδῆ, πυκτὰ, πράσινα ἔσωθεν, καὶ τραχέα, πελιδνὰ ἔξωθεν, ὁ καρπὸς του κόκκινος, καὶ ἄχρηστος, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν.

Εἰς τὴν Σιμάτραν γίνεται συκῆ μὲ χονδρὰ σῦκα, ὡς τὰ μεσαῖα τῶν μερῶν μας, βαμβακώδη ὡς τὰ κυδῶνια, καὶ γεμάτα πρὸ τε ὠριμασμάτων ἀπὸ γάλα, τὸ ὁποῖον φαρμακεύει ὀξύτατα.

Δύω, ἢ τρία εἶδη συκῶν γίνονται μέγала, ὡς αἱ δρύς, καὶ σέβονται παρὰ τῶν Ἰνδῶν, διότι ἐκεῖ συναζόμενοι εἰδωλολατρεύουσιν.

Τὸ ἀληθινὸν ξύλον τῆς Ἀλόης ὀνομαζόμενον ἐκεῖ Καλεμβέκον, καὶ τὸ Ἀστόξυλον εἶναι εἶδος συκῶν. Ἰδὲ ἈΛΟΉ.

Συκῆ τῆ Ἀδάμ. Ἰδὲ ΠΑΨΤΡΟΝ.

Συκῆ Ἰνδικῆ, τὴν ὁποίαν εἰς τὰς Νήσους τῆς Ἀμερικῆς ὀνομάζουσι Raquette, ἢτοι Δικτυωτὴν, ἐπεὶ τὰ φύλλα της γυμνόμενα ὀμοιάζουσι μὲ δίπτυον· οἱ δὲ Ἄγγλοι τὴν λέγουσι Ἀπιδιὰν Ἀκανθώδη, κατὰ τὸν

Δαμ-

Δαμπιέρην. Τὸ φυτόν τῆτο εὐδοκιμεῖ εἰς ἀμμάδη, καὶ ξηρὰν γῆν, καὶ αὐξάνει συνδεμένον ἀπὸ φύλλα χονδρά, πράσινα, χωρὶς κορμὸν, ἢ κλόου, ἀλλὰ φύλλον ἐπάνω εἰς φύλλον, καὶ αὐτὰ ὁμοιάζον χέρι ἀπροτηρισμένον, ἥτοι μὲ τὰ δάκτυλα κομμένα, ἢ δὲ ἐπιφάνειά των εἶναι γεμάτη ἀπὸ σκληροτάτας ἀκάνθας.

Ὄταν αὐτὰ τὰ φύλλα μεγαλῶνεν 2, ἢ 3 πόδας κάμην εἰς τὴν κορυφῆν των καρπὸν παρόμοιον μὲ σύκον. Πρῶτον πράσινον, καὶ σκληρὸν, καὶ ὅσον ὠριμάζει κοκκινίζει κατ' ὀλίγον, καὶ τελευταῖον κατατὰ ἐρυθρότατον· ἔπειτα ἀνοίγει, ἀνθίζει πενταπέταλον χρυσιζόν ἀνθος, ἢ κόκκινον πελιδνὸν εἰς εἶδος τολύπης, μαραίνεται, ξηραίνεται, καὶ εἰς 48 ὥρας πίπτει. Τότε ἀνοίγει ὡς σύκον, ἢ ῥόδι καλὰ ὠριμασμένον, καὶ ἔχει κόκκους ἐρυθροῦς, τῶν ὁποίων τὸ μέσα εἶναι λευκόν, τὸ δὲ ὅλον ὕλη μὲ χρῶμα ἐρυθρὸν ὠραιότατον, καὶ γεῦσιν νοστιμωτάτην.

Καρποφορεῖ δις τῆ ἐνιαυτοῦ τὸ φυτόν τῆτο, καὶ φυτεύεται εὐκολώτατα, ἐπειδὴ τὰ φύλλα του βαλλόμενα εἰς τὴν γῆν ἕως τὴν μίσην, εὐθὺς ἀπλώνουν· ἔτε ἀπὸ γῆν καλὴν ἔχει χρεῖαν, καὶ διὰ τῆτο ἀπανταχοῦ εἰς τὴν Ἀμερικὴν τὰ φυτεύουν.

Εἰς τὸν καρπὸν τοῦτον κάθεται ἡ κοκκινιλλία, καὶ τὸν χυλόν του βυζάνωντας ἀποτελεῖ τὴν ὠραίαν ἐκείνην βαφὴν.

Φυτεύεται καὶ εἰς τὰς εἰδῶ καλλιεργημένους κήπους, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι εἰς τὴν παροικίαν της ἢ συκῆ αὐτὴ δὲν θέλει εὐκαρπεφορίση, ἢ τελάχιστον ἐγὼ καρπὸν της δὲν εἶδα.

Τὰς ἄλλας συκᾶς τῆ παλαιῆ καὶ νέου κόσμου, ὡς ἀχρήστους εἰς τὸ ἐμπόριον δὲν καταγράφω, ἀφήνωντας τὴν τοιαύτην φροντίδα εἰς τὰς Βοτανικὰς.

ΣΥΚΑΜΙΝΙΑ, φυτόν γνωστὸν εἰς τὸ κλίμα μας, μέγα ὡς καρυδιά, καὶ δύο εἰδῶν, τὸ μὲν ἐν μὲ καρπὸν μαῦρον, καὶ νόστιμον, ὁ ὁποῖος χρησιμεύει διὰ φαγιῶπων, καὶ εἰς τὴν φαρμακοποιίαν διὰ τὸ λεγόμενον συ-

καμινόκρασον (δούτ σαραπί) χρήσιμον εἰς τὰς κυνάγχας.

Τάλλο δὲ μὲ τὸν λευκὸν καρπὸν εἶναι εὐχρηστότατον, διότι μὲ τὰ φύλλα του τρέφεται ὁ βόμβυξ τῆς μετάρης, καὶ ἀποτελεῖ αὐτὸ τὸ ὠραῖον νῆμα. Ἰδὲ ΜΕΤΑΨΗ· ὅπερ λοιπὸν γίνεται μετάρη, εἰς τὴν Πρῶσαν, Μοισίαν, Πελοπόννησον, Ἀρχιπέλαγος, Ἰταλίαν, Περσίαν, καὶ ἀλλαχῆ καλλιεργείται καὶ αὐτὸ τὸ δένδρον, διότι ἀναλογικῶς μὲ τὸ πλῆθος τῶν δένδρων γίνεται καὶ Μετάρη, ζυτεῖ παχεῖαν καὶ ὑγρὰν γῆν, καὶ εὐδοκίμει.

ΣΤΚΟΜΟΡΕΪΑ. Ἰδὲ Συκῆ εἰς τὰ περὶ Αἰγύπτου.

ΣΥΡΙΓΞ ὀνομάσθη παρὰ τῶν Βοτανικῶν Δένδρον τῆς Νοτίας Ἀμερικῆς γνωρίζομενον παρὰ τῶν Ἑσποτίων ὑπὸ τὸ ὄνομα Εὐα (Ενέ) καὶ παρὰ τῶν Λυσιτανῶν Ζενέ· γίνεται εἰς τὰς ὄρυγες τῆς ἐπαρχίας Σμαράγδας (Emeraldas) καὶ εἰς τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν τῶν Ἀμαζόνων, καὶ διὰ τῆς ἐντομῆς ἀποστάζει κόμμι γυλακτῶδες συναζόμενον εἰς φύλλα, ξηραίνομενον εἰς τὸν ἥλιον, καὶ τυλιγμένον μὲ φύλλα διπλὰ τῆ Βιχίου, ἢ Βανανα κατασκευάζεται εἶδος λαμπάδος χωρὶς ἐλλυγίης, καὶ καίει ὡς τὸ δαδί, μυρίζει καλά, καὶ διαρκεῖ πολλὰς ὥρας μὲ ἀρκετὸν φῶς.

Ὀνομάσθη δὲ κυρίως ἐλαστικὸν τὸ κόμμι τῆτο, διότι χυνόμενον εἰς πηλίνας φιάλας, ἕως νὰ ἐμπεριχρισθῆ ἡ ἐσωτερικὴ ὅλη ἐπιφάνεια, σπáιουσιν τὸ πῆλινον ἀγγεῖον, καὶ λαμβάνουν τὸ κόμμι εἰς σχῆμα φιάλης, ὁμοιοῦτες δὲ εἰς τὸ στόμιόν του σύριγγα τὸ μεταχειρίζονται ὡς ὑέλιγον σκεῦος, πίνοντες ζεστὰ ποτὰ μὲ αὐτὸ, καὶ εἶναι ἐλαστικώτατον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται τὸ κόμμι, καθὼς καὶ ἀπὸ τὴν συριγγώδη χρῆσίν τε τὸ δένδρον.

Κόμμι ἐλαστικὸν πωλεῖται ἐδῶ ἀπὸ τῆς μελανοπάλας, καὶ χρησιμεύει διὰ νὰ ἐξαλείψῃ τὴν βαφὴν τῶν μολιβδοκονδύλων, καὶ τῆς Τυρκικῆς μελάνης· οἱ πωληταὶ λέγουν ὅτι τὸ λαμβάνουν ἀπὸ τὴν Ἀσίαν, καὶ περισσότερόν τε δὲν ἰξεύρουν περὶ αὐτῆ.

ΣΥΡΙΤΙΑ. Εἶδος ὕφαντῆ στενωτάτου διὰ κράσπεδα διάφορα, γινομένου ἀπὸ χρυσὸν, ἄργυρον, μετάξι, ἢ μαλλί, καὶ εἴποτε ἀπὸ ἀπλῶν νῆμα, λιπὸν, ἢ βαμβακερὸν· οἱ Γάλλοι ὅλα γερικῶς τὰ ὀνομάζουσι Γαλλῶνια, Galons.

Εἰς τὴν Εὐρώπην ἐξοδεύεται πολὺ πλῆθος ἀπὸ αὐτὰ, ἐπεὶδὴ τὰ μεταχειρίζονται ὡς σύμβολα τῶν ἀξιωματικῶν εἰς τὰ πολιτικά, καὶ πολεμικά δι' ἑαυτῆς, καὶ διὰ τῆς ὑπασπιστάς, καὶ ὑπηρετάς αὐτῶν. Εἰς δὲ τὴν Τερκίαν μόνον διὰ στολισμὸν εἰς τὰ κράσπεδα τῶν ἱματίων, μερικῶν ἀνδρῶν, καὶ γυναικῶν.

Τὰ χρυσᾶ καὶ ἄργυρᾶ, ὑφαίνονται, καὶ πλέκονται εἰς τὴν Γένευσαν τῆς Ἑλβετίας, καὶ τὸ Λέγδουρον τῆς Γαλλίας μὲ ἐντέλειαν· ἀπὸ τὰ μεταφερόμενα εἰς τὴν Τερκίαν ὅμως περισσότερα εἶναι ἀπὸ Γερμανικὰ Ἐργοχειρεῖα.

Διὰ τὰ Εὐρωπαϊκὰ Παλάτια εἶναι ἐμποδισμένον τὸ γνήσιον χρυσίον, καὶ μεταχειρίζονται κίβδηλον (κάλπικον) εἰς δὲ τὰς Ἐκκλησίας, καὶ τὰ σκιαδία τῶν στρατηγῶν, καὶ ἄλλων ἀξιωματικῶν συγχαρεῖται τὸ γνήσιον, καὶ καθαρὸν χρυσοῦν, καὶ ἄργυρον.

Εἰς τὸ εἰρημένον Λέγδουρον ὑφαίνονται μεταξωτὰ συρίτια Ἀριθμῶ 2, πλατεῖα 7 γραμμᾶς, καὶ Ἀριθμῶ 3 εἰς 9 γραμμᾶς, καὶ μακρὰ 70 αὔνας $157\frac{1}{2}$ πήχεις. Εἰς δὲ τὸ Ἀμβιανὸν (Amiens) μάλιστα πλατύτατα μὲ 36 νῆματα στημόνι, τὰ δὲ ποικίλα, καὶ πολυειδῆ διὰ τῆς ὑπηρετάς τῶν ἐκεῖ ἀρχόντων (Livrées) πρὸς ἐνδειξὴν μεγαλοπρεπείας, καὶ σύμβολα τῆς εὐγενείας τῶν ἀπανταχοῦ.

Ἀπὸ τὴν Πολωνίαν, καὶ ἀλλαχόθεν, ἀλλὰ Πολωνικὰ ὀνομαζόμενα, ἢτοι Λέχιχα φέρονται διάφορα χρυσᾶ κίβδηλα συρίτια εἰς τὴν Τερκίαν διαφόρῃ πλατέως, καὶ σχήματος· ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, ὡς προεῖπον, φέρονται καὶ χρυσᾶ, καὶ ἄργυρᾶ, καὶ μεταξωτὰ ἀπλᾶ, ἢ ἑτερόμαλλα (κατιφεδένια) πολλὰ, καὶ διάφορα· ἀπὸ δὲ τὴν Ἑστίαν μόνον ἀπλᾶ μεταξωτὰ λεπτά, καὶ διαφόρα
πλά-

πλάτους· τὰ χρώματά των γίνονται κατὰ τὴν ζήτησιν.

Εἰς τὴν Τουρκίαν πλέκονται στενὰ βαμβακερὰ διὰ ποταπὴν χρῆσιν, καὶ ἀπὸ τὴν Γερμανίαν φέρονται τὰ τριπλικένια λιτά.

Εἰς τὰ Ἰωάννινα οἱ Ἑβραῖοι, καί τινες Χριστιανοὶ πλέκουν μεταξωτὰ καὶ χρυσᾶ συρίτια τῶν ἐμπορίων, καὶ δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητα ὁμοίως καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινῆπολιν.

ΣΥΡΜΑ ὀνομάζομεν τὸ συρόμενον μίταλλον ἀπὸ τρύπαν σιδηρᾶς πλακῶς, καὶ λεπτυνόμενον κατ' ἀρίσκειαν τῆ τεχνίτου· μέταλλα δὲ εὐχρηστα εἰς τοῦτο εἶναι τὰ τέσσαρα ταῦτα, ἄργυρος, χρυσός, χαλκός, καὶ σίδηρος.

Σύρμα Χρυσῆν, καὶ Ἀργυρῆν. Ἐπειδὴ ἀμφοτέρων τῶν τιμίων τῶν μετᾶλλων τὰ σύρματα γίνονται μετὸν ἴδιον τρόπον, τὰ ἐμπεριλαμβάνω εἰς ἓτα τῆτον τὸν παράγραφον. Τὸ χρυσῆν σύρμα εἶναι ἄργυρος χρυσαμένος, τὸ δὲ ἀργυρῆν γνήσιος ἄργυρος, ὥστε διαφέρει τὸ πρῶτον μόνον διότι εἶναι χρυσαμένος, συρόμενα δὲ ἀμφοτέρα ἀπὸ μεγαλητέραν εἰς μικροτέραν τρύπαν τῆς σιδηρᾶς πλακῶς γίνονται λεπτότατα, καὶ χρησιμεύουν εἰς διάφορα πράγματα.

α. Περιτυλιγμένα εἰς μεταξωτὸν νῆμα ὀνομάζονται χρυσάφι, καὶ τὰ μεταχειριζόμεθα εἰς τὰ κεντήματα, καὶ χρυσούφανα.

β. Τὰ χονδρότερα περιτυλισσόμενα παρὰ τῆ τεχνίτη εἰς σύρμα σιδηρῆν, ἀφ' ἧ ἐκβληθῆν μένουσιν εἰς τὸ ἴδιον ἑλικοειδές, ἢ κοχλιῶδες σχῆμα, καὶ τὰ λέγομεν Τερτίρια. Ἀμφοτέρα ταῦτα εἶναι στρογγύλα.

γ. Ὄταν ἀποσυρθῆν ἀπὸ τρύπαν σχιστὴν, γίνονται ἐπίπεδα, καὶ τὰ τοιαῦτα ὀνομάζονται Τρά.

Τὸ καλῆτερον νηματῆρον φέρεται ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν εἰς δέματα μίας λίτρας δραχμῶν περίπε 80, καὶ ἡ καλῆτε ποιότης συίσταται εἰς τὸ χρώμα τῆ· τὸ δεύτερον φέρεται ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, καὶ ἡ τρίτη κατασκευάζεται εἰς τὴν Κωνσταντινῆπολιν ἐξ αἰρήτα.

Γίνονται διὰ ταῦτα καὶ κίβδηλα, ἤτοι ἀντὶ ἀργύρου ἔχοντα χαλκόν· εἰς τὸ μὲν ἐν χρυσαμένον, εἰς δὲ τάλ-
λο ἀργυρωμένον· ἀλλὰ γνωρίζονται κυρίως μὲ τὴν φω-
τίαν καιόμενα, διότι τὰ γνήσια μένου λευκὸς ἀργυρὸς,
τὰ δὲ κίβδηλα μαυρίζου. Ἴδε περὶ τούτων καὶ τὸ Ἄρ-
θρον ΧΡΥΣΟΣ.

Σύρμα Χάλκινον, ἢ Ὀρειχάλκινον. Τῦτο γί-
νεται ὁμοίως ἀπὸ χαλκὸν κίτρινον συρόμενον εἰς ὁμοίαν
πλάκα, καὶ καταπᾶ λεπτόν, ὥστε τὸ μεταχειρίζονται
διὰ χορδὰς εἰς τὰ ψαλτήρια, κιθάρας, καὶ ἄλλα ὄρ-
γανα, καὶ χονδρότερον δὲ ἄλλας διαφορὰς χρήσεις· τὸ
περισσότερον ὅμως δαπανᾶται εἰς τὴν Εὐρώπην διὰ τὴν
κατασκευὴν τῶν καρφοβελονῶν.

Εἰς τὴν Γερμανίαν, καὶ μάλιστα τὰ περὶ τὴν Ἀ-
κκισγράβαν κατασκευάζεται πολὺ, καὶ ἕως τῶν ὑστέ-
ρων τούτων καιρῶν ἐφέρετο ἀπὸ τὴν Ὀλλάνδαν, καὶ Αὐ-
στρίαν, ὅσον ἐχρειάζετο ἡ Τουρκία, τυλιγμένον εἰς δια-
φόρων διαμέτρων κύκλους, καὶ μέσα εἰς βαρύλλια· τῶ-
ρα δὲ τελευταῖον φέρεται καὶ ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν εἰς τὸν
ἴδιον τρόπον.

Σύρμα Σιδηρῆν. Καὶ τῦτο μὲ τὸν ἴδιον τρόπον
κατασκευάζεται, τυλίσσεται, καὶ φέρεται ἀπὸ τὴν Ὀλ-
λάνδαν, καὶ Γερμανίαν· εἶναι ψιλώτατον διὰ χορδὰς
τῶν μουσικῶν ὀργάνων, καὶ ἐπομένως ἀπὸ ἀριθμὸν 00
καὶ 1 ἕως 6 κατὰ σειράν ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸ ψιλώτε-
ρον, καὶ καταπᾶντες εἰς τὸν ἀριθμὸν 6, τὸ ὅποιον εἶ-
ναι χονδρόν ὅσον ὁ γραφικὸς κάλαμος ἀπὸ χηρότερον.

Χρησιμεύουσιν ἀμφότερα ταῦτα εἰς τὴν Τουρκίαν εἰς
διαφόρων χρήσεις, καὶ γνωρίσματα τῆς καλῆς ποιότητος
εἶναι, τὸ νὰ ἴναι ὁμαλὰ, ἰσοπαχῆ, χωρὶς ἰόν (σκαρίαν)
μὲ χρῶμα καλόν, καὶ χωρὶς σχίσματα, ἢ ἀκίδας.

Ἡ Σιδηροφόρος Σουγκία κατασκευάζει πολὺ, καὶ τὸ
διαδίδει εἰς τοὺς παρωικανίτας Εὐρωπαίους, οἱ ὅποιοι
τὸ μεταδίδου ὅπως εὖρον ὄφελος.

ΣΥΡΙΓΓΕΣ ΚΑΠΝΟΦΟΡΟΙ, τὰ Τζιβύκια. Ἴδε ΚΑ-
ΠΝΟΣΥΡΙΓΞ.

ΣΥΡΟΨΙΟΝ, ὁ συρόμενος ὄπος, ἢτοι γλυκὺς χυμὸς τῆς ζαχαροκαλάμης, ὡς εἰς τὸ Ζάχαρι εἰπομέν, πρὸ τῆς γὰ κατασκευασθῆ εἰς σύμπηξιν, καὶ τὸ διαμέμον υἱρόν, καὶ τὸ κατασκευαζόμενον μετὰ τὴν λύσιν τοῦ ζαχαρέως παρὰ τῶν ζαχαρεψῶν.

Τὸ ἐμπόριον μεταχειρίζεται τὸ συρόψιον τῆς Μοντπελλιέρης τῆς Γαλλίας ἀποστελλόμενον εἰς διάφορα μέρη ἀπὸ τὴν Μασσηλίαν εἰς κιβώτια ἐμπεριέχοντα μικρὰς ὑαλίνας φιάλας, ἀπὸ τὰς ὁποίας πολλαὶ ἐδαπανῶντο εἰς τὴν Τυρκίαν, ὅταν ἡ θαλασσία εἰρήνη ἤκμαζεν.

Ἡ δὲ Φαρμακοποιία κατασκευάζει μετὰ τὸ ζάχαρι συρόψια διάφορα ὡς τῶν φύλλων τῆς Ῥοδακινιάς, τῆς Κίνας, καὶ πολλὰ ἄλλα, ὅταν ἦναι σκοπὸς γὰ κάμη εὐμεταχείριστον τὸ πικρὸν ἰατρικόν.

Μεταχειρίζονται πολλάκις καὶ τὸ μέλι ἀγτὶ τῆς ζαχαρέως, καθαρίζοντες ἀμφότερα μετὰ τὸ βράσιμον, καὶ ἐξάφρισμα, καὶ ἐπειτα ἀνακατώνοντες τὰ φύλλα, ἀνθῆ, καὶ ἀρώματα κατὰ τὸν σκοπόντων, ἢτοι διὰ τρυφῆν, ἢ δι' ἰατροίαν.

ΣΦΕΝΔΑΜΝΟΣ (Erable) δένδρον μέγα γινόμενον εἰς τὰς ὀρυμῶνας, τῆς ὁποίας τὸ ξύλον εἶναι στερεόν, σκληρόν, καὶ μετὰ κηλίδας ὡς ὀμμάτια, ὅθεν εἶναι καὶ εὐχρηστον εἰς τὰς λεπτεργὰς, ξυλουργὰς, καὶ ἐβανιστὰς διὰ πυξίδας, καὶ ἄλλα ἐγκριτα, καθὼς καὶ ὁ Πυξός.

Τὰ φύλλα, καὶ ἡ φλοιά τῆς βρασμένα βάρβαν μαῦρον, βαδύ, καὶ καλόν, καὶ τὸ μεταχειρίζονται οἱ Ἑπειρώται, καὶ Θεσσαλοί.

Εἰς τὸ Καναδά τῆς Βορείας Ἀμερικῆς διακείμενοι τὰς σφενδάμνας τὴν ἀνοιξιν σταλάζει χυμὸς, ὡς τοῦ κλήματος, τὸ ὁποῖον βράζοντες καὶ διασταλάζοντες οἱ ἐντόπιοι κάμνουν συρόψια, καὶ ζάχαρι πολλὰ καλόν, ὥστε δὲν ἔχουν χρεῖαν ἀπὸ τοῦ ζαχαροκάλαμον, καὶ ἐπιμελῆται εἰς τὴν φυτεῖαν αὐτῆς τὰ δένδρα, τῆς ὁποίου ὁ ὄπος, ἢ χυμὸς εἶναι πολὺς, εὐχυμος, γλυκὺς, καὶ ὑγιεινός.

ΣΦΥΡΑ, καὶ Σφυρίον διαφέρουν κατὰ τὸ μέγεθος.
ερ-

εις τὰ τυλίγματα των ἀριθμούς, ἀπὸ τοῦ $\frac{1}{2}$ τὸ ὁποῖον
 δημοῖ στενωτάτον ἕως τῆ 13, καὶ εἶναι ἢ $2\frac{9\frac{1}{2}}{1\frac{1}{2}}$ δακτύ-
 λους ποδὸς βασιλικῆ τῆς Γαλλίας, τὸ δὲ μῆκος κατὰ
 τὸ ἐργοχειρεῖον.

Ἡ πώλησίς των γίνεται μετὸν πῆχυν, καὶ τὸ λι-
 νοπωλεῖον ἀπὸ τῆς λεπτοπώλας· εἶναι δὲ καὶ διαφο-
 ρων χρωμάτων κατὰ τὴν ζήτησιν τῶν ἐμπορίων, καὶ τὴν
 συνήθειαν τῆ τόπυ, καὶ προσέτι μετὸ χρυσᾶ, ἢ ἀργυρᾶ
 κεντήματα, ἢ ἀπλῶς μετὸ σειρὰς πολυχρόως ὑφασμέναι,
 ἢ καὶ μετὸ ἀνθη συμπεπλεγμένα, καὶ ἐτι κολληρισμέ-
 ναι, καὶ ἐτερόχροοι, ἢτοι ἀπὸ τὸ ἐν μέρος ἔχουσαι τὰς
 σειρὰς.

Ὅλαι αὐταὶ ἐμβαίεν εἰς τὸ ἐμπόριον τῆς Τυρκίας,
 ἔξω ἀπὸ τὰς ἀπὸ μαλλί, αἱ ὁποῖαι δὲν συνεθίζονται.

ΤΑΚΑΜΑΚΑ εἶδος ῥητίνης, ἢ κόμμεως τῆς Νέας
 Ἰσπανίας, καὶ τῆ Μαγαδασκάρη, ἀποστάζον ἀπὸ δέν-
 δρον μέγα, ὁμοιάζον μετὰς Λεύκας τῆς Εὐρώπης, καὶ
 καρποφορῶν κόκκινα κάρυα, ῥητινώδη μετὸ ὑπερβολὴν· οἱ
 αὐτόχθονες ὀνομάζον Ἀράμη τὸ δένδρον τῆτο.

Ἐξαιρετον Sublime ὀνομάζον οἱ Φαρμακοποιοὶ, ὅ-
 σον ἀποστάζει καθ' ἑαυτὴν χωρὶς ἐντομῆς· ἢ ξηρὰ κοκ-
 κινωπὴ, διαφανῆς πικρὰ, καὶ μετὸ ὀσμὴν δυνατὴν Λαβάν-
 δας εἶναι καλὴ.

Ἡ περισσοτέρα εἶναι εἰς δάκρυ, ἢ μάζαν συναζομέ-
 νη παρὰ τῶν αὐτοχθόνων διὰ τῆς ἐντομῆς, ὡς τὰ λοι-
 πὰ κόμμεα· πρέπει καὶ αὐτὴ νὰ ἦναι ξηρὰ, καθαρὰ,
 καὶ μετὸ ὀσμὴν ὡς τὴν ἄνω, διὰ νὰ ἔχη καλὴν ποιό-
 τητα.

Ἐκεῖ χρησιμεύει τοῦ δένδρου τὸ ξύλον διὰ σανίδας
 ναυπηγησίμους, καὶ ἢ ῥητίνη διὰ πίσσωμα· εἰς ἡμᾶς
 δὲ ἢ Τακαμάκα διὰ τὰ ρευματικά ἀπὸ κρουλόγημα,
 διὰ νὰ πρᾶύνη τὸν ὀδοντόπονον, καὶ διὰ βάλσαμον ὠ-
 φελιμώτατον εἰς τὰς πληγὰς.

ΤΑΛΚΟΣ, πέτρα στιλπνὴ, καὶ διαιρυμένη εἰς φύλ-
 λα ψιλὰ, καὶ διαφανῆ εἰρισκομένη εἰς τὴν Κύπρον,
 Καππαδοκίαν, Ἰσπανίαν, καὶ ἄλλα μέρη· τὰ λεπτὰ
 φύλ-

φύλλα της χρησιμεύουν ἀντὶ ὑελίων εἰς εἰκόνας, καὶ τὰ τῶν Ἀγιοριτῶν γλυπτὰ ἐγκόλπια, καὶ τὰ ἐγκαυστικά, καὶ παρόμοια. Οἱ τρυφηλοὶ, καὶ ἄσωτοι Ῥωμαῖοι μετεχειρίσθησαν τὸν Τάλκον διὰ τὰ κτίσιν ἐλάσληρα παλάτια, καὶ ἐλιθόστρωσαν τὸ Καπιτώλιον.

Ἐγκρίνεται ὁ Τάλκος τῆς Ἑνετίας διὰ τὴν λευκότητά τε ἄλλ' ὁ Ῥωσσικός, καὶ Περσικὸς ὑποκόκκινος πρὸ τῆς διαιρέσεώς τε εἰς φύλλα, εἶναι λευκότετος καὶ διαφανέστερος ἀπὸ τὸν Ἑνετικὸν μετὰ τὸ χάρισμα.

Εἶναι ξηροτάτη αὐτὴ ἡ πέτρα, καὶ μὲ ὅλον τὸτο φαιόμενῃ δείχνει ὡς ἀλειμμένη μὲ ἔλαιον· μὲ δυσκολία καίεται, καὶ δὲν τιτανῆται· εἶναι λοιπὸν εἶδος ἀμιάντου διαφέρουσα κατὰ τὸν τρόπον τῆς διασχίσεως. **ΙΔΙΣΤΥΦΙΣ ΤΡΙΧΩΔΗΣ.**

TAMA'RINΘΟΣ, ἡ Ταμάρινδος ἀπὸ τοῦ Ἰνδικοῦ δένδρον ἐκείνου τῆ θερμῆ κλίματος, καὶ τῆς Ἀφρικῆς, μέγα, καὶ κωνοειδῶς μὲ πλάτος ὑψόμενον, μὲ λεπτῆς, καὶ πυκνῆς κλώνης, καὶ φύλλα πράσινα, ὡς πολύτριχον. Οἱ Ὀλλανδοὶ τὸ φυτεύουν εἰς τὰς ὄχθας τῶν διαρῶν τῆς κατὰ τὴν Ἀσίαν Βαταβίας διὰ τὸ βαθύσμιόν του.

Ὁ συνώνυμός τε καρπὸς γίνεται μετὰ τὰ κίτρινωπὰ, καὶ ἰσάδη ἀνθητε, κατ' ἀρχὰς πράσινος, ἔπειτα κόκκινος, καὶ ὀριμάζωντας μαυρίζει· περιέχει βολβὸν μαῦρον, καὶ ὑπόζυνον, καὶ σπῆρον ὅμοιον μὲ λαθύρι.

Καλῶ γνωρίσματα τὸ εἶναι μαῦρος, παχὺς, γωπὸς, ὑπόζυτος, καὶ νόστιμος εἰς τὴν γευσιν.

Ἐχει ἐνέργειαν διαφορητικὴν, καὶ καθαρτικὴν, καὶ χρησιμεύει εἰς τὴς ἰατρῆς.

TAMARIKH, εἶδος βάτου μὲ μικρὰ φύλλα, καὶ καρπὸν ὑπόμαυρον· χρησιμεύει τὸ ξύλον της ἀντὶ τῆς Κικίδος εἰς τὴς βαφεῖς, καὶ εἰς τὴν ἰατρικὴν ἐναρτίον τῶν σπληνιακῶν· οἱ χυμικοὶ ὁμοίως δίδου εἰς τὴν Φαρμακοποιίαν καὶ ἄλας ταμαρίκης, λευκὸν, κρυσταλλῶδες.

TA'PIHS, Ταρετ, ὁ Σιτζαδὲς, ὑφασμα μύλλιον, μὲ πτίλον ἑτερόμαλλον ἀπὸ τὸ ἴδιον μαλλί, ἢ καὶ ἀ-
πά

πὸ μετὰξι συνυφαινόμενον εἰς εἶδος τῶν ἑτερομάλλων ὑφαντῶν.

Ἡ Μικρὰ Ἀσία, καὶ Περσία ὑφαίνει τὰς καλντέρας, καὶ βαστακτηρὰς Τάπητας εἰς διάφορα μεγέθη, ἦτοι μικροὺς διὰ τὸ προσκύημα τῶν Μωαμεθανῶν, ἐπιμήκεις (τὰς ὁποίας καὶ κυρίως σιτζαδίδες λέγουσι), καὶ καλντέρας ἀπὸ τὰς μεγάλης πολὺ ὁμοίως δὲ καὶ διὰ σκέπασμα τῷ ἱφιππίῳ· οὗτοι πωλῶνται μὲ τὸ κομμάτι.

Οἱ δὲ μεγάλοι χρησιμεύουν διὰ στρώσιμον εἰς τὸ ἔμβασθον τῶν κοιτῶνων, καὶ θαλάμων, (συνήθεια αὕτη παλαιά, ὅθεν τὸ τοῦ Διογέτους, πατῶ τὴν Πλάτωνος κενσοπυδῖαν) δὲν γίνονται ὅμως μὲ τόσον καλὸν ὕφασμα, ὡς οἱ μικροί, καὶ πωλῶνται μὲ τὸν πῆχυν τετραγωνικῶς μετρήμενοι.

Γίνονται καὶ κατώτεροι μὲ μακρύτερον τὸ πτίλον, καὶ χωρὶς πτίλον ὑφαντὰ χαλία (καὶ τῆτο τὸ ὄνομα δίδεται εἰς τὰς μεγάλης ταπητας) εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην· ὅλα ποικίλα μὲ διάφορας γραμμάς χρωματισμένας, καὶ ἄνθη χωρὶς συμμετρίαν ἐντελῆ, καὶ ἀπὸ ὅλα ταῦτα δαπανῶνται πλήθη εἰς τὴν Τουρκίαν.

Ἡ Σμύρνη στέλλει ἀπὸ τὰ πρῶτα δύο εἶδη εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅπου ὑφαίνονται μὲ χρώματα ζωηρότερα, καὶ σχέδια ἐξαίρετα, μάλιστα εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ Γαλλίαν· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν εἶναι ἀρκετὰ κρυστὰ ἐκβαίνει ὀγλίγωρα τὸ πτίλον των, καὶ φθείρονται· τὰ δὲ Ἀσιατικά, καὶ κατὰ τὰ διαρκούντα περισσότερον χρώματα, καὶ κατὰ τὸ ὕφασμα, διαρκῶν ἔτη πάμπολλα, εἰάν δὲν ἀμεληθῶν τὸ καλοκαίρι νὰ τὰ φθείρῃ ἡ βοτρίδα, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι ὑποκείμενα, καθὼς ὅλα τὰ μάλλινα ὕφασματα.

ΤΑΨΙΧΟΣ. Ἰδὲ ΠΑΣΤΡΩΜΑΣ.

ΤΑΨΤΑΡΟΝ. Ἰδὲ ΤΡΥΓΓΙΑ.

ΤΑΨΕΤΑΣ. Ἰδὲ ΜΕΤΑΖΩΤΑ΄.

ΤΑΨΙΑ΄, ἢ Ραταφιά. Ἰδὲ ΖΑ΄ΧΑΡΙ περὶ τὸ τέλος τῷ Ἀρθρῳ.

ΤΕΛΙ. Ἴδὲ Σύρμα.

ΤΕΝΣΟΥΦΙ. Ἴδὲ ΚΟΥΡΣΙ.

ΤΕΡΕΒΙΝΘΟΣ, δένδρον, καὶ Τερεβινθίνη, ἢ Τρεμεντίνα, ρητίνη ἢ κόμμι ἀποστάζον διὰ τῆς έντομῆς ἀπὸ διάφορα ρητινώδη δένδρα, ὡς ἢ καδ' αὐτὸ Τερέβινθος, ἢ Πεύκη, ἢ Ἐλάτη, καὶ τὰ ὅμοια· γνωρίζεται δὲ μὲ τρία ταῦτα τὰ ὀνόματα, ἦτοι Τερεβινθίνη τῆς Χίης, τῆς Ἐστίας, καὶ τῆς Βερδουγάλης.

Ἡ τῆς Χίης φημίζεται διὰ καλητέρα· διότι εἶναι ἀπὸ καδ' αὐτὸ τερέβινθον· δένδρον αειθαλές, βλαστάνον εἰς ὄλον τὸ Νησίον, χωρὶς καλλιέργειαν, μὲ ξύλον σκληρὸν, καὶ μαῦσον, φλοιὰν λεπιδωτὴν στακτομέλαιναν, ὡς τοῦ Μαστιχοδένδρου, καὶ καρπὸν, ὡς λεπτοκάρυα εἰς εἶδος πιστακίων, καὶ ἄλλων, ὡς τῆς κόκκης τῆς ἀρκυθου. Ὁ περίφημος Βοτανικὸς Λινναῖος συναριθμεῖ ὑπὸ τὸ Πιστακίας ὄνομα τὴν Τερέβινθον, τὸν Σχίνον, καὶ ἄλλα ἕως τῶν δέκα· ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ τὰ δένδρα.

Ἡ Χίος ἐκβάλλει ἐτησίως περὶ τὰς 300 ὀκάδας Τερεβινθίνην, ποσότητα μικροτάτην, ὡς πρὸς τὰς χρῆσας τῆς Ἰατρικῆς· ἔχει καὶ ἡ Κύπρος Τερεβινθους, ἀλλ' ὀλίγας· συναίξεται τὸ κόμμι παρὰ τῶν Χίων χωρικῶν, καὶ πωλεῖται εἰς τὸν τόπον· εἶναι ἀντίδοτον, καὶ αἱ Χίαι τὸ μεταχειρίζονται διὰ τὸ πτίλωμα, ἦτοι χυμῶσιμα τῶν προσώπων εἰς ἑαυτὰς, καὶ ἄλλας.

Εἶναι ἐξαιρετὸν πρὸς ἐνδυνάμωσιν τῆς στομάχου, βάλσαμον φυσικὸν ἐκλεκτὸν, καὶ διερετικώτατον, διὰ τῆτο δὲν πρέπει νὰ διδῆται εἰς ὅσους πάσχουν ἀπὸ λιθίασιν· αἱ λοιπαὶ δύο καταχρηστικῶς ὀνομάζονται Τερεβινθίνας, ἐπειδὴ δὲν εἶναι ρητίναι Τερεβίνθου, ἀλλ' ἄλλων δένδρων· δηλαδὴ

Ἡ Βενετικὴ Τερεβινθίνη, εἶναι ρητίνη κυρίως ἀποστάζουσα ἀπὸ πεύκας, πίτυας, καὶ ἐλάτας εἰς τῆς δρυμῆς τῆς Πιλάτρας, ἢ φυσικῶς· καὶ εἶναι βάλσαμον μὲ τὰς ὁμοίας ἐνεργείας μὲ τὸ Περκίανόν, ἢ διὰ τῆς έντομῆς, καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ἐμπορικὴ Τερεβινθίνη, ἢ ὁποία διαδίδεται εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην, καὶ εἰς τὴν Τυρκίαν

κίαν ὁμοίως, ἀναγκαία διὰ τὴν Βεροίκην εἰς τὰς ζαγράφαις· πρέπει ὅμως νὰ ᾖ λευκὴ, καὶ νὰ μὴ ἔχῃ Τερεβινθέλαιον.

Ἡ Βερδιγαλλικὴ ἀπὸ Βερδιγάλλης (Bourdeaux) Πόλεως τῆς Γαλλίας, ἡ ὁποία καὶ κοινῆ λέγεται, εἶναι λευκὴ, καὶ πυκτὴ ὡς τὸ μέλι, καὶ σύνθετος ἀπὸ διάφορα ἄλλα εἶδη, καὶ ἀπὸ ὑγρόπισσαν (κατράμι).

ΤΕΡΕΒΙΝΘΙΨΙΝΗ ὀνομάζεται καὶ τὸ κέδρου τὸ ἀπόσταγμα, ἥτοι κόμμι. Ἴδὲ ΚΕΔΡΟΣ.

ΤΕΦΤΙΚΗ. Ἴδὲ ΠΤΙΛΟΝ.

ΤΖΑΝΦΕΨΙ. Ἴδὲ ΜΕΤΑΞΩΤΑ΄.

ΤΗΓΑΨΙ, σκεῦος διὰ μαγειρεῖα ἀβαθεῖς, ἥτοι μὲ μικρὸν ὕψωμα τῆς περιφερείας τε, καὶ λαβὴν μακράν. Γίνεται δὲ ἀπὸ χαλκόν, τὸ ὁποῖον πολλάκις διὰ τὴν ἐνῶσαν χάλκανθον τοῦ μετάλλου, πικρίζει τὸ φαγιτὸν ἀπὸ σίδηρον, καὶ αὐτὰ εἶναι καλῆτερα, μάλιστα ὅταν ᾖ σφυρήλατα, ὁποῖα φέρονται ἀπὸ τὴν Γερμανίαν διὰ τὸ Τριστίου, καὶ αὐτὰ μόνον, καὶ πρὸς ὀλίγον, ἐμβαίνων εἰς τὸ ἐμπόριον· τὰλλα κατασκευάζονται εἰς τὸν τόπον, καὶ ἀπὸ πηλόν· χρησιμεύουσι δὲ τὰ τηγάνια δι' ἔψημα φαγίων, καὶ ξηρῶν τιῶν ὡς ὁ καφές, καὶ ἰατρικὰ παρόμοια ξηρά.

ΤΗΛΙΣ (Foenugraecum, Fénuégrec) χόρτον γινόμενον εἰς διάφορα μέρη τῆς Γαλλίας, καὶ ἄλλαι ὀνομαζόμενον, καὶ Αἰγοκέρας, καὶ Senegré, μὲ φύλλα μικρότατα, ἡμιστρόγγυλα, ὀδοντωτὰ, καὶ βαλμένα ὡς τὸ τριφυλλίον, ἄνθος μικρότατον λευκόν, καὶ ἀπὸ αὐτὸ γεννᾶται λοβὸς μακρὺς, καὶ ἀκιδωτὸς, ὁμοῖος μὲ κέρατον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐπωνομάσθη· μέσα εἰς αὐτὸ εἶναι σπὸρος μικρότερος ἀπὸ τὸν Κανναβόσπορον, στερεὸς, τρίγωνος, καὶ βαρύσμος· τὸ κίτρινον χρῶμά του παλαιόνοντας κοκκινίζει, καὶ μαυρίζει σχεδόν. Οἱ βαφεῖς τὸ μεταχειρίζονται διὰ τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα· ὁμοίως οἱ ἱατροὶ, καὶ οἱ ἵπποτρόφοι διὰ νὰ δώσων ὄρεξιν εἰς τὰς ἵππους· γίνεται ἀρκετὸν ἐμπόριον εἰς αὐτὸν τὸν σπὸρον εἰς τὴν Εὐρώπην.

ΤΙΓΡΙΣ. Ἰδέ ΠΑΡ'ΔΑΛΙΣ.

ΤΙΡΤΪΡΙ. Ἰδέ ΣΤΪΡΜΑ.

ΤΙΤΑΝΟΣ, καὶ Τιτάνωμα, ἡ παρὰ τῶν χυμικῶν διάλυσις τῶν πραγμάτων εἰς ἀσβέστην. Ἰδέ ἈΣΒΕΣΤΗ.

ΤΟΜΒΑΪΚΙ. Ἰδέ ΖΙΓΚΟΣ, καὶ ΧΡΥΣΟΪΧΑΛΚΟΣ.

ΤΟΠΑΪΖΙΟΝ, πετραδίον διαφανές μὲ χρῶμα χρυσοῦ κίτρινον, καὶ αὐτὸ εἶναι ἡ τῶν Ἀρχαίων Χρυσόλιθος· εἶναι σκληρὸν, καὶ στιλπνῶνται ὠραιότατα· εὐρίσκονται εἰς τὰς Ἰνδίας, τὴν Αἰθιοπίαν, τὴν Περσίαν, καὶ τὴν Βοημίαν· τὸ Ἀσιατικὸν εἶναι ἐγκριτότερον, καὶ τὸ χρῶμά τε κλίνει εἰς τὸ λεμονί μὲ ὠραιότητα· τὰ Περσιανὰ εἶναι μαλακώτερα, καὶ τὸ χρῶμά των, ὡς τοῦ χρυσομήλις (νερανσίς)· τὸ δὲ Βοημιακὸν εἶναι κίτρινον, ὑπομέλανον, καὶ μαλακώτερον, διὰ τοῦτο καὶ ὀλιγώτερον στιλβώνεται, καὶ ἐπομένως εἶναι κατώτερον ἀπὸ τᾶλλα.

Εὐρίσκονται πολλὰ μεγάλα τοπάζια, καὶ ὁ Ταβερνιέρος γράφει ὅτι εἶδε μεταξὺ τῶν πολλῶν τῆ Μογόλου πετραδίων, τοπάζι 157 $\frac{1}{2}$ κερατίων, ἀγορασμένον διὰ 271,500 λίτρας Γαλλικᾶς, ἰσοτιμημένας τῶρα μὲ τὸ γρόσσιμας σχεδόν.

Κατασκευάζονται εὐκολώτατα τὰ ψευδοτοπάζια, καὶ εἰς τὸ ὁμῶς δὲν διαφέρουν παντελῶς ἀπὸ τὰ ἀληθινά. Ἰδέ καὶ ΠΕΤΡΑΪΔΙΟΝ.

ΤΟΡΝΟΣ, Μηχανὴ ἀναγκαία εἰς πολλὰς τέχνας διὰ τὰ κάμη στρογγύλα, κυλινδρῶδη, σφαιρικὰ, ἢ ωσειδῆ πολλὰ πράγματα, ὡς χρυσοῦν, ἀργυροῦν, καὶ τᾶλλα μέταλλα· ἐλεφάντινον, ξύλα, κέρατα, ὄστρακον χελώνης, καὶ ἄλλα, καὶ τὰ στιλβῶσιν τὰ πετραδία, καὶ τὰ τὰ ἐξομαλύνῃ.

Πολλοὶ τῶν φιλονεοτεριστῶν φρονῶν, ὅτι ἀληθινὰ εἶναι παλαιστάτη τῆ τὸρνου ἢ ἐφευρίσκει, ἀλλὰ διωρθώθη μετὰ τὴν ἀναγέννησιν τῶν τεχνῶν· ἀλλ' ὅταν στοχασθῶν τὰ σωζόμενα ἀρχαῖα σκεύη εἰς τὰ ταμεία τῶν περιέργων στολισμένα μὲ ἀναγλυφὰς ὠραίας, καὶ ὠραιότα-

τα τερνευμένα, αναγκάζονται να ὁμολογήσουν, ὅτι μὲ ὄλην τὴν ἐπίδοσιν τῶν τεχνῶν εἰς τὸν αἰῶνά μας ἀκόμη εἴμεθα μακρὰν ἀπὸ τοῦ να φθάσωμεν τοὺς Ἀρχαίους ἐκεῖνος Ἑλληνας τεχνίτας εἰς τὸ τέρνευμα.

Οἱ μεγάλοι Τόρνοι κατασκευάζονται ἀπὸ ξύλον· περιδένονται ὅμως κατὰ τὴν χρεῖαν μὲ σιδηρᾶς, ἢ χαλκᾶς πλάκας, ἢ σύρματα· καὶ οἱ δύο ὀβελίσκοι οἱ βαστώντες ἐκατέρωθεν τὸ τερνευμένον εἶναι πάντοτε ἀπὸ σιδηρον.

Όταν τὸ τερνευμένον ἦναι βαρὺ, ὁ τόρνος ἔχει τροχὸν ἀπὸ ἓν μέρος, καὶ περιστρέφεται ὁμοῦ μὲ ἐκεῖνο παρὰ δύο ἀνθρώπων, καὶ τοιοῦτοι εἶναι οἱ κίονες ἀπὸ ξύλον, ἢ ἀπαλὸν μάρμαρον.

Όταν ἦναι ἐλαφρότερον γυρίζεται μὲ τὸ ποδᾶρι τοῦ τερνευτῆ πατῆντος εἰς πατήτραν ἔχουσαν δεμένον τὸ περιτυλιγμένον εἰς τὸ τερνευόμενον πρᾶγμα σχοινίον, καὶ δεμένον ἀνωθεν εἰς ἐλαστικὸν ξύλον, τὸ ὁποῖον μετὰ τὸ σήκωμα τῆ ποδαρίου σύρει ἀνω τὸ σχοινίον, καὶ σηκώνει τὴν πατήτραν.

Διὰ τὰ σκληρὰ, καὶ λεπτὰ ἔργα ἔχου τόρνος σιδηρῆς οἱ τεχνίται.

Τόρνος λέγεται καὶ τὸ τζικρίκι τῶν γυναικῶν, μὲ τὸν ὁποῖον κλώθου τὸ νῆμα, καὶ εἶναι ξύλινος, καὶ εὐχρηστος διὰ τὰ βαμβακερὰ νήματα· τὸ λέγουσιν καὶ ροδά-νι αἱ γυναῖκες ἀπὸ τοῦ Ἰταλικῆ ῥότα, καὶ ῥόδα, ὁ τροχός.

ΤΟΥΡΚΙΚΗ ἸΓΘΟΣ, ἢ κυανῆ καὶ Τυρκιστὶ Περουζές, πέτρα τιμία χρώματος κυανοῦ, ἐπίσκιος, καὶ σπανίως ὀλίγον διαφανής· ὠνομάσθη δὲ Τυρκικὴ, ὅτι ἢ καλπτέρα εὐρίσκειται εἰς τὸ Τυρκιστὰν, πατρίδα, καὶ πηγὴν τῶν Τυρκῶν.

Εἶναι καὶ αὐτὴ, ὡς πολλὰ ἀπὸ τὰ πετράδια, Ἀσιατικὴ, καὶ Δυτικὴ· ἢ Ἀσιατικὴ ὑποδιαιρεῖται εἰς τὰς ἀπὸ παλαιὸν ὀρυκτεῖον (Ἐσκὶ Μαδέν) καὶ εἰς νέον· ἢ πρώτη ἐξορύσσεται εἰς τὰ ὀρυκτεῖα τῆ Νικαπύρου, καὶ Καρασῦ εἰς βυθὸν κείμενον μεταξὺ Ἰρκατίας, καὶ Παρ-

Θιχῆς τεσσάρων ἡμερῶν δρόμον μακρὰν ἀπὸ τὴν Κασπίαν· ἡ δὲ νέα (Γενί Μαδὲν) ὀνομασθεῖσα, διότι εὐρέθη πολλοὺς αἰῶνας μετὰ τὴν πρώτην, καὶ παλαιὰν, ὀλίγην ὑπόληψιν ἔχει εἰς τὴν Περσίαν.

Ὅλον τὸ πρῶτον τῶν παλαιῶν ὀρυκτείων, κατὰ τὸ δικαίωμα εἰς τὰ μεταλλεῖα, ἀνήκει εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Περσίας, ὁ ὁποῖος ἀφ' ἑ διαλέξῃ τὰς καλῆτέρας πωλεῖ τὰς λοιπὰς· μὲ ὅλον τὸ ὅταν τινὰς ξένος, καὶ ἀλλοδαπῆς πηγαίῃ εἰς τὰ ὀρυκτεῖα ἐκεῖνα, ἢμπορεῖ εὐκολὰ νὰ ἀγοράσῃ καὶ ἐξαιρέτως εἰς εὐθυσὴ τιμὰς ἀπὸ τοὺς σφτερίζοντας αὐτὰς βασιλικὴς ἐφόρου, εἰς τὰς ὁποῖους συμφέρει τὸ νὰ τὰς πωλήσῃν εἰς τὰς ξένους διὰ νὰ μὴ φανερωθῆν.

Διαφέρει ἡ Ἀσιατικὴ ἐπειδὴ κλίνει περισσότερον εἰς τὸ κυανὸν ἀπὸ τὴν Δυτικὴν, ἡ ὁποία εἶναι ὑποπράσιτος· εὐρίσκονται εἰς τὴν Γαλλίαν καλαί, καὶ εἰς ἄλλα μέρη.

Ἡ πέτρα αὕτη γλύπτεται εὐκολὰ, καὶ οἱ Τοῦρκοι τὴν μεταχειρίζονται κατὰ προτίμησιν διὰ σφραγίδας τῶν δακτυλίων των· οἱ δὲ Εὐρωπαϊοὶ κατασκευάζουν καὶ σταυρὸς μικρὸς ἢτοι ἕως 2 δακτύλων μήκους, καὶ ἀποδίδου εἰς αὐτὴν συμπαθητικὴν τινα ἐνέργειαν εἰς τὰς ἀσθενείας· ὅτι δηλαδὴ ἀλλάσσει χρῶμα, ἢ διαρρήγνυται, καὶ σπᾶ κοντὰ εἰς τὸν κινδυνεύοντα ἀσθενῆ, τὸ ὁποῖον ὁ Κύρ Βοήκιος (Boece) Ἀρχίατρος τῆ Αὐτοκράτορος Ῥοδόλφου Β' σπυδαῖζει νὰ τὸ ἀποδείξῃ φυσικὸν ἀποτέλεσμα εἰς τὸ περὶ πετραδίων σύγγραμμά τε· ἀλλὰ δὲν τὸν πιστεύω.

ΤΟΥΤΪΑ, ἢ ΤΟΥΘΪΑ (Turhie) καπνὸς μεταλλικὸς συναζόμενος ἐπάνω ἀπὸ τὰς καμίνας τῶν χωνευτηρίων τῆ ὀρειχάλκου, σκληρὸς, στακτομέλανος, καὶ λεπιδωτὸς εἰς τὴν ἐπιφάνειαν μὲ μικρὰ σπυρία· οἱ βαναυσυργῶντες τὸν ὀρειχάλκον κρεμῶν ἐπὶ τῆτου ἐπάνω εἰς τὰς καμίνας των βῶλης πυλίνης διὰ νὰ κολλήσῃ εἰς αὐτὰς ἡ Τουθία.

Χρησιμεύει εἰς τὴν Ἱατρικὴν διὰ τὸν πορόματον λυομέ-

μένη εις ροδόσταγμα, καὶ ἀνακατωμένη με νωπὸν βού-
τυρον ὁμοίως καὶ εις τὰς αἱμορροΐδας, καὶ ἄλλα
πάθη.

Κατ' ἀρχὰς ἡ Εὐρώπη ἐλάμβανε τὴν Τουθίαν ἀπὸ
τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἀλλὰ τῶρα ἡ Γερμανία ἐκβάλλει ἀρ-
κετὴν, καὶ πωλεῖ εις ἐκεῖνα τὰ μέρη.

Ἡ προπαρασκευὴ (preparation) τῆς Τυθίας γίνεται
βάλλωντάς τιν ἐπὶ χωνεῖον ἐπάνω εἰς κάμινον κοκκιγι-
ζωντάς τιν τρίς, καὶ τοσαύτις σβύνωντάς τιν με ροδό-
σταγμα, ἢ στάγμα τῆ ἀρνογλώσσης, ἔπειτα τρίβωντάς
τιν εἰς πορφυροῦν μάρμαρον με τὰ ἴδια στάγματα ἕως
τὰ γένη ψιλὸς πηλός, καὶ σχηματίζωντάς τιν εἰς τρο-
χίσκους τὴν ξηραίναν.

Τὸ ἔξω χρώματις πρέπει νὰ ᾖναι σπυρωτὸν, καὶ
στακτομέλανον, τὸ δὲ ἐσωτερικὸν κίτρινωπὸν ὅτι ᾖναι
δυσκολόφραυστος, καὶ χωρὶς κόνιν ὅτι αὐτὰ εἶναι τὰ γνω-
ρίσματα τῆς καλιτέρας.

Τουθίαν, ἢ Τουτίαν, ὀνομάζομεν καὶ τὸν Ζίγ-
κον. Ἰδὲ ΖΙΓΚΟΣ.

ΤΡΑ', Σύρμα ἐλατὸν, ἥτοι λεπτὸν, καὶ ὀλίγον πλα-
τὺ ἀργύρου περιχρυσωμένου ὅτι κατασκευάζεται εἰς τὴν
Κωνσταντινούπολιν, καὶ χρησιμεύει διὰ στολισμὸν τῶν
πλοκάμων τῶν νυμφῶν. Ἰδὲ ΣΤΡΜΑ. Γίνεται δὲ καὶ
ἀργυρᾷ, καὶ κιβδήλη καθὼς ἐκεῖνο ὅτι ἀπὸ αὐτὸ
σφυρηλατουμένη, ἢ διαπερωμένη εἰς τρύπαν ἐπιμήκη
στενήν.

ΤΡΑΠΕΖΟΨΑΝΑ, Πανία λινα με ποικίλον ὕφασ-
μα κατὰ διαφόρους γραμμάς, καὶ ποικιλότητας ἀπὸ τὸ
ἴδιον λευκὸν χρώμα, χρύσιμα διὰ σκέπασμα τῆς τρα-
πέζης (ἐπιτραπέζιους ὀθῶνας) καὶ διὰ χειρόμακτρα
τῶν ἐσθιόντων.

Ἡ Ὀλλάνδα ὑφαίνει τὰ ἐξαιρετώτερα, καὶ ἡ Ῥωσ-
σία τῶρα τὰ μιμεῖται εἰς τὰ τοιαῦτα ὕφασματα ὅτι
Τυρκία προβλέπει ὅσα τῆ χρειάζονται ἀπὸ αὐτὰ τὰ
μέρη, καὶ τὴν Γερμανίαν. Ἰδὲ ΛΙΝΟΨΑΝΟΝ.

Ἡ πώλησις αὐτῶν γίνεται διὰ τὰ κοινὰ με τὸν πῆ-
χυν.

χυν· δια δὲ τὰ μεγάλα μοιόφυλλα μὲ τὸν ἀριθμὸν, ἦ-
τοι ἐν τραπεζόπανον, καὶ 12 χειρόμακτρα.

ΤΡΕΨΟΥΣΑ (Paillette) μικρότατα κυκλικὰ φύλλα
χρυσωμένου ἀργύρου τρυπημένα εἰς τὸ μέσον, καὶ εὐ-
χρηστα διὰ τὸ κέντημα εἰς πολλὰ γυναικῶν, καὶ παι-
δίων ἐνδύματα· εἶναι δὲ ἐπίπεδοι, καὶ βαθυλαί, καὶ
βαμμένα μὲ εἶδος ἐγκαυστικὸν εἰς διάφορα χρώματα.

Κατασκευάζονται εἰς τὴν Αὐστρίαν, ὅσαι φέρονται
εἰς τὴν Τυρκίαν, καὶ πωλῶνται μὲ τὴν δραχμὴν παρὰ
τῶν λεπτοπώλων.

Καθὼς εἶπομεν διὰ τὰ σύρματα, ἔτω γίνονται καὶ
κίβδηλοι Τρέμουσαι ἐπάνω εἰς χαλκὸν χρυσωμένον, ἢ
ἀργυρωμένον, καὶ γνωρίζονται κυρίως μὲ τὸ καύσιμον
εἰς τὴν φωτίαν· ἡ μετακόμισις γίνεται εἰς πυξίδας ἐμ-
περιεχύσας διαφόρους φακέλλας χαρτίνους μὲ τρεμύσας,
καὶ ἐπιγυγραμμένους τὸ ζύγι εἰς λότια Γερμανικὰ, καὶ
τὸν ἀριθμὸν, διὰ τῶν ὁποίων διακρίνεται τὸ μέγεθος τῆς
Τρεμύσης· αἱ μικρότεροι 00, κατὰ πρόσδον δὲ 0, 1, 2,
3, καὶ τὰ λοιπὰ μεγαλύνοντας τὴν διάμετρόν των.

ΤΡΙΧΑ ὀνομάζεται τὸ ἐπιφυόμενον εἰς τὰ δέρματα
τῶν ζώων, καὶ μὴ συμπλεκόμενον φυσικῶς διὰ τὴν τρα-
χύτητα τε, καθὼς εἶναι τῶν ἀνθρώπων, τῶν αἰγῶν, ἢ
χαίτη, καὶ ἡ οὐρά τῶν ἵππων, ἢ ἕρα τῶν βοῶν, καὶ
ἄλλων πολλῶν· Μαλλί δὲ τὸ ἐκ φύσεως συμπλεκόμε-
νον, ὡς τῶν προβάτων, καὶ Πτίλον τὸ ἀπαλὸν τρίχω-
μα εἰς τὰς μασχάλας τῶν αἰγῶν, καὶ τῶν καμήλων.

Τρίχα Κεφαλῆς, τὴν ὁποίαν διὰ τὸ ἀπαλώτε-
ρον καὶ Μαλλία (καταχρηστικώτερον) Κεφαλῆς λέγο-
μεν, εἶναι γυναικῶν ἢ ἀνδρῶν τρίχες κομμέναι, καὶ χρη-
σιμεύουσι δι' ὅσας γυναῖκας, ἢ ἀπὸ τὴν φύσιν, ἢ ἀπὸ
ἀσθένειαν δὲν ἔχον ἐδικάτων, ἢ διὰ στολισμὸν θέλουσιν·
ἀ δειξέτω ὅτι ἔχον περισσώτερα· ὁμοίως δὲ καὶ διὰ τὰς
πηνίκας (περούκας) τῶν στενοφοριμένων γερόντων ἀν-
δρῶν.

Ἡ πρόβλεψις αὐτῶν γίνεται διὰ τὴν Τουρκίαν ἀπὸ
τὴν Εὐρασίαν, καὶ πωλῶνται μὲ τὴν δραχμὴν τὰ ἄδε-
τα,

τα, ἢ παρὰ τῶν πνιτικοποιῶν ὀλόκληρος πνίχη μὲ τὸ κομμάτι.

Καλὰ εἶναι τὰ μικρότερα μὲ τρίχα ὀμαλὴν, ἀπαλὴν, καὶ βασταγερὴν, σημείον ὅτι εἶναι ἀπὸ ζωντανὸν ἄνθρωπον κομμεία· τὸ δὲ χρῶμα κατ' ἀρέσκειαν τῆ ἀγοραστῆ, ὅς τις εἶναι ἀναγκασμένος νὰ τὰς προσαρμόσῃ μὲ τὸ χρῶμα τῶν φυσικῶν τῆς κεφαλῆς τε.

Τρίχα Αἰγός. Ἡ Πελοπόννησος, καὶ πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, καὶ Ἡπεῖρα τρέφοντα πολλὰς αἰγας, κρεύουσιν καὶ ἀρκετὴν τρίχα, καὶ τὴν μεταχειρίζονται εἰς τὸ ὕφασμα χονδρῆ ὕφαντῆ μὲ μαλλί προβάτων ἀνακατωμένην, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ράπτειν ἱπανοφόρια (Χλαμύδας, Κάππας) ὅσοι ὁδοιποροῦν, καὶ οἱ ποιμένες, καὶ γεωργοὶ διὰ νὰ φυλαχθῶν ἀπὸ τὰς βροχὰς, ἐπειδὴ καὶ μετὰ τὸ νεροτρίβημα τῆ ρύχης τήτου ἐμβαίνου ἐξωκί αἰγότριχες εἰς εἶδος μικρῆ πτίλου, καὶ χύνουσι τὴν βροχὴν· τὸ ἐπίβλημα τῆτο εἶναι κοινὸν καὶ εἰς τοὺς Σκύθας.

Εἰς ὅλην τὴν Τυρκίαν διὰ τὴν σπανιότητα ἴσως τοῦ καννάβεως, ὑφαίνουσι πυκνὸν, καὶ ἀραιὸν ὕφασμα ἀπὸ αἰγότριχα διὰ σακκία, καὶ διὰ τὸ στελλόμενον ἐξωπλήθος τῶν μαλλίων, βαμβακίων, καπνῶν, καὶ ἄλλων ἀδελυμάτων, καὶ δελευμένων πραγματειῶν χρειάζεται καὶ ἐξοδεύεται μεγάλη ποσότης. Ἰδὲ ΒΑΛΛΑ, καὶ ΣΑΚΚΙΟΝ.

Ἐφαίνονται ὁμοίως πυκνὰ αἰγοτριχορρήχια διὰ σκέπασμα τῶν ἵππων καὶ λοιπῶν ζῶων, διὰ πύρας (τροβαδες) ἀναγκαίας διὰ νὰ φάγουν τὸ κριθάρι αὐτὰ τὰ ζῶα, καὶ διὰ ὅσα ἄλλα βλέπεις εἰς τὸ, ΣΑΚΚΙΟΝ.

Μὲλλον τοῦτο ἢ ἐντόπιος αἰγότριχα ἀρκεῖ εἰς ὅλα αὐτὰ, καὶ πολλὰ ὀλίγη φέρεται ἀπὸ τὴν Ταυρικὴν Χερσόνησον, καὶ κατωτέρα.

Καλὴ τρίχα εἶναι ἡ νεοκέρυτος, διότι πάσχει πολὺ ἀπὸ τὴν βοτρίδα, καὶ ἡ καθαρωτέρα ἀπὸ ἑτερογενῆ, καὶ ἀπαλωτέρα.

Ἡ αἰγότριχα τῆς Ἀγκύρας εἶναι πολλὰ λεπτή, καὶ
ἀπα-

ἀπαλὴ, καὶ ἀνάγεται εἰς τὸ πτίλον ὡς διαφορετικωτά-
τε εἶδος. Ἰδὲ ΑἸΞ.

Τρίχα Ἴππου, ἵππουρά, ἀλογότριχα, χρησι-
μεύει εἰς πολλὰ πράγματα, καὶ οἱ τεχνῆται τῆς Εὐ-
ρώπης καταδαπανοῦν πολλὴν εἰς τὰ ὑφάσματα. Ἰδὲ
ἼΠΠΟΣ.

Τρίχα Βοῦς, βοῖδουρά, χρησιμεύει ὡς ἡ ἄνω. Ἰ-
δὲ **ΒΟΥΨ**.

Τρίχα Χοίρου, γερουότριχα, ἀπὸ αὐτὴν κατα-
σκευάζονται διάφορα σάρωτρα, ἥτοι σκῆπαι διὰ τὸ κα-
θάρισμα τῶν ρέχων, καὶ διὰ πολλὰς ἄλλας τέχνας,
ὡς ἡ Χρυσοῖκῆ, ἡ Ζωγραφικὴ, ἡ Ῥαπτικὴ, καὶ ἄλλαι
χρήσιμαι. Ἰδὲ **ΧΟΪΡΟΣ**.

ΤΡΙΧΑ ΚΑΣΤΟΡΙΟΥ. Ἰδὲ **ΚΑΣΤΟΡΙ**.

ΤΡΙΧΑ ΚΑΜΗΛΟΥ. Ἰδὲ **ΚΑΜΗΛΟΜΑΛΛΟΝ**.

ΤΡΙΧΙΑ, ὑφασμα ἀπὸ τρίχα, ἢ καὶ ἀπὸ ἄκλωστον
μετάξι· ἡ πρώτη ὑφαίνεται ἀπὸ τὰς ρηθείσας τρίχας
τῶν ἵππων, ἢ καὶ αἰγῶν, ἀραιά, ἢ πυκνὴ κατὰ τὴν
χρεῖαν, καὶ μὲ αὐτὴν γίνονται αἱ σῖται, ἥτοι τὰ πυ-
κνὰ κόσμια διὰ τὸ καλὸν ἀλευρι, καὶ δι' ὅλα τὰ ἀλη-
θόμενα, ἢ κοπανιζόμενα ξηρὰ πράγματα, διὰ τὰ γέ-
νον ἑλὴ κόμης, ὡς ὁ καφὴς, τὸ πιπέρι, καὶ πλῆθος
ιατρικῶν κόμειων.

Ἡ δευτέρα ἀπὸ μετάξι ἄκλωστον γινομένη τριχιά
(Gaze) ὑφαίνεται εἰς τὴν Εὐρώπην ἀραιά, ὁμαλὴ, καὶ
μονόχρους, διαφανὴς, ἢ μὲ σειρὰς, ἢ καὶ μὲ χρυσοῦν, ἢ
ἄνθη, χρησιμεύουσα διὰ ἐνδύματα γυναικῶν.

Τοιοῦτον ὑφασμα γίνεται καὶ εἰς τὴν Περσίαν, ὅχι διὰ
ἐνδύματα, ἀλλὰ διὰ κωνωπεῶνας, καὶ τὰς καλάς ἀπὸ
τὰς εἰρημένας τρίχας.

Τριχιά λέγεται εἰς τὴν Ἠπειρὸν, καὶ Ἑλλάδα
σχοινοῖον ἀπὸ αἰγότριχα πλεγμένον, ἢ κλωσμένον, διὰ
τὰ ἀναπληρῶσεν τὴν ἑλλειψίν τῆς Καννάβειως. Ἰδὲ **ΣΧΟΙ-
ΝΙΟΝ**.

ΤΡΙΧΙΑΣ, ὁ Τριχίος κοινότερον, θαλάσσιον ὄφари
μικρότερον ἀπὸ τὴν ἀρίγχαν, καὶ μεγαλύτερον ἀπὸ τὴν
αὐ-

αυσόγαν, με απαλά κόκκαλα, ως τρίχας, ἀφ' ἧ καὶ ἐπωνομάσθη, γνωστότατον εἰς ἡμᾶς, χρυσοκίτρινον τὸ κεφάλι, λευκὸν τὴν κοιλίαν, καὶ στακτοπράσινον εἰς τὴν ῥάχην.

Εἶναι καὶ αὐτὸ ἀπὸ τὰ ἀγλαῖα, ἥτοι κοπαδιαστά ὀφάρια, πιάνεται μετὰ τὰ δίκτυα τὴν νύκτα, ἐπειδὴ τρέχει εἰς τὸ φῶς, καὶ ἀλιεύεται τὸν Ἰόνιον· ἢ Προποντις, καὶ ὁ Βόσπορος μας εὐτυχεῖ εἰς αὐτὸ τὸ ὄφاري· τρώγεται ἁμὸν, ἐφημένον εἰς τὰ φύλλα μετὰ τὴν ἰδίαν του παχύτητα· καὶ εἶναι νόστιμον.

Ὅταν δὲ ἀλατισθῇ ἀλλάζει τὸ ὄνομα, καὶ λέγεται Σαρδέλα (ἴσως διότι ἐπρωτοταριχεύθη εἰς τὴν Σαρδὴν Νῆσον τῆ Ἀρχιπελάγους) καὶ οἱ ἀλιεῖς, ἢ ἄλλοι μεταπράττει τὰς ἀλατίζων κάμνοντες γάρον, ἥτοι ἀλμυρίδα, μετὰ τὸ νερὸν, καὶ ἀραδιάζοντες τὰ ὀφάρια μετὰ κόκκινον χρῶμα διὰ νὰ τὰ φυλάξῃ ἀπὸ τὴν σύγκαισιν εἰς τὰ βαρύλλια, προερχομένην ἀπὸ τὸ πολὺ πάχος· δαπανᾶται πολὺ εἰς τὸν τόπον, καὶ μετ' ὅλον τοῦτο στέλλεται ἀρκετὴ ποσότης διὰ τὰ ἔξω μέρη.

Ἡ καλὴ Σαρδέλλα εἶναι μετρίως μεγέθους, ὄχι πολλὰ ἀπαλὴ, οὔτε κιτρίνη, ἀλλὰ λευκὴ, καὶ καθαρά, καὶ μετὰ καλὴν μυρωδίαν· τρώγεται χωρὶς τὸ κεφάλι, καὶ εἶναι εὐστόμαχος καὶ εἰς τὰς ἀρρώστους.

Ὀφარεύονται Τριχίαι εἰς πολλὰ παράλια τῆ Ἀρχιπελάγους, ἀλλὰ περισσότεραι εἰς τὴν Λίσσαν Νησίον τῆ Ἀδριατικῆς κόλπου πρὸς τὴν Δαλματίαν, καὶ κάμνουν μετὰ τὰς σαρδέλλας ἀρκετὸν ἐμπόριον οἱ Νησιῶται ἐκεῖνοι μετὰ τὰ πλησιόχωρα μέρη, καὶ μετὰ τὸ Ἀρχιπέλαγος· ὁμοίως καὶ εἰς τὰ παράλια τῆς Ἰσπανίας ἔσω, καὶ ἔξω ἀπὸ τὸν Πορθμὸν τῶν Γαδεΐρων, Stretto di Gibilterra.

Πλεσιώτερον ὅμως ἀπὸ τὰ ῥηθέντα ὀφάρευμα γίνεται εἰς τὰς παρακειανίους αἰγιαλούς τῆς Γαλλίας, ὅπου ταριχεύονται κατὰ τὰς ἀκολουθεῖς τρόπους.

α. Ἀλατισμέναι ὡς ἀνωτέρω, ἀλλ' ἢ παντελῶς, ἢ πολλὰ ὀλίγα διὰ τὰ βαρῆα δοσίματα, τὰ ὅποια κάμνουν ἀκριβὸν τὸ ἄλας εἰς τὴν Γαλλίαν.

β.

β. Πατημέναι εἰς τὰ βαρύλλια, καὶ εἰς αὐτὰς γίνονται μέγα ἐσωτερικόν, καὶ ἐξωτερικόν ἐμπόριον, στελλόμεναί εως εἰς τὸ Ἀρχιπέλαγος. Ἀφ' ἑσταθῶν μερικῆς ἡμέρας εἰς τὴν ἄλμυρ τὰς ἐκβάλλων, τὰς πλύων, ρίπτων τὰ κεφάλαια, καὶ τὰς πατῶν εἰς βαρύλλια χωρῶντα περὶ τὰς 6 χιλιάδας τὸ ἓν· ἀπὸ τὴν πολλῆν των σύνθλιψιν ἐκβαίνει τὸ λίπος, ἢ ἐλαιόντων, καὶ συναζόμενον πωλεῖται χωριστὰ, καὶ μένου αἱ σαρδέλλαι ἄπαχοι διὰ τὰ μὴ συγκαῦν.

γ. Ξηραίνονται εἰς τὸν καπνὸν, ἥτοι καπνισταί.

δ. Ταριχεύονται μὲ τὸν γάρρον εἰς πυξίδας, καὶ βαρυλλάκια δι' ἐγερτοτέραν μεταχείρισιν.

Τὸ ἐλαιον, ἥτοι πιμελὴ τοῦ Τριχίου συναζόμενον ὡς ἀνωτέρω, καὶ βαλλόμενον εἰς βαρύλλιον, χρησιμεύει διὰ κωνδύλας, καὶ αλείμματα, καὶ ἠδελον εἶναι εὐχρηστότερον, ἂν δὲν ἦτορ ἀλατισμένον ὁμῶς μὲ τὴν σαρδέλλαν.

ΤΡΙΧΟΥΛΟΝ, ἀπὸ τῆ τρίχα, καὶ ἕλον (τὸ σγυρὸν) διότι ὑφαίνεται ἀπὸ μεταξότριχα πολὺ κλωσμένην, καὶ γίνεται σγυρὸν, καὶ ἀραιὸν ὕφασμα, ἥτοι πανὶ μεταξωτὸν· οἱ Ἰταλοὶ τὸ λέγουσιν Velo, οἱ Γάλλοι Crêpe, τὸ ὁποῖον δηλοῖ σγυρὸν, ἥτοι ἕλον, οἱ δὲ Λατινίζοντες Crispum Bombycinum, ἥτοι οὐλον μεταξωτὸν, καὶ οἱ Τῦρκοι Βυρνετζέκι Ἐνετικόν, ἥτοι Μεταξόπανον Ἐνετίας.

Διαφέρει τὸ ὕφασμα τῆτο ἀπὸ τὴν τριχίαν· διότι εἶναι ἕλον, καὶ χωρὶς σειρᾶς, ἢ ἀνθη, ἀλλ' ἀπλῆν, καὶ μονόχροον· ἐκείνη δὲ τὴναντίον.

Τὰ καλύτερα, τὰ ὁποῖα μεταχειρίζονται εἰς τὴν Τυρκίαν, φέρονται ἀπὸ τὴν Βουωνίαν τῆς Ἰταλίας εἰς στενὰ καὶ πλατεῖα, λευκὰ τὰ περισσότερα, καὶ βαμμένα μερικὰ μονόχροα· ἢ δὲ μεταχειρίσις των εἶναι εἰς ὑποκάμισα, καὶ ἄλλης στολισμῆς γυναικῶν, καὶ τὰ μαῦρα διὰ περίδεσμον εἰς τὴν κεφαλὴν, ἢ εἰς τὸν βραχίονα τῶν θλιβομένων διὰ θάνατον συγγενῆς.

Ὅλα εἶναι εἰς κομμάτια πηχῶν περίπευ 48 τυλιγμένα εἰς χάρτην κυλινδρικῶς, καὶ μὲ τὰ σύμβολα τῆς

Βονωνίας, και τὸ ὄνομα τῶ χειρώνακτος ἐπιγεγραμμένα, ὁμοίως και τὸν ἀριθμὸν τῶν πηχέων, και τὸν ἡλωτικὸν τῶ πλατύς αὐτῶν· ὁ ἀριθμὸς 18 φανερώσει τὰ στενὰ, και ὁ 22 τὰ πλατύτερα, και ἐφεξῆς.

ΤΡΥΓΙΑ ἡ ὑποστάθμη (τὸ καταπάτι) τῶ κρασίῳ, και ὅτι τοῖστο κολλᾷ εἰς τοὺς κάδους, και βαρύλλια αὐτῶ εὖ ποτῶ, με χρῶμα λευκὸν ἢ κόκκινον κατὰ τὸ κρασί· Ἑλληνικώτερον ὁ Τρυγίας.

Καλὴ Τρυγία εἶναι ὅση εἰς τὰ μεγάλα καδία, και βαρύλλια κολλᾷ ἐπάνω, και σκληρύνεται ὡς πέτρα, εὐθραυστος, στιλπνὴ, και ὀλίγον γαιώδης· ἡ λευκὴ εἶναι προτιμότερα.

Χρησιμεῖ εἰς τοὺς βαφεῖς, ὡς ἄχρως βαφῆ, ἀλλὰ προτοιμάζουσα τὸ βαπτίον πρᾶγμα διὰ τὰ βαφῆ καλά· ἡ κορυφὴ τῆς Τρυγίας προτιμάται.

Ἡ δὲ Κορυφὴ ἦτοι τὸ Κριμὸν τῆς Τρυγίας, τὸ ἀπὸ τοῦ Λατινικοῦ ὀνομαζόμενον Κρέμωρ Τάρταρον, γίνεται βάλλωντας τὴν Τρυγίαν εἰς κοχλαστὸν βραστὸν νερὸν, και κτυπώντάς το, και ἀφένωντάς το εἰς τὸν Κάδον συνάξεται ἐπάνω μικρὰ λευκὰ κρύσταλλα.

Οἱ δὲ Χυμικοὶ ἐκβάλλουν ἀπὸ τὴν Τρυγίαν ταύτην ἄλατα, τὸ φυτικόν, ἡ εὐδιάλυτον Solubile, τὸ Χαλιβέ, ἡ τῶ Ἀρεως Martiale, τὸ τῶ Ἀρεως εὐδιάλυτον· τὸ Ἐμετικὸν Tartaro Emetico, τὸ Τρυγιόπτεισμα, Τρυγέλαιον, Βαφὴν τῶ Τρυγιάλατος, τὸ Καλκαυθισμῆνον Vigiolato, τὸ Πιπτικόν, και ἄλλα εὐχρηστα εἰς τῆς Ἰατρῆς, και διαγεγραμμένα εἰς τὰς Φαρμακοποιίας.

Με Τρυγίαν βράζοντες οἱ χρυσοχόοι τὰ ἀργυρᾶ ἔργατων τὰ καθαρίζων, και τὰ λευκαίνων ἀπὸ τὸ κοκκίνισμα τῆς φωτίας, ἡ και ἀπὸ ἄλλας ἀκαθαρσίας, και ἰόν· χρησιμεῖ ἡ Τρυγία, και διὰ τὸ λεύκασμα τῶν ὀδόντων, ὅταν τριβῶν με αὐτὴν, και πλυθούν συχρά.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑ, ἡ τέχνη τῶ νὰ τυπώσῃ τινὰς βιβλία με χαρακτῆρας, ἦτοι γράμματα κινητά. Ἐάν ποτε ἤθελο· ἔχη δικαίωμα εἰ νεώτεροι τὰ καυχῶνται εἰς τὰς ἐ-

φευρέσεις των, ὅτι ὑπερβαίνουν τῆς Παλαιᾶς, βέβαια εἰς ταύτης τῆς τέχνης τὴν εφεύρεσιν ἠμπορᾶν νὰ ἐπιστηρίξῃ τὰ δικαιολογήματά των.

Ἄν εἰς τῆς καιρῆς τῶν μεγάλων ἐκείνων αἰθρῶν τῆς Ἑλλάδος ἠθέλεν ἦναι εφευρημένη ἡ τυπογραφικὴ τέχνη πόσον πλῆθος βιβλίων δὲν ἠθελε φωτίξῃ τὰρα τὸν Κόσμον εἰς ἅπαν εἶδος ἐπιστήμης, τέχνης καὶ γνώσεως; διὰ τῆς τυπογραφίας κοιιολογῶνται εἰς ὅλον τὸν Κόσμον ἐν ταύτῳ, καὶ χωρὶς μεγάλα ἐξοδα, αἱ πολιτικαὶ, καὶ φιλοσοφικαὶ εἰδήσεις, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν τυπωμένων βιβλίων δύσκολα ἠμπορεῖ ὁ πανδαμάτωρ χρόνος νὰ τὰς ἐξαλείψῃ, καὶ νὰ τὰς κάμῃ νὰ λησμονηθῶν.

Ἡ Τυπογραφία τῶν Σιτῶν κατὰ τὴν γιῶμιν τῶν ἀξιοπιστοτέρων περιηγητῶν εφευρέθη 300 ἔτη πρὸ Χ. Γ., ἀλλὰ δὲν ἔχει ὁμοιότητα ἕτε ἐντέλειαν, ὡς ἡ ἐδικήμας· ἐπειδὴ ἐκεῖνοι τυπῶνεν μὲ σανίδας ἐγχαρασσομένας τὰ γράμματα, καὶ ὄχι μὲ κινητὰς χαρακτῆρας.

Εἶναι πιστευτὸν ὅτι ἡ τέχνη αὕτη εφευρέθη εἰς τὴν Εὐρώπην περὶ τὴν ΙΕ'. Ἐκατονταετηρίδα, ἀλλὰ μῆτε πῆ, μῆτε διὰ τίτος, μῆτε ἀκριβῶς εἰς ποῖον ἔτος, ἠμπορῶμεν νὰ ἰξεύρωμεν μὲ ὅλην τὴν περὶ τὰτα ἔρευσαν, καὶ πολυλογίαν πολλῶν φιλολόγων· πιθανώτερον ὁμῶς εἶναι ὅτι κατὰ τὸ 1450 ἔτος, καὶ μετὰ ταῦτα ἐρυπώθησαν βιβλία ἀπὸ τρεῖς Γερμανοὶ Ἰωάννην Γουτεμβέργην, Ἰωάννην Φιστον, καὶ Πέτρον Οπίλιον πολίτας τῆς Μοχεντίας Mayence, καθὼς μᾶς βεβαιῶνουν πολλοὶ Συγγραφεῖς, ὅτι εἶδον τυπωμένον εἰς ταύτην τὴν ἐποχὴν Λεξικὸν Λατινικὸν ἐπιγραφόμενον, Καθολικόν.

Διέδωκαν ἀμέσως τὴν εφεύρεσίν των εἰ τρεῖς ἔτοι εἰς τῆς πλησιοχώρων των, καὶ ὁ πρῶτος ἐπεμελήθη νὰ τὴν τελειοποιήσῃ, ὅσον ἐδύνατο ἐξοδεύων ἀπὸ τὴν περιουσίαν τῆς, καὶ ἐτύπωσε τὴν Ἱερὰν Γραφὴν Λατινιστί· ἀπὸ τὴν Μοχεντίαν ἔμαθον καὶ ἄλλαι πολλαὶ Πόλεις τῆς Εὐρώπης τὰ τυπογραφῶσι, καὶ ἀπὸ τῆ 1468 τυπῶνεν βιβλία εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Ἡ Φιλοσοφικὴ, καὶ Θεολογικὴ ἐπιθυμία ἠιάγκασε τῆς

Ἰταλῆς γὰρ κάμει χωρὶς ἀργοπορίαν Ἑλληνικῆς χαρακτῆρας, καὶ γὰρ τυπώσουν βιβλία Ἑλληνικὰ βοηθούμενοι, καὶ παραινόμενοι ἀπὸ τῆς ἐκεῖ καταφυγόντας ἐλεεινούς Προγόνους μας ὥστε ἀπὸ τοῦ 1476, ἢ 1481 ἢ Ἐνετία, ἢ Φλωρεντία, καὶ τὰ Μεδιόλαια ἐφιλοεῖκνεν ποῖα γὰρ τυπώσῃ περισσότερο· τῷ 1507 ἐσυστήθη Ἑλληνικὴ Τυπογραφία εἰς τὰ Παρίσια· καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν ἐτύπωνται πολλὰ Θεολογικὰ βιβλία Ἑλληνιστὶ συγχρόνως, κατὰ τὸν Μαρτίνον Κρέσιον πρὸς Θεοδόσιον τὸν Ζυγομαλὰν Πρωτονοτάριον τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας· ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ὡς ἐν παρόδῳ περὶ τῆς Εὐρέσεως τῆς Τυπογραφίας· μοὶ φαίνεται δὲ ἀξιοπεριεργὸν γὰρ ἐκθέσω μὲ τὴν συνήθη συντομίαν, καὶ τὴν μέθοδον τῆς κοινωφελεστάτης ταύτης τέχνης.

Περὶ Τυπογραφικῆς Τέχνης.

Ἄφ' ἧ ἐτοιμασθῆν οἱ τυπογραφικοὶ χαρακτῆρες, περὶ τῶν ὁποίων Ἰδὲ ΧΑΡΑΚΤΗΡ, καὶ μετακομισθῶν εἰς τὸ τυπογραφεῖον, ἀναδέχονται τὴν φροντίδα τοῦ τύπου δύο τάγματα τυπογράφων ἐργατῶν, οἱ Συνδέται, καὶ οἱ Τυπωταί.

Κάψα τοῦ Τυπογραφίου ὀνομάζεται, ταμεῖον κατεσκευασμένον ἀπὸ σανίδας, τετράγωνον, ἐπίμηκες πρὸς ὕψος, ὀρθιον, ὀλιγοβαθεῖς, καὶ διηρημένον εἰς πολλὰς θέσεις· ἐξ ὧν εἰς μὲν τὰς ἀνωτέρω βάλλονται τὰ κεφαλαῖα γράμματα, καὶ τὰ σύνδετα· εἰς δὲ τὰς κατωτέρω, θέτονται τὰ μικρὰ γράμματα, καὶ αἱ προσωδίαι, καὶ αἱ στιγμαί· ὅθεν γίνεται φανερόν ὅτι αἱ θέσεις εἶναι ἰσάριθμοι μὲ τὰ γράμματα, ἥτοι χαρακτῆρας, καὶ πολλάκις ὑποδιαιρῶνται μὲ σταυρωτὸν σαρῖδωμα διὰ τὴν διαφορὰν τῶν μικροτέρων, καὶ μεγαλυτέρων γραμμάτων, καὶ ἐπιγεγραμμεῖται πρὸς ὄδηγίαν τῆ συνθέτη.

Συνθετήριον λέγεται ἡ πλάκα, ἢ σανὶς ἀπὸ χαλκόν, σίδηρον, ἢ ξύλον, ἀκάλογος κατὰ τὸ μῆκος, καὶ πλατος μὲ τὸ τυπωθῆσόμενον· ἔχει δὲ κατὰ τὰ ἀ-

πρα χεῖρες, καὶ κατὰ πλάτος κιντὰ δύο χρησιμεύοντα εἰς τὸ νὰ βαστῶν τοὺς χαρακτῆρας, καὶ νὰ διατηρῶν τὰ ἀποστήματα τῶν στιγμῶν, παραγράφων, κ. τ. λ.

Ὁ συνδέτης καθήμενος ἀντικρὺ τῆς Κάψης, ἔχων ἐνώπιόν τε τὸ ἀντίγραφον, βάλλει κατὰ σειράν τὴν χαρακτῆρας, καὶ ἀφ' ἧς τελειώσῃ τὴν γραμμὴν τὴν ἐπιθέτει εἰς ἄλλην σανίδα μεγαλητέραν, ἔχουσαν καὶ λαβὴν, καὶ ἔτιως ἀκολουθεῖ ἕως γὰρ τελειώσῃ τὸ καταβατόν, ἤτοι τὴν σελίδα· ἐννοεῖται δὲ ὅτι τὰ γράμματα ἀρμόζονται ἀντίστροφα, ὡς αἱ σφραγίδες.

Διὰ νὰ σταθῶν στερεὰ οἱ χαρακτῆρες ἀφ' ἧς γεμισθῶν μὲ ξύλα χαμηλότερα ἀπὸ αὐτοὺς ὅλα τα κενά, ἔσωθεν, καὶ ἔξωθεν τῆς σελίδος, ὅταν ἔχη σημειώματα, ἢ παράγραφα, τὰ ὅποια ὀνομάζονται τετράγωνα, ἢ ξύλα προσθήκης, τότε συσφίγκει μὲ ξυλίνας χαμηλὰς γραμμάς, καὶ ἀπὸ τὰ τέσσαρα μέρη τῆς χαρακτῆρας, διὰ νὰ μὴνν ἀσάλευτοι, δοκιμάζοντας πρῶτον μὲ σανίδα ὀμαλὴν νὰ εἶναι ἰσοῦψῃ κατ' ἐπίπεδον ὅλοι οἱ χαρακτῆρες τῆς σελίδος, καὶ ἐδῶ τελειώνει τοῦ συνδέτου τὸ ἔργον.

Ὁ δὲ Τυπωτῆς βρέχοντας τὰ χαρτῖα, ὅσα θέλει νὰ τυπώσῃ ὅλα ὁμοίως, καὶ πλακῶνόντάς τα μὲ βαρεῖαν πλάκα, διὰ νὰ βραχύν μὲ ἰσότητά, τὰ βάλλει εἰς τὸν λεγόμενον τύμπανον τῆς κάτω μέρους, ἐπάνω εἰς περγαμινὸν χάρτιν, τῆς πιεστηρίου, ἔχοντας ἐπάνω σκωμένον τὴν πλάκα διὰ τῆς κοχλίας.

Ἐπειτα βιάφει τῆς εἰρημέρους χαρακτῆρας μὲ τὸ μελάι εἰς τὸν τῶν τρόπον· ἔχει δύο πλάκας ἀπὸ ξύλον εἰς σχῆμα κώδωνος, μὲ λαβὴν ἐπάνω, καὶ γεμάτας κάτω ἀπὸ αἰγότριχα σκεπασμένην μὲ δέρμα καρφωμένον· τὴς βάλλει ἐπάνω εἰς τὸ μελάι (περὶ τῆς συνδέσεως αὐτῆς ἰδὲ ΜΕΛΑ'ΝΙ)· καὶ τὰς προσκολλᾷ τὴν μίαν μὲ τὴν ἄλλην διὰ νὰ ἰσοβαρῶν, καὶ μὲ αὐτὰς ἀλείφει ἅπαξ, καὶ δις τοὺς χαρακτῆρας ἕως νὰ βαρῶν κολά· καὶ προσαρμόζων μὲ ἀκρίβειαν τὰς σελίδας εἰς τὸ χαρτίον, καταβάλλει διὰ τοῦ κοχλίου μὲ

τὴν ἐπὶ τήτου λαβὴν τὴν ἄνω πλάκα, καὶ πιέζει δις τὸ χαρτίον, ἔπειτα ἐκβάλλωντάς το τὸ δίδει εἰς τὸν συνδέτην, ὁ ὁποῖος εὐρίσκωντας λάθῃ, καὶ παραράματα (καὶ εἶναι αὐτάτων νὰ μὴ εὕρῃ κατὰ πρῶτον) λαμβάνει τὰς σελίδας, ἐκβάλλει τὰ κατὰ λάθος γράμματα μὲ σιδηρῆν ἐργαλεῖον, προσαρμύζει τὰ ἀνηκοντα, καὶ πάλιν δίδει εἰς τὸν τυπωτὴν τὰς σελίδας νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ ἔργον του. Ἡ ἐπιθεωρία, καὶ διόρθωσις γίνεται παρὰ λογίῃ Διορθωτῆ.

Οὗτος δὲ ἔχωντας ἰσάριθμα χαρτῖα, μὲ τὰ ζητούμενα βιβλία τὰ τυπῶναι κατὰ σειρὰν ὅλα, καὶ τὰ διαπερὰ εἰς σχοινίον διὰ νὰ ξηρανθῶν. Τὰς δὲ σελίδας βάλλει εἰς κοιλίαν καλὴν διὰ νὰ πλυθῶν ἀπὸ τὸ μέλανι, τὰς σπογγίζει καλὰ, καὶ τὰς ἐπιστρέφει εἰς τὸν συνδέτην, ὁ ὁποῖος τὰς λύει, καὶ βάλλει τὰ στοιχεῖα εἰς τὰς θέσεις των, καὶ τελειώνει ἡ τυπογραφία. Ἡ βιβλιοδεσία δὲ ἀκολουθεῖ τὴν ἀποτελείωσιν τῶν βιβλίων. Ἰδὲ ΒΙΒΛΙΟΝ, καὶ ΒΙΒΛΙΟΔΕΪΤΗΣ.

Ἡ Τυπογραφία ἔχει τόπον μεταξὺ τῶν πρώτων, καὶ καλυτέρων τεχνῶν εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην, καὶ ἀπανταχῆ τυπῶναι τῶρα βιβλία εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς ὀμιλουμένας διαλέκτους, καὶ τὰς παλαιάς, καὶ τὴν ἀποδεικνύει, ὅτι καθὼς οἱ λοιποὶ τεχνῖται, κερδίζουσιν καὶ οἱ Τυπογράφοι. Κατὰ τὸν ὑπολογισμόν τῆ Βολταίρε, ἡ πώλησις τῶν τυπωθέντων πρώτων βιβλίων διὰ μιᾶς τῆς Μεθοδικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας Γαλλιστὶ ἐπίασε τέσσαρα μιλλιόνια λίτρας Γαλλικῆ νομίσματος, καὶ ἐπαυατυπώθη, καὶ πάλιν, καὶ ἐπωλήθη.

Εἰς τὴν Βιένναν τῆς Αὐστρίας, εἰς τὴν Ἐντιάν, καὶ τὴν Λειψίαν, καὶ τὴν Μόσχαν τυπῶναι τῶρα Ἑλληνιστὶ μὲ καλὰς χαρακτῆρας τῶν Παρισίων ὅμως οἱ διορθωθέντες παρὰ τῆ πολυμαθῆς Κύρ Κοραῆ εἰς τὴν ἔκδοσιν τῆς Ἑλληνικῆς Βιβλιοθήκης εἶναι ὠραιότεροι, ἀλλὰ καὶ τῆς Βρετανικῆς Ὁξωνίας δὲν εἶναι κατώτεροι.

Ἀπὸ αὐτὰς λοιπὸν ἔχομεν εἰς τὴν γλῶσσάν μας βιβλία, διότι ἀπὸ κακὴν τύχην, μήτε τὸ παλαιόν, μήτε

τὸ εἶσθ τυπογραφεῖον τῆ Πατριαρχείᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μὴτε αἱ συστηθεῖσαι πετὲ εἰς τὸ Βυκερέσιον, καὶ εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος ἠμπούρεσαν νὰ βαστάσων, καὶ μὲ τὸν καιρὸν νὰ καλιτερεύσων, ἴσως διὰ τὴν σπανιότητα, καὶ ἀκρίβειαν τῆ χαρτίᾳ· πλὴν αὐτὸ τὸ μετακομιζόμενον τυπωμένον μὴπως δὲν ἀγοράζεται, καὶ δὲν γίνονται τὰ ἐξόδα τῆς μετακομίσεως εἰς βιβλία τὰ ἴσα μὲ τὸ ἀγραφον χαρτίον; ἄρα χρειάζεται τὸ τυπογραφεῖον πρόοιαν, κατάδεσιν μετρητῶν, ὅχι χωρὶς κέρδος, καὶ καλὸν τυπογράφον, καὶ τότε εἶναι εὐκολον νὰ συστηθῆ, καὶ νὰ τυπώνωται τὰ βιβλία μας εἰς τὴν πατρίδα μας, καὶ μὲ τὴν ἐπίκρισιν ὁμογενῶν, καὶ μὲ ὄφελός μας.

Τύπωμα, καὶ Τύπος λέγεται τὸ νὰ συνθλιβῆ ἐν πράγμα ἀπὸ ἄλλο, καὶ νὰ λάβῃ τὴν εἰκόνα τῆς επιφανείας σου, ἢ κατὰ ἀναγλυφὴν, ὡς τὸ κηρίον ἀπὸ τὴν σφραγίδα, καὶ τὸ νόμισμα ἀπὸ τὰ σύμβολα τῶν βασιλέων· ἢ μὲ βαφὴν, ὡς αἱ εἰκόνες εἰς τὰ βιβλία, καὶ χαρτία διάφορα, καὶ τὰ πανία, καὶ ἄλλα ὑφάσματα, ἀπὸ τὰ ὅποια διαφέρει ἡ τυπογραφία, ὡς εἶδομεν, μόνον διότι ἔχει θετὰ, καὶ κινητὰ γράμματα, τὰ δὲ λοιπὰ εἶναι χαραγμένα εἰς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον.

ΤΥΠΩΜΕΝΑ ΠΑΝΙΑ, διαφόρων εἰδῶν. Ἴδὲ ΠΑΝΙΑ.

ΤΥΠΩΜΕΝΑΙ ΕἶΚΟΝΕΣ, τὰ λεγόμενα Κεῖδρα καταχρηστικώτατα. Χαλκοχαράσσονται τῶρα εἰς ὅλα τὰ τυπογραφεῖα, ἀλλὰ διὰ στολισμὸν παλατίων, καὶ οἰκιῶν, προκριτότερα εἶναι τὰ Ἀγγλικά, καὶ δευτέρα τῶν Παρισίων. Εἰς αὐτὰς τὰς Ἐπικρατείας ἐφθασεν ἡ τέχνη αὕτη εἰς τὴν δυνατὴν σχεδὸν τελειότητα, καὶ σκιαγραφικῶς, ἥτοι μὲ μόνον τὸ μελάνι, καὶ χρωματισμένα. Οἱ πολυμαθεῖς Ἐγκυκλοπαιδισταὶ ἐξέδωκαν ἀκριβῆ περιγραφὴν τῆ χαλκοχαράγματος εἰς τὰς λέξεις *Imprimerie*, καὶ *Sculpture*, τὴν ὁποίαν ἠμπορεῖ νὰ ἀναγνώσῃ ὁ περίεργος· ἐδῶ μοὶ ἐφάνη περιττὴ ἢ κατὰ πλάτος ἐκδεσίς της.

ΤΥΡΙ'. Γάλα πηγμένον, ξηραμένον, και ἀλατισμένον, χρήσιμον διὰ φαγί· "Οτι οἱ ᾠραῖοι τόποι τῆς Τυρκίας ἔχον τὰ καλλήτερα γάλατα εἶναι βέβαιοι· ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν διὰ τὴν αἰεπιτηδειότητα, ἀποτέλεσμα τ... δὲν ἔχομεν καλὰ τυρία, ἐπειδὴ οἱ Ποιμένες εὐχαριστῶνται νὰ προφθάσῃν νὰ πῆξουν τὸ γάλατων, ὡς τύχει, και νὰ τὸ πωλήσῃν.

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τυρκία τρέφουσα ὀλίγα Βεΐδια λαμβάνει τὸ γάλα, και ἐπομένως τὸ Βέτυρον, και τυρὶ ἀπὸ αἴγας, και τὸ περισσότερον ἀπὸ πρόβατα.

Ἡ Ἠπειρος και Θεσσαλία κάμνῃν δύο εἰδῶν τυρία, τὸ μὲν μὲ καθαρὸν γάλα Ξεβυτυρίαστον, καθὼς ἐκεῖ τὸ ὀνομάζῃν, εἶναι παχὺ, και νόστιμον εἰς τὴν γαστρί· τὸ δὲ ἄλλο Κοπανιστὸν, ἥτοι ἀπὸ γάλα κοπανισμένον, και ἐκβαλμένον τὸ βέτυρον, και εἶναι ξηρὸν, και ἄπαχον· και τὰ δύο τὰ φυλάττῃν εἰς δέρματα μὲ ἄλμυρ βαλμένα, και τὰ μεταχειρίζονται.

Ἡ Πελοπόννησος κάμνῃ ἀρετὸν, καθὼς και ἡ Κρήτη, και τὰ πωλοῦν εἰς κομμάτια στρογγύλα ἐπίπεδα εἰς τὸ Ἀρχιπέλαγος, και Κωνσταντινέπολιν, πλὴν και αὐτὰ εἶναι ἄπαχα, και μὲ πολὺ ἄλας ἔξω μόνον ἀπὸ μερικὰ Κρητικὰ ἐπὶ τέτοιο καμωμένα καλὰ, τὰ ὁποῖα καθὼς και τῆς Νάξου πλησιάζῃν εἰς τὰ τῆς Ὀλλάνδης.

Ξεῖρα τυρία ὀλίγα φέρονται εἰς τὴν Τουρκίαν, ἐπειδὴ ἡ τρυφή τῆς τραπέζης δὲν κυριεύει τῆς κατοίκους εἰς τὰ τοιαῦτα· μὲ ὅλον τέτοιο εὐρίσκονται εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν τῆς Ὀλλάνδης στρογγύλα, και κόκκινα ἔξωθεν, και κίτρινα ἔσωθεν (τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ καλλήτερα ἐκεῖθεν τῆ τόπου) ἀπὸ τὰ μικρὰ κομμάτια 1 $\frac{1}{2}$ ἕως 2 ὀκάδων. Ὁμοίως και τῆς Πάρμας, και τῆς Ἀγγλίας μεταχειριζόμενα τὸ περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἐπιδημούντας Εὐρωπαίους.

Ἡ πόλις μας ἔχει διὰ κοινὰ τυρία ἀπὸ τὰ ρηθούσα ἐνότια και τὰ λεγόμενα Ἑβραϊκὰ, διότι τὰ κάμνουν οἱ Ἑβραῖοι, και τὰ περίξ τῆς Ραιδεστοῦ εἰς πλάκας στρογγύλας, ἄπαχα, και ἐσφραγισμένα Ἑβραϊστί.

Φέρονται δὲ καὶ ἀπὸ τὴν Δακίαν εἰς τὸ αὐτὸ σχῆμα, πλὴν μεγαλύτερα καὶ χονδρότερα κομμάτια Κασαβάλια ὀνομαζόμενα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ ἄπαχα.

Μισίθραι ὀνομαζονται τυρία πρώτων, ὡς φέρεται, γινόμενα εἰς τὸν Μισθραν (τὴν παλαιὰν Σπάρτην), καὶ μαθητευθέντα εἰς τὴν Ἀλβανίαν, καὶ Ἡπειρον, τυρία στρεγγυλὰ, ὡς τὰ μικρὰ Ὀλλανδῆσια, παχύτατα λευκοπελιδνὰ ἔσωθεν, καὶ χωρὶς τρύπας· αὐτὰ εἶναι τὰ ἐξαιρέτα, καὶ καλύτερα τῆς Τερκίας.

ΤΥΦΕΚΙ, ὄπλον πυροβολικὸν γνωστὸν εἰς ὅλους, καὶ ἐμποδισμένον εἰς τὸ ἐμπόριον, καθὼς ὅλα τὰ πόλεμικὰ ὄπλα.

Φέρονται μὲ ὄλον τῆτο ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν (τὰ ὁποῖα καὶ προτιμῶνται) καὶ ἀπὸ τὴν Γαλλίαν διὰ τὸ κυνήγι, μὲ ἔγα, ἢ καὶ οὖω κυλινδρικός σωλήνας, ἥτοι καλάμης, καὶ ζητῶνται ἀπὸ τὰς φιλοκυνηγῆς.

Εἰς τὴν Τερκίαν κατασκευάζου, καὶ μεταχειρίζονται ὅλοι οἱ Ἀσιατικοὶ τυφέκια κοτὰ μὲ σειράς ευθείας ἔσωθεν τῷ τρυπητῷ κυλίνδρου Σισανέδες ὀνομαζόμενα, τὰ ὁποῖα ρίπτου εὐστόχως, καὶ μακρὰν, ἀλλὰ πρὸς τὸ πολὺ βάρος γεμίζονται ἀργὰ, καὶ δύσκολα.

Οἱ Κάτοικοι τῆς Θράκης, καὶ Βουλγαρίας ἔχου παλαιὰς Λαζαρίνας, τυφέκια μακρὰ, κατασκευῆς τῆς Νεαπόλεως.

Οἱ Ἀλβανῆται λαμβάνου τὰ τυφέκιά των ἀπὸ διάφορα βιναυσουργεῖα διὰ τῆς Ἐρετίας.

Ὅλοι ἔχου ὑπόληψιν εἰς τὰ παλαιὰ τυφέκιά δοκιμάζοιτές-τα τὰ ἦναι γερὰ μὲ τὸ νερὸν, ὀξειδι, ἢ οὖρος, ἥτοι γεμίζουτες τὸν καλάμίντων, καὶ κτυπῶντες ἐπάνω μὲ ξύλον καλὰ προσαρμοσμένον εἰς τὸ στόμιον μὲ στυπτεῖα, καὶ ἂν δὲν ἐκβῆ γερὸν ἀπὸ μέρος αὐτοῦ, εἶται γερὸς.

Οἱ Τυφεκοκύλινδροι θελυμένοι μὲ σίδηρον κλωσμένον εἶναι προτιμώτεροι, διότι φυσικὰ βαστῶν καλύτερα τὴν ὀρμὴν τῷ πυρός· διὰ τῆτο καὶ ἔχου τοιαύτην ἐπιγραφὴν, Canon Tordu.

Τὸ γένν Ὀπλοποιεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατασκευάζει στρατιωτικὰ τυφέκια ἐξαίρετα, διὰ τὰς νεοσυνηθέντας τακτικὰς στρατιώτας.

Υ

ΥΑΙΝΑ ΜΥΡΟΦΟΡΟΣ, ζῶον. Ἴδε ΖΙΒΗΘΟΝ.

Υαίνα, κυρίως ζῶον ἀμφίβιον καθὼς ὁ Κροκόδειλος, εὐρισκόμενον εἰς τὴν Ἀφρικήν, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἀβυσσοπίαν, καὶ ὅλην τὴν Αἰθιοπίαν, ὅπου πολλάκις κάμνει μεγάλην φθορὰν εἰς τὰς κατοίκους, καὶ τὰ πράγματα τῶν ἀνάξιον γὰ καταγραφῇ ἐδῶ.

ΥΑΚΙΝΘΟΣ, πετράδιον κατὰ τὰς Παλαιὰς πορφυρῶν ὑποκύανον, καὶ ὅμοιον κατὰ τὸ χρῶμα μὲ τὸ αἴθος τῆ ὑακίνθου, χόρτε ωραίου εὐρισκόμενον εἰς τὰς κήπους διὰ στολισμὸν, καὶ εὐωδίαν.

Οἱ δὲ Νεώτεροι ὀνομάζουσι Ὑάκινθον πετράδιον κίτρινοκόκκινον ὅμοιον μὲ τὸ χρῶμα τῆς φλογός, ἢ τῆ πολὺ βαθυχρόου ἠλέκτρον (κεχριβαρίε)· εἶναι δὲ ὁὗτω εἰδῶν κατὰ τὸ χρῶμά τε, ἢτοι τὸ Πελιδρόν, καὶ τὸ Βαθύχροον, τὸ ὁποῖον καὶ ωραῖον λέγουσι οἱ Πετραδιφται, καὶ οἱ Ἀρχαῖοι ἐπαναριθμοῦσαν εἰς τὸ εἶδος τῆ Ἀνθρακίτε.

Ἐκβάλλονται Ὑάκινθοι εἰς τὴν Καλικάταν, καὶ Καμβοίαν τῆς Ἰνδίας, εἰς τὴν Πορτογαλλίαν, καὶ εἰς τὴν Βοημίαν ἐρυθροί, ὡς ἡ βαφὴ κόκκου, κίτρινοι, ὡς ὁ κρόκος, ἄλλοι ὡς τὸ ἠλέκτρον, καὶ τέταρτοι οἱ λευκοὶ μὲ ὀλίγην ἐρυθρότητα· γλυπτόνται εὐκόλα, ἀλλὰ πολλάκις ἡ γλυφὴ ζητεῖ περισσότερα ἐξοδα ἀπὸ τὴν τιμὴν τῆς ἀγορας τῆ πετράδιε.

Ἡ εὐκολοπιστία, καὶ δεισιδαιμονία τῶν Παλαιῶν τὰς ἔκαμε γὰ φερρὸν ὡς φυλακτὸν διὰ τὸ θανατικόν, καὶ δι' ἄλλα ἐναντία τὸν Ὑάκινθον.

Οἱ δὲ Φαρμακοποιοὶ τῆ αἰωνός μας κατασκευάζουσι ἔκλεγμα ὑακίνθου ὑγρὸν, καὶ καρδιακόν, σύνθετον ἀπὸ
διὰ-

διάφορα ποταπὰ πετράδια κοπανισμένα, καὶ ὑάκινθον ψιλόν, καὶ ἄλλας γαίας, σπόρους, καὶ ρίζας, χρυσόν, κοράλλιον, καὶ συρόπιον, καὶ ἀποδίδουν εἰς αὐτὸ τὰς ἐνεργείας τῆς Πανακείας δι' ὅλα τὰ πάθη. Οἱ ἐλαφρότεροι, καὶ φιλονεοτερισταὶ Γάλλοι πιστεύοντες ὅλα ταῦτα κατήνησαν εἰς τὴν παρελθῆσαν Ἐκατονταετηρίδα νὰ ἔχον ὅλοι οἱ εὐκατάστατοι, καὶ εὐγενεῖς ἐπάνωτων πυχίδα μὲ αὐτὸ τὸ ἐκλεγμα, ὡς ἀντίδοτον εἰς ὅλα τὰ πάθη, ἀλλὰ τῶρα ολίγη εἶναι ἡ χρῆσις τε.

ΥΓΡΟΝ, τὸ ὁποῖον καὶ **Νάμα** ἠμπορεῖμεν νὰ εἴπωμεν, σῶμα ρευστόν, καὶ χυνόμενον ὡς τὸ νερόν, τὸ κρασί, τὸ ἔλαιον, κ. τ. λ.

Ονομάζομεν μὲ αὐτὴν τὴν γενικὴν λέξιν καὶ τὰ παρὰ τῶν Ἰταλογάλλων Λικῶρε (Liqueur) λεγόμενα, τὰ ὁποῖα εἶναι ποτὰ, σύνθετα ἀπὸ διαφόρων ριζας, χόρτα, ἀρώματα, κ. τ. λ. βάσιν, καὶ πρώτην σύνθεσιν ἔχοντα ἢ ἀπὸ τὰ ὑγρά, ἢτοι οἰνόναμα, κρασί, ἢ νερόν· καθὼς εἶναι ἡ ραταφιά, ροδέλαια, ὑπόκρασον, λεμονάδες, νερόν τῶν κρασιῶν, τῶν φραγκοσταφύλων, καὶ ἄλλα, καὶ αὐτὰ τὰ παγωτὰ, Glaces, ἢ Ghiacciate Ἰταλικώτερον.

Ὅτι ἡ μεταχείρισις, μάλιστα ἡ κατάχρησις τῶν τοιούτων ποτῶν βλάπτει τὴν σωματικὴν οἰκονομίαν, ὅλοι οἱ Ἰατροὶ τὸ φωνάζουσι· χαλῆν τὸ αἷμα, καὶ διαταράσσουσι τὰ σωματικὰ ὄργανα· ἀλλὰ μὲ ὅλον τοῦτο ἡ κατάχρησις αὕτη ἀδύνατος εἶναι νὰ παύσῃ διὰ τὴν ἀσυλλόγιστόν μας ὄρεξιν.

Εἰς τὸ Ἐμπόριον ἐμβαίνουν ἡ ραταφιά, τὸ ροδέλαιον, καὶ ἄλλα, περὶ τῶν ὁποίων γράφομεν εἰς τὰ ἴδια Ἄρθρα.

ΥΔΡΑΡΓΥΡΟΣ, ἡμιμέταλλον, ὑγρὸν, βαρύτερον, ἢ λευκόν, διὰ τοῦτο καλῶς ὀνομάσθη ὑγρὸς ἀργυρὸς· οἱ Χυμικοὶ τὸ ὀνομάζουσι Ἐρμῆν (Mercurium) καὶ σπινδάζουσι νὰ τὸ συγκατατάξουσι εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν μετάλλων, ἀλλὰ δὲν εἶναι στερεόν, μήτε σφυρήλατον· τῶρα ἠμπορεῖν εὐλόγως νὰ βάλ्लεν εἰς τὸν τόπον τε τὸν λευκὸν

κάργυρον διὰ τὰ ἀναπληρώσουσιν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἑπτὰ, χωρὶς τὰ συγχύσουσιν τὸν ὑδράργυρον· πλὴν πάλιν οἱ πλανῆται εἶναι περισσότεροι, διὰ τὴν ἀνακαλυφθεῖσαν Δήμητραν, ὅθεν καλὸν εἶναι τὰ παύσεν πολεμῦντες μετὰ τοὺς Ἀστρονόμους, ἐπειδὴ ἢ μία μετὰ τὴν ἄλλην αἰ ἐπιστῆμαί τῶν δὲν ἔχον σχέσιν.

Ὁ ὑδράργυρος εἶναι ἢ φυσικὸς, ὅταν δηλαδὴ χύνηται καθαρὸς ἀπὸ τὰ ἰδιά τε μεταλλεῖα, ἢ τεχνητὸς, καθὼς εἶναι ὁ εὐεισκόμμενος εἰς τὰ ἄλλα μέταλλα, καὶ ὀρυκτὰ σύμμικτος, καὶ καθαρίζεται ὁ φυσικὸς ὀνομάζεται Παρθέτος, διότι, ἢ τρέχει φυσικῶς εἰς σπήλαια ἀπὸ τῆς βράχης, ὡς βρύσις διαρκούσα μίαν, ἢ δύο ἡμέρας ἢ πλυόμεναι αἱ πέτραι, καὶ τὸ χῶμα τῆ ἰδίου του μεταλλείου, καὶ κοσκινιζόμενος καθαρίζεται ὁ ὑδράργυρος χωρὶς τὰ ἐμβῆ εἰς τὸ πῦρ, καὶ αὐτὰ τὰ εἶδη εἶναι τὰ καλῆτερα· ὁ δὲ τεχνητὸς, ἢ κοινὸς, καθαρίζεται μετὰ τὴν βίαν τῆ πυρὸς εἰς τὰς καμίνας, ἀφ' ἧ καὶ πολὺ ἢ μεταλλικὴ ὕλη, καὶ πηδήση ἐπάνω ὁ ὑδράργυρος.

Ἡ Ἰσπανία, ἢ Οὐγκαρία, καὶ τὸ Φριέλων ἔχον ἀπὸ ἓν μεταλλεῖον ὑδραργύρου, ἀλλὰ διαφέρειν κατὰ τὴν πρώτην ὕλην.

Τὸ Ἰσπανικὸν Μεταλλεῖον εἶναι πλησίον τῆς Ἀλμαδίνης (Almaden) πόλεως, καὶ ἐκδίδει παρθέτον φυσικὸν εἰς πέτρας μεταλλικὰς, κοκκίνας, μετὰ κηλίδας λευκάς, καὶ σκληροτάτας, ὥστε χρειάζεται τὰ τὰς ἀποσπάσεν μετὰ τὴν πυρίτιδα κόριν· τὸ δὲ ἄλλο, καὶ κατώτερον ἐκβαίνει ἀπὸ χῶμα κόκκινον ὑπόγειον.

Τὸ τῆς Οὐγκαρίας εἶναι εἰς πέτρας σκληρὰς, καὶ τὸ περισσότερον εἰς γῆν μαύρην, καὶ ὀλίγον κοσκινωπῆν· τὸ δὲ τῆ Φριέλων ἐκβαίνει καὶ ἀπὸ ἀπαλὴν γῆν παρθέτον εἰς μικρὰς ραγίδας, καὶ ἀπὸ πέτραν σκληρὰν τὸ κοινόν· εἶναι δὲ πλῆσιον τὸ μεταλλεῖον τῆτο· ἀλλ' εἰς τὴν ποιότητα ὑπερτερεῖ τὸ Ἰσπανικόν.

Οἱ Χυμικοὶ κάμνον σύγκρασιν ὑδραργύρου μετὰ τὰ μέταλλα ὀνομάζοντες τὴν Ἀμάλαμα, παραγόμενον ἐπὶ τῆ

τῷ Ἑλληνικῷ Μίγμα, καὶ τῷ Ἄλ, Ἄρθρον Ἀραβικῷ (1) καὶ ὅταν θέλων νὰ τὰ χωρίσῃν βάλλῃν τὸ μίγμα εἰς χωρεῖον, καὶ μετὰ τὴν κάμινον φεύγει ὁ ὑδράργυρος, καὶ μένει τάλλο μέταλλον τιτανώμενον, ἥτοι εἰς κόνιν διάφορον, καὶ διὰ νὰ μὴ χάσῃ τὸν ὑδράργυρον κάμνουν τὴν ἀνάλυσιν εἰς χωρεῖον σκεπασμένον μετὰ μακρὸν σωλῆνα. Ἴδε ἌΡΓΥΡΟΣ.

Δαπανᾷται πολὺ ὑδράργυρον εἰς τὰ μεταλλεῖα τοῦ ἀργύρου διὰ νὰ τὸν χωρίσῃ ἀπὸ τὴν λοιπὴν μεταλλικὴν ὕλην. Ἴδε ἌΡΓΥΡΟΣ· καὶ τὰ πλεῖστα μεταλλεῖα τῆς Περσῆς εἰς ἀργυρον ἔχουν εἰς τὴν Γουαγκαβελίκαν πλησίον μεταλλεῖον ὑδραργύρου, τὸ ὁποῖον δίδει ὅσον χρειάζεται διὰ τὰ μεταλλεῖα τοῦ ἀργύρου· εὐρίσκεται δὲ ὁ καὶ ἡ ποσὸς ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς πετρόχωμα, μετὰ χρῶμα τῶν κακοψημένων πλίνθων, ἥτοι κοκκινόλευκον.

Βάλλῃν τὸ πετρόχωμα τῆτο εἰς κάμινον μετὰ θόλον ἄπο πλίνθους καλὰ σφαιλισμένον, καὶ μετὰ χόρτον οἰσμαζόμενον ἐκεῖ ἴχον τὸ καίεν· ὁ δὲ καπνὸς ἐπειδὴ ἀλλὰ δὲν ἔχει νὰ φύγῃ, ἐμβαίνει εἰς τρύπας τῷ θόλου, καὶ διαπερᾷ ἀπὸ διαφόρους καὶ μακρῆς σωλῆνας, καὶ εἰς τὴν ἀκρὰν ψυχραίνόμενος ἀπὸ ἀγγεῖα μετὰ κερὸν, κρῶνται, καὶ χύνεται ὁ ὑδράργυρος· ἐπειδὴ ὅμως οἱ σωλῆνες ζεσταίνονται, τὴς βρέχῃν συχνὰ οἱ ἐργάται.

Τὸ μεταλλεῖον τοῦτο εἶναι βασιλικόν, καὶ οἱ ἐργαζόμενοι εἰς αὐτὸ εἶναι σκληρὰ ἐμποδισμένοι νὰ μὴ σφετερισθῶν τὸ ὑδράργυρον, ἀλλὰ καὶ διὰ λογαριασμῶντων δελεούμενοι πρέπει νὰ τὸν δώσῃν ἐξ ἀνάγκης εἰς τοὺς βασιλικὰς ἐφόρους πρὸς ἑξήκοντα τάληρα τὸ ἐκεῖ κεντάρι· ἔ-

τοι

(1) Διὰ νὰ γραφῇ Ἀραβιστί τὸ Μίγμα εἶναι εὐκόλου· διότι ἀρκεῖσι τὰ τρία σύμφωνα μ. γ. μ. μόνα· ἀλλὰ προφερόμενον μετὰ τῆς γλώσσης τὸ ἄρθρον ἰπαναλαμβαίνεται τὸ ἄ φωνήν, καὶ ἀποτελεῖται Ἀλμαγαμα καὶ μεταδίδει Ἀμαλγάμα κατὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν.

τοι δὲ, τὸν δίδαν εἰς τὰ ἀργυρομεταλλεῖα πρὸς 80 ἀμέσως.

Εἶναι ὁμοίως αὐστηρῶς ἐμποδισμένη ἡ εἴσοδος ξένου ὑδραργύρου εἰς τὴν Περῶν, μὲ ὅλον τοῦτο διὰ τὸ μέγα κέρδος (ἐπειδὴ πωλεῖται ἰσοβαρῶς μὲ τὸν ἀργυρον) πολλοὶ κάμνουν αὐτὴν τὴν κλεψεμπορίαν ἀπὸ τοὺς Εὐρωπαϊούς.

Ὁ Εὐρωπαϊκὸς ὑδράργυρος λοιπὸν ἐξοδεύεται ὅλος εἰς τὸν τόπον καὶ εἰς τὴν Τυρκίαν φερόμενος διὰ Τριεστίου, καὶ Ἐνετίας εἰς ἀσκήν ἐμπερικλεισμένης εἰς βαρύλλια διὰ καλύτεραν προφύλαξιν.

Ὁ καλὸς ἐκλέγεται λευκός, ῥευστός, καθαρὸς, πολλὰ ζωντανός, καὶ νὰ μὴ κολλᾷ εἰς τὰς χεῖρας, μήτε νὰ ἴηαι πελιδνός, μολυβδόχρους, ἢ νὰ κομματιάζεται εὐκόλα, διότι ὁ τοιοῦτος εἶναι ἀχρηστος, καὶ ἀνακατωμένος μὲ μολίβι.

Εἶπομεν ὅτι ἀπὸ τὸ μεταλλικὸν Κιννάβαρι ἐκβάλλεται ὑδράργυρος. Ἰδὲ KINNA'BAPI,

Μεταχειρίζονται τὸν ὑδράργυρον οἱ Χρυσοχόοι, οἱ Χρυσωταί, οἱ Καθρεπτοποιοὶ, καὶ οἱ Ἴατροὶ ἐναντίον μάλιστα τῶν ἀφροδισιακῶν παθῶν· οἱ Φαρμακοποιοὶ κάμνουν ἀπὸ αὐτὸν Ὑψωμένον (Sublimatum) τὴν μίλτον, τὸ κρημισμένον, ἢτοι πρετζιπιτάτον, λευκὸν, κόκκινον, καὶ πράσσινον, τὸ μυστηριῶδες κοράλλινον (Arcano Corallino) τὸ ὑδραργυρέλαιον, καὶ ἄλλα.

Ὑψωμένος Ὑδράργυρος, κατὰ τὴν Χυμικὴν ἐκφρασιν, εἶναι ὁ κοινῶς λεγόμενος Ἀξιφος, φαρμάκι δραστηκώτατον συνθεμένον ἀπὸ ὑδράργυρον, κιννάβαρι, νίτρου πνεῦμα, χάλκανθον λευκασμένον, καὶ ἄλλας θαλάσσιον, ὅλα ἀνακατωμένα, καὶ χωνευμένα μὲ τὰ ὑψωματικά ἀγγεῖα τῶν Χυμικῶν (1).

ο

(1) Οἱ ἀναγιῶσται, (ἴσως καὶ αὐτὸς ὁ Τυπογράφος) συνειδηθέντες εἰς τὴν διὰ τῆ ἡ γραφὴν τῆς Χυμικῆς παρὰ τῆ Μεταφραστῆ τῆς τῆ Ἀδύτη Χυμείας, δέλουν παραξενευθῆ ἴσως εἰς τὸ ὅτι

Ο καλός είναι λευκότερος, στιλπνός, ελαφρός, και μονός, ήτοι άραιός.

Λέγεται ό αυτός γλυκασμένος (Mercurio Sublimato dolcificato) και κατασκευάζεται εις την Ολλάνδαν, και Έσπετίαν ό καλός, και εις την Σμύρνην κατώτερος· όταν διά τής Χυμικής πάλιν με τον ίδιον υδράργυρον γλυκανθῆ εις τρεις επαναλήψεις τὸ ὀλιγώτερον· είναι γεμάτος από ακτίνας, ή ακίδας, σκληράς, και στιλπνός, και δοκιμάζεται, ή τριβόμενος με τὸ Τρυγιάλας, ή με την σταλαγνή ὀλίγου Τρυγισλαίου· αν κίτρισις είναι καλός, και αν μαυρίσις άχρεΐος.

Κρημνισμένος Ύδράργυρος (Precipitato) ονομάζεται, και γίνεται παρά των Χυμικῶν εις διάφορα χρώματα, ως άνω· είναι δὲ φαρμακός των φθειρών αλειφόμενος με οινόπνευμα εις τὰς τρίχας τής κεφαλῆς.

Ο ζωντανός υδράργυρος πλυμένος καλά με νερόν εις φιάλην, και λαμβανόμενος πρωί καθ' ἑβδομάδα είναι προφυλακτικός από διάφορα πάθη, και ανθελμινθιακός μάλιστα εις τὰ βρέφη· ή δόσις του είναι ὅσον ρεβίνδι διά τὴς ἀνδρας, και ὀλιγώτερα διά τὰ παιδιά· εμποδίζεται δὲ εις τὰς εγχαστραμένας.

Μας βεβαιούν ἐφέτος αξιόπιστοι ανδρωποι ὅτι ιατρούθησαν, και ιάτρευσαν πολλὰς από τὸ ὀξύτατον τής πανώλης πάθος ἕως· ἔψῃσαντες μολίβι καθαρόν εις χωνεΐον, και εις ἄλλο τὸν υδράργυρον ἕως ἀποθερωσεως, ἔπειτα ἀνακατώνοντες $\frac{2}{3}$ μολίβι, και $\frac{1}{3}$ υδράργυρον τὰ ἑκάμαν κόβιν, και εις τὰς 24 ὥρας αφ' ἑ ἐκτυπήθησαν από την πανώλην ἔπιαν ἀνά 3 δραχμάς με τὸ ὑρός των, και ἐφυλάχθησαν ἀβλαβεΐς. Εἶδε να δο-

κι-

της χρήσεώς μου· ἀλλὰ φίλος μὲν Πλάτων, φιλετάτη δὲ ή ἀλήθεια· ή διά τὸν ὁ ὀρθογραφικῶς, είναι και προκριτωτέρα, και ἑτυμολογικωτέρα. Οἱ Γάλλοι γραφον Chymie.

κιμασθῆ ἀκριβέστερον αὐτὸ τὸ ἀντίδοτον, καὶ γὰρ διαδοθῆ ἢ χρῆσίς τε, διὰ γὰρ μὴ θυσιάζονται εἰς τὴν Τυρκίαν τόσα πλήθη ἀνθρώπων!

ΤΑΡΟΜΕΛΙ, ποτὸν σύνθετον κατὰ τὸ ὄνομα, ἀπὸ ὕδωρ, καὶ μέλι μεταχειριζόμενον εἰς τὰ Βόρεια μέρη διὰ τὴν σπανιότητα τῶν κρασίων· γίνεται δὲ τριῶν εἰδῶν.

α. Ἀπλοῦν. Μὲ νερόν, καὶ καλὸν μέλι ἀνακατωμένα, καὶ βρασμένα ἕως γὰρ μὴ βυθίζεται τὸ ὕδωρ, ἔπειτα βαλμένα εἰς βαρύλλι γὰρ βράσουσιν, ὡς τὸ κρασί 2 καὶ 3 μῆνας μὲ πρόσοχὴν γὰρ τὰ ἐξαφρίσκειν καθημερινά.

β. Οἶνῳδες. Μὲ κρασί καλὸν τῆς Ἰσπανίας μέτριον χυρόμενον εἰς τὴν ἀνω σύνθεσιν.

γ. Ἀρωματικόον. Μὲ διάφορα θερμὰ ἀρώματα κατὰ τὴν ὄρεξιν τῆ μεταχειριζομένου κατασκευαζόμενον. Περὶ δὲ δ. Ἰδὲ ἈΒΤΣΣΗΝΙΑ λέξιν εἰς τὸ Β'. Βιβλίον.

ΥΕΛΟΣ, σῶμα διαφανές, εὐθραυστόν, διὰ τῆς τέχνης κατασκευαζόμενον κατὰ μίμησιν τοῦ φυσικοῦ κρυστάλλου.

Οἱ Χυμικοὶ λέγουσιν ὅτι ὅλα τὰ σώματα ὑελοποιῶνται, καὶ αὐτὸς ὁ χρυσὸς μὲ τὴν δύναμιν τῆς πυρωτικῆς ἐσχάρας διὰ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων γίνεται ὑελος· ἀλλ' ἐδῶ δὲν εἶναι λόγος περὶ τῶν χυμικῶν ὑέλων, ἀλλὰ περὶ τῶν πολυχρήστων τέτων εἰς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν, τὰ ὅποια ἢ κοινὴ γλῶσσα δι' ἐλάττωμα προφορᾶς Γιαλία, ὡς Γυόν τὸν Τιδόν, Γιώμα τὸ Ἴωμα, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα λέγει.

Ἴλη, τὴν ὁποίαν μεταχειρίζονται εἰς τὰ ὑελεψεία διὰ κατασκευὴν ὑελίων εἶναι μερικοὶ πυρίται λίθοι, ἄμμος, διάφορα φύκη, στερρόστακτη, καὶ τῆς πτέρης, καὶ αὐτὰ τὰ σπασμένα κομμάτια ὑέλων.

Ἀπὸ τὰς λοιπὰς στερρόστακτας ἐγκρίνεται ἢ τῆς Ἀλικάντας, διότι αὐτὴ μόνον συνενεῖται μὲ τὴν λοιπὴν ὕλην, αὐξάνει τὸν ὑελον κατὰ τὸ ἥμισυ τῆ βάρους του·

αἱ ἄλλαι δὲ ὠφελῶν μὲν εἰς τὴν ὑελοποιίαν, ἀλλὰ δὲν προσθέτουν ἀπὸ τὴν ὑληντων καὶ βάρους.

Εἰς τὴν Γαλλίαν κατὰ τὸ παλαιὸν σύστημα μόνοι οἱ εὐγενεῖς ἠμποροῦσαν γὰ ἔχειν, καὶ γὰ διοικῆν Ἑλεφεΐα, καὶ γὰ φυσῆν μὲ τὸν σιδηρῆν σωλῆνα, ἢ κάλαμον διὰ γὰ γένειν τὰ σκευῆ, διὰ τῆτο ἴσως ἢ σχεδὸν βαναυσικῆ αὐτῆ τέχῃ συναριθμεῖται μὲ τὰς ἐλευθέρας.

Εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην εἶναι Ἑλεφεΐα· εἰς τὴν Ἀσίαν παντελῶς, ἐκτὸς τῆς Περσίας, ὅπῃ Ἰταλός τις ἐδίδαξε τὴν τέχνην εἰς τὸ Σιράς, καὶ κάμνην ὑελον ἀπὸ τὴν δειδροστάκτην, ἀλλὰ ποταπὰ, καὶ ποταπώτερα ἀκόμη εἰς τὸ Ἰσπαχάριον· οἱ Πέρσαι ὅμως μόνοι ἔξουρου γὰ κολλήσουν τὰ ὑελία, καὶ τὸν ἀργιλλον, ὅταν σπάσουν.

Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν εἶναι ἔν ὑελεφεΐον, καὶ ἄλλο εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ἀλλ' οἱ δουλεύοντες Ἑβραῖοι λύνουν μόνα τὰ κομμάτια ὑέλων, καὶ κάμνου ποταπὰ πράγματα, φιάλας διαφόρων μεγεθῶν, ποτήρια, κανδήλας, καὶ παρόμοια.

Διὰ γὰ μὴ ἐπιβαρύνω τὸν ἀναγιώστην παραιτῶ τὴν καταγραφὴν τῆς ὑελεφεΐας, ἀρκέμενος εἰς ὅσα εἰς τὸ Ἄρθρον Καθρέπτῃς ἔγραψα, καὶ ὁδηγῶν τὸν θέλοντα γὰ μάθῃ ἀκριβέστερα εἰς τὰ εἰρημένα ἐνκόπια Ἑλεφεΐα.

Εἶπομεν ὅτι εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην κατασκευάζουν ὑελία, ἀλλὰ τὰ μεταφερόμενα ἐμπορικῶς εἰς τὴν Τερκίαν, εἶναι τὰ καλῆτερα ἀπὸ τὴν Βοημίαν, βαλλόμενα εἰς κιβώτια μεγάλα μὲ ἄχυρον, καὶ καταβαίνοντα διὰ τοῦ Ἀναάβειως, εἰς τὴν Μαύρην Θάλασσαν, καὶ εἰς τὴν πόλιν μας.

Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἤρχισε τὸ τοῖετο ἐμπόριον καὶ μὲ τὴν Ῥωσσίαν, καὶ κατὰ τὸ παρὸν φέρονται ἐκεῖθεν διάφορα ὑελία ἐξαιρετῆ ποιότητος, καὶ καλῆς κατασκευῆς· αἱ πλάκες ὅμως διὰ τὰ παράθυρα νομίζονται εὐθραυφτοι, καὶ αἱ περισσότεραι κλίνην εἰς τὸ ὑποκύανον.

Τῆς Ἑνετίας τὰ Ἑλεφεΐα κατασκευάζουν πολλὰ κωσώτεραν ὑελον, καὶ διὰ τῆτο πωλεῦνται καὶ εὐθραυώτερα,

Τῆς Ἀγγλίας κοντὰ εἰς τὴν κρυσταλλώδη καθαρότητα τῆς ὑέλης, εἶναι καὶ μὲ καλητέραν συμμετρίαν καμωμένα τὰ σκεύη σχεδὸν ὅλα.

Εἰς τὸ ὑέλιον σκεῦος ἐννοοῦμεν καλὴν ποιότητα τὸ νὰ ἦναι σύμμετρον, καλὰ δυλευμένον, χωρὶς πομφόλυγας, ἤτοι κρυσταλλώσεις, καὶ χωρὶς στρέβλωμα, ἢ ἐξοίδημα (φούσκωμα), ἀλλὰ μὲ καθαρὰν ὑέλον, καὶ ἰσοπαχῆ.

Ὁ ἐμπορευόμενος εἰς ὑαλικά πρέπει νὰ δώσῃ προσοχὴν καὶ ἀπὸ τὸ ὑελεφεῖον νὰ μὴ βάλλουν ραγισμένα ὑελία ἀντὶ διὰ γερὰ, καὶ νὰ ἦναι καλὰ στιβασμένα μὲ ἀρκετὸν ἄχυρον, καὶ τρίτον νὰ ἔχῃν ὅσον περισσότερα εἶναι δυνατὸν χωρίσματα τὰ κιβώτια διὰ νὰ προφυλαχθῶν ἀπὸ τὸ ράγισμα.

Ποικίλα καὶ πολυειδῆ εἶναι τὰ ὑέλινα σκεύη, ἀλλὰ κυρίως φέρονται πολλὰ ποτήρια, φιάλαι, ἤτοι γαράφαις, ὑελοπλάκας (τζάμια) καθρέπται, κύαθοι (τάσσαί), πελυθάλαιοι, δίσκοι (ταβλάδες), κρατήρες, κ. τ. λ.

ΥΠΕΡΙΚΟΝ ΧΟΡΤΟΝ. Ἰδὲ ΚΟΡΙΟΝ.

ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ, διὰ τὲς φορῶντας μακρὰ ρῆχα, εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν κατασκευάζου ὑποδήματα ἐξαιρέτα κίτρινα, κόκκινα, ἐρυθρὰ, γαλάζια, καὶ μαῦρα ὑψηλά, καὶ κοντὰ, καὶ ὅχι μόνον ἐξαρκεῖν διὰ τὴν χρῆσιν τῶν κατοίκων, ἀλλὰ εἰς ὅλην τὴν Τουρκίαν ὡς ἐγκριτότερα στέλλονται μάλιστα καὶ διὰ τὴν Δακίαν ἀρκεταὶ ποσότητες κίτρινα, καθὼς καὶ κρηπίδες (παπύτζια στρωτὰ) καὶ ἐμβαδες τὰ γεμενία, καὶ ἔτι γυναικεῖοι κόθυροι, καὶ παρόμοια.

Ὅσοι φορῶν στενὰ ρῆχα προκρίνου τὰ Ἀγγλικά ὑποδήματα ἀπὸ τὰ ἐντόπια διὰ τὴν μαλακότητα τῆς βύρσης, καὶ πολλοὶ ἀγαπῶν τὰ Γαλλικά κατὰ τὴν ὀρεξίντων ἄλλ' ἂν φέρονται μερικαὶ ζυγαὶ ἀπὸ τὰ ρηδέντα μέρη, ἢ καὶ ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν ὡς εὐδυνώτερα ταῦτα, διὰ τὴν ὀλιγότητά των δὲν ἔχου τόπον εἰς τὸ ἐμπόριον, ἕτε χρειάζονται μακρὰν περιγραφὴν.

Τὰ ἐντόπια ὁμῶς κίτρινα διὰ νὰ ἦναι καλὰ, πρί-

πει νὰ ἦναι ἀπὸ καλὸν τεχνίτην, καὶ ἐγκαίρα, ἥτοι νὰ μὴ ἦναι παλαιά· διότι χάνεν τὸ χρῶμα, καὶ τὴν τιμὴν των.

ΥΠΟΚΑΜΙΣΑ, φορέματα ἐνδυόμενα κατάσαρκα ἀπὸ παρῖα μεταξωτά, ἢ μικτά μὲ βαμβάκι, νηθόμενα, ὑφαινόμενα, λευκαιοόμενα, καὶ ραπτόμενα εἰς τὸν τόπον· φορῶνται ἀπὸ τῆς ἐνδυομένης Ἀσιατικῆ· οἱ δὲ φορῶντες Εὐρωπαϊκὰ ράπτειν τὰ ὑποκάμισά των ἀπὸ παρῖα λιὰ τῆς Ὀλλάνδης, καὶ βατίστας. Ἴδε ΠΑΝΓΙΑ.

ΥΠΟΚΡΑΣΟΝ, (Hyocras) νόστιμον ποτὸν γινόμενον ἀπὸ κρασί, ζάχαρι, κυννάμωμον, μοσχοκάρφι, πιπέρορριζαν, καὶ ἄλλα τοιαῦτα κατὰ τὴν τέχνην τῆ κατασκευαστῆ, καὶ τὴν ὀρεξίν των πινόντων· ἄλλο δὲ μετερόν, ζῦθον, καὶ μηλόζυθον, καὶ ἐτι ἀρώματα, ὡς ἄμβραν, μόσχον, καὶ ἄλλα.

Ἡ συνήθεια ἠνάγκαζεν ἐτησίως τοὺς ἐγκρίτους τῶν Παρισίων νὰ ἐμφανίζωνται εἰς τὸν Βασιλεῖα μὲ τὸ ὑπόκρασον, τὸ ὁποῖον πολὺ ἐνοστιμεύετο Λουδοβίκος ὁ ΙΔ΄.

Μιμῆμενοι οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι τὸ ἐπινοῦν, καὶ ἐδαπανᾶτο πολὺ, ὥστε ἐγίνε χρῆσις αὐτῆ τῆ ποτῆ εἰς ἐκείνην τὴν Μεγαλόπολιν, καὶ τὸ μεταχειρίζονται ἕως τῶρα, ὅσοι ἀγαπῶν τὴν τρυφήν, καὶ ἔχεν τὸν τρόπον.

ΥΦΑΣΜΑ, τὸ μάλλινον λινόν, κανναβίσιον, βαμβακερόν, τρίχιον, κτίδιον, καὶ μεταξωτὸν νῆμα διαπερασμένον εἰς στημόνι, καὶ ὑφάδι μὲ τὸν ἐργαλεῖον· ὅταν δὲ ταῦτα συμπλακῶν, ἢ μὲ τὴν βελόνην, ἢ μὲ ὁμοίαν μηχανὴν λέγονται πλεκτά, καὶ ὅταν τελευταῖον πτιλωθῶν, ἥτοι χωρὶς νὰ γένεν νῆμα, ἀλλὰ μαλλί, ἢ τρίχα ὄντα (ἐπειδὴ τὰ λοιπὰ δὲν ἐμβαίουν εἰς ταύτην τὴν ἐργασίαν) πατηθῶν βρεγμένα πολὺ, καὶ γένουν ψιλὸν στερεὸν σῶμα, καὶ καλά συγκολληθῶν, λέγονται πτιλωτά· ὥστε εἰς πλεκτά, ὑφαντά, καὶ πτιλωτά διαφέρονται αἱ χειρωνακτικαὶ τέχναι κατὰ τὰ ἀποτελέσματά των.

Φ

ΦΑΚΗ, είδος ὀσπρίου γνωστῆ, μαγειρευόμενον εἰς τὰς νηστείας, καὶ μετ' ἑλαίου ἐσθιόμενον· βρασμένη καλὰ, καὶ ἐπιτιθεμένη εἰς ἐμπλαστρον εἶναι μαλακτικὴ εἰς τὰ πρίσματα τοῦ λαιμοῦ. Εἰς δὲ τὸν στόμαχον εἶναι δυναμωτικὴ, καὶ καλὴ διὰ τῆς ἀναλαμβάνοντος ἀπὸ ἀσθενείας.

Ἡ καλὴ φακὴ πρέπει νὰ ἴηται τῆ ἰδίᾳ ἔτις εἰς σπυρία πλατεῖα, καὶ λευκοκίτρινα, καὶ εὐκολομάσσητος· ἡ στρογγύλη, μαύρη, καὶ μαυρωδερὴ εἶναι ἀχρεῖα, καὶ δὲν βράζει· ἐμπόριον ἐξωτερικὸν εἰς αὐτὴν δὲν γνωρίζω διὰ τὰ μέρη μας.

ΦΑΛΑΙΝΑ, ἡ Λατ. Balæna, τὸ μεγαλύτερον Κῆτος, ὅταν διὰ Κῆτη ἐκλάβωμεν τὰ μεγάλα ὀφάρια, ἦτοι τὰ θηρία τῆς θαλάσσης. Αἱ μεγαλύτεραι Φάλαιναι εὐρίσκονται κοντὰ εἰς τὴν Σπιτζβέργην Νῆσον ὑπερβορειοτάτην· τὸ μῆκος τῶν εἶναι 200 ποδῶν, καὶ τὸ πλάτος ἀνάλογον· τῆς Ἀμερικῆς εἶναι ἕως 100 πόδας μεταξὺ ἑρᾶς, καὶ κεφαλῆς, καὶ αἱ μικρότεραι εὐρίσκονται εἰς τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν.

Δίδει ἡ φάλαινα εἰς τὸ ἐμπόριον τὰ τρία ταῦτα· τὴν πιμελὴν, ἡ ὁποία καὶ ἔλαιον ὀνομάζεται εἰς τὴν Εὐρώπην, τὰ γένεια, ὀνομαζόμενα κόκκαλα φαλαίνης, καὶ τὸ σπέρμα χρησιμεῦον εἰς τὴν Ἰατρικὴν, Σπέρμα Κῆτις λεγόμενον.

Ἡ Πιμελὴ, ἦτοι τὸ πάχος, καὶ ἔλαιον αὐτῆ τοῦ θηρίου εἶναι ἀνάλογον κατὰ τὴν ποσότητα μετ' ἑλαιοῦ τῆς, διότι αὐτὴ τὸ φυλάττει ἀπὸ τὸ ὑπερβολικὸν ψύχος ἐκείνων τῶν θαλασσῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἀνατρέχει πρὸς ἡσυχίαν τῆ, καὶ ἐκεῖ μετ' ἑλαιοῦ τῆς ἀναθυμιάσεις διεγείρεται ἡ ἐσωτερικὴ θερμότης, ἡ ζωογονοῦσα τόσον μεγάλη σώματα, καὶ δίδουσα δύναμιν κινήσεως ἀναγκαίαν διὰ νὰ μὴ παγώσῃν. Αὐτὰ δὲν ἦεν δυνατόν νὰ ζήσῃν εἰς θερμότερα κλίματα κατὰ τὸν Κύρ' Ραῖον (Ray) εἰς

τὴν περὶ ὑπάρξεως Θεοῦ, θανερυμένης εἰς τὰ δημιουργήματα τε, πραγματείας.

Εἰς ὅλα τὰ Δυτικά τῆς Ευρώπης παράλια δαπανᾶται μεγίστη ποσότης ἀπὸ τὴν πιμελὴν ταύτην, εἰς τὰς λύχνους, καὶ εἰς τὰς πολλὰς καὶ διαφορὰς τέχνας, ἤτοι διὰ τὰ καθάρισεν τὸ θειάφι, διὰ τὴν βυρσοδεψίαν, διὰ τὰ ἀπαλύουσι τὴν πίσσαν, εἰς τὸ πίσσωμα τῶν караβίων, διὰ τὰ ρούχα, διὰ σμήγματα, καὶ ἄλλα πολλὰ.

Γένεια, ἢ φάλαινα ἔχει ἀντὶ ὀδόντων τὸ εἶδος τῶν τῶν γυνείων, κόκκαλα εὐλύγιστα, ἐλαστικά, μακρὰ ἕως 15 πόδας, μὲ τρίχας εἰς τὰς ἄκρας παρομοίως μὲ τὰς χοιρινὰς. Χρησιμεύουσι τὰ κόκκαλα ταῦτα διὰ τὰ ἐπίσκια (ὀμβρέλας) καὶ ἄλλα πράγματα ἔμπροσθεν χρόνων ὅμως ὅταν ἡ μαρία τῶν γυναικῶν ἤθελε τὰ σφίγγουσι τὴν μέσην τῶν μὲ αὐτὰ, ἐγένετο μεγάλη ζήτησις, ἢ ὅποια ἐπαυσε τώρα.

Σπέρμα Κήτους (Sperma Ceti) εἶναι ὁ μυελὸς ἄλλου εἶδους φαλαίτης μὲ ὀδόντια, χωρὶς γένεια, ὀνομαζομένης Καχαλώτον (Cachalot) λευκὸν, καὶ πλυνόμενον πολλάκις μετὰ τὴν μετακόμισίν του εἰς τὴν Ευρώπην.

Ἡ καλὴ ποιότης συνίσταται εἰς τὸ τὰ ἦναι λευκὸν, καθαρὸν, διαφανές, καὶ μὲ ὀσμὴν καλὴν, ἢ ὅποια τὸ διαχωρίζει ἀπὸ τὸ λευκὸν κηρὶ ὅταν ἦναι νοθευμένον ἢ πολλάκις πωλῶν τὸν Παστὸν τῆ Κήτους ἀντὶ Σπέρματος, ἀλλὰ φαίνεται, διότι τὸ πάχος ἐκεῖνο ὅταν ἀφεθῆ εἰς τὸν αἶρα κιτρινίζει.

Ἡ μεταχειρίσις τῶν ἰατρῶν εἰς αὐτὸ τὸ εἶδος ἦτον πολλὰ μικρὰ, διὰ τὰ τὸ ἐξοδεύσῃ, ἀν αἱ γυναῖκες δὲν τὸ μετεχειρίζοντο πολὺ εἰς τὰ πράγματα τῶν χειρῶν, καὶ κοσμητικὰ τῆ προσώπων.

Ὁ φάρμακον τῆς Φαλαίτης.

Ἄξιοπεριεργότερον, ἴσως δὲ καὶ ἐπικινδυνότερον ἀπὸ ὅλας τὰς ἀνθρωπίνας ἐκστρατείας εἶναι τὸ ὀφάρμακον τῶν

τῶν φαλαίων εἰς τὸν περὶ τὴν Βορείαν Γροενλάνδαν Ὠκεανόν. Τρόμον προξενούν εἰς τοὺς ἐκεῖ πρόσπλέοντας ἀλιεῖς τὰ ἀπειρομειγίστα κομμάτια τῶν πάγων, συμπεριλαμβανόμενα εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, ὡς κινητὰ τινὰ Νησῖα, καὶ ἐπαπειλοῦντα τὸ νὰ κατασυτρίψουν τὰ καράβια εἰὰν τὰ κτυπήσουν κινούμενα ἀπὸ τῶν ἀνέμων τὴν βίαν, καθὼς ἔκαμαν ἐν ταύτῳ εἰς 13 Ὀλλανδικὰ.

Ὅταν οἱ ἀλιεῖς ναῦται ἴδῃν τὴν Φάλαιναν, εὐθύς δίδουν σύνθημα, καὶ ἕκαστος πηδᾷ εἰς τὸ προσδιωρισμένον Σκάφος, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἔχει συνήθως 4 ἕως 5 ἑκάστη ναῦς, χωρῆντα ἀνὰ 6 ἕως 8 ἄνδρας, καὶ ἐμφέροντα καμάκι σιδηρῆν, χαλυβωμένον, μὲ ὀξυτάτην λόγχην, καὶ δεμένον εἰς τὸ σκάφος μὲ μακρὰν κάμηλον. Πλησιάζοντες λοιπὸν εἰς τὴν Φάλαιναν τὴν καρφώνουν μὲ τὸ καμάκι ἢ δὲ αἰσθανομένη τὸν πόνον περιτυλίσσεται μὲ τὴν βίαν, καὶ βυθίζεται, ὥστε ἢμπορεῖ νὰ ἀναποδογυρίσῃ τὸ σκάφος, εἰὰν δὲν ἦναι ἐτοιμοὶ οἱ ναῦται νὰ ἀφήσῃν σχοινίον, καὶ ἄλλοι νὰ βρέχῃν αὐτὸ διὰ νὰ μὴ ἀνάψῃ τὸ σκάφος μὲ τὴν σφοδρὰν σύνθλιψιν. Ἄφ' ὅμως φθάσῃ ἡ φάλαινα εἰς πολλῶν ὀργῶν βάθος, ἀναγκάζεται νὰ ἐκβῇ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν διὰ νὰ ἀναπνεύσῃ καὶ ὁ κυνηγὸς τὴν πληγώνει μὲ δεῦτερον καμάκι καὶ ἐπομένως μὲ τρίτον, καὶ τέταρτον ὥστε τὸ περὶ αὐτὴν πέλαγος κατακοκκινίζει ἀπὸ τὸ αἷμα, καὶ τὸ κῆτος θνήσκον γυρίζει μὲ τὴν κοιλίαν ἑπάνω. Τρομερὰ εἶναι ἡ ταραχὴ τῆς θαλάσσης ὅταν ἀναβαίῃ ἡ φάλαινα ἀπὸ τὰ βάθη, καὶ ὁ κρότος τῆς ὁμοιάζει μὲ βροντὰς κανονίων ὁμοίως καὶ ὅταν ψυχρὸρραγῶσα κτυπᾷ τὰ νερὰ μὲ τὰ πτερύγια, καὶ τὴν ἕραντης, καὶ ἀφρίζῃν τὰ κύματα. Μ' ὅλα ταῦτα οἱ τολμηροὶ ναῦται τὴν ἀκολουθοῦν ἕως νὰ ἀπαυδίσῃ, καὶ νεκρωθῇ παντελῶς, καὶ τότε τὴν σύρῃν, ἢ εἰς τὸν αἰγιαλόν, εἰὰν ἦναι πλησίον ἢ εἰς τὸ καράβι, ἂν ἦναι μακρὰν τῆς ξηρᾶς, καὶ κόπτοντές τιν κομμάτια τὴν βράζῃν, καὶ συναρῶν τὴν πιμελὴν, ἢτοι ὄφραρίαιον ἢ εἰς ὅμως δὲν ἔχῃν τὰ
ναγ-

ναγκαῖα σωρεύουσιν εἰς βαρύλλια τὰ κομμάτια, καὶ τὰ μετακομίζουσιν εἰς τὴν κατοικίαν των.

Ἐκαστον κῆτος, ἥτοι φάλαινα δίδει 60 ἕως 100 βαρύλλια ἔλαιον, τιμώμενα καθ' ἓν ἀπὸ 54 ἕως 64 γρόσια· χωρὶς τοῦ κέρδους των ἀπὸ τὰ κόκκαλα, καὶ τὸ σπέρμα, καὶ μ' ὅλον τῆτο ἡ Ἀγγλικὴ Διοίκησις πληροφορημένη ὅτι τὸ ὀψάρευμα τῆτο κάμνει τὴς τολμηροτέρας ναύτας, ἐμφυχώτει τὴς ἀλιεῖς μὲ προσδιωρισμένα βραβεῖα πληρωμῆς αὐξανέσης τὸ ὄφελός των, καὶ τὴν προθυμίαν των· οἱ Ὀλλανδοὶ ἐστελλον πολλὰ καράβια δι' αὐτὸ τὸ ὀψάρευμα, ὡσαύτως καὶ οἱ Δανοὶ, οἱ ὁποῖοι ἐξουσιάζουσιν τὴν Γροενλάνδαν. Ἴδὲ περὶ τῆτου Βιβλίου Β'. τὰς λέξεις Ἀγγλία, Δανία, καὶ Ὀλλάνδα.

ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΪΑ, ἡ Σπετζαρία, τέχνη τῆς κατασκευῆς τῶν Ἰατρικῶν, τὴν ὁποῖαν πολλάκις ἀνεφέραμεν εἰς τὸ Βιβλίον τῆτο.

Συνωνομεῖται δὲ καὶ ἡ ἀποθήκη, ἥτοι τὸ ἐργαστήριον τῶν φαρμακοποιῶν· ἀλλὰ τοῦτο πρέπει νὰ ὀνομάζεται κυρίως **Φαρμακοποιεῖον**.

ΦΑΡΜΑΚΑ δὲ τὰ Ἰατρικὰ, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὅσα εἶναι ὑσιωδέστερα διὰ τὸ ἐμπόριον, καὶ φέρονται ἀπὸ τόπων εἰς τόπων μακρυνῆς, ἢ στέλλονται, καταγράφουσιν εἰς τὰ ἴδια Ἄρθρα, καὶ ζῆτει ἐκεῖ. Καὶ τὰ τρία τῆς φύσεως βασιλεία δίδουσιν εἰς τὴν Φαρμακοποιίαν· καὶ ἡ διὰ τὴν εὐπιστίαν τῶν ἀνθρώπων, ἢ διὰ τὴν ἀμάθειαν τῶν Ἰατρῶν ὅλα τὰ ὑλικά ὄντα σχεδόν, ἐμβαίνουν εἰς χρῆσιν, καὶ μὲ τοῦτο καταλαμβάνομεν τὸ ἀτελές τῆς ἰατρικῆς τέχνης· ἀλλὰ μ' ὅλον τῆτο εἰς τὰς ἀσθενείας μας ἀναγκαζόμεθα νὰ προστρέξωμεν εἰς αὐτῆς, καὶ ἡ πολὺ, ἢ ὀλίγον νὰ ὠφεληθῶμεν· μακάριος εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις καὶ δὲν βλαφθῆ.

ΦΑΨΟΣ, Κριθάρη κοπανισμένον διὰ φαγητόν. Ἴδὲ **ΚΡΙΘΑΨΙ**.

ΦΑΣΟΔΙΑ, ὄσπριον δύο εἰδῶν, ἥτοι χοιδρά, καὶ ψιλὰ, τὰ ὁποῖα καὶ Σμυρναῖα λέγονται· ἀμφοτέρω γινώστα,

στά, και εἰς χρῆσιν διὰ τὰς νηστείας· οἱ Εὐρωπαϊαὶ προτιμῶν τὰ χονδρὰ, καὶ ἡ Κωνσταντινούπολις λαμβάνουσα ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν στέλλει διὰ τὴν Εὐρώπην, ὅταν περισσεύσῃ, ἢ δὲν εὐρουσὶ τιμὴν· καλὰ εἶναι τὰ εὐκολόβραστα, καὶ καταλαμβάνονται μὲ τὴν δοκιμὴν.

ΦΕΨΙΑ, ἀπὸ τὸ Φῆς Βασιλείᾳ τῆς Βαρβαρίας, ἦτορ Μαρσικῆ. Ἰδὲ ΠΙΛΟΣ.

ΦΗΓΟΣ, ἡ ὄξεια, δένδρον μέγα τῶν δρυμῶν, μὲ πολλὰς, καὶ μεγάλας κλόνας χρήσιμον διὰ ξυλικὴν, ὡς σανίδας, δόγας, πλαστήρια μαγειρίων, κοχλιάρια, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ξύλινα σκευῆ. Ἀπὸ τὸν καρπὸν τε, ὁ ὁποῖος εἶναι εἶδος καρυδίου, ἢ βαλάνου πολλὰ ελαιώδης, ἐκβάλλουσι εἰς τὴν Εὐρώπην ἔλαιον μὲ μόνον τὴν σύνθλιψιν τῆ πιστηρίας, καὶ τὸ μεταχειρίζονται εἰς τοὺς λύχνους, καὶ οἱ πτωχοὶ τὸ τρώγουσιν· προξενεῖ ὅμως ἐμφράξεις, καὶ πένους τῶν ἐντοσθίων· εἰς ἡμᾶς τῆτο εἶναι ἀχρηστον.

ΦΕΡΝΑΜΒΟΥΤΩΝ, ξύλον βαφικὸν (βακάμι) κοπτόμενον, καὶ μεταφερόμενον ἀπὸ τὸ Φερναμβούκον πόλιν τῆς Βρασιλλίας, ὁπόθεν λαμβάνει καὶ τὸ ὄνομα· εἶναι καλῆτερον ἀπὸ τὰ λοιπὰ, ἦτοι Καμπέχιον, καὶ Ἀγίας Μάρθας εἰς τὰς βαφὰς, διὰ τῆτο καὶ ἀκριβώτερον.

Τὸ δένδρον τῆτο γίνεται μέγα, καὶ ὁ κορμὸς τε χονδρὸς, μὲ πολλοὺς κόμβους, καὶ στραβώματα, μὲ ὅλον τῆτο ἀφ' οὗ πελεκηθῆ τὸ ἐξωτερικόν, καὶ ἡ φλοιά του, μένει λεπτότερον, ὅσον μῆρος ἀνθρώπου, χωρὶς ἐντερῶν, βαρὺ, καὶ σκληρὸν· ὥστε καιόμενον τεινάσσεται εἰς τὴν φωτίαν, καὶ καπνὸν δὲν κάμνει διὰ τὴν ἀκραν ξηρότητα του.

Καλὸν εἶναι, ὅταν ἦναι χονδρὰ ξύλα, γερὰ, ἦτοι χωρὶς σαπίσματα, καὶ σχίσματα· σχιζόμενον γὰρ ἦναι κόκκινον μέσα, καὶ μασσώμενον γὰρ ἔχη γλυκύτητα.

Χρησιμεύει διὰ τὰς τορνευτὰς εἰς πολλὰ ἔργα, ἐπειδὴ στιλβώνεται καλὰ· εἰς τὰ μέρη μας ὅμως διὰ βαφὴν κοκκίνην, ἢ ὁποῖα καθῶς καὶ ὅλων τῶν ὁμοίων τε, δὲν
διαρ-

διαρκεί· ὄθεν εἰς τὴν Γαλλίαν ἦτον ἐμποδισμένον διὰ τὰς μεγάλας βαφὰς τῶν ἐργοχειριῶν.

Οἱ ζωγράφοι ἐκβάλλουν βαφὴν ἀπὸ αὐτὸ, καὶ τὸ λευκὸν τῆς Ρυένης· βαφόμενον μεταβάλλεται εἰς χρῶμα ἀμαράντη Κιμωλία Κοκκινωπὴ (Craie Rougeâtre) μετομομαζόμενον· λέγεται ὅτι ὁ ζωμός τε εἶναι δυναμωτικός τε στομάχου, καὶ ἀντιπυρετικός· πωλεῖται μὲ τὸ καπτάρι.

ΦΙΑΛΗ, ἡ βοτίλλια, σκεῦος ὑέλινον μικρὸν διὰ κρᾶσία, καὶ ἄλλα ὑγρά, μὲ στενὸν λαιμὸν, καὶ στόμιον διαφόρων χρωμάτων, καὶ ποιότητων κατὰ τὴν ὕλην τοῦ ὑελεψίε. Ἰδὲ **ΤΕΛΟΣ**.

ΦΙΑΛΟΣΤΡΙΓΞ, ἃς ὀνομασθῆ ὁ Ναργελές, εἶδος καπνοσύριγγος, ἐφεύρημα Περσικὸν διὰ τὰ μεταχειρισθῆν τὸν δριμῦν καπνὸν (τετέρι) τῶ τόπυ των, Τυμπεκί ὀνομαζόμενον. Ἰδὲ **ΚΑΠΝΟΣ**.

Συγγίθεται ἡ Φιαλοσύριγγξ ἀπὸ φιάλην μὲ μακρὸν λαιμὸν ὑέλινον, ἢ ἀργιλλίην, ἢ καὶ ἀπὸ κάρυον τῶ Ἰνδικῶ κόκκυ, καὶ τελευταῖον ἀπὸ γανωμένον σίδηρον (τερεκέν) ὅλα κατὰ τὸ εἰρημένον σχῆμα τῆς φιάλης· τὸ στόμιον αὐτῆς ἐμφράσσεται μὲ ὀρειχάλκινον, ἢ ἀργυρᾶν κατασκευὴν τρυπημένην, καὶ μὲ λεπτὸν σωλῆνα μακρὸν ἕως τὰ φθάσῃ ἐν δάκτυλον μέσα εἰς τὸ νερὸν, τὸ ὁποῖον εἶναι ὀλίγον κατωτέρω ἀπὸ τὸν λαιμὸν τῆς φιάλης· ἐπάνω τῆς κατασκευῆς ἐκείνης (σεργκι) βάλλεται τὸ καμινίδιον, πῆλινον, προσαρμοσμένον, δεχόμενον τὸν βρεγμένον καπνὸν, καὶ πλαγίως ἄλλη τρύπα, μὲ σωλῆνα καμπύλον δέχεται τὸν μακρὸν ὀφιδωτὸν σωλῆνα (μαρπιτζ) ἦτοι μικρὸν ὀφίδιον διὰ τὸ σχῆμά του ὀνομαζόμενον Περσιιστί, καὶ εἰς τὴν ἀκραν ἔχοντα παραστόμιον, ὅπε προσαρμόζων τὸ στόματι ὁ μεταχειριζόμενος, καὶ ροφῶντας εἰς τὸ κενὸν τῆς φιάλης, λαμβάνει ἀπὸ τὸ καμινίδιον διὰ τοῦ πρώτου μακροῦ σωλῆνος τὸν καπνὸν πομφολίζοντα, καὶ πλυόμενον ἀπὸ τῆς πολλῆν τε δριμύτητα εἰς τὸ νερὸν τῆς φιάλης.

Ἡ τιμὴ τῆς Καπνοσύριγγος συνίσταται εἰς τὴν φιάλην,

λων, ἂν ᾖται διπλαθὴ ἀπὸ ἀργιλλου τῆς Σίτας παλαιοῦ ὀρυκτείου (ἰσκι μαδέν) ἢ ἀπὸ κρύσταλλον τῆς Ἀγγλίας εἶναι ἀκριβῆ, ἂν δὲ ἀπὸ τὰλλα εὐδυνωτέρα, καὶ εἰς τὸ ἐπιστόμιον, ἂν ᾖται χρυσῶν, ἀργυρῶν, πετραδοστολίστον, κ. τ. λ.

Τὸ δὲ οφιδωτὸν γίνεται ἀπὸ βύρσαν μὴν κυκλουμένην, καὶ κολλημένην εἰς τὸ πλάτος τῆς ἐπάνω εἰς στρογγύλην ράβδον· στερεῦται δὲ, καὶ βαστάζεται, καὶ γίνεται ρυτιδωτὸν, με σύρμα ὀρειχάλκινον, βαλλόμενον ἐσωθεν ἐλικοειδές, καὶ ἐξωθεν ὁμοίως ἄλλο καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆ· ὥστε τὸ ἐν ἀποτελεῖ ἐξοχάς, καὶ τὸ ἄλλο κοιλώματα, καὶ εἶναι εὐλύγιστα· ἀπὸ τὰ τοιαῦτα προτιμάται ἡ Περσικὴ κατασκευὴ, μ' ὅλον τοῦτο εἶναι εὐδυνά καὶ ἐκεῖνα, καὶ τὰ ἐντόπια.

Τὸ παραστόμιον καὶ ταύτης εἶναι ὡς τῆς ἀπλῆς Καπροσύριγκος, καὶ αἱ περισσότεραι ἔχουν ξύλινα. Ἴδε ΠΑΡΑΣΤΟΜΙΟΝ.

Εἰς τὴν μεταχειρίσιν τῆ, τῆτο τῆς τρυφῆς τὸ μάταιον ἔργον, χρειάζεται πολλὴν φωτίαν, διότι εἶναι βρεγμένος ὁ καπνός· καὶ χωρὶς κἀνὸν καλόν, προξενεῖ πάθῃ στηθικά διὰ τὴν βίαν τῆ πνεύμονος εἰς τὸ ἀναφύσημα, καὶ μ' ὅλον τοῦτο ἡ Ἀσιατικὴ ἐπίδειξις τὸ μεταχειρίζεται.

ΦΛΑΝΕΪΛΛΑ, ρῆχον, ἢτοι μάλλινον ὕφασμα, ἀραιὸν, ἀπαλόν, καὶ ζεστὸν με περισσότερον πτίλον ἀπὸ τὰ ρῆχα· τὸ πλάτος, καὶ μῆκος αὐτῶν εἶναι ἀπροσδιόριστον. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὑφαίνονται αἱ καλήτεραι, καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν κατώτεραι, καθὼς καὶ εἰς ἄλλα μέρη· ὅλαι εἶναι ἄβαφοι λευκαί.

Πολλοὶ Ἀγγλοὶ μεταχειρίζονται τὰς πολλὰ λεπτάς δι' ὑποκάμισα· οἱ λοιποὶ ὅσοι ἐνδύονται στενὰ ὑπενδύν με αὐτάς διὰ θερμότητα τὰ ρῆχατων, καὶ ἄλλοι κάμνουν χιτωνίσκους (καμβιζάλας) τὸν χειμῶνα.

Ωφελεῖ τὸ ρῆχον τοῦτο εἰς τοὺς ρευματισμοὺς, καὶ ἰσχίαν, τυλίσσοντας τὸ ἀσθενές μέλος, ἢ ἐνδύοντας το.

Εἰς τὴν Ῥοτομάγον (Ῥέν) πόλιν τῆς Γαλλίας, ὑφαίνων Φλανέλλας μὲ μάλλινον στημόνι, καὶ κανναβίσισιν ὑφάδι ἕως 2 πῆχεις πλατείας, λευκάς, καὶ χρησίμως δι' ἐνδύματα παρακοιτώνια.

Ἐπειδὴ καὶ ὅσοι φοροῦν μακρὰ δὲν μεταχειρίζονται τὰς φλανέλλας, ὀλίγη εἶναι ἡ χρησίμων, καὶ ἐπομένως ὀλίγον καὶ τὸ ἐμπόριον αὐτῶν εἰς τὴν Τερκίαν.

Οἱ Ἀσκηταὶ, καὶ ἄλλοι Μοναχοὶ τῶν Μοναστηρίων δι' ἀρετὴν φορεῖντες μάλλινα ὑποκάμισα, ὑφαίνων αὐτὰ εἰς τὸν τόπον, καὶ εἶναι εἶδος φλανέλλας· τὸ μαλλίτων ὅμως εἶναι τραχύτερον.

ΦΛΟΙΑ', ἡ φλοῦδα τῶν δένδρων, ἐπέχυσσα εἰς αὐτὰ τόπον δέρματος· ἐπιδερμῖς δὲ τὸ μεταξὺ τῆς φλοιᾶς καὶ τῆ κορμῆ λεπτὸν φλοιᾶδιον.

Ἀπὸ τὴν σειράν τῆ παρόντος Λεξικῆ μαρτάρομεν τὴν χρῆσιν πολλῶν φλοιῶν εἰς τὰς βαφὰς, εἰς τὴν ἰατρικὴν, καὶ εἰς τὰ καρυκεύματα τῆς τραπέζης, καὶ θυμιάματα, καὶ ἄλλας χρεῖας τῶν ἀνθρώπων.

ΦΛΟΙΑ' ΠΕΡΟΥΓΙΑΝΗ' (Cortex Peruviana) ὀνομάζεται παρὰ τῶν Λατινιζόντων ἰατρῶν ἡ γνωριζομένη ἀντιπυρετικὴ Κίνα. Ἴδὲ ΚΙΝΑ.

ΦΟΙΝΙΚΙΑ', δένδρον, ὃ Φοῖνιξ, βλαστάνον εἰς τὰ θερμὰ κλίματα μὲ κορμὸν ὑψηλὸν, εὐδύον, χωρὶς κλόνους, ἀλλὰ κατὰ κορυφὴν ἔχον τὰ φύλλα, καὶ τὸν καρπὸν τῆ, τὰ φοινίκια, αἰθαλές, καὶ διαιρούμενον εἰς ἀρσενικόν, τὸ ὁποῖον κάμνει μόνον τὰ ἀνθη, καὶ εἰς θηλυκόν, τὸ καρποφορὸν· ὅσον περισσότερον εἶναι κοντὰ τὸ ἀρσενικόν μὲ τὸ θηλυκόν, καὶ ὅσον τὸ κλίμα εἶναι θερμότερον, καὶ ἡ γῆ ξηρὰ, καὶ ἀμμώδης, ἄλλο τόσον γίνεται ὁ καρπὸς πολὺς, παχύς, καὶ γλυκύς. Τὸ Βιλεδουλγερῖδ, τόπος πολὺ ἐκτεινόμενος ὀπισθεν τῆς Βαρβαρίας πρὸς νότον, ἔχει τοιοῦτο κλίμα, καὶ ἔλαβεν αὐτὸ τὸ ὄνομα, τὸ ὁποῖον δηλοῖ Ἀραβιστί, Γῆ Φοινίκων, διὰ τὸ πλῆθος αὐτῶν τῶν δένδρων, καὶ τὸν ἐξάαιρετον καρπὸν τῶν, ὃ ὁποῖος καὶ τρέφει ἀντὶ ἄρτου, καὶ διορίζει τὴς Ἀραβας κατοίκους νομάδας.

Οἱ καλλιεργῶντες τοὺς Φοινίκας διὰ νὰ μὴ καταργή-
σων τὸν τόπον μὲ τὰς ἀρσενικὰς ἔχων ὀλίγας, καὶ ἐγ-
καστρῶνται τὰς Φηλυκὰς κόπτοντες κλονάρια μὲ ἀνθρῆ εἰς
τὸν καιρὸν, καὶ δέτοντές ται εἰς τὰς Φηλυκὰς, καὶ εὐδο-
κιμῶν ἐξαιρέτα.

Οἱ παλαιοὶ Βοτανικοὶ μὴ γνωρίζοντες τὴν φυσικωτά-
την τοῦ Λιναίου ἐφεύρουν, δηλαδὴ ὅτι ὅλα τὰ φυτὰ,
χόρτα, ἢ δένδρα εἶναι ἀρσενικὰ, ἢ Φηλυκὰ, ἢ ἐρμα-
φρόδιτα, ἢτοι ἀρσενικοΦηλυκὰ (αὐτὰ εἶναι περισσότε-
ρα) καὶ μὲ συνουσιασμὸν καρποφοροῦν τὸν σπῆρον τῆς
διαρκειᾶς των· βλέποντες δὲ τῆς φοινικίης τὸ ἀποτέ-
λεσμα εἰς τὴν Αἴγυπτον, τὸ ἀπέδιδον εἰς ἴδιον φυσικὸν
αὐτῆ τῷ δένδρῳ, καὶ τὸ ὠνόμαζον ἐρώτα, προσδέτον-
τες ὅτι κλίνουσι πρὸς ἀλλήλα, ἢ μόνον τὸ Φηλυκὸν κα-
τ' ἄλλως εἰς τὸν καιρὸν τῶν ἐρώτων· ἀλλὰ τῆτο δὲν ἀ-
ληθεύει.

Μετὰ τὴν 20 μοῖραν πρὸς τὸν Ἰσημερινὸν δὲν εὐδοκι-
μῶν αἱ φοινικίαι διὰ τὰς πολλὰς βροχὰς, ἀλλ' ἔτε ὑ-
πὲρ τὰς 30 διὰ τὴν ψύχραν· τὸ καλῆτερον δὲ αὐτὰς
κλίμα εἶναι μετὰ τῆς εἰς τὴν Τροπικῆ τῆ Καρκί-
νη, ὅπε σπανίζουσι αἱ βροχαί.

Ἐὰν ἡ προβλεπτικὴ φύσις δὲν ἤθελε δώσῃ εἰς τοὺς
ἀμμῶδεις καὶ ξηροτάτους τόπους τῆς Ἀραβίας, καὶ Ἀφρι-
κῆς αὐτὸ τὸ δένδρον διὰ τροφὴν, καὶ τὴν κάμηλον διὰ
μετακόμισιν, καὶ ὄδοιπορίαν, βέβαια δὲν ἦτον δυνατὸν
νὰ κατοικηθῶν, καὶ ἤθελον εἶναι ἀδιάβατοι, καὶ παν-
τελής ἐρημία· ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου Κύριε! πάν-
τα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας! χρεωστῶμεν νὰ βοῶμεν ὄλοιμας,
καὶ ἐξαιρέτως οἱ Φυσικοὶ διὰ τὰ τοιαῦτα τῆς Θείας
Προνοίας ἔργα.

Φοινικία τῆς Ἰνδίας, τὸ δένδρον τῆ Κόκκι. Ἰδε
ΚΟΚΟΣ.

Φοινικία τῆ Χριστῆ (Palma Christi) χαμόδενδρον
γνωρισθὲν εἰς τὰς Ἀντίλλας παρὰ τοῦ Λαβάρτου, καὶ
ὀνομασθὲν οὕτως ἀπὸ αὐτὸν, ἴσως διότι δὲν ἴξυρεν
ἔτι τῆτο εὐρίσκεται καὶ εἰς τὰ παράλια τῆς Μεσογείης

θαλάσσης με τὰς ἰδίας ἐνεργείας διαγεγραμμένον ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Βοτανικῆς, Θεόφραστον, Διοσκορίδην, Κίκι παρ' αὐτῶν ὀνομαζόμενον, παρὰ τῶν Λατίνων Ricinus, καὶ παρὰ τῶν Γάλλων Ricin, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἐκβάλλεται τὸ Ῥικινέλαιον (Oglio di Ricino) πολὺχρηστον κατὰ τὴν μέθοδον πολλῶν ἰατρῶν.

Τὸ χαμοδένδρον τὴν ὁ κορμὸς χονδραίνει ὅσον ὁ σφυρὸς τῆς ποδός· τὸ ξύλον τε εἶναι ελαφρὸν, με πολλοὺς κόμβους, καὶ κενὸν με ὀλίγην ἀραιὰν ἐντερῶσιν· ἡ φλοιά τε στακτόχρως, λεπτὴ καὶ ὀμαλὴ· τὰ φύλλα του κομμένα ὡς τῆ κλήματος, μικρότερα, καὶ τραχύτερα· καρποφορεῖ λοβὸς ἐμπεριέχοντας εἶδος κυάμων, ἡ ἀμυγδάλων, με ἐπιδερμίδα ὀμαλὴν, στιλπνὴν, καὶ ὑπόμαυρον, μέσα εἰς τὰ ὅποια σχιζόμενα φαίνεται με γραμμὰς εἰκόνα μικρᾶς φοινικιάς· δίδου δὲ τὸ ἀκόλουθον ἔλαιον αὐτὰ τὰ ἀμύγδαλα.

Τὸ ἔλαιον τῆς φοινικιάς, ἢ τοῦ τῶν κυάμων, καὶ ἀμυγδάλων τῆς ἐκβάλλεται κατὰ δύο τρόπους· ἡ ἀνέψκτον, τὸ ὅποιον ἐγκρίνεται, ὡς καλῆτερον, με τὸ πιεστήριον, ἀφ' ἧ κοπανισθῆν καλὰ καὶ βαλθῶν εἰς βασταγερὸν σακκίον· ἡ με τὸ βράσιμον τῆς κόψεως τῶν ἀμυγδάλων με νερὸν, καὶ λαμβάνοντας τὸ ἔλαιον με κοχλιάριον ἀπὸ τῆς ἐπιφάνειας· ἀλλὰ τὸ εἶναι πολὺ κατώτερον, καὶ τὸ μεταχειρίζονται οἱ ἰατροὶ, ὅταν λείπῃ τὸ πρῶτον· χρησιμεύει ὅμως διὰ τὰ λυχνάρια.

Γλυκὺ, χωρὶς κάμμιαν ἀροστον γεῦσιν, ἡ ὀσμὴν, εἶναι αὐτὸ τὸ ἔλαιον, διαφανές, ὡς τὸ ελαιέλαιον, καὶ εἰς τοὺς λύχνους φωτερόν, ὡς τὸ καρυέλαιον, χωρὶς νὰ κάμῃ καπνὸν· κάμνουν πολὺ εἰς τὰς ρηθείσας Ἀντίλλας, ἀλλ' εἰς τὴν Μισόγειον παραβλέπεται διὰ τὰς πολλὰς ἐλαίας, καὶ τὴν συνήθειάν μας.

Οἱ ἰατροὶ τὸ μεταχειρίζονται εἰς τὰ ρευματικὰ ἀπὸ κρῦον, τρίβοντες τὰ ἀσθενῆ μέλη με αὐτὸ ἀνακατωμένον με οἶνοναμα, ὁμοίως δὲ καὶ τὰς συνθλίψεις τῶν μελῶν, ζεστένωντάς τα ὅσον νὰ ὑποφέρῃ ὁ ἀσθενής· καὶ ἐπι ὠφελεῖ εἰς τοὺς κώλικας, πινόμενον ἀπὸ μίαν

κοχλιάραν, ἢ καὶ ὀλίγον περισσότερον προξενεῖ ἐμετὸν, διάρροϊαν, καὶ ἰατρνεῖ βέβαια.

Αἱ Ἀνατολικαὶ Ἰνδῖαι ἔχουν πολὺ ἀπὸ αὐτὸ, καὶ οἱ Ἰνδοὶ ἀλείφονται συχνὰ διὰ προφύλαξιν τῆς ὑγιείας τῶν.

Τὸ ἄλειμμα μὲ ἔλαια, καὶ μύρα ἦτον κοινὸν εἰς τὰς παλαιὰς ἀνθρώπους, καὶ μετὰ τὸ λουτρὸν ἀλειφόμενοι συχνὰ εἶχον περισσότεραν ὑγιείαν ἀπὸ ἡμᾶς, καὶ ὀλιγωτέρους ἰατροὺς· ἡμεῖς ὅμως λατρεύοντες τρέποντινα τὴν καθαρότητα τῶν ἐνδυμάτων, ὑποκείμεθα εἰς πάθῃ πολὺ περισσότερα, καὶ ἀποθνήσκομεν ὀλιγωρότερα.

Φοινικία Ἀγρία, Daum.

ΦΟΙΝΙΞ, τὸ φοινίκι, ὁ χυρμᾶς, καρπὸς τῆς φοινικιάς δακτυλοειδῆς, παχύς, ἦτοι μελώδης, γλυκὺς, καὶ θρεπτικὸς, μὲ πυρῆνα λευκὸν, ἔχοντα κοίλωμα γραμμικὸν ἀπὸ τὸ ἐν μέρος· εἰς ἡμᾶς φέρονται οἱ καλλήτεροι ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν τῆς Αἰγύπτου ὀλάκαιροι εἰς τὰς σπυρίδας, ἢ κοφίνες.

Εἰς τὴν Βαρβαρίαν, μάλιστα εἰς τὸ Βιλεδαλγερίδ γίνονται ἐξαιρετὰ φοινίκια, καὶ διὰ τὰ τὰ φυλάξουν πολὺ, ἐμβαλλόν τὸν πυρῆνα, καὶ τὰ πατῆν εἰς τὰς κοφίνες, ὡς τὰ σύκα τῆς Σμύρνης, καὶ ἀπὸ αὐτὰ λαμβάνει ἡ Εὐρώπη.

Καλὰ φοινίκια εἶναι τὰ σωματώδη, ρητινώδη, ἦτοι μελώδη, καὶ γλυκά· νωπὰ διὰ τὰ μὴ ἦναι ὀξυνά, καὶ ἀκαίρεα διὰ τὰ βαστάσεν περισσότερον· εἰνω μὲ τῆτο τὸ τελευταῖον γινώρισμα, τὰ τῆς Αἰγύπτου.

ΦΟΙΝΙΚΙΑΣ ΦΥΛΛΑ. Αὐτὰ εἶναι μακρὰ καὶ στενὰ, χρώματος λευκοστακτηρῆ, καὶ χρησιμεύουν διὰ καλαθίδια, καὶ διὰ νικητήρια σύμβολα τῆς ἐορτῆς τῶν Βαίων, πλεκόμενα εἰς διάφορα σχήματα.

ΦΟΡΕΪΟΝ, ὁ Τεζκερές Τυρκιστί, καὶ Ἰταλιστί Πορτατίνα, ἢ Σεδία (Sedia) ὅπου καθήμενος ὁ ἀνθρώπος φέρεται βασταζόμενος ἀπὸ δύο ἄλλης σηκωτός· Φορεῖον δέ, καὶ τὸ Ταχτιρβάνι προσηρμοσμένον εἰς τὴν ράχην δύο ἡμιόνων, καὶ φέρει τὰς σατράπας, καὶ τοιούτους.

ΦΟΥ

ΦΟΥ, κατὰ τὸν Διοσκορίδην παρὰ τῷ Μαθιόλω, ἢ Βαλλεριανή· καὶ ἰδὲ ἐκεῖ.

ΦΥΚΟΣ, χόρτον γνωστὸν γινόμενον εἰς ὅλα τὰ παράλια τῶν θαλασσῶν, καὶ ὄχθας τῶν ποταμῶν, καὶ λιμνῶν ἐπάνω εἰς τὰς πέτρας, καὶ βράχους τῷ νεροῦ, ὡς τὰ κοράλλια· κοινότερον Φοίκια πληθυντικῶς.

Εἶδος αὐτῶν εἶναι καὶ ἡ ἀνδελμινθικὴ Κοραλλίνα· τὰ δὲ λοιπὰ χρησιμεύουν εἰς τὴν βορείαν Ὀλλάνδαν διὰ τὰ κάμνυ τὰς δέσεις, καὶ φραγμὰς τῶν ποταμῶν. Εἰς τὴν Γαλλίαν διὰ κόπρισμα τῶν χωραφίων, καὶ εἰς τὴν Νορμανδίαν διὰ τὴν κατασκευὴν σποδοῦ, ἢτοι στερεᾶς στάκτης (de Varech) ὀνομαζομένης.

Τὰ φύκη ἐπιστοποίησαν τὲς ναύτας τῷ περιφύμῳ Κολόμβῳ, ὅτι ἔχον γῆν πλησίοντων, καὶ διέσωσαν καὶ αὐτὸν καὶ ἐκείνους ἀπὸ τῆν ἀπελπισίαν, καὶ τὰς ὀρμάσθης, διότι ὅπου εἶναι φύκη εἶναι καὶ αἰγιαλός.

ΦΩΛΕΑ, καὶ Φωλεός λέγεται ἡ κατοικία τῶν ζώων, καὶ μάλιστα τῶν πτηνῶν, ὅπου ἀναπαύονται, καὶ γεννοβολῶν· εἰς τὰ παράλια τῶν Ἰνδῶν εἶναι φωλεαὶ πετροχελιδόνων γινόμεναι ἐπάνω εἰς τὲς βράχους, καὶ βεννῆς, καθὼς καὶ εἰς τὰς ἀντικρῦ ἐκείνων Μολυκας, καὶ Σονδικας, καὶ Φιλιππίνας Νήσους, μικραὶ ὡς κοχλιάρια, λευκαὶ, καὶ διαφανεῖς ὀλίγον· ἐπειδὴ τὸ πτηνὸν αὐτὸ τὰς κατασκευάζει ἀπὸ εἶδη κόγχων μικρῶν, καὶ τῷ λεγομένῳ θαλασσίῳ ἄστρῳ, τὰ ὁποῖα ἀφήνουν αἱ παλίρροιαι εἰς τὰς αἰγιαλῆς, καὶ τὰ ἀρπάζουν αἱ πετροχελιδόνες ἐκεῖναι.

Οἱ Ἰνδοὶ, καὶ οἱ Σῖναι ἀγοράζον πολλὰ ἀκριβὰ τὰς φωλεὰς ταύτας, καὶ τὰς τρώγου με πολλὴν ὕβρις, ὡς ἐξαίρετον φαγί, διὰ τὸτο γίνεται εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, καὶ μέγα ἐμπόριον εἰς αὐτὰς, καὶ συναΐζονται πολλοὶ ποσότητες.

ΦΩΚΗ, καὶ Φώκαινα, ἢ Φώκια, Ζῶον ἀμφίβιον. ἐπιπλέον εἰς τὸν ὑπερβόρειον Ὀκεανόν, τὸ ὁποῖον καὶ βῆς θαλάσσιος ὀνομάζεται· τὸ κεφάλι τε εἶναι ὡς τῷ σκύλι, με κοντὰ ὠτία (διὰ τὸτο καὶ κύων θαλάσσιος ἀνοί-

ἀνοικείως ἰονομάσθη, ἄλλο δὲ εἶναι τὸ ζῶον) γέ-
 ρεια, ὀλίγας τρίχας εἰς τὸ πρόσωπον, καὶ ἀνά τρεῖς,
 ἢ τέσσαρας εἰς τόπον ὀφρυδίων, ὀμμάτια μεγάλα, καὶ
 ὀδόντια κατὰ σειράν, καὶ σκληρά, τὸ χρῶμα τῆς κοι-
 τῆς τριχὸς τῷ δέρματός τε ποικίλον, ἥτοι μαῦρον, λευ-
 κόν, κίτρινον, καὶ στακτηρόν· ἡ οὐρά του εἶναι κοκκί-
 καθὼς καὶ τὰ ποδάρια του· ἔχει πέντε δάκτυλα συνε-
 χόμενα μὲ μαύρην μεμβράναν, ὡς τῶν χητῶν· ὅταν πε-
 ριπατῆ εἰς τὴν ξηρὰν, ὁμοιάζει μεσοκομμένον ὀπισθεν,
 καὶ μὲ ὄλον τὸ ζῶον τρέχει ὅσον ὁ ἄνθρωπος· ἡ κραυγῆ του
 ὁμοιάζει ὀλίγον τοῦ σκύλου, καὶ τῶν μικρῶν τῆς γα-
 λῆς· αἱ μεγαλήτεροι Φῶκαι εἶναι 8 πόδας τὸ μήκος,
 καὶ χρησιμεύουν διὰ τὸ δέρμα, καὶ τὴν πιμελὴν (ἀλειμ-
 μάτων).

Κυνηγῶν τὰς φωκαίνας μὲ τὰ ρόπαλα εἰς τὴν ξηρὰν
 κτυπῶντάς τας εἰς τὸ κεφάλι, καὶ εἰς τὴν θάλασσαν
 μὲ τὸ καμάκι, καθὼς τὰς φαλαίνας, δύσκολα ὅμως ἀ-
 ποδρῆσκει αὐτὸ τὸ ζῶον.

Ἀπὸ ὅλας τῶν ὀφარიῶν τὰς πιμελάς, ἥτοι ἔλαια,
 τῆς φωκαίνης εἶναι καλῆτερον, εὐρισκόμενον, ὡς ὁ πα-
 στὸς τῷ χοίρου, 4 δάκτυλα μετὰ τὸ δέρμα ἐπάνω εἰς
 τὸ σῶμα.

Τὸ δὲ δέρμα τῆς ἐργαζόμενον μὲ τὰς τρίχας, χρησι-
 μεύει διὰ σκέπασμα, ἥτοι ἐπένδυμα κιβωτίων, καὶ διὰ
 ζῶνας.

Εὐρίσκοται φώκαιαι, καὶ εἰς τὴν Μεσόγειον Θάλασ-
 σαν, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Προποντίδα, καὶ τὸν Πορθμόν
 τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλὰ σπάνιαι, καὶ ὀλίγαι
 πιάονται. Ἀνάγνωθι τὸ Β'. Γεωγραφικὸν Βιβλίον.

X

ΧΑΒΙΑΪΡΙ, τὰ ὡὰ τῆς Στοριῶνος, ἥτοι τῷ Σιλού-
 λω, καὶ τῆς Μερύνης, ἡ ὁποία ὀφανεύεται εἰς τὴς με-
 γάλους ποταμὸς Δάναβιν, καὶ Βόλγαν, καὶ ἄλλους τῶν
 με-

ρός διὰ προφύλαξιν ἀπὸ τὸν ἥλιον, καὶ τὴν ψυχρὰν κατασκευαζόμενον ἀπὸ ὕλην διάφορον, ἢ ἕως τὸν ἄρμον τῆς χειρὸς, ἢ καὶ ἕως τὸν ἀγκῶνα, ἀλλ' αὐτὰ τὰ ὑστερινὰ μεταχειρίζονται μόνον ἀπὸ τὰς γυναῖκας.

Κατασκευάζονται τὰ χειρώτια εἰς τὴν Εὐρώπην ἀπὸ δέρματα βυρσοδεψιμένα, δορκάδος, ἀγριαιγός, αἰγός, προβάτου, ἀρνίου, ἀλκῆς, ελάφου, ἐριφίου, βεβάλεως, καὶ σκύλου· ἢ βυρσοδεψιάτων γίνεται μὲ τὸ ἔλαιον. Ἰδὲ ΒΥΡΣΟΔΕΨΙΑ.

Γίνονται δὲ καὶ πλεκτὰ μὲ μηχανικὴν ὕφασιν, μεταξωτὰ, βαμβακερά, λινᾶ, κανναβίσια, μάλλινα, καὶ ἀπὸ τρίχας καστορίου υψομένας, καὶ ἐτι τρίτον ἀπὸ μεταξωτὰ ἑτερόμαλλα, καὶ ἄλλα, καὶ ἀπὸ ρούχον.

Κατὰ δὲ τὴν ποιότητα εὐρίσκονται χειρώτια, μὲ μύρα, πλυμένα, κηρωτὰ, λευκὰ, μαῦρα, στακτιρὰ, κίτρινα, καφέχρα, καὶ ἄλλων διαφόρων χρωμάτων ἀπλῶν, ἢ ποικίλων, ὁμοίως κεντημένα μὲ χρυσὸν ἄργυρον, μετάξι, καὶ ἄλλα νήματα, καὶ τελευταῖον μὲ ὡας, καὶ κρᾶσπεδα, ἀπὸ συρίτια διαφόρων εἰδῶν, καὶ ὕλης.

Διέτρεχε παροιμία εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅτι διὰ τὰ γένη καλὸν τὸ χειρῶτι χρειάζεταιαι τὰ βυρσοδεψίση ἢ Ἰσπανία τὸ δέρμα, τὰ τὸ χωρίση ἢ Γαλλία, καὶ τὰ τὸ ράψη ἢ Ἀγγλία, τῶρα ὁμως καὶ ἢ Γερμανία, καὶ πολλὰ ἄλλα μέρη εὐδοκίμου.

Ἡ Τουρκία λαμβάνει τὰ χρειῶδη διὰ τὰς γυναῖκας, καὶ αὐτὰ ὀλίγα ἀπὸ τὴν Γερμανίαν δεμένα εἰς δωδεκάδας ζυγῶν, καθὼς καὶ χονδροπῶλῦνται· οἱ δὲ λεπτοπῶλαι, ἢ πραγματευταὶ περιοδεύοντες, τὰ πωλοῦν μὲ τὴν ζυγὴν.

Χειρώτια ἀπὸ ἐπιδερμίδα· εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ τὰ Παρίσια ἰξεύρουσιν τὴν τέχνην τὰ ἐκβάλλουσιν τὴν ἐπιδερμίδα τῶν προβάτων, καὶ αἰγῶν, ἢτοι τὸ μεταξὺ τοῦ χονδροῦ δέρματος, καὶ τῆς σαρκὸς δερματίδιον, τὸ ὅποιον βυρσοδεψοῦντες ράπτουσιν φίλα χειρώτια διὰ τὰς γυναῖκας.

Εἰς τὴν ἰδίαν Ῥώμην μεθοδεύονται τὰ ἐργάσουσιν τὸ δέρ-

δέρμα τῶν ὀρνίθων, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ράπτουν ψιλώτατα χειρώτια, ὥστε χωρεῖ ἡ ζυγὴ μέσα εἰς τὸ καρῦδι, ἀλλ' αὐτὰ χρησιμεύουν περισσότερον διὰ περιέργειαν, ἢ διὰ φόρεμα.

Χειρώτια Καστορίου, ὀνομάζονται οὕτω διὰ τὴν ἀπαλότητά των, ἀλλὰ γίνονται ἀπὸ πτίλον, ἢτοι τεφτίκι, ἢ καμηλόμαλλον εἰς διάφορα χρώματα, δι' ἀνδρας, καὶ γυναῖκας, χρήσιμα τὸν χειμῶνα διὰ τὴν λεπτὴν ψύχραν καὶ τὴν βλάβην τοῦ ἀέρος εἰς τὰ ἀπαλά των τρυφηλῶν χεράκια.

Χειρώτια Διφθερωτά, ὅσα ἔχουν ἔσωθεν ὑπένδυμα ἀπὸ τρίχας, ἢ μαλλί διὰ περισσοτέραν θερμότητα.

Χειρώτια Κυνηγῶν, ὅσοι τρέφουν ἰεράκια διὰ τὸ κυνήγι τῶν πτηνῶν· ἐπειδὴ καὶ εἶναι ἀναγκασμένοι νὰ βαστοῦν τὸ ὄρνεον εἰς τὸ χέρι, φοροῦν χειρώτια μακρὰ, ἀπὸ χοῦδρὸν, καὶ καλὰ ἐργασμένον δέρμα ἐλάφου, ἢ βουβάλεως, διὰ νὰ μὴ τοὺς πειράξῃ μὲ τὰ οὐύχια, ἢ τὸ ράμφος ὁ ἰέραξ.

Εἰς τὰ ὑπερβόρεια μέρη φορῶν χειρώτια ἀπὸ μηλωτὴν, ἢτοι διφθέραν, ἀπὸ δέρμα προβάτου μὲ τὸ μαλλί της. Πλέκουν δὲ καὶ χειρώτια χοῦδρὰ ἀπὸ μαλλί, καὶ φοροῦν διὰ τὸ αὐτὸ τέλος, ἢτοι τὴν προφυλάξιν ἀπὸ τὴν ψύχραν, τὸ ὁποῖον συνεδίζεται καὶ εἰς τὰ μέρη μας.

Τὰ καλὰ, καὶ πρὸς ἐπίδειξιν χειρώτια εἶναι μὲ δάκτυλα, ἢ καὶ ἕως τοῦ ἡμίσεως τῆς παλάμης, καὶ ἀφήνονται ἔξω τὰ δάκτυλα, τάχα διὰ νὰ ἠμποροῦν νὰ δουλεύουν αἱ γυναῖκες· τὰ δὲ χοῦδρὰ, καὶ ἀπὸ διφθέραν δὲν εἶναι χωρισμένα εἰς ἄλλα δάκτυλα, ἀλλὰ μένον εἰς τὸ μέγα.

ΧΕΙΡΟΘΗΚΑΣ, κυριώτερον ἠμποροῦμεν νὰ ὀνομάσωμεν τὰ παρά των Γάλλων λεγόμενα Manchons, στρογγύλον, καὶ κυλινδροειδὲς ἔνδυμα ἀπὸ διφθέραν, ἢ μεταξωτὸν ὑπενδυμένον μὲ τὰ ψιλὰ πτερὰ τοῦ κύκτου ὁμοῦ μὲ τὸ δέρμα, καὶ μακρὸ, ὅσον νὰ χωρῇ τὰ δύο χερία

ἕως τὸ ἡμισυ τοῦ πήχεως, εὐχρηστον τὸν χειμῶνα διὰ τὰς ψυχρὰς πόλεις, καὶ χωρία.

Προσθετέον δὲ ὅτι ὅσοι φοροῦν κατὰ τὸν Ἀσιατικὸν τρόπον μακρὰ, δὲν μεταχειρίζονται χειρώτια, ἕτε χειροθήκας, ἐπεὶ τὰ φορέματά των ἔχουν ἀρκετὸν πλάτος γὰ τὴν σκεπᾶσθαι τὰ χέρια, καθὼς καὶ οἱ χειροδοτοί, ἦτοι τὰ μανίκιά των, εἶναι ἀρκετὰ μακροί, καὶ ἐπέχουν τόπον ἐκείνων· μόλις εὐρίσκονται μερικοὶ σπανιώτατοι, οἱ ὅποιοι συνεδίσαντες εἰς τὴν Εὐρώπην, τὰ μεταχειρίζονται καὶ εἰς τὴν Τουρκίαν, χωρὶς γὰρ στοχασθῶν ὅτι ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἐνδύματός των τοὺς ἐλευθερῶναι ἀπὸ τὴν φροντίδα τῶν χειρωτίων.

ΧΕΛΙ, Ἐγχελυς, ὄφαρι τὴν γλυκὴν νερὴν παρόμοιον σχεδὸν μὲ ὄφιδι τῆς ξηρᾶς· ὁ ποταμὸς Στρώμων πλησίον τῆς παλαιᾶς Ἀμφιπόλεως τῆς Μακεδονίας τρέφει πλῆθος, ἀλατίζονται, καὶ πωλῶνται διὰ πολλὰ μέρη· τὰ μεγαλύτερα, καὶ χονδρότερα χέλια τῆς Τουρκίας ὄφαρευονται εἰς τὴν Λίμνην τῶν Ἰωαννίνων (Ἀχερουσίαν τῆς Κασσιόπης) ἀλλ' ὅλα ἐξοδεύονται εἰς τὸν τόπον, καὶ οἱ κάτοικοι δὲν ἰξεύρουν γὰρ τὰ ἀλατίσθαι διὰ τὸ πολὺ πάχος των· ἡ Λίμνη τοῦ Κομάχου εἰς τὴν Ἰταλίαν, τὴν χορταίνει χέλια.

Τὸ φαγίτων εἰς τὴν γεῦσιν εἶναι γλυκὺ, ἀλλ' εἰς τὸν στόμαχον δύσπεπτον.

ΧΕΛΩΝΗ, ζῶον ἀμφίβιον, τετράπουν, ὄστρακώδερμον· εἶναι δὲ δύο εἰδῶν, χερσαία, καὶ θαλασσία.

Ἡ χερσαία χελώνη εἶναι τριῶν εἰδῶν· α. μακρὰ ἕως δύο πόδας, καὶ πλατεία ἕνα πόδα, χωρὶς ὄστρακον ἐπάνω, ἀλλὰ ποικίλη μὲ κίτρινον, καὶ μαῦρον· εὐρίσκονται εἰς τὴν Ἀμερικὴν, καὶ οἱ ἐκεῖ ἀποικοῦντες Ἴσπανοὶ τὰς τρώγων, τρέφοντές τας ὡς ὄρνιθας. β. ἡ εὐρισκομένη εἰς ὅλα τὰ μέρη, καὶ εἰς ἡμᾶς γνωστὴ, καὶ γ. ἡ μικρὰ, ὅσον ἡ δράξ (φούχτα τῆς παλάμης) χρησιμεύουσα διὰ τὸ ὄστρακόν της, γινόμενον σκεῦη διάφορα, ὡς πυξίδα, πυριτοθήκας (ἦτοι διὰ τὸ βαροῦτι) καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀπὸ ἐπιτηδείους τεχνίτας, οἱ ὅποιοι τὸ

δένουν μὲ χρυσοῦς, καὶ ἀργυροῦς περιδέσμους, καὶ τὸ κάμνουν εὐμεταχειρίστον.

Τὸ κρέας τῶν Εὐρωπαϊῶν χελωνῶν χρησιμεύει εἰς τοὺς Φαρμακοποιῆς διὰ ἰατρικὸν στηθικὸν εἰς ὅσας πάσχουν ἀπὸ ἐκτικὰ πάθη, καὶ ὡς γλυκαρτικὸν τοῦ αἵματος· εἰς δὲ τὴν Εὐρώπην, τὸ τρώγην ὡς καθῶς καὶ τοὺς βατράχους.

Ἡ Θαλασσία χελώνη τοῦ Ἰνδικοῦ Ὀκεανοῦ χρησιμεύει πολὺ περισσότερον, καὶ ἐμβαίνει εἰς τὸ ἐμπόριον· ταύτης τὰ εἶδη εἶναι τέσσαρα ὀνομαζόμενα Φράγκα, Κάρητος, Καουάνα, καὶ ἄλλη ὁμοία κατὰ τι μὲ αὐτήν.

Φράγκα, τὸ κρέας αὐτῆς εἶναι κάλλιστον εἰς τὴν γεῦσιν, καὶ θρεπτικώτατον, μεγάλη βοήθεια διὰ τοὺς ναυπλοῦντας εἰς τὸν μακρὸν ἐκείνον Ὀκεανὸν, ὡς ἀντίδοτον εἰς τὴν φθορὰν τοῦ αἵματος, τῆς στομοκάκης (σκορβουῖτον), καὶ τὸ καλῆτερον διότι ζοῦν καὶ εἰς τὰ παράβια βρεχόμεναι μόνον μὲ νερὸν τῆς θαλάσσης, καὶ ἢμποροῦν νὰ διαρκέσουν τρεῖς ἐβδομάδας χωρὶς νὰ φάγην. 80 ὀκάδες κρέας δίδει ἐκάστη χωρὶς τὴν πιμελὴν, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ὠῶν τῆς, τὸ ὄστρακόν τῆς ὁμῶς ὄντας λεπτότατον· χρησιμεύει μόνον διὰ φανάρια.

Κάρητος, μικροτέρα ἀπὸ τὴν πρώτην· τὸ κρέας τῆς δὲν εἶναι καλόν, ἀλλὰ τὸ ὄστρακόν τῆς εἶναι τὸ ἐξαιρετικόν (βαγᾶς) χελωνόστρακον· 13 εἶναι τὰ κομμάτια τῆ ὄστράκου εἰς ἐκάστην, τὰ 8 ἴσα, καὶ τὰ 5 κοῖλα ὀλίγον· ἀπὸ τὰ 8 πρῶτα, τὰ 4 εἶναι μακρὰ ἕως εὐὰ πόδα, καὶ πλατέα 7 δάκτυλα· τ' ἄλλα μικρότερα.

Τὸ καλὸν χελωνόστρακον πρέπει νὰ ἦναι χονδρὸν, καθαρὸν, διαφανές, χρώματος μελανοῦ, μὲ κηλίδας καστανάς, καὶ λευκάς· τὰ φύλλα τῆς ράχης τὰ ἐκβάλλουν μὲ τὸ ζέσταμα εἰς τὴν φωτίαν, χωρίζονται ἀφ' ἑαυτῶν, καὶ συνάζονται.

Ἀπὸ αὐτὸ γίνονται διάφορα σκεύη, κτένια, θῆκαι, πυξίδες, ποικιλώματα κατ' ἐπιφύνειαν πολλῶν ξυλίνων πραγμάτων, κ. τ. λ. πωλεῖται μὲ τὴν ὀκάν· οἱ Ἰταλ.

Tartaruga, καὶ οἱ Γαλ. **Tortue** τὸ ὀνομάζουσι, δηλοῦν δ' ἀπλῶς Χελώνην ἀμφότερα.

Καουάνα, καὶ ἡ ὁμοία τῆς, καθὼς καὶ τὸ κρέας τῆς Καρήτου, χρησιμεύουν μόνον διὰ τὴν πιμελήν, καὶ δίδουν καλὸν ἔλαιον διὰ τοὺς λύχνους.

Αἱ χελῶναι αὗται βόσκων φύκη θαλάσσης 8 ἕως 10 ὀργυᾶς εἰς τὸ βάθος τῶν αἰγιαλῶν, γεννοῦν εἰς τὰς ἀρμούς τὰ ὠάτων, σκάπτουσαι μὲ τὰ εμπροσθινά των ποδάρια· εἰς τρεῖς 15 ἡμέρας ἀνὰ 90 ἕως 100 ὠὰ γεννώσασαι, καὶ τὰ παραχῶνουν εἰς τὴν ἄμμον· μετὰ δὲ 24, ἢ 25 ἡμέρας ἐκβαίουν τὰ χελωνίδιά των, καὶ περιπατοῦν.

Κυνηγοῦνται κατὰ τρεῖς τρόπους· α. μὲ ράβδον βαλλομένην εἰς τὴν ἄμμον, ὅπόθεν εἶναι νὰ περάσουν αἱ χελῶναι διὰ νὰ γεννήσουν· εἰς τὸ πέρασμα των σηκῶν τὴν ράβδον ἕνας, ἢ δύο κυνηγοὶ, καὶ τὰς ἀναποδογυρίζουν. β. μὲ δίκτυα ριπτόμενα εἰς τὸ βάθος τῶν αἰγιαλῶν, καὶ συμπεριλαμβανόμενα. γ. μὲ καμάκια.

ΧΕΛΩΝΙΪΤΗΣ, πετραδίον γινόμενον μὲ τὴν ἀπολίθωσιν τῶν ὀδόντων ὄφαιου τῆς Βρασιλλίας ὀνομαζομένου Βροντολῶνος, ἀχρηστον καὶ εἰς τὴν ἱατρικὴν, καὶ εἰς ἄλλα πράγματα, ἀφ' οὗ ἀνεκαλύφθη λανθασμένη ἢ τῶν παλαιῶν γνώμη· μὲ ὅλον τοῦτο εὐρίσκεται εἰς τὰς πλουσίας φαρμακοποθήκας τῆς Εὐρώπης.

ΧΕΛΩΝΟΣΤΡΑΚΟΝ, ὁ Βαγᾶς. Ἴδε ἀνωτέρω εἰς τὸν παράγραφον Κάρητος.

ΧΗΝ, ἡ Χίνα, πτηνὸν μέγα, μὲ μακρὸν λαιμὸν, ἀμφίβιον, ἡμερον, καὶ ἄγριον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον δίδεται εἰς τὸ ἐμπόριον τὸ λεπτόν, καὶ ἀπαλὸν πτερόν διὰ προσκεφάλαια, καὶ στρώματα. Ἴδε **ΠΤΕΡΟΝ**. Εἰς τὴν Εὐρώπην μαδίζουσι ζωντανὰς τὰς χίνας, τρεῖς τοῦ ἐνιαυτοῦ· α. τὸν Μάϊον μετὰ τὴν πρώτην των γενναν. β. περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἰουλίου, καὶ γ. κατὰ τὸν Αὐγύστον· πάντοτε ὅμως παρατηροῦν, ὅτι αὐτὰ τὰ πτεράκια νὰ ἦναι ὄριμα, καὶ γνωρίζονται ἀπὸ τὸ νὰ ἀρχίσουν νὰ πίπτουν μόνα των· αὐτὰ εἶναι τὰ καλῆτερα
διό-

διότι τῆς ἐσφαγμένης, ἢ ἀλλέως ἀποθαμμένης ἔχουν δυσοσμίαν.

Δίδουν αἱ χῆναι καὶ τὰ πτερά τῶν πτερύγων διὰ τὰς γραφεῖς, περὶ τῶν ὁποίων προεγράψαμεν, καὶ Ἰδὲ ΠΤΕΡΟΝ.

Τὸ ἀλειμμά της χρησιμεύει διὰ τὴν Ἱατρικὴν, ὡς εἰσχωρητικόν, διαλυτικόν, καὶ ἀραιοποιητικόν τῶν χυμῶν.

ΧΗΝΟΣΚΑΤΟΝ, Merde d'Oye, κατὰ τοὺς Γάλλους, χρῶμα κίτρινον ἀνακατωμένον μὲ πράσινον, καὶ παρομοιάζον μὲ τὴν κόπρον τοῦ πτηνοῦ κατὰ τι ὡς φαίνεται κἀνεὶς Γάλλος θέλει τὸ μετέφρασεν ἐξηγουμένος μὲ Τούρκον κατὰ λέξιν, καὶ οὗτος παραξενευθεὶς διέδωκε τὴν παροιμίαν Καζ βουκὲ ρεγκί· ἐπὶ τῶν μὴ ὄντων, ἢ ἀχρείων χρωμάτων λεγομένην. Ἰδὲ καὶ ΧΡΩΜΑ.

ΧΗΝΟΒΟΣΚΟΣ, ὁ βόσκων τὰς χήνας.

ΧΟΪΡΟΣ, ζῶον τετράπεν γνωστὸν, καὶ ἡμερον ὁ θηλυκὸν του ὕς, καὶ κοινῶς Σκρόφα, ἀπὸ τοῦ Βλαχίταλικού.

Ἡ Σερβία στέλλει πολλοὺς χοίρους εἰς τὴν ἀντικρὺ αὐτῆς Γερμανίαν, καὶ εὐδοκίμει εἰς αὐτὸ τὸ ἐμπόριον ἢ λοιπὴ Τουρκία δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸ κάμη, διότι ὄντας βδελυκτὸν τὸ ζῶον τοῦτο εἰς τοὺς Μουσουλμάνους, καὶ ἐμποδισμένον ἀπὸ τὸ Κοράνι τὸ νὰ φάγουν τὸ κρέας του, δὲν ἀνέχονται νὰ εὐρίσκεται εἰς τὰς πόλεις, καὶ χώρας τῆς κατοικίας των ὀλίγα εἶναι τὰ Χριστιανικὰ χωρία, εἰς τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται χοῖροι, καθὼς καὶ εἰς τὰ νησιά τῆς Ἀρχιπελάγους, ὥστε χωρὶς νὰ ἐμβουν εἰς τὸ ἐμπόριον χρησιμεύουν πρὸς μόνην τροφὴν τῶν τρεφόντων αὐτούς.

Τὰ Χριστούγεννα μὲ συνειθισμένον φόρον πρὸς τοὺς κρατῆντας λαμβάνουν τὴν ἀδειαν οἱ Χριστιανοὶ εἰς τὰς πόλεις, καὶ αὐτὴν τὴν Βασιλεύουσαν νὰ ἐμβάσυν χοίρους ἕως τῆς Ἀποκρέω, καὶ ἐξοδεύονται πολλοί.

Ἀπὸ τὸν χοῖρον λαμβάνει τὸ ἐμπόριον τὰ ἀκόλουθα.

α. Τὸ

α. Τὸ δῆρμα, χρῆσιμον διὰ πάτης ὑποδημάτων, καὶ ἄλλα, σκυτοδεφούμενον.

β. Τὴν τρίχα, διὰ σάρωθρα (σκούπας) τῶν ρούχων, καὶ ἄλλων ἐνδυμάτων, διὰ πλύσιμον τῶν μετάλλων παρὰ τῶν χρυσοχόων, καὶ δι' ἄλλα πολλά, ὡς εἰς τὸ, ΤΡΙΧΑ.

γ. Τὸν παστόν, ἤτοι τὸ μεταξὺ τοῦ δῆρματος, καὶ τοῦ κρέατος χοιρῶν, καὶ στερεὸν ἄλειμμα, τὸ ὁποῖον ἀλατισμένον φυλάττεται, καὶ μεταχειρίζεται εἰς τὰ μαγειρεῖα, καὶ εἰς μερικὰς τέχνας τῆς Εὐρώπης· ἀπὸ αὐτὸν κηρία δὲν γίνονται, καὶ ὅταν διὰ κακίαν τῶν κηροποιῶν νεθευθῶν μὲ τὸ ἀνακάτωμάτου τὰ ἀλειμματοκηρία, καταρτοῦν ἀχρεῖα, καὶ λύουν.

δ. Τὰ Χοιρομηρία, τὰ ὁποῖα ταριχευμένα, καὶ μὲ ὀλίγον οἶτρον, τρώγονται ὡμὰ, καὶ μαγειρευμένα εἰς τῶν πλεσιῶν τὰς τραπέζας· τὰ καλῆτερα τῆς Τυρκίας γίνονται εἰς τὴν Θεσσαλονίκην.

ε. Οἱ Ἀλλάντες, συντζούκια, ἢ λοκάτικα. Ἴδε ἈΛΛΑΨ.

Ὁ ἀγριόχοιρος εἶναι μεγαλήτερος, μὲ κρέας νοστιμώτερον, καὶ ἐπειδὴ ὁμοιάζει μὲ τὸν ἡμερον, χρησιμεύει καὶ εἰς τὰ ἴδια.

ΧΟΙΡΟΜΗΡΙΑ. Ἴδε Ἀνωτέρω.

ΧΟΡΔΗ, τὸ ψιλὸν ἔντερον τῶν ζώων, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἔλαβον τὴν ὀνομασίαν ταύτην καὶ τὰ ἐργασμένα ἔντερα τῶν προβάτων, ξηρατόμενα, διασχιζόμενα εἰς λεπτὰ νήματα, καὶ συγκλωθόμενα.

Αἱ χορδαὶ αὗται χρησιμεύουν κυρίως εἰς τὰ Μυσικὰ ὄργανα, λύραν, κιθάραν, καὶ τὰ διάφορα αὐτῶν εἶδη, κατὰ τὴν νεωτέραν Μυσικὴν. Κατὰ τὸ χρῶμα βάζονται κόκκιναι, καὶ κυαναί· κυρίως ὅμως αἱ πολλαὶ πωλῶνται μὲ τὸ ἴδιον τῶν ἐντέρων κιτρινωπὸν χρῶμα, κατὰ δὲ τὸ κλώσιμον, ἤτοι χοιρδρότητα γίνονται ἀπὸ ἕν ἕως 50 νήματα συγκλωσμένα, καὶ διακρίνονται ἀπὸ ἴσους ἀριθμοὺς ἐπιγραφομένους εἰς τοὺς φακέλλους τῶν πωλήσεων.

Ἀπὸ τὰς ψιλᾶς αἱ καλῆτεραι κατασκευάζονται εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ αἱ μὲν διὰ τὰς λύρας, καὶ κιθάρας συντίθενται ἀπὸ 60 κυκλῖδια εἰς τὸν φάκελλον· αἱ δὲ διὰ τὰς μεγαλητέρας λύρας (Violoni) ἀπὸ 30 κυκλῖδια, ὅλα συμπεριτυλισσόμενα εἰς 8 κύκλους.

Εἰς τὸ Λούγδουρον τῆς Γαλλίας γίνεται πολὺ πλῆθος, ἀλλ' ὅχι τῆς αὐτῆς τελειότητος μὲ τὰς Ῥωμαϊκᾶς.

Χορδαὶ χορδαὶ κλωθόνται καὶ εἰς τὴν Τουρκίαν, χρήσιμα εἰς πολλὰ ἔργα, καὶ ἐργαλεῖα τῶν τεχνιτῶν, ὡς ροδάνια, τοξάρια διὰ τοὺς μικροὺς τόνους, καὶ ἄλλα.

Καλὴ λέγεται ἡ χορδὴ εἰς ὅλας τὰς ρηθείσας μεταχειρίσεις, ὅταν ᾖ καλὰ κλωσμένη, ἐψημένη, ἢ τοι ἐργασμένη, καὶ βαστάζῃ εἰς τὸ τάνυσμα.

Εἰς ἡμᾶς φέρονται ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, καὶ πωλοῦνται μὲ τὸ ὀκτάκυλον κομμάτι, αἱ ψιλᾶι δηλαδὴ.

ΧΟΡΤΑ, φυτὰ ὅσα μὴ ἔχοντα ξύλινον κορμὸν ξηραίνονται τὸν χειμῶνα, ἢ καὶ ζῶντα, ὡς εἰς τὰ θερμὰ κλίματα τρώγονται ὁλόκληρα.

Ἄγρια ὀνομάζομεν ὅσα παρὰ τῆς φύσεως βλαστάνουν, χωρὶς γεωργικῆν βοήθειαν.

Ἡμεῖρα, ὅσα καλλιεργοῦνται παρὰ τῶν Γεωργῶν, καὶ κηπῶρων διὰ φαγί, βαφᾶς, ἰατρικᾶ, καὶ ἄλλας μεταχειρίσεις τῶν ἀνθρώπων· οἱ ἰατροὶ τὰ ὀνομάζουσι βότανα, καὶ Βοτανικὴν τὴν περὶ τούτων φυσιολογίαν.

Ὅλα κατὰ τὴν ἀπόδειξιν τοῦ σοφοῦ Λινναίου, καθὼς καὶ τὰ δένδρα, εἶναι ἀρσενικὰ, ἢ θηλυκὰ, ἢ ἐρμαφρόδιτα, καὶ διὰ τοῦτο κάμνουν σπόρον, καὶ ἀπὸ αὐτὸν βλαστάνουν τὰ ἴδια.

Ὀλίγα εἶναι τὰ μέρη τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, καὶ ἂν ἐξαιρέσωμεν τὰς ἀμμυς τῆς Ἀραβίας, καὶ Ἀφρικῆς καὶ τοὺς χιονοσκεπάστους τόπους τῶν κορυφῶν τῶν ὑψηλοτάτων Βουνῶν, καὶ ἄκρα τῶν κατεψυγμένων Ζωνῶν, ὅλη σχεδὸν εἶναι σκεπασμένη ἀπὸ χόρτα ποικίλα, καὶ πολυειδῆ, ὥστε οἱ ἀκουραστότεροι περιηγηταί, καὶ οἱ ἐπιμελέστεροι Βοτανικοὶ ἔχουν ἀκόμη πολλὰ τὰ ἀ-

νακαλύψεν, καὶ εἰς τὰ τέσσαρα τῆς σφαίρας μας μέρη.

Οἱ Ἕλληνες ἔλεγον Λάχανα, ὅσα τρώγονται ἀπὸ τῆς ἀνθρώπους, καὶ μάλιστα τὰ ἡμέρα, καὶ Βότανα, ὅσα διὰ βαφᾶς, ωραιότητα τῶν κήπων, καὶ χρῆσιν τῆς Ἰατρικῆς μετεχειρίζοντο, καὶ τροφὴν τῶν ζῶων.

ΧΟΡΤΟΝ, καὶ κοινότερον χορτάρι, λέγομεν τὸ συναζόμενον τὸ θέρους, ξηραίνόμενον, καὶ σωρευόμενον εἰς θημωνίας, διὰ τὰ θρεψόμενα τὰ ἡμέρα ζῶα τὸν χειμῶνα.

Χόρτον Καπνοῦ, τὸ ὁποῖον ὠνομάσαμεν εἰς τὴν σειρὰν τοῦ Βιβλίου τούτου συνθέτως Καπνόχορτον, εἶναι τὸ Τουρκιστὶ Δοχάν, ἢ Τουτουῖνι ἀμφότερα σημαίνοντα ἀπλῶς καπνόν.

Χόρτον Κίτρινον, καὶ κατὰ σύνθεσιν Κιτρινόχορτον τὸ παρά τῶν Γάλλων *Herbe jaune*, καὶ *Gaude*, χρήσιμον δι' αὐτὸ τὸ κίτρινον χρῶμα εἰς τοὺς βαφεῖς.

Γίνεται εἰς ὅλην τὴν Γαλλίαν σχεδὸν ἡμέρον σπειρόμενον, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ καλῆτερον ἐτι δὲ καὶ ἄγριον· τὸ θέρισμάτου τὸ κάμνουν τὸν Μάρτιον, καὶ τὸν Σεπτέμβριον· ὅταν ᾖ ξηρὸν, καὶ λεπτὸν εἶναι ποιότητος καλῆτέρας.

Χόρτον βυρσοδεψικόν, μὲ τὸ ὁποῖον ἐργάζων τὰ Μαροκίγια, ἢτοι Σαχτιάγια εἰς ἔλλειψιν τῆς Σομάκης.

Χόρτον τῆς Βεγκάλης, ὁ καυλός τε εἶναι χορδρὸς ἐν δάκτυλον, καὶ εἰς τὴν κορυφὴν κάμνει ἄνθος, ὡς πῖλον, τὸ ὁποῖον νήθοντες ὑφαίνουν εἰς τὰς Ἰνδίας, καὶ εἶναι ὑαλιστερόν, ἀλλ' ἀβάστακτον· αὐτὰ εἶναι τὰ Μαλδέχια.

Χόρτον Μεταξῶδες (*Herbe de Soye*) εἰς τὴν Βιργινίαν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς ὀνομάζουσι οὕτως εἶδος ἄγριον Καννάβεως γινόμενον χωρὶς καλλιέργειας.

Νήθεται πολλὰ καλῆτερα ἀπὸ τὸ καννάβι, καὶ λιγνάρι, καὶ ἔχει στιλπνότητα· οἱ αὐτόχθοις Ἀμερικοὶ ἴξυραν τὰ κάμναι μόνον σχοινία, οἱ ἀποικουῦντες ὁμῶς Ἀγγλοὶ τὰρα ὑφαίνουν εἰς αἰρέτα πανία.

Εἶναι καὶ ἄλλα τοιαῦτα χόρτα, καθὼς ἐκείνο τῆς Μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς, τῆ ὁποῖου τὰ σπαθῶδη φύλλα

μερῶν ἐκείνων· τὸ νωπὸν χαβιάρι εἶναι λευκὸν διὰ τὰς γαλακτώδεις ἰνας, μετὰ τὰς ὁποίας εἶναι συνδεδεμένα τὰ σπυρία τε· τὸ ἐμπόριον γίνεται εἰς ἀλατισμένον ἢ εἰς σπυρωτὸν, καὶ τῆτο εἶναι τὸ ἐξαιρετικόν· λέγεται ἀναλυμένον, καὶ δὲν διαρκεῖ διὰ μακρυνῆς τόπυς.

Εἰς τὸ Ἀστραχάνι, πόλιν εἰς τὰς ὀχθὰς τῆ Βόλγα, γίνεται τὸ περισσότερον· βάλλεται εἰς μεγάλα βαρῦλλια ἀπὸ πευκίνας δόγας, καὶ πωλεῖται διὰ πολλὰ μέρη, ἐξερχόμενον διὰ τῆς Μαιώτιδος εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον, καὶ διὰ τῆ Ἀρχαγγέλυ, εἰς τὴν Λευκὴν, καὶ διὰ τῆς Πετρὸπόλεως εἰς τὴν Βαλτικὴν τὰς Θαλάσσας.

Καλὸν εἶναι τὸ μαῦρον, σπυρωτὸν, χωρὶς λευκότητας, τῆ ἰδίῃ ἔτης, καὶ μετὰ μέτριον ἄλας.

Χαβιάρι Κόκκινον, ἀπὸ ἄλλο εἶδος ποταποῦ ὄφαρις τοῦ Βόλγα, ἄροστον, καὶ διὰ τὸν ποταπὸν ὄχλον χρήσιμον.

ΧΑΛΒΑΝΗ, κόμμι. Ἰδὲ ΓΑ'ΑΒΑΝΟΝ.

ΧΑΛΙΝΟΨ, τὸ χαλινάρι, μετὰ τὸ ὁποῖον κρατῆν, καὶ ὄδηγῆν κατὰ θέλησίν των τὰς ἔππυς οἱ ἔφιπποι μετὰ σίδηρον ἐμβαῖνον εἰς τὸ στόμα των, καὶ κατὰ τῆτο διαφέρει ἀπὸ τὸν Κιμὸν (τὸ καπίστρι)· ὅλα αὐτὰ κατασκευάζονται εἰς τὴν Τυρκίαν, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν, κατὰ τὴν θέλησιν καὶ χρῆσιν τῶν Ὀθωμανῶν· οἱ Εὐρωπαϊκοὶ διαφέρουν, καθὼς καὶ ὁ λοιπὸς τῶν ἔππων στολισμὸς.

ΧΑ'ΑΚΑΝΘΟΣ, καὶ Χαλκάνθη, καὶ Χαλκίτις κατὰ τὸν Ἰπποκράτην, ἢ Καρὰ Βογιά, ἢτοι μαῦρη βαφὴ, Τουρμιστί· εὐρίσκεται εἰς τὰ μεταλλεῖα τῆ χαλκοῦ, καὶ καθαρίζεται πλυνομένη μετὰ τὸν ἴδιον τρόπον, καθὼς ἢ στύψις, καὶ τὸ νίτρον πολλάκις μετὰ τὴν κομίαν (θερμοστάτην).

Γίνεται εἰς τὴν Κύπρον, Οὐγαρίαν, Γερμανίαν, Ἰταλίαν, καὶ Ἀγγλίαν, καὶ ὅλαι εἶναι ὅμοιαι κατὰ τὴν ἐνέργειαν, ἀλλὰ διαφορετικαὶ κατὰ τὸ χρῶμα.

Τῆς Γερμανίας εἶναι λευκὴ τιτανωμένη, καὶ βαλμένη ἔπειτα εἰς τὸ νερόν, καὶ κατασταλαχθεῖσα γίνεται ἄ-

λατοειδής εις κομμάτια ἀπὸ 16 ἕως 20 ὀκάδας, καθὼς φέρεται ἀπὸ τὸ Γόσλαρον εἰς τὴν Σαζωνίαν· πρὸ τοῦ ὅμως νὰ καῖ, ἤτοι τιτανωθῆ εἶναι κοκκινωπὴ, καὶ διαφανής.

Τῆς Πίσσης (Pisa) εἰς τὴν Ἰταλίαν εἶναι πρασινωπὴ, καὶ μικρὰ κομμάτια· τῆς Ἀγγλίας ἔχει πράσινον ἀνοιχτόν χρῶμα· τῆς Κύπρου, καὶ Οὐγκαρίας εἶναι ὑρανόχρους, εἰς κομμάτια, καὶ τῆς Ἰταλίας πρασίνη βαφεῖα.

Χρησιμεύει ἡ Χάλκανθος εἰς πολλὰς τέχνας, καὶ πρὸ τῶν ἄλλων εἰς τὴν Βαπτικὴν, ὅπου εἶναι ἀφεύκτως ἀναγκαῖα. Εἰς ταύτην, καὶ τὴν κικίδα χρεωστοῦμεν τὴν χάριν τῆ μελανος, μὲ τὸ ὅποιον γράφομεν τὰς ιδέας μας, καὶ τὰς κοινοποιῶμεν μὲ χαράν μας εἰς τὰς ὁμογενεῖς.

Ἰδὲ ΜΕΛΑΝΗ.

ΧΑΛΚΙΤΙΣ κατ' ἄλλους ὀνομάζεται πέτρα κοκκινωπὴ εὐρισκομένη εἰς τὰ μεταλλεῖα τελειοποιημένη ἐκ φύσεως· Χάλκανθος δὲ τὰ λοιπὰ, ὡς τὰ ρηθέντα, τὰ ὅποια ὅλα εἶναι τεχνητὰ, καθὼς τὸ κίτρον, καὶ τὰ ὁμοια, ἀπὸ πυρίτας λίθους, ἢ λιθόχωμα εὐρισκόμενον εἰς τὰ μεταλλεῖα τῆ χαλκῆ.

Ἀπὸ τὴν Χάλκανθον τῆς Ρώμης γινόμενην ἀπὸ πύριθον βαλλόμενον εἰς τὸν αἶρα, τιτανέμενον, καὶ μεταβαλλόμενον εἰς τίτανον πρασινωπὴν, βαλλόμενον ἔπειτα εἰς τὸ νερόν, καὶ κρυσταλλούμενον μὲ τὸ βράσιμον, συνδέεται ἡ λεγομένη Συμπαθητικὴ Κόνις, θαυμασία εἰς τὸ νὰ σταματίσῃ τὸ αἷμα, καὶ νὰ ἰατρεύσῃ τὰς πληγὰς.

Ἡ Κωνσταντινούπολις, διὰ τὰ βαφεῖα, καὶ ἄλλας χρεῖας, λαμβάνει ἀπὸ τὴν Κύπρον, καὶ Ἐνετίαν τὴν Χάλκανθον εἰς βαρύλλια, καὶ πωλεῖται μὲ τὸ καντάρι.

ΧΑΛΚΗΔΟΝΙΑ ΛΙΘΟΣ, Πετράδιον παρομοιάζον πηλὸν μὲ τὴν Ἀγάθην, καὶ ἰδὲ ἐκεῖ.

ΧΑΛΚΟΣ, τὸ χάλκωμα, σκληρὸν, ξηρὸν, βαρὺ, καὶ πολὺ σφυρήλατον· εὐρίσκεται εἰς τὰ ἴδια τε μεταλλεῖα, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ μέταλλα, εἰς κόριν, ἢ πέτρας.

αἱ ὁποῖαι πλυνόμεναι πρῶτον διὰ νά καθαρισθῆν ἀπὸ τὰ χρώματα, λύονται εἰς τὰ χωνεῖα, καὶ συναζόμενος ὁ χαλκὸς χύεται εἰς προπλάσματα τετράγωνα, καὶ γίνονται πλάκες χονδραὶ 1 ἕως 2 δακτύλης.

Ὅταν πωληται μετὰ τὸ πρῶτον ἀνάλυμα, καὶ μόνον, λέγεται Χαλκὸς Κοινός· ὅταν δὲ καθαρισθῆ ἀπὸ τὰ χονδρότερα μέρη τε ἀναλυόμενος πολλάκις, ὀνομάζεται κατὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ῥόδου, (Τριανταφυλλάκι ἠηλαδή) Rosette, καὶ εἶναι ὁ καθαρώτερος.

Παρθένος δὲ κατ' ἐκείνης, καὶ Ἀρσενικός κατὰ τῆς ἐδικῆς μας Χαλκοποιῆς (βακιντζῆδες) ὀνομάζεται, ὅσος εὐρίσκεται καθαρὸς εἰς τὰ μεταλλεῖα, καὶ δὲν ἔχει χρεῖαν ἀπὸ κάμινον, καὶ φωτῖαν· ὅσα ἀγγεῖα, μάλιστα τηγάνια, κατασκευάζονται ἀπὸ αὐτὸν δὲν πικρίζουν τὸ μαγεῖρευμα.

Φυσικὸν χρῶμα τῆ χαλκοῦ εἶναι τὸ κοκκινωπὸν, τὸ δὲ κίτρινον γίγεται ἀπὸ τὴν Καλαμίαν, μετὰ τὴν ὁποίαν ἀνακατώρεται, καὶ λέγεται Ὀρείχαλκος. Ἰδὲ ὈΡΕΙΧΑΛΚΟΣ.

Μεταλλεῖα χαλκοῦ ἔχουν καὶ τὰ τέσσαρα μέρη τῆς γῆς μας. Εἰς τὴν Ἀσίαν ἢ Ἰαπωνίᾳ μεταλλεργεῖ τὸν καλλίτερον εἰς μικρὰ κομμάτια ἀπὸ 65 περίπου δραχμῶν, καὶ εἶναι καθαρῶτατος, ἀλλ' εὐθραυστος, καὶ σχεδὸν δὲν σφυρηλατεῖται, διὰ τῆτο καὶ πολλὰ ὀλίγον, ἢ παντελῶς δὲν φέρουν εἰς τὴν Εὐρώπην, ἀφ' οὗ τὸν ἐδοκίμασαν τῷ 1703, καὶ εὐρέθη ἄχρηστος εἰς τὴν Γαλλίαν.

Ἡ μεταλλοφόρος Περὺ, καὶ μάλιστα ἡ Ἐπαρχία τῆς Λίμνας, ἔχουσι τὰ πλεσιώτερα μεταλλεῖα τῆς Ἀμερικῆς καὶ εἰς χαλκὸν, καὶ ὁ φερόμενος παρὰ τῶν Ἰσπανῶν εἰς τὴν Εὐρώπην εἶναι εἰς κομμάτια 60 ὀκάδων, ἀκαθάριστος ἔμως, καὶ ἀπὸ τὸ πρῶτον χωνεῖον· ἀφ' οὗ δὲ καθαρισθῆ μετὰ δευτέρου, καὶ τρίτου χώνευμα, γίνονται ὁ καλλίτερος τῆ κόσμου, καὶ τὸ βάρος του πλησιάζει εἰς τὸ τῆ χρυσοῦ· διὰ τῆτο οἱ χαλκοποιοὶ δὲν τὸν μεταχειρίζονται δι' ἀγγεῖα πωλύμεγα μετὰ τὸ κομμάτι, ἐπειδὴ πηγαίνει πολὺς.

Ἡ Εὐρώπη ἔχει εἰς πολλὰ μέρη τὴν Νορβηγίαν, τὴν Οὐγκαρίαν, πολλὰ μέρη τῆς Γερμανίας, καὶ τῆς Ἰταλίας, καὶ Γαλλίας, ἀλλὰ περισσότερον εἰς τὴν Σουηκίαν, ὁ ὁποῖος καὶ προτιμᾶται ὡς καλῆτερος, καὶ πλέον εὐκολοδέλευτος· τὸ καθαρόν (Rosette) τῆς Σουηκίας εἰς μεγάλα, καὶ στρογγύλα κομμάτια χρησιμεύει εἰς τὰ ἀργυροκοπεῖα διὰ τὸ μίγμα εἰς τὰ χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ τομίσματα· τῆς δὲ Νορβηγίας ὡς σκληρότερον, καὶ χονδρότερον χρησιμεύει εἰς τὸ χύσιμον τῶν κανονίων, καὶ ἄλλων τοιούτων πυροβόλων ὀπλων.

Ἀπὸ τῆς χαλκοῦς τῆς Εὐρώπης καλῆτεροι εἶναι τῆς Σουηκίας, καὶ Οὐγκαρίας, κατώτεροι τῆς Ἰταλίας, καὶ Δοραίνης, καὶ μεσαῖοι οἱ λοιποί.

Εἰς τοὺς μεσαίους συναριθμῆται καὶ ὁ χαλκὸς τῆς Περσίας, καὶ εἰς τῆς καλῆτερος ὅσος μεταλλεργεῖται εἰς τὴν Ἐπαρχίαν τῆ Πόντου τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀναπληροῦνται ὅλαι αἱ χρεῖαι τῆς Ὀθωμανικῆς Ἐπικρατείας, καὶ πολλάκις πωλεῖται, καὶ στέλλεται διὰ τὴν Εὐρώπην. Τὸ μεταλλεῖον τῆτο εἶναι πλεσιώτατον· διότι μὲ ὅλην τὴν καλὴν ἐκδέλευσιν τῶν μεταλλεργῶν, ἐκδίδει μεγάλην ποσότητα· εἶναι πωλημένον ἀπὸ τὴν Βασιλείαν διὰ 150 χιλιάδας γρόσσια ἐτήσιον φόρον, καὶ ὁ Πακτωτῆς ἔχει τὸ μονοπωλεῖον αὐτοῦ τοῦ μετάλλου, χωρὶς πλέον νὰ ἀνακατάνηται ἢ Διοίκησις, καὶ μὲ ὅλην τὴν κακὴν οἰκονομίαν αὐτὸς κερδίζει.

Τῆς Ἀφρικῆς ὁ χαλκὸς εἶναι εἰς κομμάτια ἀπὸ 3 ὀκάδας συνδεδεμένα ἀνὰ δύο, καθὼς τὰ διπλᾶ βόλια τῶν κανονίων.

Ἡ Κύπρος ὅτι εἶχε μεταλλεῖα χαλκῶ ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν εὐρισκομένην ἐκεῖ Χαλκανθοῦν, ἀπὸ τὴν ἱστορίαν, καὶ ἀπὸ τὸ ἰδιόνητος ὄνομα φυλαττόμενον εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπως Κυπρί, τὸ χάλκινον, ἢ ὀρειχάλκινον κωδώνιον ὀνομάζουσιν.

Ἐφημίσθη ὁ χαλκὸς τῆς Κερύνθου μεταξὺ τῶν Ῥωμαίων, διότι κυριεύσας αὐτὴν ὁ Μύμμιος στρατηγὸς αὐτῶν κατὰ τὸ 146 πρὸ Χ. Γ. καὶ πυρπολήσας, ἐρρέυσαν
ἀπὸ

ἀπὸ τὴν βίαν τοῦ πυρός τὰ πολλὰ μετάλλατης, καὶ συμμιγείς ὁ χαλκὸς μὲ τὸν χρυσὸν, καὶ ἀργυρον εἰς σῶμα, ἐγένετο ἀξιόλογος διὰ κατασκευὴν ἀνδριάντων, ὥστε ἡ τοιαύτη σύμμικτος ὕλη ἐτιμᾶτο περισσότερο ἀπὸ τᾶλλα μέταλλα. Ἰδὲ ἩΛΕΚΤΡΟΝ.

Οἱ Χυμικοὶ ἀγαπῶντες τὰ λαμπρὰ ὀνόματα, ἐπονομάζον Ἀφροδίτην τὸν χαλκὸν χωρὶς καμμίαν σχέσιν τῆ μεταλλῆς τήτου μὲ ἐκεῖνον τὸν πλανήτην· ἐκτὸς ἀντινας Ἑλλην ἑλπίση γὰ τοὺς δικαιολογίση μὲ τὸ, ὅτι Κυπρία ἢ Ἀφροδίτη.

Ἐπομένως Κρόκος Ἀφροδίτης, φύλλα χάλκινα τριμέτα μὲ ἄλας κρημισμένον εἰς κόνιν, χωνευμένον, καὶ ριτισμένον.

Πνεῦμα Ἀφροδίτης, Χυμικὴ καὶ αὐτὴ κατασκευὴ μὲ χαλκὸν, διαλυτικὴ τῶν κακοχυμίων.

Καλκὸς Καυμένος, ἢ Τίτανος Χαλκοῦ. (Aes Ustum) χαλκὸς κομμένος εἰς μικρὰς πλάκας, σωρευμένος εἰς τὸ χωνεῖον μὲ ὀλίγον τεάφι, καὶ ἄλας θαλάσσιον, καὶ καυμένος εἰς μεγάλην φωτίαν ἀνδράκων, ἕως νὰ καὴ ὅλον τὸ τεάφι, καὶ γὰ ἔχη χρῶμα σιδήρου ἐξωθεν, κοκκιωτὸν ἐσωθεν, καὶ τριβόμενα πρὸς ἀλλήλα δύο κομμάτια νὰ κοκκινίσουν, ὡς κιννάβαρι· χρησιμεύει εἰς τὴν ἰατρικὴν, καὶ περισσότερο εἰς τὴν Χειρουργίαν, διὰ γὰ φαγὴ τὰ περιττὰ κρέατα. Εἰς τὴν Ὀλλάνδαν γίνεται τὸ καλύτερον.

Ἰὸς Χαλκῆ (Verdet, ἢ Vert-gris) Τζιγκερί, Τυρκιστὶ, καὶ Σκωλικία, Ἑλληνικώτερον, ὁ κατὰ τὸ ὄνομα Ἰὸς (σκωρία) τῆ χαλκῆ. Γίνεται δὲ μὲ πέταλα χαλκοῦ λεπτότατα, καὶ ὑποστάθμην σταφίδων ἀνακατωμένην μὲ καλὸν κρασί, βαλμένα ὁμοῦ εἰς πηλὴν χύτραν κατὰ σειρὰν ἐπανωτὰ, ἤτοι σταφίδας, πέταλον ἓν, καὶ ἐπομένως ἀλλεπάλληλα, ἔπειτα βάλλοντες τὰς χύτρας εἰς ὑπόγειον συνάξουσιν καθ' ἡμέραν τὸν ἐπιπλέοντα ἰὸν τῶν χαλκίνων πετάλων, καὶ εἰς κομμάτια, ἢ κόνιν πηγμένον πωλεῖται.

Διὰ νὰ δοκιμασθῇ ἂν ἦναι καλὸς ὁ ἰὸς τοῦ χαλκοῦ

γемίζον ποτήρι νερόν καθαρόν, και ρίπτοντες μέσα κό-
ριν από αυτόν, παρατηρούν, και ει μιν διασκορπισθῆ,
και βαρῆ τὸ νερόν, είναι καλὸς τῷ Μοντπελλιέρῳ· ει δὲ
καθίσῃ κάτω, ὡς τρυγία, είναι ἄλλων μερῶν, και
κατώτερος.

Διὰ τὰς χρείας της ἡ Τυρκία, εις τὴν Βαπτικὴν, Ζω-
γραφικὴν, και ἄλλας τέχνας, λαμβάνει τὸν ἰὸν τῷ χαλ-
κοῦ ἀπὸ τὴν Ἑνετίαν, και Ὀλλάνδαν εις βαρύλλια,
και πωλεῖται μετὸ κατῆρι.

Οἱ Βοτανικοὶ ὀνομάζουσι ἰὸν χαλκῷ, ἡ πράσινον Κύ-
στιως, επειδὴ πωλεῖται εις τὰς κύστας (φούσκας),
πρασίνην βαρῆν τῆς Ράμνου, και αὐτὴ κυρίως ἡμπο-
ρεῖ γὰ ὀνομασθῆ Σκωληκία· είναι δὲ ὁ σπόρος τῆς
Ράμνου κοπανισμένος εις ὄλμον (γουδί) ἡ μετὸ μικρὸν
κόκκινον σπόρον ἀνακατωμένον μετὸ στύψιν, και βαλμέ-
νον εις κύστιν χοιρίνην διὰ γὰ σαπίσιν.

Ἀμφότεραι αὐταὶ αἱ βαφαὶ χρησιμεύουσι εις τὰς Ζω-
γράφους διὰ τὸ πράσινον χρῶμα.

ΧΑΛΚΟΣΤΡΜΑ, τὸ ὀρειχάλκινον σύρμα. Ἰδὲ ΣΤΡ-
ΜΑ, ὅπως φαίνεται, και τὸ χρυσομένον, ἢτοι κίβδηλον
(κάλπικον) χρυσάφι, και χρυσοσύρμα.

ΧΑΛΚΟΧΡΥΣΟΣ, Τομβάκι, μίγμα χαλκοῦ, και
χρυσῷ μετὸ χρῶμα χρυσῷ στιλπνόμενον καλὰ, και κατα-
σκευαζόμενον εις διάφορα πράγματα, ὡς πυξίδα, κη-
ροστάτας, και ἄλλα. Ὄταν ὁ χρυσὸς είναι κατώτερος
ἀπὸ τὰ 17 κερῆτια, ὀνομάζεται Χαλκόχρυσος, Cuivre
tenant d'or, ὥστε είναι Τομβάκι.

Οἱ κάτοικοι τῷ Σιάμου, Βασιλείου τῆς ἐκεῖθεν τοῦ
Γάγγου Ἰνδικῆς Χερσονήσου, προτιμῶσι τὸν χαλκόχρυσον
ἀπὸ τὸν καθαρὸν χρυσόν, και κατὰ τὴν γνώμην τοῦ
Ἀββαῖ Χοισίς (Choisy) αὐτὸ είναι τὸ Ἠλεκτρον τῷ
Σολομώντος.

Καλὸς Τιντενάκης, ὁ ἐξαιρετώτερος τῆς Οἰκου-
μένης, εὑρισκόμενος εις τὴν Σίαν ἀπὸ ἰδίων μεταλλῶν
τῷ τόπῳ, και ἐμποδισμένος γὰ ἐκκομισθῆ ἔξω τῷ Βα-
σιλείῳ διὰ γὰ φερθῆ εις τὴν Εὐρώπην. Οἱ ἐκεῖ παρα-
πλέον·

πλέοντες Ὀλλανδοὶ εὐρίσκοντες τὸν τρόπον γὰρ τὸν ἀποκτήσουσιν, τὸν φυλάττουσιν καὶ ἐμπορεύονται μὲ τὰς Ἰνδίας, (ὅπου ζητεῖται πολὺ αὐτὸς ὁ χαλκός) ἀλλάζοντες τὴν μὲ τὰς καλπύρας πραγματείας τῶν Ἰνδίων.

Πολλοὶ δοξάζουσιν ὅτι μὲ αὐτὸν κατασκευάζεται τὸ εἰρημένον Τομβάκι.

ΧΑΛΚΟΠΟΙΪΑ ὀνομάζεται ἡ τέχνη τῶν κατασκευαζόντων τὰ χάλκινα ἀγγεῖα, καὶ **Χαλκοποιὸς** ὁ τεχνίτης.

ΧΑΛΚΕΥΤΙΚΗ δὲ, καὶ **ΧΑΛΚΕΥΣ**, ἡ Βαναυσουργία, καὶ ὁ Βάναυσος τῆ σιδήρου, καθὼς εἰς τὰ περὶ τούτου εἶπομεν, διότι οἱ Ἀρχαῖοι ἀργὰ ἐγνώρισαν τὸν σίδηρον, καὶ μεταχειρίζοντο χάλκινα ὄργανα, καὶ ἄλλα πράγματα ἀντὶ σιδηρῶν.

Ἡ Χαλκοποιΐα εὐδοκιμεῖ εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν περισσώτερον ἀπὸ τὰλλα μέρη τῆς Τυρκίας, διότι καὶ ἡ τρυφή εἶναι περισσώτερα εἰς αὐτὴν τὴν Βασιλεύσαν, καὶ ζητεῖ πολλὰ ἀγγεῖα χάλκινα εἰς τὴν μεταχειρίσιν· καὶ ἐδῶ μόνον μεταχειρίζονται τὸν τόρνον διὰ στίλβωμα, καὶ τελειοποιήσιντων.

Πολλοὶ ἐνασχολοῦνται εἰς τὴν τέχνην ταύτην Χριστιανοὶ, καὶ Τυρκοὶ ὅλοι Τραπεζοῦντιοὶ, καὶ πλησιόχωροὶ τῶν μεταλλείων τῆ χαλκῆ, καὶ γίνεται μέγα ἐμπόριον εἰς ταῦτα δι' ὅλον τὸ Βασίλειον. Ὅλα τὰ ἀγγεῖα ταῦτα πωλοῦνται ἀγάνωτα εἰς τὸ χρῶμα τῆ χαλκῆ διὰ τὰ φαίνονται τὰ καινέρια. Συνίσταται δὲ εἰς λέβητας (καζάνια) μικρὰς καὶ μεγάλας μὲ σκεπάσματα, καὶ χαρῖς, εἰς τρυβλία (σαχάνια) καὶ αὐτὰ ὁμοίως, δίσκους διαφόρους, καὶ πολλὰ μεγάλους στρογγύλους διὰ τραπέζια τῶν Τυρκῶν, τηγάνια, πρᾶχός, (ἰμβρίκια) καὶ λεκάνας· ὑδρείας, ἢτοι σίκλους, διὰ τὰ νερά τῶν πηγαδίων, καὶ δεξάμενων, κακκάβια, κρατῆρας, (τάσσια) διὰ ποτὰ, καὶ τὰ λυτρά· σύνθετα τρυβλία (σεφὲρ τάσσια) διὰ τῆς ὁδοιπόρου, λεκάνας μεγάλας διὰ πλύσιμον ποδαρίων, καὶ ἄλλα πολλὰ καλοδευμένα με-

μετὰ τὴν σφυρηλασίαν μὲ τὸν τόρνον ὁ πωλεῖται δὲ καὶ ἀτόρνευτα, καὶ εὐθυνώτερα.

Χρησιμεύει ὁ χαλκὸς καὶ εἰς ἄλλα ἔργα, καὶ δαπανᾷται πολὺς εἰς τὰ καράβια τῆς Βασιλικῆς Στόλου, κατὰ τὴν νέαν τελειοποίησιν τῆς Ναυτικῆς, γὰρ σκεπάζουν ὅλων τὸ εἰς τὴν θάλασσαν μέρος μὲ πλάκας χαλκοῦ, καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς ὀρειχάλκου διὰ τὰ κανόνια, καὶ ἄλλα πολλὰ σκεύη. Ἴδὲ ὈΡΕΙΧΑΛΚΟΣ.

Χαλκὸς Παλαιὸς, τὰ παλαιὰ χάλκινα ἀγγεῖα, καυμένα, ἢ ἀλλέως χαλασμένα ὁ τοιοῦτος χαλκὸς καὶ εἰς τὸν τόπον πρὸς τὰς χαλκοποιίας, οἱ ὁποῖοι τὸν ἀναλύουν, τὸν καθαρίζουν, καὶ τὸν ἀνανεώνουν ὁ στέλλεται δὲ καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην μερικὸς διὰ τὰ εὐρὴ καλυπτεράν τιμὴν.

Προτιμᾶται διὰ καλὸς, ὅς τις δὲν ἔχει σιδηρᾶς λαβὰς, ἢ καρφία, καὶ ἄλλα ἑτερογενῆ. Κατὰ τὴν δόξαν ἑνὸς κατασκευαστοῦ Κανονίων, ὁ παλαιὸς χαλκὸς συμφέρει καλῆτερα ἀπὸ τὸν καινούριον εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ ὀρειχάλκου.

Τὰ χάλκινα ἀγγεῖα μᾶς λέγουν οἱ Φυσικοὶ ὅτι καὶ γανωμένα μὲ κασσίτερον πολὺ βλάπτουν τὰ μαγειρεύματα, καὶ ἀποδίδουν πολλὴν ἢ ὀλίγην ποσότητα εἰς χαλκίνου, ὁ ὁποῖος εἶναι φαρμακερὸς, καὶ τὸ ἀποδεικνύει μὲ τὸ βρέξιμον αὐτῶν (ὅς ἦναι καὶ γεωστὶ γανωμένα) ἐπειδὴ ἀφημένα εἰς τὸν τόπον τὰ μεταχειριζόμεθα διὰ τὰ μαγειρεῖα, εἴαν ἢ πτωχία δὲν ἀναγκάσῃ τινὰ τὰ μαγειρεύσῃ εἰς πύλινα.

ΧΑΛΥΨ, τὸ τζελίκι, Ἴτ. Acciajo, Γαλ. Acier, εἶδος σιδήρου καθαρισμένον εἰς τὴν κάμινον, καὶ ἀποτελεσμένον καθαρωτέρως, λευκοτέρως, καὶ στερεωτέρως, ἤτοι μὲ μόρια λεπτότερα εἰς τὴν φυσικὴν τῆς σύνθεσιν.

Ὁ Χάλυψ, ἀφ' οὗ βαφῆ καθὼς πρέπει, εἶναι τὸ στερεώτερον, καὶ σκληρότερον ἀπὸ τὰ λοιπὰ μέταλλα, καὶ ὅλα τὰ δαμάζει κόπτωντας, πριονίζωντας, ζύωντας, ἢ ρινίζωντάς τε.

Βαφὴν τῆς χάλυβος οἰομάζομεν τὸ ἐμβάπτισμα, ἤτοι
βύ-

βύθισμά τε εἰς νερόν κρύον, ἀφ' ἧ κοκκινισθῆ καλὰ εἰς τὴν κάμινον, ἀλλή τὸ νὰ περιχρισθῆ με μίγμα ρινισμάτων, κέρατος, καὶ τριμμένης ὑέλου γινόμενον ἰλὺς (λάσπη) με τὸ ἔλαιον, ἢ πρώτη διὰ τὰ κοπτερά ἐργαλεῖα, καὶ ἢ δευτέρα διὰ τὰ πυροβολικά.

Τρίτη δὲ βαφὴ τῶν ἐλατηρίων γινόμενη ἕτως· ἀφ' οὗ βαφῆ ὁ κοκκινισμένος χάλυψ εἰς τὸ κρύον νερόν, σπογγίζεται, καὶ πυρούμενος ὀλίγον ἀλείφεται με ἔλαιον, καὶ πάλιν πυρούμενος ἐπαναλείφεται ἕως νὰ ἀπαλυθῆ μετρίως, καὶ νὰ ἦναι ἐλαστικός, χρήσιμος εἰς πολλὰς μηχανάς.

Εἰς τὴν Εὐρώπην μεταχειρίζονται καὶ ἄλλα σφιγκτικὰ εἶδη εἰς τὰς βαφὰς τῶν χαλύβων, ἢτοι ἀρσενίκιον ὑψόμενον ὑδράργυρον, ὀρπίνον, ἀντιμόναχον. Χρειαίεται ὁμως νὰ ἔχη μεγάλην προσοχὴν ὁ χαλκεὺς διὰ νὰ ἐκβάλλῃ τὸ βαφισόμενον ἐργαλεῖον εἰς τὸν πρέποντα καιρὸν ἀπὸ τὴν κάμινον.

Ἀπὸ τὴν εἰρημένην τῆ χάλυβος κατασκευὴν καταλαμβάνομεν, ὅτι ὅπε μεταλλουργεῖται σιδήρος, ἐκεῖ ἠμπορεῖ νὰ γένη καὶ χάλυψ, καὶ ὅτι ἕτος φυσικὰ ἀκολουθεῖ ἐκείνῃ τὴν ποιότητα, ὅταν ἦναι οἱ αὐτοὶ καθαρισμοί.

Ἡ Τυρκία φέρει τὸν ἀναγκαῖον χάλυβα ἀπὸ τὴν Γερμανίαν διὰ τῆ Τριεστίνε εἰς μακρὰς ράβδους τετραγώνους ἐμπεριεχομένας εἰς τετράγωνα μακρὰ, ἢτοι 2 καὶ 3 πηχῶν κιβώτια ἀπὸ 45 ἕως 50 ὀκάδων, καὶ τελευταῖον τῶρα ἀπὸ τὴν Ῥωσίαν· ἀλλὰ τὸ πρῶτον προτιμᾶται.

Καλὸς χάλυψ εἶναι αἱ λεπταὶ ράβδοι, εὐθραυστοι, με φίλωτατα σπυρία εἰς τὸ θραύσιμον, με λευκότητα ἀργυρῶδη, χωρὶς αἰίδας, καὶ σχίσματα ἔξωθεν, καὶ χωρὶς μαύρας φλέβας ἔσωθεν.

Τὰ ρινίσματα τῆ χάλυβος χρησιμεύουν εἰς τὴν Ἰατρικὴν· καὶ ἢ δοκιμὴ τῶν καλυτέρων ρινισμάτων γίνεται εἰς τὸ κρύον· διότι ὅταν εἶναι ἀνακαταμμένα με ρινίσματα σιδήρου τὸ σβύεν μετ' ὀλίγον.

Ὁ χάλυψ τῆς Δαμασκῆ ἐπαιεῖται, καὶ τὰ Δαμασκηνὰ (Διμισκί) σπαθία, καὶ ξίφη ἔχεν μεγάλην ὑ-

πόληψιν εἰς τὴν Τυρκίαν, καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην φυλάττονται εἰς τὰ ταμεία τῶν περιέργων. Λέγουσιν ὅτι τὰ μόριά του εἶναι τόσον μικρὰ, πυκνὰ, καὶ συνδεδεμένα, ὥστε κόπτει τὸν σίδηρον πρὸ τῆς γὰ βαφῆς· ἄλλοι δοξάζουσι ὅτι ὁ αἷρ τὰ βάφει μὲ τὴν περιστροφὴν αὐτῶν τῶν ὀπλῶν, γινομένην παρὰ τῶν ἐπίππων ἀνδρῶν, καὶ ἕτεροι γνωμοδοτοῦν, ὅτι τὰ βάφειν σύροντες τα εἰς αἰγείαν βύρσαν βρεγμένην μὲ τὴν τομὴν πρὸς τὸ δέρμα, ὡς τὰ χα θέλουν γὰ τὸ κόψιν.

ΧΑΛΤΒΩΜΕΝΟΝ, Τζελικωμένον, ὄπλον, ἢ ἐργαλεῖον, τὸ ὁποῖον ὄντας μέγα κατασκευάζεται ἀπὸ σιδήρον, καὶ εἰς τὸ μέρος τῆς τομῆς προσκολλᾶται παρὰ τῶν χαλκῶν, κομμάτι χάλυβος κατὰ τὸ μήκος, καὶ βάπτεται διὰ γὰ ἵναι κοπτερόν· ὡς ἀξίτη (τζεκῆρι) ἢ πέλεκυς χαλυβωμένος, κ. τ. λ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΟΙ, γράμματα, ἢ τοι τύποι γραμμάτων, χυτοὶ ἀπὸ μέταλλον σύνθετον, τὰ ὁποῖα προσαρμύζοντες οἱ τυπογράφοι εἰς τὴν τυπογραφικὴν σελίδα, διὰ τῆς πιστηρίας τυπῶν. Ἴδὲ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑ.

Εἰς τὸ χύσιμον τῶν χαρακτήρων χρειάζονται τὰ δύο ταῦτα· ἡ ὕλη, καὶ τὰ προπλάσματα, ἢ τοι ἀρχέτυπα.

Ἡ ὕλη συνθέτεται ἀπὸ 100 μέρη μολύβδου, καὶ 20, ἢ 25 χαλκῆς, ἢτοι περὶ τὸ $\frac{1}{4}$ γὰ εἰς τὰ 100 μολιβία· ἄλλοι αἰτὶ χαλκοῦ βάλλου 30, ἢ 35 σιδήρου, ἀναλύουσι ἕκαστον τῶν μετάλλων τούτων εἰς χωριστὰς καμίλους, καὶ χωνεῖα, λύοντες τὸν χαλκόν, ἢ σιδήρον μὲ ἀντιμόναχον, τὸν δὲ μολύβδον μόνον. Ἐπειτα τὰ ἀνακατῶνουν χυνογέστα εἰς ἓν πρόπλασμα, καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ δυσκολωτέρα ἐπιχειρήσις διὰ τῆς τεχνίτας τέτης.

Τὰ ἀρχέτυπα εἶναι χάλκιναι πλάκες, ἐπάνω εἰς τὰς ὁποῖας εἶναι κατὰ βέθος γλυμμένα τὰ γράμματα, αἱ προσωδίαί, αἱ στιγμαί, οἱ ἀριθμοί, καὶ ὅσα ἄλλα χρειάζεται ὁ τύπος γὰ γλυφῆν εἶναι εὐκολος· ἀφ' ἧ κατασκευασθῆ τὸ ἀρσενικόν ἀρχέτυπον ἀπὸ χάλυβα

κτυπᾶται ἐπάνω εἰς τὸν χαλκὸν, καὶ κάμνει κατὰ βάθος τὸ γράμμα.

Ὄντα ἔτοιμα τὰ ἀρχέτυπα ταῦτα, καὶ πλησίον εἰς τὴν κάμινον, ὅπου ἀναλύεται, καὶ ἀνακατάνεται, καὶ πάλιν λυομένη εἰς τὸ χωνεῖον εὐρίσκεται ἡ ὕλη προσαρμόζεται εἰς τὸ γράμμα τῆς πλακὸς εἶδος χωνεῖου σιδηρῶ με ξυλιγας λαβᾶς, καὶ ἀνοικτὸν στόμιον, λαμβάνει με σιδηρᾶν κοχλιάραν ὕλην λυομένην, τὴν χύνει εἰς τὸ ρηθὲν χωνεῖον, τὸ κινεῖ διὰ τὰ πῦρ ἀμέσως εἰς τὸ ἀρχέτυπον, καὶ γίνεται τὸ ζητούμενον γράμμα, ἡ χαρακτήρ.

Μετὰ ταῦτα ὁ θεωρητὴς ἐκβάλλει τὸν χαρακτήρα, τὸν παρατηρεῖ, καὶ ἂν ἦναι καλὸς κόπτει τὴν ὑρᾶν τῆ περιττῆ μετάλλου, καὶ τὸν βάλλει εἰς τὸν τόπον του· εἰ δὲ ὄν τὸν ἀρεσὴ τὸν ρίπτει ὀλόκληρον εἰς τὸ χωνεῖον τῆς καμίνου, καὶ λυώνεται. Ὁ καλὸς χαρακτήρ τορνεύεται ἔπειτα ὅπως κάμνει χρεῖα με τὸ κοινὸν ὀλομάχαιρον, ἀκονίζεται εἰς πέτραν Ἀγγλικὴν σκληρᾶν, ἀπὸ τὰ δύο μέρη, καὶ τελευταῖον παρατηρεῖται ἡ ὑρᾶ, ἥτοι τὸ ὀπισθεν τῆς προσαρμόσεως τῆ γράμματος βαλλομένη πλαγίως εἰς μάρμαρον, καὶ ἐκατέρωθεν αὐτῆς ἀνά εἰς παλαιὸς χαρακτήρ, καὶ ἐξισαζόμενος δίδεται εἰς τὸν τυπογράφον.

Ἡ ποσότης τῶν χαρακτήρων εἰς τὰ τυπογραφεῖα εἶναι 100 χιλιάδες, καὶ ἡ ἀναλογία κατὰ τὸ ἀλφάβητον τῆς γλώσσης· ἥτοι εἰς τὸ Γαλλικὸν εὐρίσκονται 5000 A, καὶ μόνα 30 K, εἰς δὲ τὸ Ἑλληνικὸν πρέπει νὰ ἦναι ἰσάριθμα σχεδὸν τὰ A. καὶ K, καὶ τὰ λοιπὰ ἀγαλόνως.

Οἱ καλοὶ χαρακτήρες πρέπει νὰ ἦναι ἰσοῦφεῖς ἐντελέστατα· ἡ ρίζατων τετραγωνοεπιμήκεις, καὶ προσηρμοσμέν· εἰς ὅλα· τὰ γράμματα ἀνάλογα πρὸς ἀλλήλα κατὰ τὸ μέγεθος, καὶ πλάτος τῆ κέντρων, καὶ αἰερεῖ ἀναλόγως μακρᾶι, ὥστε τὰ μὴ ἐγγίζουσιν εἰς τὴν ἄνω ἢ κάτω γραμμὴν.

Τὰ Λατινικὰ γράμματα τυπώνονται με διαφόρους χαρακ-

ρακτῆρας ἔχοντας καὶ διάφορα ὀνόματα εἰς τὰ τυπογραφεία· τὰ δὲ Ἑλληνικὰ ἠμποροῦν νὰ ἔχουν, τρισμέγιστα, μέγιστα, κεφαλαϊώδη, κοινὰ, στρογγύλα, καὶ ψιλὰ διὰ τὰ σημειώματα, καὶ ἄλλα κατὰ μίμησιν τῶν χειρογράφων. Ὑπολαμβάνω ὅτι μὲ αὐτὰ ἠμπορεῖ νὰ τυπωθῆ βιβλίον μὲ ἐντέλειαν, καὶ ὠραιότητα.

Τὸ Τυπογραφεῖόν μας τῆ Πατριαρχείᾳ ἔφερε τῆς χαρακτῆράς τῆ ἀπὸ τὴν Βιένναν, πλὴν δὲν εἶναι καλοὶ· διὰ δὲ καλιτέρες πρέπει νὰ τῆς ζητήσωμεν ἐκεῖθεν, ὅπου τυπῶνται καλιτέρα, καὶ τὰς πόλεις ταύτας τὰς ἐσημειώσωμεν. Ἰδὲ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑ.

ΧΑΡΤΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΨ, Πίναξ, ἦτοι χαρτὶ, ἐπάνω εἰς τὸ ὁποῖον οἱ ἐπιτηδεῖότεροι Γεωγράφοι ἐπιπεδογραφοῦσι τὴν ὑδρόγειον σφαῖραν, ἢ τὰ τέσσαρα τοῦ κόσμου μέρη, ἢ τοὺς αἰγιαλοὺς, καὶ αὐτὸς ὀνομάζεται κυριώτερον Ὑδρογραφικός· ἢ Ἐπικράτειαν, καὶ λέγεται Τοπογραφικός· ἢ πόλιν, καὶ χώραν, καὶ καλεῖται Χωρογραφικός· ἢ ἐπίπεδον, καὶ ἐμβαδὸν παλατίᾳ, Ἐκκλησίας, καὶ ὅλης πόλεως, καὶ εἶναι Ἰχνογραφικός. Περὶ τῆς συνθέσεως τούτων θέλομεν εἰπῆ τὰ χρειώδη, ὅταν σὺν Θεῷ ἐκδώσωμεν τὴν ἀνα χεῖρας Γεωγραφίαν· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ εἰς αὐτὰς γίνεται μικρὸν ἐμπόριον παρὰ τῶν βιβλιοπώλων, προσθέτομεν ὅτι οἱ καλιτέροι, καὶ ἀκριβέστεροι τυπῶνται εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ Γαλλίαν, καὶ ἀπὸ αὐτοῦ εἰς τὰς ἐκείνων γλώσσας, ἠμπορεῖ νὰ προβλεφθῆ ὁποῖος ἔχει χρεῖαν. Ἑλληνικὸς ἔχομεν τῆς τυπωθέντας παρὰ τοῦ Κύρ' Ανθίμου Γαζῆ εἰς Βιένναν, τῶν μερῶν τῆς γῆς τῆς Ἑλλάδος, τῆς παρὰ τοῦ μακαρίτου Ρήγα, καὶ τὸ καλὸν ἐπιπεδοσφαίριον τῆς εὐγενῆς Γολέσκῃ τῆς Δακός· εἰς τὸν ἔμπορον εἶναι ἀναγκαῖοι οἱ ποιητοὶ Γεωγραφικοὶ Πίνακες, καθὼς ἀλλοῦ θέλομεν τὸ εἰπῆ ἀποδεικτικώτερον.

Τυπῶνται οἱ Γεωγραφικοὶ ἦτοι χάρται, καθὼς αἰεχότες μὲ χαλκοχάραγμα, ἦτοι χαραττόμενον τὸ σχέθιον τῶν εἰς πλάκα χαλκίην, καὶ εἰς αὐτὴν ἐπάνω χυ-

νόμος, ὁ τύπος ἀπὸ τὴν ἰδίαν μεταλλικὴν ὕλην τῶν χαρακτήρων τῆς τυπογραφίας.

Καλὸς εἶναι ὅταν σχεδιασθῇ ἀπὸ ἀκριβῆ Γεωγράφου, καὶ χαλκοχαραχθῇ με ἀκρίβειαν κατὰ τὸ σχέδιον, νὰ μὴ ἦναι γεμάτος ἀπὸ ὀνόματα μικρῶν χωρίων, καὶ τόπων, καὶ καταστήσῃ σκοτεινός, καὶ δυσανάγνωστος· ἀλλ' ὅτε πάλιν νὰ ἦναι ἀριότατος με μόνην τὴν καταγραφὴν τῶν Μητροπόλεων τῶν Ἐπαρχιῶν, καὶ αἱ ἄλλαι πόλεις καὶ ἐπίσημοι τόποι, καὶ ποταμοὶ νὰ λείπουν· ἀλλὰ νὰ φυλάττῃ τὸν μέσον ὄρον, ἔχων δηλαδὴ τὰ ἐπίσημα μέρη, καὶ παραιτούμενος ἀπὸ τὰ ἄσημα, καὶ μικρά.

ΧΑΡΤΙΑ, Φύλλα, ἢ πέταλλα χειροποίητὰ τετράγωνα ἐπιμήκη διαφόρων μεγεθῶν, καὶ παχυτήτων, ὁμοίων δὲ χρωμάτων, καὶ λεπτότητος· ἢ μεγαλύτερα χρῆσις τῶν εἶναι διὰ γράψιμον, διὰ τύπωμα, καὶ διὰ τύλιγμα διαφόρων πραγμάτων, καὶ πραγματειῶν.

Ὄνομάσθη κατ' ἀρχὰς Πάπυρος, διότι ἐγένετο ἀπὸ κάλαμον τῆς Αἰγύπτου ἔχοντα τὸ αὐτὸ ὄνομα (οἱ Γάλλοι φυλάττουν αὐτὸ τὸ ὄνομα με τὸ Papier, καὶ οἱ Ἴσπανοὶ με τὸ Papel)· καὶ ὅταν ἡ ἐπιδερμὶς τῆ παπύρου ἐκείνης ἦτον λεπτὴ, καὶ ἀβάστακτος συνεκολλᾶτο με ἄλλην, καὶ μετωνομάζετο Χάρτης, ἀπὸ τῆ ὁποῖα παράγεται τὸ χαρτίον εἰς τὴν φιλυποκοριτικὴν γλώσσάν μας, καίτοι πολλὰ διαφορετικόν, καὶ κατὰ τὴν ὕλην, καὶ κατὰ τὴν κατασκευὴν ἀπὸ ἐκείνου.

Ὁ κύρ Μοντφαλκῶν (Montfaucon) εἰς τὸν Δ'. Τόμον τῶν φιλολογικῶν τε ὑπομνημάτων παρατηρεῖ ὅτι ἡ Λέξις Πάπυρος εἶναι Αἰγυπτιακὴ, θεμελιούμενος εἰς τὸ Πα, Ἀρθρον ἐκείνης τῆς γλώσσης· ἄλλοι τὸ ἐτυμολογῶν ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἄπυρος, ἢτοι χωρὶς πυρός καμωμένον· πλὴν τοῦτο δὲν εἶναι σκοπὸς μας νὰ ἐξετάσωμεν ἐδῶ, ἀλλὰ τὸν ἴδιον πάπυρον, ὁποῖος ἦτον· ἐπεὶτα νὰ εἰπώμεν ὀλίγα περὶ τῆ βαμβάκερῶ χαρτίου συνεδισθέντος μετ' ἐκείνου· καὶ μετὰ ταῦτα νὰ καταγράψωμεν τὴν εὔρεσιν, καὶ κατασκευὴν, καὶ ἐμπόριον τε μεταχειριζομέ-

γα ἀπὸ ἡμᾶς χαρτίη, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀσυγκρίτως καλῆτερον, καὶ εὐδυνώτερον ἀπὸ ἐκεῖνα, καὶ ἀναγκαιότατον εἰς ὅλας καὶ ἐπιστήμας, καὶ τέχνας, καὶ αὐτὴν τὴν ἀνθρωπίνην οἰκονομίαν.

Ὁ πάπυρος ἐβλάστανεν εἰς τὰς ὄχθας τῆ Νεΐλου, ὅπερ πλημμυρῶν εἶχε δύο πήχεις νερόν, ἀπὸ ρίζας χονδράς, καὶ μακράς ἕως 10 πήχεις· τὸ καλάμι του ἦτον τρίγωνον, καὶ ὑψηλὸν 6 πήχεις, καὶ περισσότερον· κατὰ τὸν Κασσιόδωρον ἐπολλαπλασιαζέτο, ὥστε ὠμοιάζε δρυμὸς (ὄρμάνι) καὶ ἡ μεταχείρισίς τε ἦτον πάγκοινος εἰς τὴν τότε εἰκυμένην· ἀπὸ αὐτὸν ἔκαμναν σαγδάλια, σχοιεῖα, ἐλλύχνια, ψιάθεις, στρώματα, σκεπάσματα, καρβόπανα, λέμβη, ἦτοι πλοιάρια, καὶ ῥῆχα· οἱ πτωχοὶ τὸν ἔτρωγαν, καὶ οἱ λεπτεργοὶ ἔκαμναν ξόανα, ἦτοι γλυπτὰ πράγματα ἀπὸ τὰς ρίζας τε.

Πότε ἔκαμναν ἀρχὴν νὰ γράφην εἰς τὴν φλοιάντου δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστὸν, βέβαιον εἶναι ὅμως ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι ἐνόμιζον τὴν χρῆσιν ταύτην παλαιωτάτην. Ἴδου καὶ ἡ τέχνη κατὰ τὸν φυσικὸν Πλίνιον· μὲ βελόνην ἐκβάλλοντες τὰς λεπτὰς φλοιὰς του, προτιμώντες τὰς μεσαίας, καὶ εἰς σανίδα ἀπλώνοντες μίαν, καὶ ἀνάποδα ἄλλην ἐπάνω εἰς αὐτὴν, διὰ νὰ μὴ συμφωνῆν αἱ ἴνες, τὰς ἐκολλῆσαν, ἢ μὲ τὸ νερόν τε Νεΐλου, ἢ μὲ κόλλαν, τὰς ἐσφιγγαν εἰς τὸ πιστήριον, τὰς ἐξήραινεν εἰς τὸν ἥλιον, καὶ ἔπειτα τὰς ἔκαμναν δεμάτια ἀτὰ 20.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον τοὺς ἀνόμαζον ἱερατικοὺς χάρτας, διότι ἔγραφον εἰς αὐτὰς τὴν λατρείαν τῶν Θεῶν τῶν· εἰς δὲ τὴν Ῥώμην εὐρόντες τὴν μέθοδον νὰ τὰς κολλῆν καλῆτερα, τοὺς ἀνόμασαν χάρτην Αὐγύστου, χολακεύοντες τὸν Ὀκτάβιον· Λύβιος, Τηριωτικὸς, καὶ ἄλλως ἐπωνομάζετο ἀπὸ τῆς τόπης τῆς κατασκευῆς τε, ἢ ὁποῖα ἐπὶ Κλαυδίου τε Αὐτοκράτορος ἐτελειοποιήθη, καὶ μετὰ ταῦτα ἀκόμη ἐντελέστερα, μὲ ὅλον τῆτο δὲν ἠμπόρουν νὰ τὰς διορθώσων, διὰ νὰ μὴ σπάνων, μάλιστα εἰς τὰ βιβλία, ὥστε ἠναγκάζοντο νὰ βάλλων μετὰ 4, ἢ 5, ἢ 6 καὶ

καὶ 7 φύλλα, δύο φύλλα ἀπὸ περγαμινὸν χάρτην διὰ τὰ βασιὰ τὸν Αἰγυπτιακόν.

Τὸ ἐμπόριον εἰς τὸν χάρτην τῆτον ἦτον μέγιστον, καὶ τὸ εἰσόδημα εἰς τὰ Ῥωμαϊκὰ τελώνια τόσον, ὥστε Φέρμος ὁ Τύραννος κυριεύσας τὴν Αἴγυπτον ἔκαυχᾶτο ὅτι εἶχεν ἀρκετὸν πάπυρον, καὶ κόλλαν διὰ τὰ Φρέψη ὅλα τε τὰ στρατεύματα ἐναντίον τῷ Αὐτοκράτορος.

Ἡ εφευρεσις τῆς κατασκευῆς τοῦ Βαμβακεροῦ Χαρτίου, Βομβυκινὸς Χάρτης, ἔκαμε τὰ καταργηθῆναι ἢ χρῆσις τῷ παπύρῳ· ἀλλὰ καὶ αὕτη ἡ ἐποχὴ εἶναι ἀγνώστος· πιστεύεται ὅμως ὅτι τὰ ἐπενοήθη κατὰ τὴν Γ'. Ἐκατονταετηρίδα, διότι εἰς τὴν ΓΑ'. ὅλη ἡ Ἐπικράτεια τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸν εἶχεν εἰς χρῆσιν.

Ἀλλὰ καὶ τῆτο καταργηθῆναι ἀφ' οὗ εὐρέθη τὸ χαρτίον ἀπὸ ράκη, ἦτοι παλαιόπανα, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζομεθα χωρὶς τὰ ἰξεύρωμεν πότε, καὶ παρὰ τίνος εὐρέθη· ἀλλ' οὔτε ἔχει χρείαν ὁ ἔμπορος ἢ ὁ συγγραφεὺς τὰ τὸ ἔξετάσῃ μὲ Ἱστορικὴν, καὶ Χρονολογικὴν ἀκριβειαν.

Κατασκευὴ Χαρτίου.

Ἦτοι λοιπὸν τῷ χαρτίῳ εἶναι τὰ ράκη, ἦτοι παλαιόπανα ἀπὸ καννάβι, καὶ λινάρι, τὰ ὁποῖα δι' αὐτὴν τὴν μεταχείρισιν συνάζονται. Ἰδὲ ΠΑΛΑΙΟΠΑΝΑ. Πλύνοντες αὐτὰ, τὰ βάλλουν εἰς λάκκους, ἢ κάδους, ἐπὶ τῆτου καμωμένους μὲ νερὸν διὰ τὰ σαπίσουν· ἀπὸ τὰ ψιλὰ, καὶ καθαρώτερα γίνεται τὸ καλόν, καὶ λεπτὸν χαρτί, καὶ ἀπὸ τὰ χονδρὰ τὸ χονδρόν.

Ἀφ' ἧ σαπίσιν τελείως, τὰ βάλλουν εἰς ὄλμους μεγάλους μὲ σιδηροσκέπαστον πάτον, καὶ κόπανοι κινέμενοι ἀπὸ τὸν χαρτόμυλον τὰ κτυποῦν, ὅσον τὰ διαλυθοῦν, καὶ τὰ γένων λεπτὸν, καὶ ἀπαλώτατον ζυμάρι. Αὕτη εἶναι ἡ παλαιὰ μέθοδος τῶν Γάλλων· ἄλλοι δὲ, καθως καὶ τὸ νέον Χαρτοποιεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, πλησίον εἰς τὸν εἰρημένιον χαρτόμυλον, ἔχουν καὶ ἄλλοι,

λογ, ὁ ὁποῖος περιστρεφόμενος ἔχει εἰς τὸν ἄξονά τε μαχαίρι κοπτερόν μέσα εἰς κύκλον σιδηρῶν, καὶ εἰς λεκάνην ἀπὸ μάρμαρον, ἢ ἄλλην στερεάν ὕλην με νερὸν ὀλίγον, ἐπιτρέχον ἀπὸ στενὸν αὐλακα, καὶ ἀπορρέον ἀπὸ πλαγίαν τρύπαν τῆς λεκάνης φραγμένην με λεπτά σύρματα, καὶ ἐπάνω εἰς ὑδραγωγὸν προσκολλημένον εἰς καδίον ἀναλογικῆ μεγέθους, ὥστε ὡμὰ, καὶ ἄσηπα τὰ πανία βαλλόμενα εἰς τὴν λεκάνην, καὶ ἀρπαζόμενα μηχανικῶς ἀπὸ τὸ στρεφόμενον με ὀρμὴν μαχαίρι τῆ ἄξιος, κομματιάζονται εἰς τὴν σιδηρᾶν θήκην του, καὶ χύνονται τὰ ψιλὰ ὁμοῦ με τὸ νερὸν· τὰ δὲ ἄλλα πάλιν κόπτονται περιδινούμενα ἀπὸ τὴν δύναμιν τῆ ἐπιτρέχοντος νερῆ, καὶ ἀρπαζόμενα ἀπὸ τὴν μηχανὴν, ἢ ὁποῖα καὶ τὰ πλύνει περισσότερον, καὶ με τὸ κομματίσμα τὰ κάμει εὐσηπτα· ἢ συναζομένη ὕλη εἰς τὸν κάδον βάλλεται εἰς ἄλλα καδία, διὰ νὰ σαπῆ καλύτερα, καὶ ἔπειτα κοπανίζεται, καὶ γίνεται ζυμαρί, καθὼς καὶ τὰ ἀνωτέρω.

Τὸ ποῖστο ζυμαρί, ἢ πηλὸς, συναζόμενον ἀπὸ τοὺς ὄλμους βάλλεται εἰς κιβώτια ξύλινα, ὅπου ξηραίνεται, καὶ εἶναι πρόχειρον διὰ τὴν ἐργασίαν· ὥστε ὅταν χρειασθῆ, βάλλεται εἰς ἄλλους ὄλμους ὀλοξυλίνες, με ὁμοίους κοπάνες, καὶ ὀλίγον νερὸν, καὶ κοπανίζεται τὸ τελευταῖον, ἔπειτα κενώνεται εἰς κάδους καθαρούς, με καθαρὸν νερὸν χλιαρὸν, καὶ ἀνακατώνεται πολὺ διὰ νὰ ἀραιώσῃ ὁμοίως εἰς ὅλον τὸν καιρὸν τῆ καδίας.

Τότε ὁ χαρτοποιὸς ἔχωντας εἰς τὰ χέρια τὸ λεγόμενον Πρόπλασμα τῆ Χαρτίου, συνιστάμενον εἰς τετράγωνον ὀλίγον ἐπιμήκη περιφέρειαν ἀπὸ σανίδα, με τὸν πάτον ἀσφαλισμένον ἀπὸ πυκνὰ σύρματα λεπτά ὀρειχάλκινα, καὶ κατὰ τὸ μέσον ἄλλα ὀλίγον χονδρότερα εἰς σχῆμα γραμμάτων, ἢ συμβολικῶν σημειῶν, ὡς στεφάνους, σκιαδία, καὶ ἄλλα κατὰ τὴν θέλησιν τῆ χαρτοποιου, τὰ ὁποῖα, ἐπειδὴ κάμνουν ἐκεῖ λεπτότερον τὸ χαρτὶ, μένιν διαφανῆ, καὶ φαίνονται εἰς αὐτὸ, ἀφ' οὗ ξηρανθῆ, βυθίζει αὐτὸ εἰς τὸ θολὸν νερὸν τοῦ κάδου, καὶ

καὶ ἀφ' οὗ στραγγίσῃ, μένει τὸ παχύτερον ἐπάνω εἰς τὰ σύρματα, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ χαρτί.

Ἄλλος ἐργάτης λαμβάνων τὸ πρόπλασμα, τὸ γυρίζει ἀνάποδα ἐπάνω εἰς βρεγμένον χονδρόρρηχον, ἢ καλῆτερα πτιλωτὸν, κομμένον τετράγωνον, καὶ ἀκολουθεῖν ἀμφοτέρω, ὁ ἓνας βυθίζοντας τὸ διαφραγμα ἐκεῖνο, καὶ ὁ ἄλλος ἐπισωρεύων τὰ χαρτία μεταξὺ εἰς τὰ χονδρόρρηχα, ἕως νὰ τελειώσῃ ἡ ζύμη.

Οἱ σωροὶ γίνονται κατὰ τὸ ὕψος ἀνάλογοι μὲ τὸ χωρητικὸν τῶ πιστηρίων, ὅπως βάλλονται, καὶ σφίγγονται διὰ νὰ στραγγίσῃ τὸ περισσότερον τῆς ἐκβάλλων, τῆς βάλλων ἐπάνω εἰς τετράγωνον τράπεζαν, καὶ ἐτι πάλιν εἰς τὸ πιστήριον διὰ νὰ ὁμαλισθεῖν, καὶ ἐξισάσων καλῆτερα.

Μετὰ δὲ τὴν τελείαν σύνθλιψιν, ἄλλος ἐργάτης διαλέγων ἀπὸ ἐν τὰ χαρτία, τὰ ἀπλώνει εἰς τὸν αἶρα ἐπάνω εἰς σχοινία γὰ στεγνώσων.

Ἡ καλῆτερα κόλλα διὰ νὰ συγκρατηθῇ καλὰ τὸ χαρτί, καὶ νὰ γένη ὁπωσὺν στερεὸν, γίνεται μὲ κομμάτια περγαμνῆς χάρτι. Μεταχειρίζονται ὅμως, καὶ ζύσματα ἄλλων ἐργασμένων τομαρίων, τὰ ὅποια βράζων εἰς μέγαν λέβητα μὲ καθαρὸν νερὸν ἕως 16 ὥρας, ἐπειτα τὰ στραγγίζων ἀπὸ λεπτὸν πανί, καὶ μένει ἡ κόλλα λευκὴ, καὶ ἀραιά· ἄλλοι δὲ προσθέτουν καὶ στύψιν, ἢ λευκὴν χάλκανθον εἰς τὴν κόλλαν ταύτην.

Ἀφ' ἧς στεγνώσῃ καλὰ τὸ χαρτί τὸ βρέχων βυθίζοντες το εἰς τὴν κόλλαν σωρευμένον εἰς φακέλλους (τόπια) τῆς ὁποίας σφίγγων πάλιν εἰς τὸ πιστήριον διὰ νὰ χυθῇ ἢ περισσοτέρα κόλλα, καὶ χωρίζοντες τὰ φύλλα τῆς χαρτίου, τὰ ἀπλώνων νὰ στεγνώσων, ὡς ἀνω· καὶ πάλιν ἐντελῶς ξηρὰ τὰ συναΐζων εἰς φακέλλους, καὶ τὰ σφίγγων εἰς τὸ πιστήριον νὰ ἰσάσων.

Ἐργάζοντες τα διαλέγων τὰ καλὰ, ἢτοι ὅσα εἶναι ὀλάκαιρα, καὶ τὰ στιλβῶντων μὲ μάρμαρον ἀλειμμένον μὲ ὀλίγον στέαρ προβάτων, τὰ διπλώνων, τὰ μετρῶν, καὶ τὰ κάμνων χεῖρια ἀπὸ 5 φύλλα, ἢ 10 κατὰ τὴν συνήθειαν

θειαν τῆ χαρτοποιείου, τὰ συνθλίβουν εἰς τὸ πιστήριον, κόπτειν τὰς ἀκρας, ὅταν ἦναι χαρτὶ φίλον, καὶ τὰ κάμην ρίσμας (φακέλλας) ἀπὸ 24 χέρια, τὰ τυλίσσειν μὲ χονδρὸν χαρτὶ, καὶ τὰ δένειν μὲ πρόστιχον συρίτι, σφίγγοντές τα τὸ τελευταῖον εἰς τὸ πιστήριον, καὶ ἔτω τὰ πωλὲν μὲ τὸν φακέλλον.

Γίνονται χαρτῖα, καὶ χωρὶς κολλάρισμα φίλα, καὶ χρήσιμα εἰς μερικὰς τέχνας, ἥτοι διὰ τῆς ὕφαντος τῶν χρυσοῦφαίτων καὶ τὰ βάλλουν μεταξὺ τῶν διπλωμάτων διὰ νὰ μὴ προστρίβεται τὸ χρυσάφι, διὰ νὰ ἀπομάξουν τὴν ὑγρότητα, καθὼς καὶ τὰ κατὰστιχα, καὶ βιβλία, καὶ δι' ἄλλα ἔργα.

Εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Εὐρώπης εὐρίσκονται χαρτοποιεῖα, καὶ ὅλα ἔχουν διαφορετικὰ σύμβολα καὶ γνωρίζονται, καὶ ὁμοίως διαφορετικὴν μέθεδον διὰ νὰ κάμην τῆς φακέλλας, ἥτοι ρίσμας, ὥστε ἠθελεν ἦναι καὶ ἀχρηστος πολυλογία καὶ τὰ ἐκθέσωμεν ἄλλ' ἔτε τὰ διαφορὰ ὀνόματα, τὰ ὅποια δίδειν εἰς αὐτὰ διὰ τὸ μέγεθος, τὴν λεπτότητα, τὴν καθαρότητα, τὸ χρῶμα, καὶ τὴν ποιότητά των, εἶναι εὐκολοπερίληπτα.

Εἰς ὅλην τὴν Τυρκίαν τὰρτα εἶναι μόνον ἓν χαρτοποιεῖον Βασιλικὸν νεωστὶ καμωμένον εἰς τὸν Ἀνατολικὸν Αἰγιαλὸν τῆ Θρακικῆ Βοσπόρου, κατὰ τὸν λεγόμενον Αὐτοκρατορικὸν Λιμένα (χενκίαρ ἰσκελεσί) ἀλλὰ μόλις χονδρὰ χαρτῖα διὰ χρῆσιν τῶν Ὀθωμανικῶν γραφείων κατώτερα ἀπὸ τὰ λεγόμενα Αὐτοκρατορικὰ (Carta Imperiale) τῆς Ἑνετίας.

Εἰς καιρὸν εἰρήνης ὅλα τὰ χαρτῖα ἐφέροντο ἀπὸ τὴν Ἑνετίαν διὰ γράψιμον ὅτι ἔπειδὴ ὅλα τὰ γένη προτιμῶν τὸ λευκὸν χαρτὶ, καὶ ὄχι τὸ κυανίζον τῶν λοιπῶν μερῶν ἢ Γαλλία ἔστειλεν ἀρκετὰ καὶ ἢ Γέννα χονδρὸν διὰ τύλιγμα πραγμάτων κατὰ τὸ παρὸν φέρεται ἀρκετὸν ἀπὸ τὴν Ρωσσίαν, καὶ αὐτὸ ὑποκύαιον, ξηρὸν, καὶ χονδρὸν ἢ καὶ λευκὸν, πλὴν ὄχι καλὰ κολλαρισμένον ὅλον τῆτο τὸ μεταχειρίζόμεθα ὅτι ἢ δύσκολος, ἢ καὶ εἶπω καλῆτερα, ἢ ἐμποδισμένη θαλασσοποιεῖα τῶν

Ευρωπαϊῶν αἰγιαλῶν τῆς Μεσογείας Θαλάσσης, μᾶς ἀγαγκάζει νὰ αἰαπληρώσωμεν μὲ αὐτὸ τὰς χρείας μας φέροντες το διὰ τῆς Εὐξείνης Πόντου.

Διαιρεῖται τὸ χαρτίον εἰς τὰ ἀκόλουθα γενικὰ εἶδη.

Γραπτικὸν, ἤτοι διὰ γράψιμον, τῶ ὁποίῳ ἢ μεταχειρίσις εἶναι κατὰ τὰς χρείας, καὶ συνήθειαι· οἱ Ὀθωμανοὶ, ὡς εἶπομεν, μεταχειρίζονται χονδρὸν, λευκὸν, καὶ στιλβωμένον διὰ τὰ Χειρόγραφα τῶν, καὶ τοιοῦτο εἶναι τὸ εἰρημένον τῆς Ἑνετίας· τὸ στιλβώνων ὅμως ἐδῶ ἐπὶ τῆς τεχνῆται. Οἱ Ἑλληνορῶμαῖοι, καὶ Ἀρμένιοι προτιμοῦν τὸ λευκὸν, καὶ μέγα, καθὼς τὸ τῆς Ἑνετίας Τρισκιάδον (tre Carrelli) εἰς τὰς καθημερινὰς χρήσεις τῶν· οἱ δὲ ἔμποροι ἀκολουθεῖν τὸ παράδειγμα τῶν Ευρωπαϊῶν μεταχειρίζομενοι ἀδιαφόρως τὸ χονδρὸν, καὶ τὸ λεπτόν διὰ τὰ στελλόμενα γράμματα μὲ τὰ ταχυδρομεῖα (πόστας).

Καλὸν γραπτικὸν χαρτὶ λέγεται ὅσον εἶναι καλὰ κολληρισμένον, ὁμαλὸν, νὰ μὴ ἔχη τρίχας, καὶ νὰ μὴ ποτίζη, ἤτοι νὰ μὴ πίνῃ τὸ μελάνι· τὰ χρώματά του εἶναι δῶν, λευκὸν δηλαδὴ, ἢ ὀλίγον κυανίζον (γαλάζιον).

Τῆς Αγγλίας, καὶ τῆς Ὀλλάνδης τὰ γραπτικὰ χαρτία εἶναι υποκύανα, ἀλλὰ καλλίστης ποιότητος, μάλιστα τὰ ψιλὰ τῆς Ὀλλάνδης διὰ τὰ ταχυδρομεῖα.

Ὅλα πωλοῦνται μὲ τὸν φακέλλον ἐμπεριέχοντα 20 χέρια πρὸς 25 χαρτία τὸ ἓν, ἤτοι ἀνά 500 φύλλα δίπτυχα· εἶναι ὅμως καὶ ἐλλιπῆ μερικά.

Ἀκολλάριστον, περὶ τοῦ ὁποίου καὶ τῆς χρήσεώς του ἰδὲ ἀνωτέρω εἰς τὰ περὶ Κατασκευῆς εἰρημένα.

Χονδρὸν. Αὐτὸ κατασκευάζεται ἀπὸ τὰ χειρότερα παλαιόπανα, καὶ εἶναι ἀκολλάριστον, καὶ ἀκοπον, χρησιμον διὰ τύλιγμα πραγμάτων, μάλιστα εἰς τὰς λιανοπωλητὰς ἐργαστηριαίους· ἀπὸ τὴν Γένναν, καὶ Βενετίαν ἐφέρετο τὸ περισσότερον μελάφον, καὶ ἐπωλεῖτο μὲ τὴν βάλλαν ἐμπεριέχουσαν 32 φακέλλας.

Εἶναι τοιαῦτα, καὶ δι' αὐτὴν τὴν χρῆσιν, ψιλώτερα, λευκώτερα, ἢ καὶ κυανὰ βαμμένα, καὶ ἐπειδὴ ζυγίζονται εἰς τὰ λιανοπωλήματα ὁμοῦ μετὰ τὴν πραγματείαν, οἱ ἀγορασταὶ ζητοῦν τὰ βαρύτερα, καὶ αὐτὰ νομίζουσι καλλίτερα.

Ποικίλον. Αὐτὰ εἶναι βαμμένα μετὰ κόκκινον, ἢ κυανὸν χρῶμα, καὶ ἐπάνω τυπωμένα μετὰ μελάνι, ἢ μετὰ χρυσοῦν ἀναλυμένον· τὰ μεταχειρίζονται καὶ ἄλλοι· περισσότερο ὅμως οἱ ζαχαρεῖοι διὰ σκέπασμα τῶν καριστρίων μετὰ γλυκὰ, καὶ ὅσοι δαπεδώνουν, ἥτοι ἐπενδύουσι τὰς τοίχους τῶν κοιτῶνωντων, διὰ νὰ μὴ δίδωσι ὑγρασίαν εἰς τὰς κατοίκους.

Καλὰ ἀπὸ αὐτὰ εἶναι τὰ ἐψημένα, καὶ ὠραιότερα τυπωμένα.

Χαρτία τῆς Παιγνιδίου. Διὰ νὰ περάσῃ τὴν ὥραν τῶν οἱ ἀεργοί, καὶ ὀκνηροὶ ἄνθρωποι ἐπενόησαν καθιστικά παιγνίδια τὴν Κυβευτικὴν (τάβλι) καὶ τὴν Πεσσευτικὴν (Σατράντζι καὶ Δάμα) καὶ ἐπομένως τὰ χαρτία, τὰ ὁποῖα διὰ μὲν τὴν φρονίμους προξενῶν μόνην τὴν ζημίαν τῷ καιρῷ, διὰ δὲ τὴν ἀσώτους, καὶ τὴν παντελῆ φθοράν.

Τριῶν εἰδῶν εἶναι τὰ χαρτία, ἀλλὰ πολυχρηστότερα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἔχουν 52 φύλλα, διαιρούμενα εἰς τέσσαρα σχήματα ἀνὰ 13 τὸ ἓν· ἐξ ἧν τὰ μὲν 3 εἶναι εἰς μορφὰς ζωγραφιστὰ, βασιλέως, βασιλίσσης, καὶ ὑπαπιστῆ, μετὰ τὸ ἐπίσημον σχῆμα τῷ χαρακτηριστικῷ ἐκ τῶν τεσσάρων, καρδίας, καὶ ῥόμβου, τὰ ὁποῖα εἶναι κόκκινα, ἢ ἀνθρακίνα, καὶ ῥάβδου, τὰ ὁποῖα εἶναι μαύρα· τὰ λοιπὰ ἔχουν τὰ σύμβολα ταῦτα κατὰ σειράν ἀπὸ ἓν, ἕως τῶν δέκα.

Ἡ ματαιότης αὕτη ἔχει πολλὰς τρόπους, καὶ μεθόδους κατὰ τὴν διάφορον φαντασίαν τῶν ἀνθρώπων, καὶ οἱ παίζοντες προκρίνουσι ἓν εἶδος καὶ παίζουσι.

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὅσοι εἶναι εὐγενεῖς, ἢ πλούσιοι, πολλάκις καὶ πτωχοὶ καὶ δυστυχεῖς, ἐπιθυμοῦσι τὸ χαρτοπαιγνίδι, καὶ τὸ μεταχειρίζονται· διὰ τὸ τυπώρον-

ται άπανταχϋ εις την Ευρώπην, και δαπανώνται μέγισται ποσότητες.

Δια να ηναι καλά πρέπει να ηναι το χαρτίτων καλά κολλαρισμένον, έψημένον, και στιλβωμένον, δια να μη κολλεν εις το μοίρασμα, και να έχην διπλᾶς, ητοι κατά άποτομάς συνδέτες τὰς εικόνας, και εκατέρωθεν τὸ συμβολικὸν σημεῖον. Τὸ σχῆμα τῶ χαρτίς εἶναι μικρὸν τετράγωνον επίμηκες.

Εἰς τὴν Τυρκίαν φέρονται τῶρα ἀπὸ τὴν Βιένναν τὰ χρεῖφδη, πρότερον δὲ καὶ ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, και πωλῶνται μὲ τὴν δωδεκάδα ὀνομαζομένην Γρόσσαν, καθῶς και ἔρχονται περιτυλιγμένα ἀπὸ τὰ χαρτοποιεῖα.

Απὸ τὰ πολλὰ εἶδη, και ἀπὸ τὴν πολυειδίᾳ, και καθημερινῆν χρῆσιν τῶ χαρτίς, γίνεται φανερόν, ὅτι δαπανώνται μεγάλαι ποσότητες, τὰς ὁποίας ὅλας μεταχομίζει ἡ Τυρκία ἀπὸ τὴν Ευρώπην, ητοι δίδει τίμια μέταλλα, ἄργυρον, και χρυσόν, και λαμβάνει σάπια παλαιόπανα, ὁπωσῶν μορφωμένα. Τοῦτο κακὸν εἶναι ἡ ἀτεχρία εἰς τὰ ἔθνη! και τόσον ἄλλα ἰξούρην να ὠφελῶνται ἀπὸ τὴν ἐπιτηδειότητάτων ὃν εἶναι ευκολώτερα τέχνη ἀπὸ τὴν χαρτοποιεῖαν, ἔτε προχειρότερα ἔλη, ἔτε ἀναγκαιότερον ἀπὸ τὸ χαρτίον, και μ ὄλον τῶτο εὐρίσκονται ὀλόκληρα, και μεγάλα ἔθνη ὑστερημένα παντελῶς ἀπὸ χαρτοποιεῖα ἡ Τουρκία βεβαιώνει τὸν λόγον μᾶ.

Χαρτὶ μαρμαρωτὸν, τὸ καλά ἔψημένον χαρτίον χρωματιζόμενον μὲ διαφόρους βαφὰς μὲ ἴνας ὡς τῶ μαρμάρι ἀπὸ τὸ ἔν μέρος, χρῆσιμον δια να κοπῆ, ψιλόν, και καλόν, τὸ ὁποῖον και μεταξόχαρτον λέγεται δια τὴν ἐξαιρέτόντη ποιότητα, τὴν ὁποῖαν θαυμάζουσι μερικοὶ Ευρωπαῖοι περιηγῆται, και οἱ Τῦρκοι τὴν ἐγκρίων δια να γράφην τὰ Βασιλικὰ Προνόμια, χορηγούμενα εἰς τὸς ἀρίστους.

Κατασκευάζου εἰς τὴν Σίαν, και ἀπὸ τὴν ἑσωτέραν ἐπιδερμίδα τῶ Ἰνδικῶ καλάμου χαρτὶ ἔως 12 και περισσοτέρων πῶδων μακρῶ, δια να μη ποτίζη τὸ μελά-

νι, και δια να αποκτήση αυτό το χαρτί χρώμα αργύρου, το εμβάπτουν εις την στύψιν, και το στιλβώνουν εις τον καλύτερον τρόπον, ώστε υπερβαίνει εις την λευκότητα, απαλότητα, και πυκνότητα τα καλύτερα χαρτία της Ευρώπης· υπόκεινται όμως εις την ευρωτίαν, και την φθοράν από τας βοτρίδας, και αναγκάζονται να τεινάσων συχνά και να εκβάλλων εις τον ήλιον τα βιβλία των.

Απειρος ποσότης χαρτίων δαπανᾶται εις την Σίναν, διότι εκτός των γραφείων, οι οποίοι χρειάζονται πλήθος χαρτίων εις τοιοῦτο πολυάνθρωπον Βασίλειον, ὅλαι αἰοικίαι σχεδόν εἶναι ἐμπεριφραγμέναι με χαρτία, και κατ' ἔτος ἀνανεῦνται.

Πολυεῖδη, και πολυποίκιλα εἶναι τὰ Σινικὰ χαρτία, και εὐθυσά, διότι ἐκείνοι μόνον ἰξεύων να ἀργυροχρωματίσων αὐτὰ χωρὶς ἀργύρου, και να κατασκευάσων ἀπὸ παλαιά, και ἐφθαρμένα, ρία, και καλὰ χαρτία.

Χαρτί τῆς Ἰαπωνίας. Ἀπὸ Συγγραφέα Σίνην μανθάνομεν ὅτι ἡ Καρτοποιία ἐδιδάχθη ἀπὸ τὴν Ἰαπωνίαν εις τὴν Σίναν· οἱ Ἰάπωνες ἔχων ἓν εἶδος Σουαμινίας, Κανδσι παρ' αὐτῶν ὀνομαζομένης, και με τὴν ἐσωτέρα φλοιάντης κατασκευάζων ὄχι μόνον ἐξαιρετον χαρτίον, και στερεώτατον, ἀλλὰ και σχοινία, και διαφορα ὑφαντὰ, και ρῆχα. Ἀνάγνωθι Καίμπφερον Ἱστορ. Ἰαπωνίας και Χρονολογία.

Χαρτί ἐνσφραγιστον, τὸ σφραγιζόμενον ἀπὸ τὰς Διοικήσεις τῆς Ευρώπης, και τὰς Ἐπαρχίας με φόρον, ἦτοι δόσιμον συναζόμενον ἀπὸ τὰς μεταχειριζόμενης αὐτὰ, διὰ να γράψων συμφωνητικὰ, ὁμολογίας, συναλλαγματικὰ, και τὰ παρόμοια πρὸς διαφύλαξιν τοῦ νόμου, ὁ ὁποῖος μόνον ταῦτα δέχεται εις τὰ κριτήρια· τὰ δὲ ἀσφράγιστα ἀπορρίπτει ὡς ἄκυρα.

Χαρτί ὀνομάζων οἱ Τραπεζίται τὰ συναλλαγματικὰ γραμματία, ὡς τὸ, εἶναι με τῆτον τὸν ταχυδρόμον πολὺ χαρτί ἐπάνω εις τὴν Βιένναν, ἦτοι ἔχων πολλοὶ να σύρων συναλλαγματικῶς· και λείπει τὸ χαρτί, ἦτοι

δὲν θέλει νὰ σύρη τινὰς ἀπὸ τὴν δεῖνα πόλιν, καὶ ἐπομένως χαρτὶ καλὸν, τὸ ὁποῖου ἡ πληρωμὴ εἶναι βεβαία.

ΧΑΡΤΟΠΟΙΪΑ, ἡ τέχνη τῆς κατασκευῆς τοῦ χαρτίου.

ΧΑΡΤΟΠΟΙΕΪΟΝ, ὁ τόπος εἰς τὸν ὁποῖον κατασκευάζεται, ἢτοι τὸ Ἔργοχειρεῖον.

ΧΑΡΤΩΝΙ (Carton) Μακαβᾶς, χαρτὶ χονδρὸν κολλημένον ἀπὸ πολλὰ φύλλα, γίνεται δὲ καὶ ἀπὸ παλαιὰ χαρτῖα βαλλόμενα εἰς σκύρον μὲ νερόν, καὶ ὀλίγην κόλλαν, καὶ ἀφ' οὗ σαπίσουν καλὰ, γινόμενα ζυμᾶρι χύονται εἰς πρόπλασμα, καὶ μετὰ τὸ στέγνωμά των σφιγγόμενα εἰς τὸ πιεστήριον, διὰ νὰ χυθῇ τὸ νερόν, καὶ νὰ μείνουν εἰς τὸ χρεῖωδες πάχος· διακρίνονται δὲ ἀπὸ τὴν ἐπιφανείαν των, διότι τὰ κολλημένα ἔχουν ἀπὸ τὰς δύο ἐπιφανείας χαρτὶ ψιλώτερον κολλημένον· τὰ δὲ χυτὰ εἶναι ὅλα ἐν σώμα.

Εἰς τὴν Εὐρώπην ἐξοδεύονται πολλὰ χαρτώνια διὰ τῶν σκιαδίων τὰς θήκας, διὰ τοὺς χερτοφύλακας, διὰ πυξίδας πισσωμένας, διὰ θήκας διαφόρων πραγμάτων, διὰ τὸ τύλιγμα τῶν ψιλῶν ρούχων τῆς Ἀγγλίας ἔσωθεν ἀντὶ σαπίδος, καὶ δι' ἄλλα πολλὰ ἔργα· εἰς τὴν Τουρκίαν ὀλίγα. Καλὰ εἶναι τὰ ὀμαλὰ, καὶ στερεά.

Χάρτης Περγαμηνός, ἡ Μεμβράνα ἀπὸ τοῦ Λατινικοῦ. Ἰδὲ ΠΕΡΓΑΜΗΝΟΝ.

ΧΕΙΜΩΝΙΚΟΝ, τὸ καρπεῖζι, εἶδος κολοκύνθης κόκκινον, ἢ κίτρινον ἔσωθεν, γλυκὺ, καὶ ὑδατώδες, ὅσον θερμὸν εἶναι τὸ κλίμα, τόσον γίνεται γλυκύτερον, καὶ ἀβλαβέστερον δι' ὅσους τὸ μεταχειρίζονται διὰ νὰ δροσισθοῦν εἰς τὰς καύσεις τοῦ θέρους· τρώγεται ἁμῶν, ὡς τὸ πεπόνι, καὶ ἐπέχει τόπον ὀπωρικῆς εἰς τὰς τραπέζας, καὶ οὐδένα εἰς τὸ ἐμπόριον, καὶ τὸ περὶ Ἐμπορίου Βιβλίον.

Οἱ σπόροι του ἐμβαίνουν εἰς τοὺς 4 διαλυτικούς τῆς Φαρμακοποιίας.

ΧΕΙΡΩΤΙΑ, καὶ **ΧΕΙΡΟΘΗΚΑΙ**, ἔνδυμα τῆς χειρός

κοπανιζόμενα δίδουν ἴνας διαφόρους, καὶ χρησίμους διασχονία, καὶ ὑφάσματα.

Τοιαύτη εἶναι καὶ ἡ Κρίδα τῆς Εὐρώπης. Ἴδι' ἈΚΑΛΤ΄ΦΗ.

ΧΡΥΣΟΣ, Μέταλλον κίτρινον, ἀπαλώτερον σφρηλατικώτερον, στιλπνότερον, καὶ βαρύτερον (ἀν ἐξαιρεθῆ ὀνεωστὶ ἐφευρεθεῖς Λευκάργυρος) καὶ διὰ ταῦτα τιμιώτερον, καὶ βασιλεὺς τῶν λοιπῶν μετάλλων.

Οἱ Χυμικοὶ, κατὰ τὴν συνήθη μεγαλολογίαν τὸν προσαρμόζουν εἰς τὸν λαμπρὸν ἥλιον, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ εἰς τοὺς πλανήτας.

Καὶ εἰς τὰ τέσσαρα τῶ κόσμου μέρη εὐρίσκεται χρυσός, τὸν ὁποῖον Μάλαμμα ὀνομάζει ἡ κοινὴ γλῶσσα, καὶ χρυσάφι. Ἡ Εὐρώπη εἰς τοῦτο εἶναι πτωχοτέρα, καὶ ἡ Ἀμερικὴ ἀσυγκρίτως πλουσιώτερα· ἡ Ἀσία μετὸ μεταλλεῖον τῆς Νήσου Σουμάτρας, καὶ ἡ Ἀφρικὴ μετὰ τὰ ἐδικά της πρὸς τοὺς Μεσημβριανατολικούς αἰγιαλοὺς της, φιλονεικοῦν διὰ τὸν Ὀφίρ, τόπον, ὅπου ὁ στόλος τοῦ Σολωμῶντος εὕρισκε τοὺς θησαυροὺς τοῦ ἀπὸ αὐτοῦ τὸ μέταλλον.

Ὁ Χρυσὸς εὐρίσκεται εἰς τὰ Μεταλλεῖα, ἢ εἰς τοὺς ποταμοὺς, τὸν ὁποῖον οἱ Εὐρωπαϊοὶ ὀνομάζουν Κόνιν χρυσῆν, χωρὶς γὰρ ἦναι ἡ χρυσίτις ἀμμος τῶν Παλαιῶν, διότι χρυσίζει αὐτὴ, καθὼς τὴν μεταχειρίζονται εἰς τὰς γραφὰς οἱ Τούρκοι, ἀλλὰ δὲν εἶναι χρυσός· ἢ εἰς τοὺς κατηφόρους τῶν Βουνῶν, ὡς εἰς τὴν Χιλὴν τῆς Ἀμερικῆς· ἐπειδὴ δὲ τὸ μέταλλον τοῦτο εἶναι περισπούδαστον, καὶ τιμιώτερον μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, εὐλογον εἶναι καὶ διὰ περιέργειαν γὰρ γράψωμέν τι πλατύτερον περὶ αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀνωτέρω διαίρισιν.

Μεταλλεῖα.

Εἰς τὴν Εὐρώπην πλουσιώτερα εἶναι τὰ ἑπτὰ Μεταλλεῖα τῆς Οὐγκαρίας, Κρεμνίτζα, Σερμανίτζα, Νεουσόλον, Κωινσβέργη, Βοχάντζα, Λιβέτενον, καὶ Τύλ-

ρον· καλύτερον ὅμως καὶ εὐτυχέστερον εἶναι τὸ πρῶτον, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου παρονομάζονται Κρεμνίτζαι τὰ Οὐγκαρικά χρυσᾶ νομίσματα.

Τὸ Μεταλλεῖον τῆς Κρεμνίτζης ἠνοίχθη πρὸ χιλίων καὶ περισσοτέρων ἐτῶν· τὸ ὑπόγειον βάθος, εἰς τὸ ὁποῖον μεταλλουργοὺν τῶρα ἔχει 170 ὄργυας, καὶ ἐκτείνεται κατὰ πλάτος εἰς 800 περίπου ὄργυας, ὅπου καταβαίνουν οἱ ἐργάται ἀπὸ 6 τρύπας ἐπονομαζομένης μὲ λαμπρὰ ὀνόματα Βασιλέων, καὶ Ἠγεμόνων τῆς Οὐγκαρίας διὰ τροχοῦ ἔχοντος σχοινίον χονδρὸν, καὶ καθήμενοι εἰς σκύτινον σακκίον· μὲ τὴν αὐτὴν μηχανὴν ἀναβάξουν εἰς κοφίνους καὶ τὴν μεταλλικὴν ὕλην. Φωτίζεται τὸ ὑπόγειον ἐκεῖνο μὲ δαδί καιόμενον, καὶ μεταλλοκοποῦν οἱ ἐργάται ὅλον τὸ ἔτος, ἐκτὸς τῶν ἑορτῶν τοῦ Πάσχα, τῆς Πεντηκοστῆς, καὶ τῶν Χριστουγέννων ἀνὰ δύο ἡμέρας, καὶ κόπτοντες τὴν μεταλλικὴν ὕλην, τὴν βάλλουν εἰς κοφίνια, χωρῆντα πρὸς 160 ὀκάδας βάρος, καὶ τὰ στέλλουν ἐπάνω· ἐννοεῖται ὅτι τὸ ὑπόγειον ἐκεῖνο ἔχει διαφόρους δρόμους, διὰ τῶν ὁποίων διαβαίνουν τὰ ἀμάξια μὲ τὸ κοφίνι κινούμενα ἀπὸ παιδία τῶν ἐργατῶν.

Εἰς τὰ Μεταλλεῖα εὐρίσκονται· ἢ κομμάτια χρυσοῦ καθαροῦ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς κόνιν διαφόρων σχημάτων, ἀλλὰ καὶ μεγάλα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μέγιστον εἶναι τὸ εὐρεθῆν εἰς τὴν Περούν τὸ 1502 ζυγίζον 32 λίτρας· ἢ εἰς μεταλλικὴν ὕλην, ἢ ὁποῖα κάμνει τὸ ἔργον τῶν μεταλλουργῶν, καὶ εἶναι περισσότερα.

Ἄφ' ἧς ἡ μεταλλικὴ ὕλη ἐξορυχθῆ, καὶ δοθῆ εἰς τῆς καθαριστάς, συντρίβεται μὲ μηχανὴν τροχοῦ περιφέροντος 6 κυλίνδρους ὀπλισμένους μὲ σίδηρον ἐξωθεν, καὶ ἐνταῦτῳ διὰ τοῦ ἐπιπλέοντος νεροῦ ἐπάνω τῶν κυλίνδρων πλύνεται, καὶ συναίεται ὑποκάτω εἰς ἀγγεῖον μέγα χωρισμένη ἀπὸ τὸν χρυσόν, ὁ ὁποῖος μὲ τὸ τὰ εὐρίσκηται πάντοτε ἀνακατωμένος μὲ ἄργυρον, καὶ ἄλλα ἑτερογενῆ, λύεται εἰς χωνεῖα μὲ ὀλίγην ἀσβέστην, καὶ τελευταῖον μὲ τὴν ἀμμον, καὶ καθαρίζεται. Ἡ με

ταλλική αὐτὴ ὕλη ἄλλοτε εἶναι μαύρη, ἄλλοτε κιτρινή, καὶ ἔτι λευκὴ μὲ μαύρας κηλίδας, καὶ αὐτὴ προκρίνεται ὡς καλιτέρα· ὅλη ὅμως πλύνεται διὰ τὴν καθαρῶδη, καὶ εἰς ὅλην ἢ ἔκβασις τῆς ποσότητος τοῦ χρυσοῦ δὲν εἶναι βεβαία, μῆτε ἀναλογίαν τινὰ ἔχει.

Εἰς τὰ Μεταλλεῖα τῆς Ἀμερικῆς εὐρίσκονται καὶ φλέβες μὲ καθαρὸν χρυσόν, καὶ εἰς μεταλλικὴν ὕλην πέτραι σκληραὶ συντριβόμεναι μὲ βαρείας σιδηρᾶς σφύρας, τριβόμεναι εἰς μύλον, καὶ κοσκινιζόμεναι μὲ χάλκινα κόσκινα.

Ἡ κοσκινιζομένη κόμης βάλλεται εἰς νερόν, εἰς κισσύβια (χαμηλοὺς καθίσκους), ἀφίεται δύο ἡμέρας εἰς τὸν ἥλιον, καὶ πλύνεται μὲ χλιαρὸν νερόν διὰ τὴν ἐκβῆ ὅλον τὸ χρῶμα, τὸ δὲ ὑπόλοιπον εἶναι χρυσὸς μικτὸς μὲ ὑδράργυρον τὰ ὁποῖα χωρίζονται μὲ τὸν ἀμβυκα διασταλαζόμενα. Ὁ τοιοῦτος χρυσὸς ὀνομάζεται παρθένος, καθὼς καὶ ὁ εὐρισκόμενος ἐκ φύσεως καθαρὸς, ὡς ἀνωτέρω.

Ἡ ευκολωτέρα, καὶ καλιτέρα μέθοδος τῆς καθαρῶσης ἢ ὁ χρυσὸς ἀπὸ τὴν μεταλλικὴν ὕλην χωρὶς τὴν ἀναλυθῆ εἰς τὴν κάμιον, γίεται μὲ τὸν ὑδράργυρον ἀνακατανώμενος, καὶ ἔπειτα χωριζόμενος, διὰ τοῦτο καὶ δαπανῶνται μέγιστα ποσότητες ὑδραργύρου εἰς τὰ μεταλλεῖα ἐκεῖνα. Ἴδὲ ἜΔΡΑ ῬΓΥΡΟΣ.

Τὰ Μεταλλεῖα εἰς τὴν Ἰσπανικὴν Ἀμερικὴν ἀνήκουν εἰς τὸν ταῦτα προεὐρίσκοντα κατὰ τῆτον τὸν Νόμον· ὅταν τινὰς στοχασθῆ ὅτι εἰς ἓνα τόπον εὐρίσκεται χρυσὸς, δίδει ἀναφορὰν εἰς τὸν ὑποβασιλέα Διοικητὴν, ὁ ὁποῖος μετρᾷ 80 βάρρας τριῶν ποδῶν μήκους, καὶ 40 πλάτους διὰ τὸν εὐρόντα, ἄλλο τόσον διὰ τὸν Βασιλέα, καὶ πάλιν ὁμοίως εἰς ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ μεταλλείου, ἔπειτα πωλεῖ τὸ βασιλικὸν μέρος πρὸς ἐκείνον, διὰ δὲ τὸν βασιλέα φυλάττεται τὸ κοινὸν τελεώνιον τὸ $\frac{1}{10}$ εἰς τὸν χρυσόν, καὶ τὸ $\frac{1}{2}$ εἰς τὸν ἀργυρον.

Διαφέρει καὶ εἰς αὐτὰ τὰ μεταλλεῖα ἢ μεταλλικὴ ὕλη κατὰ τὸ χρῶμα, τὴν σκληρότητα, καὶ τὴν πλουσιό-

τητα* μ' ὄλον τοῦτο 50 καντάρια ὕλη δίδει 4 ἕως 6 οὐγκίας χρυσόν, ὅταν δὲ δώση μόνας δύο, μόλις πληρῶνται τῆς μεταλλουργίας τὰ ἐξοδα.

Κόνις Χρυσοῦ.

Πολλοὶ ποταμοὶ τῆς Εὐρώπης, ὁ Δέναβις, ὁ Ῥήνος ὁ Ἄλβις, ἡ Σάλα, ὁ Ἐδερσ, ὁ Ἀλέτας τῆς Δακίας, καὶ ἄλλοι, καταβάζουσι χρυσοῦ κόνιν μετὰ τὸ ρεῦμάτων, καὶ οἱ κατοικοῦντες εἰς τὰς ὄχθας τὴν συναρίζουσι.

Εἰς τὴν Δακίαν ὅσοι συναχθῆναι εἰς τοὺς ποταμοὺς, ἐποιοὶ εἶναι ὅσοι πηγάζουσι ἀπὸ τὰ Καρπάθια ὄρη, ἀποδεκατίζεται, καὶ τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀνήκει εἰς τὴν κατὰ καιρὸν Δόμναν.

Εἰς τὴν Τουρκίαν δὲν γνωρίζεται ἀνοικτὸν κανὸν μεταλλεῖον χρυσοῦ, ἢ ποταμὸς χρύσαμμος· εὐδέχεται ὁμως νὰ ἦναι καὶ εἰς τὸ αὐραῖον κλίμα, ἀλλὰ καὶ ἂν κατὰ τύχην εὐρεθῆναι, κρύπτεται παρὰ τῶν περιοίκων.

Μεταλλεῖα εἰς τὰ πλάγια τῶν Βουνῶν.

Εἰς τὴν Χιλὴν τῆς Ἀμερικῆς, ὅπου ὁ χρυσοῦς εὐρίσκειται εἰς πολλὰ μεταλλεῖα ὑπόγεια, οἱ κατήφοροι, ἢ τοὶ τὰ πλάγια τῶν βουνῶν, ἔχουσι χρυσόν, καὶ οἱ τόποι ὀνομάζονται παρὰ τῶν Ἰσπανῶν Lavaderos, ἢ τοὶ πλουστικοί· διότι μετὰ τὸ πλύσιμον εὐρίσκειται τὸ μέταλλον.

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς ἐκείνης εἶναι κοκκινωπὴ, καὶ λεπτή, καὶ μετὰ τὸ βάθος ἀνθρωπίνου ἀναστήματος εὐρίσκονται τὰ ὑποστρώματα τοῦ χρυσοῦ, καὶ ἐτι κατωτέρω πέτραι, ὡς βράχοι σαπημένοι, ὑποκόκκινοι, ἀνακατωμένοι μετὰ κίτρινα πέτσαλα, ἀλλ' ὄχι χρυσᾶ· μετὰ δὲ ταῦτα λείπει τὸ μέταλλον.

Ὅταν οἱ Ἰσπανοὶ ἴδουσι αὐτὰ τὰ ἀλάνθαστα σημεῖα, γυρίζουσι ἐπάνω εἰς τὸν κατήφορον ἐκεῖνον ἕνα ἀπὸ τοὺς πολλοὺς τοῦ βουνοῦ ρύακας, διὰ νὰ σηκώσῃ μετὰ τὴν ὀρμήν του ὅσον χῶμα εὐρίσκειται ἐπάνω ἀπὸ

τὰ ρηθέντα ὑποστρώματα, ἀνακατώνοντες αὐτὸ μὲ τὰ σκαπτήρια διὰ περισσοτέραν εὐκολίαν, καὶ ἀφ' οὗ φανῆ τὸ ὑπόστρωμα τοῦ χρυσοῦ, κόπτουν τὸ νερὸν, καὶ σκαπτοντες τὸ τίμιον ἐκεῖνο χῶμα, τὸ φορτώνουν εἰς ἡμιόρους, καὶ τὸ μεταφέρουν εἰς τὰ πλυστήρια, τὰ ἐποῖα εἶναι περίφραγμα εἰς σχῆμα μεγάλου φυσπηῆρος ἀσκού τῶν χαλκῶν· ἐκεῖ σφραυοῦν τὴν χρυσοῦν ὕλην, καὶ ποταμὸς διαρρέων σείρει ὅλον τὸ χῶμα, καὶ ἀφήνει κάτω ἄμμον μαῦρον, χωρὶς νὰ φανῆ ὁ χρυσός, ἀν δὲν ᾔηται μεγαλύτερος ἀπὸ σπυρὶ φακῆς, ἐπειδὴ πολλάκις εὐρίσκειται καὶ μέγας ἕως 20 καὶ 24 οὐγκίας.

Κόπτοντες λοιπὸν τὸ νερὸν συνάζουν τὴν ἄμμον, τὴν πλύνουν μὲ νερὸν καθαρὸν εἰς ξυλίνας σκάφας, βαθεῖς, καὶ ὅλον τὸ χῶμα ἢ ἄμμος χυνόμενα ἀπὸ τὰ χεῖλη τῆς σκάφης, μένει ἢ χρυσοῦν ἄμμος καθαρὰ εἰς τὸ βάθος, χωρὶς νὰ ἔχη χρεῖαν ἀπὸ ἄλλο καθάρισμα.

Τοιοῦτοι κατήφοροι χρυσοφόροι εἶναι πολλοὶ εἰς ἐκείνην τὴν Ἐπαρχίαν, καὶ δίδουν μεγαλύτερον ὄφελος διὰ τὸ ὀλιγοῦξοδόντων.

Μερικὰ μέρη τῶν παρὰ τὸν Ῥῆνον Βενῶν, καὶ μάλιστα ἡ Θουρίγκα, ἐκδίδουν τοιοῦτον χρυσόν, ἀλλὰ πολὺ ὀλίγον.

Τίτλος τοῦ χρυσοῦ, καθὼς καὶ τοῦ ἀργύρου λέγεται ἢ καθαρότης τῆς ποιότητός του, σημαίνει δὲ ἐπιγραφὴν, διότι ἐπιγράφεται εἰς τὰ κομμάτια τῶν μεταλλείων, διὰ νὰ γνωρίζηται ἢ καθαρότης του.

Ὁ καθαρώτατος νομίζεται 24 κερατίων, καὶ ἕκαστον τούτων ὑποδιαιρεῖται εἰς 24 κόκκους· τοιοῦτος ὁμοῦς δὲν γίγεται, ἀλλὰ κατώτερος ὀλίγον· ὥστε ὁ εὐρισκόμενος καθαρώτερος, καθὼς εἶναι τὰ Βενετικὰ χρυσᾶ ἔχει $23 \frac{1}{4}$ κεράτια, τὰ δὲ λοιπὰ $\frac{1}{4}$ χαλκόν, ἢ ἀργυρον, ἔταν δὲ ᾔηται κατώτερος ἀπὸ τὰ 17 κεράτια, λέγεται Χαλκόχρυσος, καθὼς εἶπομεν εἰς αὐτὸ τὸ Ἄρθρον.

Ὁ μεταφερόμενος εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἀπὸ τὴν Περούν χρυσός εἶναι εἰς πλάκας ἀπὸ 64 ἕως 80 οὐγκίας, καὶ ἔχει ἐπιγεγραμμένον τὸν Τίτλον, ἢ τὴν κατάστασιν τῆς

τῆς καθαρότητός του εἰς κεράτια, ἐπάνω εἰς τὰ ὁποῖα πωλεῖται· ἀλλὰ μὴ ὅλον τὸ δεῦν πρέπει νὰ δίδῃ τινὰς ὅλην τὴν ἐμπιστοσύνην.

Ἡ χρύσαμμος τῆς Γινέας εἶναι 21 $\frac{1}{4}$ κεράτ. καὶ πολλάκις ὑπερβαίνει καὶ τὰ 22 κεράτ. τῆς Ἀξίμης 23 κερ. τῆς Ἰαπωνίας εἶναι καθαρώτερος ἀκόμη.

Εἰς τὴν παρελθούσαν Ἐκατονταετηρίδα ἠνοίχθησαν μεταλλεῖα πλούσια χρυσοῦ εἰς τὴν Βρασιλλίαν, καὶ ὁ Βασιλεὺς τῆς Πορτογαλλίας λαμβάνει τὸ $\frac{1}{7}$ διὰ δικαίωμα ἐδικόν του.

Ἀπὸ ὅλα αὐτὰ τὰ μέρη φέρεται χρυσοῦ εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ διαδίδεται εἰς τὸν κόσμον ἢ εἰς νομίσματα παρὰ τῶν Βασιλέων, ἢ ἐμπορικῶς εἰς κομμάτια· ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι ἐμποδισμένον ἀπὸ τὴν Ἰσπανικὴν Διοίκησιν, οἱ Γάλλοι, καὶ ἄλλοι ἀλλογενεῖς ἐμποροὶ ἐμπιστεύονται εἰς τὴν τιμὴν τῶν Ἰσπανῶν ἐμπόρων τῆς Κάδικος, καὶ δίδοντες εἰς αὐτοὺςπραγματείας μὲ σκοπὸν νὰ μετακομίσουν ἀπὸ τὴν Περὴν χρυσοῦ, ποτὶ δὲν ἠπατήθησαν, οὔτε καὶ εἰς καιρὸν πολέμου· τοιαύτη εἶναι ἡ ἐμπιστοσύνη τῶν Ἰσπανῶν ἐμπόρων!

Δὲν ἠμπορεῖ νὰ προσδιόρισθῇ τιμὴ εἰς τὸν χρυσοῦ, καὶ ἄργυρον, τὰ δύο τιμιώτερα μέταλλα, ἐπειδὴ εἶναι ὑποκείμενα εἰς τὴν θέλησιν τῶν Βασιλέων, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὰς χρείας, καὶ φαντασίας των κόπτειν τὰ νομίσματα, καὶ τὰ προσδιρίζουν εἰς ὁποῖαν θέλουν τιμὴν, ὁ δὲ ἐμπορος, καὶ κυρίως ὁ τραπεζίτης ἐξισάζει τὴν ἐσωτερικὴν τιμὴν τοῦ νομίσματος μὲ τὴν τῶν λοιπῶν Βασιλείων, καὶ ὀλίγον ἀπατάται ἀπὸ τὴν φαντασίαν τῆς Ἡγεμόνος του, ἀλλὰ καὶ τὸ συνάλλαγμα τοῦτο δὲν εἶναι ἀκριβῶς τέλειον διὰ πολλὰ αἴτια, καθὼς θέλομεν τὰ ἐκθέσει εἰς τὴν λέξιν Συναλλαγματορικὸν Γραμμάτιον τοῦ Γ. Βιβλίου.

Ἡ ἀναλογία τοῦ βάρους τοῦ χρυσοῦ πρὸς τὸν ἄργυρον εἶναι ὡς 11 πρὸς τὰ 20, καὶ ἡ τιμὴ τοῦ χρυσοῦ 14 πλάσιος πρὸς τὸν ἄργυρον. Οἱ Ὀλλανδοὶ τιμῶν τὸν καθαρὸν χρυσοῦν 24 κερατίων διὰ φιαρίνια ἀργυρᾶ 355,
καὶ

καὶ ἀναλόγως τὸν κατώτερον, τὸν ὁποῖον ἀκάθαρτον λέγουσι.

Καθάρισμα τοῦ Χρυσοῦ.

Καθαρίζεται ὁ χρυσὸς ἀπὸ τὰ σύμμικτα μὲ αὐτὸν ἕτερογενῆ κατὰ τοὺς ἀκολουθοῦντας τρεῖς τρόπους.

α'. Μὲ τὸ στίμμι, ἢτοι ἀντιμόναχον, ἢ ἀντιμόνιον, καὶ γίνεται οὕτως. Εἰς κάμινον μὲ καλοὺς φυσητῆρας βάλλου ἐπάνω εἰς τοὺς ἀνθρακας χωνεῖον μέγα, διὰ τὰ χωρέση ἕως εἰς τὸ ἡμισυ ὕψους τοῦ ἐμβαλλόμενον χρυσόν, καὶ τὸν ἀναλύουν· ἔπειτα ἀναλογικῶς, ἢτοι εἰς 8 ἔγκλιαν χρυσίου ρίπτουν μίαν στίμμι, ἂν ὁ χρυσὸς εἶναι 22 κερατίων· ἂν δὲ ᾖναι κατώτερος, προσθέτουν ἀκόμη $\frac{1}{2}$, καὶ ἔτω βάλλουν τὸ ἐπίθεμα τῶ χωνεῖον, τὸ σκεπάζουν ὅλον μὲ ἀνθρακας, φυσοῦν τὴν κάμινον, καὶ τὸ καίουν ἕως τὰ φανῆ ὅλον τὸ χωνεῖον· μετὰ ταῦτα τὸ ἀφίενουν ἐκεῖ ἕως τὰ κρυάση, τὸν ἐκβάλλουν μὲ γυμνὸν χέρι, τὸν συντρίβουν, καὶ τὸν συναΐζουν κατασταλαζόμενον εἰς τὸν πάτον τῶ χωνεῖον· τὸν χαρίζουν ἀπὸ τὰ ἐπικείμενα ἕτερογενῆ τῶ ἀντιμονάχε, καὶ τῶ ἀργύρου, καὶ μένει καθαρῶτατος.

Ἄλλ' ἐπεὶδὴ εἶναι σκληρὸς, καὶ σχεδὸν δὲν σφυρηλατεῖται ὁ τοιοῦτος χρυσὸς, τὸν γλυκύνουν πάλιν εἰς τὴν φωτίαν, λύοντές τον μὲ νίτρον, καὶ χρυσοκόλλαν εἰς ξηρὸν χωνεῖον, καὶ ἀφ' οὗ παύση ὁ καπνὸς, εἰάν μείνη ὕλη στίμμεως, πάλιν ρίπτουν ὀλίγην χρυσοκόλλαν, καὶ νίτρον, τὰ ὁποῖα χαρίζουν τὰ ἐπαφρίζοντα ἕτερογενῆ, καὶ μένει ὁ χρυσὸς κάτω.

Τέλος πάντων τὸν βάλλουν εἰς ἄλλο χωνεῖον μὲ ταῦτα τὰ εἶδη ἀπὸ δύο ἔγκλιαν εἰς τὰς 8 τῶ χρυσῶ, τὸν λύουν, τὸν χύνουν εἰς κομμάτια μακρὰ, ἢ πλάκας, καὶ εἶναι 23 $\frac{2}{3}$ κερατίων· σχεδὸν καθαρῶτατος.

Διὰ τὰ μὴ χαθῆ ὅμως ὁ ὀλίγος χρυσὸς καὶ ἀργυρὸς ὁ εὐρίσκόμενος ὅμω μὲ τὴν ὑπόστασιν τῶ στίμμεως εἰς τὸ πρῶτον χωνεῖον, λύουν τὴν ὕλην ἐκείνην μὲ τὴν χρυ-

χρυσοκόλλαν, και νίτρον, και χωρίζονται αυτά τα ζη-
τούμενα μέταλλα.

β. Με τον Ἀξίφον (Sublimat)· η ἀναλογία και τέ-
του είναι πρὸς 1 $\frac{1}{2}$ οὐγκίαν εἰς τὰς δύο τῶ χρυσῷ 22
κερατίων, και ἀνα 3 ἐγκίας, εἰς τὰς 2 ὅταν ᾖται κα-
τώτερος.

Ἡ ἀνάχυσις γίνεται εἰς τὴν ὁμοίαν κάμινον φυσῶν-
τας εἰς τὸ χωνεῖον με φυσητήρα μικρὸν κυρτὸν πρὸς τὸ
ἔσω διὰ τὰ καθαρίζεται τῶ χρυσῷ η ἐπιφάνεια ἀπὸ τὰ
ἕτερογενῆ· ἀφίεται ὁμως πρότερον τὸ χωνεῖον σκεπασ-
μένον με τὸ ἐπίθεμα του (καπάκι) ἕως $\frac{1}{2}$ τῆς ὥρας,
και μετὰ ταῦτα χυνόμενος εἰς προπλάσματα μένει κα-
θαρώτατος.

Οἱ δύο ἔτοι τρόποι εἶναι καλοὶ, εὐκολοὶ, και εὐθυ-
ιοὶ, ἀλλ' εἶναι και πολὺ κινδυνώδεις διὰ τὸ φαρμακερὸν
τῶ Ἀξίφον, και τῶ Ἀντιμονάχον· διὰ τῆτο και σπάνιοι
χρυσοχόοι τῶ μεταχειρίζονται.

γ. Με μόλυβδον, και στάκτην, ἀλλὰ και οὗτος ὁ
τρόπος χρησιμεύει μόνον διὰ δοκιμὴν εἰς μικρὰ κομμά-
τια, ὡς κατωτέρω.

δ. Τρόπος πλέον συνήθης, και ἀκίνδυνος εἶναι ὁ γι-
νόμενος με τὸ Βασιλικὸν Ἵδωρ (Ἀσημόνερον)· συνενώ-
νεται $\frac{1}{2}$ χρυσῷ με $\frac{2}{3}$ ἀργύρον λυόμενα εἰς χωνεῖον, και
χυνόμενα εἰς κερὸν κρύον γίνονται μικρὰ σπυρία, ὡς
πισσί, ἢ κριθάρι, ξηραίνονται εἰς τὴν φωτίαν, και βαλ-
μένα εἰς χύτραν πηλίην με διπλὴν ποσότητα διαλυτι-
κῶ Βασιλικῶ Ἵδατος. Ἰδὲ ΒΑΣΙΛΙΚὸν ἽΔΩΡ. Ἀσφα-
λίζον τὴν χύτραν με τὸ ἐπίθεμα κολλημένον με ἰλὸν
κολλητικὸν, και θάπτοντες τὴν εἰς ἀνδρακίαν καλά ἀ-
ναμμένην, μετὰ μίαν ὥραν τὴν ἐκβάλλουν, και εὐρίσκουν
τιτανωμένον τὸν χρυσὸν κάτω, και τὸ ἕδωρ ἐπιπλέον·
ἀλλὰ διὰ τὰ καθαρῶσθῆ καλά, εἶναι χρεία τὰ βάλλουν
πάλιν τὸν ἀσβεστωμένον ἐκείνον χρυσὸν, με τὸ ἡμισυ
τῶ Ἵδατος, και αὖθις με τὸ τεταρτημόριον, ἥτοι τὰ τὸν
καθαρίσων τρίς διὰ τὰ φθάση εἰς τὴν ζητούμενην τελείαν
καθαρότητα.

Ὁ ἐμβληθεὶς ἄργυρος, καθὼς καὶ αἱ ἀκαθαρσίαι τῆ χρυσῆ, τόσοι ἀνακατώνονται μὲ τὸ διαλυτικὸν ὕδωρ, ὥστε παντελῶς δὲν γνωρίζονται· μῆτε ἀπὸ τὸ χρῶμα, μῆτε ἀπὸ τὴν ποσότητα, μὲ ὅλον τοῦτο συναζέται πολλὰ εὐκόλα ὁ ἄργυρος ἐκεῖνος, βάλλωντας εἰς σκάφην πηλίην, ἢ λεκάνην νερὸν καθαρὸν οὐταπλάσιον ἀπὸ τὴν ποσότητα τῆ διαλυτικῆ, ἐπειτα ρίπτωντας μέσα μερικὰ κομμάτια, ἢ πλάκας χαλκῆ, καὶ χύνωντας τὸ διαλυτικὸν ἐκεῖνο μετὰ 24 ὥρας, εὐρίσκεται ὁ ἄργυρος χωρισμένος ἀπὸ τὸ ὕδωρ, καὶ κατακαθισμένος ὡς ὁ χρυσοὸς ἀνωτέρω.

Αἱ εἰρημένα κόνεις τῆ χρυσῆ, καὶ ἀργύρε ἀναλυόμεναι εἰς τὴν κάμινον χύνονται εἰς προπλάσματα, καὶ εἶναι καθαρὰ μέταλλα διὰ τὴν κατὰ μέρος ἐργασίαν των.

Δοκιμὴ τῆ Χρυσῆ.

Δοκιμάζεται ὁ χρυσοὸς εὐκολώτερα μὲ τὴν Βάσανον, ἢτοι Λυδῖαν Λίθον, τριβόμενος πλησίον ἄλλης τριψίματος καθαρῆ, καὶ ἀπὸ τὸ χρῶμά του φαίνεται ἡ καθαρότης τῆ. Ἴδε ΒΑΨΑΝΟΣ.

Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ ὄμματι δὲν ἠμπορεῖ νὰ διακρίνη μὲ ἐντελὴ ἀκρίβειαν, ὅσοι θέλουν νὰ πληροφορηθῶν ἐντελῶς τὸν τίτλον τοῦ χρυσοῦ μεταχειρίζονται τὴν διὰ τῆ πυρὸς δοκιμὴν οὕτω.

Ζυγίζεται μὲ ἀκρίβειαν ἐν κομματί ἀπὸ τὸν δοκιμαζόμενον χρυσοῦν, προσθέτεται διπλὴν βάρος ἀργύρου, ἢ ὀλιγώτερον, ἀν ἦναι ὁ χρυσοὸς κατώτερος. Βάλλεται εἰς μεταλλικὴν κοχλιάραν βόλι ἀνάλογον μολύβδου, καὶ εἰς τὴν κάμινον καίεται ἕως νὰ ἀναλύσῃ, καὶ νὰ γένη εἰς χρῶμα ὀπάλε, ἀφίεται νὰ κρυώσῃ μέσα εἰς τὴν κάμινον διὰ νὰ μὴ γένη ἔλλειψις τῆς ὕλης ἀπὸ τὸν ἀέρα, καὶ τὸ μίγμα ἐκεῖνο καμωμένον σφαιρίδιον, σφυρηλατεῖται πυρέμενον πολλάκις, καὶ καταπᾶ φύλλον λεπτόν. Ἐπειτα τυλισσόμενον κυλινδρικῶς στρογγύλον, βάλλεται εἰς φιάλην χωρητικὴν 4 κοχλιαρίων νεροῦ ἀνακατωμέ-

τε με $\frac{1}{2}$ ὕδατος βασιλικῆ διορθωμένου, βράζει ἕως τὰ παύση ἀπὸ τῆ νὰ καπνίζῃ. Χύνεται τὸ νερὸν ἐκεῖνο, καὶ βάλλεται καθαρὸν Βασιλικὸν Ὑδωρ, βράζεται ὅσον τὰ γένη λευκὸς καπνός, χύνεται τὸ ὕδωρ, καὶ με νερὸν πότιμον αναλύεται ἕως τὰ κοκκινίση ὡς τὸ κρασί· τότε ζυγίζεται με πολλὴν ἀκρίβειαν, καὶ με τὴν ἀναλογίαν τῆς ἐλλείψεως του γνωρίζεται ἡ ἀκαθαρσία ἐκείνη, καὶ ἐφεξῆς τῆ ὄλυ κομματίου· ἦτοι ἂν λείψῃ $\frac{2}{3}$ εἶναι τὸ μέταλλον τῆ χρυσῆ 23, καὶ ἂν λείψῃ $\frac{1}{4}$ εἶναι 18 κερ. κ. τ. λ.

Οἱ Βασιλισταὶ τῆ χρυσῆ, καὶ ἀργύρου εἶναι ἄνθρωποι Βασιλικοὶ, καὶ ἀξιόπιστοι. Εἰς τὴν Εὐρώπην εἶναι καὶ ὠρμισμένοι.

Τὸν καθαρὸν ἀργυρον, καὶ τὸν χρυσοῦν ἢ κοινὴ γλώσσα λέγει Λαγαράν, καὶ Λαγαρισμένον, καὶ τῆς Βούλλας, ἦτοι ἐσφραγισμένον ἀπὸ τὸν Βασιλικὸν δοκιμαστήν, εὐρισκόμενον εἰς τὴν Βασιλεύσαν.

ΧΡΥΣΙΪΟΝ, καθὼς καὶ τὸ ἀργύριον, σημαίνει τὸ κομμένον παρὰ τῆς Διοικήσεως εἰς νόμισμα, τὸ ὁποῖον κοινῶς φλωρίον, ἀπὸ τῆ χλωρὸν, ἦτοι κίτρινον ὀνομάζει ἢ κοινὴ γλώσσα, τρέπυσα τὸ χ εἰς φ· ἢ ἀπὸ τῆ φλωρε Λατινικοῦ, δηλοῦντος τὸ ἄνθος, ἀλλὰ καὶ τοῦτο πολλοὶ ἐτυμολογοῦσιν ἀπὸ τῆ χλωρῆ Ἑλληνικῆ.

Εἰς τὰ Νομισματοποιεῖα ἐξοδεύεται ὁ περισσότερος χρυσὸς γινόμενος χρυσία με τὰ σύμβολα τῆς Διοικήσεως, εἰς τὴν ὁποίαν τυπᾶνεται, τὸ ὁποῖον καὶ κόπτεται, λέγομεν, ἀλλὰ καὶ σκεῦη πολλὰ, καὶ στολισμοὶ χρυσοῖ γίνονται, καὶ εἰς τὰ ἀκόλουθα χρειάζεται ἀρκετός.

ΧΡΥΣΟΣΤΥΡΜΑ. Κατασκευάζοντες κυλινδρωτὸν κομμάτι ἀργυρῶν, τὸ χρυσῶν ἐξώθεν, καὶ διασύροντές το ἀπὸ τρύπας, καμωμένας εἰς πλάκας ἀπὸ χάλυβα, ἢ μία τῆς ἄλλης μικροτέρα, καταντᾶ φίλον ὅση ἢ τρίχα.

ΧΡΥΣΣΕΛΑΤΟΝ, ἢ Τρά, τὸ εἰρημένον χρυσόσυρμα, βάλλοντές το μεταξὺ δύο κυλίνδρων κινητῶν ἀπὸ χάλυβα, καὶ σύροντές το ἀποκτᾶ ἑλατὸν, ἦτοι ἐπίπεδον σχῆ-

σχῆμα, καὶ χρησιμεύει διὰ τὰ περιτυλίξεν νῆμα μεταξωτὸν, τὸ ὁποῖον λέγεται Χρυσόνημα, καὶ ἀπλῶς Χρυσάφι, φερόμενον εἰς τὴν Τυρκίαν ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν· ἰδὲ καὶ ΣΥΡΜΑ, ὅπου τὸ Χρυσέλατον βλέπεις ὅτι κατασκευάζεται καὶ εἰς τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸν σαρμακὲς χανέν, ἥτοι Συρματοποιεῖον, καὶ χρησιμεύει διὰ τὰς εὐμφας, καὶ τὸ κέντημα.

Ὁ ἴδιος τρόπος εἶναι καὶ διὰ τὸ Ἀργυρόσυρμα, καὶ ἀργυρέλατον, καὶ ἀργυρόνημα.

Εἶναι φανερόν ὅμως ὅτι ὁ γινόμενος σύρμα χρυσοῦς, ἢ ἀργυροῦς, πρέπει νὰ ἦναι καθαρῶτατος, διὰ νὰ ἦναι ἀπαλός, καὶ νὰ μὴ κόπτηται, διὰ τῆτο καὶ οἱ Τυρκοὶ σύρμα Γκιεμῆς, ἥτοι ἀργυρον, λέγουσιν τὸν καθαρῶτατον.

ΧΡΥΣΟΠΕΤΑΛΑ, ἥτοι Βαράκι· ὁ χρυσοῦς υπερβαίνει ὅλα τὰ σώματα εἰς τὴν λεπτότητα τῶν ατόμων τῆς συγκράσεώς τε, καθὼς ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν υπερβολικὴν τε ἐκτασιν, διότι ἀπὸ μίαν ἐγκλίαν χρυσοῦ καθαρῶ κατασκευάζονται 1600 πέταλα, ἢ φύλλα πρὸς 37 γραμμὰς γεωμετρικὰς τετραγώνως τὸ ἐν, ἥτοι κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῶν Φυσικομαθηματικῶν εἰς ἐκτασιν 159,092 μεγαλιτέραν.

Σφυρίζεται τὸ πέταλον τῆτο ἐπάνω εἰς μαῦρον μάρμαρον, ὀμαλώτατον, ἕνα πόδα τετραγωνικῶς ἐκτεινόμενον, καὶ μὲ τρία σφυρία· τὸ πρῶτον περὶ τὴν μίαν ὀκάν, τᾶλλον περὶ τὰς 3, καὶ τὸ τελευταῖον περὶ τὰς 4½, ὅλα ἀπὸ χάλυβα, πλατέα, τετράγωνα, καὶ ὀμαλώτατα πρὸς τὸ κτυποῦν μέρος· ἀναλογικῶς μὲ αὐτὰ εἶναι καὶ 4 τετραγωνικὰ περιφράγματα, εἰς τὰ ὁποῖα κατὰ σειράν ἐμβαλλόμενα σφυρηλατοῦνται τὰ χρυσοπέταλα· ἢ δὲ κατασκευὴ αὐτῶν γίνεται μὲ τὸν τρόπον τῆτον.

Χύνειν καθαρὸν χρυσοῦν τετραγώνον ψιλόν ὡς τὸ χαρτί, τὸν κόπτεν εἰς πολλὰ τετράγωνα, κατὰ τὸ μήκος ἐνὸς δακτύλου· τὰ ἐπισωρεύειν εἰς τὸ μικρὸν περίφραγμα, καὶ τὸ σφυρηλατοῦν ἕως νὰ γεμίσῃ· ἐκβάλλοντες μερικὰ, καὶ κόπτοντες τα πάλιν τετραγωνικῶς, τὰ ἐπισωρεύειν εἰς τὸ δεύτερον, καὶ ὁμοίως ἕως τῆ τέταρτη· ὥστε

ἀπὸ

ἀπὸ τὰ 20 πρῶτα κομμάτια γίνονται 500 λεπτότατα χρυσοπέταλα, τὰ ὅποια τελευταῖον βάλλων ἀνὰ ἓν μεταξὺ χαρτίε ἀλειμμένου μὲ βῶλον κοκκίνην, διὰ τὰ μὴ κολλήσων, καὶ τὰ συνδέων πρὸς 25 φύλλα τὸ δερμάτι, ἢ φάκελλον.

Μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον γίνεται καὶ τὸ ἀργυροπέταλον, καὶ τὸ χαλκοπέταλον· σφυριλατῆνται ὅμως δυσκολώτερα, καὶ ὀλιγώτερον ἀπὸ τὸν χρυσόν, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ κασσίτερος, καὶ μόλυβδος.

Χρησιμεύουν τὰ πέταλα ταῦτα εἰς τὸ χρύσωμα, ἢ ἀργύρωμα διαφόρων πραγμάτων, καὶ αὐτὰ τῷ ἀργύρῳ, καὶ χαλκῷ, ἀλλὰ τότε τὸ χρυσοπέταλον εἶναι χονδρότερον.

Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν σφυριλατῆνται τοιαῦτα πέταλα, καὶ οἱ χρυσοπεταλισταὶ ὀνομάζονται Τουρκιστὶ Βαρακτζήδες, ἀπὸ τὸ Βαράκι, χρυσοπέταλον, ὡς ἀνω παραγόμενον ἀπὸ τὸ Βερονίκη, καὶ αὐτὰ ἐξαρκοῦν εἰς ὅλον τὸ Βασίλειον, ἐκτὸς ὀλίγων φερομένων ἀπὸ τὴν Ἐνετίαν.

Χρύσωμα καὶ Ἀργύρωμα λέγεται λοιπὸν τὸ σκέπασμα καὶ τύλιγμα πραγμάτων μὲ αὐτὰ τὰ πέταλα.

Χρυσῶνονται δὲ, ἦτοι μαλαγματιζονται τὰ ἀργυρᾶ σκευῆ ἔτω.

Καθαρίζεται πρῶτον ὁ ἀργυρος μὲ σιδηρᾶ ἐργαλεῖα διὰ τὰ γένη καθαρῶτάτη, καὶ ὁμαλὴ ἢ ἐπιφάνειά του, ξηραίνεται εἰς τὴν ἀνδρακιὰν ὅσον πρέπει, καὶ ἐπιτίθεται τὸ χρυσοπέταλον ὄχι τόσον λεπτότατον, ἀλλὰ μεσαῖον, καὶ ἔτω θερμὸν τρίβεται μὲ τὸ λειαντήριον, καὶ μετὰ ταῦτα λειαίνεται αρκετὰ μὲ ὁμαλὸν αἵματοστάτην λίθον.

Τὸν αὐτὸν τρόπον ἀκολουθεῖν καὶ εἰς τὸ χρύσωμα τῷ χρυσοσύρματος. Εἰς δὲ τὰ ξύλα καὶ λίθους ἐπιχρίεται τὸ χρυσοπέταλον, ἀφ' ἧ τὰ ἀλείφων μὲ ψιμμίδιον, καὶ κόλλαν, καὶ ἔπειτα στιλβῆται.

Τὸ Κίβδηλον (κάλπικον) χρυσοσύρμα χρυσῶνεται μὲ τὸν ἴδιον τρόπον, πλην ὅτι πρὸ τῷ τὰ ἐπιβάλλουν τὰ

τὰ χρυσοπέταλα εἰς τὴν χονδρὴν χαλκίτην ράβδον, γίνονται ὀλόγυρα σειραὶ κατὰ μῆκος μὲ πικρὸν σιδηροῦν πτέρι συρόμενον ἐπάνωθέν τε, καὶ μετὰ ταῦτα διαπεράται ἀπὸ τὰς τρύπας τῆ χάλυβος, καὶ λεπτύνεται, κατὰ τὴν θέλησιν τῆ τεχνίτε.

ΧΡΥΣΟΣ ΎΓΡΟΣ. Τὰ χρυσοπέταλα, ἢ κομμάτια τῶν τριβόμενα εἰς μάρμαρον μὲ ὀλίγον καθαρὸν μέλι ἕως νὰ λεπτυθῶν ἐντελέστατα, καὶ νὰ γένων ἀλειφή, βάλλονται εἰς κογχύλην, καὶ χρησιμεύουν εἰς τὴν ζωγραφικὴν συνενωμένα μὲ νερὸν ανακατωμένον μὲ κόμμι διὰ νὰ κολλοῦν, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ αναλυμένον χρυσάφι.

Χρυσὸς Λευκός. Τὸ ἤλεκτρον τῶν Παλαιῶν συντιθέμενον ἀπὸ $\frac{4}{7}$ χρυσοῦ καὶ $\frac{3}{7}$ ἀργύρου* ὅλα τὰ παλαιὰ ἔθνη εἶχον ὑπόληψιν εἰς αὐτὸ τὸ μίγμα. Ὁ Ὀμηρος διαγράφων τοῦ Μενελάου τὸ παλάτιον, Ὀδυσ. δ. Στίχ. 71. λέγει ὅτι ἔλαμπεν ἀπὸ χρυσοῦ, ἤλεκτρον, ἀργυρον, καὶ ἐλεφάντινον* προτέρημα ἴδιον τέτυ τε ἤλεκτρον τὸ νὰ ἀποστίλβῃ, καὶ λάμπῃ εἰς τὸ φῶς τῶν λύχνων, καὶ κηρίων περισσότερον ἀπὸ τὸν χρυσόν, καὶ τὸν ἀργυρον.

Χρυσὸς Στίλβωμένος, ὁ τριμμένος μὲ λειαντήριον (μασκαλάν) σιδηρῶν, ἂν ἦναι καθαρὸς, ἢ εἰς μέταλλον χρυσοῦ μὲν* εἰς δὲ εἰς ξύλον, ἢ μάρμαρον μὲ λυκόδοντα. Ἀστίλβωτος δὲ ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος δὲν ἐτρίφθῃ μὲ τὸ λειαντήριον τῆτο.

Χρυσὸς Κατώτερος ἐννοεῖται, ὅς τις δὲν εἶναι 24 κερατίων, ἀλλὰ κατωτέρω ἕως τῶν 17* ἀπὸ αὐτὸ ὁ κατώτερος χαλκόχρυσός ἕως τῶν 12, καὶ αὐτόθεν κατωτέρω ἐπισκευασμένος κίβδηλος, ὁ Γαλλιστὶ Billon.

Ἐκτὸς τοῦ ἀνω ρηθέντος χρυσώματος τῶν μετάλλων μὲ χρυσοπέταλα, χρυσῶν οἱ χρυσοχόοι καὶ μὲ αναλυμένον χρυσόν, καὶ μὲ κομμάτια χρυσοῦ, ἀλλ' ἢ περισσότερα ἐκθεσις δὲν μοι φαίνεται ἀναγκαῖα ἐδῶ.

ΧΡΥΣΟΚΟΛΛΑ (Borax) μεταλλικὸν ἄλας χρήσιμον διὰ τὸν καθαρισμόν τῆ χρυσοῦ, καὶ ἄλλων μετάλλων,

εὐρισκόμενον εἰς διάφορα μέρη τῆς Περσίας, καὶ μεταφερομένον διὰ τῶν Ὠκεανῶν εἰς τὴν Εὐρώπην.

Διαιρεῖται εἰς φυσικόν, ὅποια ἀνορύττεται ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τῆς γῆς, ἀφίεται εἰς τὸν αἶρα, καὶ ἀποκτᾷ κοκκινωπὴν τινὰ παχύτητα, ἡ ὅποια δὲν τὴν ἀφίει τὰ τιτανωθῆ· ὅταν δὲ ἀφεθῆ πολὺν καιρὸν, τιτανουῖται καὶ γίνεται κατὰ τὸ χρῶμα παρομοία μὲ τὴν Ἀγγλικὴν στύψιν.

Καὶ τεχνητὸν, ὅποια εἶναι ἡ καθαρὴ καθαρισμένη· πρῶτοι οἱ Ἕνετοὶ εὐρήκαν τὴν μέθοδον γὰρ τὴν καθάρισεν λύοντες τὴν εἰς τὸ νερὸν, στραγγίζοντες τὴν, καὶ κρυσταλλοποιῶντες τὴν, βάλλοντες εἰς τὸ νερὸν βαμβακερὰ ἐλλύχρια (φιτίλια) εἰς τὰ ὅποια κολλᾷ, καθῶς τὸ κρυσταλλωμένον ζάχαρι, καὶ ὁ ἴος τῶν χαλκῶν εἰς τὰ ξύλα.

Οἱ Ὀλλανδοὶ καθαρίζοντες τὴν πωλιν εἰς κομμάτια, καὶ αὐτὰ τὰ δύο εἶδη τῆς καθαρᾶς χρυσοκόλλας πωλῶνται εἰς τὴν Εὐρώπην.

Καλὴ εἶναι ἡ καθαρὰ διαφανῆς, καὶ ἄνοστος εἰς τὴν γεῦσιν· χρειάζεται ὅμως προσοχὴν διὰ τὰ μὴ ἦναι νοθευμένη μὲ Ἀγγλικὴν στύψιν.

Ἐχει καὶ αὐτὴ εἴσοδον εἰς τὴν πανδόχον Φαρμακοποιίαν διὰ τὴν σύνθεσιν τῆς κινρίνης αἰλιφῆς, καὶ διὰ κοσμητικὰ τῶν γυναικῶν.

ΧΡΥΣΟΜΗΛΑ, τὰ νεράντζια, καὶ Χρυσομηλέα ἢ νεραντζιά· γνωστὰ εἰς ἡμᾶς, καὶ ὁ καρπὸς, καὶ τὸ δένδρον· τῆτο εἶναι αἰθαλές, ὡς ἡ λεμονία, καὶ γίνεται εἰς τὰ ἴδια θερμὰ κλίματα· τὰ φύλλα τε εἶναι μεγάλα, ὀμαλά, χονδρὰ, εὐώδη, καὶ μὲ μύτην εἰς τὴν ἄκρην, τὸ ἄνθος τε λευκὸν, καὶ εὐῶδες.

Ὀλον τὸ Ἀρχιπέλαγος ἔχει πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ, ὁμοίως καὶ τὰ λοιπὰ θερμὰ κλίματα, ὡς ἡ Σίνα, ἡ Ἰνδία, κ. τ. λ.

Γίνονται ζαχαρωτὰ τὰ χρυσομηλα ὀλέκαιρα, ἡ κομμένα εἰς τέσσαρα, καὶ αἱ φλοισαίτων χωριστά.

Ἀπὸ τὰ ἄνθη τῶν δένδρων γίνεται ἀνθόνερο εὐῶδες ὑπόπικρον· ὁμοίως δὲ καὶ ἔλαιον ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἄνθων,

θέων,

θέων, καὶ τῆ καρπῆ, διασταλάζον οἱ Χυμικοὶ Φαρμακοποιοί.

Τὰ μικρὰ χρυσόμηλα ξηρὰ ἐμβαίοντες εἰς τὸ ἐμπόριον, καὶ στέλλονται διὰ τὴν Ῥωσίαν. Αὐτὰ βαλλόμενα 5 καὶ 6 ἡμέρας εἰς τὸ νερόν, καὶ διασταλαζόμενα δίδουν εὐωδέστατον ἔλαιον· τὰ ἔλαια ταῦτα ὅταν ᾖναι γνήσια εἶναι ἐξαιρετὰ ἀνθελμιωδία διὰ τὰ βρέφη· τὰ δὲ χρυσομηλάκια γινόμενα κόπεις ὑπολαμβάνονται ἀφθαστον ἰατρικόν διὰ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς.

ΧΡΥΣΟΥΦΑΝΤΑ. Στόφεις, ὑφάσματα μεταξωτὰ μὲ χρυσόνημα, καὶ χρυσέλατον, καὶ ἀργυρέλατον, ἢ μὲ ἀνθή καὶ ταῦτα, ἢ μὲ ὀλόκληρον τὸ ἐπίπεδον μὲ χρυσέλατον, ἢ ἀργυρέλατον, τὰ ὁποῖα καὶ Σίπι λέγονται Τερκιστί.

Εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν ὑφαίνουν τοιαῦτα σίπια, ὁμοίως καὶ λεπτὰ χρυσοῦφαντα πεσέντια κατὰ μίμησιν τῶν Ἰνδικῶν, ὁμοίως καὶ εἰς τὸ Χαλέπι· τὰ κομμάτια εἶναι ἀπὸ 7, καὶ $7\frac{1}{2}$ πήχεις διὰ γυναικεῖα ἐνδύματα τῶν ἔξω τῆς Βασιλευσῆς μερῶν· διότι ἐδῶ κατήντησαν σχεδὸν ἀχρηστα.

Κυρίως ὁμως χρυσοῦφαντα πρέπει νὰ ὀνομάσωμεν τὰς στόφας, εἰς τὸ ὑφάσμα τῶν ὁποίων τὸ Λύγδιον (Lyon) τῆς Γαλλίας, καὶ διὰ τὰ καλὰ σχέδια, καὶ διὰ τὴν ἐπιτηδειότητα τοῦ ὑφάσματος, ὑπερτερεῖ ὅλα τὰ λοιπὰ μέρη.

Γίνονται δὲ ἢ εἰς κομμάτια χρήσιμα διὰ Ἱερὰ Ἀμφια τῶν Ἀρχιερέων, καὶ στολισμῶν τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ παλατιῶν, ἢ εἰς προσκεφάλαια, καὶ ἐπιστρώματα διὰ τῆς κοιτῶνας, καὶ θαλάμους τῶν Τερκικῶν παλατιῶν· ταῦτα πωλεῦνται μὲ τὴν δωδεκάδα προσκεφαλαίων, καὶ ἰσομεγέθη ἐπιστρώματα, καὶ τὰ πρῶτα μὲ τὸν πῆχυν· ἢ τιμῆτων ἀναλογεῖ μὲ τὴν ποσότητα τῆς ὕλης, καὶ τὴν ὠραιότητα τῆ εἶδους, τὴν ὁποῖαν κρίνει ἢ ἀκανόνιστος ὀρεξίς.

ΧΡΥΣΟΧΟΓ'ΚΗ'. Τέχνη τῶν κατασκευαζόντων χρυσῶν, καὶ ἀργυρῶν σκευῶν· χρυσοχόος δὲ ὁ εἰς ταύτην ἐ-

πιμελούμενος· εἰς τὴν Κωνσταντινέπολιν ἡ τέχνη αὕτη εὐδοκιμεῖ ἀρκετὰ, καὶ κατασκευάζονται διάφορα πράγματα τεχνικώτατα, καθὼς στολίδια γυναικῶν διάφορα, καὶ δακτυλίδια· ὁμοίως στολίσματα ἵππων, σκεύη οικιακά, κ. τ. λ.

Εἰς ὅσα χρειάζονται τὴν Ἐγκαυστικὴν (σμάλτωμα) ὀλίγοι ἰξεύρην γὰρ τὸ κάμνεν· τὸ χρύσωμα ὅμως τὸ ἀποτελεῦν ὅλοι ἐξαιρέτα.

ΧΡΩΜΑ. Ἰδὲ ΒΑΦΗ.

ΧΩΝΕΤΤΗΡΙΑ, οἱ κλίβανοι, καὶ αἱ κάμιναι, εἰς τὰ ὁποῖα ἀναλύονται τὰ μέταλλα, καὶ μεταλλικά.

ΧΩΝΕΓΓΑ, δοχεῖα ἀπὸ χῶμα ἀκαον, εἰς τὰ ὁποῖα βαλλόμενα ἀναλύονται τὰ μέταλλα· εἶναι δὲ τὰ περισσότερα κωνοειδῆ, καὶ ἄλλα ἔχον ἐπιθέματα, ἥτοι σκεπάσματα.

Χωνεῖα λέγονται καὶ σκεύη ἀπὸ σίδηρον γανωμένον, κολλημένον κωνοειδῶς μετ' στόμιον, ἥτοι μετ' τὴν βάσιν ἄνω, καὶ μετ' προσθήκην σωλῆνος λεπτότερη εἰς τὸ κέντρον ἀπὸ τὴν ἰδίαν ὕλην· χρησιμεύον διὰ κένωμα τῶν ὑγρῶν εἰς ἀσκῆς, βαρύλλια, φιάλας, καὶ ὅμοια· κατασκευάζονται εἰς τὸν τόπον.

ΧΩΡΑΣΑΝΙ, ἀπὸ τῆς Περσικῆς χωρασάν, τὸ κοινῶς Κερασανί, καὶ Ἑλληνιστὶ Ἀγιοσπερμον. Ἰδὲ **ΣΠΟΡΟΣ ΑΓΙΟΣ**.

Ψ

ΨΑΨΑ, ἡ ψίαθρις (χασίρ) εἶδος ὑφάσματος, ἢ πλέγματος ἀπὸ ἄχυρον, σχοῖνον, παπύρι, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀπαλά, καὶ εὐλύγιστα φύλλα, ἢ δένδρων ἐπιδερμίδες.

Ἀπὸ ἄχυρα, ἥτοι τὸ ξηρὸν καλάμι τῆς βρύχης καὶ τῶν σιταριῶν πλέκουν εἰς τὴν Εὐρώπην σκιαδία, μάλιστα διὰ τὰς γυναῖκας καλοκαιρινά, λεπτά, καὶ ἑλαφρά μετ' μεγάλην ἐπιτηδειότητα, ὁμοίως καὶ ἄλλα τινα σκεύη.

Εἰς

Εἰς δὲ τὸν σχοῖνον ὑπερτερῶν οἱ Αἰγύπτιοι ὄλα τὰ Ε΄ Φνη, καὶ διὰ τὴν λεπτότητα τῆ χόρτου, καὶ διὰ τὴν ἐπιτηδειότητα τῆ ὑφάσματος. Τὸ φυσικὸν χρωμάτων εἶναι κίτρινον, ἀχυρῶδες· ἀλλὰ καὶ βαφόμενα μερικὰ ἀποτελοῦν ποικιλότητας διαφόρους· τὸ ὑφάδι εἶναι ἀπὸ χονδρὸν καννάβιον σχοιῖον, καὶ τὸ στημόνι ἀπὸ σχοῖνον, ἢ καὶ τὸ ὅλον σχοῖνος εἴσπε.

Μεταχειρίζονται ταύτας εἰς τὴν Τυρκίαν διὰ στρῶσιν καλοκαιρινῆν τῶν ἐμβαδῶν εἰς προθαλάμους, καὶ κοιτῶνας, καὶ δαπανῶνται πολλαί· ὁμοίως καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης· ὥστε τὸ ἐμπόριον τῆς Αἰγύπτου εἰς αὐτὸ τὸ εἶδος οὐκ εἶναι μικρὸν.

Ἡ πάλησις γίνεται κατὰ τὸ μέγεθος μὲ τὸν τετραγωνικὸν πῆχυν, καὶ ἡ προφύλαξις τῶν ἀπὸ τῆ νᾶ χάσων τὸ χρωμάτων μὲ τὸν καπνὸν τῆ Σουλφίτις, καὶ τὸ σπογγαρισμα μὲ ὀλίγον νερόν.

Ἀπὸ φύλλα τῆς Φοινικίας πλέκονται σπυρίδες εἰς τὴν ἰδίαν Αἰγυπτὸν καὶ διὰ μεταχείρισιν ἄλλην, καὶ διὰ μετακόμισιν ρυζίων, θυμιάματος, καὶ τῶν τοιούτων· ὁμοίως καὶ σακκία διὰ καφφὲν, φοινίκια, καὶ παρομοίας πραγματείας.

Ἀπὸ τὸ παπύρι, καλάμου, ἢ σχοῖτου χονδρῆ εἶδος γινόμενον εἰς διαφόρους ἐλάσεις τόπους τῆς Τυρκίας, ὑφαίνονται ψάδιαι χονδραὶ διὰ ὑποστρώματα τῶν πτωχῶν, καὶ τῶν καραβίων, ὅταν φορτώνουσι σιτάρια, καὶ ἄλλα τοιαῦτα χυτὰ πράγματα.

Ἀπὸ τὴν ἀπλὴν ἐπίδερμίδα τῆς φιλλύρας ὁμοίως πλέκονται ψάδιαι ἀπαλαί, καὶ ράπτονται σακκία διὰ ποταπὰς πραγματείας.

ΨΕΥΔΟΚΙΝΝΑΨΜΩΜΟΝ, ἢ Ψευδοκαννέλλα, φλοιά δένδρου τοῦ Μαλαβάρου ἀπὸ τὸ γένος τῶν Δαφνῶν, μὲ μακρύτερα φύλλα ἀπὸ τὸ ἀληθινὸν Κινναμωμόδευδρον τῆς Ταπροβάνης. Διακρίνεται ἡ φλοιά αὕτη ἀπὸ τὸ Κιννάμωμον, ἐπειδὴ εἶναι χονδροτέρα, κοκκινωτέρα, ὀλιγώτερον καυστικὴ, καὶ ἀρωματικὴ. Γίνεται ἐκεῖ κατ' ἔτος ἕως 64,000 ὀκάδας· εἰς τὴν Εὐρώπην φέρεται ὀλίγον,

τάλ-

τάλλο ἐξοδεύεται εἰς τὴν Ἰνδίαν, καὶ πάντοτε τιμᾶται τὸ $\frac{1}{4}$ τῆ ἀληθινῆ κινναμώμου.

ΨΕΥΔΟΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙ, ἀπὸ τὴν σύνθεσιν τῆς λέξεως ἐννοεῖται τὸ πρᾶγμα εἶναι ἡ ἐπιθυμία τῶν γυναικῶν διὰ τὰ στολιζόμενα μὲ μαργαριτάρια, καὶ ἡ ἔλλειψις τῆ τροπῆ εἰς μερικὰς διὰ τὰ ἀγοράσασθαι, καὶ ἡ περιφρόνησις τῶν πολλῶν διὰ τὰ φορέσθαι ψιλὰ, καὶ ἡ μεγάλη τιμὴ τῶν μεγάλων, καὶ ἡρμοσμένων εἰς ἴσον μέγεθος, τὰς ἠνάγκασε τὰ τιμήσθαι τὰ ψευδομαργαριτάρια εἰς τοὺς στολισμῶν τῶν ὁποῖον γνωρίσαντες οἱ ἐπιτηδεῖοι τεχνῆται τῆς Εὐρώπης, ἐμεθοδεύθησαν διὰ τὰ κατασκευάσθαι.

Τὰ πρῶτα ἔγιναν ἀπὸ ὕελον μὲ βαφὴν ὀλίγη ὑδραργύρου, τὰ δεύτερα, ἀπὸ κηρί σκληραίνον μὲ εἶδος λευκῆς κόλλας, ἀλλὰ καὶ ταῦτα διὰ τὸ κολλητικόντων, καὶ ἐκεῖνα διὰ τὴν βλάβην τῆ ὑδραργύρου, δὲν ἦσαν τόσον πολὺ ἀρεστά, ἀλλ' ἔτε εἶχον τὴν λαμπρότητα τῶν γηυσίων μαργαριταρίων, ἀντὶ τῶν ὁποίων ἐφορεῖτο.

Τελευταῖον παρατηρήσας Ἰανῖνός τις ἐπιτηδεῖος τεχνίτης τῶν Παρισίων, ὅτι μικρόν τι ὄψαρι Ἄβλα (Able) παρὰ τῶν ἐντοπίων ὀνομαζόμενον, καὶ εὕρισκόμενον εἰς τὸν ποταμὸν Μάρναν πολὺ, ἔχει λέπια χρώματος τῆ φυσικῆ μαργαριταρίου, καὶ τὰ φυλάτταν διαλυόμενα εἰς τὸ νερὸν, ἐπειόησε τὰ κατασκευάσθαι ἀπὸ αὐτὰ ψευδομαργαριτάρια, βάλλωντας τὴν ὕλην ταύτην εἰς κόκκους ὑελίνης.

Ἡ δυσκολία τῆ τὰ βάλῃ τὸ ὑγρὸν εἰς ἐκεῖνα τὰ μικρὰ σπυρία τὸν ἐμπόδισεν, ἕως ὅτου κατασκευάζωντας λεπτὴν ὑελίνην σύριγκα καμπύλην ὀλίγον, καὶ μὲ τὸ φύσημα ἐμβάλλωντας μίαν ραβδίδα εἰς τὸν ὑέλινον κόκκον, καὶ συγκινῶντάς του, εἶδεν ὅλην τὴν μαργαρώδη βαφὴν εἰς αὐτὸν, καὶ ἀπετελεῖτο ἐξαιρετὸν, καὶ στιλπνὸν μαργαριτάρι· τὸ δὲ ἐσωτερικὸν λοιπὸν κενὸν γεμίζεται ἀπὸ κηρί, καὶ μὲ βελόνην τρυπῶνται διαπερῶνται εἰς σχοινίον καὶ πωλεῖται, ἢ μὲ τὸ μέτρον, ἢ μὲ τὴν δωδεκάδα τῶν ἀρπεδόνων (ἀρμαθίων).

Ὀλίγα ἔτι εἶναι ἀφ' οὗ ἐμβῆκαν εἰς χρῆσιν εἰς τὴν

Τυρκίαν διὰ στολισμὸν ἀπλῶς, ἢ καὶ κεντῶμενα εἰς ἐνδύματα γυναικεῖα, ὅθεν τῶρα ἐξοδεύονται ἀρκετά.

Ἡ μετακόμισις τῶν ψευδομαργαριταρίων γίνεται διὰ τῆς Βιέννης, καὶ ἡ κατασκευὴ τῶν μικρῶν φαίνεται νὰ ἴσται ἀπὸ τὰ λέπια τῆ εἰρημένη οὐφαρίου ἀνακατωμένα μὲ λευκὴν κόλλαν. Ἐχου τὴν αὐτὴν στιλπνότητα μὲ τὰ γνήσια μαργαριτάρια, καὶ σχεδὸν δὲν διακρίνονται μὲ τὸ ὄμματι, πλὴν εἶναι ελαφρά, καὶ εὐθραυστα.

Εἶναι διαφόρων μεγεθῶν, καὶ ὅλα πωλῶνται εἰς τὴν ἀρπεδέουα παρὰ τῶν περιοδευτῶν, καὶ μὲ τὴν δωδεκάδα τῶν ἀπὸ τῆς ἐμπορίας.

ΨΕΥΔΟΝΑΨΡΔΟΣ, Aspis. Ἴδε ΝΑΨΡΔΟΣ.

ΨΨΛΩΘΡΟΝ, καρπὸς ἐπιθέιδρου εἶδους σμήλακος, μαυρωδερὸς, καὶ μικρὸς, χρήσιμος διὰ τὴν δῶση μεδυστικῆς δυνάμιν εἰς τὸν ζῦθον ὥστε ὅπως αὐτὸ τὸ ποτὸν γίνεται πολὺ, ὡς εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ Γερμανίαν καλλιεργῆται καὶ ἡ Σμήλαξ αὐτῆ, καὶ συναίξεται πολὺ ψΨλωθρον, τὸ ὁποῖον Λατινιστὶ Lupulus, καὶ Humulus, καὶ Γαλλιστὶ Houblon, λέγεται· εἰς τὴν Τυρκίαν εὐρίσκειται πολὺ ἀγριον, καὶ οἱ Τῦρκοι Συροποποιοὶ (Σερβετῆδες) κάμουσι τὸ Ἀλβαντικὸν συρόπιον, (ἀρραοῦτ σερβέτ) μεδυστικὸν καὶ αὐτὸ κατά τι.

ΨΨΜΨΘΨΟΝ, Στυβέτζι, μόλυβδος λευκὸς, ἦτοι ἀσβεστωμένος, τριμμένος εἰς τὸ μάρμαρον μὲ τὸ νερὸν, γενόμενος πηλὸς, καὶ βαλλόμενος εἰς προπλάσματα πυραμιδοειδῆς σχήματος, ξηραίνεται, τυλίσσεται μὲ γαλάζιον χαρτὶ, καὶ πωλεῖται.

Ἀπὸ τὴν πρώτην μεταλλικὴν ὕλην τῆς κατασκευῆς τῆ καταλαμβάνομεν ὅτι εἶναι φαρμάκι κινδυνώδες, ὅταν τὸ ἐπάρῃ τινὰς ἐσωθεν, καὶ βλαπτικώτατον εἰς τὰ ὀδόντια, καὶ τὰ ὀμμάτια, καὶ τὸ δέρμα ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι τὸ μεταχειρίζονται κοσμητικὸν, γηράζουσι παράκαιρα, μὲ ρυτίδωμα τῆ προσώπου, καὶ τῆ ἄλλου ψΨμυθουμένου δέρματος.

Εἰς τὴν Ἑνετίαν γίνεται τὸ καλῆτερον ψΨμύθιον, καὶ τὸ γνήσιον· ἀλλὰ διὰ τὴν ἀκρίβειάν τῆ μεταχειρίζομε-

μεθὰ περισσότερο Ὀλλανδικόν· ἡ Ἀγγλία ὁμοίως κατασκευάζει κατώτερον, καὶ ἀπὸ τὸ τελευταῖον τοῦτο, ἀλλ' εἰς ἡμᾶς δὲν φέρεται.

Καλὸν εἶναι τὸ λευκότετον, καθαρόν, γλυκὺ, εὐθραυστον, ξηρὸν, καὶ εἰς ἀκέραια κομμάτια· τὸ ἀπαλὸν εἶναι ἀχρεῖον.

Οἱ Ζωγράφοι τὸ μεταχειρίζονται. Ἴδὲ καὶ ΜΟΛΥΒΔΟΣ ΛΕΥΚΟΣ.

ΨΙΤΤΑΚΟΣ. Παπαγάλλος, Perroquet, πτηνὸν τῆς Ἀφρικῆς γνωστὸν, καὶ εὐκόλον νὰ συνεδίση μιμνήμενον τὴν ἀνθρωπίνην λαλίαν· φυλάττεται εἰς συρματηρὰ κλωιδώματα, καὶ δυσκολεύεται νὰ πετάσῃ.

Ἡ Αἴγυπτος τρέφει πολλὰς, καὶ πωλεῖ διὰ πολλὰ μέρη· ἡ Πορτογαλλία, καὶ Ἰσπανία φέρνουν ἀπὸ τὴν Νοτίαν Ἀφρικὴν, καὶ τὲς συνεδίζουσιν· καλοὶ εἶναι οἱ λαλίστεροι, καὶ πολλάκις ἐπωλήθησαν ἕως 250 γρόσσια ὁ ἕνας.

ΨΙΤΤΑΚΟΨΔΕΝΔΡΟΝ. Ἴδὲ ΚΡΟΨΟΣ.

ΨΟΦΑΨΚΙ, διότι ψόφος ὁ θάνατος τῶν ἀλόγων ζῶων εἰς τὴν κοινὴν μας γλῶσσαν· δέρμα ἀρίθ μικρῶ, χρῆσιμον κυρίως διὰ καλύπτρας τῆς κεφαλῆς τῶν Ταρτάρων, καὶ τῶν ἐγκρίτων Χριστιανῶν, κατοίκων τῆς Τουρκίας. (καλπᾶκια καὶ διφθέρας ἐλαφράς).

Τὰ Ψοφᾶκια εἶναι ἢ μαῦρα, ἢ στακτηρᾶ, λευκομέλινα (σποδοσιδῆ ραντά)· τὰ καλῆτερα μαῦρα εὐρίσκονται εἰς τὴν Ῥωσικὴν Ταρταρίαν, μὲ μαλλί λεπτὸν, κοντὸν, ἕλον, καὶ ὑελιστερόν· δευτέρα ἀπὸ αὐτὰ εἶναι τὰ τῆς Δακίας, καὶ μὲ αὐτὰ τὰ εἶδη ἐξοικονομεῖται ὁ Χριστιανικὸς λαὸς τῆς Τουρκίας· μεταφέρονται ἐμπορικῶς, καὶ πωλοῦνται ἀνὰ δύο, ἢτοι ζευγάρια, δεμένα ἀπὸ τὸ μέρος τῆς ἕρας, ἢ ραμμένα ἀπὸ τὰς δύο ἄκρας κατὰ μῆκος.

Τὰ δὲ στακτηρᾶ καλῆτερα εἶναι τὰ Περσικᾶ, τὰ ὁποῖα εἶναι καὶ πολὺ ἀκριβώτερα ἀπὸ τὰ μαῦρα· χρησιμεύουν διὰ καλύπτρας τῶν εὐγενῶν, καὶ ὧσων ἔχουν ἀδειαν νὰ φορῶν ἐνδύματα ἐλευθερίας. Φέρονται καὶ αὐτὰ ἐργασμένα, καὶ πωλοῦνται μὲ τὴν ζυγὴν ὁμοίως.

Εἶναι δὲ καὶ Δακικὰ, καὶ ἄλλα στακτιρὰ ποταπὰ, εὐ-
δυνὰ, χρήσιμα διὰ τὰς εὐτελεῖς Τέρκας.

Ὠνομάσθησαν δὲ Φοφάκια, διότι εὐθὺς γεννώμενα τὰ
ἀρνία τὰ φοφὲν, ἢτοι θανατώνου· ἢ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν
κοιλίαν τῶν προβάτων διὰ τὰ ἦναι ἀτελέστερον, καὶ ἑ-
πομένως μικρότερον τὸ μαλλί των.

Μία ζυγὴ φοφάκια λευκόμαυρα ἠγοράσθησαν ἀπὸ ἑ-
να τρυφηλὸν εἰς τὴν Δακίαν ἀρχοντα διὰ γρόσσια 4,500,
ἀφ' οὗ ὁ αὐθέντης διὰ τὴν ὑπερβολικὴν τιμὴν τὰ ἀπέ-
βαλεν· ἀλλ' αὐτὸ τὸ σπανιώτατον, μόλις ἀπαξ συνέβη.

Ἀπὸ μίαν ζυγὴν γίνεται μία καλύπτρα, καὶ ἂν ἦναι
μικρὰ τὰ φοφάκια χρειάζεται καὶ $1\frac{1}{2}$ ἢτοι τρία, κατὰ
τὴν ἐπικρατέσαν ἤδη συνήθειαν τῶν μεγάλων καλυπτρῶν.

ΨΩΜΙ', ἀπὸ τῶν ψωμῶν, ψωμίον κατ' ἀποκοπὴν, κοι-
νῶς ὁ ἄρτος ἀπὸ αλευρί γεννημάτων, ζυμωμένος μὲ ζυ-
μην, καὶ ἐψημένος διὰ κοινὴν τροφήν τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ εφεύρεσις τῶν ψωμίου διὰ τὴν πολὺπλοκὸν κατα-
σκευάσθη, ἢτοι τὰ συναχθῆ τὸ γέννημα, τὰ ἀλεσθῆ,
τὰ ζυμωθῆ, καὶ τὰ ἐψηθῆ, βίβλια εφάνη ἀργότερα ἀ-
πὸ πολλὰς τέχνας· καὶ οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ Ἰσδοὶ πρό-
πει τὰ ἦναι εφευρεταί· ἀπὸ τὰς Ἱστορίας τῶν παλαιῶν
αἰῶνων δὲν μανθάνομεν περισσότερον εἰμὴ ὅτι ὁ Αἰγύ-
πτιος Κέκροψ ἐδίδαξε τὰς Ἀθηναίους αὐτὴν τὴν θρεπτι-
κὴν, καὶ ὑγιεινὴν τροφήν, τὸ ἀναμφίβολον σημεῖον τῆς
ἐξημερώσεως, καὶ τῆς πολιτεύσεως τῶν ἀνθρώπων.

Ψωμί γίνεται ἀπὸ σιτᾶρι, βρύζαν, κριθᾶρι, ἀραβο-
σίταρον, κελχρί, καὶ τὸ λεγόμενον καλαμβόκι τῆς Ἀλ-
βανίας, ἀλλὰ καλῆτερον εἶναι τὸ σίτινον.

Ἐξωτερικὸν ἐμπόριον εἰς τὸ ψωμί δὲν γίνεται, διότι
δὲν διαρκεῖ εἰς τὴν μετακόμισιν· ἔξω μόνον ἂν ξηρανθῆ
ἐψηγόμενον δις, (ὄθεν καὶ δίπυρος ἄρτος ὀνομάζεται) καὶ
τριοῦτο εἶναι τὸ κοινῶς λεγόμενον Παξιμάδι. Ἴδε
ἌΡΤΟΣ.

Εἰς τὰς Πόλεις ὅμως γίνεται καθημερινὴ λιψοδοσία
εἰς τὰ ἀρτοποιεῖα, διότι σπανίως ζυμώνου εἰς τὰς οἰ-
κίας· ἐκ τῶν ἐναντίων εἰς τὰ χωρία ζυμώνει, καὶ ἐψη-
γει

ει ἕκαστος τὸ ψωμί τε εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ τρώγει εὐθυγώτερον, καὶ καλῆτερον.

Οἱ Ἀθηναῖοι συναριθμῶντες ἴσως καὶ τὰ ζυμαρικά, ἔκαμον 72 εἰδῶν ἄρτους, ἡμεῖς ὅμως χωρίζοντες τὰ ζυμαρικά ἀπὸ τοῦ ψωμί, μόλις ἔχομεν 9 εἶδη· ἦτοι τὸ καθαρὸν, τὸ ὁποῖον καὶ Φρανσέλλα, ὡς συνειδησμένον εἰς τοὺς Φράγκους ὀνομάζομεν, τὸ οἰκιακόν, τὸ κοινὸν τῶν ἀρτοποιῶν· τὸ ἀπαλὸν αὐτῶν εἰς πλακῦντας (πίτας) τὸ ἀπαλὸν τῶν ἱμαρετίων (πτωχοτροφείων) ὀνομαζόμενον Φότυλα, καὶ τὸ ἄζυμον.

Εἰς αὐτὰ ἠμποροῦμεν εὖ συναριθμῆσωμεν καὶ τὰ πωλῆμενα ἀπὸ τῆς κολλυροπώλους (σιμιτζηδες) ὡς κολλυρία (τὰ στρογγύλα) δακτυλωτὰ τὰ σιμίτια, τὰ ἐξ αὐτῶν δίπυρα (γαβρέκια) καὶ τὰ ὅμοια.

ΨΩΜΟΣ, κομμάτι μεταλλε, ἢ πηλῆ, ὡς ψωμὸς χαλικῦ, ἢ κασσιτέρυ, καὶ ψωμὸς πηλῆ, τὸν ὁποῖον καὶ Βῶλον ὀνομάζομεν· ὁμοίως δὲ ψωμὸς καὶ τὸ ὀλόκληρον κομμάτι, ὁποῖον ἐφῆνεται τῷ ψωμίς (σομῆνι, ἢ καρβέλι).

ΨΩΜΑΣ, ὁ ἀρτοποιός, ἢ ἀρτοποιῆς.

Ω

ΩΛΑ, ἀπὸ τῷ ὁποῖου ἐγενε τὸ κοινῶς Οὐγιά, ἢ κατ' ἄλλως ἔγια, ἢ ἄκρα τῶν ὑφασμάτων κατὰ πλάτος, πολλάκις δὲ, καὶ κατὰ μήκος.

Ἡ Γαλλικὴ Διοίκησις ἐπιμελεμένη καὶ φροντίζουσα εὖ τὴν τελειοποίησιν τὰ ἐργοχειρῆα, καὶ εὖ καμῆ γνωστὴν τὴν ποιότητα τῆς ὑφασίας των, καὶ ἀπὸ αὐτὰς τὰς ὥας, διέταξε πολλά, καὶ πολλάκις, περὶ αὐτῶν με Βασιλικά Διατάγματα, τὰ ὁποῖα καὶ Κανονιστικά (Règlements) λέγουσιν, ἦτοι

Τὰ Ἐτερόμαλλα (Κατηφέδες).

“Ὅσα εἶναι 4 τριχῶν εὖ σημειώνονται μὲ 4 σειρὰς διαφόρων χρωμάτων εἰς τὴν ὡαν τῷ ὑφάσματος, καὶ ὅσα 3 τριχῶν ὁμοίως μὲ τρεῖς σειρὰς.

“Ὅσα

Ὅσα εἶναι ὁλόκληρα ὑφασμένα ἀπὸ μετὰξι βαμμένον μὲ κοκκινιλίαν, ἔχου μίαν σειρὰν εἰς τὸ μέσον τῆς ὡας ἀπὸ χρυσοῦνημα διὰ τὰ διακρίνονται ἀπὸ τὰ ὑφασμένα μὲ στημόνι, ἢ ὑφάδι ἄλλης ποταπωτέρας βαφῆς.

Ὅσα εἶναι δύο τριχῶν ἔχου δύο σειρὰς ἐκατέρωθεν ὅσα δὲ $1\frac{1}{2}$ τριχῶν, ἔχου δύο σειρὰς ἀπὸ τὴν μίαν, καὶ μίαν μόνον ἀπὸ τὴν ἄλλην.

Ταβίτια, ἢ τοι Χαράδες.

Τὰ χρυσοῦφαρτα μὲ καθαρὸν μέταλλον, ἢ τοι σύρμα πρέπει νὰ ἔχου τὴν ὡαν τῷ αὐτῷ χρώματος μὲ τὸ στημόνι ὅσα δὲ ὑφαίνονται μὲ κίβδηλον σύρμα, ἔχου τὴν ὡαν εἰς διάφορα χρώματα.

Ὅσα ῥεχα βάφονται κόκκινα μὲ πρινοκόκκι ἔχου τὴν ὡαν ἀπὸ μαῦρον σκυλόμαλλον τῆς Δανίας, τὰ μαῦρα ἀπὸ μαλλί στρυθοκαμήλη, καὶ τῶν λοιπῶν χρωμάτων ἀπὸ σκυλόμαλλον λευκὸν, ἢ ἀπὸ μαλλί χοιρδόν, καὶ εἰς χρώματα τῆς ὀρέξεως τῷ ὑφαντῷ.

Εἰς τὰ πανικά αἱ ὡαι πρέπει νὰ ᾖναι τῷ ἰδίῳ χρώματος, καὶ τῆς αὐτῆς κατὰ πάντα ποιότητος μὲ τὸ ὑφασμα τῷ πανίῳ.

Αἱ ὡαι τῶν ὑφαινομένων πανίων εἰς τὴν Τυρκίαν γίνονται κατ' ἀρέσκειαν, ἢ τοι πλατεῖαι, στεναί, μὲ σειρὰς, ἀπλαί, μεταξῶται, τριπλίικιναι, καὶ τὰ τοιαῦτα.

ΩΟΝ, τὸ κοινῶς αὐγὸν γεννώμενον ἀπὸ τὰ πτηνὰ, ἔρπετά, καὶ ὄφάρια πρὸς διαφυλάξιν τῷ εἶδες τῶν.

Απὸ ὅλα τὰ ὡὰ περισσότερα, καὶ πολυχρηστότερα εἶναι τῶν κατοικιδίων ὀρνίθων, καὶ ἐξοδεύονται πολλὰ πλήθη εἰς τὴν καθημερινὴν μεταχείρισιν τῶν μαγειρείων, τρώγονται ἐψυμένα, χρησιμεύουσι εἰς τὸ κοθάρημα τῶν συροπίων τῷ ζαχαρέως, καὶ εἰς τὴν Ἱατρικὴν, καὶ ἄλλας πολλὰς τέχνας. Ὅπε τρέφονται περισσότεραι ὀρνίθες ἐκεῖ εἶναι καὶ περισσότερα τὰ ὡὰ.

Τρώγονται ἀκόμη καὶ τῶν χηνῶν, τῶν Ἰνδικῶν ὀρνίθων, τῶν ψισσῶν, καὶ τῶν περδίκων τὰ ὡὰ ὅμως εἶναι τὰ ὡὰ τῶν ἀμφιβίων. χελωτῶν τῶν Νήσων

τῶ Ἰνδικῷ Ὠκεανῷ, καὶ τρώγονται μὲ ὄρεξιν ἀπὸ τοῦς ἐκεῖθεν διαπερῶντας μὲ τὰ καράβια. Ἴδὲ ΧΕΛΩΪΝΗ.

ῬΟΤΑΪΡΙΧΟΝ, ἢτοι ταριχευμένον ὠδὸν τοῦ κεφάλου ὀφθαλμοῦ, τὸ ὁποῖον μόνον (ἀν δὲν προσθέσωμεν εἰς τὰ ὠὰ καὶ τὸ χαβιάρι) ἔχει τόπον εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον· τὰ ρηθέντα μόνον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν πωλῶνται, ἀλλὰ περὶ τῆς ἐγράψαμεν εἰς τὸ κοινότερον λεγόμενον **ΑΥΓΟΤΑΪΡΙΧΟΝ**.

ῬΟΛΟΓΙΟΝ, Μηχανὴ κινημένη ἀπὸ ελατήριον, ἢ ἀπὸ ἐκκρεμές, καὶ περιστρέφουσα διὰ τροχῶν διαφόρων, δείκτας μεταλλικῆς, καταμετρῶντας τὰς ὥρας τῆ ἡμερονοκτίης, ἐπάνω εἰς κυκλικὴν πλάκα διηρημένην εἰς 12 τμήματα, καὶ ἐπάνω τῆτωι εἰς 60 τμήματα, τὰ μὲν ὥρας, τὰ δὲ λεπτὰ σημαίνοντας· ἐτι δὲ τὰς ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος, ἢ τῆ μῆσος, κ. τ. λ.

Ἡ ὠρολογικὴ τέχνη ἐφθασεν εἰς μεγάλην τελειότητα κατὰ τὸ παρὸν, καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ τὰ Παρίσια, καὶ Γένουαν τῆς Ἑλληντίας· ἡ ἐφεύρεσις τῆς κινήσεως τῶν τροχῶν εἶναι παλαιὰ, καὶ τὸ λεγόμενον Παγκράτιον τῆ Ἀρχιμήδους μᾶς τὸ ἀποδεικνύει· ὁ Τιμαλκῶν εἶχεν ὠρολόγιον μὲ τροχῆς εἰς τὸ τραπέζιόν του, ἀλλ' ἀτελές καὶ αὐτὸ, καὶ τὰ μετὰ 700 ἐτη κατασκευασθέντα παρὰ τῆ Κασσιόδωρῳ εἰς τὰ γηρατειά τῆ.

Τῶ 760 εἶτι Παῦλος ὁ Α΄. ἐστειλεν ἐν ὠρολόγιον εἰς τὸν Φίλιππον τὸν Μικρὸν, Βασιλέα τῆς Γαλλίας, καὶ διὰ τὴν σπανιότητα τῆς τοιαύτης μηχανῆς ἐπροξένησε θάμβος εἰς αὐτὴν τὴν Γαλλίαν, ὅπε τῶρα γίνονται τὰ καλῆτερα.

Περὶ τὸ 807 ὁ Χαλίφης Χαρῶν Ἑλρασίδ' περίφημος εἰς τὴν φιλεπιστήμονα διάθεσίν του, ἀπέστειλε δῶρον πρὸς τὸν Κάρολον Μάγνον ἐν ὠρολογί θαιμάσιον. 12 θυρίδες τῆς ὠροδεικτικῆς πλακός τῆ ἀνοιγόμεναι καθ' ἑαυτὰν ἐφανέρωναν αὐτάς, καὶ ἐπιπτον κατὰ τῆξιν τόσα σφαιρίδια εἰς κύμβαλον χάλκινον σημαίνοντα τὰς ὥρας· κατὰ δὲ τὴν 12 ὥραν, ἰσάριθμοι ἵππεῖς διαβαίνοντες ἐκλείον τὰς θυρίδας ἐκείνας.

Οἱ Ἴταλοὶ πρῶτοι μιμηθέντες τὰ ρηθέντα, τὸ τοῦ Πάπα Παύλου Α' καὶ τὸ τῆ Ἐλρασίδ, κατασκεύασαν διάφορα ὠρολόγια μὲ τροχούς· καὶ πρῶτος τεχνίτης ἱστορεῖται ὁ Ἀρχιδιάκονος τῆς Βερώνης Πακίφικος (Pacificus) κατὰ τὸ 846.

Μὲ ὅλα ταῦτα ὅμως ἦσαν καὶ ἀτελῆ, καὶ σπάνια τὰ τοιαῦτα ὠρολόγια, ὥστε ἕως τῆς 18. Ἐκατονταετηρίδος εἰς τὰ Μοναστήρια τῆς Ευρώπης ἦσαν ἐπὶ τούτου διωρισμένοι Μοναχοὶ νὰ μετρῶν τὰς ὥρας μὲ τὰ ἄστρα, διὰ νὰ ἐξυπνοῦν τοὺς συναδελφύς των εἰς τὴν ὥραν τῆς Ἀκολουθίας· οἱ δὲ λοιποὶ ἄνθρωποι ὠδηγοῦντο ἀπὸ τὸ λάλημα τῶν πετεινῶν. Ἀκόμη ἕως τῆς σήμερον ἐπικρατεῖ ἡ συνήθεια τῆ γὰ τρέφειν ἄνθρώπους εἰς τὴν Γερμανίαν, Ἑλληνίαν, Ὀλλάνδαν, Βελγικὸν, καὶ Ἀγγλίαν εἰδοποιῶντας τῆς νυκτὸς τὰς ὥρας.

Κατὰ δὲ τὴν 18. Ἐκατονταετηρίδα, κατασκευάσθη παρὰ τῆ Ἀγγλο Οὐαλιγκβόρδε Μοναχῷ Βενεδικτίνῳ ἐν ὠρολόγι, καὶ παρὰ τοῦ Ἰακώβου Δόνδεως (Giacomo de Dondis) ἄλλο αξιόλογον, σημαῖνον τὰς ὥρας, καὶ τὴν κίνησιν τῆ Ἡλίου εἰς τὸν Ζωδιακόν, καὶ τῶν πλανητῶν αὐτῶν, τὸ ὁποῖον ἐτέθη εἰς τὸ Παλάτιον τῆ Παταβίε (Padova) τῷ 1344. ἀνταμειφθεὶς δὲ πλεσίως ὁ Δόνδις, ἐπωνομάσθη Ὁρολόγιος αὐτὸς, καὶ οἱ ἀπόγονοί τε.

Πρῶτον μικρὸν ὠρολόγιον ἐπικόλπιον μὲ κώδωνα ἐφάρτη εἰς τὴν Γαλλίαν ἐπὶ Λυδοβίκῳ 14, ἀλλὰ μόλις ἐτελειοποιήθησαν τῷ 1676 παρὰ Βαρλόου (Barlow) τῆ Ἀγγλο· καὶ πρὸ πενήκοντα ἐτῶν καὶ ἐδῶ, κατασκευάζονται εἰς τὰς ρηθείσας Πόλεις Θαυμάσια ὠρολόγια μὲ ἐκκρεμῆ, καὶ μὲ ἐλατήρια εἰς τὸν ἀκριβέστερον, καὶ πολυπλοκώτερον τρόπον· ὥστε ἡ τέχνη αὕτη τῶρα ἠμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐτελειοποιήθη καθ' ὅσον ἐνδέχεται.

Εἰς τὴν Τυρκίαν μόνην λείπει παντελῶς ἡ τέχνη αὕτη, ἐκτὸς μερικῶν Μοναχῶν τῆ Ἁγίῃ Ὁρῆς, οἱ ὁποῖοι κατασκευάζουν ἐκκρεμῆ στερεὰ, σημαίνοντα τὰς ὥρας, καὶ ἐξυπνητήρια· ὅλοι οἱ λοιποὶ εὐρισκόμενοι εἰς τὰς Πόλεις εἶναι ὠρολογιοδιορθῶται, καὶ κἀνεὶς ὠρολογοποιός·

ποιός· ὥστε ἀναγκαζόμεθα νὰ τὰ μεταφέρωμεν ἀπὸ τὴν Εὐρώπην.

Ἐγκρίνονται παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν τὰ Ἀγγλικά, τὰ ὁποῖα καὶ ἐπὶ ταῦτα μὲ ἀριθμὸς Ἀραβικὸς γράφον τὰς ὥρας, παρὰ δὲ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων τὰ τῶν Παρισίων, καὶ τῆς Γενεύης· ἐπειδὴ εἶναι μὲ ὠραιότερας θήκας, καὶ πολλὰ δείχνουσιν καὶ τὰ δεύτερα λεπτά, καὶ τὰς ἡμέρας τῷ μηνὸς, καὶ ἐβδομάδος· κατὰ δὲ τὴν ἀκρίβειαν τῆς τέχνης τὰ Ἀγγλικά ὑπερέχουσιν.

Καταγραφὴ τῶν μερῶν τῷ Ὠρολογίου.

Πρῶτα μέρη αὐτῆς τῆς μηχανῆς εἶναι οἱ τροχοί, οἱ ὁποῖοι ὄντες προσηρμοσμένοι πρὸς ἀλλήλους μὲ τὰ λεγόμενα ὀδόντια των, συγκινῶνται ἐπιστηριζόμενοι εἰς τὰ λεπτά ἄκρα τῶν ἀξόνων των. Εἰς ἕαστον ἀξονα εὐρίσκονται προσκολλημένοι, α. ὁ μέγας τροχός, ὁ ὁποῖος κινεῖται ἀπὸ τὸν πλησίον αὐτῷ ἄλλον. β. ὁ μικρὸς τροχός μὲ τὸν ὁποῖον κινεῖται ὁ τρίτος· ὁ ἀξὼν εἶναι ἀπὸ τὸ ἴδιον μέταλλον μὲ τὸν μικρὸν τροχόν, καὶ ὁ μέγας διαφέρει εἰς τὰ περισσότερα. Τῷ μεγάλῳ τροχῷ τὰ κόμματα τῆς περιφερείας ὀνομάζονται ὀδόντια, καὶ τῷ μικρῷ εἶναι πολὺ ὀλιγώτερα, καὶ λέγονται πτερὰ.

Διὰ νὰ στέκωνται οἱ τροχοὶ οὗτοι, ἦτοι οἱ ἀξονές των, εἶναι δύο πλάκες προσηρμοσμέναι παραλλήλως, καὶ ἀπέχουσαι κατὰ τὸ μήκος τῶν ἀξόνων, βασταζόμεναι ἀπὸ στύλης, καὶ ἔχουσαι ἑσωθεν μικρὰ τρυπήματα, εἰς τὰ ὁποῖα βαστῶνται οἱ πολλοὶ τῶν ἀξόνων ἐλεύθεροι νὰ περιστρέφονται, καὶ αλειμμένοι μὲ τὸ καλύτερον ἔλαιον.

Ἡ ταχύτης τῶν τροχῶν συγίσταται εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ὀδοντίων των, καὶ ὕτος εἰς τὸ μέγεθος τῆς διαμέτρων των, ὥστε ὁ μέγας τροχός ἔχει πολλὰ ὀδόντια, καὶ κινεῖται ἀργότερα, καὶ ἐκ τῷ ἐναντίῳ ὁ μικρὸς· διὰ τῆτο οἱ ὠρολοιοποιοὶ ἰξεύρουσιν τὸ μέτρον καὶ τῆς διαμέτρου, καὶ τῶν ὀδόντων ἐκάστῃ· τὸ παρατηρῶν, καὶ δὲν χάνεται ἡ ἀναλογία τῆς κινήσεως.

Ἄλλ'

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ κίνησις τῶν τροχῶν διὰ τῆ βάρους τῆ ἐκκρεμῆς, ἢ διὰ τῆς βίας τῆ ἐλατηρίου εἶναι ταχυτάτη, ἐπενοήθη ὁ λεγόμενος ζυγὸς, ἢ σταθμὸς (Balancier) ὁ ὁποῖος περιστρεφόμενος, ἢ νὰ εἰπω ὀρθότερον κινούμενος εἰς τόξον κύκλου δεξιά, καὶ ἀριστερά, καὶ ἔχοντας προσαρμοσμένα τὰ πτερὰ, ἢτοι τῆς δύω κατ' ἀντίθεσιν γυρισμέναις ὀδόντας τε, ἐμποδίζει, τὸν τελευταῖον τροχόν, καὶ ὅλους κατὰ τὴν συναρμογὴν νὰ κινῶνται μὲ βίαν ὥστε εἰς τὴν ταχύτητα τῆ σταθμῆς τῆτε ὑπόκειται καὶ ἡ τῆς ὅλης μηχανῆς διὰ τῆτο εἰς μὲν τὰ ἐλαστικά ὠρολόγια περιστέλλεται ἡ μεταλλικὴ σπειροειδῆς τρίχα, μὲ τροχόν ἐπὶ τῆτου βαλμένον· εἰς δὲ τὰ ἐκκρεμῆ ἀναβάλλεται ἡ σφαῖρα, ἢ μεταλλικὸς κύκλος τῆ ἐκκρεμῆς διὰ νὰ πηγαίνουν ὀγλίγωρα, καὶ ἐκ τῆ ἐναντίου, ὅταν θέλων νὰ πηγαίῃ ἀργότερα.

Ἀπὸ τῆς τροχῆς ὁ πρῶτος ἢμπορεῖ νὰ δείξῃ τὰ δευτέρα λεπτά, στρεφόμενος 720 κίς τὴν ὥραν· ἢ διπλᾶ, ἢτοι 1440, ἂν ἦναι μικρὸν τὸ ὠρολόγι. Ἐνας ἀπὸ τῆς μεσαίης περιστρέφεται 60 τάκις καθ' ὥραν, καὶ δείχνει τὰ πρῶτα λεπτά. Ὁ δὲ τελευταῖος ἅπαξ καθ' ὥραν, καὶ δείχνει ταύτας· οἱ τρεῖς οὗτοι ἔχον τὸν ἀξονά των μακρὸν ἐξω τῆς πλακῆς, καὶ ἐπ' αὐτὸν προσηρμοσμένον, κατ' ὀρθὴν γωνίαν δείκτην ἀπὸ μέταλλον συμπεριαγόμενον, καὶ δεικνύοντα τὰ περιγεγραμμένα εἰς τὸ πρόσωπον τῆ ὠρολογίης κυκλωτέρως λεπτά, καὶ ὥρας.

Ἐν πτερὸν ἐκεῖναι τῆ ἀργότερη τροχῆ προσαρμοσμένον εἰς τὴν στιγμήν ὅταν μέλλῃ νὰ δείξῃ τὴν ὀδοσκάτην ὥραν μὲ τροχόν ἔχοντα ἰσάριθμα ὀδόντια κινεῖ ἅπαξ τῆς ἡμέρας αὐτὸν, καὶ ἔχοντας καὶ ἕτος δείκτην φανερώνει τῆ μηνὸς τὰς ἡμέρας· καὶ ἄλλος ὁμοίως τῆς εβδομάδος.

Ἄλλα δώδεκα πτερὰ ἀνασηκῶνοντα τὸ ἐμποδίζει τὴν μηχανὴν τῆ σημαντηρίης, κάμνουσαν νὰ κτυπᾷ τὰς ὥρας, ἢ καὶ τὰ τέταρτα, ἂν ἔχη καὶ διὰ ταῦτα πτερὸν τοῖς-το ἀνασηκωνικόν.

Τὸ δὲ σημαντήριον ἔχει τροχοὺς ἀκινήτους, καὶ ἐλατήριον, ἢ ἐκκρεμῆς κινῶν τῆτες, ὡς τὸ ὠρολόγιον μὲ ὀδόν-

δόντια ἀναλογικῶς ἀπέχοντα ἀπὸ τῆν 1 ἕως τῆν 12 ὥραν, ὥστε εἰς τὴν μίαν ὥραν ὄντας ὀλιγώτατον τὸ διάστημα, ἀφ' οὗ σπικωθῆ, καὶ κινήσῃ ἡ σημαντικὴ μηχανὴ, μόλις κτυπᾷ ἅπαξ ἡ σφύρα εἰς τὸν κῶδωνα, καὶ ἐμποδίζεται· εἰς δὲ τὴν δευτέραν περισσότερον, καὶ τὰς λοιπὰς ὁμοίως.

Διὰ τὰ τέταρτα τῶν ὥρῶν ὁμοίως εἶναι καὶ ὀδόντια ἀνάλογα μεταξὺ τῶν εἰρημένων διαστημάτων εἰς τὸν τροχὸν ἐκεῖνον.

Ἐλατήριον τῶν ὥρολογίων εἶναι σφυροειδῆς ἐλατὸς χαλυψ, ἐμπερικλεισμένος εἰς τύμπανον μεταλλικὸν περιτυλισσόμενον μὲ ἄλυσιν ὁμοίως χαλυβίνην, λεπτήν, καὶ συνδεδεμένην εἰς τὸν πρῶτον τροχόν. Γυρισμα τοῦ ὥρολογίου λέγεται ὅταν μὲ κλειδί εἰς τρύπαν τετράγωνον προσαρμοζόμενον εἰς τὸν ἄξονα τῆ πρώτου τροχοῦ, καὶ περιστρέφοντάς τον τυλίσσει εἰς τὸν σφυροειδῶς κομμένον κῶνον ἐν μέρος τῆ τροχοῦ τὴν εἰρημένην ἄλυσιν, διὰ τῆς ὁποίας συσταλέν τὸ ἐλατήριον βιάζει τὴν ἄλυσιν νὰ γυρίσῃ εἰς τὸ τύμπανον, καὶ δίδει τὴν κίνησιν εἰς τὴν μηχανήν· τὰ καλὰ ὥρολόγια ἔχουν ἄλυσιν διὰ 30 ὥρῶν διάρκειαν· ὅσα δὲ κινῶνται ἀγύριστα περισσότερον, ἥτοι μίαν ἐβδομάδα, μῆνα, ἢ ἔτος, ἔχουν περισσότερας τροχάς.

Ἡ τελειότης τῶν ὥρολογίων συνίσταται εἰς τὴν ἀκριβῆ ἰσότητα τῆς κινήσεώς των, ἡ ὁποία προσδιορίζει καὶ τὴν τιμὴν των, ἡ δὲ τοιαύτη ἰσοκίνησις εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιμελείας, καὶ ἐπιτηδειότητος τῶ τεχνίτη, διὰ τὴν κατασκευάσῃ τὰς τροχοὺς, καὶ τὰ λοιπὰ κινούμενα, καὶ κινύμενα μέρη μὲ τὴν δυνατὴν ἐντέλειαν.

Ἡ δὲ ὥραιότης εἰς τὸ ἔγκαυσμα τῶ προσώπου, καὶ τὴν καλπτέραν διαγραφὴν τῶν δεικτικῶν σημείων, καὶ τῆς ὅλης μηχανῆς τὴν ἀναλογίαν, ἥτοι τῶν ἔξω θηκῶν.

Ἐχουν τὰ μικρὰ ὥρολόγια, ἀνὰ μίαν, δύο, καὶ ἕως τρεῖς θήκας (τέρφια, ἢ κάσσας) ἀπὸ χρυσοῦ, ἀργυρου, ἢ ἡλεκτρον μεταλλικόν, ἢ τομβάκι· τὰ διδόμενα διὰ δῶρα στολιζέσται καὶ μὲ πετράδια.

Ἐλαστικὰ ὠρολόγια λέγονται τὰ κινέμενα μὲ τὸ ελατήριο, ὡς ἀνωτέρω, καὶ αὐτὰ μόνα φέρονται εἰς τὸν κόλπον, ὅθεν καὶ ἐπικόλπια ἀνωτέρω τὰ εἴπομεν, καὶ μικρότατα, ὥστε φορῶνται δακτυλίδια· ἀλλὰ καὶ μεγάλα ἐπιτιθέμενα εἰς τραπέζια, καὶ σημαίνοντα ὥρας, λεπτὰ, μουσικόντινα, καὶ κινῶντα διάφορα ἀγάλματα, ἢ εἶδη πτηνῶν, κ. τ. λ.

Ἐκκρεμῆ δὲ, τὰ ἔχοντα τὸν σταθμὸν κρεμάμενον καὶ κινῶμενον κατὰ τόξον κύκλου, ἀλλὰ τῆτο εἶναι ἰδιὸν καὶ εἰς τὰ ἄνω (περὶ ταχτὰ) κυρίως δὲ τὰ κινέμενα μὲ βάρους μολύβδου δεδεμένον εἰς σχοινὶ ἐπικείμενον ἀπὸ τῆς ἀλύσεως εἰς τὸν πρῶτον τροχόν· τὸ γύρισμα τέτε γίνεται, ὅταν τραβιχθῆ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τὸ σχοινὶ, καὶ παύσῃ ἢ κίνησις.

Αὐτὰ βάλλονται εἰς τὰς τοίχους, ἢ ἐπάνω εἰς ἐπὶ τέτε καμωμένας μακρὰς τετραγῶνας θήκας ἀπὸ σανίδας, ἢ ἀπλῶς κρεμάμενα· δὲν ἐπιδέχονται κίνησιν, καὶ κλονισμόν, καὶ νομίζονται ἀκριβέστερα ἀπὸ τὰ πρῶτα, διότι ἡ δύναμις τῶ ελατηρίου βαθμηδὸν ἐλαττωμένη, διορθῶνται μὲν διὰ τὴν βαθμικὴν κωνοειδῆ, ἢ καθὼς οἱ Εὐρωπαϊοὶ τεχνῆται λέγουσι, Ἄτρακτοεἶδῆ τομήντων· ἀλλὰ μὲ ὅλον τῆτο δὲν εἶναι δυνατόν νὰ φθάσῃν εἰς τὴν τελειότητα τῶ ἰσοβαρῆς κατὰ πάντα τῶν κρεμαστῶν ὠρολογίων, τῶν ὁποίων τὸ βᾶρος εἶναι πάντοτε τὸ αὐτό.

Εἶναι δὲ καὶ ἄλλα διάφορα εἶδη ὠρολογίων, τὰ ὁποῖα διὰ τὴν ἀπλότητά των ἐφευρέθησαν καὶ προήτερα ἀπὸ τὰ εἰρημένα, καὶ ἢ διὰ περισσοτέραν ἀκρίβειαν, ἢ διὰ εὐθυμίαν ἀκόμη σώζονται εἰς τὸν κόσμον· ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὸ ἐμπόριον δὲν ἔχον τόπον, δὲν θέλομεν ἐκτασθῆ πολὺ εἰς τὴν καταγραφῆντων.

Κλεψαμμία, τὸ ἀμμοειδὲς ὠρολόγι, συνιστάμενον εἰς δύο φιάλας στενοστόμους ἐπιτεθειμένας ἢ μία ἐπάνω τῆς ἄλλης κατάστομα, καὶ ἢ μία γεμάτη ἄμμον ψιλόν, ὁ ὁποῖος τρέχων πρὸς τὴν κάτω κενὴν μὲ γραμμάς τῆς φιάλης ἐπιτηδὲς σημειωμένας φανερῶναι τὰς ὥρας· εἶναι τοιαῦτα δηλοῦντα 1, ἢ 2, ἢ καὶ πολλάς, ἕως 12 ὥρας.

Βαλ·

Βαλμένας τὰς φιάλας ταύτας εἰς θήκην ξυλίνην τὰς μεταχειρίζονται, καὶ ἀφ' ἧ γεμίσειν τὰς ἀναποδογυρίζουσι, καὶ παρατηρῶν εἰς τὴν ἄλλην φιάλην τὰς ὥρας, καὶ μετὰ ταῦτα ὁμοίως.

Εἰς τὰ παράβια μεταχειρίζονται τὰς Κλεψαμμίας.

Κλεψύδριον. Μὲ τὸν ἴδιον τρόπον γίνεται καὶ ὠρολόγι μὲ τὸ νερὸν, ἢ τρέχον ἀπὸ πηγῆν, καὶ κλεπτόμενον μὲ σωλήνα ψιλόν, καὶ μετρώμενον καθ' ὥραν εἰς φιάλην, ἢ καὶ μὲ τὰς ἰδίας φιάλας ὡς ἀνωτέρω.

Ἡλιακὸν Ὁρολόγιον. Εἰς τοῦτο ἠμπορεῖ νὰ δοθῇ ἡ ἐντελεστέρα ὠρομετρικὴ ἀκρίβεια διὰ τὴν ἐντελεστάτην ταυτοκίνησιν τῆς Ἡλίου, τῆς ὁποίας ἡ σκιά δείχνει τὰς ὥρας. Τὸ Κλεψύδριον παγώνει, καὶ τὸ νερὸν δὲν τρέχει πάντοτε εἰς τὴν ἰδίαν πασότητα ἢ ἄμμος ὁμοίως, καὶ καθ' ἡμέραν ἀνεπαισθήτως τὰ στόμια τῶν φιάλων πλατύνουσι, ἃς ἴναι καὶ ἀπὸ τὸν ἀδάμαστον ἀδάμαντα ἢ τὰ μηχανικὰ ὠρολόγια ἔχουσι πολλὰ αἰτία εἰς τὰ κινῆντα, καὶ αὐτὰ τὰ κινούμενα διὰ νὰ σφάλλουσι ἄλλ' ὁ λαμπρὸς Ἡλιος πάντοτε περιφέρεται μὲ τὴν αὐτὴν ἴσιν, καὶ ἀπαράλλακτον ταχύτητα κατὰ τὴν προσταγὴν τῆς Πανσόφου Δημιουργῆ.

Τὸ καλῆτερον Ἡλιακὸν Ὁρολόγιον γίνεται εἰς τὴν κορυφὴν κίονος ἀπὸ μάρμαρον τεθειμένον κατ' εὐθὺ ὀριζοντικῶς μὲ τρίγωνον μεταλλικὸν ἢ ἀπλοῦν ὀβελίσκον βαλμένον κατὰ κάθετον εἰς τελείαν ὀρθὴν γωνίαν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς κίονος, ὅπου ἀφ' ἧ εὐρεθῇ ἡ μεσημβρία σημειῖται, καὶ ἐκεῖθεν καταγράφονται εἰς ἡμικύκλιον αἱ ὥραι, καὶ εἶναι ἀκριβέες ἢ ἀλλὰ πόσα χρειάζεται καὶ τῆτο νὰ ἴναι τέλειον; ἀκίνησιαν τῆς κίονος, ὀριζοντικὴν θέσιν τῆς ἀποδεικτικῆς ἐπιστυλίου, παντοτινὸν τὸν Ἡλιον, καὶ ἄξιον τεχνίτην νὰ τὸν κατασκευάσῃ.

Ὁ Πλίνιος ὀνομάζει τὸν Ἀναξιμένην ἐφευρετὴν αὐτῆς, ἀλλ' ἡ Θεία Γραφή μᾶς βεβαιοῖ ὅτι εἰς τὰ Βασιλεία τῆς Ἐξέκλεις πολλὰ παλαιότερα Βασιλείως τῆς Ἰουδαίας, εὕρισκετο.

Ἡ μηχανὴ τῶν ἐκπρεμῶν ὠρολογίων γίνεται ἀπὸ σι-

διον, ἢ ἀπὸ σίδηρον οἱ ἄξονες, καὶ ἀπὸ ορείχαλκον ἢ τροχός, τὰ ὅποια εἶναι καὶ ἐγκριτότερα ἢ καὶ ἀπὸ ξύλον, τὰ ποταπά.

Εἰς δὲ τὰ ἐπικόλπια, ἦτοι μικρά, οἱ ἄξονες εἶναι σιδηροὶ, καὶ οἱ τροχοὶ ορείχαλκινοι· τὰ ἀκριβέστερα ἔχον τῶν πλάκων τὰ τρυπήματα διὰ τῆς ἄξονας, ἐνωπλισμένα μὲ ἀδάμαντα, διὰ νὰ μὴ φθειρῶνται μὲ τὴν κίτριον τῶν ἀξόνων, καὶ παροδεύον οἱ τροχοί.

ΩΧΡΑ, Χρῶμα πετρωδὲς κίτρινον (διότι ὡχρὸν τὸ κίτρινον) καὶ ὀρυκτὸν, εὐρίσκόμενόν εἰς ἴδια Ὀρυκτεῖα, ἢ εἰς Μεταλλεῖα τῷ χαλκῷ, καὶ μολύβδου, καὶ σπανίως εἰς τὰ τῷ ἀργύρου.

Ἡ μεγαλύτερα χρῆσις αὐτῆς γίνεται εἰς τὴν Ζωγραφικὴν.

Ἡ φυσικὴ Ὀχρα εἶναι κίτρινη· ἢ δὲ κοκκίνη γίνεται μὲ τὴν φωτίαν, ἦτοι ὅταν καθῆ εἰς τὴν κάμινον.

Ἡ Γαλλία ἔχει τὰ μεγαλύτερα Ὀρυκτεῖα, καὶ καλύτερα εἰς τὴν Βερρῶν, καὶ εἰς τὸν Ἅγιον Γεώργιον τῆς Πρέας· αἱ φλέβες τῆς Ὀχρας εὐρίσκονται εἰς 150 ἕως 200 πόδων βάθος, μὲ 4 ἕως 8 δακτύλων χόνηρος, μεταξὺ εἰς ἄμμον λευκὴν ἐπάνωθεν, καὶ ὑπόστρωμα ἀπὸ κίτρινον ἀργιλλώδες χῶμα, ἐπάνω εἰς τὸ ὅποιον εὐρίσκεται ἢ πετρωδὲς Ὀχρα.

Ἡ Ἀγγλία ὁμοίως ἔχει πολλὰ Ὀρυκτεῖα ὡχρας, καὶ πολυειδῆ, διὰ τῆτο καὶ πολυωνυμεῖται· ἢ ἔχουσα χρῶμα κίτρινον κοκκινωπὸν, ὀνομάζεται Ὀχρα Ἀκουητικὴ (Ochre tué) ἢ βαθυκόκκινος, καὶ ὑπομέλανος, Μελανοκόκκινος (Brun rouge) καὶ ὅταν κλίνη πολὺ εἰς τὸ μαῦρον ποτεῖα, ἦτοι χυτρωδὲς, χρησιμεύουσα διὰ τὸ ὑέλισμα, ἦτοι στίλβωμα τῶν ὑελίων τῶν καθρεπτῶν.

Καὶ εἰς τὴν κίτρινην, καὶ εἰς τὴν κοκκίνην Ὀχραν πρέπει νὰ παρατηρηθῆ νὰ ἦναι ξηρά, ἦτοι στεγνὴ, ἀπαλῆ, μὲ καλὸν χρῶμα τῷ εἶδους τῆς, καὶ χωρὶς ἄμμον.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Α΄ ΒΙΒΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΤΟΜΟΥ.

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α .

Φίλτατε Ἀναγνώστα!

Διὰ τὰ εὐκολυνοῦν ὅσοι ὁμογενεῖς ὄντες συνειθισμέ-
ροι εἰς τὴν ἐπικρατοῦσαν κατὰ τὸ παρὸν Ἰταλομιγῆ Διά-
λεκτον εἰδέχεται ἡ ἀπαντήσεν δυσκολίας εἰς τὸ εὖ-
ρην τὴν ζητούμενην λέξιν εἰς τὴν σειράν τῆ παρόντος Λε-
ξικῆ, ἰστοχάσθη ἀναγκαῖον τὸ Παράρτημα τῆτο, διὰ
τοῦ ὁποίου κατὰ σειράν Λεξικογραφικὴν ἐκτεθεῖσαι αἱ
Ἰταλιστὶ ὀνομασίαι τῶν ἐν τῷ Βιβλίῳ Πραγματιῶν,
καὶ ἐπεξηγῆμεναι κυριολεκτικῶς μὲ τὰς καθ' ἡμᾶς Ἑλ-
ληνικὰς, μανθάνονται εὐκολώτατα.

Δὲν ἐπρόσθεσα καὶ τὰς Γαλλικὰς, ἢ Τυρκικὰς ταύ-
τοσημάντες λέξεις διὰ τὰ μὴ μεγαλώσω πολὺ τὸ Βι-
βλίον· ἀλλὰ τὰς κυριωτέρας τούτων εὐρίσκεις εἰς τὴν
σειράν τοῦ Λεξικοῦ, ἐνίοτε δὲ καὶ τὰς Λατινικὰς, ὡς
συγγενεστέρας πρὸς τὰς Ἑλληνικὰς. Ἐπιθυμῶ τὰ ἐξο-
μαλυθῆν ὄλαι σου αἱ δυσκολίαι, καὶ τὰ φθάσῃ ὀγλί-
γαρα ὁ ἐπιθυμητὸς καιρὸς τῆ καθαρισμῆ τῆς γλώσσης
μας, βέβαιον ἀποτέλεσμα τῆς φιλοτιμίας σου, καὶ τῆς
ἐπιμελείας τῶν Φιλογενῶν προκομμένων εἰς τὸ εὖ γρά-
ψεν ἕκαστος Λεξικὸν καθαρὸν τῆς τέχνης, ἢ ἐπιστή-
μης, τὴν ὁποίαν ἐπαγγέλλεται. Δὲν εἶμαι βαδύς εἰς
τὰς ἐπικρατοῦσας συστηματικὸς στοχασμοὺς περὶ τῆς
διορθώσεως τῆς γλώσσης, ὅτε φαντάζομαι τὰ γέτω νο-
μο-

μοθέτης, καὶ ὁδηγὸς τῷ Γένει μου· ἀλλὰ μ᾽ ὄλον ταῦτο στοχάζομαι, ὅτι ἡ εἰρημένη μέθοδος εἶναι καὶ εὐκολωτέρα, καὶ δραστικωτέρα διὰ τὴν καθαρῆσιν τὴν γλῶσσαν μας ἀπὸ τὰς περιττὰς βαρβάρους, καὶ ξένας λέξεις· τὴν μᾶς δώσῃ τρανωτέρας ἰδέας περὶ τῶν πραγμάτων ἐξηγημένων μὲ προσφῶν, καὶ ἐτυμολογημένην κυριολεξίαν, καὶ τὴν μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς τὴν ἀληθινὴν προκοπὴν.

Ὅταν Σὺ φιλοτιμηθῇς τὴν γράφῃς ἀποσκορακίζων τὰς βαρβάρους ὀνομασίας, καὶ λέξεις, καὶ οἱ Φιλογενοῖς Συγγραφεῖς πλετίσῃν τὸ γένος μὲ λέξεις καθαρὰς, καὶ καλοεξηγημένας εἰς Λεξικά τοῦ ἐπαγγέλματός των, δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἡ καλὴ ἔκβασις θέλει ἀποδείξει καὶ εὐκολον, καὶ ἐπωφελῆ τὸν στοχασμὸν μου.

Ἔγίαινε, καὶ γενῶ ἀξίος τῷ Ἑλληνικῷ Ὀνόματι!

Ὁ Σὸς Ν. Π.

Π Ι Ν Α Ξ

Ι Τ Α Λ Ο Ε Λ Λ Η Ν Ι Κ Ο Σ

Η Τ Ο Ι Λ Ε Ξ Ι Κ Ο Ν

Ε Μ Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Ν

Τὰς ἐν τῷ Α'. ἢ Β'. Μέρει ἀναγκαιοτέρας Λέξεις

Πρὸς εὐκολίαν τῶν ὁμογενῶν Ἐμπόρων.

Α

Abete. Ἐλάτη.

Abla. Ποτίμιον μικρὸν ὄφθαλμοῦ χρήσιμον εἰς τὴν κατα-
σχόλῳ τῆς ψόδομαργαριεπαιῶν. Ἴδὲ ΨΕΤΔΟΜΑΡ-
ΓΑΡΙΤΑΨΙ.

Acacia. Ἀκακία. Ἴδὲ ΚΟΨΜΜΙ ἈΡΑΒΙΚΟΨΝ.

Aceto. Ὄξειδιον.

Accialare. Χαλυβῶνειν.

Acciale, ἢ Acciajo. Χάλυψ.

Acoro. Ἀχορον.

Adraganto. Τραγάκανθος.

Agata. Ἀγάθη, καὶ Ἀγάτης.

Albero. Δεῦδρον, ἢ Κατάρτι.

Alloro. Δάφνη.

Allume. Στύψις.

Aloe. Ἀλόη, ἢ Ξυλαλόη.

Amalgama. Μίγμα τῆς μετάλλων. Ἴδὲ ἘΤΑΡΑΨΓΓΥΡΟΨ.

Amatita. Αἱματίτης λίθος.

Ambra grigi. Ἡλεκτρον σακτηρόν.

— gialla ————— Κίτρινον.

- Ametisto. Ἀμίθυσος.
 Amido. Ἀμιδον.
 Ammoniaco. Ἀμμωνιακόν.
 Amomo. Ἀμωμον.
 Ananas. Ἀνανᾶς.
 Anice. Ἀνισον.
 Anice della China. Ἀνισόδενδρον.
 Antimonio. Ἀντιμόναχον. Στίμιμι.
 Apocino. Ἀπόκινον φυτὸν τῆς Αἰγύπτου μὲ χυμὸν χη-
 σιμον, καὶ καρπὸν βαμβάκι κοτόν.
 Aracco. Ἀρέκον.
 Ardesia. Λιθόλωκος. Πλάξ.
 Argento. Ἄργυρος, καὶ Ἀργύριον.
 Argento vino. Τῶν ἄργυρος.
 Argilla. Ἀργίλλος.
 Aringa. Ἀείγκα.
 Armellino. Σιντζάπι.
 Aroma. Ἄρωμα.
 Arsenico. Ἀρσενίκιον.
 Asclepiade. Ἀσκληπιάς, Πανάκεια.
 Asello. Ὀρίσκος.
 Asfalto. Ἄσφαλτος.
 Aspalato. Ἀσπάλαθος.
 Assa - fetida. Ἀσαφαίτιδα.
 Avena. Βρώμη.
 Avorio. Ἐλεφάντινον.
 Azzurro. Ἀζούρον, Κυανόν.

B

- B**accalà. Βακαλάος, Ὀρίσκος.
 Bacino. Λεκαίη.
 Balena. Φάλαινα.
 Balsamo. Βάλσαμον.
 Bambu. Καλάμι τῆς Ἰνδίας.
 Bassalte. Βάσανος, Λυδία Λίθος.

- Batista. Βατίσα, Λινόπανον.
 Batteria di cucina. Σκάνη τῆ μαγειρείου, Χαλκώματα.
 Bdello. Βδέλλιον.
 Belemnita, Βελεμνίτις, Λύγκυρος.
 Belletto. Κοσμητικόν.
 Bélzoaro. Λιθίασις, Πασίχει.
 Belzoino. Σίλφιον, Μοχοθυμίαμα.
 Berillo. Βήρυλλος.
 Beretta. Πίλος.
 Biada. Γκόνημα.
 Biancheria. Λόκωνάριον.
 Bianco. Λευκόν.
 Birra. Ζύθος.
 Biscotto. Δίπυρος ἄρτος.
 Bismuth. Βισμύθον.
 Bisso. Βύσος.
 Blatta Bizantina. Βλάττα Βυζαντία.
 Blò. Κυανῆ βαφή.
 Bolo. Βώλος.
 Bomba. Βόμβα.
 Borace. Χρυσοκόλλα.
 Borra. Μεταξοσκύβαλα.
 Bosso. Πυξάρι.
 Bottarga. Αὐγοπάριον.
 Bottiglia. Φιάλη.
 Braccialetto. Βραχιόλι.
 Brasile (legno di) ξύλον Βρασιλίας, ἢ Βαφικόν.
 Brillante, Ἀδάμας σιλπνός.
 Bronzo. Ὀρείχαλκος.
 Buccino. Κογχύλη. Ἴδε ΠΟΡΦΥΡΑ.
 Bue. Βῆς.
 Bufalo. Βέβαλις.
 Burro, ἢ Butirro. Βύτυρον.

C

- C**accaο . Κακκίον .
 Cadmia . Καδμία .
 Caffè . Καφές .
 Calamina . Καδμία .
 Calamita . Μαγνήτις .
 Calcanto . Χάλκανθος .
 Calcedonia . Χαλκηδονία .
 Calcina . Άσβέστη , Τίτανος .
 Calcinazione . Τιτανώμα .
 Caldaja . Λέβης .
 Callaide . Καλλαίς .
 Calza . Περισφύριον , καὶ Πεζικνημίδς .
 Cambellotto . Καμηλωτόν .
 Camicia . Ὑποκάμισον .
 Cammeo . Ἀνάγλυπτον .
 Camello . Κάμηλος (τὸ ζῶον) .
 Camozza . Δορκάς .
 Campana . Κῶδων .
 Canapa . Καννάβι .
 Cancamo . Κάγκαμον .
 Candela . Λαμπάς , Ἀλειμματοκηρίον .
 Candito . Κρυσαλλοζάχαρι .
 Cane . Κύων , Σκύλος .
 Cane marino . Σκυλόψαρον .
 Canfora . Κάμφορα .
 Canna d' India . Καλάμι τῆς Ἰνδίας .
 Cannella . Κιννάμωμον .
 Cannone . Καρόνιον .
 Cantaride . Κανθαρίδες .
 Cappello . Σκιαδί .
 Capelli . Τρίχες κεφαλῆς .
 Capillaria . Πολύτριχον .
 Capperο . Κάππαρι .

- Capra . Αἶξ .
 Capretto . Εἰφίον .
 Caprettino . Αἰγίς .
 Caranna . Καραύνα .
 Caratteri . Χαρακτῆρες .
 Carbone . Ἄνθραξ .
 Cardamomo . Καρδάμωμον .
 Cardo . Κτένι , Λανάρι .
 Carne . Κρέας .
 Carpo - balsamo . Καρποβάλαμον .
 Carta . Χαρτί .
 Cartapecora . Περγαμυών .
 Carte da giuocare . Παιγνιοχαρτία .
 Cartone . Χαρτώνι .
 Carube . Κεράτιον , Ξυλοκέρατον .
 Cascarilla . Κασκαρίλλα .
 Cassia . Κασσία .
 Castagna . Κάστανον .
 Castina . Πέτρα απογγώδης χρησίμη εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῶν
 σιδήρων .
 Castore . Κασόριον .
 Castoreo . Κασόρχις .
 Catè . Κατή (δένδρον) .
 Catena . Ἄλυσις .
 Catrame . Ἰχθόπιον .
 Cavallo . Ἴππος .
 Cavallo - Marino . Ἴππος θαλάσσιος , καὶ Ἴπποπόταμος .
 Caviale . Χαβιάρι .
 Cavo . Σχοινίον .
 Cavolo . Κράμβη .
 Cavolo fiore . Κωτωπίδι .
 Cauris . Καυρίς .
 Cedro . Κέδρος .
 Cedria . Κεδρίς .
 Cenere . Σπῆκη .
 Cepite . Κηπίτης .

- Cera . Κηρίον .
 Cerchio . Σπεραιί , Κύκλος ,
 Cervo . Ἐλαφος .
 Cerusa . Ψιμμύθιον .
 Chelonite . Χελωνίτης .
 Chiodo . Καρφί .
 China china . Κίνα .
 Chincaglie . Βαναυσουργήματα .
 Cigales . Σιγάρος .
 Cigno . Κύκνος .
 Ciliegie . Κεράσια .
 Cimolia . Κιμωλία .
 Cinabro . Κινάβαρι .
 Cinghiale . Ἀγριόχοιρος .
 Cioccolata . Κοκκολάτα .
 Cipolla . Κρομμίδι .
 Cipresso . Κυπαρίσι .
 Cisojo . Κοπίδι .
 Citiso . Κυτιασός .
 Cobalto . Κοβάλτον , Καδμία ,
 Cocciniglia . Κοκκινιλία .
 Coclearia . Κοχλιαρία .
 Cocco . Κόκκος .
 Cocomero . Σικύον (ἀγγῦρι) .
 Colla . Κόλλα .
 Collana . Περιδέριον .
 Colocassia . Μήλα τῆς γῆς .
 Colofonia . Κολοφωνία (κόμμι) .
 Coloquintida . Κολοκυθίς .
 Colore . Χρῶμα , βαφή .
 Colsat . Λαφαή .
 Conchiglia . Κογχύλιον .
 Confetto . Ζαχαρέψημα .
 Confetturiere . Ζαχαροφόσ .
 Confetture . Ζαχαροψήματα .
 Confezione . Σωτέψημα .

- Contrayerva. Μέπη.
 Copaiba. Κοπάιον (βάλσαμον).
 Copal. Κοπάλον (ρητίνη).
 Coppella. Χωνεῖον χρυσοχοϊκόν.
 Corallina. Κοραλλίνα.
 Corallo. Κοράλλιον.
 Corbello. Κάνιστρον, Καλάθι.
 Corda. Σχοινίον, καὶ Χορδή.
 Corderia. Σχοινοποιεῖον, καὶ Χορδοποιεῖον.
 Cordovane. Βύρσα (σαχτιάρι).
 Coriandolo. Κορίανδρον.
 Corio. Κόριον.
 Corniola. Ὄνυξ (πιττάδιον).
 Corno. Κέρατον.
 Costo. Κόστος, Χαιρίφυλλον.
 Costola di Balena. Κέκκαλον Φαλαίνης.
 Cotone. Βαμβάκι.
 Coton filato. Βαμβακόνημα.
 Coverchio. Ἐπίθεμα (καπάκι).
 Coverta. Ἐφάπλωμα, Σκέπη.
 Cremisi. Πρινοκόκι.
 Creta. Κιμωλία γῆ.
 Cremor di Tartaro. Κεῖμων, ἢ κορυφή Τρυγίας.
 Crespino. Τρίχυλον.
 Crino. Τρίχα.
 Cristallo. Κρύσταλλος.
 Crogiuolo. Χωνεῖον βαναυσικόν.
 Cumino. Κύμιον.
 Cuojo. Δέρμα, Τομάρι.
 Cuperosa. Χάλκασθος.

D

Diamante. Ἀδάμας.
 Diaspro. Δίασπρον.
 Dipinto. Ζωγραφισόν.
 Disegno. Σχεδίασμα.
 Dissolvente. Διαλυτικόν.
 Docimasia. Δοκιμασία μετάλλων.
 Donnola. Ἰκτίς (συμφίασα).
 Doratura. Χρύσωμα.
 Dosso. Δέρμα τῆς ράχης.
 Droga. Βότανον.

E

Elemi. Ἀγριελαίας Κόμμι.
 Elleboro. Ἐλλέβορος (σκάρφη).
 Elitropio. Ἡλιοφόπιον.
 Ellera. Πάκη.
 Ematita. Αἱματίτης.
 Erba. Χόρπον.
 Ermelino. Δελκοφαισιόκτις (σιντζάπι).
 Ermodattilo. Ἐρμοδάκτυλον.
 Erone. Ἐρωδιός.
 Evè. Ἐλαστικόν Κόμμι.

F

Faenza. Ἀργιλλόπλασμα Φαζεντίας.
 Faggio. Φηγός.
 Fagiolo. Φασόλι.
 Farina. Ἀλεύρι.
 Fazzoletto. Χειρόμακρον, μανδήλι.
 Felpa. Ἐπρόμαλλον βαμβακερόν.

Fer-

- Ferro . Σίδηρος .
 Ferro bianco . Σίδηρος γαλωμένος (τσσεκές) .
 — Calamitato . Σίδηρος μαγνητωμένος .
 Fiera . Θηρίον (ζῶον) .
 Filo . Νῆμα .
 Filoni , Tracce . Φλίβες μετάλλων .
 Filugello , Bacco da Seta . Βόμβυξ , Σκώληξ μεταξο-
 φόρος .
 Fino . Λεπτὸν , καθαρόν .
 Fiore . Ἄνθος .
 Folatore . Νεροτριβεῖον .
 Forbice . Ψαλλίδι .
 Forma . Πρόπλασμα .
 Forno . Κλίβανος .
 Fornello . Κάμινος .
 Fusione . Ἀνάλυμα , Χύσιμον .

G

- G**ALANGA . Ἄκρον , Καλάγχα .
 Galbano . Χαλβάνη , Γάλβανον .
 Galla . Κικίς .
 Garofano . Μοχοκάρφι .
 Gatto . Γαλῆ .
 Gelatina . Παγωτὴ , Πηκτὴ .
 Genziana . Γεντιανή .
 Gesso . Γύψος .
 Giacinto . Ἰάκινθος .
 Giallo . Κίτρινον .
 Ginepro . Γιγγίβερι .
 Ginestra . Σχίνος .
 Ginevra . Ἀρχάθος .
 Gin - Seng . Γίσεγκον , Μανδραγόρας Σινικός .
 Girasole . Ἡλιοσπίον .
 Gionco . Σχοῖνος , σπάρτον .

Gomma. Κόμμι.
 Granchio. Καρκίνος.
 Granato. Ρόδι.
 Grano. Σιτάρι. Κόκκος.
 Grana d' Avignone. Πυξάκανθα.
 Granone. Άραβοσίταρον.
 Grigio. Σπατόχρυς, Σποδοειδής.
 Guajaco. Γαϊακόν, Άγιόξυλον.
 Guanti. Χειρώτια.

J

Jade. Ίαδης (λίθος).
 Jaict. Γαγάτης.
 Jalapa. Ίαλάπα.
 Idromele. Ίδρόμελι.
 Imbiancare. Λάκκαινειν.
 Imbiancato. Λάκκασμόον.
 Impiombare. Μολιβάειν.
 Inargentare. Άργυράειν.
 Incerata. Κηρωτόν.
 Incidere. Ήγγλύπτειν.
 Incollatura. Συγκόλλημα.
 Indiana (tela). Ίνδικόν (παι) τυπωμένον.
 Indiano (legno). Ίνδόξυλον.
 Indigo, και Indaco. Ίνδικόν (λαλάκι).
 Intagliare. Λαξάειν, εγγκόπτειν.
 Ipecacuana. Ίπεκακουάνα.
 Irocistide. Ίποκυσίς.
 Irocrasso. Ίπόκρασον.
 Iride. Ίρις (χόρτον, αΐθος).
 Istrice. Ίστριξ.

K

Kermes. Ἴδιε CREMESI.

L

Labdano. Λάδανος.

Lacca. Λάκκα, Κάγκαμον.

Lama. Λάμας, Προβατοκάμηλος.

Lana. Μαλλί.

Lana Sucida. Μαλλί ἄπλυτον.

— Lavata. — πλυμένον.

— Trassquilla — κερμένον.

— Pelata — μαδισμένον.

Lanternia. Λυχνάρι.

Lapidario. Πετραδιστής.

Lapis-Lazuli. Κυανή Λίθος.

Larice. Λάριξ (δέδρον) Μασιχοδέδρον.

Latte. Γάλα.

Latte Verginale. Παρθενικόν Γάλα.

Lavanda. Λαβαύδα, Νάρδος Κελτική.

Lavatura. Πλύσιμον.

Lauro. Δάφνη.

Legname. Ξυλκή.

Legno. Ξύλον.

Legume. Ὄσπεριον.

Lentischio. Λεντίσκος, Μασιχοδέδρον.

Lepre. Λαγρός.

Libro. Βιβλίον.

Lima. Ῥήνα.

Limone. Λεμόνι.

Limone (Sugo di). Λεμονόζωμος.

Lingua. Γλώσσα.

Lino, Λινάρι.

Linone . Λινόπανον .
 Liquirizia . Γλυκύρριζα .
 Liquore . Νάμα , ποτόν .
 Litargirio . Λιθαργύρεον .
 Litofto . Λιτόφυτον .
 Loto . Λωτός .
 Lupino . Ψίλωθρον .
 Lupo . Λύκος .
 Lustro . Στίλβωμα .
 Lustrino . Λυχρία .
 Lutra . Ένυδρίς .

M

Macis . Φλοιά Μοχοκαρύκ .
 Madreperla . Κόγχος .
 Maggiorana . Άμάραντος .
 Magnesia . Μαγνησία Βώλος .
 Malvagia . Μαλβασία (κρασί) .
 Mamonte . Έλεφαντίον , όψαροκόκκαλον .
 Mandorle . Άμύδαλα .
 Mandragora . Μανδραγόρας .
 Manicotto . Χειροθήκη .
 Manioco . Μανίοχον .
 Manna . Μάνα .
 Manifattura . Έργόχειρον .
 Marchesita . Μεταλλική ύλη , ή Όρυκτοβώλαξ .
 Marmo . Μάρμαρον .
 Marochino . Μαροκίον (βύρσα) .
 Martello . Σφύρα .
 Martellabile . Σφυρήλατον .
 Martore . Σκίπρος .
 Martore Acquatico . Ένυδρίς .
 ——— Zibellino . Σαμβέι .
 Maschera . Μερμολύκιον , προσωπίδα .
 Mastice . Μασίχη .

- Materia. Ὕλη.
 Matita. Μολύβδαινα.
 Mattone. Πλίνθος.
 Meconio. Μηκώνειον, Ὀπιον.
 Medaglia. Μεταλλικὸν σύμβολον.
 Melarancia. Χρυσόμηλον.
 Melazzo. Μελώδες.
 Meliloto. Μελίλωτον.
 Melissa. Μελισσόχορτον, καὶ τὸ ἔξ αὐτῆς Μελισσόγραμμα.
 Melo cotogno. Κυδώνιον.
 Melone. Πεπόνι.
 Mercerie. Πραγματεῖαι λιανοπωλέμεναι.
 Mercurio. Ἑρμῆς, ὁ Ὑδράργυρος.
 Merlo. Ὀδοιπόλεκτον.
 Merluzzo. Ὀρίσκος.
 Metallo. Μέταλλον.
 Mezzo Metallo. Ἡμιμέταλλον.
 Metallurgia. Μεταλλουργία.
 Microscopio. Μικροσκόπιον.
 Miele. Μέλι.
 Miglio. Κεγχεῖ.
 Minerale. Μεταλλικὴ Ὕλη, Ὀρυκτόν.
 Miniera. Ὀρυκτεῖον, Μεταλλεῖον.
 Minio. Μίλτος.
 Mirobalano. Μυροβάλανος.
 Mirra. Σμύρνα.
 Mirto. Μύρτος, Μυρσίνη.
 Mitridato. Μιθριδάτειον (ἀντιφάρμακον).
 Monetaggio. Νομισματοτυπία.
 Montone. Κεῖάει (πρόβατον).
 Moro. Συκαμινία.
 Mosaico. Μωσαϊκόν.
 Moscavade. Ζάχαει ἀκαθάριστον.
 Mostarda. Σιράπι.
 Mulino. Μύλος.
 Muimnia. Λείψανον βαλσαμωμένον τῆς Αἰγύπτου.

Muschio. Μόχος.
Mussoline. Μισουλίνας.

N

Nafta. Νάφθα.
Navigli. Καράβια.
Nefritica. Νεφριτική (λίθος τιμία).
Negri. Ἀνδράποδα Αἰθιοπικά.
Nerbo di bue. Βένδρον.
Nero. Μαῦρον, μελανόν.
Nespolo. Μίσπιλον.
Nido. Φωλιά.
Nitro. Νίτρον.
Noce. Καρύδι.
Nocciolo. Δεπτοκάρυον.

O

Oca. Χλίνα.
Occhiale. Τηλεσκόπιον.
Occhiali. Διόπτραι, Ὀμματυλία.
Occhi di granchio. Καραβιδόμματα.
Ocra. Ὠχρα.
Olio. Ἐλαιον.
Olmo. Ἰτιά.
Ultra-mare. Αἰγεία.
Onice. Ὀνυξ (πετράδιον).
Opalo. Ὀπαλος.
Opio. Ὀπιον.
Oropanasso. Ὀποπαίαξ.
Orcanetta. Βέγλωσσον (χόρτον).
Ordito. Ἰφάδι.
Orefice. Χρυσοκόμος.
Orcalco. Ὀρείχαλκος.

Oriano.

Oriuolo. Ὠρολόγιον.
 Oro. Χρυσός.
 Orobo. Ὀροβος, Ῥόβι.
 Orologeria. Ὠρολογιοποιία.
 Orpimento. Ὀρπιμέντον.
 Orso. Ἄρπος.
 Ortica. Κνίδα, Ἀκαλύφη.
 Orzo. Κεῖθρα.
 Ossicedro. Ὀξύκεδρος.
 Osso. Κόκκαλον, Ὄσυν.
 Ostreocolla. Ὀστρεοκόλλα.
 Ostrica. Ὀσρίδι.
 Ottone. Χαλκός κίτεμος.
 Ono. Ὠόν.

P

Paglia. Ἄχυρον.
 Pagliette. Τρέμισσαι.
 Palla. Βόλι.
 Pallini. Βολίδια.
 Palma Christi. Φοινικιά Χρισῦ, Κίσι.
 Palma. Φοῖνιξ, Φοινικιά.
 Pane. Ἄρπος, Ψωμί.
 Pannilini. Λινόπανα.
 Panno. Ῥοῦχον.
 Paone. Ταώς, Παγῶνι.
 Paragai. Μέπι.
 Passa (Uva) σαφίδα.
 Pastello. Ἰσατις.
 Pece. Πίσσα.
 Pecora. Πρόβατον.
 Pelle. Δέρμα.
 Pellice. Διφθέρα (γῦνα).
 Pelliceria. Διφθερυργία.
 Pelo. Τρίχα.

- Peonia . Παιονία .
 Pepe . Πιπέρι .
 Percalle . Πανία βαμβακερά της 'Ινδίας . Περκάλαι .
 Perigord . Περειγορδία .
 Perle . Μαργαριτώρια .
 Perrucca . Πηνίκη .
 Pesce . Όψάρι .
 Petrificazione . 'Απολίθωσις .
 Pettine . Κτένι .
 Pietra . Πέτρα .
 Pignuolo . Κοκκονάρα .
 Pino . Δρύς .
 Piombo . Μόλυβδος , Μολίβι .
 Pipa . Καπνοσύριγγ .
 Pirite . Πυρίτης .
 Pisello , Πισός .
 Pissasfalto . Πισσάσφαλτος .
 Pistacchio . Πισάκιον .
 Pittura . Ζωγραφική , κ' Ζωγραφία .
 Piuma . Πτερόν .
 Platina , κ' Plata bianca . Λόκκαργυρος .
 Polipodio . Πολυπόδιον (χόρτον) .
 Polvere . Κόνις .
 Polvere da cannone . Πυρίτις Κόνις .
 Pomo . Μήλον .
 Pomada . Μυρόμελι .
 Porcellana . 'Αργιλλόπλαστον .
 Porco . Χοίρος .
 Porpora . Πορφύρα .
 Potach , κ' Potassa . Στάκτη , 'Αμμοστάκτη , Χυξοστάκτη .
 Prezzemolo Macedonio . Σέλινον Μακεδονήσιον .
 Princesbeck . 'Ηλεκτρον (τομβάκι) .
 Principe (Metallo di) τὸ αὐτό .
 Profumi . Θυμιάματα .
 Prosciuto . Χοιρομηρίον .
 Prugno . Κοκκύμηλον .

Psillio. Ψύλλιον (χόρτον).
Pumicino. Φοινικέλαιον.

Q

Quadrante d'Orologio. Πρόσοψις τῆ Ὁρολογίᾳ.
Quartz. Κέαρτον.
Querce. Δρύς.
Quintessenza. Πέμπτη Οὐσία.

R

Rabarbaro. Ῥαβάρβαρον.
Rapontico. Ῥά Ποντικόν.
Racchetta. Δικτυωτόν.
Radice. Ῥίζα.
Raffinamento. Ῥακαθάρισμα.
Rame. Χαλκός.
Raso. Ῥαλάζι.
Renna. Ῥιπέλαφος.
Resina. Ῥητίνη.
Ricamo. Κρόπμα.
Ricamato. Κροπιτόν.
Riso. Ῥύζι.
Robbia. Ῥερυθρόδανον, Ῥιζάει.
Rosa. Ῥόδον, Γελασιόφυλλον.
Rosa (Legno di) Ῥοδόξυλον.
Rosario. Κομβολόγιον.
Rosolio. Ῥοδέλαιον.
Rosso. Κόκκινον.
Rubino. Ῥυθραξ.
Ruggine. Ῥῆς, σκωρία.
Rum. Ζαχαρόπνυμα. Ῥῆμι.

- Sabbia** . Ἄμμος .
Sagapeno . Σαγαπηρόν .
Saggio . Δοκίμιον (Μόσρα) .
Sago . Σάγον , ἢ Σαγῦ .
Sagrino . Λεπιωτὴ βύρσα .
Sargia , ἢ **Saglia** . Σάγια .
Sale . Ἄλας .
Salicot . Καλιὰ (χόρτον) .
Salina . Ἄλυκή .
Salame . Ἄλλας .
Salata . Ἄλμυρίς .
Salepo . Σατύριον .
Salpetra . Νίτρον .
Salsapariglia . Σαρσαπαρηλία .
Salvia . Ἐλελίφασκος .
Sandaraca . Σανδαράχη .
Sangue . Αἷμα .
 ——— di becco . Αἷμα τράγου .
 ——— di drago . ——— δράκου .
Sanguigna . Αἱματρά .
Santalo . Σαύδαλον .
Sapone . Σμῆγμα .
Saponaria (terra) Σμυκτίς .
Saponette . Μοχοσμῆγμα .
Sarcocolla , Σαρκοκόλλα .
Sardella . Τειγίας .
Sardonice . Σαρδόνυξ .
Sassafras . Σασσάφρα .
Scalpello . Σμηλάει .
Scamonea . Σκαμμωνία .
Scarlato . Πρινοκόκκι .
Schioppo . Τυφίκι .
Scorpione . Σκορπίων .
Scuffia . Πίλος .

- Sæbeste . Δαμασκηνιά .
 Segale . Βρύζα .
 Seme . Σπόρος .
 Semensanto . Αγιάστωρος . (Χωρασαιί) .
 Sena . Σένια .
 Senape . Σενάπι .
 Seppia . Σηπία .
 Sermone . Σαλομέν (ἑψάρι) .
 Serpentaria . Δρακόντιον .
 Serpente . Ὕφης .
 Serpentina . Ὀφίτης (λίθος) .
 Seta . Μετάξι .
 Sgombro . Σκόμβρος .
 Sidro . Μηλόζυθος .
 Sigillata (Terra) Βῶλος Λημνία .
 Sigillo . Σφραγίς .
 Smalto . Ἐγκαυσον .
 Smeraldo . Σμάραγδος .
 Soda . Σπέρροσακτι .
 Sola . Σωλήνα .
 Soldato . Ἀκρίς Θαλασσία .
 Somaco . Βαφή κτερίνη .
 Spartimento . Διύλισμα .
 Specchio . Καθρέπτης .
 Spelato . Μαδισμύρον .
 Sperma - Ceti . Σπέρμα Κήτης .
 Spiga . Σπάχης .
 Spodio . Σπόδιον .
 Squilla . Σκύλλα . Σκυλλοκρόμμυον .
 Squina . Κίνα .
 Stafissagra . Σταφίς ἀρχία .
 Stagnare . Κασσιπερώνειν .
 Stagno . Κασσίπερος .
 Stampa . Τύπος .
 Stamparia . Τυπογραφείον .
 Stockfisch . Ὀρίσκος , Σποκφίσος .

- Stoechas. Στοιχάς.
 Storace. Σπόραξ.
 Stracci. Ράκν, σκύβαλα.
 Struzzo. Στρούθοκάμηλος.
 Sublimato. Ἄξιφος. Ὑψωμένος ὑδράργυρος, καὶ ἄλλα ὀρυκτά.
 Sughero. Φελός.

T

- Tabacco. Καπνόχορτον, καὶ Καπνοκόνις.
 Tabi. Μεταξωτὸν κυματρὸν.
 Taccamacha. Τακαμάχη.
 Taffetà. Μεταξωτὸν.
 Taffià. Ζαχαρόναμα.
 Talco. Τάλκος.
 Tamarindo. Ταμάρινδος.
 Tapezzeria. Ταπήτων ὑφαντήριον, καὶ ἡ διὰ Ταπήτων περιφραγή.
 Tapetto. Τάπης.
 Taro, o bratto nero. Πισορρήντιση.
 Tartaro. Τρυγία.
 Tartaruga. Χελώνη.
 Tavola. Σαίδα, καὶ Τραπέζι.
 Te. Θεός.
 Tegola. Κεραμίδι.
 Tela. Πανί.
 Terra. Γῆ, χώμα.
 Tessere. Ὑφαίνειν.
 Timelea. Θυμελαία.
 Thlaspi. Θλάσι.
 Tiglio. Φιλλύρα.
 Tigre. Τίγρις.
 Timiama. Θυμίαμα.
 Timo. Θύμος.
 Tinozza. Χύτρα.

Tin.

Tintura. Βαφή.
 Tocco (Pietra di) Βάσανος. Πέτρα Λυδία.
 Tonno. Θύνος.
 Topazio. Τοπάζιον.
 Torba. Γῆ καυσίμη.
 Toro. Ταῦρος.
 Torno. Τόρνος, Ῥοδάνι.
 Tosatura. Κέρωμα.
 Trama. Σπμόνι.
 Tratto. Σύρμα.
 Trementina. Τερεβινθίνη.
 Triaca. Θηριακή.
 Tripoli. Γῆ τῆς Τριπόλεως.
 Trotta. Πέσροφα.
 Turbante. Κεφαλοδέσμιον.
 Turchina. Τυρκικὴ λίθος.
 Tuzia. Τυθία.

V

Vacca. Βῦς. Ἄγελαδα.
 Vacchetta. Δέρμα ταύτης.
 Vallonea. Βάλανος.
 Vaniglia. Βανιλλία. Φοῦ.
 Vareco. Δενδεῖς, Φῦκος.
 Vaselame. Ἄγγεια, σκῆλη.
 Vaso. Ἄγγειον.
 Vcleno. Φαρμάκι.
 Veluto. Ἐπερόμαλλον (κατφές).
 Velo. Γάζα. Λεπτότατον μεταξωτόν.
 Verde. Πράσινον.
 Verderame. Ἴδς χαλκῆ.
 Verde di Vescica. Πράσινον εἰς κύστιν.
 Vermiglio. Μίλτος.
 Vernice. Βερονίκη.
 Veronice. Βερονίκη (χόρτον).

- Vetrame . Ἰελικά .
 Vetriolo . Χάλκασθος .
 Vetro . Ἰέλος .
 Vigogna . Βιγωνία αροβατοκάμηλος .
 Vinco . Σχοῖνος .
 Vino . Κρασί .
 Viola . Ἰόν .
 Violetto . Ἰόχρον .
 Violino . Λύρα .
 Vipera . Ἐχίδνα .
 Vischio . Ἰξός .
 Vitellino . Δαμαλίτης Χάρτης περγαμινός .
 Vitello . Μοχάρι . Δάμαλις .
 Volpe . Ἀλώπηξ .
 Volpe (Pelle di) Ἀλωπεκῆ .
 Volwerina . Καρσάκι .
 Vulneraria . Οὐλωτικὴ (βοτάνη) .

U

- Uccello . Πτηνόν .
 Uliva . Ἐλαία .
 Unicornο , ἢ Licorno , Μονόκερας .
 Uva . Σπαφυλί .
 Uva Passa . Σπιτίδα .

X

- Xylobalsamum . Ξυλοβάλαμον .
 Xylaloe . Ξυλαλόη .

Z

- Zafferano . Κρόκος .
 Zaffranone . Κρόκος Νόθος ἢ Αἰγυπτιακός .

- Zaffiro.** Σάπφειρος.
Zambetti. Σαμυροπόδια (Σαμυροπατζᾶς).
Zenzero. Γιγγίβει, Πιπερόριζα.
Zibellino. Σαμούρι, Σκίυρος Σιβηριακός.
Zibetto. Ζίβηθον.
Zimmer. Σορόκι πεσαρακοντάς.
Zinco. Ζίγκος (Τατία).
Zoccoli, Σαυδάλια ξύλινα, ἢ καὶ σκύτινα (Τζαρέγια,
 Γαλεότζαι).
Zolfo. Θεῖον, Τεάφι, Θειάφι.
Zucca. Κολοκύνθη.
Zucchero, Ζάχαρι.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΥΛΗΣ

ΜΕΡΟΣ Β' Α - Ω

3 - 382

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

383 - 407

Φίλτατε Ἀναγνώστα!

383 - 384

Πίναξ Ἰταλοελληνικὸς ἦτοι Λεξικὸν ἐμπεριέχον
τὰς ἐν τῷ Α' καὶ Β' μέρει ἀναγκαιοτέρας λέξεις
πρὸς εὐκολίαν τῶν ὁμογενῶν ἐμπόρων.

385 - 407